

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV KADENCJA**

Warszawa, dnia 30 marca 2001 r.

Druk nr 610

**PRZEWODNICZĄCY
Krajowej Rady Radiofonii
i Telewizji**

**Pani
Alicja GRZEŚKOWIAK
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Szanowna Pani Marszałek,

W związku z art. 12 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 roku o radiofonii i telewizji, w załączeniu, uprzejmie przekazuję następujące dokumenty, przyjęte przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji, uchwałą nr 101 z 22 marca bieżącego roku:

„Sprawozdanie KRRiT z rocznej działalności”;

„Informacja o podstawowych problemach radiofonii i telewizji”;

Załączniki:

materiały z konferencji naukowej zorganizowanej przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji 18 października 2000 roku pt. „Edukacja medialna – potrzeba i wyzwanie przyszłości”;

materiały z konferencji zorganizowanej przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji 28 listopada 2000 roku pt. „Przyjazne media. Ocena i perspektywy Porozumienia Polskich Nadawców Telewizyjnych”.

Łączę wyrazy szacunku

(-) Juliusz Braun

**SPRAWOZDANIE
KRAJOWEJ RADY RADIOFONII I TELEWIZJI
z rocznego okresu działalności**

SPIS TREŚCI

I. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji jako organ konstytucyjny - realizacja zadań ustawowych	1
Działania KRRiT na rzecz reprezentowania interesów odbiorców i zapewniania otwartego, pluralistycznego charakteru radiofonii i telewizji. Kontrola działalności nadawców.	4
Projektowanie w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów kierunków polityki państwa w dziedzinie radiofonii i telewizji.	12
Działania z zakresu edukacji medialnej, promocji wartościowych gatunków i pozycji programowych oraz inicjowanie postępu naukowo – technicznego w dziedzinie radiofonii i telewizji.	17
Udział w pracach Sejmu i Senatu.	20
Wybór rad nadzorczych w spółkach publicznej radiofonii i telewizji.	24
II. Działalność prawotwórcza KRRiT	25
Realizacja delegacji zawartych w ustawie z 31 marca 2000 roku o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji i ustawy o języku polskim.	25
Realizacja delegacji zawartych w ustawie 27 września 1990 roku o wyborze Prezydenta RP.	27
Projekt nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji z 7 lipca 2000 roku.	28
Udział w pracach legislacyjnych dotyczących ustawy Prawo telekomunikacyjne, ustawy Prawo działalności gospodarczej, ustawy Kodeks spółek handlowych, ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.	31
Realizacja przepisów innych ustaw związanych z funkcjonowaniem Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji (ustawa o ochronie informacji niejawnych; ustawa o ochronie danych osobowych; ustawa lustracyjna; ustawa o ochronie osób i mienia; ustawa o powszechnym obowiązku obrony RP).	34
Zmiany statutów spółek publicznej radiofonii i telewizji proponowane przez Ministra Skarbu Państwa.	35
Prawne aspekty związane z kontrolą Najwyższej Izby Kontroli w zakresie realizacji koncesji dla Radia Maryja.	36
III. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji jako organ koncesyjny	37
Udzielanie, rozszerzanie oraz inne zmiany skutkujące zwiększeniem zasięgu koncesji na rozpowszechnianie programów radiowych.	37
Rozpowszechnianie i rozprowadzanie programów radiowych w sposób rozsiewczy satelitarny.	46
Postępowanie w sprawie cofnięcia koncesji na rozpowszechnianie programów radiowych.	47
Postępowanie w zakresie ponownego udzielenia koncesji na rozpowszechnianie programów radiowych.	48
Udzielanie, rozszerzanie oraz inne zmiany skutkujące zwiększeniem zasięgu koncesji na rozpowszechnianie programów telewizyjnych.	52
Rozpowszechnianie i rozprowadzanie programów w sieciach telewizji kablowej.	54
Rozporządzenie KRRiT w sprawie opłat za udzielenie koncesji na rozpowszechnianie programów radiowych i telewizyjnych.	58
Przekształcenia właścicielskie i zmiany programowe na rynku mediów elektronicznych w Polsce.	58
IV. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji a nadawcy	60
Radiofonia i telewizja koncesjonowana – sytuacja na rynku.	60
Radiofonia publiczna - programy ogólnopolskie i regionalne.	62
Ogólnopolskie i regionalne programy telewizyjne.	65
Współpraca naukowo-techniczna – udział w pracach Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, Polskiego Forum DAB i DVB.	65

Kontrola działalności programowej nadawców - zakres i metoda	66
Kontrola działalności programowej nadawców publicznych	67
Kontrola działalności programowej nadawców koncesjonowanych	69
Analizy problemowe	71
Kontrola działalności reklamowej i sponsorskiej telewizyjnych nadawców publicznych i komercyjnych	80
Ocena działalności reklamowej i sponsorskiej radiowych nadawców publicznych i komercyjnych	85
Badania odbioru programów radiowych i telewizyjnych	90

V. Działalność międzynarodowa Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji 93

Podstawowe kierunki działalności międzynarodowej KRRiT	93
Prace związane z integracją europejską	94
Zmiany w polskim ustawodawstwie w kontekście harmonizacji z prawem unijnym oraz międzynarodowych zobowiązań Polski	96
Udział w pracach Rady Europy	103
Konferencja Ministerialna poświęcona przyszłym kierunkom polityki środków masowego przekazu Rady Europy	104
Konferencja UE „Sytuacja dzieci i młodzieży w nowym krajobrazie medialnym”	105
Udział w konsultacjach w organizacjach międzynarodowych: OECD, WTO, GATT i GATTS oraz WIPO	106
Udział w pracach European Platform for the Regulatory Authorities (EPRA)	108
Współpraca bilateralna	108
Organizacja konferencji międzynarodowych	110

VI. Działalność KRRiT w zakresie opłat abonamentowych i pozaabonamentowych..... 114

Wysokość opłat abonamentowych	115
Inicjatywy legislacyjne zmierzające do poprawy systemu poboru opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych	116
Podział wpływów abonamentowych i pozaabonamentowych pomiędzy jednostki publicznej radiofonii i telewizji w 2000 roku	118
Podział wpływów abonamentowych i pozaabonamentowych planowanych na 2001 rok pomiędzy jednostki publicznej radiofonii i telewizji	125
Współpraca KRRiT z Urzędem do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, Ministerstwem Łączności i z Przedsiębiorstwem Państwowym Użyteczności Publicznej „Poczta Polska”, Ministerstwem Finansów oraz Najwyższą Izbą Kontroli i Krajową Izbą Biegłych Rewidentów	128
Umarzanie i rozkładanie na raty zaległości w opłatach abonamentowych	136
Informacja o stanie abonentów radiowych i telewizyjnych	137

VII Skargi i interwencje 140

Skargi dotyczące programów nadawców publicznych	140
Telewizja Polska S.A.	140
Polskie Radio S.A.	145
Skargi dotyczące programów nadawców komercyjnych	145
Skargi dotyczące kampanii wyborczej na urząd Prezydenta RP	148
Zorganizowane protesty	151
VIII. Budżet Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji	154
Budżet KRRiT	154
Jednostki nadzorowane przez Przewodniczącą KRRiT	157

I. KRAJOWA RADA RADIOFONII I TELEWIZJI JAKO ORGAN KONSTYTUCYJNY – REALIZACJA ZADAŃ USTAWOWYCH

1.1 Powołanie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji ustawą z 29 grudnia 1992 roku o radiofonii i telewizji było ważną, demokratyczną przemianą ustrojową w Polsce. Było także elementem tworzenia organów nowego typu – organów oddzielających kompetencje regulacyjne od kompetencji właścicielskich w stosunku do jednostek działających na rynku audiowizualnym. Uregulowaniom dotyczącym KRRiT nadano rangę konstytucyjną. Początkowo regulacja dotycząca KRRiT była zawarta w art. 36b Ustawy Konstytucyjnej z 17 października 1992 roku o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym, a następnie przeniesiona została do ustawy zasadniczej z 2 kwietnia 1997 roku, która utrzymała rangę KRRiT jako organu konstytucyjnego.

Konstytucyjnie akcentowaną rolą KRRiT jest ochrona wolności słowa, prawa do informacji oraz interesu publicznego w radiofonii i telewizji (art. 213 ust. 1). Krajowa Rada, oprócz uprawnień w zakresie ochrony prawa, wykonuje także zadania organu administracji m.in. prowadząc postępowanie koncesyjne. Posiada też uprawnienia do wydawania rozporządzeń jako aktów wykonawczych do ustaw, a w sprawach indywidualnych do podejmowania uchwał (art. 213 ust. 2). Konstytucja utrzymuje sposób powoływania KRRiT – przez Sejm, Senat i Prezydenta. W stosunku do Ustawy Konstytucyjnej z 17 października 1992 roku o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym - nowym rozwiązaniem jest wprowadzenie nakazu apolityczności członków KRRiT (art. 214 ust. 2). Konstytucja poszerzyła też obszar incompatibilitas, czyli niepołączalności mandatu posła lub senatora z innymi funkcjami lub stanowiskami państwowymi, co znalazło również zastosowanie w stosunku do członków Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

1.2 Krajowa Rada przedstawia corocznie Sejmowi, Senatowi i Prezydentowi sprawozdanie ze swej działalności oraz informację o podstawowych problemach radiofonii i telewizji. Informację taką Krajowa Rada corocznie przedstawia również Prezesowi Rady Ministrów. Sejm i Senat podejmują uchwały o przyjęciu bądź odrzuceniu sprawozdania KRRiT. W Monitorze Polskim nr 20, poz. 409 opublikowana została uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 30 czerwca 2000 roku w sprawie przyjęcia sprawozdania Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji. Powyższa uchwała nie zawierała uwag i zastrzeżeń. Uchwała Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z 11 maja 2000 roku w sprawie odrzucenia sprawozdania Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, również nie zawierała żadnych dodatkowych uwag i zastrzeżeń.

W okresie sprawozdawczym Krajowa Rada priorytetowo traktowała te zadania, które wiążą się z rolą nadawcy publicznego na rynku audiowizualnym. Krajowa Rada zgodnie ze wskazaniami Sejmu RP zawartymi w uchwale z 24 czerwca 1999 roku o przyjęciu sprawozdania KRRiT podjęła działania związane z przywróceniem całodobowej emisji programu 2 i programu 4. Podjęte również zostały zadania mające na celu zwiększenie wpływów abonamentowych oraz działania związane z wprowadzeniem jednolitego standardu badań radiowych. Krajowa Rada przyjęła uchwały dotyczące tworzenia przez spółki radiofonii publicznej przedsiębiorcy „Audytarium 17” zgodnie z art. 32 ustawy o radiofonii i telewizji. Celem działania „Audytarium 17” jest badanie rynku i opinii publicznej, opracowywanie standardów oraz metodologii badań słuchalności mediów elektronicznych, zlecenie przeprowadzania badań słuchalności oraz obrót wynikami tych badań. Informacje o tych i o innych działaniach KRRiT na rzecz nadawców publicznych znajdują się w poszczególnych rozdziałach. Sprawozdania KRRiT oraz Informacji o podstawowych problemach radiofonii i telewizji.

1.3 W roku bieżącym kończy się kadencja trzech członków KRRiT: p. Michała Strąka, powołanego przez Sejm RP 3 kwietnia 1995 roku, p. Witolda Grabosia, powołanego przez Senat RP 6 kwietnia 1995 roku oraz p. Marka Jurka powołanego przez Prezydenta RP 10 maja 1995 roku. Przewodniczącym Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, od 6 lipca 1999 roku, jest p. Juliusz Braun (uchwała KRRiT nr 495/1999). Zastępcą Przewodniczącego KRRiT, od 13 lipca 1999 roku, jest p. Jan Sęk (uchwała KRRiT nr 502/1999). Funkcję Sekretarza KRRiT, od 23 marca 2000 roku, pełni p. Włodzimierz Czarzasty (uchwała KRRiT nr 140/2000).

1.4 Jako organ kolegialny Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji w 2000 roku przyjęła 602 uchwały i odbyła 65 posiedzeń oraz 40 spotkań, przede wszystkim z nadawcami zarówno publicznymi, jak i komercyjnymi, ale również z przedstawicielami związków i stowarzyszeń (m.in. Ogólnopolskiej Izby Gospodarczej Komunikacji Kablowej, Konwentu Lokalnych Komercyjnych Stacji Radiowych, Stowarzyszenia Filmowców Polskich, Stowarzyszenia Nadawców Publicznych). Odbyły się także spotkania z przedstawicielami organów administracji państwowej, z którymi KRRiT współpracuje (m.in. z Ministerstwa Łączności, Urzędu Regulacji Telekomunikacji, Ministerstwa Skarbu Państwa, Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Spraw Zagranicznych). Gośćmi KRRiT byli również przedstawiciele Państwowej Agencji Radiokomunikacyjnej, Telekomunikacji Polskiej S.A., Przedsiębiorstwa Państwowego Użyteczności Publicznej „Poczta Polska”, Policji Państwowej, Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, Sygnatariusze Porozumienia Polskich Nadawców Radiowych i Telewizyjnych „Przyjazne Media”, a także członkowie organów spółek Telewizja Polska S.A., Polskie Radio S.A., regionalnych rozgłośni Polskiego Radia S.A.

Do dnia złożenia Sprawozdania, w pierwszym kwartale 2001 roku, Krajowa Rada przyjęła 110 uchwał oraz odbyła 15 posiedzeń i tyle samo spotkań z nadawcami. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji odbyła m.in. spotkanie, podczas którego omawiano sposób przekazywania informacji o sprawcach przestępstw. Dodatkowe informacje dotyczące tego spotkania znajdują się również poniżej, w punkcie 1.27.

1.5 Podczas spotkania KRRiT, 8 lutego 2001 roku, z przedstawicielami Konferencji Episkopatu Polski, złożone zostały podziękowania dla działalności spółek Telewizja Polska S.A. i Polskie Radio S.A. w Roku Wielkiego Jubileuszu. Biskupi wysoko ocenili relacje telewizyjne i radiowe oraz współdziałanie mediów publicznych z Kościołem, w szczególności podczas takich wydarzeń, jak Pielgrzymka Jana Pawła II do Ziemi Świętej, Światowe Dni

Młodzieży w Rzymie, Dni Modlitwy na Majdanku. Zwrócono również uwagę na wysoki poziom edukacyjny i kulturalny audycji tworzonych w programie II i w programie Radio BIS rozpowszechnianych przez Polskie Radio S.A. Jednocześnie biskupi podkreślili, że programy mediów publicznych zbyt często przesiąknięte są przemocą. Zdaniem biskupów rodzajem przemocy może być również nierzetelność informacji. Przewodniczący KRRiT został zaproszony do udziału w posiedzeniu Konferencji Episkopatu Polski. Posiedzenie z udziałem Przewodniczącego KRRiT odbyło się 14 marca bieżącego roku.

1.6 Organizacyjne i merytoryczne zaplecze Krajowej Rady stanowi Biuro KRRiT. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji przyjęła nowy regulamin organizacyjny Biura KRRiT (uchwała nr 324 z 27 czerwca 2000 roku). W Biurze KRRiT działają następujące departamenty: ekonomiczny, finansowy, gabinet przewodniczącego KRRiT, koncesyjny, prawny, programowy, reklamy, techniki, współpracy z zagranicą oraz samodzielny wydział administracyjno-gospodarczy.

Krajowa Rada, 30 maja 2000 roku, spośród kandydatów biorących udział w ogłoszonym konkursie, dokonała wyboru nowego dyrektora Biura KRRiT. Od 1 czerwca 2000 roku stanowisko to objął p. Zbigniew Sawicki.

W okresie sprawozdawczym kancelaria w Biurze KRRiT przyjęła ponad 31 tysięcy listów. Liczba ta nie obejmuje korespondencji okolicznościowej (np. świątecznej). W tym samym czasie ponad 35 tysięcy przesyłek wysłano z Krajowej Rady. Liczba ta obejmuje również korespondencję związaną z kolportażem „Biuletynu Informacyjnego KRRiT”.

1.7 „Biuletyn Informacyjny KRRiT” ukazuje się nieprzerwanie co miesiąc od października 1996 roku. W minionym roku w Biuletynie ukazały się informacje dotyczące m.in. następujących tematów: Edukacja medialna; Europejskie instancje regulujące w sektorze audiowizualnym; Cyfrowa telewizja naziemna w Europie; Internet w Polsce i Europie Środkowej i Wschodniej; Tajniki i zasady uzgodnień międzynarodowych w radiofonii; Światowa konferencja radiokomunikacyjna WRC 2000; Mniejszości narodowe i etniczne a media elektroniczne. Ponadto w „Biuletynie Informacyjnym KRRiT” publikowano dokumenty Rady Europy, informacje dotyczące rynku reklamy telewizyjnej i radiowej, a także akty prawne wydawane na podstawie delegacji ustawowych przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji, np. rozporządzenia KRRiT w związku z kampanią wyborczą na urząd Prezydenta RP.

Miesięczny nakład „Biuletynu Informacyjnego KRRiT” wynosi 600 egzemplarzy. Jego odbiorcami są m.in. Sejm, Senat, Kancelaria Prezydenta RP, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, spółki publicznej radiofonii i telewizji, nadawcy komercyjni oraz główne redakcje prasowe, a także niektóre ośrodki naukowe, np. Ośrodek Badań Prasoznawczych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Instytut Wynałazczości i Ochrony Własności Intelektualnej UJ. Biuletyn Informacyjny KRRiT dostępny jest również w Internecie.

Od początku jego wydawania, tj. od 1996 roku, kwartalnie ukazuje się angielskojęzyczna wersja „Biuletynu Informacyjnego KRRiT”, przekazywana m.in. do organów odpowiedzialnych za radiofonie i telewizję w poszczególnych państwach.

Opracowania i informacje do Biuletynu są prawie w całości przygotowywane przez pracowników Biura KRRiT, bez dodatkowego wynagrodzenia.

1.8 Zgodnie z art. 63 ust. 4 ustawy o radiofonii i telewizji Przewodniczący KRRiT pełni uprawnienia nadzorcze w stosunku do jednostki badawczo – rozwojowej Centrum Naukowo-Badawcze Techniki Radia i Telewizji „CENRiT”.

„CENRiT” prowadzi działalność w zakresie:

- prac naukowo-badawczych oraz badawczo-rozwojowych z dziedziny studyjnej techniki radia i telewizji,
- prac konstrukcyjno-wdrożeniowych dotyczących nowych urządzeń profesjonalnych oraz aparatury kontrolno-pomiarowej dla radia i telewizji,
- świadczenia usług specjalistycznych z dziedziny techniki radia i telewizji oraz produkcji urządzeń radiowych i telewizyjnych.

W wyniku kontroli przeprowadzonej w Centrum Naukowo-Badawczym Techniki Radia i Telewizji „CENRiT” w 2000 roku - Przewodniczący KRRiT zobowiązał p.o. dyrektora „CENRiT” do reaktywowania Rady Naukowej tej jednostki, nowelizacji jej statutu oraz przygotowania programu naprawczego w dziedzinie finansowo – ekonomicznej.

Działania KRRiT na rzecz reprezentowania interesów odbiorców i zapewniania otwartego, pluralistycznego charakteru radiofonii i telewizji. Kontrola działalności nadawców

1.9 Przepis art. 6 ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji określa podstawowe cele działania Krajowej Rady we wszystkich dziedzinach jej ustawowej właściwości. Krajowa Rada zapewnia otwarty i pluralistyczny charakter radiofonii i telewizji m.in. poprzez politykę koncesyjną sprzyjającą różnorodności programowej i tematycznej, a także zróżnicowanym postawom i poglądom. Zadanie ochrony wolności słowa nakłada na Krajową Radę obowiązek powstrzymywania się od działań ograniczających swobodę wypowiedzi, ale również zobowiązuje Krajową Radę do przeciwdziałania naruszeniom tej wolności ze strony innych osób. Podobne obowiązki Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji dotyczą ochrony samodzielności nadawców i interesów odbiorców.

1.10 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji wspiera radiowych nadawców publicznych w tworzeniu audycji służących realizacji ustawowych zadań radia publicznego, pomaga w utrzymaniu na antenie form klasycznych dla sztuki radiowej, takich jak reportaże literackie, czy teatr radiowy. Wspiera także formy szeroko pojętej edukacji poprzez radio, gdyż te rodzaje audycji obok informacji i publicystyki najpełniej służą wypełnianiu funkcji poznawczej wobec słuchacza. Poczynając od 1998 roku, przy rozdziale wpływów z środków abonamentowych, KRRiT zaczęła przyznawać szczególne preferencje dwóm rodzajom audycji: edukacyjno–poradniczym oraz literackim i formom udratyzowanym. W przyjętych kryteriach programowych Krajowa Rada podkreśla, że audycje edukacyjno-poradnicze mają popularyzować kulturę, naukę i technikę, wychowanie obywatelskie, wyjaśniać problemy ekonomiczno – gospodarcze, nauczać języków obcych, kształtować postawy prozdrowotne, umacniać rodzinę, zwalczać patologie społeczne. Audycje i formy udratyzowane to przede wszystkim słuchowiska będące np. adaptacjami utworów scenicznych, słuchowiska poetyckie, reportaże literackie, powieści radiowe. Są to więc audycje, poprzez które realizowane są ustawowe zobowiązania w szczególności zawarte w art. 21 ust. 2 ustawy o radiofonii i telewizji.

Komisja Kultury i Środków Przekazu przyjęła opinię nr 42 w sprawie realizacji misji społecznej przez publiczną radiofonię i telewizję. W opinii tej Komisja zobowiązała Krajową Radę do przedstawienia propozycji w zakresie bardziej precyzyjnego określania zadań programowych nadawców publicznych. Krajowa Rada przygotowując projekt nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji rozważa następujące możliwości w tym zakresie:

- uzupełnienie art. 21 o nowy ustęp upoważniający KRRiT do wydawania rozporządzeń o zadaniach programowych poszczególnych nadawców publicznych w danym roku (w ramach ogólnych obowiązków określonych w tym przepisie) i analizowania wykonania tych zadań oraz publikowania wyników tych analiz – tak, aby opinia publiczna była informowana zarówno o wymogach adresowanych do nadawców publicznych, jak o ich sposobie wywiązania się z nich;
- uzupełnienie art. 50 o nowy przepis stwierdzający, że dokonując podziału wpływów abonamentowych między nadawców publicznych KRRiT kieruje się m.in. wynikami ocen, o których mowa wyżej.

1.11 Z inicjatywy Sekretarza KRRiT, w porozumieniu z przedstawicielami Polskiego Radia S.A. i rozgłośni regionalnych oraz nadawców komercyjnych, podjęte zostały działania, których celem było opracowanie jednolitego standardu badań radiowych od 2002 roku.

Nadawcy 17 stycznia 2001 roku zawarli porozumienie o konieczności rozwiązania problemu badań radiowych w 2002 roku. W tym celu konieczne jest utworzenie przez nadawców spółki, której koszty funkcjonowania będą w 50 % ponoszone przez nadawców ogólnopolskich, takich jak Polskie Radio S.A., Radio Zet i Radio RMF FM, a w 50% przez rozgłoszenie lokalne, regionalne i ponadregionalne.

Przyjęte ustalenia zakładają nie tylko wypracowanie przez spółkę standardu badań odpowiadającego wszystkim podmiotom, ale również zarządzanie ich wynikami. Skutkiem tego będzie uniezależnienie mediów od narzucania im przez firmy badawcze własnych metod badań rynku radiowego.

Informacje dotyczące jednolitego standardu badań radiowych znajdują się również w rozdziale IV Sprawozdania KRRiT.

1.12 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji podjęła intensywne działania na rzecz wzrostu wpływów z tytułu opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiowych i telewizyjnych. Szczególną uwagę zwrócono na opłaty wnoszone przez osoby prawne. Od 11 do 15 grudnia 2000 roku trwał Tydzień Mediów Publicznych, ogólnopolska akcja informacyjno – promocyjna, koordynowana z upoważnienia Krajowej Rady przez Sekretarza KRRiT. Zwiększenie wśród polskich firm i instytucji świadomości obowiązku płacenia abonamentu to główny cel podpisanego 11 grudnia 2000 roku Porozumienia na Rzecz Mediów Publicznych. Sygnatariusze porozumienia (m.in. Minister Łączności, Prezes PPUP „Poczta Polska”, Prezes Business Centre Club, Prezes Polskiej Rady Biznesu, Prezes Krajowej Izby Gospodarczej, Prezydent Konfederacji Pracodawców Polskich, Przewodniczący KRRiT) zadeklarowali podjęcie działań, które spowodują, że polskie przedsiębiorstwa i instytucje będą rejestrowały odbiorniki radiowe i telewizyjne oraz opłacały abonament. W przyjętej deklaracji podkreślono, że opłaty abonamentowe umożliwiają mediom publicznym realizację ich misji, a w szczególności tworzenie, upowszechnianie, utrwalanie kultury narodowej, prowadzenie działalności edukacyjnej i oświatowej, propagowanie polskiego dorobku i kultury za granicą. Przewodniczący KRRiT podkreślił, że bez finansowego wsparcia mediom publicznym trudno jest uczestniczyć w realizacji tak dużych i wartościowych przedsięwzięć, jak np. Festiwal Wratislavia Cantans czy Muzyczny Festiwal w Łańcucie. Sygnatariusze zwrócili uwagę, że poprzez opłacanie abonamentu firmy mogą czuć się mecenasami polskiej kultury.

Działania Porozumienia na Rzecz Mediów Publicznych poparte zostały przez środowiska twórcze. Deklarację środowisk twórczych podpisali m.in. przewodniczący sejmowej i senackiej Komisji Kultury i Środków Przekazu, przedstawiciele Związku

Artystów Scen Polskich, Stowarzyszenia Polskich Artystów Wykonawców Muzyki Rozrywkowej, Stowarzyszenia Autorów ZAiKS, Stowarzyszenia Filmowców Polskich, Stowarzyszenia Niezależnych Producentów Filmowych i Telewizyjnych. W przyjętej deklaracji przedstawiciele środowisk twórczych stwierdzili, że w proces kształtowania polskiej kultury powinni być zaangażowani zarówno sami twórcy, jak i odbiorcy programów radiowych oraz telewizyjnych. Publiczne radio i telewizja umożliwiają masowy dostęp do polskiej kultury i sztuki. Jest to realne dzięki finansowemu zaangażowaniu abonentów.

Podczas podsumowania akcji Tydzień Mediów Publicznych, które odbyło się 26 lutego 2001 roku podkreślono, że osiągnięte zostały zakładane cele informacyjne. W grupie docelowej wzrosła świadomość obowiązku rejestrowania odbiorników (w grudniu 2000 roku zarejestrowano 100 tys. nowych odbiorników) i płacenia abonamentu oraz wiedza, że media publiczne otrzymane środki finansowe przeznaczają w dużej mierze na wspieranie kultury polskiej. Pełne wyniki finansowe akcji Tydzień Mediów Publicznych będzie można poznać w dłuższym okresie czasu.

Informacyjno – promocyjna akcja Tydzień Mediów Publicznych wiąże się z działaniami Krajowej Rady zmierzającymi do nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji w części dotyczącej sposobu pobierania abonamentu oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych w rozdziale dotyczącym kosztów uzyskania przychodu. Celem tej nowelizacji jest uzależnienie możliwości zaliczenia przez osobę prawną odbiornika radiowego lub telewizyjnego do kosztów uzyskania przychodu od wcześniejszej rejestracji zgodnie z ustawą o radiofonii i telewizji. Propozycje nowelizacji w tym zakresie zostały skierowane zarówno do Prezesa Rady Ministrów, jak i przewodniczących sejmowej i senackiej Komisji Kultury i Środków Przekazu.

1.13 Prywatny sponsoring z roku na rok staje się coraz poważniejszym źródłem finansowania wielu przedsięwzięć z zakresu ochrony zdrowia, kultury i edukacji. Bez udziału sponsorów niektóre z nich nie doszłyby do skutku. Zważywszy na niskie budżety samorządów i ministerstw sponsoring odgrywa coraz istotniejszą rolę. Prywatni sponsorzy będą wspierać wydarzenia kulturalne i akcje charytatywne, ale tylko wtedy, gdy otrzymają szansę pokazania swej działalności w mediach. Mając na uwadze społeczną rolę takich działań, Przewodniczący KRRiT przekazał nadawcom wyjaśnienia, w których podkreśla, że nie istnieją prawne przeszkody w zakresie informowania w programach radiowych i telewizyjnych o sponsorach ważnych wydarzeń kulturalnych i przedsięwzięć społecznych czy dobroczynnych. Przewodniczący KRRiT corocznie zwraca się do nadawców zarówno publicznych, jak i komercyjnych o rozważenie możliwości wspierania różnych akcji charytatywnych o niekwestionowanym społecznie znaczeniu. Przykładowo można wskazać na promocję filantropii i prospołecznych działań wśród przedsiębiorców m.in. poprzez organizowanie konkursu o tytuł „Dobroczynicy roku”. Organizatorem tej akcji jest Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce. Telewizja Polska S.A. uczestniczyła w tej akcji, a ponadto była organizatorem lub współorganizatorem innych przedsięwzięć charytatywnych, takich jak np. „Reklama – Dzieciom”, „Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy”, „Pocztówka do Świętego Mikołaja”. Telewizja Polska S.A. i Polskie Radio S.A. podjęły apel Przewodniczącego KRRiT i wspierają działalność Polskiej Unii Onkologii.

Należy jednak podkreślić, że zgodnie ze stanowiskiem MSWiA przeprowadzanie zbiórek publicznych wymaga zezwolenia właściwej terytorialnie władzy, a w przypadku stacji telewizyjnych i radiowych, na obszarze przekraczającym zasięg województwa niezbędne jest zezwolenie ministerialne. Tego rodzaju akcje wymagają więc ścisłej współpracy z MSWiA oraz z właściwymi terytorialnie organami władzy.

1.14 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji od początku brała udział w przygotowywaniu Porozumienia Polskich Nadawców Radiowych i Telewizyjnych „Przyjazne Media” uważając, że zasada samoregulacji sprawdzona w krajach o wysokich standardach cywilizacyjnych jest zjawiskiem cennym i zasługującym na przeniesienie do Polski. W wyniku Porozumienia nadawcy powołali stałą komisję sygnatariuszy i opracowali jednolity system oznakowania programów. KRRiT ze swej strony podkreśliła, że nadawcy nie mogą czuć się zwolnieni z obowiązku przestrzegania ustawy o radiofonii i telewizji, a w szczególności przepisu stanowiącego, że „audycje, które mogą zagrażać psychicznemu, uczuciowemu lub fizycznemu rozwojowi dzieci i młodzieży nie mogą być rozpowszechniane między godziną 6.00 rano a godziną 23.00”. Informacje dotyczące porozumienia „Przyjazne Media” znajdują się także w rozdziale IV Sprawozdania KRRiT.

Kontrola nadawców - przykłady

1.15 Na prośbę koncesjonariusza – Polska Korporacja Telewizyjna sp. z o.o. – 15 maja 2000 roku zawarta została ugoda w związku z decyzją Przewodniczącego KRRiT z 17 lipca 1998 roku o nałożeniu kary w wysokości 70.000 za naruszenie przepisów zawartych w artyku 18 ust. 4 ustawy o radiofonii i telewizji oraz w § 1 pkt. 3 i 4 Rozporządzenia KRRiT w sprawie zasad rozpowszechniania przez radio i telewizję audycji mogących zagrażać psychicznemu, uczuciowemu lub fizycznemu rozwojowi dzieci i młodzieży. Decyzja Przewodniczącego KRRiT została wydana w związku z emisją w tzw. czasie chronionym amerykańskiego filmu pt. „Crash”. Na podstawie ugody Polska Korporacja Telewizyjna wpłaciła na cel charytatywny 20 tys. zł.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, 4 stycznia 2000 roku, zawarła ugodę w związku z nałożeniem kary pieniężnej na Radio Koszalin S.A. za naruszenie art. 20 ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji. Zgodnie z tym przepisem nadawca zobowiązany jest utrzymywać audycje na odpowiednich nośnikach i przechowywać je przez 28 dni od rozpowszechnienia audycji. Strony uzgodniły, że wysokość kary pieniężnej zostaje ograniczona do kwoty 10.000 złotych. Radio Koszalin S.A. zobowiązało się jednocześnie do wpłaty 10.000 złotych na cele charytatywne na rzecz wskazanego przez KRRiT podmiotu – Szpitala Wojewódzkiego w Koszalinie.

Warto przypomnieć, że pierwsza ugoda została zawarta 18 czerwca 1998 roku i dotyczyła postępowania prowadzonego od 24 lipca 1997 roku przed Sądem Okręgowym w Warszawie, w związku z karą w wysokości 300 000 złotych, nałożoną na Telewizję Polsat za emisję filmu pt. „Ostry poker w Małym Tokio”. Strony postanowiły zakończyć długotrwałe postępowanie sądowe przez zawarcie ugody i ograniczenie kary do kwoty 110 000 złotych, a także do wpłaty 100 000 złotych na cele charytatywne (po połowie tej kwoty na rzecz Stowarzyszenia im. Jolanty Brzozowskiej w Warszawie i Funduszu Dziecięcego Szpitala „Górka” w Busku –Zdroju).

1.16 Przewodniczący KRRiT na podstawie art. 10 ust. 3 ustawy o radiofonii i telewizji wezwał spółkę Polskie Media S.A. do zaniechania działań w zakresie tworzenia i rozpowszechniania programów naruszających przepisy ustawy o radiofonii i telewizji. Wezwanie to związane jest z emisją 11 stycznia 2000 roku, w godzinach 19.00 – 19.30, audycji pt. „Zoom”, w programie Nasza Telewizja (obecnie TV 4). Końcową część tej audycji poświęcono kobiecie pozującej do zdjęć erotycznych oraz występującej w amatorskich filmach erotycznych. W programie wykorzystano zdjęcia bohaterki oraz ujawniono jej dane w zakresie pozwalającym na łatwe odnalezienie strony internetowej, służącej do wymiany materiałów erotycznych.

Przewodniczący KRRiT na podstawie uchwały 271 z 30 maja 2000 roku, wydał także decyzję o nałożeniu na spółkę Polskie Media S.A. kary w wysokości 100 000 złotych za emisję, 19 stycznia 2000 roku, o godzinie 20.00, w porze największej oglądalności, w programie Nasza Telewizja, amerykańskiego filmu pt. „Tropikalna gorączka”. W uzasadnieniu decyzji Przewodniczący KRRiT m.in. podkreślił, że poprzedzenie emisji planszą „Tylko dla dorosłych” nie stanowi usprawiedliwienia dla nadawcy, przeciwnie - świadczy o tym, że nadawca był w pełni świadomy zawartych w filmie drastycznych treści oraz zagrożeń jakie niosły dla dziecięcej i młodzieżowej widowni. Sprawa ta obecnie objęta jest postępowaniem sądowym w związku z odwołaniem złożonym przez nadawcę.

„Tropikalna gorączka” oraz „Malaria” to polskie tytuły filmu Spike’a Lee „Jungle fever”. Oprócz tytułu filmy różnią się tłumaczeniem listy dialogowej. Analiza porównawcza wykazała, że obydwie wersje filmu są jednakowo wulgarne i nasycone treściami agresywnymi, a poprzez emisję naruszone zostały przepisy rozporządzenia KRRiT z 21 listopada 1994 roku.

W związku z powyższym Przewodniczący KRRiT wydał 28 lutego 2001 roku decyzję o nałożeniu kary w wysokości 100 000 złotych na spółkę Polska Korporacja Telewizyjna, rozpowszechniającą program telewizyjny Canal +. W programie tym 10 stycznia 2001 roku, o godzinie 20.00, nadany został film produkcji amerykańskiej pt. „Malaria”. Nadawca złożył odwołanie od tej decyzji.

1.17 Przewodniczący KRRiT, 28 lutego 2001 roku nałożył karę na nadawcę publicznego poprzez wydanie decyzji, stwierdzającej naruszenie przez TVP S.A. przepisów rozporządzenia KRRiT z 21 listopada 1994 roku w sprawie zasad rozpowszechniania przez radio i telewizję audycji mogących zagrażać psychicznemu, uczuciowemu lub fizycznemu rozwojowi dzieci i młodzieży. Naruszenie to nastąpiło w związku z emisją 25 listopada 2000 roku, o godzinie 19.00, w paśmie wspólnym programów regionalnych, filmu produkcji francuskiej pt. „W matni”. Na nadawcę została nałożona kara w wysokości 10 000 złotych. Nadawca złożył odwołanie od tej decyzji.

1.18 Realizując ustawowe zobowiązania Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji przeprowadziła kontrolę działalności nadawców w zakresie reklamy i sponsoringu. Przewodniczący KRRiT skierował do nadawców, takich jak Telewizja Polska S.A., Telewizja Polsat S.A., Telewizja TVN wystąpienia w sprawie emisji kontrowersyjnej reklamy „Wizji TV”, w której dzieci niezadowolone z otrzymanego prezentu kopią Świętego Mikołaja. Przewodniczący KRRiT zwrócił m.in. uwagę, że „naruszenie dobrych obyczajów jest w przypadku tej reklamy bezdyskusyjne. Reklama poprzez bezpośrednie odniesienie do tradycji Świąt Bożego Narodzenia, które są świętem rodziny, świętem pojednania w sposób rażący naruszyła utrwalone od stuleci społeczne wzorce.”

1.19 Karą w wysokości 5 000 złotych Przewodniczący KRRiT ukarał spółkę Radio ZET, uznając że nadawca ten dopuścił się naruszenia artykułu 18 ust. 1 i 3 ustawy o radiofonii i telewizji. Do naruszenia ustawy doszło 18 maja 2000 roku, gdy Radio ZET rozpowszechniło informacje o planowanej policyjnej akcji „Bezpieczne miasto”. Według Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji postępowanie Radia ZET, poprzez podanie do publicznej wiadomości informacji o terminie policyjnej akcji, nie pozwoliło w pełni osiągnąć zakładanych celów. Krajowa Rada 6 czerwca 2000 roku uznała zasadność zarzutów Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Konsekwencją tej sprawy była również wspólna dyskusja 6 lipca 2000 roku z udziałem przedstawicieli MSWiA oraz policji. Jej tematem było rozpowszechnianie przez nadawców informacji związanych z bieżącą pracą funkcjonariuszy i bezpieczeństwem ruchu drogowego.

Za naruszenie przepisów zawartych w art. 16 ust. 1 i art. 16b ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji, a więc za dopuszczenie do emisji, poza blokiem reklamowym bez właściwych oznaczeń audycji będącej reklamą w rozumieniu przepisów ustawy, a także za reklamowanie usług medycznych objętych prawnym zakazem, Przewodniczący KRRiT, 7 listopada 2000 roku, wydał decyzję o nałożeniu na nadawcę „Inforadio” sp. z o.o. (program Radio TOK FM) kary pieniężnej w wysokości 5 000 złotych. W tej sprawie toczy się aktualnie odwoławcze postępowanie sądowe.

1.20 Nawiązując do wcześniejszych stanowisk, m.in. do oświadczenia z 10 listopada 1999 roku, Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji 13 czerwca 2000 roku zorganizowała dyskusję poświęconą sposobowi, w jaki media publiczne, przede wszystkim TVP S.A., informują o pracy najważniejszych organów państwa: parlamentu, prezydenta, rządu. Jednym z impulsów do tej dyskusji był casus telewizyjnego „Tygodnika Politycznego Jedyńki”, który stał się przedmiotem skarg kierowanych do KRRiT. Zarówno podczas dyskusji, jak i w wyżej wymienionym oświadczeniu, Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji przypomniała, że dostarczanie informacji i zapewnienie do nich dostępu to najważniejsze społeczne powinności radiofonii i telewizji, a w szczególności publicznej radiofonii i telewizji. Kluczowe znaczenie mają ustawowe postanowienia dotyczące kierowania się odpowiedzialnością za słowo, obowiązku rzetelnego ukazywania wydarzeń, sprzyjania swobodnemu kształtowaniu się poglądów obywateli. Podobne sformułowania zawiera ustawa z dnia 28 stycznia 1984 roku Prawo prasowe. W tym świetle rzetelne informowanie to przede wszystkim informowanie odpowiedzialne, uczciwe i prawdziwe, ze starannym doborem źródeł rozpowszechnianych informacji. Tendencyjność czy pomijanie istotnych elementów wydarzeń, wskutek czego u odbiorcy powstaje fałszywy obraz rzeczywistości, stanowią poważne naruszenia zasady rzetelności. Informować należy bowiem zawsze w sposób pełny, tzn. przedstawiać wszelkie aspekty istotne dla samodzielnego i swobodnego kształtowania się poglądów i ocen odbiorców. Decyzje programowe i dobór rozpowszechnianych materiałów dla programów informacyjnych i publicystycznych muszą opierać się o obiektywizm, doświadczenie życiowe i profesjonalizm dziennikarzy. Pojęcia profesjonalizmu nie można jednak ograniczać do umiejętności stosowania technik dziennikarskich, ale winno ono obejmować wysoki poziom etyczny, zmysł interesu publicznego i kulturę ogólną ludzi mediów. Media publiczne powinny mieć charakter otwarty i niezależny, odzwierciedlać istniejący w społeczeństwie pluralizm postaw światopoglądowych, ideowych i politycznych. Partykularne cele, zwłaszcza polityczne czy partyjne, nie mogą zniekształcać przekazów informacyjnych. Media publiczne realizując zadania informacyjne wobec ogółu społeczeństwa, w warunkach demokratycznego ładu społecznego, muszą jednocześnie w sposób nadrzędny szanować i utrwalać podstawowe, uniwersalne wartości etyczne, służyć umacnianiu demokracji i przeciwstawiać się tendencjom totalitarnym. KRRiT, zgodnie ze swoimi konstytucyjnymi obowiązkami, potwierdza gotowość podejmowania działań służących budowie dialogu i wzajemnego zaufania pomiędzy politykami a nadawcami, zwłaszcza w sprawach rodzących konflikty i wymagających wypracowania wspólnie uznanych standardów postępowania.

1.21 W podobnym stanowisku, z 11 lipca 2000 roku, nawiązującym do stanowisk wydanych podczas poprzednich kampanii wyborczych, Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji zwróciła uwagę na szczególne zadania nadawców, a w szczególności nadawców publicznej radiofonii i telewizji. KRRiT podkreśliła, że przekazywanie informacji prawdziwych, wyraźnie oddzielonych od redakcyjnego komentarza i pozwalających wszechstronnie zapoznać się z programami wyborczymi kandydatów, jest najważniejszą powinnością mediów w czasie kampanii wyborczej. Kandydatom należy zagwarantować równe szanse w mediach i umożliwić przeprowadzenie debaty, w czasie której będą mogli zaprezentować

swoje zamierzenia i poglądy na sprawy najważniejsze dla kraju. Członkowie kierownictw i dziennikarze mediów publicznych nie mogą łączyć swoich powinności zawodowych z bezpośrednim zaangażowaniem w kampanię wyborczą kogośkolwiek kandydata. W audycjach informacyjnych szczególną uwagę należy zwrócić na zachowanie równowagi w pokazywaniu kandydatów pełniących funkcje publiczne, bez nieuzasadnionego eksponowania tych osób lub wydarzeń, w których uczestniczą. Szczególna rola mediów wiąże się z wyjaśnianiem zasad ordynacji wyborczej i przedstawianiem informacji o przebiegu procesu głosowania.

1.22 Te stanowiska Krajowa Rada uwzględniała w postępowaniu prowadzonym w związku ze skargami dotyczącymi audycji z cyklu „Kandydat”. Audycję wyemitowano w Programie 1 TVP S.A. 6 października 2000 roku. KRRiT w oświadczeniu z 21 listopada 2000 roku, stwierdziła, iż w audycji tej naruszone zostały zasady, jakimi powinny kierować się środki przekazu, w szczególności zaś naruszone zostały obowiązki telewizji publicznej określone w art. 21 ust. 2 pkt. 1-3 ustawy o radiofonii i telewizji. Sposób prowadzenia audycji oraz dobór i forma zadawania pytań kandydatowi na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, naruszyły zasady rzetelności i obiektywizmu. Niepokój wzbudza fakt, iż do naruszenia zasad profesjonalizmu dziennikarskiego doszło w audycji wyborczej emitowanej w telewizji publicznej, w której winny być zachowane szczególnie obiektywizm i rzetelność. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji wezwała wszystkich nadawców do podjęcia działań zapobiegających podobnym wydarzeniom.

1.23 Po zapoznaniu się z nagraniem programu Oddziału Terenowego TVP S.A. w Łodzi, obejmującego relację z konferencji prasowej oraz wywiad z zabójcą księdza Jerzego Popiełuszki, Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji uznała, iż forma oraz treść tych przekazów rażąco naruszyły podstawowe zasady, którymi winna kierować się telewizja publiczna. W oświadczeniu z 14 marca 2000 roku KRRiT uznała, że nadanie programu zasługuje na jednoznaczne potępienie i zwróciła się do Prezesa Zarządu TVP S.A. o wyjaśnienie okoliczności przygotowania i emisji audycji oraz o wyciągnięcie surowych konsekwencji wobec osób odpowiedzialnych. Sprawą tą zajmowały się również Komisje Kultury i Środków Przekazu Sejmu i Senatu. Sejmowa Komisja Kultury i Środków Przekazu po przeprowadzeniu szczegółowego postępowania przyjęła stanowisko przygotowane przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji jako odpowiedź na pytania postawione przez Komisję.

1.24 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji w oświadczeniu z 24 sierpnia 2000 roku, podzieliła ubolewanie środowisk społecznych i osób indywidualnych z powodu braku bezpośredniej transmisji w telewizji publicznej z uroczystości otwarcia Polskiego Cmentarza Wojennego w Katyniu. KRRiT uznała realizację bezpośrednich relacji z wydarzeń narodowych tej rangi za oczywisty obowiązek TVP S.A.

1.25 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji zapoznała się z obszerną korespondencją i licznymi wypowiedziami publicznymi na temat filmu „Jan Paweł II – Papież Tysiąclecia,” wyemitowanego 16 października 2000 roku w Programie I TVP S.A. w ramach cyklu „Miej oczy szeroko otwarte”. Krajowa Rada przyjęła stanowisko, stwierdzając że zawarte w filmie wypowiedzi na temat nauczania i działalności Jana Pawła II, a także historii Polski - formułowane są przez osoby reprezentujące różne światopoglądy. Niektóre opinie są kontrowersyjne, mogą budzić zdecydowany sprzeciw, często są niezbrane i zaskakujące dla polskiego widza. Ukazując wybrane wątki dyskusji jaką wywołuje w całym świecie nauczanie Papieża, film pobudza do refleksji i pozwala uświadomić polskim widzom wielość problemów, wobec których staje dziś Jan Paweł II. Nie znajdują jednak uzasadnienia zarzuty formułowane w skargach do KRRiT, że film jest antypolski, czy obrażający osobę Ojca

Świętego. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji stwierdza, że emisja filmu w telewizji publicznej była uzasadniona i zgodna z ustawowymi powinnościami: rzetelnego ukazywania całej różnorodności wydarzeń i zjawisk, w kraju i za granicą, a także prezentowania różnych stanowisk i poglądów. Jednocześnie KRRiT uznaje zasadność zastrzeżeń dotyczących terminu emisji oraz braku komentarza zwracającego uwagę, że film nie stanowi wykładni nauczania Kościoła katolickiego i zrealizowany został w innym kręgu kulturowym. Krajowa Rada z uznaniem przyjęła oświadczenie Zarządu TVP S.A., w którym przeproszono osoby dotknięte treścią filmu, a także zawarto deklarację, iż ze względu na znaczenie problemów poruszonych w filmie „Jan Paweł II – Papież Tysiąclecia” Telewizja Polska powróci do ich analizy w programach publicystycznych.

1.26 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji 22 marca 2001 roku przyjęła stanowisko dotyczące audycji Big Brother oraz innych przekazów o zbliżonej formule. Krajowa Rada podkreśliła, że audycje te mogą być społecznie szkodliwe, a ponadto audycje te są de facto apoteozą knajactwa, głupoty, prostactwa i prymitywizmu. Ukazują i lansują postawy oraz zachowania mogące mieć znamienne, w opinii KRRiT, zdecydowanie niekorzystny wpływ na kształtowanie poglądów, postaw i wzorców zachowań części widzów.

W stanowisku Krajowa Rada podkreśliła też, że mieszkańcami masowej wyobraźni, bohaterami publiczności stają się ludzie o zminimalizowanych potrzebach intelektualnych, rozluźnionych więzach rodzinnych i społecznych. Pokazywanie takich zachowań zaprzecza jakiegokolwiek kulturotwórczej i pozytywnej roli telewizji.

W związku z powyższym KRRiT postanowiła, że przeprowadzi niezwykle skrupulatny monitoring tych audycji mając na uwadze w szczególności respektowanie przepisów ustawy o radiofonii i telewizji. Krajowa Rada postanowiła również, że 28 marca 2001 roku spotka się z nadawcami tego rodzaju audycji, a do dyskusji zaprosi ekspertów.

1.27 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji 8 marca 2001 roku, zorganizowała spotkanie, podczas którego dyskutowano o sposobie przekazywania w mediach informacji o sprawcach przestępstw. Jako przykład relacji opartych na sensacji i bezmyślnym eksponowaniu osoby przestępcy posłużył proces tzw. Rurabombera. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele TVP S.A., Telewizji TVN, Telewizji Polsat, Rzecznik Praw Dziecka, a także posłowie, sędziowie i prawnicy reprezentujący Ministerstwo Sprawiedliwości. Uczestnicy spotkania zgodzili się z tym, że najważniejsze jest dobro widzów, a informacyjnej i edukacyjnej wymowy relacji nie może przesłaniać sensacyjność i drastyczność przekazu.

1.28 Krajowa Rada, na podstawie udostępnionych dokumentów i opinii prawnych, w oświadczeniu z 27 września 2000 roku stwierdziła, że zachodzi uzasadniona obawa, iż rada nadzorcza II kadencji niekorzystnie rozporządzając finansami, naraziła spółkę – Regionalną Rozgłośnię Polskiego Radia w Bydgoszczy Radio Pomorza i Kujaw S.A. – na straty zagrażające stabilności finansowej. Zdaniem KRRiT wątpliwa pozostaje ważność uchwał przyjętych na posiedzeniu rady nadzorczej 17 czerwca 2000 roku, a więc skuteczność odwołania członków zarządu spółki oraz uchwalonych zasad tego odwołania. Krajowa Rada podkreśliła jednak, że organem właściwym do prawomocnego stwierdzenia tych uchybień jest sąd powszechny.

1.29 W oświadczeniu z 10 października 2000 roku Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji zwróciła się do nadawców z apelem o podjęcie rozmów ze Stowarzyszeniem Autorów ZAiKS w celu uregulowania zasad korzystania z dóbr niematerialnych będących pod zarządem tej organizacji. KRRiT stwierdziła, że przestrzeganie porządku prawnego jest obowiązkiem

wszystkich podmiotów uczestniczących w rynku mediów. Stosunki pomiędzy Stowarzyszeniem Autorów ZAiKS a nadawcami należą do sfery stosunków cywilnoprawnych. Krajowa Rada nie ingeruje w ich zakres przedmiotowy ani treść. Krajowa Rada podkreśla jednak, że pozaumowne, bądź wykraczające poza zakres umowy korzystanie przez nadawców z utworów znajdujących się w gestii zbiorowego zarządzania Stowarzyszenia Autorów ZAiKS, jest czynem nagannym.

Projektowanie w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów kierunków polityki państwa w dziedzinie radiofonii i telewizji

1.30 Przyznanie Krajowej Radzie kompetencji do projektowania kierunków polityki państwa w dziedzinie mediów audiowizualnych ma na celu zapewnienie spójności działań w radiofonii i telewizji. W komentarzach do ustawy o radiofonii i telewizji uprawnienia te określone są jako kompetencje organu państwowego do harmonizowania w fazie koncepcyjnej wszystkich elementów oddziaływania państwa. W fazie wykonawczej tylko część tych działań podejmowana jest przez Krajową Radę. Warunki działalności nadawców do 31 grudnia 2000 roku były w szczególności zdeterminowane działaniami Ministra Łączności. Od 1 stycznia 2001 kompetencje tego organu na mocy ustawy z 21 lipca 2000 roku Prawo telekomunikacyjne przejął Prezes Urzędu Regulacji Telekomunikacji. Ponadto kompetencje w dziedzinie radiofonii i telewizji zostały przyznane m.in. Ministrowi Skarbu Państwa, Ministrowi Finansów, Ministrowi Spraw Zagranicznych, Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz innym organom administracji państwowej. Działania tych organów wymagają uzgodnień w ramach rządu oraz koordynacji z działaniami Krajowej Rady.

1.31 Z inicjatywy Prezesa Rady Ministrów, 4 sierpnia 1999 roku, odbyło się pierwsze – od 19 października 1998 roku – spotkanie z Krajową Radą Radiofonii i Telewizji. Ustawa o radiofonii i telewizji nie przewiduje zasad, form i trybu porozumiewania się KRRiT z Prezesem Rady Ministrów w sprawach ustalania kierunków polityki państwa w dziedzinie radiofonii i telewizji. Uznając, że partnerem dla Krajowej Rady w tym zakresie jest Prezes Rady Ministrów, a nie poszczególni ministrowie, ustawodawca dał świadectwo samodzielności i wysokiej pozycji KRRiT w systemie organów państwa. Jednakże brak określenia konkretnych form współdziałania w praktyce stwarza niekiedy trudności w realizacji tego zobowiązania ustawowego.

Podczas spotkania, 4 sierpnia 1999 roku, Prezes Rady Ministrów zaproponował powołanie zespołu roboczego do współpracy KRRiT i rządu oraz terminarz stałych spotkań: z Przewodniczącym KRRiT – co najmniej raz na kwartał, z Krajową Radą - co najmniej raz na pół roku. Do dalszych spotkań z Krajową Radą nie doszło, natomiast spotkania z Przewodniczącym KRRiT odbyły się 31 marca 2000 roku i 22 lutego 2001 roku.

1.32 Podczas spotkania, 4 sierpnia 1999 roku, Premier podkreślił, że wspólnym zadaniem rządu i KRRiT jest w szczególności dostosowanie prawa w dziedzinie mediów do prawodawstwa Unii Europejskiej oraz prowadzenie spójnej polityki audiowizualnej. Ponadto zarówno Prezes Rady Ministrów, jak i członkowie KRRiT podkreślili m.in. wagę takich problemów, jak wprowadzanie technologii cyfrowej oraz wypracowanie optymalnego modelu rozwoju platform cyfrowych, tworzenie kanałów tematycznych, działanie na rzecz ograniczania przemocy w mediach, przyszłość nadawców publicznych także w kontekście ściągłości abonamentu, miejsce i rola telewizji publicznej na rynku. Zwrócono też uwagę na rzetelność i obiektywizm programów informacyjnych oraz publicystycznych, szczególnie tych nadawanych przez TVP S.A.

1.33 Krajowa Rada przygotowała i przekazała do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, 3 września 1999 roku, projekt nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji. Projekt ten miał przede wszystkim na celu dostosowanie prawa wewnętrznego do standardów Unii Europejskiej oraz uregulowanie cyfrowego rozpowszechniania programów radiowych i telewizyjnych. Projekt rządowy nie uwzględniał wszystkich zgłoszonych przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji propozycji. Prace legislacyjne zakończyły się 3 marca 2000 roku. Sejm przyjął projekt nowelizacji ustawy, który został przekazany do rozpatrzenia przez Senat. Ustawa po podpisaniu przez Prezydenta RP i opublikowaniu w Dzienniku Ustaw z 18 kwietnia 2000 roku weszła w życie miesiąc później.

Jednocześnie w projekcie z 2 marca 2000 roku, w tzw. drugiej transzy, zawarte zostały te propozycje uregulowań, które rząd wycofał z pierwszego projektu opracowanego przez KRRiT. Znalazły się tam m.in. regulacje dotyczące ponownego udzielania koncesji. Wobec wstrzymania, z nieznanych przyczyn, prac legislacyjnych nad regulacjami tzw. drugiej transzy, Przewodniczący KRRiT przesłał, 7 lipca 2000 roku, projekt nowelizacji ustawy bezpośrednio do Prezesa Rady Ministrów. Do projektu tego uwagi zgłosiło Rządowe Centrum Legislacji. Krajowa Rada uwzględniła większość uwag i ponownie, 31 października 2000 roku, przekazała projekt do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. W grudniu 2000 roku Krajowa Rada otrzymała projekt ponownie po zakończeniu pierwszego etapu uzgodnień międzyresortowych. W chwili obecnej opracowywane jest stanowisko dotyczące uwag i opinii zgłoszonych do projektu.

Informacje dotyczące nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji znajdują się również w rozdziałach II i V Sprawozdania KRRiT.

1.34 Udział KRRiT w projektowaniu polityki państwa w zakresie mediów audiowizualnych jest również realizowany poprzez bezpośrednią współpracę z przedstawicielami administracji państwowej. Przykładowo można wskazać współpracę z Ministrem Skarbu Państwa. Spotkanie, które odbyło się 12 stycznia 2000 roku, dotyczyło informacji o ministerialnym projekcie nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji, w szczególności w zakresie powoływania organów spółek mediów publicznych. Podczas spotkania omówiono również sytuację w TVP S.A. w związku z wdrażaniem reformy. Przewidywany termin kolejnego spotkania to 29 marca 2001 roku.

Stałe kontakty utrzymywane były również z Ministrem Łączności i Państwową Agencją Radiokomunikacyjną, które to instytucje do 31 grudnia 2000 roku były przepisami ustawy o radiofonii i telewizji zobowiązane do współdziałania z KRRiT w zakresie postępowania koncesyjnego. Od 1 stycznia 2001 właściwą instytucją w tych sprawach jest Urząd Regulacji Telekomunikacji, powołany na miejsce Państwowej Agencji Radiokomunikacyjnej. Spotkanie z przedstawicielami Urzędu odbyło się 23 stycznia 2001 roku.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji współpracuje także z Ministerstwem Obrony Narodowej (problem zwolnienia kanałów telewizyjnych), Ministerstwem Spraw Zagranicznych (m.in. w sprawach związanych z emisją programu TV Polonia), z Ministerstwem Finansów (m.in. w sprawach dotyczących opłat abonamentowych, opłat za udzielanie koncesji, stosowania ulg w opłatach), Ministerstwem Edukacji Narodowej (m.in. w sprawach edukacji medialnej), Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji (m.in. w sprawach dotyczących sposobu informowania o działalności tego organu i podejmowanych akcjach, a szczególnie tych, które mają na celu bezpieczeństwo publiczne) oraz Ministerstwem Sprawiedliwości (m.in. w sprawach dotyczących sposobu informowania o sprawcach najbardziej drastycznych przestępstw, a także na temat przewlekłości postępowań odwoławczych od decyzji wydanych przez Przewodniczącą KRRiT).

Przewodniczący KRRiT brał również udział w posiedzeniach Rady Ministrów m.in. w pracach związanych z rządowym projektem ustawy Prawo telekomunikacyjne, a także z ustawą o dostosowaniu do prawa Unii Europejskiej ustawy o radiofonii i telewizji, czyli tzw. ustawy horyzontalnej.

1.35 Ważną konkluzją spotkania z Prezesem Rady Ministrów było ustalenie, że Krajowa Rada przygotowuje dokument zawierający propozycję stanowiska państwa w stosunku do platform cyfrowych. Niestety wbrew wcześniejszym ustaleniom nie zostały podjęte dalsze prace zmierzające do określenia stanowiska państwa w tej sprawie, pomimo że Krajowa Rada stosowny projekt przygotowała i przekazała Prezesowi Rady Ministrów.

Z problemami poruszonymi w wyżej wymienionym projekcie łączy się kolejna inicjatywa Krajowej Rady dotycząca strategii rozwoju mediów cyfrowych. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, 29 listopada 2000 roku, przyjęła uchwałę w sprawie rozpoczęcia działań zmierzających do uruchomienia w Polsce w 2002 roku naziemnej radiofonii i telewizji cyfrowej. Wystąpienie w tej sprawie przekazane zostało Prezesowi Rady Ministrów.

W związku z uchwałą Sejmu RP z 14 lipca 2000 roku w sprawie budowania w Polsce podstaw społeczeństwa informacyjnego, Krajowa Rada zwróciła się również do Marszałka Sejmu RP z propozycją odbycia debaty na temat strategii rozwoju mediów cyfrowych. Wynikiem debaty sejmowej powinno być wytyczenie strategicznych kierunków polityki państwa, które stanowiąc będą podstawę opracowania narodowego programu rozwoju mediów cyfrowych w Polsce. Podjęcie przez Krajową Radę tych prac jest realizacją ustawowego obowiązku harmonizowania działań określających warunki funkcjonowania w dziedzinie radiofonii i telewizji. W tym zakresie, w szczególności w fazie wykonawczej, konieczne jest także współdziałanie z innymi właściwymi organami administracji państwowej, przede wszystkim z Ministrami: Łączności, Finansów, Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Informacje dotyczące realizacji uchwały nr 550/2000 KRRiT znajdują się również w rozdziale V, w części "Informacja o podstawowych problemach radiofonii i telewizji."

1.36 Prezes Rady Ministrów powołał Międzyresortowy Zespół do spraw zagospodarowania orbit geostacjonarnych przysługujących Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie umów międzynarodowych. Na czele zespołu stanął wicepremier Longin Komołowski, a w skład zespołu weszli m.in. Minister Łączności i Prezes Urzędu Regulacji Telekomunikacji. W składzie zespołu znalazł się również członek KRRiT p. Jarosław Sellin, zaproszony przez Prezesa Rady Ministrów jako ekspert indywidualny. O powyższej nominacji Krajowa Rada dowiedziała się w sposób nieoficjalny z notatek prasowych. Argumenty Krajowej Rady, aby do prac w zespole włączyć również upoważnionego przez KRRiT reprezentanta nie zostały przyjęte pomimo kilkakrotnych wystąpień w tej sprawie skierowanych do Prezesa Rady Ministrów. W związku z powyższym prace związane z uruchomieniem w Polsce satelitarnej radiofonii cyfrowej z udziałem amerykańskiej korporacji World Space odbywają się bez przedstawiciela powołanego w porozumieniu z Krajową Radą. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji ustawowo wskazana jako organ właściwy w sprawach radiofonii i telewizji została pozbawiona możliwości bezpośredniego uczestniczenia w pracach o tak przełomowym znaczeniu dla rynku audiowizualnego.

1.37 Realizacja ustawowego zobowiązania zawartego w art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy o radiofonii i telewizji obejmowała również przedstawianie szczegółowych informacji o harmonogramie działań dotyczących procesu ponownego udzielania koncesji. Intencją KRRiT jest przyznanie nowych koncesji dotychczasowym nadawcom radiowym. Projekty ogłoszeń zostały przygotowane w taki sposób, że obejmują w ramach określonych sieci te częstotliwości, które obecnie pozostają w dyspozycji poszczególnych nadawców. Procedura

uzgodnień z Ministrem Łączności została dostosowana do terminów wygasania dotychczasowych koncesji. W pierwszej kolejności zostały więc wysłane do uzgodnień projekty ogłoszeń obejmujące sieci Radia ZET i Radia RMF FM, a następnie projekty obejmujące sieć Radia Maryja oraz częstotliwości innych nadawców m.in. diecezjalnych i archidiecezjalnych rozgłośni radiowych i nadawców lokalnych, których koncesje wygasają w 2001 roku.

Prezes Rady Ministrów kilkakrotnie otrzymywał informacje o postępowaniu koncesyjnym. Najwięcej informacji przekazanych zostało o stanie realizacji koncesji dla Radia Maryja, zasadach prowadzenia nowego postępowania koncesyjnego oraz współpracy w tym zakresie z Ministrem Łączności, a w szczególności opóźnień spowodowanych bezczynnością Ministra Łączności. Projekt ogłoszenia zawierający sieci RMF FM i Radia Tez został przekazany 12 lipca 2000 roku. Uzgodnienie nastąpiło w listopadzie, a więc po 4 miesiącach. Ogłoszenie zostało opublikowane 13 listopada 2000 roku. Krajowa Rada po rozpoznaniu wniosków 7 marca 2001 roku przyjęła uchwały o udzieleniu koncesji dotychczasowym nadawcom. Uchwały zostały przekazane do uzgodnień Prezesowi Urzędu Regulacji Telekomunikacji. Projekt ogłoszenia dotyczącego sieci obecnie użytkowanej przez Radio Maryja został skierowany do uzgodnień 10 września 2000 roku. W ostatnich dniach grudnia KRRiT otrzymała dopiero stanowisko Ministra Łączności. W tej sprawie do Prezesa Rady Ministrów przez Przewodniczącego KRRiT została skierowana 18 października 2000 roku skarga na bezczynność Ministra Łączności. Z upoważnienia Prezesa Rady Ministrów, Szef Kancelarii Prezesa RM poinformował, że postępowanie w tej sprawie stało się bezprzedmiotowe w związku z opublikowaniem 9 stycznia 2001 roku ogłoszenia obejmującego sieć dotychczas użytkowaną przez Radio Maryja. Przedstawiciele Radia Maryja 9 lutego 2001 roku przekazali stosowne dokumenty. W postępowaniu uczestniczy jedynie Radio Maryja. Przewodniczący KRRiT ogłosił także możliwość udzielenia koncesji na rozpowszechnianie programu za pomocą częstotliwości obecnie użytkowanych przez stacje diecezjalne i archidiecezjalne. Ogłoszenia ukazały się 6 lutego i 6 marca 2001 roku. Sukcesywnie publikowane są ogłoszenia dotyczące innych częstotliwości. Informacje dotyczące procesu ponownego udzielania koncesji znajdują się również w rozdziale III Sprawozdania KRRiT.

1.38 W wystąpieniu KRRiT z 18 kwietnia 2000 roku, skierowanym na ręce Prezesa Rady Ministrów, zawarta została prośba o podjęcie działań w związku z brakiem na rynku odbiorników radiowych wyposażonych w zakres fal długich. Sytuację mogłoby poprawić wprowadzenie takich przepisów prawnych, które stwarzając bariery celne zobowiązywałyby dostawców do oferowania radioodbiorników zapewniających nabywcom swobodny dostęp do wszystkich zakresów częstotliwości. Rozwiązanie tego problemu miałyby wpływ m.in. na poprawę słyszalności Programu I Polskiego Radia S.A. Na problem ten uwagę zwracali również posłowie, kierując zapytania do Krajowej Rady. Odpowiedź w tej sprawie, z upoważnienia Prezesa Rady Ministrów, przedstawił Minister Łączności, który podkreślił, że obecna lokalizacja pozwala na swobodny odbiór Programu 1 Polskiego Radia S.A., praktycznie na całym obszarze Polski. Minister Łączności zwrócił również uwagę, że zintensyfikowanie podaży odbiorników wyposażonych w zakres fal długich może nastąpić przez uruchomienie produkcji polskiej bądź poprzez odpowiednie przepisy celne. Te działania wykraczają jednak poza kompetencje Ministra Łączności. Organami uprawnionymi są Minister Gospodarki i Prezes Głównego Urzędu Ceł. Przewodniczący KRRiT nie zgadzając się z powyższą opinią skierował 21 lutego 2001 roku ponowne wystąpienie do Prezesa Rady Ministrów stwierdzając, że istnieją co najmniej dwie możliwości rozwiązania tego problemu:

- na podstawie art. 88 ust. 2 pkt. 2 ustawy Prawo telekomunikacyjne – można określić wymagania techniczne dla odbiornika radiofonicznego jako urządzenia telekomunikacyjnego;
- wprowadzenie jako obowiązującej zmiany do Polskiej Normy nr PN-77-T-06251, która dotyczy wymagań elektrycznych i elektroakustycznych dla odbiorników radiofonicznych.

Podobne rozwiązania prawne zostały wprowadzone w niektórych krajach, np. w Niemczech.

1.39 W wystąpieniu, po raz kolejny kierowanym do Prezesa Rady Ministrów, Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji wyraziła niepokój z powodu lekceważenia przepisów zakazujących reklamy alkoholu. Krajowa Rada bezzwłocznie podejmuje decyzje zmierzające do wstrzymywania emisji tych reklam. Niestety interwencje te są nieskuteczne, ze względu na nieprecyzyjne przepisy, nie uwzględniające nowych technik i metod promowania alkoholu. Powodem tej nieskuteczności jest również liberalizm organów wymiaru sprawiedliwości, a także nieefektywne działania Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Sytuacja ta może ulec zmianie w wyniku precedensowego wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 26 października 2000 roku. Sąd po rozpoznaniu sprawy z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Okocimskim Zakładom Piwowarskim S.A. zobowiązał stronę pozwaną do zaniechania działań reklamowych, dotyczących piwa bezalkoholowego, które wbrew dobremu obyczajom miały na celu także promocję piwa alkoholowego. Sąd zobowiązał stronę pozwaną do umieszczenia stosownego oświadczenia w Gazecie Wyborczej. Obecny stan prawny nie pozwala Krajowej Radzie na eliminowanie tych reklam z radia i telewizji. Konieczna staje się więc taka nowelizacja ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, która dotyczyłaby pośrednich form reklamy alkoholu, zarówno w mediach audiowizualnych, jak i w prasie oraz w reklamie zewnętrznej. Obecnie trwa procedura związana z nowelizacją ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, m.in. w zakresie zmiany przepisów dotyczących bezpośredniej i pośredniej reklamy alkoholu w mediach elektronicznych w godzinach 6.00 - 23.00.

1.40 Krajowa Rada zorganizowała 15 i 16 czerwca 2000 roku w Krakowie VI Konferencję Ministerialną Rady Europy. Podczas inauguracyjnej sesji stanowisko przedstawił Prezes Rady Ministrów m.in. podkreślając, że Polska to jeden z najbardziej aktywnych rynków medialnych naszego kontynentu. Problemy polskiego rynku są takie same jak w pozostałych krajach, a więc polegają na trosce o zrównoważony rozwój publicznego i prywatnego sektora medialnego, jak i dotyczą określenia miejsca na szerokim, globalnym rynku, czy odnoszą się do próby odpowiedzi na pytanie jak sterować przemianami w mediach w wyniku szybkiego rozwoju nowych technologii. Satelitarna telewizja cyfrowa jest już w Polsce faktem, upowszechnia się Internet i powstają podstawy nowej gospodarki elektronicznej. W swoim wystąpieniu Prezes Rady Ministrów uznał deklarację „Polityka medialna jutra”, przyjętą przez ministrów reprezentujących uczestniczące państwa, za akt, w którym odnajduje się charakterystyczną dla Rady Europy troskę o społeczny i ludzki wymiar komunikacji społecznej.

Informacje dotyczące VI Konferencji Ministerialnej Rady Europy znajdują się również w rozdziałach V Sprawozdania KRRiT oraz IV w części „Informacja o podstawowych problemach radiofonii i telewizji.”

Działania z zakresu edukacji medialnej, promocji wartościowych gatunków i pozycji programowych oraz inicjowanie postępu naukowo – technicznego w dziedzinie radiofonii i telewizji

Edukacja medialna

1.41 W świetle ustawy o radiofonii i telewizji Krajowa Rada zobowiązana jest m.in. do „organizowania badań treści i odbioru programów radiowych i telewizyjnych” (art.6 ust. 2 pkt. 5). KRRiT rozpoczęła działania związane z doskonaleniem u widzów i słuchaczy umiejętności krytycznej i refleksyjnej percepcji treści przekazywanych przez media elektroniczne w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji działania w zakresie edukacji medialnej rozumie nie tylko jako nauczanie języka mediów, ale również szerzej, jako warunek rozwoju polskiej demokracji. Niezbędne są bowiem przedsięwzięcia zarówno w zakresie edukacji szkolnej, jak i kompleksowo prowadzonej edukacji obywatelskiej, koordynującej działalność resortów edukacji, kultury, organizacji pozarządowych, samorządów i rodziców.

1.42 Na zlecenie KRRiT został opracowany raport o stanie edukacji medialnej w Polsce. Opracowanie wykonał zespół pracowników naukowych z Instytutu Sztuk Audiowizualnych Uniwersytetu Jagiellońskiego pod kierunkiem prof. dr hab. Wiesława Godzica. Krajowa Rada przyjęła raport na posiedzeniu 12 września 2000 roku. Diagnoza raportu brzmi pesymistycznie: „(...) problematyka edukacji medialnej jest w naszym kraju bagatelizowana i marginalizowana, a konsekwencją tego stanu rzeczy jest źle przygotowana podstawa programowa, chaos decyzyjny, brak nowoczesnych wzorców i właściwych pomocy naukowych (...)”. Raport daje także materiał porównawczy, formułuje wnioski i oceny oraz proponuje rozwiązania w dziedzinie edukacji medialnej. Został on przekazany Marszałkom Sejmu i Senatu, przewodniczącym właściwych merytorycznie komisji, Ministrowi Edukacji Narodowej, Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz ośrodkom uniwersyteckim, zajmującym się edukacją medialną.

1.43 Krajowa Rada była współorganizatorem dwóch konferencji poświęconych zagadnieniom edukacji medialnej. Pierwsza z nich, zatytułowana „Pedagogika mediów”, odbyła się 14 kwietnia 2000 roku w Kielcach. Konferencję objął swoim patronatem Minister Edukacji Narodowej, a współorganizatorami byli Wyższa Szkoła Pedagogiczna i Centrum Targowe w Kielcach. Konferencja towarzyszyła V Krajowym Targom Edukacji, co dało możliwość skonfrontowania poglądów i wywołania dyskusji między referentami – naukowcami z Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Kielcach a praktykami uczestniczącymi w targach (dyrektorzy szkół, pedagodzy, wydawcy oraz przedstawiciele mediów publicznych).

Drużga konferencja, „Oddziaływanie gier komputerowych na psychikę dzieci”, odbyła się 17 maja 2000 roku na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Podczas konferencji poruszono przede wszystkim problematykę przemocy w grach komputerowych i jej destrukcyjnego wpływu na psychikę młodego odbiorcy. Zagadnienia te związane są z nabywaniem przez młodego widza tzw. „kompetencji medialnej”, koniecznej w kontaktach z mediami elektronicznymi.

1.44 Podczas konferencji „Edukacja medialna – potrzeba i wyzwanie przyszłości” zorganizowanej przez KRRiT 18 października 2000 roku, rozpoczęła się debata publiczna dotycząca tego zagadnienia. Krajowa Rada potwierdziła gotowość koordynowania działań w

dziedzinie edukacji medialnej. W konferencji wzięło udział ponad stu uczestników reprezentujących różne środowiska zawodowe, społeczne i polityczne.

Jednym z referentów na tej konferencji był Przewodniczący Europejskiego Stowarzyszenia Edukacji Medialnej (AEEMA) Didier Schretter, który omówił stan edukacji medialnej w krajach Unii Europejskiej. KRRiT zgłosiła akces do tego międzynarodowego stowarzyszenia, działającego pod patronatem Rady Europy. Członkostwo w nim umożliwi dostęp do informacji oraz ułatwi kontakty międzynarodowe i koordynację projektów w dziedzinie edukacji medialnej.

Działania w dziedzinie edukacji medialnej łączą się również z powołaniem przy KRRiT zespołu, którego zadania to przede wszystkim koordynowanie działań w tym zakresie i upowszechnianie wiedzy o mediach. Nawiązane zostały kontakty z ośrodkami akademickimi zajmującymi się edukacją medialną (m.in. w Poznaniu i Krakowie). Opracowano również projekt wewnętrznego programu działań KRRiT w dziedzinie edukacji medialnej m.in. w zakresie upowszechniania tej wiedzy, organizacji konkursów na prace naukowe oraz programy dydaktyczne, konkursów wiedzy o języku mediów. Zadania te KRRiT realizować będzie we współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej, Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, z organizacjami społecznymi.

1.45 Z inspiracji KRRiT powstało Porozumienie Polskich Nadawców Telewizyjnych „Przyjazne Media”, podpisane 25 lutego 1999 roku. Efektem współpracy Krajowej Rady z nadawcami w zakresie samoregulacji stał się system znakowania audycji telewizyjnych. Oceny funkcjonowania tego systemu dokonano na kolejnej konferencji, jaką zorganizowała Krajowa Rada, w gmachu Senatu RP, 28 listopada 2000 roku. To spotkanie z udziałem ekspertów zagranicznych zgromadziło parlamentarzystów, naukowców, praktyków, pedagogów, przedstawicieli nadawców, publicystów. Informacje na ten temat znajdują się również w rozdziale IV Sprawozdania KRRiT.

1.46 W stanowisku z 28 lutego 2001 roku Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji stwierdziła, że z aprobatą przyjmuje inicjatywy dotyczące powołania przez Zarząd Spółki Telewizja Polska S.A. – w oparciu o jej ośrodki regionalne - Telewizyjnego Uniwersytetu Otwartego.

Przedsięwzięcie to spotkało się ze zrozumieniem władz Polskiej Akademii Nauk, Fundacji Upowszechniania Nauki oraz środowisk akademickich, co pozwala żywić nadzieję na zapewnienie odpowiedniego poziomu nauczania, a zwłaszcza zakończenia cyklu wykładów i ćwiczeń seminariami w uczelniach i zwieńczenie nauki stopniami licencjackimi i magisterskimi.

Włączenie regionalnych ośrodków telewizyjnych i uczelni w całym kraju w proces podnoszenia kwalifikacji i niwelowania różnic w wykształceniu, mieści się w szeroko rozumianej działalności misyjnej mediów publicznych.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji wyraziła przekonanie, że w przyszłości telewizja publiczna, w oparciu o stosowne regulacje prawne, utworzy odrębny kanał tematyczny, w którym znajdzie miejsce uniwersytet telewizyjny. Jednocześnie KRRiT stwierdziła, że w przyszłości tego rodzaju działalność kulturalna i naukowa będzie znajdować odzwierciedlenie w podziale środków pochodzących z wpływów abonamentowych.

Nagrody KRRiT

1.47 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji w 2000 roku przyznała nagrody dla twórców i zespołów biorących udział m.in. w:

- XXV Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni. Nagrodę KRRiT otrzymał film wyprodukowany przez TVP S.A. pt. „Cud Purymowy” w reżyserii Izabelli Cywińskiej. Uzasadniając wybór Przewodniczący KRRiT m.in. stwierdził, że „tegoroczną nagrodą KRRiT pragnie przypomnieć o powinnościach telewizji publicznej, która pełniąc rolę mecenasa kultury, winna jednocześnie pobudzać do myślenia”. Ponadto Przewodniczący KRRiT stwierdził, że jest to nagroda „za film, który stawia ważne, może nawet prowokacyjne pytania i czyni to w formie atrakcyjnej dla widzów”;
- Ogólnopolskim Przeglądzie Twórczości Radiowej w Kazimierzu nad Wisłą. Grand Prix – nagrodę przyznawaną corocznie przez Krajową Radę - otrzymał reportaż pt. „Myślałem, że to przeze mnie”, którego autorkami są Maria Blimel i Wanda Wasilewska z Radia Merkury S.A. Reportaż przedstawia problem dzieci odtrąconych przez rodziców. Nagrodę przyznano zarówno za sposób przedstawienia tematu, rzetelność dokumentacji, jak i walory warsztatu dziennikarskiego;
- I Międzynarodowym Festiwalu Filmów Przyrodniczych im. Braci Wagów w Wiźnie za najlepszy film amatorski;
- VI Ogólnopolskim Niezależnym Przeglądzie Form Dokumentalnych NURT 2000;
- Festiwalu Kultury Kresowej w Mrągowie;
- IV Ogólnopolskim Festiwalu Obrzędów Weselnych „Biesiada Weselna Węgrów 2000”. Nagrodę przyznano nagrodę zespołowi ludowemu „Koniaków” z Koniakowa.

Patronatem Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji objęte były również Targi Nadawców Telewizyjnych NIPTTEL 2000.

Inicjowanie postępu technicznego

1.48 Działalność Krajowej Rady w dziedzinie inicjowania postępu naukowo – technicznego odbywa się m.in. poprzez udział w pracach platform cyfrowych DAB i DVB, zespołów takich jak np. Zespół Przygotowawczy Polskiej Administracji Łączności do Światowych Konferencji Radiokomunikacyjnych (WRC). Ostatnio przedstawiciel Krajowej Rady został również zgłoszony do pracy w powoływanym na podstawie przepisów ustawy Prawo telekomunikacyjne organie opiniodawczo – doradczym Prezesa URT w sprawach działalności telekomunikacyjnej, gospodarki częstotliwościowej oraz spełniania wymagań w zakresie kompatybilności elektromagnetycznej, czyli w Radzie Telekomunikacji.

1.49 Inicjatywą Krajowej Rady w zakresie postępu naukowo – technicznego jest również podjęcie prac związanych z próbą emisją cyfrową w systemie DAB i DVB.

W połowie stycznia 2000 roku, Przewodniczący Polskiej Platformy DAB poinformował Ministra Łączności, o gotowości nadajnika do podjęcia emisji cyfrowej oraz zwrócił się do Krajowej Rady jako sygnatariusza Platformy o objęcie patronatu nad tym eksperymentem. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji ustanowiła taki patronat, o czym niezwłocznie poinformowała Ministra Łączności.

Z początkiem 2000 roku Telekomunikacja Polska S.A. rozpoczęła przygotowania do uruchomienia emisji cyfrowej w kanale 48 w Warszawie oraz starania o zgodę na taki eksperyment. Celem tego eksperymentu było:

- przeprowadzenie pomiarów jakości sygnału i pomiarów natężenia pola oraz wyznaczenie obszaru zasięgu powierzchniowego stacji (porównanie z zasięgiem wyznaczonym teoretycznie),
- określenie wzajemnego oddziaływania emisji cyfrowej i emisji w kanałach analogowych.

Krajowa Rada, 22 lutego 2000 roku, objęła patronatem powyższy eksperyment i wyraziła zgodę Telekomunikacji Polskiej S.A. na bezprzewodowe rozprawianie programów telewizyjnych (TVP 1, TVP 2, Polsat, TVN) w sposób rozsiewczy cyfrowy naziemny. Dotychczas nie zostały ustalone techniczne warunki emisji, co było tematem wystąpienia złożonego 13 listopada 2000 roku przez Przewodniczącego KRRiT do Prezesa Rady Ministrów.

Również w sprawie podjęcia próbnej emisji cyfrowej w systemie DAB, jak dotychczas nie zostały sformułowane żadne decyzje dotyczące określenia technicznych warunków nadawania.

W wielu krajach europejskich prowadzona jest stała emisja naziemna programów radiowych w systemie DAB. Funkcjonują też naziemne sieci pilotażowe DVB. W Wielkiej Brytanii naziemna telewizja cyfrowa obejmuje zasięgiem około 90% terytorium, ale z powodów technicznych dociera jedynie do około 20% ludności. W Polsce uruchomienie emisji cyfrowej znajduje się w fazie projektu. Eksperymentalna emisja cyfrowa od ponad roku nie może być uruchomiona.

1.50 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji wielokrotnie już podkreślała istotne znaczenie rozwoju mediów cyfrowych w Polsce opracowując i przekazując m.in. Prezesowi Rady Ministrów takie dokumenty, jak: „Problemy polityki państwa w stosunku do telewizyjnych satelitarnych platform cyfrowych”, „Wprowadzenie telewizji cyfrowej w Polsce. Polityka państwa a polskie i zagraniczne inicjatywy gospodarcze”.

Nową inicjatywą Krajowej Rady są również działania zmierzające do uruchomienia w Polsce w roku 2002 naziemnej radiofonii i telewizji cyfrowej. W tym zakresie Krajowa Rada przyjęła 9 listopada 2000 roku uchwałę oraz przedstawiła materiały do debaty sejmowej pt. „Strategia rozwoju naziemnej radiofonii i telewizji cyfrowej w Polsce”. Informacje na ten temat znajdują się również w rozdziale V części „Informacja o podstawowych problemach radiofonii i telewizji”.

1.51 Intencją Krajowej Rady w dziedzinie postępu technologicznego jest też podjęcie dyskusji, gromadzenie wiedzy i doświadczeń, rozważanie koncepcji i strategii dotyczących polityki regulacyjnej wobec dynamicznie rozwijającej się wirtualnej rzeczywistości Internetu. Media dostępne o dowolnej porze i w każdym miejscu to najbardziej generalny obraz komunikowania masowego w przyszłości, kiedy to proces przenikania się struktur, technologii, rynków i prawa stanie się bardziej zaawansowany. Aby tak się stało konieczne jest spełnienie warunków dla zaistnienia szansy rozwoju nowych technologii, co wskazuje na istotną rolę władz publicznych. W obszarze audiowizualnym ta rola przypada Krajowej Radzie. Informacje na ten temat znajdują się w również rozdziałach IV i V części „Informacja o podstawowych problemach radiofonii i telewizji”.

Udział w pracach Sejmu i Senatu

1.52 Elementem realizacji ustawowych zadań Krajowej Rady w projektowaniu polityki państwa w dziedzinie mediów elektronicznych są stałe kontakty z Parlamentem. Członkowie Krajowej Rady biorą udział w posiedzeniach komisji i podkomisji sejmowych oraz senackich.

W szczególności trzeba wymienić prace sejmowej oraz senackiej Komisji Kultury i Środków Przekazu, dotyczące nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji. Prace te zakończyły się 31 marca 2000 roku przyjęciem ustawy o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji. Ponadto Krajowa Rada przygotowywała materiały i uczestniczyła w posiedzeniach niżej wymienionych komisji, podczas których omawiano:

- kierunki reformy telewizji publicznej, ze szczególnym uwzględnieniem roli i zadań ośrodków regionalnych. W tej sprawie Krajowa Rada przedstawiała odpowiedź na opinie nr 33 i 34, które przyjęła sejmowa Komisja Kultury i Środków Przekazu;
- warunki funkcjonowania regionalnych rozgłośni Polskiego Radia S.A. Informacja dotyczyła zarówno sytuacji finansowo – ekonomicznej, bazy technicznej, działalności na rynku reklamowym jak i charakterystyki programowej;
- udział mediów publicznych w kampaniach wyborczych;
- ocenę realizacji ustawowych zadań przez publiczne radio i telewizję. W sprawie przedstawienia przez Krajową Radę propozycji nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji tak, aby precyzyjnie określić sposób realizowania misji nadawcy publicznego, w szczególności w zakresie działań programowych, odbyło się posiedzenie 13 lutego 2001 roku. Posłowie przyjęli wstępną odpowiedź Krajowej Rady. Przewodniczący KRRiT 6 marca 2001 roku przedstawił propozycję bardziej precyzyjnego określania zadań programowych nadawców publicznych (patrz również pkt. 1.10 niniejszego rozdziału);
- problemy związane z transmisją obrad parlamentarnych;
- ściągłość abonamentu za używanie odbiorników radiowych i telewizyjnych;
- wyniki kontroli NIK zawarte w „Informacji o wynikach kontroli wynagradzania oraz przyznawania innych świadczeń członkom rad nadzorczych i zarządów z tytułu pełnienia funkcji oraz zatrudnienia w jednoosobowych spółkach Skarbu Państwa radiofonii i telewizji publicznej oraz spółkach Polska Agencja Prasowa S.A. i Polska Agencja Informacyjna S.A.”;
- wyniki kontroli NIK w zakresie działalności Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji oraz innych organów dotyczącej realizacji koncesji dla Radia Maryja;
- projekt budżetu państwa w części dotyczącej KRRiT oraz informacja o wykonaniu poprzedniego budżetu;

1.53 Posłowie sejmowej i senackiej Komisji Kultury i Środków Przekazu przy udziale Krajowej Rady rozpatrywali również sprawę emisji wywiadu z zabójcą księdza Jerzego Popiełuszki, emisji filmu dokumentalnego „Jan Paweł II – Papież Tysiąclecia”, wyjaśniali okoliczności braku bezpośredniej transmisji uroczystości otwarcia Polskiego Cmentarza Wojennego w Katyniu, wstrzymania emisji programu nadawanego w Oddziale Terenowym TVP S.A. w Łodzi w cyklu „Z kodeksem na ty”, a także omawiali przystąpienie spółek Skarbu Państwa do przedsięwzięcia pod nazwą Telewizja Familijna.

Ponadto podczas posiedzeń tych komisji rozpatrywano projekty następujących ustaw:

- ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych;
- ustawy o zmianie ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach;

- ustawy o ratyfikacji Protokołu poprawek do Europejskiej Konwencji o Telewizji Ponadgranicznej (wspólnie z Komisją Spraw Zagranicznych);
- ustawy o dostosowaniu do prawa Unii Europejskiej ustawy o radiofonii i telewizji, czyli tzw. ustawy horyzontalnej (wspólnie z Komisją Prawa Europejskiego);
- ustawy o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji poprzez wprowadzenie definicji nadawcy społecznego (inicjatywa Senatu RP);

1.54 Członkowie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji uczestniczyli także w posiedzeniach innych sejmowych i senackich komisji oraz podkomisji, w szczególności:

- Komisji Ochrony Konkurencji i Konsumentów w związku z rozpatrzeniem rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji oraz o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji - posiedzenie wspólne z Komisją Kultury i Środków Przekazu (projekt ten omawiała również senacka Komisja Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej);
- Komisji Finansów Publicznych w zakresie projektowania i wykonania budżetu KRRiT;
- Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży w sprawie przedstawiania reformy edukacji w programach TVP S.A. - posiedzenie wspólne z Komisją Kultury i Środków Przekazu;
- Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach w sprawie rozpatrzenia kodeksu spółek handlowych;
- Komisji Ochrony Środowiska w sprawie emisji w mediach publicznych audycji poświęconych ochronie środowiska;
- Komisji Rodziny w sprawie regulacji prawnych dotyczących ograniczania i przeciwdziałania przemocy w mediach, a także realizacji przez media publiczne zadań w zakresie wspierania rodzin w wychowaniu dzieci i młodzieży oraz świadczenia przez władze publiczne pozamaterialnych form pomocy na ich rzecz;
- Komisji Transportu i Łączności oraz Podkomisji Nadzwyczajnej w sprawie rozpatrzenia rządowego projektu ustawy Prawo telekomunikacyjne;
- Komisji Integracji Europejskiej w sprawie programów nadawanych w TVP S.A. dotyczących integracji z Unią Europejską.

1.55 Posłowie i Senatorowie przekazywali również do KRRiT indywidualne wystąpienia dotyczące m.in. przyznania częstotliwości w celu poprawy zasięgu rozpowszechniania programów publicznej radiofonii i telewizji, procesu ponownego udzielania koncesji, a w szczególności koncesji dla Radia Maryja, stanowiska w sprawie rezygnacji przez Polskę z nadawania programów w zakresie fal średnich.

Ponadto Posłowie i Senatorowie składali indywidualne skargi w szczególności dotyczące emisji niektórych programów. Na wszystkie wystąpienia udzielone zostały odpowiedzi. Informacje na ten temat znajdują się również w rozdziale VII Sprawozdania KRRiT.

1.56 Wspólnie z parlamentarzystami przedstawiciele KRRiT przyjmowali delegacje zagraniczne, w tym delegację czeskich i jugosłowiańskich parlamentarzystów.

Krajowa Rada organizowała również konferencje, na które zapraszała przedstawicieli Sejmu i Senatu, jak np. „Edukacja medialna – potrzeba i wyzwanie przyszłości”, „Internet jako medium XXI wieku”, „Mniejszości narodowe w mediach elektronicznych Białorusi, Litwy, Łotwy, Estonii, Ukrainy i Polski”, „Ocena i perspektywy porozumienia nadawców Przyjazne Media”.

Ponadto przy udziale parlamentarzystów odbywała się akcja promocyjna Tydzień Mediów Publicznych, a 13 czerwca 2000 roku, w gmachu Parlamentu, zorganizowana została wspólna dyskusja dotycząca sposobu przekazywania przez media publiczne informacji o pracy najważniejszych organów państwa.

Pod patronatem honorowym Przewodniczącego KRRiT, z udziałem przedstawicieli Parlamentu odbyła się również konferencja, zorganizowana w Krakowie przez Uniwersytet Jagielloński oraz Rady Nadzorcze TVP S.A. i PR S.A. na temat „Globalizacja mediów a rynki narodowe i lokalne”. Patronatem Przewodniczącego KRRiT objęta była również konferencja w Kielcach - „Pedagogika mediów”, współorganizowana z Ministerstwem Edukacji Narodowej oraz konferencja w Lublinie, w gmachu Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, na temat „Oddziaływanie agresywnych gier komputerowych na psychikę dzieci”.

Parlamentarzyści wzięli też udział w VI Europejskiej Konferencji Ministerialnej Rady Europy, organizowanej w Krakowie przez KRRiT.

1.57 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, 6 czerwca 2000 roku, przyjęła uchwałę, w której wyraziła poparcie dla Zarządu Miasta Wrocławia dotyczącą inicjatywy zorganizowania w Polsce Światowej Wystawy Rejestrowanej EXPO 2010 Wrocław. Krajowa Rada uznała, że dwudziesta rocznica powrotu Polski do grona państw demokratycznych będzie niepowtarzalną okazją do zaprezentowania świata przemian społecznych i gospodarczych, które zmieniły oblicze Europy Środkowej i Wschodniej, a które zostały zapoczątkowane w 1989 roku w Polsce. Krajowa Rada zwróciła się do wszystkich nadawców, działających na polskim rynku audiowizualnym, o poparcie i promocję tej inicjatywy. Po raz pierwszy media stają się jednym z głównych bohaterów Wystawy, zgodnie z proponowanym hasłem EXPO 2010 „Solidarna Przyszłość Młodych – Kultura – Medycyna – Media”.

Krajowa Rada przekazała powyższą uchwałę na ręce Marszałka Sejmu RP w związku z rozpoczęciem w tej samej sprawie prac parlamentarnych.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przyjął, 22 września 2000 roku, uchwałę dotyczącą organizacji Światowej Wystawy Rejestrowanej EXPO 2010 w Polsce.

1.58 W uchwale z 24 czerwca 1999 roku w sprawie sprawozdania KRRiT z rocznej działalności Sejm RP m.in. krytycznie ocenił brak działań KRRiT w zakresie przywrócenia całodobowej emisji Programu II i Radia BIS Polskiego Radia oraz wezwał Krajową Radę do niezwłocznego podjęcia pracy tak, aby przywrócić słuchaczowi – płatnikowi abonamentu – pełny dostęp do wszystkich programów radia publicznego.

Zgodnie z zaleceniami Sejmu Krajowa Rada uznała za priorytetowe prace zmierzające do przywrócenia całodobowej emisji Programu II i Radia BIS PR S.A. Realizacja tego zamierzenia zależała przede wszystkim od uzgodnień międzynarodowych częstotliwości nowo dobranych i tempa przekazywania ich do dyspozycji KRRiT.

1 września 2000 roku nastąpiło rozdzielanie anten Programu II Polskiego Radia i Radia BIS. Dokonało się tym samym zrealizowanie uchwały Sejmu w tej sprawie. Informacje na ten temat znajdują się również w rozdziale IV Sprawozdania KRRiT.

Wybór rad nadzorczych w spółkach publicznej radiofonii i telewizji

1.59 Zgodnie z przepisami ustawy o radiofonii i telewizji kadencja rad nadzorczych spółek publicznej radiofonii i telewizji trwa trzy lata. W czerwcu 2000 roku upłynęła II kadencja rad nadzorczych Telewizji Polskiej S.A., Polskiego Radia S.A. oraz rozgłośni regionalnych Polskiego Radia S.A. Członków rad nadzorczych mediów publicznych, z wyjątkiem jednego powoływanego przez Ministra Skarbu Państwa, powołuje Krajowa Rada.

1.60 Krajowa Rada przyjęła 30 marca 2000 roku, stanowisko w sprawie wyborów rad nadzorczych regionalnych rozgłośni Polskiego Radia S.A. Rada uznała, że mandat członków powołanych przez KRRiT rozpoczyna się z dniem otwarcia Walnych Zgromadzeń Akcjonariuszy, jednak nie później niż 1 lipca 2000 roku.

Krajowa Rada, podczas posiedzenia 24 maja 2000 roku, dokonała wyboru czterech członków w każdej z rad nadzorczych, z wyjątkiem Radia Łódź S.A., gdzie powołano trzech członków, a wybory uzupełniające odbyły się 30 maja. Rady nadzorcze regionalnych rozgłośni Polskiego Radia S.A. liczą po pięciu członków – czterech powołuje KRRiT, jednego – Minister Skarbu Państwa.

W stanowisku przekazanym Ministrowi Skarbu Państwa, 25 maja 2000 roku, Przewodniczący KRRiT poinformował, że Krajowa Rada wysoko oceniła kwalifikacje wszystkich zgłoszonych kandydatów. Krajowa Rada przekazała Ministrowi Skarbu Państwa do rozważenia listę z nazwiskami tych kandydatów, którzy nie uzyskali wymaganej liczby głosów. KRRiT zasugerowała, że właśnie spośród tych osób minister mógłby dokonać wyboru w poszczególnych rozgłoszeniach członka rady nadzorczej.

1.61 Uchwałą nr 305 z 14 czerwca 2000 roku, Krajowa Rada powołała członków Rady Nadzorczej Spółki „Telewizja Polska S.A.”.

Uchwałą nr 306 z 14 czerwca 2000 roku, Krajowa Rada powołała członków Rady Nadzorczej Spółki „Polskie Radio S.A.”.

Rady nadzorcze Telewizji Polskiej S.A. i Polskiego Radia S.A. liczą po dziewięciu członków: ośmiu powołuje KRRiT, jednego - Minister Skarbu Państwa.

1.62 Ze względu na przypadki rezygnacji przez dotychczasowych członków Krajowa Rada dokonywała również wyborów uzupełniających w składach rad programowych działających w publicznej radiofonii i telewizji.

W marcu bieżącego roku upłynęła kadencja Rady Programowej TV Polonia. Krajowa Rada rozpoczęła procedurę związaną z powołaniem nowego składu Rady Programowej TV Polonia w trybie art.28a w związku z art. 30a ustawy o radiofonii i telewizji.

II. DZIAŁALNOŚĆ PRAWOTWÓRCZA KRAJOWEJ RADY RADIOFONII I TELEWIZJI

2.1 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji prowadzi działalność prawotwórczą poprzez:

- opracowywanie projektów ustaw,
- wydawanie aktów wykonawczych w postaci rozporządzeń,
- kształtowanie praktyki stosowania prawa z uwzględnieniem orzecznictwa sądów.

2.2 Krajowa Rada opracowała i przekazała Prezesowi Rady Ministrów, 3 września 1999 roku, projekt nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji, co stanowiło wykonanie ustaleń przyjętych podczas spotkania 4 sierpnia 1999 roku. Rada Ministrów po przeprowadzeniu konsultacji przyjęła projekt 19 października 1999 roku i skierowała do Sejmu RP. Projekt nowelizacji ograniczony został do spraw związanych z dostosowaniem prawa do standardów Unii Europejskiej. Prace nad projektem zakończyły się uchwaleniem nowelizacji 31 marca 2000 roku, podpisaniem ustawy przez Prezydenta RP 6 kwietnia 2000 roku, publikacją w Dzienniku Ustaw Nr 29, poz. 358 z 18 kwietnia 2000 roku. Ustawa weszła w życie 19 maja 2000 roku.

Realizacja delegacji zawartych w ustawie z 31 marca 2000 roku o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji i ustawy o języku polskim

2.3 Znowelizowana ustawa zawiera nowe delegacje prawne, upoważniające KRRiT do wydania aktów wykonawczych. Krajowa Rada na podstawie delegacji ustawowej dotychczas wydała:

- Rozporządzenie KRRiT z 6 lipca 2000 roku w sprawie sposobu prowadzenia działalności reklamowej i telesprzedaży w programach radiowych i telewizyjnych oraz szczegółowych zasad ograniczeń w zakresie przerywania filmów fabularnych i telewizyjnych w celu nadania reklamy lub telesprzedaży, wydane na podstawie art. 16 ust. 4 i 16a ust. 4 (Dziennik Ustaw z 9 sierpnia 2000 roku Nr 65, poz. 784).

W rozporządzeniu sprecyzowano, że do czasu nadawania programu zalicza się audycje, reklamy, telesprzedaż i inne przekazy określone w ustawie. W przepisach wskazano zasady wykorzystywania w reklamie głosu i wizerunku osób prowadzących audycje informacyjne i programy dla dzieci poprzez ustalenie trzymiesięcznej karencji, pomiędzy prowadzeniem tych audycji a udziałem w reklamie. W przepisach określono zasady i zakres ewidencji nadanych reklam i telesprzedaży oraz czas ich przechowywania. Zasady przerywania filmów określono zgodnie ze standardami europejskimi, wskazując jednocześnie, co uznaje się za czas trwania filmu. Krajowa Rada mając na uwadze ochronę

krajowego rynku nadawców wskazała, że przepisy w zakresie przerywania filmów wejdą w życie z dniem 1 stycznia 2003 roku, tj. w spodziewanym terminie wejścia Polski do Unii Europejskiej.

- Rozporządzenie KRRiT z 6 lipca 2000 roku w sprawie sposobu sponsorowania audycji lub innych przekazów, wydane na podstawie delegacji art. 17 ust. 8 (Dziennik Ustaw z 9 sierpnia 2000 roku Nr 65, poz. 785).

W rozporządzeniu określono możliwość wskazania sponsora w zapowiedzi audycji do 15 razy w programie telewizyjnym i do 25 razy w programie radiowym. Dopuszczono również wskazanie sponsora przed powtórnią emisją audycji pod warunkami określonymi w przepisach rozporządzenia. Zaproponowane w tym zakresie zmiany miały na celu ułatwienie nadawcom pozyskiwanie sponsorów i aktywniejsze korzystanie ze sponsoringu przez podmioty gospodarcze. W sposób szczegółowy określono wskazanie sponsora udostępniającego usługi polegające na pomiarze czasu lub przetwarzaniu danych, a także zasady prowadzenia ewidencji sponsorowanych audycji lub innych przekazów oraz czas jej przechowywania.

- Rozporządzenie KRRiT z 6 lipca 2000 roku w sprawie sposobów utrwalania i przechowywania przez nadawców audycji, reklam i innych przekazów, wydane na podstawie delegacji zawartej w art. 20 ust. 4 (Dziennik Ustaw Nr 65 z 9 sierpnia 2000 roku, poz. 786).

W rozporządzeniu określono typy nośników, na których mają być utrwalone, przechowywane i dostarczone do Krajowej Rady zapisy audycji. Wskazane typy nośników oraz sprzętu nagrywająco-odtwarzającego są dostępne na rynku. W rozporządzeniu zobowiązano nadawców do utrwalania i przechowywania audycji, reklam i innych przekazów rozpowszechnionych w programie radiowym lub telewizyjnym w całości i bez zmian, z zachowaniem dobrej jakości zapisu, gwarantującej pełną zrozumiałość dźwięku i czytelność obrazu oraz do zabezpieczenia przed dostępem osób nieuprawnionych, zniszczeniem lub utratą.

- Rozporządzenie KRRiT z 2 czerwca 1993 roku w sprawie zawartości wniosku oraz szczegółowego trybu postępowania w sprawach udzielania i cofania koncesji na rozpowszechnianie programów radiofonicznych i telewizyjnych w 2000 roku było zmieniane dwukrotnie. Pierwsza zmiana, obowiązująca od 31 marca 2000 roku, została opublikowana w Dzienniku Ustaw Nr 17 z 2000 roku poz.226. Druga zmiana, obowiązująca od 29 września 2000 roku, opublikowana została w Dzienniku Ustaw Nr 81 z 2000 roku poz. 919.

Zmiany rozporządzenia związane były ze zbliżającymi się terminami wygaśnięcia decyzji koncesyjnych z tzw. pierwszego procesu koncesyjnego. W szczególności dotyczą one warunków programowych, których spełnienie umożliwi wnioskodawcy wszechstronne przedstawienie programu w dokumentach załączanych do wniosku.

Wnioskodawca ubiegając się o koncesję na rozpowszechnianie programu radiowego lub telewizyjnego powinien precyzyjnie określić jego charakter, który wyznaczają procentowe udziały poszczególnych rodzajów audycji, elementów słownych programu i utworów słowno-muzycznych oraz muzycznych w tygodniowym czasie nadawania programu.

Ponadto w zmienionym rozporządzeniu wprowadzono przepis mówiący o udziale procentowym bloków audycji zestawianych przez podmiot inny niż nadawca, które są

częścią programu innego nadawcy. Wiedza o tym jest istotna przy rozstrzygnięciach koncesyjnych ze względu na zjawisko integrowania się nadawców radiowych w sieci.

Znowelizowane przepisy mają także na celu ograniczenie możliwości zmiany planów ekonomiczno-finansowych w przypadkach, stwierdzonego przez KRRiT, braku udokumentowania przez wnioskodawców posiadania niezbędnych środków finansowych potrzebnych do realizacji pierwotnie planowanego przedsięwzięcia.

W złożonych wnioskach o udzielenie koncesji wnioskodawcy przedstawiają swoje plany programowe, techniczne, organizacyjne oraz zamierzenia inwestycyjne. Na tych założeniach powinny być budowane plany ekonomiczno-finansowe całości przedsięwzięć.

Wielkości ekonomiczne i szacunkowe wyliczenia finansowe, zawarte w głównych założeniach do studium ekonomiczno-finansowego, w tabelach dotyczących zaplanowanych wpływów, rachunku przychodów i kosztów oraz przepływów finansowych, a także w programie inwestycyjnym, powinny być spójne z przedstawianymi założeniami dotyczącymi całości przedsięwzięcia.

Obecnie trwają prace nad przygotowaniem pozostałych rozporządzeń przewidzianych w nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji, m.in. rozporządzenia w sprawie określenia szczegółowych zasad kwalifikowania, rozpowszechniania i sposobu zapowiadania audycji lub innych przekazów, które mogą zagrażać fizycznemu, psychicznemu i moralnemu rozwojowi niepełnoletnich.

Realizacja delegacji zawartych w ustawie z 27 września 1990 roku o wyborze Prezydenta RP

2.4 Znowelizowane przepisy ustawy z 27 września 1990 roku o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej obligowały Krajową Radę Radiofonii i Telewizji do wydania dwóch rozporządzeń. Krajowa Rada na podstawie delegacji ustawowej wydała:

- Rozporządzenie KRRiT z 6 lipca 2000 roku w sprawie trybu postępowania w zakresie nieodpłatnego przedstawiania przez Państwową Komisję Wyborczą w programach ogólnokrajowych telewizyjnych i radiowych informacji, wyjaśnień i komunikatów związanych z zarządzonymi wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i obowiązującymi przepisami prawa wyborczego, przygotowane na podstawie art. 83b ust. 2 ustawy o wyborze Prezydenta RP (Dziennik Ustaw z 26 lipca 2000 roku Nr 59 poz. 692).

Rozporządzenie w sposób szczegółowy określa tryb postępowania oraz czas antenowy, w którym Państwowa Komisja Wyborcza może prezentować swoje stanowiska w programach Telewizji Polskiej S.A. i Polskiego Radia S.A, a także definiuje pojęcia, takie jak: informacja, wyjaśnienie, komunikat.

Państwowa Komisja Wyborcza swobodnie kształtuje treść informacji, wyjaśnień oraz komunikatów w granicach wyznaczonych prawem i ponosi z tego tytułu odpowiedzialność. Przyjęto również zasadę, że komunikat nadawany jest przez nadawców publicznych w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Mają tu odpowiednio zastosowanie przepisy rozporządzenia KRRiT z 21 sierpnia 1996 roku w sprawie trybu postępowania w związku z prezentowaniem i wyjaśnianiem w publicznej radiofonii i telewizji polityki państwa przez naczelne organy państwowe. Rozporządzenie zostało wydane w uzgodnieniu z Państwową Komisją Wyborczą oraz zarządami Telewizji Polskiej S.A. i Polskiego Radia S.A.

- Rozporządzenie KRRiT z 31 sierpnia 2000 roku w sprawie trybu postępowania dotyczącego podziału czasu nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych, zakresu rejestracji, sposobu przygotowania i emisji tych audycji oraz sposobu upowszechniania informacji o terminach emisji audycji wyborczych w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wydane na podstawie art. 83 ust. 4 ustawy o wyborze Prezydenta RP (Dziennik Ustaw z 6 września 2000 roku Nr 73 poz. Nr 854).

Rozporządzenie określa tryb postępowania związany z wykonywaniem przez spółki Telewizja Polska S.A. i Polskie Radio S.A. uprawnień komitetów wyborczych do korzystania z bezpłatnego czasu emisyjnego na rozpowszechnianie audycji wyborczych przed wyborami na urząd Prezydenta RP.

W rozporządzeniu określono także terminy czynności związanych z podziałem czasu emisyjnego oraz zawartość wniosku o przyznanie nieodpłatnego czasu antenowego i wykazy koniecznych w tym zakresie dokumentów, a także zakres rejestracji i emisji audycji wyborczych, których dokonywać będą Telewizja Polska S.A. i Polskie Radio S.A. Rejestracja i emisja audycji wyborczych w mediach publicznych dokonywana jest na koszt nadawców. Na nadawców publicznych nałożono obowiązek udostępniania studia i urządzeń technicznych w celu przygotowania nieodpłatnych audycji wyborczych przez komitety wyborcze. W rozporządzeniu szczegółowo określono sposób upowszechniania informacji o terminach audycji wyborczych. Treść rozporządzenia przygotowano w porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą.

Projekt nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji z 7 lipca 2000 roku

2.5 Przewodniczący KRRiT 7 lipca 2000 roku przekazał Prezesowi Rady Ministrów projekt nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji z prośbą o pilne podjęcie prac legislacyjnych. Projekt w szczególności dotyczył zagadnień związanych z ponownym udzielaniem koncesji, ponadto przewidywał nowe rozwiązania w zakresie pobierania opłat abonamentowych oraz zawierał regulacje wynikające z rozwoju techniki cyfrowej.

2.6 W związku z dynamicznym rozwojem techniki cyfrowej Krajowa Rada zaproponowała wprowadzenie do ustawy nowych rozwiązań, w tym nowych terminów ustawowych takich jak:

- Multipleksowanie - rozumiane jako połączenie w zespolonym sygnale cyfrowym co najmniej dwóch programów, a także innych składników, w celu emisji w jednym kanale,
- dostęp warunkowy - rozumiany jako stosowanie środków technicznych służących zapewnieniu uprawnionym odbiorcom, po spełnieniu określonych warunków, dostępu do programów,
- elektroniczny przewodnik programowy - rozumiany jako system umożliwiający dostęp do informacji o zawartości programów i treści poszczególnych audycji oraz sterowanie wyborem programów z nadrzędnego poziomu obejmującego programy i usługi oferowane użytkownikom.

Zaproponowano także rozszerzenie pojęcia rozpowszechniania o wprowadzanie programu do multipleksu w celu emisji cyfrowej programu.

2.7 Projekt nowelizacji przewiduje, że podmiot wykonujący multipleksowanie będzie musiał posiadać zezwolenie Przewodniczącego KRRiT, a w postępowaniu o udzielenie zezwolenia m.in. oceniane będą:

- zdolność wnioskodawcy do wykonywania podstawowych warunków zezwolenia,
- proponowany zasięg i termin rozpoczęcia multipleksowania,
- proponowane warunki umów z nadawcami i dostawcami innych przekazów,
- proponowane warunki wspierania dostępności urządzeń służących do odbioru programów i korzystania z innych przekazów objętych multipleksowaniem,
- proponowana wysokość opłaty za udzielenie zezwolenia.

Procedura postępowania będzie podobna do obecnie stosowanej przy udzielaniu koncesji. Zezwolenie, w przypadku multipleksu naziemnego i satelitarnego, będzie zawierać rezerwację częstotliwości, jeśli do rozpowszechniania satelitarnego będą wykorzystywane częstotliwości przewidziane dla Polski podczas Światowej Konferencji Radiokomunikacyjnej WRC-2000. Ponadto zezwolenie na multipleksowanie naziemne będzie określało programy telewizyjne lub radiowe wchodzące w skład sygnału multipleksu. Operator takiego multipleksu nie będzie mógł odmówić zawarcia umowy o wprowadzenie programu do multipleksu z nadawcą programu uprawnionym do rozpowszechniania programu w jego multipleksie. W przypadku multipleksu satelitarnego i kablowego wymagane będzie zgłoszenie do rejestru programów rozprowadzanych w tych multipleksach.

2.8 Nowelizacja określa też wprowadzanie warunkowego dostępu oraz elektronicznego przewodnika programowego.

Dysponent warunkowego dostępu będzie obowiązany oferować usługę za pomocą udostępnianych odbiorcom odpowiednich środków technicznych, zaś wszystkim nadawcom programów oferować ją niezależnie od sposobu rozpowszechniania programu, na uzasadnionych, równoprawnych i nie dyskryminacyjnych warunkach.

Elektroniczny przewodnik programowy powinien wskazywać w jednakowy sposób wszystkie programy i usługi oferowane użytkownikom.

Wyżej wymienione systemy będą podlegały zgłoszeniu Przewodniczącemu KRRiT.

2.9 Ustawa Prawo telekomunikacyjne, która weszła w życie 1 stycznia 2001 roku, wprowadziła termin rezerwacji częstotliwości zamiast dotychczasowego terminu przydziału częstotliwości. W związku z tą zmianą w nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji przewidziano, że Krajowa Rada będzie dokonywać rezerwacji przekazywanych przez Prezesa Urzędu Regulacji Telekomunikacji częstotliwości, przeznaczonych do rozpowszechniania lub rozprowadzania programów radiofonicznych i telewizyjnych.

2.10 Przyjęte w projekcie ustawy rozwiązania dają prawo nadawcom publicznym (TVP S.A, P.R. S.A. oraz spółki radiofonii regionalnej) do rozpowszechniania programów wynikających nie tylko wprost z ustawy, ale również programów, na rozpowszechnianie których nadawcy uzyskają zezwolenie Przewodniczącego KRRiT. Procedura udzielania zezwoleń będzie oparta o tryb określony dla udzielania koncesji.

2.11 W proponowanej nowelizacji Krajowa Rada podjęła próbę określenia procedury ponownego wydania koncesji. Procedurę tę rozpoczyna złożenie wniosku, który daje Przewodniczącemu KRRiT możliwość wszczęcia postępowania. Wniosek taki może zostać złożony nie wcześniej niż na 18 miesięcy i nie później niż na 12 miesięcy przed upływem okresu, na jaki została udzielona koncesja. Informacja o wszczęciu postępowania będzie podawana do publicznej wiadomości. Krajowa Rada będzie dokonywała oceny złożonego

wniosku poprzez stosowanie w tym zakresie przepisów ustawy o radiofonii i telewizji. W projekcie znowelizowano także przesłanki, które dają możliwość odmowy ponownego wydania koncesji m.in. w przypadku, gdy dotychczasowa działalność nadawcy narusza przepisy regulujące tworzenie i rozpowszechnianie programów, bądź gdy nastąpiła istotna zmiana warunków technicznych w zakresie możliwości rozpowszechniania programów.

2.12 W projekcie dokonano zmiany przepisów dotyczących opłaty abonamentowej. Pozostawiono jednak, w kompetencji jednostek nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw łączności, pobieranie opłat abonamentowych i związane z nimi czynności oraz kontrolę wykonywania obowiązku uiszczania opłat abonamentowych.

Wprowadzono domniemanie, że osoba lub jednostka organizacyjna, która posiada odbiornik radiofoniczny lub telewizyjny w stanie umożliwiającym odbiór programu, używa tego odbiornika. W projekcie ustawy określono, że wysokość opłat abonamentowych ustalana jest w drodze rozporządzenia wydawanego przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji. Wysokość opłat za używanie odbiornika radiofonicznego nie może przekraczać miesięcznie 0,33% przeciętnego, miesięcznego wynagrodzenia (brutto) pracownika zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy w gospodarce narodowej, a za używanie odbiornika telewizyjnego lub telewizyjnego i radiofonicznego - 1% tego wynagrodzenia. Odniesieniem jest wysokość tego wynagrodzenia w pierwszym kwartale poprzedniego roku kalendarzowego, opublikowana przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Niezależnie od liczby odbiorników radiofonicznych lub telewizyjnych używanych przez osoby fizyczne w jednym gospodarstwie domowym lub w pojeździe będącym ich własnością uiszczana będzie tylko jedna opłata.

W zakresie opłat abonamentowych zaproponowano także nowe rozwiązania, które dotyczą:

- pisemnego oświadczenia pełnoletniego domownika, że w gospodarstwie domowym i w pojeździe nie używa się odbiornika radiofonicznego ani telewizyjnego, albo nie używa się odbiornika radiofonicznego. Oświadczenie to łączy się z faktem przyjęcia przez Krajową Radę domniemania, że w każdym gospodarstwie domowym używa się jednego odbiornika radiofonicznego oraz jednego odbiornika telewizyjnego. Oświadczenie będzie uprawniało do przeprowadzenia kontroli wykonywania obowiązku uiszczania opłat abonamentowych,
- systemu rejestracji abonentów innych niż osoby fizyczne w jednym gospodarstwie domowym. W przypadku zarejestrowania abonenci ci uiszczają opłaty abonamentowe za każdy odbiornik radiofoniczny i odbiornik telewizyjny łącznie z odbiornikami używanymi w pojazdach będących w ich posiadaniu,
- wykonywania przez KRRiT czynności związanych z pobieraniem opłat abonamentowych i opłat w przypadku braku rejestracji, prowadzeniem ewidencji abonentów oraz sprawozdawczości w zakresie tych czynności w stosunku do organów państwowych, organów administracji rządowej, osób, które uzyskały koncesje na rozpowszechnianie programów radiowych lub telewizyjnych albo zezwolenia na świadczenie usług multiplexowych, operatorów usług warunkowego dostępu i operatorów sieci kablowych.

W celu poprawy skuteczności pobierania opłat abonamentowych wprowadzono do projektu przepisy pozwalające na korzystanie z ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. W tym przypadku tytułem wykonawczym będzie decyzja kierownika właściwej jednostki pobierającej opłaty abonamentowe. Do rangi ustawowej podniesiono również katalog osób, które zwolnione będą z opłat abonamentowych. Osoby zwolnione z opłat będą

posiadały to uprawnienie tylko wówczas, gdy nie będą pozostawały w jednym gospodarstwie domowym z pełnoletnią osobą nie spełniającą tych wymogów.

2.13 Projekt nowelizacji ustawy zaostrzył również przepisy w zakresie odpowiedzialności karnej w sprawie nielegalnego rozprowadzania lub multipleksowania programów. Projekt przewiduje, że kto będzie rozprowadzał program radiowy lub telewizyjny bez rejestracji albo będzie świadczył usługi multipleksowe bez zezwolenia - podlegać będzie grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. Ponadto grzywnie podlegać będą ci operatorzy, którzy nie zgłoszą systemu warunkowego dostępu lub elektronicznego przewodnika programowego lub będą je stosować mimo zakazu, a także osoby uchylające się od obowiązku rejestracji odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych.

Udział w pracach legislacyjnych dotyczących ustawy Prawo telekomunikacyjne, ustawy Prawo działalności gospodarczej, ustawy Kodeks spółek handlowych, ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych

2.14 Ustawa z 21 lipca 2000 roku Prawo telekomunikacyjne weszła w życie z dniem 1 stycznia 2001 roku zastępując obowiązującą dotychczas ustawę z 23 listopada 1990 roku o łączności.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji uczestniczyła w pracach legislacyjnych dotyczących tej ustawy wielokrotnie przedstawiając w Sejmie i w Senacie swoje stanowiska i opinie.

Ustawa przekazuje Prezesowi nowo powołanego Urzędu Regulacji Telekomunikacji dotychczasowe kompetencje Ministra Łączności w zakresie uzgadniania wykorzystania częstotliwości. Wszystkie sprawy dotychczas uzgadniane z Ministrem Łączności od 1 stycznia 2001 roku są uzgadniane z Prezesem Urzędu Regulacji Telekomunikacji (URT).

Kompetencje KRRiT oraz Przewodniczącego KRRiT zawarte w ustawie o radiofonii i telewizji nie uległy zmianie. W szczególności Przewodniczący KRRiT pozostał organem właściwym w sprawach koncesji na rozpowszechnianie programów radiowych i telewizyjnych oraz organem rejestracyjnym w zakresie rozprowadzania programów w sieciach kablowych. Operator sieci kablowej musi, niezależnie od rejestracji, uzyskać od Prezesa URT zezwolenie telekomunikacyjne na eksploatację takiej sieci.

Na wniosek Przewodniczącego KRRiT oraz w porozumieniu z nim, Prezes URT, po zasięgnięciu dodatkowo opinii Rady Telekomunikacji, ustala plany zagospodarowania częstotliwości oraz zmiany tych planów w odniesieniu do częstotliwości przeznaczonych do rozpowszechniania lub rozprowadzania programów radiofonicznych lub telewizyjnych. Ustalenie lub zmiana takiego planu nie może nastąpić bez wniosku Przewodniczącego KRRiT i bez odpowiedniego uzgodnienia.

Nowym pojęciem wprowadzonym w ustawie Prawo telekomunikacyjne jest rezerwacja częstotliwości. Do dokonania rezerwacji częstotliwości, jej zmiany lub cofnięcia właściwe są dwa organy: Prezes URT oraz Przewodniczący KRRiT.

Rezerwacji częstotliwości przeznaczonych do rozpowszechniania lub rozprowadzania programów w sposób cyfrowy, drogą rozsiewczą naziemną lub rozsiewczą satelitarną dokonuje się w porozumieniu z Przewodniczącym KRRiT w zakresie dotyczącym:

- określenia programów telewizyjnych lub radiofonicznych, tworzących zespolony sygnał cyfrowy rozpowszechniany lub rozprowadzany za pomocą rezerwowanej częstotliwości, tzw. sygnałem multipleksu;

- uporządkowania w sygnale multipleksu programów zwanych audiowizualnymi składnikami sygnału multipleksu;
- proporcji udziału w sygnale multipleksu audiowizualnych składników tego sygnału;
- obszaru, na którym może być rozpowszechniany lub rozprowadzany sygnał multipleksu.

Przewodniczący KRRiT jest organem dokonującym wraz z koncesją rezerwacji częstotliwości.

Analogiczny przepis dotyczy jednostek publicznej radiofonii i telewizji. Przewodniczący KRRiT w porozumieniu z Prezesem Urzędu Regulacji Telekomunikacji dokonuje w drodze decyzji rezerwacji częstotliwości, niezbędnych do wykonywania przez spółki publicznej radiofonii i telewizji ustawowych zadań oraz określa warunki wykorzystania tych częstotliwości. Taka regulacja dotycząca nadawców publicznych wynika z faktu, że nadawcy publiczni nie uzyskują koncesji, w której dokonywana jest rezerwacja częstotliwości dla innych nadawców.

Przewodniczący KRRiT jest organem właściwym do dokonania rezerwacji częstotliwości również w sytuacji, gdy rozpowszechnianie lub rozprowadzanie programów będzie odbywało się w sposób cyfrowy, drogą rozsiewczą naziemną lub rozsiewczą satelitarną czy w inny sposób. Przewodniczący KRRiT musi jednak działać w porozumieniu z Prezesem Urzędu Regulacji Telekomunikacji.

2.15 Ustawa z 19 listopada 1999 roku Prawo działalności gospodarczej weszła w życie z dniem 1 stycznia 2000 roku. Ustawa ta m.in. zawiera katalog działalności, które podlegają koncesjonowaniu oraz podstawowe regulacje dotyczące zasad koncesjonowania. Podobnie jak wcześniejsze prawo o działalności gospodarczej obowiązek uzyskiwania koncesji stanowi wyjątek od zasady swobody działalności gospodarczej.

Przepisy ustawy o radiofonii i telewizji są przepisami szczególnymi w stosunku do regulacji zawartych w ustawie Prawo działalności gospodarczej, co znajduje uzasadnienie w odrębności celów postępowania koncesyjnego w zakresie działalności radiofonicznej i telewizyjnej od koncesjonowania zwykłej działalności gospodarczej.

Ustawa Prawo działalności gospodarczej wprowadza obowiązek określenia warunków udzielania koncesji, w tym koncesji na rozpowszechnienie programów radiowych i telewizyjnych. Ustawa wprowadza też obowiązek wskazania informacji i dokumentów wymaganych do złożenia wniosków o wydanie koncesji.

Uregulowania dotyczące koncesjonowania działalności w zakresie rozpowszechniania programów radiowych i telewizyjnych, zawarte w ustawie o radiofonii i telewizji oraz rozporządzeniach KRRiT, spełniają powyższe warunki.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji uczestniczyła w pracach legislacyjnych dotyczących tej ustawy wielokrotnie przedstawiając w Sejmie i w Senacie swoje stanowiska i opinie.

2.16 Ustawa z 15 września 2000 roku Kodeks spółek handlowych weszła w życie z dniem 1 stycznia 2001 roku i w sposób istotny wpływa na działalność prowadzoną w dziedzinie radiofonii i telewizji. Wśród nowych rozwiązań prawnych o najbardziej istotnym znaczeniu dla tej dziedziny wymienić należy następujące regulacje:

- Sukcesja uniwersalna uprawnień z tytułu koncesji - przepisy kodeksu dotyczące łączenia i przekształcania się spółek handlowych zezwalają na sukcesję uniwersalną koncesji. Przepis ten dotyczy tylko koncesji wydanych po wejściu w życie ustawy. Możliwe będzie

więc swoiste „dziedziczenie” uprawnień z tytułu koncesji w przypadku łączenia lub przekształcania się spółek. Skutek ten może być każdorazowo wykluczony, gdy w decyzji koncesyjnej zostanie zawarty przepis o zakazie tego rodzaju cesji.

- Uzupełnianie kapitałów zakładowych / akcyjnych - wymagane limity kapitałów uległy znacznemu podwyższeniu. W odniesieniu do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością dotychczasowe minimum w wysokości 4.000 złotych zostało zwiększone do 50.000 złotych. W przypadku spółki akcyjnej wymóg kapitału w wysokości 100.000 podwyższono do 500.000 złotych. Spółki handlowe istniejące w dniu wejścia w życie Kodeksu zostały zobowiązane do odpowiedniego podwyższenia kapitału w okresie 5 lat od wejścia w życie ustawy. Nie może to jednak nastąpić w pełnej kwocie w samym końcu tego terminu, gdyż wprowadzono obowiązek częściowego podwyższenia (spółki z o.o. do 25.000 złotych, spółki akcyjne do 2.500.000 złotych) kapitału w terminie 3 lat od wejścia w życie ustawy. Uzupełnienie tych kwot będzie musiało nastąpić w ciągu kolejnych dwóch lat. Ocena realizacji tego warunku może być przedmiotem zainteresowania Krajowej Rady. Badane mogą być również możliwości finansowe dokonania odpowiedniego podniesienia kapitału przez spółki ubiegające się o przyznanie koncesji
- Spółki osobowe / spółka komandytowo – akcyjna: status prawny spółek osobowych uległ poważnej zmianie. Spółki te są w dalszym ciągu pozbawione osobowości prawnej. Różnica polega jednak na tym, że dotychczas spółki te prowadziły przedsiębiorstwo we wspólnym imieniu wspólników. Kodeks spółek handlowych stwierdza, że spółka osobowa może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własności nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana. Jako właściciel w księdze wieczystej będzie więc wykazywana spółka, a nie poszczególni jej wspólnicy, jak to miało miejsce dotychczas. Dotyczy to tylko spółek handlowych.

Szczególną, nową formą spółki osobowej, która może prowadzić działalność w zakresie nadawania programów radiowych lub telewizyjnych, jest spółka komandytowo – akcyjna. Charakter tej spółki powoduje bowiem, że kompetencje decyzyjne (kontrola nad spółką) znajdują się w rękach udziałowców ponoszących odpowiedzialność za jej zobowiązania (komplementariusze). Możliwe jest równoczesne pozyskanie kapitału na niezbędny rozwój w drodze emisji akcji i obejmowania ich przez akcjonariuszy, którzy są odpowiednikiem komandytariusza w spółce komandytowej. Komandytariusz nie ma wpływu na działalność spółki, a jego rola ogranicza się wyłącznie do biernego inwestowania.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji uczestniczyła w pracach legislacyjnych dotyczących tej ustawy wielokrotnie przedstawiając w Sejmie i w Senacie swoje stanowiska i opinie.

2.17 Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych z 4 lutego 1994 roku to podstawowy akt prawny regulujący obrót prawami na dobrach niematerialnych. Konieczność nowelizacji niektórych przepisów ustawy wiązała się z procesem dostosowywania prawa krajowego do ustawodawstwa międzynarodowego, przede wszystkim dyrektywy Unii Europejskiej oraz konwencji WIPO /World Intellectual Property Organisation /.

Realizując określoną w ustawie o radiofonii i telewizji misję współpracy z organizacjami i instytucjami w zakresie ochrony praw autorskich, praw wykonawców, praw producentów oraz nadawców programów radiowych i telewizyjnych, Krajowa Rada zwróciła się do nadawców o przedstawienie stanowisk dotyczących przyszłych rozwiązań legislacyjnych.

Zarówno nadawcy publiczni jak i koncesjonowani przekazali Krajowej Radzie negatywne opinie dotyczące niektórych proponowanych rozwiązań. Kwestią budzącą zaniepokojenie wśród nadawców telewizyjnych stały się regulacje dotyczące ochrony utworów audiowizualnych. Zdaniem nadawców rozszerzenie katalogu podmiotów uprawnionych do dodatkowego wynagrodzenia za odrębne pola eksploatacji i obowiązek przekazywania wynagrodzeń wyłącznie za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania, powoduje komplikacje i destabilizuje proces powstawania utworu i jego ekonomicznej eksploatacji.

Ważnym zagadnieniem z zakresu ochrony praw autorskich jest działalność organizacji zbiorowego zarządzania i Komisji Prawa Autorskiego. Komisja Kultury i Środków Przekazu zwróciła się do Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z prośbą o przygotowanie propozycji nowelizacji rozdziału XII ustawy – Organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub pokrewnymi.

Głównym założeniem projektu jest skoordynowanie działania organów regulujących rynek praw autorskich, tj. Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, organizacji zbiorowego zarządzania oraz Komisji Prawa Autorskiego. Szczegółowe uregulowanie zagadnienia licencji wydawanych przez organizacje zbiorowego zarządzania ma zapobiegać sytuacjom konfliktowym.

Stosowna propozycja KRRiT z 20 listopada 2000 roku została przekazana Przewodniczącemu Sejmowej Komisji Kultury i Środków Przekazu.

Realizacja przepisów innych ustaw związanych z funkcjonowaniem Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji (ustawa o ochronie informacji niejawnych; ustawa o ochronie danych osobowych, ustawa lustracyjna; ustawa o ochronie osób i mienia; ustawa o powszechnym obowiązku obrony RP)

2.18 W związku z ustawą z 22 stycznia 1999 roku o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. Nr 11, poz. 95) w Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji wydano wszystkie wymagane przepisy wewnętrzne. Przepisy te dostosowują organizację pracy Biura KRRiT oraz środki ochrony fizycznej do potrzeb wynikających z wymogów ustawy i zakresu niezbędności ich stosowania. Działania te oraz stan zakończonych postępowań sprawdzających wobec kadry kierowniczej pozwalają stwierdzić, że KRRiT i jej Biuro są przygotowane do pracy z dokumentacją niejawną.

2.19 Ustawa z 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych (Dz. U. Nr 133, poz. 883 z późn. zm.) nakłada na administratora danych obowiązki związane z przetwarzaniem danych osobowych. Zgodnie z tym pojęciem to organ, instytucja, jednostka organizacyjna, podmiot lub osoba decydują o celach i środkach przetwarzania danych osobowych.

Organem państwowym właściwym w sprawach radiofonii i telewizji będącym administratorem danych w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie danych osobowych jest Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji.

Przetwarzanie danych osobowych następuje przede wszystkim w związku z wykonywaniem ustawowych zadań takich jak: umarzanie i rozkładanie na raty zaległości w płatności opłat abonamentowych, koncesjonowanie, rejestracja programów rozprowadzanych w sieciach kablowych, postępowanie w zakresie skarg i wniosków, prowadzenie spraw pracowniczych.

W związku z realizacją przepisów ustawy o ochronie danych osobowych zgłoszono do rejestracji Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych zbiory danych o następujących nazwach: „Sprawy abonamentowe (umorzenia i rozłożenia na raty płatności opłat abonamentowych)” i „Skargi i wnioski”.

2.20 Ustawa z 11 kwietnia 1997 roku o ujawnianiu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne, oprócz nakazu składania oświadczeń lustracyjnych przez członków KRRiT, nakłada także obowiązki na Przewodniczącego KRRiT. Obowiązki te polegają na zbieraniu i przekazywaniu do Sądu Apelacyjnego w Warszawie oświadczeń lustracyjnych od osób sprawujących funkcje publiczne w:

- Telewizji Polskiej S.A. (Zakład Główny w Warszawie oraz 12 oddziałów terenowych);
- Polskim Radiu S.A. w Warszawie;
- 17 regionalnych rozgłośniach Polskiego Radia S.A.

Wykonywanie wyżej wymienionych obowiązków wiąże się z przekazywaniem do Sądu Apelacyjnego aktualnych wykazów osób podlegających lustracji, współdziałania w tym zakresie z Rzecznikiem Interesu Publicznego oraz zamieszczaniem stosownych obwieszczeń w Dzienniku Urzędowym RP „Monitor Polski”. Obowiązki te są realizowane na bieżąco.

2.21 Ustawa z 12 sierpnia 1997 roku o ochronie osób i mienia nałożyła na KRRiT obowiązki związane z ustalaniem i prowadzeniem wykazu obiektów radiowych i telewizyjnych podlegających obowiązkowej ochronie. W tej sprawie KRRiT przyjęła 7 grudnia 1999 roku uchwałę upoważniającą Przewodniczącego KRRiT do wydania decyzji ustalających obiekty podlegające ochronie. Decyzje te zostały przekazane do wojewodów oraz kierowników jednostek organizacyjnych publicznej radiofonii i telewizji.

2.22 Realizacja przepisów ustawy z 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej związana była w szczególności z współpracą z wojskowymi komendami uzupełnień, prowadzeniem szkoleń obronnych oraz gospodarowaniem rezerwami specjalistycznymi.

W zakresie szkolenia obronnego i gospodarowania rezerwami specjalistycznymi zrealizowany został plan finansowego wspomaganie tych przedsięwzięć w jednostkach organizacyjnych publicznej radiofonii i telewizji.

Zmiany statutów spółek publicznej radiofonii i telewizji proponowane przez Ministra Skarbu Państwa

2.23 Zmiana statutów spółek publicznej radiofonii i telewizji przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy wymaga uprzedniej zgody KRRiT. W Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy Skarb Państwa reprezentuje Minister Skarbu Państwa.

W sierpniu 2000 roku Minister Skarbu Państwa przekazał Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji propozycje nowelizacji statutów spółek publicznej radiofonii i telewizji z prośbą o wyrażenie zgody na dokonanie zmian.

Głównym celem zaproponowanych zmian było dostosowanie postanowień statutów do aktualnego stanu prawnego, m.in. do ustawy z 3 marca 2000 roku o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi, jednak część z propozycji Ministra Skarbu Państwa były sprzeczne z ustawą o radiofonii i telewizji.

Krajowa Rada wyraziła zgodę na większość zmian, zwłaszcza tych postanowień statutów, które w sposób jednoznaczny wynikają z innych przepisów prawa (np. z ustawy o języku polskim, ustawy o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi).

W pozostałym zakresie zmiany są przedmiotem dalszych uzgodnień pomiędzy Krajową Radą i Ministrem Skarbu Państwa. W tej sprawie trwają rozmowy z przedstawicielami Ministra Skarbu Państwa.

Prawne aspekty związane z kontrolą Najwyższej Izby Kontroli w zakresie realizacji koncesji dla Radia Maryja

2.24 Na podstawie Uchwały Sejmu RP z 15 grudnia 1999 roku została przeprowadzona przez Najwyższą Izbę Kontroli w Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji kontrola w zakresie realizacji koncesji dla Radia Maryja.

Celem kontroli było dokonanie oceny działalności KRRiT w zakresie przyznania i realizacji koncesji na nadawanie programów radiowych przez ogólnokrajowych nadawców niepublicznych w latach 1994 - 1999 oraz ustalenie przyczyn nieudostępnienia Radiu Maryja częstotliwości umożliwiających objęcie zasięgiem rozpowszechniania programu co najmniej 80% terytorium kraju.

Kontrola objęła przestrzeganie przez KRRiT procedur w zakresie przyjmowania i rozpatrywania wniosków oraz udzielania koncesji na rozpowszechnianie programów radiowych przez Radio Maryja, Radio RMF FM, Radio ZET.

We wnioskach pokontrolnych wskazano m.in. na potrzebę zmian legislacyjnych dotyczących:

- wprowadzenia i zdefiniowania kategorii nadawców rozpowszechniających programy o zróżnicowanym zasięgu,
- wyodrębnienia i uregulowania procedur związanych z przyznawaniem i rozszerzaniem koncesji na rozpowszechnianie programów o zasięgu ponadlokalnym,
- określenia obowiązku oraz uregulowania zasad tworzenia ogólnokrajowych sieci nadawczych, w tym zasad opracowywania i finansowania projektów takich sieci.

Krajowa Rada prowadzi prace związane z nowelizacją ustawy o radiofonii i telewizji w zakresie wprowadzenia i zdefiniowania kategorii nadawców rozpowszechniających programy o zróżnicowanym zasięgu.

Zgodnie ze wskazaniem Najwyższej Izby Kontroli, Krajowa Rada zrezygnowała ze stosowania w ogłoszeniach dotyczących udzielania koncesji kategorii nadawców ogólnopolskich, ponadregionalnych, regionalnych i lokalnych. W rozporządzeniu w sprawie opłat za udzielenie koncesji radiowych i telewizyjnych, wydanym w uzgodnieniu z Ministrem Finansów, Krajowa Rada zrezygnowała z odmiennego naliczania opłat dla nadawców obejmujących zasięgiem programu 80% powierzchni kraju. Opłaty dla wszystkich nadawców naziemnych będą naliczane proporcjonalnie do liczby potencjalnych odbiorców programu.

W 2000 roku Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji dwukrotnie nowelizowała rozporządzenie z 2 czerwca 1993 roku w sprawie zawartości wniosku oraz szczegółowego trybu postępowania w sprawie udzielania i cofania koncesji na rozpowszechnianie programów radiofonicznych i telewizyjnych, dostosowując jego przepisy do procesu ponownego udzielania koncesji.

III. KRAJOWA RADA RADIOFONII I TELEWIZJI JAKO ORGAN KONCESYJNY

Udzielanie, rozszerzanie oraz inne zmiany skutkujące zwiększeniem zasięgu koncesji na rozpowszechnianie programów radiowych

3.1 Decyzje o udzieleniu koncesji na rozpowszechnianie programów radiowych wydane w okresie sprawozdawczym 2000/2001 są skutkiem rozstrzygnięć konkursów koncesyjnych prowadzonych na podstawie ogłoszenia z 29 grudnia 1998 roku oraz 14 września 1999 roku.

W wyniku przeprowadzonego postępowania koncesyjnego na podstawie Ogłoszenia z 29 grudnia 1998 roku, Przewodniczący KRRiT wydał 6 koncesji, natomiast na podstawie ogłoszenia z 14 września 1999 roku Przewodniczący KRRiT wydał 2 decyzje o udzieleniu koncesji.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji przyznając koncesje nowym podmiotom dążyła do maksymalnego wzbogacenia oferty programowej na zróżnicowanym rynku radiowym.

3.2 W okresie sprawozdawczym koncesje na rozpowszechnianie programów radiowych o zasięgu lokalnym przyznano następujących podmiotom :

- **RM Media sp. z o.o.** uzyskała koncesję Nr 249/2000-R na rozpowszechnianie programu radiowego pod nazwą „TKM FM”, o zasięgu lokalnym, ze stacji nadawczej zlokalizowanej w Łodzi.

Przyznając koncesję RM Media Sp. z o.o. KRRiT stwierdziła, że przedstawiony projekt programu został opracowany w sposób spójny i konsekwentny, zawiera interesującą ofertę muzyczną oraz atrakcyjny sposób realizacji problematyki lokalnej.

- **Lokalne Rozgłośnie Radiowe sp. z o.o.** uzyskały koncesję Nr 250/2000-R na rozpowszechnianie programu radiowego pod nazwą „95,70 FM”, ze stacji nadawczej zlokalizowanej w Rzeszowie.

Wnioskodawca przedstawił projekt całodobowego programu radiowego o charakterze wyspecjalizowanym – muzycznym. Program będzie tworzony w oparciu o muzykę rozrywkową z lat 60, 70, 80-ych. W projektowanej strukturze gatunkowej programu znalazły się ponadto własne audycje informacyjne o tematyce lokalnej w wymiarze 10% rocznego czasu nadawania, a także informacje kulturalne.

- **Jarosław Dziemian** uzyskał koncesję Nr 255/2000-R na rozpowszechnianie programu radiofonicznego pod nazwą „JARD II”, ze stacji nadawczej zlokalizowanej w Białymstoku.

Wnioskodawca swój program adresuje do dzieci i młodzieży. W ramówce wnioskodawca przeznaczył 5% czasu nadawania na audycje edukacyjne dotyczące m.in. problemów narkomanii, przemocy w rodzinie itp. Audycje w dużym stopniu będą współtworzone przez dzieci i młodzież. Charakter programowy stacji wynika z wieloletnich działań wnioskodawcy, który jest organizatorem imprez dla dzieci i młodzieży. KRRiT stwierdziła, że przedstawiony projekt programu zawiera interesującą i unikatową propozycję programową.

- **MONA sp. z o.o.** uzyskała koncesję Nr 256/2000-R na rozpowszechnianie programu radiofonicznego pod nazwą „ESKA OSTRÓW - KALISZ” o zasięgu lokalnym ze stacji nadawczej zlokalizowanej w Kaliszu.

Wnioskodawca kieruje program do społeczności lokalnej. Program będzie zawierał audycje informacyjne i publicystyczne, mocno związane z życiem społecznym, kulturalnym i gospodarczym regionu.

- **Radio PULS FM S.A.** uzyskało koncesję NR 257/2000-R na rozpowszechnianie programu radiowego pod nazwą Radio „PULS FM”, ze stacji nadawczej zlokalizowanej w Mielcu.

KRRiT stwierdziła, że na terenie objętym zasięgiem stacji nadawczej w Mielcu nie działają koncesjonowani nadawcy programów radiowych o zasięgu lokalnym, regionalnym lub ponadregionalnym. KRRiT rozpatrując wnioski, zwracała szczególną uwagę na te projekty stacji, które stwarzały podstawy powstania lokalnego rynku radiowego oraz zaspokojenia potrzeb odbiorców. Program Radia PULS FM został przedstawiony jako program o charakterze uniwersalnym jednak ze znaczącym udziałem audycji informacyjnych i edukacyjnych.

- **Uniwersytet Warmińsko–Mazurski** uzyskał koncesję Nr 258/2000-R na rozpowszechnianie programu radiowego pod nazwą „Radio UWM FM”, o zasięgu lokalnym, ze stacji nadawczej zlokalizowanej w Olsztynie.

Wnioskodawca przedstawił projekt całodobowego programu radiowego adresowanego do młodych odbiorców. W programie przewidziano serwisy informacyjne kierowane do studentów i zawierające informacje o życiu akademickim oraz informacje lokalne. KRRiT dokonując oceny wniosku stwierdziła, że będzie to ciekawa propozycja programowa dla odbiorców z terenu objętego zasięgiem stacji nadawczej.

- **MULTIMEDIA PLUS sp. z o.o.** uzyskała koncesję Nr 259/2000-R na rozpowszechnianie programu radiowego pod nazwą „Radio Wielkopolska FM”, o zasięgu lokalnym, ze stacji nadawczej zlokalizowanej w Śremie.

Wnioskodawca przedstawił projekt całodobowego programu o charakterze uniwersalnym, skierowanego do społeczności lokalnej – mieszkańców miasta i powiatu śremskiego. Program będzie zawierał audycje o tematyce lokalnej.

- **Polskie Fale Średnie S.A.** uzyskała koncesję Nr 260/2001-R na rozpowszechnianie programu radiowego pod nazwą „Twoje Radio” o zasięgu lokalnym, ze stacji nadawczej zlokalizowanej w Lipsku.

Wnioskodawca złożył 92 wnioski na wszystkie częstotliwości zawarte w ogłoszeniu KRRiT z 29 grudnia 1998 roku w zakresie fal średnich. Program tego radia skierowany jest przede wszystkim do społeczności lokalnych. Zasadniczym celem będzie przekazywanie informacji o działalności samorządu lokalnego i życiu poszczególnych gmin. Przy tworzeniu programu nadawca będzie współpracował z mieszkańcami gmin. Czas emisji programów

nadawanych z poszczególnych stacji docelowo będzie wynosił 2 godziny w ciągu doby. W pozostałym czasie wnioskodawca zamierza rozprowadzać programy radia publicznego (rozgłośni regionalnych, których programy są dostępne na terenie objętym zasięgiem poszczególnych stacji nadawczych). W ocenie KRRiT program będzie spełniał ważną dla społeczności lokalnych funkcję integracyjną. Działalność nadawcza pozwoli na wykorzystanie istniejącego potencjału technicznego w zakresie fal średnich.

KRRiT podjęła 7 uchwał o przyznaniu koncesji dla spółki Polskie Fale Średnie S.A. na rozpowszechnianie programów radiowych w następujących miejscowościach: Biłgoraj, Kluczbork, Ilża, Głucholazy, Puławy, Brzesko, Włodawa. Dla lokalizacji w Głucholazach i Brzesku Prezes Urzędu Regulacji Telekomunikacji dotychczas nie wydał postanowienia, które jest warunkiem koniecznym do wydania koncesji.

3.3 Krajowa Rada kontynuowała realizację projektu sieci **Radia Maryja**. Założenia do tego projektu zostały opracowane w Krajowej Radzie w 1999 roku. Z braku odpowiednich środków finansowych wykonanie projektu zostało zlecone i sfinansowane przez Ministerstwo Łączności. Przedstawiciele KRRiT uczestniczyli zarówno w pracach zespołu roboczego powołanego w Instytucie Łączności we Wrocławiu w związku z optymalizacją i aktualizacją pierwszego projektu sieci Radia Maryja, jak i w pracach zespołu, który w oparciu o nowy projekt Instytutu Łączności prowadził dalsze uzgodnienia planu sieci dla tej rozgłośni.

3.4 W okresie sprawozdawczym Przewodniczący KRRiT na podstawie uchwał Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji wydał decyzje o rozszerzeniu koncesji Radia Maryja o następujące stacje:

Lp.	Lokalizacja	f [MHz]	ERP [kW]
1.	Biała Podlaska	87,8	1,0
2.	Bytów	90,4	0,5
3.	Ciechanowiec	97,0	2,0
4.	Ciechanów	91,8	0,2
5.	Dęblin	107,9	10,0
6.	Elbląg	94,1	1,0
7.	Ełk	105,1	10,0
8.	Jelenia Góra	100,5	1,0
9.	Kalisz Chełmce	105,6	1,0
10.	Kartuzy Brodnica Górna	102,4	1,0
11.	Katowice Kosztowy	103,7	3,0
12.	Koszalin / Góra Chełmska	107,4	1,0
13.	Kościerzyna	96,0	0,5
14.	Kutno	88,3	1,0
15.	Lipiany	99,5	1,0
16.	Lubaczów	102,3	10,0
17.	Lublin	97,0	1,0
18.	Łomża	101,3	1,0
19.	Mielec	89,8	1,0
20.	Mława	99,8	1,0
21.	Mońki	90,9	0,2
22.	Nowa Ruda	99,1	0,1
23.	Nowy Targ	95,5	0,1
24.	Płock Rachocin	106,3	30,0

25.	Płońsk	105,3	1,0
26.	Radom	94,2	0,5
27.	Radomsko	90,2	30,0
28.	Sadowie	88,2	0,3
29.	Skierniewice Bartniki	95,4	5,0
30.	Słubice	92,3	0,5
31.	Stalowa Wola	93,5	0,1
32.	Tarnobrzeg	94,4	1,0
33.	Trzczańskie	103,5	3,0
34.	Ustrzyki Dolne	94,5	1,0
35.	Wejherowo	89,7	0,5
36.	Wieluń	105,2	5,0
37.	Władysławowo	93,1	0,3
38.	Wyszków	92,7	0,3
39.	Zakopane	96,3	0,2
40.	Zamość Tarnawatka	96,5	5,0

3.5 Przewodniczący KRRiT na podstawie uchwał Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji wydał również niżej wyszczególnione decyzje w sprawie zmiany parametrów istniejących stacji nadawczych Radia Maryja w celu dostosowania ich do parametrów określonych w projekcie sieci Radia Maryja. W wielu przypadkach zmiana parametrów technicznych związana była ze zwiększeniem mocy nadajników (ERP):

Lp.	Lokalizacja	f [MHz]	ERP [kW]	Uwagi
1.	Baczyna	98,8	10	Korekta wysokości terenu
2.	Braniewo	94,5	0,1	Zmiana lokalizacji z Ornety
3.	Chrapowo	107,2	0,5	Zmiana lokalizacji z Barlinka, zmniejszenie ERP z 1 do 0,5 kW oraz zmiana polaryzacji anteny
4.	Częstochowa Koszęcin	107,0	5	Zmiana częstotliwości
5.	Dółsk k / Świecia	104,0	10	Zwiększenie ERP z 1 do 10 kW
6.	Gdańsk	88,9	2	Zwiększenie ERP z 0,1 do 2 kW
7.	Głogów	100,6	10	Zwiększenie ERP z 1 do 10 kW oraz zmiana polaryzacji anteny
8.	Gryfice	102,9	10	Zmiana lokalizacji, zmniejszenie ERP z 10 do 5 kW
9.	Hrubieszów	95,8	1	Zmiana częstotliwości z 107,5 MHz, zwiększenie ERP z 0,1 do 1 kW
10.	Jastrzębie Zdrój	102,5	0,2	Zmiana charakterystyki anteny
11.	Kalwaria Zebrzydowska	94,3	0,2	Zwiększenie ERP z 0,1 do 0,2 kW
12.	Kielce/Św.Krzyż	107,2	120	Zwiększenie ERP z 60 do 120 kW
13.	Kluczbork	99,5	1	Korekta wysokości terenu
14.	Kłodzko	106,3	5	Zmiana lokalizacji, zwiększenie ERP z 1 do 5 kW oraz zmiana polaryzacji
15.	Kołobrzeg	100,0	0,5	Zmiana częstotliwości oraz zwiększenie ERP z 0,1 do 0,5 kW
16.	Konin Żółwieniec	105,1	30	Zmiana lokalizacji ze zwiększeniem ERP z 1 do 30 kW
17.	Kraśnik	98,0	0,2	Zwiększenie ERP z 0,01 do 0,2 kW

	Krosno	100,6	10	Zmiana lokalizacji
18.	Kudowa Zdrój	90,1	0,2	Zwiększenie ERP z 0,05 do 0,2 kW
19.	Lębork	92,7	6	Zmiana lokalizacji i polaryzacji anteny
20.	Lubań	95,2	1	Zwiększenie ERP z 0,5 do 1 kW oraz polaryzacji anteny
21.	Lubin	87,7	3	Zwiększenie ERP z 1 do 3 kW oraz zmiana polaryzacji anteny
22.	Łaz k/Żar	101,2	30	Zwiększenie ERP z 10 do 30 kW
23.	Łobez/Toporzyk	104,7	10	Zmiana częstotliwości
24.	Olsztyn	107,7	20	Zmiana częstotliwości oraz zwiększenie ERP z 0,1 do 20 kW
25.	Piotrków Trybunalski	95,7	0,1	Zmiana częstotliwości oraz zmiana polaryzacji anteny
26.	Przemyśl	105,1	1	Zmiana lokalizacji ze zwiększeniem wysokości terenu oraz wysokości zawieszenia anteny
27.	Starogard Gdański	87,6	0,3	Zmiana lokalizacji, polaryzacji anteny oraz zwiększenie ERP z 0,1 do 0,3 kW
28.	Szczecin	101,6	1	Zmiana lokalizacji, zwiększenie ERP z 0,05 do 1 kW
29.	Szczecinek	95,0	3	Korekta wysokości terenu i współrzędnych geograficznych
30.	Tarnów Tuchów	99,9	2,5	Zmiana lokalizacji z Lichwina do Tuchowa oraz zmniejszenie ERP z 10 do 2,5 kW
31.	Toruń	100,6	10	Zwiększenie ERP z 1 do 10 kW
32.	Wałbrzych/Góra Chełmiec	107,4	2,5	Korekta wysokości terenu
33.	Wysoka	104,6	2	Zwiększenie ERP z 1 do 2 kW
34.	Zielona Góra / Jemiołów	100,0	5	Zmiana częstotliwości oraz zwiększenie ERP z 0,5 do 5 kW
35.	Złotów	101,1	10	Korekta wysokości terenu

3.6 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji przyjęła również uchwały o rozszerzeniu koncesji Radia Maryja o następujące stacje:

Lp.	Lokalizacja	f [MHz]	ERP [kW]	Data uchwały
1.	Parczew	100,6	5,0	11.05.2000
2.	Krzyż	104,5	5,0	27.06.2000
3.	Ustroń	103,3	0,05	27.06.2000

Decyzje w sprawie rozszerzenia koncesji wydane zostaną po otrzymaniu postanowień Prezesa Urzędu Regulacji Telekomunikacji.

Projekt sieci Radia Maryja opracowany w listopadzie 1999 roku, zmodyfikowany w styczniu 2000 roku, został zrealizowany w całości na etapie uchwał KRRiT. Ograniczenia kierunkowe niektórych stacji, z powodu nie zakończenia przez resort łączności uzgodnień międzynarodowych, będą usuwane w miarę przekazywania przez Prezesa Urzędu Regulacji Telekomunikacji odpowiednich postanowień.

3.7 W związku ze złożonym 15 grudnia 2000 roku przez Radio Maryja wnioskiem o rozszerzenie koncesji o rozsiew satelitarny Krajowa Rada podjęła stosowną uchwałę. Decyzja w sprawie rozszerzenia koncesji zostanie wydana po otrzymaniu postanowienia Prezesa Urzędu Regulacji Telekomunikacji.

3.8 W zakresie koncesji na rozpowszechnianie programu pod nazwą **Radio ZET** Przewodniczący KRRiT, na podstawie uchwał Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, wydał następujące decyzje w sprawie rozszerzenia koncesji oraz zmiany parametrów technicznych niżej wymienionych stacji:

Lp.	Lokalizacja	f [MHz]	ERP [kW]	Uwagi
1.	Koszalin Gołogóra	105,3	30,0	Rozszerzenie koncesji
2.	Szczecin Warszewo	105,6	0,1	Rozszerzenie koncesji
3.	Koszalin Góra Chełmska	88,7	1,0	Zmiana częstotliwości
4.	Olsztyn Pieczewo	105,7	20,0	Zmiana częstotliwości
5.	Elbląg	104,2	10,0	Zmiana lokalizacji, zwiększenie ERP z 1 do 10 kW
6.	Kalisz Mikstat	104,4	10,0	Zmiana lokalizacji, zwiększenie ERP z 1 do 10 kW

3.9 W zakresie koncesji na rozpowszechnianie programu pod nazwą **Radio RMF FM** Przewodniczący KRRiT, na podstawie uchwał Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, wydał następujące decyzje w sprawie zmiany parametrów technicznych niżej wymienionych stacji:

Lp.	Lokalizacja	f [MHz]	ERP [kW]	Uwagi
1.	Lębork Skórowo	103,4	5,0	Zwiększenie ERP z 1 do 5 kW
2.	Gizycko Miłki	102,0	10,0	Zmiana lokalizacji i ERP z 30 do 10 kW

3.10 Zgodnie z wyliczeniami Instytutu Łączności we Wrocławiu pokrycie powierzchniowe i ludnościowe stacji rozpowszechniających program Radio Maryja, Radio ZET, Radio RMF FM, według stanu z 26 września 2000 roku wynosi:

	Pokrycie [%]			
	Powierzchniowe		Ludnościowe	
	Mono	Stereo	Mono	Stereo
Radio Maryja	87,0	58,5	93,2	73,4
Radio ZET	96,3	78,3	97,8	83,3
Radio RMF FM	95,5	81,3	97,4	87,7

3.11 W okresie sprawozdawczym Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji dokonała także zmian w koncesjach przyznanych nadawcom o zasięgu ponadregionalnym takim jak:

- **Związek Harcerstwa Polskiego** rozpowszechniający program pod nazwą „**Radiostacja**” otrzymał nową stację nadawczą zlokalizowaną w Krakowie (wniosek został złożony w związku z ogłoszeniem Przewodniczącego KRRiT z 29 grudnia 1998 roku).

Obecnie nadawca rozpowszechnia program radiowy za pomocą 7 stacji nadawczych zlokalizowanych w następujących miastach: Gdańsk, Gdynia, Poznań, Rzeszów, Wrocław, Warszawa oraz Kraków.

- Spółka **WAWA S.A.** rozpowszechniająca program pod nazwą „**WAWA**” - zmiana w lokalizacji stacji nadawczej w Gdyni, rozpowszechniającej program za pomocą częstotliwości 105,60 MHz wraz z podwyższeniem mocy do 1 kW.

Ponadto KRRiT wydała uchwały w sprawie zmiany lokalizacji stacji nadawczej w Zielonej Górze i Wetlinie. Decyzje zostaną wydane po otrzymaniu od Prezesa Urzędu Regulacji Telekomunikacji uzgodnień.

Wszystkim podmiotom uczestniczącym w postępowaniu o stację nadawczą w Koninie, w tym także spółce WAWA S.A., Przewodniczący KRRiT na podstawie uchwały wydał decyzję o odmowie udzielenia lub dokonania zmiany (rozszerzenia) koncesji na rozpowszechnianie programu radiowego.

- Spółka **Radio ESKA S.A.**, rozpowszechniająca program za pomocą stacji nadawczych w Warszawie, Olsztynie, Białymstoku i Kielcach - zmiana polegająca na rozszerzeniu koncesji o stację nadawczą zlokalizowaną w Toruniu oraz zmiana lokalizacji i częstotliwości ze 102,00 MHz na 105,60 MHz stacji nadawczej w Warszawie.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji podjęła również uchwałę w sprawie podwyższenia mocy do 0,65 kW stacji nadawczej zlokalizowanej w Kielcach.

- Spółka **Radio CCM sp. z o.o.**, z siedzibą w Wiśle, rozpowszechniająca program pod nazwą „**Radio CCM**” – zmiana polegająca na rozszerzeniu koncesji o stację nadawczą w Białymstoku.

Ponadto koncesja dla spółki Radio CCM uległa zmianie w zakresie podwyższenia mocy do 1 kW i polaryzacji anteny stacji nadawczej w Oświęcimiu rozpowszechniającej program za pomocą częstotliwości 94,90 MHz.

Obecnie nadawca rozpowszechnia program radiowy za pomocą 3 stacji nadawczych w Ustroniu, Oświęcimiu i Białymstoku.

Po zakończeniu uzgodnień międzynarodowych, 23 maja 2000 roku, Krajowa Rada przyjęła uchwałę w zakresie zamiany częstotliwości 104,50 MHz na 97,60 MHz stacji nadawczej w Bielsku-Białej oraz 11 lipca 2000 roku, uchwałę w sprawie zmiany polegającej na rozszerzeniu koncesji o stacje nadawcze w Cieszynie i Gliwicach.

Trwają uzgodnienia z Prezesem Urzędu Regulacji Telekomunikacji dotyczące technicznych warunków rozpowszechniania programu.

3.12 W związku z ogłoszeniami w sprawie możliwości rozszerzenia koncesji oraz z wnioskami złożonymi na podstawie art. 155 kodeksu postępowania administracyjnego, w celu poprawy zasięgów i technicznych warunków rozpowszechniania programów radiowych nadawców regionalnych i lokalnych, Przewodniczący KRRiT wydał w okresie sprawozdawczym następujące decyzje:

- w zakresie rozszerzenia koncesji:

Nazwa podmiotu (nazwa radia)	Treść
Bajer Piotr (RADIO 5)	Rozszerzenie koncesji o stację nadawczą w Ełku (90,70 MHz)
Diecezja Bielsko-Żywiecka (RADIO DIECEZJI BIELSKO-ŻYWIECKIEJ)	Rozszerzenie koncesji o stację nadawczą w Bielsku-Białej (92,70 MHz)
Diecezja Łowicka (Radio PLUS między Łodzią a Warszawą - Rozgłośnia Diecezji Łowickiej)	Rozszerzenie koncesji o stację nadawczą w Mszczonowie (98,10 MHz)
Diecezja Łowicka (Radio PLUS między Łodzią a Warszawą - Rozgłośnia Diecezji Łowickiej)	Rozszerzenie koncesji o stację nadawczą w Kutnie (93,80 MHz)

Diecezja Łowicka (Radio PLUS między Łodzią a Warszawą - Rozgłośnia Diecezji Łowickiej)	Rozszerzenie koncesji o stację nadawczą w Rawie Mazowieckiej (94,70 MHz)
Diecezja Opolska (Radio PLUS Opole)	Rozszerzenie koncesji o stację nadawczą w Oleśnie (94,90 MHz)
Diecezja Opolska (Radio PLUS Opole)	Rozszerzenie koncesji o stację nadawczą w Kluczborku (93,20 MHz)
Diecezja Opolska (Radio PLUS Opole)	Rozszerzenie koncesji o stację nadawczą w Nysie (96,70 MHz)
Diecezja Opolska (Radio PLUS Opole)	Rozszerzenie koncesji o stację nadawczą w Raciborzu (87,80 MHz)
Diecezja Opolska (Radio PLUS Opole)	Rozszerzenie koncesji o stację w miejscowości Dobrodzień (97,50 MHz)
Gackowski Piotr (Vigor Fm Radio)	Rozszerzenie koncesji o stację nadawczą w Koszalinie (99,70 MHz)
Gackowski Piotr (Vigor Fm Radio)	Rozszerzenie koncesji o stację nadawczą w Tucholi (92,60 MHz)
Konieczny Michał (Radio ELKA)	Rozszerzenie koncesji o stację nadawczą w Gostyniu (95,90 MHz)
Mostowski Janusz (RADIO REJA)	Rozszerzenie koncesji o stację nadawczą w miejscowości Złocieniec (106,50 MHz)
Obertaniec Stanisław (RADIO EL-LEGNICA)	Rozszerzenie koncesji o stację nadawczą w Polkowicach (95,70 MHz)
Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Św. Jana Chrzciciela w Zbroszy Dużej (RADIO KATOLICKIE W ZBROSZY DUŻEJ)	Uzupełnienie koncesji o stację nadawczą w Zbroszy Dużej (95,10 MHz) zamiast dotychczas użytkowanej w dolnym UKF
Pęziół Grzegorz Janusz (RADIO KLAKSON)	Rozszerzenie koncesji o stację nadawczą w Zielonej Górze (101,70 MHz)
Pragłowski Ryszard (MUZYCZNE RADIO)	Rozszerzenie koncesji o stację nadawczą na obiekcie Góra Świeradowiec (106,70 MHz)
Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowo-Handlowe MAKS Sp. z o.o. (FAN FM)	Uzupełnienie koncesji o stację nadawczą w Czarnorzekach (92,60 MHz) zamiast dotychczas użytkowanej w dolnym UKF
Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe HITT Sp. z o.o. (RADIO FLASH)	Rozszerzenie koncesji o stację nadawczą w Zawoi (101,30 MHz)
Radio Bieszczady Sp. z o.o. (RADIO BIESZCZADY)	Rozszerzenie koncesji o stację nadawczą w Rzeszowie (99,40 MHz)
Radio TAK S.A. (RADIO TAK)	Rozszerzenie koncesji o stację nadawczą w Kielcach (98,00 MHz)
Szklarz Adam (RADIO MAKS)	Rozszerzenie koncesji o stację nadawczą w Bochni (106,80 MHz)
VIDEO Sp. z o.o. (RADIO ESKA BYDGOSZCZ)	Rozszerzenie koncesji o stację nadawczą w Osielsku k/Bydgoszczy (94,40)
WIBOR Sp. z o.o. (RADIO ECHO)	Rozszerzenie koncesji o stację nadawczą na obiekcie Góra Turbacz (91,30 MHz)
WIBOR Sp. z o.o. (RADIO ECHO)	Rozszerzenie koncesji o stację nadawczą na obiekcie TRS Zawoja Góra Miśkowcowa (103,80 MHz)

- w zakresie poprawy technicznych warunków rozpowszechniania programu:

Nazwa podmiotu (nazwa radia)	Treść
Czubacki Bogumił (RADIO FAMA)	Podwyższenie mocy do 1 kW, zmiana charakterystyki promieniowania i polaryzacji anteny stacji nadawczej w Sochaczewie (94,90 MHz)
Gmina Miasta Opatów (RADIO OPATÓW)	Podwyższenie mocy do 0,25 kW stacji nadawczej w Opatowie (93,70 MHz)
IM 40 Sp. z o.o. (Radio POGODA)	Podwyższenie mocy stacji nadawczej w Warszawie (100,10 kW)
Karolina Sp.z o.o. (KAROLINA)	Podwyższenie mocy i zmiana wysokości zawieszenia anteny stacji nadawczej w Katowicach (91,20 MHz)
Konieczny Michał (Radio ELKA)	Podwyższenie mocy, zmiana charakterystyki promieniowania i polaryzacji anteny stacji nadawczej w Lesznie (98,50 MHz)
Korkosz Mirosław Andrzej (RADIO CLASSIC)	Podwyższenie mocy stacji nadawczej w Łodzi (89,60 MHz)
Pęziół Grzegorz Janusz (RADIO KLAKSON)	Podwyższenie mocy stacji nadawczej we Wrocławiu (106,10 MHz)
Radio BOSS Sp. z o.o. (RADIO BOSS)	Podwyższenie mocy stacji nadawczej i zmiana charakterystyki promieniowania anteny stacji nadawczej w Kutnie (96,90 MHz)
Radio PLESINO Sp. z o.o. (RADIO MEGA FM)	Podwyższenie mocy stacji nadawczej w Pszczynie (92,30 MHz) wraz ze zmianą wysokości zawieszenia, charakterystyki promieniowania i polaryzacji anteny
Radio Rezonans Sp. z o.o. (RADIO REZONANS)	Podwyższenie mocy stacji nadawczej w Sosnowcu pracującej na częstotliwości 99,10 MHz
Sambor Piotr (Radio Alex)	Zmiana mocy i polaryzacji anteny stacji nadawczej w Zakopanem, Góra Kasprowy Wierch (105,20 MHz)
ESKA NORD Sp. z o.o. (RADIO ESKA NORD)	Zmiana lokalizacji stacji nadawczej z Gdyni na obiekt Gdynia/Oksywie wraz ze zmianą wysokości terenu i podniesieniem mocy (106,70 MHz)
ESKA Wrocław Sp. z o.o. (Radio Eska)	Zmiana lokalizacji stacji nadawczej z SRL Trzebnica na obiekt RTCN Góra Ślęza (104,90 MHz)
Fliśnik Czesław (Radio Wanda)	Zmiana lokalizacji stacji nadawczej w Krakowie (92,50)
Fundacja Obywatelska w Warszawie (93,5 Klasyka FM)	Zmiana lokalizacji stacji nadawczej w Poznaniu (93,50 MHz) wraz ze zmianami parametrów technicznych
Gackowski Piotr (Vigor Fm Radio)	Zmiana lokalizacji stacji nadawczej z Lęborka do miejscowości Czarnówko (102.90 MHz)
Kujawa Marek (Radio POMOŻE)	Zmiana lokalizacji i parametrów technicznych stacji nadawczej w Bydgoszczy (103,50 MHz)

Radio ESKA S.A. z siedzibą w Warszawie (Radio ESKA)	Zmiana lokalizacji i podniesienie mocy stacji nadawczej w Lublinie (103,60 MHz)
Radio VANESSA Sp. z o.o. (Radio VANESSA)	Zmiana lokalizacji z miejscowości Racibórz Brzezie do miejscowości Trzebniczek (100,30 MHz) i niektórych parametrów technicznych stacji nadawczej
WIBOR Sp. z o.o. (Radio Echo)	Zmiana lokalizacji stacji nadawczej z Nowego Sącza do Gorlic (99,60 MHz) z jednoczesną zmianą współrzędnych geograficznych, wysokości terenu, wysokości zawieszenia anteny i mocy
Zieleniewski Tomasz (RADIO WA-MA KORMORAN)	Zmiana lokalizacji stacji nadawczej z Węgorzewa do Giżycka (107,00 MHz)
Obertaniec Stanisław (Radio eL-LEGNICA)	Zmiana częstotliwości z 95,70 MHz na 105,30 MHz stacji nadawczej w Legnicy wraz z innymi zmianami technicznymi
Radio Gra Sp. z o.o. (RADIO GRA)	Zmiana polaryzacji anteny stacji nadawczej w Toruniu (88,80 MHz)

3.13 Nadawcy o zasięgu ponadregionalnym, regionalnym i lokalnym składali do KRRiT wnioski dotyczące poprawy jakości sygnału i zwiększenia zasięgu stacji, a więc wnioski o rozszerzenie koncesji, o podwyższenie ERP, zmianę lokalizacji, zmianę charakterystyki promieniowania anteny, zmianę częstotliwości. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji rozpatrując te wnioski przyjęła uchwały w 45 sprawach. Po otrzymaniu postanowień Ministra Łączności bądź właściwego od 1 stycznia 2001 roku Prezesa Urzędu Regulacji Telekomunikacji, Przewodniczący KRRiT mógł zakończyć postępowanie wydając decyzje koncesyjne w dwóch sprawach. W pozostałych sprawach trwają uzgodnienia parametrów technicznych w Urzędzie Regulacji Telekomunikacji.

Rozpowszechnianie i rozprowadzanie programów radiowych w sposób rozsiewczy satelitarny

3.14 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji przyjęła 8 uchwał dotyczących rozszerzenia koncesji o rozpowszechnianie programu radiowego w sposób rozsiewczy satelitarny. Uchwały te prezentuje poniższa tabela:

Koncesjonariusz	Data uchwały KRRiT	Data przekazania Ministrowi Łączności
MARIUSZ ADAMIAK	16.03.2000	07.06.2000
RADIO ZET Sp. z o.o.	16.03.2000	12.06.2000
RADIO ESKA S.A. WARSZAWA	23.03.2000	31.05.2000
WAWA S.A.	23.03.2000	25.05.2000
RADIO WARMIA-MAZURY WA-MA S.A.	30.05.2000	07.06.2000
FUNDACJA OBYWATELSKA WARSZAWA	27.06.2000	25.07.2000
JAN BABCZYSZYN	07.09.2000	27.09.2000
LOKALNE ROZGŁOSNIE RADIOWE Sp. z o.o.	14.09.2000	10.10.2000
PROWINACJA WARSZAWSKA OJCÓW REDEMPTORYSTÓW (RADIO MARYJA)	20.02.2001	20.03.2001

Wniosek o rozszerzenie koncesji o rozsiew satelitarny został również złożony 15 grudnia 2000 roku przez Radio Maryja. Krajowa Rada przyjęła uchwałę w tej sprawie, którą przekazała Prezesowi Urzędu Regulacji Telekomunikacji.

Ani Minister Łączności, ani właściwy od 1 stycznia 2001 roku Prezes Urzędu Regulacji Telekomunikacji, nie dokonali uzgodnień technicznych w żadnym z wyżej wymienionych postępowań.

3.15 W zakresie przyznania prawa do rozprowadzania programu drogą rozsiewczą satelitarną Przewodniczący KRRiT udzielił koncesji Nr 253/2000–RB z 7 listopada 2000 roku spółce „Polska Telewizja Cyfrowa WIZJA TV” sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, w której m.in. wyraził zgodę na rozprowadzanie satelitarne następujących programów radiowych:

- Program I, Program II, Program III – programy rozpowszechniane przez spółkę Polskie Radio S.A.,
- Radio ZET – program rozpowszechniany przez spółkę „Radio ZET” sp. z o.o.,
- Radio FLASH – program rozpowszechniany przez spółkę „Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe HIT” sp. z o.o.,
- Radio WAWA – program rozpowszechniany przez spółkę WAWA S.A.,
- Radio WA-MA – program rozpowszechniany przez spółkę Radio Warmia Mazury WA-MA S.A.,
- RMF FM – program rozpowszechniany przez spółkę „Radio Muzyka Fakty” sp. z o.o.,
- Radio ESKA – program rozpowszechniany przez spółkę „Radio ESKA”

Postępowania w sprawie cofnięcia koncesji na rozpowszechnianie programów radiowych

3.16 W art. 38 ustawy o radiofonii i telewizji zawarty został katalog przesłanek umożliwiających cofnięcie koncesji. Treść przepisu wskazuje na fakultatywny charakter uprawnień KRRiT w tym zakresie.

Postępowanie w sprawie cofnięcia koncesji wszczynane jest na podstawie uchwały KRRiT. Koncesjonariusz otrzymuje wezwanie do nadesłania wyjaśnień i dokumentów, mających związek z przyczynami podjęcia uchwały przez KRRiT. Krajowa Rada analizuje wszelkie dostępne dokumenty dotyczące okoliczności sprawy, a w przypadku stwierdzenia podstaw do cofnięcia koncesji - podejmuje uchwałę upoważniającą Przewodniczącego KRRiT do wydania decyzji.

Od decyzji Przewodniczącego KRRiT w sprawie cofnięcia koncesji koncesjonariuszowi przysługuje prawo do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, a następnie skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego, w trybie przewidzianym w Kodeksie postępowania administracyjnego.

3.17 W okresie sprawozdawczym KRRiT przyjęła 4 uchwały w sprawie wszczęcia postępowania o cofnięcie koncesji na rozpowszechnianie programów radiowych udzielonych:

- spółce „Radio Boss” sp. z o.o. z siedzibą w Płocku (postępowanie umorzono),
- spółce „Gazeta Goleniowska” sp. z o.o. z siedzibą w Goleniowie,
- Januszowi Kowandzie zamieszkałemu w Oławie,
- Wiesławowi Rafalskiemu zamieszkałemu we Wrocławiu.

Krajowa Rada przyjęła 2 uchwały w sprawie cofnięcia koncesji udzielonych: Januszowi Kowandzie oraz Gminie Miasta Radom. Przyjęcie uchwały w sprawie cofnięcia koncesji udzielonej Gminie Miasta Radom było kontynuacją postępowania wszczętego 10 maja 1999 roku.

W wyniku przeprowadzonych postępowań Przewodniczący KRRiT wydał 2 decyzje w sprawie cofnięcia koncesji. Po rozpoznaniu wniosku złożonego w trybie kodeksu postępowania administracyjnego przez Gminę Miasta Radom o ponowne rozpatrzenie sprawy, KRRiT przyjęła uchwałę w sprawie uchylenia poprzedniej uchwały. Przewodniczący KRRiT wydał decyzję przywracając koncesjonariuszowi prawo do rozpowszechniania programu „Radio Radom”.

Postępowania w zakresie ponownego udzielania koncesji na rozpowszechnianie programów radiowych

3.18 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji już w 1996 roku opracowała projekt nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji, który zawierał propozycję zmiany art. 36 ustawy o radiofonii i telewizji poprzez dodanie ust. 4 w brzmieniu:

„Art.36.(...)

4. Przewodniczący Krajowej Rady wszczyna na wniosek nadawcy postępowanie w sprawie ponownego wydania koncesji nie później niż 9 miesięcy przed upływem okresu, na który koncesja została udzielona. Informację o wszczęciu postępowania podaje się do publicznej wiadomości. W postępowaniu nie stosuje się przepisów art. 34”.

Po ponad dwóch latach prac legislacyjnych, 23 marca 1999 roku Prezydent RP zawetował nowelizację, a Sejm przyjął weto 7 maja 1999 roku.

W projekcie nowelizacji opracowanym przez Krajową Radę i przekazanym Prezesowi Rady Ministrów 3 września 1999 roku, znalazła się propozycja artykułu 34a w brzmieniu:

„1. Przewodniczący Krajowej Rady wszczyna postępowanie w sprawie ponownego wydania koncesji, na wniosek nadawcy, złożony nie wcześniej niż na 12 miesięcy i nie później niż na 6 miesięcy przed upływem okresu, na który koncesja została udzielona. Informację o wszczęciu postępowania podaje się do publicznej wiadomości.

2. W postępowaniu nie stosuje się przepisów art. 34.”

Projekt skierowano na posiedzenie Rady Ministrów 19 października 1999 roku. Niestety z projektu tego zostały wyłączone niektóre propozycje uregulowań, w tym przepis dotyczący ponownego udzielania koncesji. Krajowa Rada uznając, że unormowanie dotyczące ponownego udzielania koncesji nie jest kontrowersyjne podkreślała w kolejnych wystąpieniach, że jego wprowadzenie rozwiązuje problem bardzo ważny dla funkcjonowania rynku audiowizualnego.

Ta regulacja znalazła się w projekcie tzw. „drugiej transzy” z 2 marca 2000 roku w następującym brzmieniu:

„Art. 34. (...)

5. Przewodniczący Krajowej Rady wszczyna postępowanie w sprawie ponownego wydania koncesji, na wniosek nadawcy, złożony nie wcześniej niż na 12 miesięcy i nie później niż na 6 miesięcy przed upływem okresu, na który koncesja została udzielona. Informację o wszczęciu postępowania ogłasza się w drukowanych dziennikach prasowych. W postępowaniu nie stosuje się przepisów art. 34.

6. W postępowaniu o ponowne udzielenie koncesji stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące udzielania koncesji, a w szczególności dotychczasowe przestrzeganie przepisów dotyczących radiokomunikacji i środków masowego przekazu, warunków udzielonej koncesji oraz przestrzegania terminów wnoszenia opłat koncesyjnych.”

Prace nad tym projektem z przyczyn nieznanych Krajowej Radzie zostały wstrzymane.

Przewodniczący KRRiT 7 lipca 2000 roku przesłał do premiera Jerzego Buzka projekt nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji z prośbą o pilne podjęcie prac legislacyjnych. Projekt ten również zawierał przedmiotowe regulacje o treści:

”Art. 34a 1. Przewodniczący Krajowej Rady wszczyna postępowanie w sprawie ponownego wydania koncesji, na wniosek nadawcy, złożony nie wcześniej niż na 18 miesięcy i nie później niż na 12 miesięcy przed upływem okresu, na który koncesja została udzielona. Informację o wszczęciu postępowania podaje się do publicznej wiadomości.

2. W postępowaniu nie stosuje się przepisów art. 34.”

W chwili obecnej trwają międzyresortowe uzgodnienia tego projektu.

3.19 W związku z brakiem nowych regulacji dotyczących ponownego udzielania koncesji, Krajowa Rada zobowiązana jest do przeprowadzenia postępowania zgodnie z dotychczasowymi zasadami.

Pierwszym etapem procesu udzielania koncesji jest uzgodnienie z Prezesem Urzędu Regulacji Telekomunikacji (do 31 grudnia 2000 roku z Ministrem Łączności) części technicznej projektu ogłoszenia Przewodniczącego KRRiT. Ogłoszenie jest podawane do publicznej wiadomości w dwóch dziennikach ogólnopolskich. Publikacja listy wnioskodawców, którzy złożyli wnioski w związku z ogłoszeniem, wszczyna postępowanie o udzielenie koncesji. Po zaopiniowaniu wniosków i ich ewentualnym uzupełnieniu, KRRiT dokonuje rozstrzygnięcia w formie uchwały, przesyłanej do uzgodnień w części technicznej Prezesowi Urzędu Regulacji Telekomunikacji. Wydanie decyzji przez Przewodniczącego KRRiT, po uzyskaniu postanowienia Prezesa Urzędu Regulacji Telekomunikacji, kończy postępowanie o udzielenie koncesji.

Procedura udzielania koncesji (również ponownego) jest wieloetapowa, czasochłonna i wymaga uzgodnień między urzędami.

W okresie od maja do grudnia 2001 roku wygasają 94 koncesje radiowe (w tym w maju – 1 koncesja, w czerwcu – 2, w lipcu – 24, w sierpniu – 29, we wrześniu – 7, w grudniu – 31).

3.20 Przewodniczący KRRiT przesłał do uzgodnień następujące projekty ogłoszeń:

12.07.2000r.	Przewodniczący KRRiT przesłał do Ministra Łączności projekt ogłoszenia dotyczący sieci obecnie użytkowanych przez Radio RMF FM i Radio ZET
07.09.2000r.	Przewodniczący KRRiT przesłał do Ministra Łączności projekt ogłoszenia dotyczący sieci obecnie użytkowanej przez Radio Maryja
07.09.2000r.	Przewodniczący KRRiT przesłał do Ministra Łączności projekt ogłoszenia dotyczący stacji obecnie użytkowanych przez rozgłośnie diecezjalne i pozostałych nadawców katolickich

27.10.2000r.	Przewodniczący KRRiT przesłał do Ministra Łączności projekt ogłoszenia dotyczący stacji obecnie użytkowanych przez nadawców o zasięgu lokalnym, których koncesje wygasają w sierpniu i wrześniu 2001 roku
13.11.2000r.	Przewodniczący KRRiT przesłał do Ministra Łączności projekt ogłoszenia dotyczący stacji obecnie użytkowanych przez Związek Harcerstwa Polskiego
13.11.2000r.	Przewodniczący KRRiT przesłał do Ministra Łączności projekt ogłoszenia dotyczący stacji obecnie użytkowanych przez spółkę WAWA S.A.
30.11.2000r.	Przewodniczący KRRiT przesłał do Ministra Łączności projekt ogłoszenia dotyczący stacji obecnie użytkowanych przez nadawców związanych właścicielsko z ZPR S.A.
30.11.2000r.	Przewodniczący KRRiT przesłał do Ministra Łączności projekt ogłoszenia dotyczący stacji obecnie użytkowanych przez pozostałych nadawców, których koncesje wygasają w 2001 roku
04.01.2001r.	Przewodniczący KRRiT przesłał do Prezesa URT projekty ogłoszeń dotyczących stacji obecnie użytkowanych przez nadawców o zasięgu lokalnym, których koncesje wygasają w sierpniu i wrześniu 2001r. (projekt ogłoszenia przesłano Ministrowi Łączności 27 października 2000 roku)
09.01.2001r.	Przewodniczący KRRiT przesłał do Prezesa URT projekty ogłoszeń dotyczących stacji obecnie użytkowanych przez rozgłośnie diecezjalne i pozostałych nadawców katolickich (projekt ogłoszenia przesłano Ministrowi Łączności 7 września 2000 roku)
10.01.2001r.	Przewodniczący KRRiT przesłał do Prezesa URT projekty ogłoszeń dotyczących stacji obecnie użytkowanych przez nadawców związanych właścicielsko z ZPR S.A. (projekt ogłoszenia przesłano Ministrowi Łączności 30 listopada 2000 roku)
05.02.2001r.	Przewodniczący KRRiT przesłał do Prezesa URT projekt ogłoszenia dotyczący stacji obecnie użytkowanych przez Związek Harcerstwa Polskiego (projekt ogłoszenia przesłano Ministrowi Łączności 30 listopada 2000 roku)
05.02.2001r.	Przewodniczący KRRiT przesłał do Prezesa URT projekt ogłoszenia dotyczący stacji obecnie użytkowanych przez spółkę WAWA S.A. (projekt ogłoszenia przesłano Ministrowi Łączności 30 listopada 2000 roku)
06.03.2001r.	Przewodniczący KRRiT przesłał do Prezesa URT projekty ogłoszeń dotyczące stacji obecnie użytkowanych przez pozostałych nadawców, których koncesje wygasają w 2001 roku i styczniu 2002 roku (projekt ogłoszenia przesłano Ministrowi Łączności 30 listopada 2000 roku)

Po wielokrotnych ponagleniach oraz skardze na beczynność Ministra Łączności złożonej Prezesowi Rady Ministrów, Minister Łączności dokonał uzgodnień projektów ogłoszeń na rozpowszechnianie programów radiowych za pomocą sieci obecnie użytkowanych przez Radio RMF FM, Radio ZET i Radio Maryja.

W 2001 roku Prezes Urzędu Regulacji Telekomunikacji dokonał uzgodnień projektów ogłoszeń na rozpowszechnianie programów radiowych za pomocą stacji obecnie użytkowanych przez rozgłośnie diecezjalne i pozostałych nadawców katolickich oraz nadawców lokalnych, których koncesje wygasają w sierpniu i we wrześniu 2001 roku.

Po dokonaniu powyższych uzgodnień opublikowane zostały następujące ogłoszenia Przewodniczącego KRRiT o możliwości uzyskania koncesji na rozpowszechnianie programu radiowego:

13.11.2000r.	Publikacja ogłoszenia o możliwości uzyskania koncesji na rozpowszechnianie programów za pomocą sieci stacji nadawczych obecnie użytkowanych przez Radio RMF FM i Radio ZET
09.01.2001r.	Publikacja ogłoszenia o możliwości uzyskania koncesji na rozpowszechnianie programu za pomocą sieci stacji nadawczych obecnie użytkowanych przez Radio Maryja
22.01.2001r.	Publikacja ogłoszenia o możliwości uzyskania koncesji na rozpowszechnianie programów za pomocą stacji nadawczych obecnie użytkowanych przez nadawców lokalnych, których koncesje wygasają w sierpniu i we wrześniu 2001 roku
06.02.2001r.	Publikacja ogłoszenia o możliwości uzyskania koncesji na rozpowszechnianie programów za pomocą stacji nadawczych obecnie użytkowanych przez część rozgłośni diecezjalnych
20.02.2001r.	Publikacja ogłoszenia o możliwości uzyskania koncesji na rozpowszechnianie programów za pomocą stacji nadawczych obecnie użytkowanych przez nadawców związanych programowo i finansowo z tzw. siecią „ESKA”
06.03.2001r.	Publikacja ogłoszenia o możliwości uzyskania koncesji na rozpowszechnianie programów za pomocą stacji nadawczych obecnie użytkowanych przez pozostałe rozgłoszenie diecezjalne

W odpowiedzi na ogłoszenie z 13 listopada 2000 roku wnioski złożyły następujące podmioty:

w związku z pkt I.1. Ogłoszenia:

- „Radio Muzyka Fakty” sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie;
- „Zjednoczone Przedsiębiorstwa Rozrywkowe EXPRESS” sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.

w związku z pkt I.2. Ogłoszenia:

- „Radio ZET” sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie;
- Zjednoczone Przedsiębiorstwa Rozrywkowe S.A. z siedzibą w Warszawie.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji 7 marca 2001 roku, przyjęła uchwały o udzieleniu koncesji dotychczasowym nadawcom czyli Radiu RMF FM i Radiu Zet. Prezes Urzędu Regulacji Telekomunikacji wyda postanowienia w zakresie technicznych warunków nadawania programu. Krajowa Rada zaś podejmie odrębne uchwały określające szczegółowe warunki koncesyjne. W uchwałach przyjętych 7 marca Krajowa Rada postanowiła m.in., że koncesje dotyczą rozpowszechniania uniwersalnego programu radiowego przeznaczonego do powszechnego odbioru, a koncesjonariuszom nie przysługuje prawo emisji lokalnych pasm programowych.

W odpowiedzi na ogłoszenie z 9 stycznia 2001 roku wniosek złożył jeden podmiot - Prowincja Warszawska Zgromadzenia Ojców Redemptorystów.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji 22 marca 2001 roku przyjęła uchwałę o udzieleniu koncesji na rozpowszechnianie programu o charakterze społeczno – religijnym Radio Maryja. Program bez udziału reklam i bez audycji sponsorowanych zawierać będzie wszystkie gatunki programowe, w tym własne audycje informacyjne nadawcy. Prezes Urzędu Regulacji Telekomunikacji wyda postanowienie w zakresie technicznych warunków nadawania programu. Krajowa Rada zaś podejmie odrębną uchwałę określającą szczegółowe warunki koncesyjne.

W odpowiedzi na ogłoszenie z 22 stycznia 2001 roku złożono 35 wniosków koncesyjnych. O udzielenie koncesji za pomocą stacji nadawczych w Zakopanem, Gdańsku, Gdyni, w Pszczynie i w Skawinie ubiegają się po 2 podmioty. W pozostałych przypadkach w postępowaniu uczestniczy 1 podmiot, kontynuujący działalność nadawczą.

Udzielanie koncesji, rozszerzanie oraz inne zmiany skutkujące zwiększeniem zasięgu koncesji na rozpowszechnianie programów telewizyjnych

3.21 Kuria Prowincjalna Ojców Franciszkanów złożyła 5 stycznia 2001 roku wniosek o zmianę koncesji na rozpowszechnianie programu Telewizja Niepokalanów w zakresie czasu nadawania reklam oraz 10 stycznia 2001 roku wniosek o zmianę nazwy dotychczas nadawanego programu. Koncesjonariusz wnosił o wprowadzenie zapisu, że reklamy nie mogą zajmować więcej niż 15%, a reklamy nadawane łącznie z telesprzedazą więcej niż 20% dziennego czasu nadawania programu i nie więcej niż 12 minut w ciągu godziny.

W zakresie zmiany nazwy koncesjonariusz wnosił o wyrażenie zgody na rozpowszechnianie programu telewizyjnego przeznaczonego do powszechnego odbioru pod nazwą Telewizja Puls.

Ponadto koncesjonariusz 25 stycznia 2001 roku złożył wniosek o wydanie koncesji na rozpowszechnianie programu pod nazwą „Niepokalanów II” w sposób rozsiewczy satelitarny. Powyższe wnioski zostały rozpatrzone przez KRRiT 15 marca 2001 roku.

W związku z wnioskiem złożonym przez Ponadregionalną Telewizję Puls Sp. z o.o. z siedzibą w Łodzi, Krajowa Rada postanowiła na podstawie art. 97 K.p.a. zawiesić postępowanie w sprawie zmiany nazwy programu do czasu rozstrzygnięcia tej kwestii przez właściwe organy. Ponadregionalna Telewizja Puls wystąpiła do Urzędu Patentowego ze sprzeciwem przeciwko rejestracji na rzecz Telewizji Familijnej S.A. znaku PULS oraz skierowała sprawę na drogę postępowania sądowego z pozwem o zaniechanie czynów nieuczciwej konkurencji poprzez bezprawne używanie nazwy PULS.

Wniosek w sprawie podwyższenia limitu reklam w głosowaniu nie uzyskał większości.

Krajowa Rada wyraziła natomiast zgodę na rozpowszechnianie programu pod nazwą „Niepokalanów II” w sposób rozsiewczy satelitarny.

3.22 W okresie sprawozdawczym KRRiT podjęła 3 uchwały dotyczące udzielenia nowych koncesji na rozpowszechnianie programów telewizyjnych w sposób rozsiewczy satelitarny.

Udzielenie tego rodzaju koncesji nie wymaga publikacji ogłoszenia Przewodniczącego KRRiT. Wymagane jest natomiast dokonanie z Ministrem Łączności, a od 1 stycznia 2001 roku z Prezesem Urzędu Regulacji Telekomunikacji, uzgodnień w zakresie technicznych warunków rozpowszechniania programu.

Wykonując uchwały KRRiT przyjęte w poprzednim okresie sprawozdawczym, Przewodniczący KRRiT wydał 4 decyzje w sprawie udzielenia koncesji na rozpowszechnianie programów telewizyjnych w sposób rozsiewczy satelitarny dla następujących podmiotów:

- spółka „Polska Telewizja Cyfrowa WIZJA TV” sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie – na rozpowszechnianie w sposób rozsiewczy satelitarny kodowanego programu telewizyjnego „WIZJA Jeden”;
- spółka „Polska Telewizja Cyfrowa WIZJA TV” sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie – na rozpowszechnianie w sposób rozsiewczy satelitarny kodowanego programu telewizyjnego „WIZJA Sport”;
- spółka „ART TV SAT” sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie – na rozpowszechnianie w sposób rozsiewczy satelitarny kodowanego programu telewizyjnego „TVM- Twoja Telewizja Miejska”;
- spółka „TVN” sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie – na rozpowszechnianie w sposób rozsiewczy satelitarny kodowanego programu telewizyjnego „TVN-24”.

Ponadto KRRiT przyjęła uchwałę w sprawie zmiany koncesji udzielonej spółce „AMBER TV” sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku na rozpowszechnianie programu telewizyjnego poprzez przyznanie prawa do rozpowszechniania programu w sposób rozsiewczy satelitarny. Uchwała ta została przesłana do uzgodnień technicznych.

3.23 Podstawą do udzielania koncesji na bezprzewodowe rozprowadzanie programów radiowych i telewizyjnych jest przepis art. 47 ustawy o radiofonii i telewizji.

Podobnie jak w przypadku udzielenia koncesji na rozpowszechnianie programów w sposób rozsiewczy satelitarny, procedura koncesyjna nie wymaga publikacji ogłoszenia Przewodniczącego KRRiT.

W okresie sprawozdawczym Przewodniczący KRRiT wydał jedną decyzję w sprawie udzielenia koncesji na bezprzewodowe rozprowadzanie programów radiowych i telewizyjnych dla spółki „Polska Telewizja Cyfrowa WIZJA TV” sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.

Obecnie w Polsce działają trzy odrębne podmioty prowadzące działalność telewizyjnej platformy cyfrowej:

- spółka „Polska Telewizja Cyfrowa WIZJA TV” sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie,
- spółka „Canal + Cyfrowy” sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie,
- spółka Telewizja POLSAT S.A. z siedzibą w Warszawie.

Po rozpatrzeniu wniosków koncesjonariuszy KRRiT przyjęła 3 uchwały dotyczące zmian w koncesjach udzielonych na bezprzewodowe rozprowadzanie programów. Zmiany te dotyczyły wykazu rozprowadzanych programów oraz zmian w zakresie technicznych warunków nadawania.

3.24 Ogłoszenie Przewodniczącego KRRiT o możliwości rozszerzenia zakresu koncesji telewizyjnych ukazało się 6 lutego 2001 roku. Ogłoszenie zawiera 8 stacji (z lokalizacją w Białymstoku, Bielsku-Białej, Częstochowie, Lublinie, Rzeszowie, Suwałkach, Szczecinie i Wałbrzychu) dotychczas użytkowanych przez Canal+ i Polsat.

W odpowiedzi na ogłoszenie wpłynęły wnioski złożyły następujące podmioty: Polskie Media S.A., Prowincja Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych, TVN Sp. z o.o.

Rozpowszechnianie i rozprowadzanie programu w sieciach telewizji kablowej

3.25 W okresie sprawozdawczym Przewodniczący KRRiT wydał 18 koncesji na rozpowszechnianie programów w sieciach kablowych. Podmioty – osoby fizyczne otrzymały 9 koncesji, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością - 6, domy kultury - 1, fundacja - 1 zarząd miasta 1 koncesję.

Zgodnie z art. 37 ustawy o radiofonii i telewizji uchwały KRRiT o udzieleniu koncesji były przekazywane Ministrowi Łączności, a od 1 stycznia 2001 roku Prezesowi Urzędu Regulacji Telekomunikacji, w celu akceptacji części technicznej koncesji. Organ ten w powyższej sprawie wydaje postanowienia. Uzgodnienia takiego postanowienia pomiędzy Ministrem Łączności a wnioskodawcą trwały czasami po kilka miesięcy, co znacznie wydłużało procedurę koncesyjną. Prezes URT podczas spotkania z KRRiT zapewnił, że podejmie działania w celu przyspieszenia uzgodnień.

W okresie sprawozdawczym Krajowa Rada zorganizowała 4 spotkania z wnioskodawcami ubiegającymi się o koncesje na rozpowszechnianie programów w sieciach kablowych. Spotkania z wnioskodawcami pozwalają Radzie lepiej poznać środowisko operatorów sieci kablowych oraz podmiotów ubiegających się o koncesje.

Koncesje na rozpowszechnianie programów w sieciach telewizji kablowych w okresie sprawozdawczym otrzymały następujące podmioty:

Nazwa nadawcy	Adres siedziby	Nazwa Operatora	Adres stacji czołowej
Ryszard Ruszkowski	ul. Ogrodowa 1F Płońsk	ANTELSAT Antenowe Instalacje TViRTV Ryszard Ruszkowski	ul. Św.M. Kolbe 1 Płońsk
Grzegorz Piotr Olejniczak	ul. Tysiąclecia 21B Radzyń Podlaski	PTK Operator	ul. Zabielska 5 Radzyń Podlaski
		PTK Operator	ul. Nassuta 15 Międzyrzec Podlaski
Miejski Ośrodek Kultury	ul. Słowackiego 13 Piotrków Trybunalski	PTK Operator	ul. E. Plater 4a bl. 8a Piotrków Trybunalski
Zarząd Miasta	ul. Parkowa 1 Krosno Odrzańskie	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Krośnie Odrzańskim	ul. Poznańska 13b Krosno Odrzańskie
Telewizja Kablowa Płońsk Sp. z o.o.	ul. Sienkiewicza 1 Płońsk	Telewizja Kablowa Płońsk sp. z o.o.	ul. Sienkiewicza 1 Płońsk
Dariusz Cisak	ul. Batalionów Chłopskich 45 Siedlce	Telewizja Kablowa CATEL SC	ul. Batorego 3 Siedlce
Fundacja „Kultura Łączy”	ul. Kochanowskiego 8-10 Bytów	Fundacja „Kultura Łączy”	ul. Kochanowskiego 8-10 Bytów
Krzysztof Henryk Machulski	ul. Krasieńskiego 19 m 3 Kraśnik	PTK Operator Sp. z o.o.	ul. Słowackiego 3 Kraśnik
Marian Kazimierz Pospiszal	Os. Konstytucji 3- ego Maja 36 m 5 Głubczyce	SATRON S.C. Jacek Mazur Mirosław Mierzyński	ul. Kościuszki 24 Głubczyce
Jan Kusina	ul. Katowicka 24 Jastrzębie Zdrój	PTK Operator Sp. z o.o.	ul. Kwiatowa 8 Radlin-Biertułtowy
Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Impromex sp. z o.o.	ul. Zamkowa 14 Szydłowiec	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Impromex sp. z o.o.	ul. Zamkowa 14 Szydłowiec

III. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji jako organ koncesyjny

Wiesław Okrój	ul. Kaliska 17 m 3a Ostrów Wielkopolski	Ostrowska Spółdzielnia Mieszkaniowa	ul. Paderewskiego 32 Ostrów Wielkopolski
		Przedsiębiorstwo PROMAX S.C.	Os. Konstytucji 3 Maja 7 Jarocin
		Przedsiębiorstwo PROMAX S.C.	ul. Mieszka I 14 Pleszew
		Przedsiębiorstwo PROMAX S.C.	ul. Kwiatowa 11 Ostrzeszów
		Przedsiębiorstwo PROMAX S.C.	ul. Kaliska 24B Nowe Skalmierzyce
		Przedsiębiorstwo PROMAX S.C.	Os. Tysiąclecia 11 Koźmin Wielkopolski
Przedsiębiorstwo Usługowo- Produkcyjno- Handlowe JUREX sp. z o.o.	ul. Krzywa Góra 3 Włocławek	SAT-FILM	ul. Hutnicza 2- Włocławek
Miejska Telewizja Tarnobrzeg MTVT sp. z o.o.	ul. Sienkiewicza 36 Tarnobrzeg	PTK Operator Sp. z o.o.	ul. Kopernika 24 Tarnobrzeg
		Tarnobrzaska SM	ul. Sienkiewicza 59 Tarnobrzeg
Miejska Telewizja Opole sp. z o.o.	Rynek-Ratusz	PTK Operator Sp. z o.o.	ul. Ozimska 19 Opole
Marian Glita	ul. Sadowa 10 Jędrzejów	PPHU SATEL SC	ul. Chrobrego 2 Jędrzejów
TELE TOP sp. z o.o.	ul. T. Wendy 7/9 Gdynia	Szel-Sat sp. z o.o.	ul. Rynkowa 11B Darłowo
		Szel-Sat sp. z o.o.	ul. Gen. Sulika 4 Dąbrowa Białostocka
		Szel-Sat sp. z o.o.	ul. Wojska Polskiego 60 Ełk
		Szel-Sat sp. z o.o.	ul. T. Wendy 7/9 Gdynia
		Szel-Sat sp. z o.o.	ul. Nowy Rynek 1 Łapy
		Szel-Sat sp. z o.o.	ul. Ks. Janusza 23 Łomża
		Szel-Sat sp. z o.o.	Pl. Słowiański 18 Malbork
		Szel-Sat sp. z o.o.	ul. Zwycięstwa 3A Nowy Staw
		Szel-Sat sp. z o.o.	ul. 11 Listopada 4 Pasłęk
		Szel-Sat sp. z o.o.	ul. Gierzyńskiego 17 Płock
		Szel-Sat sp. z o.o.	ul. Zielona 40 Ruciane Nida
		Szel-Sat sp. z o.o.	Os. Słowackiego 17 Sępólno Krajeńskie
		Szel-Sat sp. z o.o.	ul. Nowowiejskiego 31 Sztum
		Szel-Sat sp. z o.o.	ul. Kosynierów Kościuszkowskich 4 Toruń
		Szel-Sat sp. z o.o.	ul. Zamkowa 19 Węgorzewo
Szel-Sat sp. z o.o.	ul. BOWiD 7 Więcbork		

		Szel-Sat sp. z o.o.	ul. Armii Krajowej 8 Wysokie Mazowieckie
		Szel-Sat sp. z o.o.	ul. Kętrzyńskiego 174 Bemowo Piskie
		Szel-Sat sp. z o.o.	ul. Rynek 7 Orzysz
Piotr Adam Wróbel	ul. I. Wyszyńskiego 8 m 27	TOYA Sp. z o.o	ul. Mikołowska 12 Mysłowice

3.26 Do Krajowej Rady wpłynęło również 19 wniosków o udzielenie koncesji lub o rozszerzenie koncesji na rozpowszechnianie programów. Przewodniczący KRRiT na podstawie uchwał Krajowej Rady wydał 6 decyzji dotyczących rozszerzenia koncesji o kolejne sieci kablowe:

- decyzja z 4 maja 2000 roku w sprawie zmiany koncesji nr TK-0029/95 udzielonej Bogusławowi Szymaniakowi – rozszerzenie o 1 sieć kablową zlokalizowaną w Turku;
- decyzja z 6 czerwca 2000 roku w sprawie zmiany koncesji nr TK-0013/94 udzielonej Zdzisławowi Krzemińskiemu – rozszerzenie o kolejne sieci kablowe: w Żarowie i Strzegomiu;
- decyzja z 29 sierpnia 2000 roku w sprawie zmiany koncesji nr TK-0012/97 udzielonej Andrzejowi Mazurkowi – rozszerzenie o kolejną sieć kablową w Nakle;
- decyzja z 14 września 2000 roku w sprawie zmiany koncesji nr TK-2/93 udzielonej Mirosławowi Knocińskiemu – rozszerzenie o kolejne sieci kablowe w Gniewkowie i Koninie;
- decyzja z 5 lutego 2001 roku w sprawie zmiany koncesji nr TK-0020/96 udzielonej Spółdzielni Mieszkaniowej w Śremie – rozszerzenie o sieć kablową w Śremie;
- decyzja z 12 lutego 2001 roku w sprawie zmiany koncesji nr TK-0008/97 udzielonej Gabrieli Marcie Golicz – rozszerzenie o sieć kablową w Żorach.

Analiza wniosków składanych do Krajowej Rady potwierdza postępującą koncentrację sieci kablowych.

Przewodniczący KRRiT na wniosek koncesjonariuszy oraz na podstawie uchwał Krajowej Rady wydał 4 decyzje dotyczące uchylecia koncesji:

- decyzja z 17 kwietnia 2000 roku w sprawie uchylecia decyzji koncesyjnej nr TK-0023/97 udzielonej Parafii Rzymskokatolickiej Św. Józefa w Gdańsku – koncesjonariusz zrezygnował z emisji programu radiowego w sieci telewizji kablowej;
- decyzja z 30 maja 2000 roku w sprawie uchylecia decyzji koncesyjnej nr TK-0002/99 udzielonej Ewie Michalskiej – nastąpiła sprzedaż sieci telewizji kablowej;
- decyzja z 11 lipca 2000 roku w sprawie uchylecia decyzji koncesyjnej nr TK-0001/95 udzielonej Telekomunikacji Polskiej S.A. – prywatyzacja podmiotu, w wyniku której kapitał zagraniczny objął więcej niż dopuszczalne 33% kapitału;
- decyzja z 22 września 2000 roku w sprawie uchylecia koncesji nr TK-0014/96 udzielonej Piotrowi Nowickiemu – nastąpiła sprzedaż sieci.

Przewodniczący KRRiT podpisał także:

- 3 decyzje o umorzeniu postępowania wobec złożonych wniosków (decyzje na wniosek zainteresowanych lub w wyniku nieuzupełniania dokumentów);
- 4 decyzje dotyczących innych zmian w koncesji (np. zmiany udziałowców lub wydzielenie pasm lokalnych z ograniczeniami w zakresie emisji reklam).

3.27 Na podstawie art. 41 ustawy o radiofonii i telewizji Przewodniczący KRRiT jest organem rejestrującym programy rozprowadzane w sieciach telewizji kablowej.

W okresie sprawozdawczym wpłynęło do Krajowej Rady ponad 510 wniosków o rejestrację programów w sieciach telewizji kablowej (najczęściej jeden wniosek obejmuje więcej niż jeden program do rejestracji).

Przewodniczący KRRiT wydał ponad 417 postanowień dotyczących wpisów do rejestru programów rozprowadzanych w sieciach telewizji kablowej. Obecnie istnieje możliwość zarejestrowania około 400 programów rozpowszechnianych drogą satelitarną.

W okresie sprawozdawczym wydane zostały także decyzje o odmowie dokonania wpisu do rejestru programów rozprowadzanych w sieciach kablowych:

- 3 decyzje w sprawie odmowy wpisu do rejestru programów (2 decyzje dotyczą odmowy rejestracji programu Private Blue w sieciach operatora Telewizja Kablowa Szel-Sat oraz Sat-Film z Łodzi, natomiast 1 decyzja dotyczy programu Private Gold przewidzianego do rozprowadzania również w sieci Sat-Film z Łodzi). Krajowa Rada uznała, że rozprowadzanie programu Private Blue oraz programu Private Gold propaguje działania sprzeczne z moralnością i dobrem społecznym i narusza art. 18 ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji, a także art. 7 ust. 1 lit. a Europejskiej Konwencji o Telewizji Ponadgranicznej, który stanowi, że programy powinny szanować godność człowieka oraz podstawowe prawa innych, a w szczególności nie mogą być nieprzyzwoite. Przeprowadzona ocena moralności i dobra społecznego dokonana została na gruncie panującego w naszym kraju systemu moralności, wzorców kulturowych, moralnych i tradycji;
- 97 decyzji dotyczących pozostawienia wniosków bez rozpoznania ze względu na nie uzupełnianie przez operatorów sieci kablowych braków w terminie określonym przez kodeks postępowania administracyjnego;
- 18 decyzji dotyczących zakazu rozprowadzania programu w sieciach kablowych (głównie ze względu na brak aktualnych zezwoleń wydawanych przez Państwową Agencję Radiokomunikacyjną, a obecnie Urząd Regulacji Telekomunikacji).

Przeprowadzono również monitoring programów rozprowadzanych w sieciach telewizji kablowej, w wyniku którego wystosowano m.in. wezwania do operatorów o zachowanie właściwej kolejności wprowadzanych programów do sieci telewizji kablowej (np. braku programu TV Polonia w pierwszym pakiecie) oraz do zaniechania rozprowadzania programów bez rejestracji.

Wprowadzenie do Polski na szeroką skalę pakietów cyfrowych, rozprowadzanych na platformach cyfrowych, spowodowało poszerzenie się w znaczący sposób oferty programów polskojęzycznych dostępnych w sieciach kablowych. Obecnie polski widz może oglądać ponad 40 programów w polskiej wersji językowej, jednak w większości nadawanych spoza granic naszego kraju. Nowe programy polskojęzyczne rejestrowane w sieciach telewizji kablowej to np. VIVA Polska, MTV Polska, Seasons, Marcopolo, Wizja Sport, Wizja 1, Bet International, Eurosport News, Romantica, Le Cinema.

W części Informacja o podstawowych problemach radiofonii i telewizji (rozdział I punkt D) znajdują się również informacje o polskojęzycznych programach telewizyjnych nadawanych spoza terytorium Polski.

Rozporządzenie KRRiT w sprawie opłat za udzielenie koncesji na rozpowszechnianie programów radiowych i telewizyjnych

3.28 Zmiana rozporządzenia Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z 4 lutego 2000 roku w sprawie opłat za udzielenie koncesji na rozpowszechnianie programów radiowych i telewizyjnych, przyjęta 31 sierpnia 2000 roku, spowodowana była zbliżającym się terminem wygaśnięcia koncesji i rozpoczęciem nowego procesu koncesyjnego. Zmienione przepisy weszły w życie 1 stycznia 2001 roku.

W nowym rozporządzeniu wprowadzono m.in. następujące zmiany:

- podniesiono progi, na podstawie których dokonuje się obliczenia opłaty koncesyjnej, co wiąże się z obniżką opłaty stałej dla części nadawców lokalnych rozpowszechniających program na płytszych rynkach reklamowych;
- skreślono dotychczasowy przepis dotyczący opłaty za udzielenie koncesji na rozpowszechnianie programu w sposób rozsiewczy naziemny na obszarze obejmującym co najmniej 80% terytorium kraju. Intencją skreślenia przepisu był fakt, iż rozporządzenie posługuje się wskaźnikiem liczby mieszkańców bądź odbiorców, nie ma natomiast wskazania terytorialnego kraju. Wyliczenie opłaty koncesyjnej dla wszystkich nadawców, po skreśleniu tego przepisu, będzie dokonywane w oparciu o tabelę opłat. Każdy z podmiotów nadających program będzie ponosił koszty odpowiednie do rodzaju udzielonej koncesji i liczby potencjalnych odbiorców programu;
- wprowadzono 25 % zniżkę w opłacie przy 7 % limicie reklam w dobowym czasie nadawania programu;
- wprowadzono 20 % zniżkę w opłacie koncesyjnej, gdy w całkowitym zasięgu programu nie znajduje się miasto o liczbie ludności przekraczającej 200.000. Ulga ta związana jest z płytszym rynkiem reklamowym w mniejszych miejscowościach.

Zakłada się, że niższe dochody budżetowe związane z wprowadzeniem ulg dla nadawców lokalnych, zrekompensowane zostaną w całości przez wzrost wpływów za koncesje o zasięgu zbliżonym do zasięgu ogólnokrajowego.

Rozporządzenie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z 4 lutego 2000 roku w sprawie opłat za udzielenie koncesji na rozpowszechnianie programów radiowych i telewizyjnych zostało wydane w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Przekształcenia właścicielskie i zmiany programowe na rynku mediów elektronicznych w Polsce

3.29 Koncesje na rozpowszechnianie programów radiofonicznych i telewizyjnych mogą być udzielane osobom fizycznym posiadającym obywatelstwo polskie równocześnie ze stałym miejscem zamieszkania w Polsce lub osobom prawnym, które mają stałą siedzibę w Polsce.

Struktura własnościowa podmiotów posiadających osobowość prawną, wykonujących koncesje, jest przejrzysta i stała. Koncesje są niezbywalne i nie ma możliwości ich przejęcia przez inne podmioty. Działalność w dziedzinie radiofonii i telewizji podlega zasadom rynkowym, jak każda działalność gospodarcza.

Nadawcy prowadzący działalność w formie spółek z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółek akcyjnych mają możliwość dodatkowego finansowania swojej działalności poprzez podwyższanie kapitału własnego i dopuszczanie nowych współników w ramach dozwolonych

koncesją 49 %. Wzrastająca konkurencja zmusiła wielu nadawców do poszukiwania dodatkowego kapitału.

3.30 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji w niektórych przypadkach uważała za uzasadnione z punktu widzenia realizacji koncesji dokonanie zmian w stosunku do pierwotnej struktury właścicielskiej (a więc tej sprzed 7 lat). W większości były to przypadki wynikające z zagrożenia dalszej działalności stacji radiowej cieszącej się dobrym odbiorem na rynku. Brano również pod uwagę konieczność znacznego dokapitalizowania stacji.

Krajowa Rada wyraziła zgodę na zmianę zapisów koncesyjnych w części dotyczącej struktury właścicielskiej dla następujących podmiotów:

- „Radio Muzyka Fakty” Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie (Koncesja Nr 4 z dnia 26 maja 1994 roku);
- „BIS-MEDIA” Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie (Koncesja Nr 026/94-R);
- „Radio Warmia-Mazury WA-MA” S.A. z siedzibą w Olsztynie (Koncesja Nr 051/94-R);
- „INFORADIO” Sp. z o.o. z siedzibą w Wałbrzychu (Koncesja Nr 111/95-R).

Każdy wniosek Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji rozpatrywała indywidualnie, uwzględniając uwarunkowania natury prawnej i skutki ekonomiczno-finansowe decyzji w zakresie sprawnego funkcjonowania poszczególnych rozgłośni i stacji telewizyjnych.

3.31 Telewizyjne stacje o zasięgu lokalnym i regionalnym od dawna mają problemy z osiąganiem przychodów niezbędnych do prowadzenia podstawowej działalności nadawczej, toteż wciąż szukają możliwości współpracy z silniejszymi finansowo nadawcami.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji wyraziła zgodę by stacje telewizyjne skupione w Stowarzyszeniu Odra pozyskały wspólnego udziałowca - spółkę TRANS MEDIA GROUP sp. z o.o., która objęła powyżej 51% udziałów w każdym z tych podmiotów. Spółka TRANS MEDIA GROUP sp. z o.o. jest również akcjonariuszem nadawcy telewizyjnego o zasięgu ponadregionalnym - spółki „Polskie Media” S.A.

W przypadku nieprzestrzegania tych zasad Krajowa Rada może wszcząć postępowania w sprawie cofnięcia koncesji.

3.32 W roku sprawozdawczym Przewodniczący KRRiT wydał, na wniosek koncesjonariuszy, 4 decyzje dotyczące zmian właścicielskich w koncesjach na rozpowszechnianie programów w sieciach telewizji kablowej:

- decyzja z 17 kwietnia 2000 roku w sprawie zmiany koncesji nr TK-0003/94 udzielonej Polkowickiej Telewizji Kablowej sp. z o.o. Pierwotnym 100% udziałowcem w spółce była gmina, która w części zbyła udziały na rzecz osoby fizycznej;
- decyzja z 24 maja 2000 roku w sprawie zmiany koncesji nr TK-0027/96 udzielonej Wielkopolskiej Telewizji Kablowej sp. z o.o. Do pierwotnej listy współników zostały dołączone kolejne podmioty;
- decyzja z 14 września 2000 roku w sprawie zmiany koncesji nr TK-0013/96 udzielonej Porion sp. z o.o. W wyniku przekształceń własnościowych dwóch pierwotnych udziałowców objęło 100% udziałów;
- decyzja z 28 grudnia 2000 roku w sprawie zmiany koncesji nr TK-0005/94 udzielonej Telewizji Przewodowej Zielona Góra sp. z o.o. W wyniku zmian kapitałowych w spółce uległa zmianie lista pierwotnych udziałowców.

Zmiany właścicielskie są spowodowane przede wszystkim potrzebami w zakresie finansowania programu oraz przebudową sieci telewizji kablowych.

IV. KRAJOWA RADA RADIOFONII I TELEWIZJI A NADAWCY

Radiofonia i telewizja koncesjonowana - sytuacja na rynku

4.1 Rynek radiowy i telewizyjny w Polsce charakteryzuje różnorodność ofert programowych. Jednakże rozwój pozostaje ograniczony możliwościami technicznymi. Niewielkie liczby wolnych kanałów i częstotliwości naziemnych są rozdysponowywane na rzecz dotychczasowych nadawców w celu zapewnienia ich dalszego stabilnego rozwoju.

Na rynku działa ponad 200 koncesjonowanych nadawców emitujących programy radiowe i telewizyjne za pomocą stacji naziemnych i przez satelitę oraz około 170 komercyjnych nadawców rozpowszechniających programy w sieciach kablowych. Nowe miejsca pracy znalazło u nich ponad 5.500 pracowników i cała rzesza współpracowników.

Została utworzona i rozwija się nowa branża działalności gospodarczej, związana z produkcją programów radiowych i telewizyjnych na zamówienie koncesjonowanych nadawców.

Po siedmiu latach działalności koncesjonowanych nadawców rynek radiowy można ocenić jako względnie stabilny.

Obok czterech programów ogólnopolskiego nadawcy publicznego i siedemnastu rozgłośni regionalnych radia publicznego na rynku jest obecna bogata oferta nadawców koncesjonowanych o zasięgu ogólnopolskim: Radio ZET, Radio RMF FM oraz Radio Maryja. Dostępna jest również oferta nadawców o zasięgu tzw. ponadregionalnym ze stacjami zlokalizowanymi w dużych miastach: Radio Wawa, Radiostacja, Radio TOK FM, a także oferta Spółki Producentkiej PLUS, grupy właścicielskiej skupionej wokół Spółki ZPR S.A., grupy AGORA S.A. Na rynku działają również stacje lokalne i regionalne.

Największą stabilizację można zaobserwować u nadawców dysponujących sieciami o zasięgu ogólnopolskim. Radio RMF FM i Radio ZET opanowały dużą część rynku reklamy, dzięki formatowaniu programów i dostosowaniu ich do potrzeb słuchaczy.

Radio Maryja posiada rzesze wiernych odbiorców, dzięki formule radia ewangelizacyjnego, kontaktowego, w którym słuchacze są niejednokrotnie współtwórcami programu.

Stacje o zasięgu tzw. ponadregionalnym dzięki formatowaniu i konsolidacji na poziomie lokalnym uzyskują wzrost znaczenia zintegrowanych lokalnych stacji radiowych w kosztorysach reklamowych. Stają się powoli konkurentem na rynku reklamy dla stacji o zasięgach ogólnopolskich, a przede wszystkim stacji lokalnych.

Lokalne rynki reklamowe są zróżnicowane i uzależnione od ilości działających podmiotów i liczby osób zamieszkujących dany obszar. Najbardziej atrakcyjne rynki to te, które znajdują się na terenach dużych, prężnych gospodarczo aglomeracji miejskich.

Najsłabszym elementem rynku nadawców komercyjnych są stacje lokalne. Z jednej strony są ograniczone zasięgiem przyznanej koncesji, z drugiej głębokością rynku reklamowego. W szczególnie trudnej sytuacji znajdują się mniejsze stacje radiowe, ponieważ ich głównymi reklamodawcami są lokalne firmy, a tych z reguły nie stać na drogie kampanie reklamowe. Większość ze stacji działa na granicy rentowności. Taka sytuacja sprzyja penetrowaniu rynku lokalnych nadawców radiowych przez różne podmioty medialne.

4.2 Krajowy rynek telewizji naziemnej jest ukształtowany. Odbiorca ma do dyspozycji obok rozbudowanej oferty nadawcy publicznego, programy tworzone przez nadawców koncesjonowanych, zróżnicowane pod względem zawartości, zasięgów i sposobu nadawania. Telewizja Polsat dysponuje siecią stacji nadawczych o zasięgu ogólnopolskim, trzej nadawcy dysponują siecią stacji o tzw. zasięgu ponadregionalnym – TVN, TV4, katolicka Telewizja Niepokalanów. Działa także udostępniany odpłatnie kodowany program – Canal+ Polska.

Zmiany na rynku telewizyjnym mogą spowodować rozdrobnienie widowni w wyniku powstawania nowych kanałów oraz ekspansji platform cyfrowych.

4.3 Na rynku mediów obserwuje się dalsze umacnianie tzw. holdingów medialnych (RMF FM, EUROZET, AGORA, ZPR). Podejmowane są też próby budowania nowych przedsięwzięć o charakterze medialnym (Polsat, Chemiskór – po zmianie nazwy 4 MEDIA oraz YAWAL). Budowanie tego typu organizmów gospodarczych pozwala na rozłożenie ryzyka finansowego na różnorodne przedsięwzięcia, ponadto pomaga sprostać wyzwaniom związanym z postępem w rozwoju technologicznym mediów.

Pomyślność ekonomiczna komercyjnych nadawców zależy od wielkości rynku radiowego, telewizyjnego oraz reklamowego, a także od ilości nadawców na rynku. Proces koncentracji jest wynikiem walki o odbiorcę, o powiększenie zasięgu technicznego oraz o udział w rynku reklamowym. Nadawcy w celu rozwoju stacji poszukują możliwości dostępu do dodatkowego kapitału, a także możliwości współpracy w zakresie emisji wspólnych pasm programowych, wspólnej akwizycji reklam, wspólnych zakupów programowych. Konsekwencją powiązań programowych i reklamowych są powiązania kapitałowe.

Przy szybkim rozwoju technologii, przy zróżnicowaniu form przekazu i szeroko rozumianej komunikacji masowej przez pojawienie się platform cyfrowych, a także przy dynamicznym rozwoju internetu, trudno przewidywać jak będzie się rozwijał rynek reklamy.

Jedynie efektywne wykorzystanie posiadanego potencjału, kontrolowanie kosztów i angażowanie się w nowe formy przekazu może pozwolić na osiągnięcie sukcesu.

4.4 W Polsce następuje rozwój przekazów satelitarnych, w podstawowym zakresie wykorzystywanych do rozpowszechniania i rozprowadzania programów telewizyjnych. Trzy niezależne podmioty utworzyły odrębne platformy cyfrowe. Cyfra+, Wizja TV i Polsat 2, oferują swym abonentom możliwość odbioru rozprowadzanych przez nich programów satelitarnych oraz innych nie szyfrowanych programów radiowych i telewizyjnych, dostępnych na transponderach satelitarnych. Wymienieni operatorzy platform oferują również pakiety programów własnych lub tworzonych na ich zamówienie, wyłącznie do rozpowszechniania satelitarnego.

Liczba indywidualnych abonentów cyfrowych szacowana była w granicach 800 tys. do 1 mln na koniec 2000 roku. Dodatkowo część programów satelitarnych nadawanych w

ramach platform dostępna jest w niektórych sieciach kablowych. Skala nakładów finansowych niezbędnych do uruchomienia telewizji cyfrowej, zakupu programów, promocji, utrzymania się na konkurencyjnym rynku wyzwała nieuchronne procesy koncentracji oraz integracji. W przypadku platform cyfrowych obserwuje się integrację pionową, polegającą na skupieniu przez jeden podmiot kolejnych elementów procesu, od tworzenia programów poczynając, a kończąc na odbiorcy, któremu udostępniany jest dekodery umożliwiające odbiór tylko jednego, dostarczanego przez danego nadawcę pakietu programów oraz usług dodatkowych.

Liczba gospodarstw domowych w Polsce wynosi około 12,5 mln, z czego prawie 2,5 mln korzysta z indywidualnych zestawów do odbioru telewizji satelitarnej. Łącznie dostęp do programów satelitarnych za pośrednictwem odbiorników satelitarnych i sieci kablowych posiada ponad 50% gospodarstw domowych, według danych z grudnia 2000 roku.

Jednym z problemów rynku mediów jest akceptacja przez odbiorcę kosztów dotyczących zakupu dekodera do odbioru programów oraz opłaty za korzystanie z programów i usług.

Na świecie dużą rolę w rozwoju rynku telewizji cyfrowej odegrała telewizja płatna. Operatorzy telewizji płatnej proponują najlepsze filmy i programy zdolne przyciągnąć dużą widownię.

W Polsce usługi telewizji cyfrowej są w fazie początkowej. Operatorzy oferują odbiorcom szerszy zakres bukietu programowego. Skromna jest natomiast propozycja usług dodatkowych. Następny etap rozwoju, polegający na oferowaniu usług typu: dostarczanie informacji o programach, dostarczanie wybranych filmów („video na żądanie”) i wydarzeń sportowych, przebiega powoli. Zaczynają się rozwijać nowe usługi, takie jak dostęp do internetu, interaktywne usługi typu transakcyjnego (elektroniczny handel, „home banking”).

Radiofonia publiczna - programy ogólnopolskie i regionalne

4.5 Rozwój bazy nadawczej programów ogólnopolskich radia publicznego odbywa się w oparciu o projekty sieci oraz wnioski nadawcy dotyczące niezbędnego uzupełniania zasięgów w niektórych rejonach kraju. Rozwój w oparciu o projekty sieci wiąże się najczęściej z faktem uruchamiania nowych stacji nadawczych w oddawanych do użytku profesjonalnych obiektach. W 2000 roku Telekomunikacja Polska S.A. przekazała do eksploatacji jeden obiekt nadawczy, w Rykach koło Dębłina. W obiekcie tym nie było jednak przewidywane lokowanie częstotliwości dla programów ogólnopolskich Polskiego Radia S.A.

W ciągu 2000 roku w zakresie technicznej bazy nadawczej radiowych programów ogólnopolskich zaszły następujące zmiany:

- Program 1 - funkcjonował w oparciu o podstawową częstotliwość długofalową 225 kHz w Solcu Kujawskim oraz 19 częstotliwości w paśmie 87,5 – 108 MHz. Polskie Radio S.A. wystąpiło o przyznanie, w aglomeracjach miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców, gdzie odbiór na falach długich jest szczególnie podatny na wszelkie zakłócenia, częstotliwości z zakresu UKF dla uzupełnienia pokrycia stacji długofalowej. W związku z koniecznością realizacji zadania priorytetowego, jakim było opracowanie projektu sieci Radia Bis, prace dotyczące tego wniosku zostały odłożone. Wniosek będzie realizowany w miarę posiadanych możliwości częstotliwościowych. Krajowa Rada wystąpiła ponadto do Ministra Łączności z 14 projektami decyzji w zakresie zmiany parametrów technicznych niektórych stacji. W większości przypadków zmiany te polegają na zwiększeniu mocy promieniowanej.

- Program 2 - dzięki uruchomieniu 1 września 2000 roku emisji Radia Bis odzyskał możliwość emisji 24-godzinnej. W ramach optymalizacji sieci PR S.A. jedna częstotliwość z sieci przeznaczonej dla tego programu została włączona do sieci Radia Bis, co spowodowało niewielki, bo około 0,2 % spadek pokrycia ludnościowego. Spadek ten dotyczy stanu docelowego, ponieważ wycofana częstotliwość nie była dotychczas wykorzystywana. Czasowo Polskie Radio S.A. zdecydowało się wykorzystywać 8 stacji Programu II do nadawania programu Radio Bis: Częstochowa 90,6 MHz, 60 kW, Giżycko 92,6 MHz, 10 kW, Kalisz 95,6 MHz, 10 kW, Kłodzko 97,6 MHz, 10 kW, Płock 92,2 MHz, 60 kW, Siedlce 88,3 MHz, 30 kW, Wałbrzych 87,9 MHz, 5 kW, Zamość 87,6 MHz, 30 kW.

Ponadto w 2000 roku przydzielono Programowi II trzy nowe częstotliwości oraz dokonano jednej zmiany w zakresie parametrów technicznych.

- Program 3 - w ramach optymalizacji sieci PR S.A., cztery częstotliwości z sieci przeznaczonej dla Programu 3 zostały włączone do sieci Radia Bis, co spowodowało ok. 0,7% spadek pokrycia ludnościowego. Spadek ten dotyczy stanu docelowego, ponieważ dwie wycofane częstotliwości nie były dotychczas wykorzystywane. W 2000 roku dla Programu 3 przydzielono dwie nowe częstotliwości oraz dokonano jednej zmiany w zakresie parametrów technicznych.

4.6 Zgodnie z uchwałą Sejmu RP, a także z oczekiwaniami środowisk twórczych i słuchaczy, 1 września 2000 roku nastąpiło rozdzielanie anten Programu 2 Polskiego Radia i Radia Bis.

Wspólne nadawanie Programu 2 i Programu Radia Bis w jednej ogólnopolskiej sieci nadawczej górnego zakresu UKF nastąpiło we wrześniu 1997 roku, a więc w chwili rozpoczęcia remontu długofalowej stacji nadawczej Programu 1 PR S.A. w Raszynie. Aby zapewnić możliwość odbioru Programu 1 na terenie całego kraju, Zarząd Polskiego Radia S.A. podjął decyzję o udostępnieniu dla tego programu sieci nadawczej w dolnym zakresie UKF, na której nadawany był Program 2. W związku z tym część czasu antenowego w ogólnopolskiej sieci UKF górnego zakresu użytkowanej przez Radio Bis została przeznaczona dla Programu 2. Stan taki trwał do końca 1999 roku, to jest do momentu zaprzestania w Polsce emisji programów radiowych w zakresie częstotliwości 66 – 74 MHz (tak zwany dolny zakres UKF).

Zaprzestanie emisji radiowej w dolnym zakresie UKF wiązało się z pozbawieniem Polskiego Radia S.A. możliwości nadawania czterech programów ogólnopolskich. W końcu 1999 roku Instytut Łączności we Wrocławiu rozpoczął pracę nad projektem dodatkowej sieci o zasięgu ogólnopolskim z przeznaczeniem dla Radia Bis. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji pozostawiła w dyspozycji Instytutu wszystkie wolne częstotliwości przekazane wcześniej przez Ministra Łączności i nie przydzielone innym nadawcom. Ponadto w projekcie sieci zostały wykorzystane wolne częstotliwości będące w dyspozycji Ministra Łączności, a także nowe częstotliwości, specjalnie dobrane do tej sieci. Polskie Radio S.A. wyraziło zgodę na wykorzystanie kilku częstotliwości z sieci Programu 2 i 3, dla uzyskania możliwie największego pokrycia kraju programem Radia Bis. Nie spowodowało to jednocześnie liczącego się zmniejszenia zasięgu Programu 2 i 3. W efekcie nowo projektowana sieć Polskiego Radia S.A. składać się będzie z ponad 56 stacji nadawczych dużej, średniej i małej mocy, zapewniających odbiór programu w wersji stereofonicznej przez 65,2 % ludności, zaś w wersji monofonicznej przez 81,3 %. Uzyskanie tak dużego zasięgu nowej sieci było możliwe między innymi w wyniku zaprzestania emisji radiowej w dolnym zakresie UKF.

Budowa tak rozległej sieci to proces długotrwały i skomplikowany. Konieczna jest m.in. międzynarodowa koordynacja częstotliwości nowodobranych, ustalenie szczegółowych lokalizacji stacji nadawczych, przygotowanie infrastruktury technicznej, dopełnienie procedur związanych z przydziałem częstotliwości i wynikających z ustawy o radiofonii i telewizji.

W związku z powyższym uruchomienie 1 września 2000 roku kompletnej sieci Radia Bis nie było możliwe. Przewodniczący KRRiT wydał decyzje przyznające Radiu Bis prawo nadawania programu ze wszystkich stacji, dla których udało się wypełnić wymagania proceduralne. Obecnie program Radia Bis jest nadawany za pośrednictwem 13 stacji nadawczych z projektu sieci oraz 8 stacji nadawczych „wypożyczonych” z sieci Programu 2 na czas niezbędny do uzyskania rezerwacji częstotliwości przeznaczonych w projekcie Instytutu Łączności dla Radia Bis.

Obecnie zasięg ludnościowy wynosi 25,0 % dla stacji z projektu sieci oraz 40,2 % po uzupełnieniu stacjami Programu 2. Dla dalszego rozwoju sieci Radia Bis i uzyskania docelowego pokrycia zgodnego z projektem konieczne jest:

- wskazanie przez Polskie Radio S.A. szczegółowych lokalizacji dla 17 stacji nadawczych, których częstotliwości znajdują się w dyspozycji Przewodniczącego KRRiT;
- wydanie przez Prezesa URT postanowień dla 11 stacji nadawczych, zgodnie z projektami decyzji Przewodniczącego KRRiT;
- przekazanie przez Prezesa URT do dyspozycji Przewodniczącego KRRiT częstotliwości dla 21 stacji nadawczych, co wiąże się z koniecznością zakończenia uzgodnień międzynarodowych.

Krajowa Rada dokłada wszelkich starań, aby proces rozwoju nowej sieci Radia Bis maksymalnie przyśpieszyć. Jednocześnie podejmuje działania mające na celu stałe zwiększanie zasięgu tego programu, nawet poza wartości określone planem sieci, w miarę pozyskiwania nowych możliwości częstotliwościowych.

Program Radia Bis w godzinach dziennych i w czasie przerw w transmisji z obrad Sejmu jest retransmitowany również na częstotliwości długofalowej 198kHz.

4.7 W uchwale Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji nr 497/98 z 14 grudnia 1998 roku, określona została konieczność konfiguracji sieci nadawczych eksploatowanych przez regionalne spółki radia publicznego, w związku ze zmianą podziału administracyjnego kraju. W roku 2000 realizowane były postanowienia uchwały 497/98, m.in. poprzez wydanie decyzji Przewodniczącego KRRiT o rozszerzeniu zasięgu nadawania programu przez następujące rozgłośnie regionalne PR S.A.:

- Radio Gdańsk S.A. – częstotliwości w Lęborku/Skórowie i w Człuchowie;
- Radio Zachód S.A. z siedzibą w Zielonej Górze – częstotliwość w Gorzowie Wielkopolskim;
- Radio Szczecin S.A. – częstotliwość w Gryficach;
- Radio Rzeszów S.A. – częstotliwość w Bieszczadach;
- Radio Łódź S.A. - częstotliwość w Sieradzu;
- Radio Kraków S.A. częstotliwości w Rabce i Tarnowie.

Problemy dotyczące technicznych warunków nadawania programu przez regionalne rozgłośnie Polskiego Radia S.A. zostały również opisane w rozdziale I części pt. „Informacja o podstawowych problemach radiofonii i telewizji”.

Ogólnopolskie i regionalne programy telewizyjne

4.8 Programy TVP1 i TVP2 nie są odbierane na terytorium całego kraju. Obowiązek zapewnienia pokrycia całego kraju tymi programami wynika z art. 26 ust. 6 pkt 1 ustawy o radiofonii i telewizji. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji po uzgodnieniu z Ministrem Łączności, w uchwale Nr 171/95, z 11 lipca 1995 roku, określiła kanały niezbędne do dokończenia budowy dwóch ogólnopolskich sieci stacjami dużej mocy. Zrealizowanie tej uchwały nie zapewni jeszcze całkowitego pokrycia, gdyż do tego konieczne byłoby uruchomienie wielu stacji retransmisyjnych małej mocy, ale pokrycie to znacznie zbliży się do 100%. Z uchwały tej pozostało do realizacji 12 obiektów dużej mocy, a mianowicie docelowe obiekty w Warszawie i Łodzi oraz nowe obiekty w Białogardzie – Sławoborze, Czersku, Iławie – Kisielicach, Gorlicach, Opocznie – Przysusze, Ostrołęce, Szczawnicy – Przehybie, Żaganii – Wichowie, Hajnówce, Gnieźnie – Kopaszynie. Dla tych obiektów są zarezerwowane odpowiednie kanały dużej mocy. W dwóch przypadkach dla obiektów przewidziano kanały obecnie wykorzystywane przez służby podległe Ministerstwu Obrony Narodowej.

Regionalne programy telewizji publicznej docierają jedynie do 63,0% ludności. Status prawny programów regionalnych jest inny niż programów TVP1 i TVP2, gdyż ustawa o radiofonii i telewizji nie określa stopnia pokrycia kraju. Biorąc pod uwagę aktualne warunki techniczne trudno jest określić możliwości zwiększenia stopnia pokrycia kraju tymi programami.

W 1999 roku nowy podział administracyjny kraju spowodował zwiększenie liczby wniosków Zarządu TVP S.A. skierowanych do Krajowej Rady o zmiany zasięgu nadawania programów regionalnych.

Wszędzie, gdzie było to możliwe ze względów technicznych, Przewodniczący KRRiT wystąpił do Ministra Łączności bądź Prezesa Urzędu Regulacji Telekomunikacji o wydanie stosownych postanowień. Aktualnie wydane zostały dwie decyzje na czasowe używanie kanałów telewizyjnych w Jemiołowie i Szczawnicy. Kanały te docelowo przeznaczone są do realizacji sieci programów TVP1 i TVP2. Ponadto są prowadzone uzgodnienia dotyczące przekazania dla potrzeb programów regionalnych kanałów w Kaliszu, Przemyślu, Opolu, Olsztynie.

Możliwości zaspokojenia przez Krajową Radę wniosków o przydział kanałów dla telewizji regionalnych są ograniczone, przede wszystkim brakiem wolnych kanałów. Krajowa Rada wskazuje m.in. na konieczność wykorzystywania dla nadawania programów regionalnych bloku drugiego programu TVP2, pracującego w sieci rozłącznej. Dalszy rozwój sieci służącej do nadawania programów regionalnych będzie możliwy z chwilą wprowadzenia naziemnej telewizji cyfrowej DVB-T.

Współpraca naukowo-techniczna – udział w pracach Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, Polskiego Forum DAB i DVB

4.9 Przedstawiciel Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji zasiada jako stały członek w Normalizacyjnej Komisji Problemowej nr 11 ds. Telekomunikacji, działającej w ramach Zespołu Informatyki i Telekomunikacji Polskiego Komitetu Normalizacyjnego. W 2000 roku

przedstawicielem był dyrektor Departamentu Techniki w Biurze KRRiT, który uczestniczył w opiniowaniu 10 norm dotyczących techniki radiowej i telewizyjnej, w tym także norm dotyczących telewizji cyfrowej:

- PrPN-EN 300 472 „Telewizja cyfrowa (DVB) – wymagania techniczne dotyczące przesyłania teletekstu systemu BITU-R w strumieniach bitowych DVB”;
- PrPN-EN 300 429 „Telewizja cyfrowa (DVB) – ramkowanie, kodowanie kanałowe i modulacja dla systemów kablowych”;
- PrPN-EN 300 421 „Telewizja cyfrowa (DVB) – ramkowanie, kodowanie kanałowe i modulacja dla usług satelitarnych 11/12 GHz”;
- PrPN-EN 300 468 „Telewizja cyfrowa (DVB) – wymagania techniczne dla informacji o usługach (SI) w systemach DVB”;
- PrPN-EN 300 801 „Telewizja cyfrowa (DVB) – kanał interaktywny za pośrednictwem publicznej komutowanej sieci telekomunikacyjnej PSTN / sieci cyfrowych z integracją usług (ISDN)”.

Normy te, po nadaniu im przez Prezesa Polskiego Komitetu Normalizacyjnego statusu Norm Polskich (PN), stanowiąc będą obowiązujący w Polsce techniczny standard dla rozwoju telewizji cyfrowej.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji jest sygnatariuszem porozumień zawartych pomiędzy uczestnikami procesu cyfryzacji radiofonii i telewizji, czyli Polskim Forum DVB i Polskim Forum DAB. Przedstawiciele KRRiT biorą udział w pracach tych gremiów.

Przedstawicielem KRRiT w Polskim Forum DVB do 21 grudnia 2000 roku był ekspert w Biurze KRRiT. Obecnie przedstawicielem KRRiT jest wicedyrektor Departamentu Techniki Biura KRRiT.

W ramach Polskiego Forum DVB zorganizowano seminarium „Cyfrowa transmisja naziemna DVB-T”, podczas którego firma Tandberg Television przedstawiła referaty dotyczące cyfrowej transmisji naziemnej DVB-T, rodzaju modulacji wykorzystywanej w tym medium transmisyjnym oraz problemów towarzyszących wprowadzaniu systemu i propozycji ich rozwiązywania. Spotkanie umożliwiło uczestnikom zapoznanie się z doświadczeniami firmy Tandberg Television przy wdrażaniu systemu DVB-T w Wielkiej Brytanii.

Przedstawicielem KRRiT w Polskim Forum DAB jest dyrektor Departamentu Techniki Biura KRRiT. Podczas obrad Polskiego Forum DAB w 2000 roku omawiano m.in. problemy związane z uruchomieniem eksperymentalnego nadawania w Warszawie w systemie cyfrowym programów radiowych.

Kontrola działalności programowej nadawców – zakres i metoda

4.10 Zgodnie z ustawą o radiofonii i telewizji Krajowa Rada prowadzi kontrolę działalności nadawców, w tym kontrolę zgodności nadawanych przez nich programów z ustawą o radiofonii i telewizji, prawem prasowym i innymi regulacjami prawnymi odnoszącymi się do sfery działania nadawców. Kontrola odbywa się w granicach określonych ustawą i nie narusza prawa nadawców do samodzielnego kształtowania programu.

Obok zawartych w ustawie regulacji dotyczących wszystkich nadawców, działania kontrolne Rady obejmują realizację przepisów ustawy odnoszących się do poszczególnych grup nadawców. W szczególności chodzi tu o realizację zadań związanych ze statusem

nadawców publicznych i wypełnianie warunków koncesji przez nadawców koncesjonowanych.

Głównym narzędziem kontroli jest sprawozdawczość programowa nadawców oraz monitoring programów. Obie formy kontroli obejmują zarówno nadawców publicznych, jak i koncesjonowanych.

Sprawozdania nadsyłane są w cyklu rocznym i dostarczają informacji o zawartości programów nadawanych w ciągu roku oraz o realizacji zobowiązań programowych, wynikających z ustawy o radiofonii i telewizji, rozporządzeń KRRiT i warunków koncesji.

Monitoring nadawanych programów (dokonywany zawsze na materiale poemisyjnym) realizowany jest przez Krajową Radę w różnych cyklach i przedziałach czasowych, zależnie od badanego zagadnienia. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji prowadzi trzy podstawowe rodzaje monitoringu:

- **k o m p l e k s o w y**, prowadzony najczęściej na próbie tygodniowej, mający na celu charakterystykę całości danego programu, dostarczający jego opisu jakościowego. Uzupełnia on i weryfikuje dane uzyskane poprzez sprawozdawczość programową nadawcy. Służy zbadaniu zgodności nadawanego programu z koncesją lub, w przypadku nadawców publicznych, z zadaniami określonymi w ustawie o radiofonii i telewizji;
- **p r o b l e m o w y**, który koncentruje się na analizie zagadnień szczegółowych określonych w ustawie o radiofonii i telewizji, w prawie prasowym lub innych regulacjach prawnych dotyczących działalności programowej mediów elektronicznych;
- **i n t e r w e n c y j n y**, którego podstawą są skargi i zażalenia wpływające do KRRiT.

W 2000 roku przeprowadzono łącznie monitoring 12 800 godzin programu – w tym 9380 godzin programów radiowych i 3420 godzin programów telewizyjnych.

Monitoring koncentrował się przede wszystkim na radiowych programach koncesjonowanych ze względu na fakt, że w 2001 roku wygasają koncesje wielu z nich.

Wymienione, komplementarne formy kontroli pozwalają ocenić działalność programową nadawców i respektowanie przez nich obowiązującego prawa.

Oprócz realizacji zadań ściśle kontrolnych KRRiT inicjuje publiczne debaty wokół, dostrzeżonych w wyniku kontroli, ważnych problemów dotyczących mechanizmów oddziaływania i społecznego znaczenia mediów.

W 2000 roku debaty te koncentrowały się wokół problemu edukacji medialnej oraz ochrony dzieci i młodzieży przed szkodliwymi dla nich treściami w programach radiowych i telewizyjnych. Debaty te, prowadzone z udziałem specjalistów (psychologów, socjologów, kulturoznawców), przedstawicieli odbiorców i samych nadawców, służą uwrażliwieniu nadawców na społeczne konsekwencje ich działalności i wzmocnieniu poczucia odpowiedzialności za treści przekazywane w programach. Tym samym przyczyniają się do pełniejszej realizacji społecznych zadań mediów, określonych w ustawie o radiofonii i telewizji.

Kontrola działalności programowej nadawców publicznych

4.11 Podobnie jak w latach ubiegłych, Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji przeprowadziła analizę sprawozdań złożonych przez radiowych i telewizyjnych nadawców publicznych dotyczących programu nadawanego w minionym roku. Takie badania prowadzone są systematycznie od pięciu lat.

Analiza objęła wszystkich nadawców publicznych, czyli następujące podmioty:

- Polskie Radio S.A., nadające cztery programy ogólnokrajowe: PR 1, PR 2, PR 3, Radio BIS oraz program dla zagranicy Radio Polonia;
- 17 rozgłośni regionalnych radia publicznego, nadających programy z następujących miast: Białystok, Bydgoszcz, Gdańsk, Katowice, Kielce, Koszalin, Kraków, Lublin, Łódź, Olsztyn, Opole, Poznań, Rzeszów, Szczecin, Warszawa, Wrocław i Zielona Góra;
- TVP S.A., nadająca dwa programy ogólnokrajowe: TVP 1 i TVP 2, dwanaście programów oddziałów terenowych TVP S.A, zlokalizowanych w Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Krakowie, Katowicach, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie, Wrocławiu oraz program TV Polonia adresowany do Polaków za granicą.

Sprawozdania zawierały dane dotyczące następujących kwestii szczegółowych:

- struktura gatunkowa programu w rocznym czasie emisji;
- tematyka regionalna i lokalna w programie;
- oferta programowa dla dzieci i młodzieży;
- audycje służące umacnianiu rodziny, kształtowaniu postaw prozdrowotnych i zwalczaniu patologii społecznych, czyli stanowiące realizację ważnej części tzw. misji mediów publicznych;
- audycje adresowane do mniejszości narodowych i grup etnicznych;
- audycje oświatowe dla szkół i innych placówek oświatowo -wychowawczych;
- programy dla odbiorców za granicą;
- kwoty wymaganych w ustawie o radiofonii i telewizji rodzajów produkcji w nadanych programach, w brzmieniu obowiązującym do 18 maja 2000 roku, tj. audycji wytworzonych przez producentów krajowych, audycji wytworzonych przez producentów krajowych innych niż nadawca i audycji wytworzonych przez producentów europejskich (art. 15 ust. 1, 2, 3 w brzmieniu obowiązującym do 18 maja 2000 roku).

W związku nowelizacją ustawy o radiofonii i telewizji w sprawozdaniach znalazły się wprowadzone po raz pierwszy następujące informacje:

- kwoty wymaganych w ustawie o radiofonii i telewizji, w brzmieniu obowiązującym od 19 maja 2000 roku, następujących audycji i pozycji programu:
 - a. w odniesieniu do obu kategorii nadawców, tj. do nadawców radiowych i telewizyjnych: kwoty utworów słowno- muzycznych w języku polskim w łącznym czasie emisji utworów słowno- muzycznych w programie (art. 15 ust. 2); utworów muzycznych związanych z kulturą polską w łącznym czasie utworów muzycznych w programie (art. 15 ust. 3); audycji wytworzonych pierwotnie w języku polskim w okresie 3 lat przed ich emisją w programie (art. 15a ust. 2);
 - b. w odniesieniu tylko do nadawców telewizyjnych: kwoty audycji wytworzonych pierwotnie w języku polskim (art. 15 ust. 1); audycji wytworzonych przez producentów europejskich (art. 15 ust. 4); audycji wytworzonych przez europejskich producentów niezależnych, z uwzględnieniem preferencji dla audycji wytworzonych w okresie 3 lat przed rozpowszechnianiem w programie (art. 15a ust. 1).

Wyniki analiz dokonanych na podstawie powyższych kategorii przedstawione zostały w rozdziale II części pt. „Informacja o podstawowych problemach radiofonii i telewizji”.

4.12 W 2000 roku prowadzono także monitoring problemowy programów radiofonii i telewizji publicznej. W kilku przypadkach monitoring obejmował także programy nadawców koncesjonowanych. Analizą objęto następujące problemy:

- realizacja przez rozgłośnie regionalne Polskiego Radia szczególnych, ustawowych zadań mediów publicznych, na przykładzie nadanych w 2000 roku audycji edukacyjno - poradniczych oraz literackich i form udramatyzowanych. Przeprowadzono trzykrotny monitoring tygodniowych prób programów wszystkich rozgłośni. Wyniki analizy były jednym z kryteriów przy rozdziale środków z abonamentu;
- równowaga, rzetelność i bezstronność w wybranych audycjach publicystycznych nadawanych przez telewizję publiczną podczas kampanii wyborczej na urząd Prezydenta RP;
- funkcjonowanie w ogólnopolskich programach telewizji publicznej i koncesjonowanej systemu oznakowań, służącego ochronie dzieci i młodzieży przed szkodliwymi dla nich treściami w emitowanych audycjach;
- obecność w ogólnopolskich programach telewizyjnych audycji dotyczących zagadnień integracji Polski z Unią Europejską;
- tematyka kulturalna na antenie programów Polskiego Radia S.A.

Wyniki wymienionych analiz zostały przedstawione poniżej w punkcie „Analizy problemowe”.

Kontrola działalności programowej nadawców koncesjonowanych

4.13 W 2000 roku Krajowa Rada kontynuowała obserwację programów radiowych nadawców koncesjonowanych, których koncesje wygasają w roku bieżącym. Nadawców tych poddano podwójnej kontroli, poprzez sprawozdawczość programową i monitoring programów.

Sprawozdanie programowe dotyczące programów koncesjonowanych obok informacji o budowie programu i o realizacji przepisów ustawy o radiofonii i telewizji zawierało dane dotyczące warunków koncesji, w tym udziału tematyki lokalnej w nadawanym programie.

4.14 W 2000 roku przeprowadzono monitoring programów 67 stacji radiowych, których koncesje wygasają w bieżącym roku. Były to następujące stacje:

- 3 stacje nadające program o zasięgu ogólnokrajowym: Radio RMF FM, Radio Zet, Radio Maryja;
- 2 stacje o zasięgu tzw. ponadregionalnym: Radio WaWa i Radiostacja (dawna Rozgłośnia Harcerska);
- 38 stacji lokalnych: Radio Akadera (Białystok), Radio Aleks (Zakopane), Radio Bielsko (Bielsko-Biała), Radio C96,6 FM (dawniej Radio City, Częstochowa), Radio Centrum (Lublin), Radio Centrum (Rzeszów), Radio Classic (Łódź), Radio Delta (Bielsko-Biała), Radio EL Eska (dawniej Radio El, Bydgoszcz), Radio El (Legnica), Radio Eska Gorzów (dawniej Radio GO, Gorzów Wielkopolski), Radio Eska Trójmiasto (dawniej Radio Arnet, Gdańsk), Radio Eska Nord (Gdynia), Radio Fan (Poznań), Radio 90 FM

(Wodzisław Śląski), Radio Gra (Toruń), Radio Inowrocław (Inowrocław), Radio Klakson (Wrocław), Radio Kolor (Warszawa), Radio Leliwa (Tarnobrzeg), Radio Manhattan (Łódź), Radio Pomoże (Bydgoszcz), Radio MEGA FM (Pszczyna), Radio Park (Kędzierzyn Koźle), Radio Plama (Szczecin), Radio POP 93,6 FM (dawniej Radio Barys, Siemianowice Śląskie), Radio Pro Kolor (Opole), Radio Puls (Lublin), Radio Puls (Płock), Radio Reja (Szczecinek), Radio Rekord (Radom), Radio Top (Katowice), Radio Toruń (Toruń), Twoje Radio Jowisz (Jelenia Góra), Radio Vanessa (Racibórz), Radio W (Włocławek), Radio WAMA (Olsztyn), Radio Ziemi Wieluńskiej (Wieluń);

- 24 stacje diecezjalne lub zakonne, w tym:
 - a. 4 stacje mające w koncesji pełny zapis warunków programowych: Radio Głos (Diecezja Pelplińska), Radio Gorzów (Diecezja Zielonogórsko-Gorzowska), Radio Plus Św. Wojciech, Radio Niepokalanów (Ojcowie Franciszkanie);
 - b. 20 stacji mających w koncesji skrócony zapis warunków w zakresie programu, obejmujący jedynie charakter programu i dobowy czas emisji: Katolickie Radio Radomskie Ave (Diecezja Radomska), Radio Ave Maryja (Archidiecezja Przemyska obrządku łacińskiego), Katolickie Radio Ciechanów (Diecezja Płocka), Radio Dobra Nowina (Diecezja Tarnowska), Radio Katolickie Diecezji Kaliskiej (Diecezja Kaliska), Radio Miłosierdzie (Archidiecezja Białostocka), Katolickie Radio Podlasia (Diecezja Siedlecka), Katolickie Radio Poznań (Archidiecezja Poznańska), Katolickie Radio Rodzina (Archidiecezja Wrocławska), Radio Teraz (Diecezja Koszalińsko-Kołobrzaska), Katolickie Radio Zamość (Diecezja Zamojsko - Lubaczowska), Radio Warszawa – Praga (Diecezja Warszawsko - Praska), Radio Quo Vadis (Parafia św. Józefa w Pasłęku), Radio Plus Gdańsk (Archidiecezja Gdańska), Krakowskie Radio Mariackie Plus (Archidiecezja Krakowska), Radio Plus Lublin (Archidiecezja Lubelska), Radio Plus Lipiany (Archidiecezja Szczecińsko-Kamieńska), Radio Plus między Łodzią a Warszawą (dawniej Katolickie Radio Victoria, Diecezja Łowicka), Radio Plus Opole (Diecezja Opolska), Radio Plus Płock (Diecezja Płocka).

Monitoring prowadzony był w większości przypadków na tygodniowych próbach programów. Jedynie w odniesieniu do stacji diecezjalnych nie mających w koncesji pełnego zapisu warunków programowych zastosowano próbę trzydniową.

4.15 Jak wykazał monitoring, stacje koncesjonowane o zasięgu ogólnopolskim nadają programy zgodnie z wymaganiami określonymi w koncesjach. W przypadku Radia RMF FM i Radia Zet dużą część programu zajmuje muzyka (65-70%), a obok tego audycje informacyjno-publicystyczne i rozrywka (RMF FM łącznie ok. 21%, Radio Zet łącznie ok. 30%). Nadawana muzyka ma wyłącznie charakter rozrywkowy. Prezentowany jest na obu antenach współczesny rock i pop.

W programie Radia Maryja muzyka zajmuje mniejszą część programu (ok. 20%-25%). Nadaje ono przede wszystkim muzykę religijną. Warto zaznaczyć, że w programie dominuje muzyka polska. W części słownej najwięcej miejsca zajmują audycje o charakterze religijnym (33%), duży udział mają także audycje informacyjno-publicystyczne.

4.16 W przypadku dwóch stacji o zasięgu ponadregionalnym, których koncesje wygasają w 2001 roku - Radio WaWa i Radiostacja - monitoring wykazał, że duży udział w ich programach zajmuje muzyka (71% w Radio WaWa, 69,5% w Radiostacji). W części słownej programu dominują: w Radio WaWa - informacja i publicystyka, w Radiostacji – informacja i audycje rozrywkowe. Stacje te, jak wykazał monitoring tygodniowej próby programu, wypełniały wymagania koncesji pod względem obecności w programach audycji

informacyjnych i publicystycznych. Miały natomiast trudności z realizacją koncesji w zakresie audycji artystycznych.

Jak wykazał monitoring, stacje radiowe o zasięgu lokalnym nadawały głównie programy muzyczno-informacyjne. Ich najsilniejszą stroną był w większości przypadków silny związek z lokalną społecznością, dla której nadają program. Większość stacji wypełniała wymagania koncesji w zakresie tematyki lokalnej w programie. Stacje te natomiast miały często trudności z realizacją trudniejszych i kosztowniejszych form programowych, tj. audycji edukacyjnych i artystycznych.

Fakty te są istotną informacją dla Krajowej Rady przy podejmowaniu decyzji w nowym procesie koncesyjnym.

4.17 Stacje diecezjalne oraz parafialne, które tworzą program samodzielnie, różnią się od stacji należących do porozumienia programowego Plus przede wszystkim większym udziałem audycji religijnych oraz silniej zaznaczoną lokalnością. Odmienny jest także rodzaj nadawanej muzyki. Stacje te emitują przede wszystkim muzykę religijną, w dużej mierze jest to muzyka polska.

Analizy problemowe

4.18 W 2000 roku kontynuowano badanie udziału w programach regionalnej radiofonii publicznej audycji edukacyjno – poradniczych, literackich oraz form udratyzowanych. W ramach badania przeprowadzono dwukrotny monitoring tych audycji. Wyniki analizy wykorzystywane są jako jedno z kryteriów przy rozdziale środków z abonamentu.

Celem monitoringu było sprawdzenie wielkości udziału tych audycji w tygodniowym programie poszczególnych rozgłośni, określenie rodzaju tych audycji i weryfikacja ich zgodności z kryteriami programowymi, opracowanymi przez KRRiT w porozumieniu z nadawcami.

Monitoring wykazał, że w odniesieniu do audycji edukacyjno - poradniczych wszystkie rozgłośnie przekroczyły w skali tygodnia, ustalony przez KRRiT, minimalny udział tych audycji w programie, wynoszący 3% rocznego czasu emisji (tj. 263 godzin rocznie, średnio 5 godzin tygodniowo). Ponad połowa rozgłośni osiągała udział dwukrotnie lub nawet trzykrotnie wyższy, na poziomie 6 – 10% tygodniowego czasu emisji. Tylko jedna stacja realizowała w badanym okresie udział tych audycji na minimalnym poziomie postulowanym przez KRRiT (3,6%).

Nieco gorzej rysuje się sytuacja w odniesieniu do drugiej kategorii audycji preferowanych, tj. literackich i form udratyzowanych. Minimalnego udziału tych audycji, wynoszącego 2 procent programu (czyli 175 godzin rocznie, średnio 3,5 godziny tygodniowo) nie osiągnęły w badanych tygodniach 4 stacje, a jedna stacja realizowała ten udział niesystematycznie.

Udział na poziomie minimum (2-2,5%) realizowało w badanym okresie 6 rozgłośni. Powyżej minimum plasowało się dalszych 6 stacji, w tym jedna z nich realizowała udział omawianych audycji literackich na poziomie nawet dwukrotnie wyższym (4,4%) niż wynosi wymagany próg.

Trzeba dodać, że w porównaniu z 1999 rokiem w programach rozgłośni nastąpił niewielki wzrost udziału audycji literackich i form udratyzowanych. Jak wykazał monitoring, zmniejszyła się liczba stacji nie osiągających udziału minimalnego (z ośmiu stacji

w 1999 roku do pięciu w 2000 roku), zwiększył się też średni udział tej kategorii audycji w programach.

Udział audycji edukacyjno – poradniczych i literackich w programach rozgłośni regionalnych PR S.A. wzrasta systematycznie, choć w niejednakowym stopniu w odniesieniu do obu tych kategorii. Niewątpliwie podstawowe znaczenie ma tu fakt, że audycje te, zgodnie z decyzją Krajowej Rady, od trzech lat są objęte szczególnymi preferencjami przy rozdziale środków z wpływów z abonamentu.

4.19 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, wykonując delegację ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wydała:

- rozporządzenie z 6 lipca 2000 roku w sprawie nieodpłatnego przedstawiania w programach ogólnokrajowych telewizyjnych i radiowych przez Państwową Komisję Wyborczą informacji, wyjaśnień i komunikatów związanych z wyborami;
- rozporządzenie z 31 sierpnia 2000 roku w sprawie podziału nieodpłatnego czasu rozpowszechniania audycji wyborczych, zakresu rejestracji, sposobu przygotowania i emisji tych audycji.

W stanowisku z 24 sierpnia 2000 roku Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji sformułowała podstawowe zasady relacjonowania przebiegu kampanii wyborczej w mediach elektronicznych. KRRiT przypomniała dziennikarzom, że podstawowym obowiązkiem jest między innymi przestrzeganie standardów rzetelności, profesjonalizmu i niezależności. Przekazywane informacje powinny być wyraźnie oddzielone od komentarza. Krajowa Rada uznała, że w czasie kampanii wyborczej wszyscy kandydaci na urząd prezydenta muszą mieć w mediach zagwarantowane równe szanse. Nadawcy - zarówno publiczni, jak i koncesjonowani - powinni jednakowo pokazywać działania i przybliżyć programy wyborcze wszystkich kandydatów. Programy te powinny być poddane profesjonalnemu omówieniu i rzetelnej analizie.

Krajowa Rada przeprowadziła monitoring audycji, które umożliwiały widzom bezpośredni kontakt z osobą kandydata na urząd prezydenta bądź z jego przedstawicielem, a także monitoring tych audycji, w których omawiane były programy wyborcze kandydatów.

Monitoringowi poddano następujące audycje cykliczne w TVP S.A.:

- Forum Wyborcze,
- Tygodnik Wyborczy Jedyńki,
- Kandydat,
- Kandydaci w Dwójce.

Audycje Forum Wyborcze, Tygodnik Wyborczy Jedyńki oraz Kandydat były zaadaptowaną do potrzeb kampanii wyborczej wersją stałych cykli nadawanych w Programie 1 TVP Forum, Tygodnik Polityczny Jedyńki oraz Gość Jedyńki. Audycja Kandydaci w Dwójce była specjalnie realizowana na potrzeby kampanii wyborczej. Audycje te w obu programach telewizji publicznej były nadawane w okresie od 5 września (czyli po ogłoszeniu przez PKW listy zarejestrowanych kandydatów) do 6 października 2000 roku (ostatni dzień kampanii, poprzedzający ciszę wyborczą 7 października i wybory 8 października 2000 roku). TVP SA wyemitowała 36 własnych audycji wyborczych o łącznym czasie trwania 18 godzin 20 minut.

Wymienione audycje były analizowane pod kątem kryterium zachowania w audycjach równowagi, rzetelności i bezstronności. Pozytywnie należy ocenić sam pomysł wszystkich

nadanych cykli audycji. Dwa zróżnicowane cykle publicystyczne (Kandydat i Kandydaci w Dwójce) miały umożliwić kandydatom w rozmowie na żywo zaprezentowanie widzom siebie, własnych poglądów i wizji prezydentury. Założeniem Forum Wyborczego było umożliwienie przedstawicielom sztabów wyborczych wyjaśnienia najbardziej interesujących kwestii z programów wyborczych kandydatów. W cyklu Tygodnik Wyborczy Jedyńki i w ostatnim odcinku Forum Wyborczego zamysłem autorów audycji było zapoznanie widzów z opiniami ekspertów o programach kandydatów. Nie wszystkie cele tych audycji udało się w jednakowym stopniu zrealizować, stąd też ocena nie jest we wszystkich przypadkach pozytywna.

Pozytywnie oceniono audycję **Forum Wyborcze**. Nie stwierdzono naruszenia równowagi w realizacji audycji i nadawaniu cyklu. Każde wydanie miało dobrą, stałą porę emisji (ten sam dzień tygodnia) i jednakowy czas trwania. We wszystkich wydaniach Forum Wyborczego dołożono starań, aby widzowie otrzymali możliwie pełne oraz rzetelne informacje o kandydatach i ich programach. Równowagę zapewniało zaproszenie przedstawicieli wszystkich sztabów wyborczych, losowy dobór przedstawicieli kandydatów do poszczególnych wydań audycji oraz zapewnienie uczestnikom przez prowadzącego jednakowego limitu czasu na wystąpienia, co gwarantowało równy łączny limit czasu. Zastosowano ponadto zasadę jednakowego doboru tematów do rozmowy w każdej audycji i wobec każdego z przedstawicieli kandydatów.

Nie zgłoszono zastrzeżeń do bezstronności prowadzącego audycję dziennikarza ani jej autorów. Nie zaobserwowano przejawów angażowania się dziennikarza po stronie jednego z kandydatów. Również rzetelność prowadzącego audycję nie budziła zastrzeżeń. Pytania zadawane przez prowadzącego były dobrze przygotowane i odwoływały się do istotnych elementów programu każdego z kandydatów. Prowadzący odznaczał się dążeniem do przekazywania informacji prawdziwej i pełnej. Jego pytania cechowała dobra znajomość faktów dotyczących kandydatów, a przytaczane w nich informacje oparte były na wiarygodnych źródłach.

Wszystkie wydania audycji **Kandydat** miały stałą porę emisji i jednakowy czas trwania. W każdym wydaniu występował jeden kandydat. Pod tym względem wszyscy kandydaci zostali potraktowani równo. Jednak nie zawsze udało się autorom zachować równowagę w tym cyklu. Rozmowy z kandydatami były prowadzone przez dwóch różnych dziennikarzy. Każdy z nich miał inny styl prowadzenia rozmowy. Brak równowagi ujawnił się także w doborze tematyki rozmów z każdym z kandydatów, w różnym stopniu szczegółowości pytań, w niejednakowej dyscyplinie odpowiedzi wymaganej od kandydatów oraz w niejednakowym stosunku prowadzących do wszystkich kandydatów. Również pod względem rzetelności nie można dokonać jednoznacznie pozytywnej oceny dziennikarzy. W wielu pytaniach zadawanych kandydatom znalazły się błędy merytoryczne, co świadczy o słabym przygotowaniu prowadzących.

Rozmowy z niektórymi kandydatami były podporządkowane z góry założonemu stereotypowemu wyobrażeniu o nich. Utrudniało to bądź uniemożliwiało widzom samodzielne wyrobienie sobie opinii o każdym z kandydatów. Za nierzetelność dziennikarską trzeba uznać również brak dociekliwości w rozmowie z niektórymi kandydatami oraz nadmierną dociekliwość, przechodzącą w napastliwość, wobec innych.

Różnicowano również kandydatów ze względu na ich pozycję i poglądy, a brak bezstronności wyrażał się także poprzez inne zachowania w stosunku do kandydatów (ton wypowiedzi, mimika).

W związku z emisją audycji 6 października 2000 roku z udziałem kandydata na urząd Prezydenta RP Mariana Krzaklewskiego Krajowa Rada przyjęła 21 listopada 2000 roku

oświadczenie stwierdzając naruszenie zasad jakimi powinny kierować się środki przekazu. Krajowa Rada podkreśliła, że nastąpiło w szczególności naruszenie obowiązków telewizji publicznej określonych w art. 21 ust. 2 pkt 1-3 ustawy o radiofonii i telewizji. Sposób prowadzenia audycji oraz dobór i forma zadawania pytań kandydatowi na urząd Prezydenta RP naruszyły zasady rzetelności i obiektywizmu. Niepokój wzbudza fakt, iż do naruszenia zasad profesjonalizmu dziennikarskiego doszło w telewizji publicznej, w której obiektywizm i rzetelność winny być szczególnie zachowane. W związku z emisją tej audycji Krajowa Rada wezwała wszystkich nadawców do podjęcia działań zapobiegających podobnym wydarzeniom.

W cyklu wyborczym **Kandydaci w Dwójce** formuła audycji stwarzała wszystkim kandydatom takie same warunki prezentacji poglądów i programów wyborczych.

W audycji tej równowaga wyrażała się zachowaniem stałej i dobrej pory emisji, jednakowym czasem trwania każdego wydania oraz obecnością wszystkich kandydatów. Zachowano ponadto równowagę w doborze tematów rozmów i doborze dziennikarzy rozmawiających z kandydatami (z każdym z kandydatów rozmawiała ta sama czwórka dziennikarzy).

W audycji **Kandydaci w Dwójce** popełniono podobne błędy jak w audycji **Kandydat**: nierzetelne przygotowanie dziennikarzy do rozmów, narzucanie kandydatom i widzom własnego punktu widzenia i własnych ocen, w odniesieniu do niektórych kandydatów podporządkowywanie rozmów stereotypowemu wyobrażeniu o kandydacie, brak poszanowania dla niektórych kandydatów jako gości audycji wyborczych, uniemożliwienie niektórym kandydatom rzetelnego przedstawienia nie tylko własnych poglądów, ale nawet repliki na zarzuty.

Uznano, że mimo niewątpliwego waloru, jakim była obecność w programie „na żywo” wszystkich kandydatów i interesującej, adekwatnej do wymogów kampanii wyborczej formuły, autorzy audycji nie stworzyli wszystkim porównywalnych warunków, umożliwiających prezentację ich sylwetek i programów wyborczych. Audycja pozwoliła poznać widzom tylko wizerunek poszczególnych kandydatów oraz w ograniczonym zakresie ich poglądy na kwestie społeczne i polityczne.

W audycji **Tygodnik Wyborczy Jedyńki** nie występowali ani kandydaci, ani ich reprezentanci. W audycjach omawiano programy wyborcze kandydatów. Monitoring wykazał, że cykl ten zawierał najwięcej naruszeń równowagi, bezstronności i rzetelności.

Jako zastrzeżenie do autorów **Tygodnika Wyborczego Jedyńki** można zgłosić brak obecności kandydatów. W audycji konfrontowano fragmenty programów wyborczych kandydatów z opiniami ekspertów. W ten sposób uniemożliwiono kandydatom obronę programów, ich wyjaśnienie czy sprostowanie.

Brak równowagi zaobserwowano też w doborze ekspertów zapraszanych do poszczególnych audycji. Zasada doboru ekspertów była nieczytelna dla widzów.

Zastrzeżenia budził też sposób prezentacji programów wyborczych 13 kandydatów. Jedno- dwuzdaniowe cytaty wyrwane z kontekstu odczytywane przez dziennikarzy w trakcie toczącej się w studiu dyskusji były jedyną formą prezentacji programów. W audycji nie informowano o źródłach, z których pochodziły odczytywane cytaty. Programy nie wszystkich kandydatów były też cytowane przy okazji omawiania każdego z tematów audycji. Uniemożliwiło to dostarczenie wyborcom pełnej wiedzy o programach kandydatów.

Analiza audycji wyborczych wykazała, że większość z nich – z wyjątkiem **Forum Wyborczego** – została zrealizowana bez uwzględnienia stanowiska KRRiT z 24 sierpnia 2000

roku. Porównanie własnych audycji wyborczych nadawcy publicznego nadanych w kampaniach wyborczych w latach 1995 i 2000 prowadzi do wniosku, że łączny czas trwania audycji, w których kandydaci uczestniczyli osobiście, był w roku 2000 znacząco krótszy niż podczas I tury kampanii prezydenckiej sprzed pięciu lat (7 godzin 25 minut w roku 2000 wobec 20 godzin 15 minut w 1995 roku). Nawet uwzględniając fakt, iż wówczas startowało w wyborach aż 17 pretendentów do prezydenckiego fotela - w porównaniu z 13 kandydatami w roku 2000 – należy stwierdzić, że przypadający wówczas średnio na jednego kandydata czas trwania audycji umożliwiającej bezpośrednią prezentację programu i osoby był w 1995 roku znacznie dłuższy (1 godzin 11 minut) niż podczas kampanii w roku 2000 (45 minut).

4.20 W 2000 roku nastąpiło wzmocnienie ochrony niepełnoletnich przed szkodliwymi dla nich treściami i obrazami w programach radiowych i telewizyjnych. Do ustawy o radiofonii i telewizji wprowadzono przepis zabraniający całkowicie emisji audycji lub innych przekazów zagrażających fizycznemu, psychicznemu lub moralnemu rozwojowi niepełnoletnich, w szczególności zawierających treści pornograficzne lub w sposób nieuzasadniony i nadmierny eksponujących przemoc.

Wprowadzono też jednolity system oznakowań audycji, mający na celu ochronę młodocianych widzów przed treściami negatywnie wpływającymi na ich rozwój psychiczny i emocjonalny. W kwietniu 2000 roku najwięksi nadawcy telewizyjni zaczęli umieszczać przy niektórych pozycjach programu specjalne znaki ostrzegawcze.

Działania te były poprzedzone, podjętymi z inicjatywy Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, prawie trzyletnimi pracami nad wprowadzeniem dobrowolnego samoograniczenia się nadawców w celu podjęcia skutecznych działań dla ochrony dzieci i młodzieży przed odbiorem audycji, które mogą zagrażać ich fizycznemu, psychicznemu i moralnemu rozwojowi. W pracach tych uczestniczyły zespoły naukowe z Warszawy i Lublina oraz przedstawiciele nadawców telewizyjnych. W lutym 1999 roku powstał dokument pod nazwą Porozumienie Polskich Nadawców Telewizyjnych „Przyjazne Media”, w którym sygnatariusze, „świadomi odpowiedzialności za dobro widza i w celu praktycznej realizacji odnośnych przepisów prawa”, zobowiązali się dobrowolnie do respektowania trzech głównych zasad:

- uczynienia wszystkiego, co jest możliwe, by dzieci i młodzież nie były narażone na oglądanie programów, które nie są dla nich odpowiednie;
- eliminacji programów eksponujących brutalność i przemoc oraz naruszających powszechnie przyjęte normy obyczajowe;
- wprowadzenia jednolitego systemu ostrzegania widzów, a szczególnie rodziców dzieci i młodzieży, o potencjalnej szkodliwości programów dla różnych grup wiekowych.

Niestety przez następne pół roku po podpisaniu Porozumienia zobowiązania nadawców nie były realizowane. W 1999 roku KRRiT ponownie zaapelowała do uczestników Porozumienia o intensyfikację prac nad wprowadzeniem jego postanowień w życie. Pod koniec 1999 roku ukonstytuowała się i podjęła pracę stała Komisja Sygnatariuszy, która na początku 2000 roku przesłała Przewodniczącemu KRRiT projekt jednolitego systemu oznakowań programów, przewidujący trzy rodzaje oznakowań: dwa znaki ostrzegawcze i jeden sygnalizujący, że pozycja przeznaczona jest dla wszystkich. Projekt ten wzbudził wątpliwości KRRiT, a przede wszystkim obawy dotyczące możliwości emisji pozycji oznaczonych kategorią „tylko dla dorosłych” w tzw. czasie chronionym (w godzinach 6.00 - 23.00), kiedy to zabroniona jest emisja audycji i innych przekazów, które mogą zagrażać fizycznemu, psychicznemu lub moralnemu rozwojowi niepełnoletnich.

Komisja Sygnatariuszy nie uwzględniła tych uwag i w drugiej połowie lutego 2000 roku ogłosiła zasady i kryteria oznakowania programów telewizyjnych. Przyjęto w nich, że oznakowaniu będą podlegały filmy fabularne i dokumentalne, seriale (w tym wybrane seriale animowane) i audycje publicystyczne. Wprowadzono 3 kategorie oznakowań oraz odpowiadające im znaki graficzne:

- I - „dla wszystkich”,
- II - „za zgodą rodziców”,
- III - „tylko dla dorosłych”.

Każdej z tych kategorii towarzyszyły kryteria kwalifikacji, określone dość ogólnikowo. Zgodnie z nimi w audycjach adresowanych do wszystkich, których oznakowanie pozostawiono do wyłącznej decyzji nadawcy, powinno się unikać przemocy fizycznej, psychicznej, wszelkich wulgaryzmów i scen erotycznych. Zakwalifikowanie audycji do kategorii „za zgodą rodziców” miało ostrzegać rodziców i opiekunów, że zawierają one sceny drastyczne, erotyczne lub wulgaryzmy językowe, nie dominujące jednak w tych audycjach i uzasadnione wewnętrzną logiką utworu, niosącego jako całość przesłanie artystyczne i moralne. Dla kategorii III - „dla dorosłych” - nie określono żadnych kryteriów, wybór pozostawiając dorosłemu widzowi.

KRRiT z satysfakcją przyjęła fakt podpisania i ogłoszenia przez nadawców telewizyjnych porozumienia w sprawie ochrony niepełnoletnich widzów przed scenami gwałtu i przemocy. Zarazem stanowczo przypomniała nadawcom, że podpisanie dokumentu nie zwalnia ich z obowiązku przestrzegania ustawy o radiofonii i telewizji, a w szczególności przepisu zakazującego emisji audycji, które mogą zagrażać fizycznemu, psychicznemu lub moralnemu rozwojowi dzieci i młodzieży, między godziną 6.00 a godziną 23.00.

Po tym etapie dyskusji i uzgodnień, w kwietniu 2000 roku, opracowany przez Komisję Sygnatariuszy system oznakowań został wprowadzony w życie w postaci piktogramów ukazujących się na ekranie.

KRRiT od początku śledziła praktykę stosowania przez nadawców oznakowań poszczególnych gatunków telewizyjnych. W lipcu i wrześniu ubiegłego roku przeprowadzono monitoring programów telewizji publicznej, telewizji Polsat, TVN, TV4 i kodowanego Canal+ (na tygodniowych próbach, łącznie ponad 1800 godzin). Celem analizy było sprawdzenie stosowania w praktyce systemu oznakowań przez nadawców.

Po sześciu miesiącach stosowania oznakowań trudno jest znaleźć pełne podstawy do stwierdzenia iż system oznakowań przyjęty dobrowolnie przez nadawców, funkcjonuje prawidłowo. Widoczny jest brak konsekwencji w postępowaniu nadawców. Zaczyna się to już na etapie klasyfikacji produkcji audiowizualnej do odpowiedniej kategorii. Występuje tu tzw. płynność klasyfikacyjna, która zdaje się mieć źródło w sprowadzeniu klasyfikacji tylko do III kategorii. Kategoria II „za zgodą rodziców” ma pojemność tak ogromną, że propozycje programowe nią oznaczone mogą oglądać i dzieci poniżej 12 lat i te, które wchodzi w pełnoletność. W jednym kodzie oznakowań umieszczano przekazy telewizyjne, do oglądania których pożądana jest zgoda rodziców i te, dla których zgoda rodziców jest nieodzowna.

Załączony do Porozumienia „Przyjazne Media” katalog zasad kwalifikacji programów telewizyjnych do kategorii wiekowych dzieci i młodzieży wyraźnie wyodrębnił cztery grupy wiekowe niepełnoletnich: do lat 7, dzieci w wieku 7-12 lat, 12 – 15 lat i młodzież w wieku 15 – 18 lat. Każdej grupie wiekowej towarzyszy wyjaśnienie, jakich propozycji programowych dzieci w danym okresie rozwojowym nie powinny oglądać. W II grupie wyraźnie

brakuje dodatkowego oznakowania informującego, że dana pozycja może być oglądana przez widza, który ukończył 12 lat.

Inna wyraźna płynność klasyfikacyjna jest widoczna między kategoriami II i III. Na podstawie monitoringu programu trudno jest znaleźć odpowiedź na pytanie, jakie elementy składowe przekazu (rodzaj obrazu, liczba i gatunek scen przemocy, realizm przedstawienia, wulgaryzmy językowe itp.) decydowały o zakwalifikowaniu go przez nadawcę do tej lub innej kategorii. Brak jednolitych, obowiązujących wszystkich nadawców kryteriów klasyfikacji, zwłaszcza filmów, powoduje, że przekazy o jednakowym ładunku przemocy i innych drażliwych scenach zostały zakwalifikowane do różnych kategorii, zależnie od wrażliwości nadawcy, bądź też, że takie same tytuły mają różne oznakowania. Najwięcej uwag dotyczy czasu emisji pozycji nie przeznaczonych dla wszystkich. Skoro w całej monitorowanej próbie ponad 20% pozycji oznakowanych „za zgodą rodziców” zostało wyemitowanych w godzinach od 6.00 do 18.00, a co czwarta pozycja adresowana tylko do dorosłych została nadana między godziną 18.00 a 23.00, to jest to poważny sygnał, że znaczna część nadawców wywiązuje się jedynie połowicznie z przyjętych zobowiązań. W przypadkach emisji przed godziną 23.00 propozycji programowych ze znakiem czerwonym (tylko dla dorosłych) mamy do czynienia z wprowadzeniem chaosu do istniejących ustawowych przepisów, czy wręcz ze świadomym omijaniem ustawy o radiofonii i telewizji.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji 28 listopada 2000 roku zorganizowała konferencję poświęconą ocenie i perspektywom Porozumienia Nadawców „Przyjazne Media”. Przebieg konferencji potwierdził celowość zawartego porozumienia. Wykorzystując dorobek konferencji, KRRiT zajęła stanowisko dotyczące oceny funkcjonowania Porozumienia Polskich Nadawców Telewizyjnych „Przyjazne Media”, w którym przede wszystkim podkreśla, że wprowadzenie systemu znaków ostrzegawczych nie wyczerpuje treści zawartych w porozumieniu. Konieczne jest wypracowanie przez nadawców bardziej precyzyjnych kryteriów kwalifikacji audycji do „pasma chronionego”. KRRiT wyraża zaniepokojenie brakiem postępu w realizacji zobowiązania nadawców do stworzenia form stałego publicznego dialogu z rodzicami, nauczycielami i wychowawcami oraz z organizacjami wyrażającymi opinie telewidzów. Obserwacja dotychczasowych praktyk nadawców dostarcza, zdaniem KRRiT, wielu przesłanek do korekty dotychczasowego systemu znaków ostrzegawczych.

Zalecenia KRRiT dążą do powiązania systemu oznakowań z podziałem na grupy wiekowe dzieci i młodzieży, wprowadzenia bardziej szczegółowych oznaczeń w miejsce kategorii „za zgodą rodziców”, umieszczenia w programach stałych audycji poświęconych nauce korzystania z systemu oznakowań. Krajowa Rada oczekuje też od Komisji Sygnatariuszy stałej oceny funkcjonowania przyjętych kryteriów kwalifikacji audycji. Zdaniem KRRiT wyłącznie pełna realizacja Porozumienia „Przyjazne Media” daje szansę na ograniczenie przemocy w telewizji i zapewnia lepszą ochronę dzieci i młodzieży przed szkodliwym wpływem niektórych filmów, audycji i innych przekazów. Niepowodzenie zaś porozumienia spowoduje zaostrenie obowiązujących przepisów prawnych. KRRiT zadeklarowała wolę systematycznej współpracy z sygnatariuszami Porozumienia.

4.21 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, podobnie jak w latach poprzednich, analizowała sposób prezentacji w mediach elektronicznych istotnych problemów społeczno – politycznych i kulturalnych. Przedmiotem badań była obecność problematyki Unii Europejskiej i integracji Polski z UE w programach telewizji publicznej i komercyjnej, a analizą objęto okres od 15 października do 15 listopada 2000 roku.

W analizie zastosowano krzyżujący się zakres badań: obecność tego tematu w łatwym do zidentyfikowania tytule audycji w programach telewizji publicznej, Polsat i TVN (na podstawie prasowych programów dziennych) oraz monitoring audycji informacyjnych i publicystycznych w programach TVN i Polsat.

W zapowiedziach programowych nadawców koncesjonowanych zamieszczanych w prasie nie znaleziono w badanym okresie żadnych wzmianek identyfikujących ewentualny cykl tematyczny. Żadna informacja wskazująca na obecność problematyki unijnej nie pojawiła się również przy tytułach audycji, w których tematyka ta mogłyby się znaleźć. Widz telewizji publicznej posilkując się prasowym programem telewizyjnym mógł znaleźć tę tematykę w następujących audycjach cyklicznych TVP1: „Euroexpress – magazyn”, „12.20 do Unii – magazyn”, „Twarzą w twarz z Europą”, „Europa regionów” oraz w nadawanej co dwa tygodnie w TVP2 audycji „Europejczycy – program publicystyczny”.

Przeprowadzono również monitoring 70 wydań Faktów (ponad 18 godzin), 16 wydań Kropki nad i (ponad 5 godzin), 4 audycje Fakty, ludzie, pieniądze i 3 wydania magazynu policyjnego Supergliny w TVN oraz 71 wydań Informacji Polsatu i 42 audycje Polityczne Graffiti. Na tle rozmaitych wydarzeń, którym uwagę poświęcono w dziennikach TVN, problematyka Unii Europejskiej, instytucji unijnych i integracji Polski z UE zajęła niewiele miejsca. Na zasadzie wzmianki przy omawianiu innych tematów – problemy te pojawiły się w 13 przekazach, zamieszczonych w 9 wydaniach Faktów. Jako zasadniczy temat informacji kwestia Unii i członkostwa Polski w UE pojawiła się tylko sześć razy (łącznie niespełna 11 minut). W czterech przypadkach wzmianka o Unii lub instytucjach zjednoczonej Europy pojawiła się jako element przekazu dotyczącego innego tematu. Żadne z wydań Kropki nad i, audycji publicystycznej mającej charakter komentarza politycznego do bieżących wydarzeń, nie było poświęcone sprawom Unii Europejskiej. Odniesienie do niej znalazło się tylko raz przy okazji omawiania kryzysu w polskich zakładach Daewoo.

Cykl „unijny”, dotyczący ochrony konsumentów, został zapoczątkowany w pierwszej dekadzie listopada 2000 roku w audycji Fakty, ludzie, pieniądze jako kilkuminutowy przekaz o systemie ochrony konsumentów w Unii. Z zapowiedzianego na antenie cyklu poświęconego bezpieczeństwu w Unii Europejskiej (w ramach magazynu policyjnego Supergliny) ukazał się jeden felieton poświęcony zamachom terrorystycznym ETA, Baskom i ich separatystycznym dążeniom w zjednoczonej Europie.

Również w programie Informacje nadawanym w telewizji Polsat, przekazy dotyczące w jakikolwiek sposób Unii Europejskiej i problematyki integracji były nieliczne. Znalazły się one w 11 wydaniach dziennika (czyli w 15% monitorowanych wydań) i wynosiły łącznie około 15 minut. Pomimo że przekazów tych było niewiele, to miały one charakter rzeczowy i koncentrowały się na meritum sprawy.

Wśród 42 wydań audycji publicystycznej Polityczne Graffiti żadna nie była poświęcona problematyce unijnej. Tematyka ta pojawiała się jedynie przy okazji omawiania niektórych innych problemów.

4.22 Przedmiotem zainteresowania Krajowej Rady była obecność na antenie radia publicznego informacji o pozawarszawskich wydarzeniach kulturalnych. Monitoringiem objęto ponad 230 wydań audycji informacyjnych, informacyjno-publicystycznych i publicystycznych w czterech programach Polskiego Radia, w okresie od 28 października do 10 grudnia 2000 roku.

W grupie audycji informacyjnych poświęconych wyłącznie kulturze badano:

- Informator kulturalny (program 1 PR S.A.)

- Wiadomości kulturalne (program 2 PR S.A.)
- Aktualności kulturalne (program 2 PR S.A.).

W grupie audycji informacyjno-publicystycznych lub publicystyczno-informacyjnych przedmiotem zainteresowania były:

- Radiowy wieczór kulturalny (program 1 P.R. S.A.),
- Rezonans (program 2 P.R. S.A.),
- Co słyszeć w..? (program 2 P.R. S.A.),
- Co słyszeć w Krakowie (program 2 P.R. S.A.),
- Rezonans tygodnia (program 2 P.R. S.A.),
- Przegląd prasy kulturalnej (program 2 P.R. S.A.),
- Magazyn bardzo kulturalny (program 3 P.R. S.A.)
- Varia – magazyn kulturalny: wydarzenia krajowe (Radio Bis).

W grupie audycji publicystycznych analizowano:

- Kino, teatr, dialog i inni (program 2 P.R. S.A.),
- Wiersze z gazet i czasopism (program 2 P.R. S.A.),
- Tygodnik literacki (program 2 P.R. S.A.),
- W stronę sztuki (program 2 P.R. S.A.),
- Radio Kontakt (program 2 P.R. S.A.),
- Trójkowo, filmowo (program 3 P.R. S.A.),
- Tylko bez polityki, proszę (program 3 P.R. S.A.),
- Stolik literacki (Radio Bis),
- Klub filmowy (Radio Bis).

Ponadto z mniejszą systematycznością słuchano audycji takich jak:

- Karnet teatralny (program 2 P.R. S.A.),
- Nowości wydawnicze (program 2 P.R. S.A.),
- Sztuka czytania (program 2 P.R. S.A.),
- Wieczór literacki (program 2 P.R. S.A.),
- 100 lat poezji polskiej (program 2 P.R. S.A.),
- Polemiki dwójki (program 2 P.R. S.A.),
- Trzeci do pary (program 3 P.R. S.A.),
- Nasz Parnas (program 3 P.R. S.A.),

- Klub ludzi ciekawych wszystkiego (program 3 P.R. S.A.),
- Scennik współczesny (Radio Bis),
- Mikroopowiadanie przed mikrofonem (Radio Bis).

W celu przeprowadzenia analizy tych audycji podzielono tematykę informacji o wydarzeniach i zjawiskach kulturalnych na cztery kategorie: Warszawa, Kraków, kraj (poza Warszawą i Krakowem), inne (zagranica i wydarzenia nieumiejscowione).

Zastosowanie tych kategorii umożliwiło dokładną statystyczną analizę głównych audycji poszczególnych programów. Z analizy wynika, że najbardziej otwarty na problematykę kulturalną spoza „centrum” jest program 2 PR S.A. Informacje pozawarszawskie stanowią prawie 65% Wiadomości kulturalnych nadawanych o różnych porach dnia i 70% wieczornego magazynu Rezonans. Ponadto codziennie rano emituje się tu audycje przygotowane specjalnie z myślą o prezentacji wyłącznie wydarzeń spoza Warszawy. Są to Aktualności kulturalne, Co słysząc w...? oraz Co słysząc w Krakowie?

Zastanawia niewielki udział problematyki „pozacentralnej” w programie 1 PR S.A. W codziennym Informatorze kulturalnym aż 65% wiadomości dotyczy Warszawy, a w sobotnim Notatniku kulturalnym zauważono jedynie 12% doniesień o wydarzeniach pozawarszawskich, przy czym w analizowanym okresie nie dostrzegano w tej audycji wydarzeń krakowskich.

W programie 3 PR S.A. właśnie Kraków, obok Warszawy dominował w Magazynie bardzo kulturalnym. Radio BIS prezentowało przegląd wydarzeń kulturalnych w niedzielne poranki przede wszystkim w magazynie Varia. Dominowała tu Warszawa, ale informacje jej dotyczące nie przekroczyły połowy wszystkich doniesień i komentarzy, pozostawiając stosunkowo dużo miejsca dla Krakowa.

Na uznanie zasługuje dobra koordynacja „ramówek”. Słuchacz zainteresowany problematyką kulturalną w różnych programach może dość swobodnie, bez kolizji dokonywać wyboru. Od tego idealnego układu są jednak dwa wyjątki: pokrywa się czas emisji sobotniego Rezonansu tygodnia w programie 2 z audycją Scennik współczesny w Radiu BIS oraz Kino, teatr, dialog i inni (Program 2) z audycją Ze stolic świata w Radiu BIS.

Kontrola działalności reklamowej i sponsorskiej telewizyjnych nadawców publicznych i komercyjnych

4.23 Nowelizacja z 31 marca 2000 roku ustawy radiofonii i telewizji z 29 grudnia 1992 roku, wprowadziła między innymi następujące zmiany w przepisach dotyczących działalności reklamowej i sponsorskiej:

- zakaz reklamowania usług medycznych i leków wydawanych wyłącznie z przepisu lekarza;
- zakaz nadawania reklam nawołujących bezpośrednio niepełnoletnich do nabywania produktów lub usług, czy też zachęcających ich do wywierania presji na rodzicach lub innych osobach w celu skłonienia ich do zakupu reklamowanych produktów lub usług;
- zakaz reklamowania loterii promocyjnych.

Ponadto ustawa określiła, że sponsorem audycji i innych przekazów nie mogą być osoby fizyczne lub prawne, których zasadnicza działalność polega na produkcji, sprzedaży lub innym udostępnianiu towarów lub usług, których reklama jest zakazana.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji na podstawie ustawowej delegacji, 6 lipca 2000 roku, wydała rozporządzenia, w których określiła szczegółowe zasady działalności reklamowej i sponsorskiej.

W prawie polskim obowiązuje całkowity zakaz reklamy napojów alkoholowych. Istnieje jednak problem pośredniej reklamy napojów alkoholowych. Krajowa Rada współpracowała w tym zakresie z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a także z właściwymi prokuraturami. Jak dotychczas nie udało się jednak wyeliminować z rynku pośrednich form reklamy alkoholu.

Przewodniczący KRRiT w tej sprawie skierował również wniosek do Prezesa Rady Ministrów o podjęcie inicjatywy ustawodawczej mającej na celu wyeliminowanie przekazów reklamowych i przekazów w inny sposób promujących alkohol.

Obecnie trwa procedura związana z nowelizacją ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, m.in. w zakresie zmiany przepisów dotyczących bezpośredniej i pośredniej reklamy alkoholu w mediach elektronicznych w godzinach 6.00 - 23.00.

4.24 KRRiT w 2000 roku dwukrotnie przeprowadziła kompleksową kontrolę działalności reklamowej i sponsorskiej nadawców publicznych i komercyjnych. W marcu kontrolą objęto wszystkich nadawców, natomiast we wrześniu tylko tych nadawców, w których działalności reklamowej i sponsorskiej stwierdzono istotne naruszenia obowiązujących przepisów. Kontrole dotyczyły przestrzegania przez nadawców przepisów regulujących działalność reklamową i sponsorską, ze szczególnym uwzględnieniem sposobu archiwizacji programu.

4.25 Podczas kontroli ogólnopolskich programów telewizji publicznej stwierdzono m.in. następujące uchybienia:

- naruszenie § 9 ust. 1 rozporządzenia KRRiT z 31 sierpnia 1993 roku w sprawie zakazu sponsorowania określonych audycji i określonych sposobów sponsorowania poprzez brak w ewidencji audycji sponsorowanych sponsorów nagród Teleturnieju „Jeden z Dziesięciu” (Program 2 TVP S.A., 8 marca 2000 roku),
- naruszenie art. 16 ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji. Nadawca emitował bez wyraźnego wyodrębnienia w programie i bez oznaczenia reklamy kasety wideo (np. „Wędrowniki z Dinosaurami”),
- naruszenie art.16 b ust. 2 pkt 1 ustawy o radiofonii i telewizji poprzez emisję, w okresie od 19 maja do 1 czerwca 2000 roku, reklam nawołujących bezpośrednio niepełnoletnich do nabywania produktów bądź usług, np. lody Algida, Milky Way, Mamba, Magazyn Księżniczka;
- naruszenie art.16 b ust. 2 pkt 4 ustawy o radiofonii i telewizji poprzez emisję w dniach 4,8,19 i 26 lipca 2000 roku reklam loterii promocyjnych;
- naruszenie art. 17 ust. 5, pkt. 4 ustawy o radiofonii i telewizji poprzez sponsorowanie w dniach 19 i 20 2000 roku audycji „Jaka to melodia” przez Browar Dojlidy.

Każdorazowo, po stwierdzeniu naruszenia przepisów, Przewodniczący KRRiT kierował do nadawcy wezwania do bezzwłocznego usunięcia uchybień. Nadawca wywiązywał się w trybie pilnym z nałożonych zaleceń.

4.26 Podczas kontroli regionalnych programów TVP S.A. stwierdzono m.in. następujące uchybienia:

- brak właściwego oznaczenia i wyodrębnienia reklam w programie (OTV Rzeszów),
- zaliczanie czasu oznaczeń reklamy oraz informacji o usługach nadawcy w zakresie rozpowszechniania reklam i ogłoszeń do czasu nadawania reklam (OTV Warszawa, OTV Gdańsk, OTV Lublin, OTV Łódź, OTV Wrocław),
- brak pełnej ewidencji reklam i audycji sponsorowanych (OTV Gdańsk, OTV Katowice, OTV Kraków, OTV Poznań, OTV Rzeszów),
- nieprawidłowe prowadzenie ewidencji reklam i audycji sponsorowanych (OTV Gdańsk, OTV Katowice, OTV Kraków, OTV Lublin, OTV Rzeszów, OTV Szczecin, OTV Wrocław, Biuro Oddziałów Regionalnych TVP S.A. w zakresie pasma wspólnego),
- nieprawidłowe wskazanie sponsora audycji (OTV Bydgoszcz, OTV Kraków, OTV Wrocław),

Kontrola działalności reklamowej i sponsorskiej Warszawskiego Ośrodka Telewizyjnego wykazała, iż sponsorem audycji „Sport w WOT” (emisja 19, 22 i 23 maja 2000 roku), „Są takie miejsca” (emisja 21 maja 2000 roku), „Prognoza pogody” (22 maja 2000 roku) były Browary Warszawskie. Narusza to art. 17 ust. 5 pkt 4 ustawy o radiofonii i telewizji (sponsorem audycji były osoby fizyczne lub prawne, których zasadniczą działalność stanowi produkcja lub sprzedaż towarów lub świadczenia usług, o których mowa w art. 16b ust. 1). Przewodniczący KRRiT skierował do nadawcy wezwanie do bezzwłocznego usunięcia uchybień. Nadawcy wywiązywali się z nałożonych zaleceń.

4.27 Podczas kontroli ogólnopolskich nadawców komercyjnych (Polsat, Polsat 2, TVN, TV4, Canal +) stwierdzono m.in. następujące uchybienia:

- przekroczenie dopuszczalnego czasu emisji reklam w godzinie zegarowej (TV 4 i TVN),
- kryptoreklama (TVN emitując program *Ładny dom* przedstawiał towary i usługi, prezentował znaki towarowe i działalność przedsiębiorców – producentów towarów lub usług, w celu ich promocji i osiągnięcia efektu reklamowego),
- przerwanie audycji dla dzieci w celu nadania reklam (TVN, Polsat),
- emisja reklam nawołujących bezpośrednio małoletnich do nabywania produktów bądź usług (TVN, Polsat, Canal +, TV 4),
- reklama loterii promocyjnych (TVN, Polsat),
- brak właściwego oznaczenia reklamy (Polsat 2),
- niepełna ewidencja reklam (Polsat 2, TV4),
- zbyt krótkie przerwy pomiędzy kolejnymi blokami reklamowymi (TVN),
- nieprawidłowe wskazania sponsora (TVN, Polsat),
- niepełna ewidencja audycji sponsorowanych (Polsat 2, TV 4),
- przekroczenie dopuszczalnej liczby wskazań sponsora (Polsat 2),
- sponsorowanie audycji, których sponsorowanie jest zabronione (TV 4).

Przewodniczący KRRiT 21 lutego 2001 roku wydał decyzję 1/2001, na podstawie której nałożył karę w wysokości 5000 złotych na spółkę Polskie Media S.A., rozpowszechniającą program telewizyjny TV 4, za przekraczanie dopuszczalnego czasu emisji reklam.

4.28 Podczas kontroli dokonano analizy wykorzystania czasu reklamowego przez poszczególnych nadawców. Poniższa tabela przedstawia czas emisji reklam i procentowy udział reklam w programach nadawców telewizyjnych w latach 1998 - 2000.

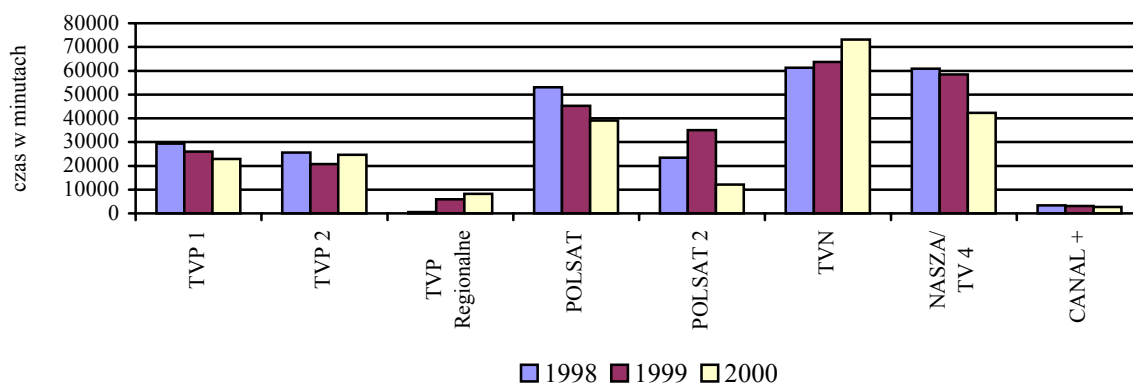
Porównanie czasu wyemitowanych reklam, ogłoszeń i telesprzedaży

Nadawca	Czas wyemitowanych reklam, ogłoszeń, telesprzedaży w minutach			Procent reklam, ogłoszeń i telesprzedaży w programie			Zmiana 2000 do 1999 w %
	1998	1999	2000	1998	1999	2000	
TVP 1	29 336	26 040	22 867	6,41	5,17	5,00	-12,19
TVP 2	25 634	20 791	24 639	6,08	4,55	5,68	18,51
TVP Regionalne	489	5 965	8 175	1,66	1,66	2,93	37,05
POLSAT	53 103	45 292	39 028	11,12	8,93	7,81	-13,83
POLSAT 2	23 462	35 009	12 185	6,89	7,05	3,21	-65,19
TVN	61 307	63 661	73 131	11,73	12,40	13,88	14,88
NASZA/ TV 4	60 879	58 492	42 284	15,44	14,39	9,28	-27,71
CANAL +	3 358	3 045	2 691	2,99	1,31	4,26	-11,63
POLONIA 1*	225 364	286 523	321 773	51,18	56,63	61,12	12,30
RTL 7*	38 277	47 709	52 306	7,28	9,28	10,55	9,64
RAZEM	521 209	592 527	599 079				1,11

* nadawcy zdelocalizowani, bez polskiej koncesji, działający na podstawie Konwencji o Telewizji Ponadgranicznej

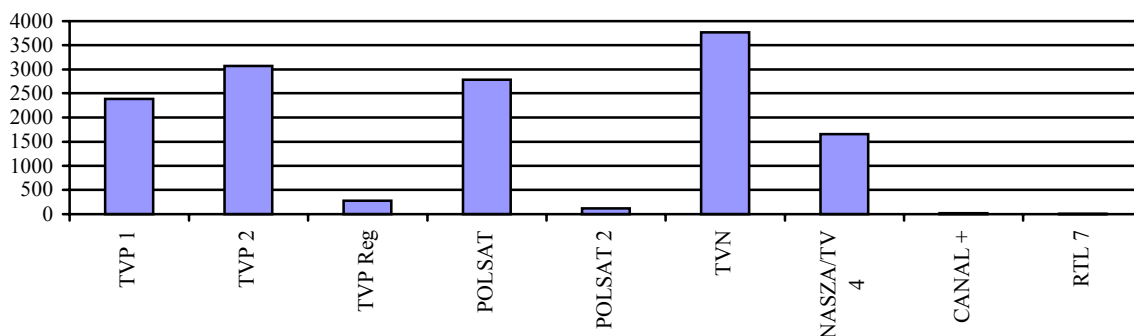
W ramach analizy porównano także czas emisji reklam w programach nadawców telewizyjnych w latach 1998 – 2000. Zależność tę przedstawia poniższy wykres, z którego wynika, że w 2000 roku jedynie TVP 2, Oddziały Regionalne TVP S.A. i TVN, przeznaczyły na przekazy reklamowe, ogłoszenia i telesprzedaż więcej czasu niż w roku 1999 roku.

Czas emisji reklam, ogłoszeń, telesprzedaży w programach nadawców w 1998, 1999 i 2000 r.

4.29 Oprócz wpływów z prowadzonej działalności reklamowej nadawcy uzyskują środki z możliwości sponsorowania audycji i innych przekazów. Nadawca ma obowiązek wskazać sponsora audycji (na początku lub na końcu audycji), może również informacje o sponsorze umieścić w zapowiedzi audycji.

Liczba wskazań sponsorów i zapowiedzi audycji sponsorowanych

4.30 Podczas kontroli dziewięciu lokalnych nadawców komercyjnych (Prywatna Telewizja Aval, Telewizja Regionalna Zagłębia Miedziowego, Telewizja Vigor w Gorzowie Wielkopolskim, Stowarzyszenie Telewizyjne Lubań, Telewizja Regionalna Bryza, Telewizja Dolnośląska TeDe, Telewizja Zielona Góra TV 51, Niezależna Telewizja Lokalna NTL, Telewizja Niepokalanów) stwierdzono m.in. następujące uchybienia:

- nieprawidłowe prowadzenie ewidencji nadanych reklam (Prywatna Telewizja Aval, Regionalna Telewizja Zagłębia Miedziowego Vigor, TV 51),
- nieprawidłowe prowadzenie ewidencji audycji sponsorowanych (Stowarzyszenie Telewizyjne Lubań, Prywatna Telewizja Aval, Telewizja Vigor w Gorzowie Wielkopolskim, TV 51, Telewizja NTL),
- nieprawidłowe wskazanie sponsora (Telewizja Vigor w Gorzowie Wielkopolskim).

Nie stwierdzono uchybień w działalności reklamowej i sponsorskiej Regionalnej Telewizji Bryza, Telewizji Dolnośląskiej TeDe oraz Telewizji Niepokalanów.

4.31 W 2000 roku przeprowadzona została kompleksowa kontrola działalności reklamowej i sponsorskiej w programach telewizyjnych nadawców kablowych. Do końca roku skontrolowano działalność 103 nadawców kablowych oraz 6 kanałów tematycznych Polsat Cyfrowy. Uchybienia stwierdzono w programach 77 nadawców. Najczęściej powtarzały się m.in. następujące uchybienia:

- brak właściwego oznaczenia przekazów reklamowych (21 nadawców),
- przekroczenie dopuszczalnego czasu nadawania reklam (18 nadawców),
- złamanie zakazu sponsorowania niektórych audycji (4 nadawców),
- brak archiwizacji audycji (6 nadawców),
- nieprawidłowe prowadzenie ewidencji nadanych reklam i telesprzedaży (65 nadawców).

- nieprawidłowe prowadzenie ewidencji sponsorowanych audycji lub brak takiej ewidencji (16 nadawców).

Spośród 103 skontrolowanych nadawców telewizji kablowej do 26 nie zgłoszono uwag i zastrzeżeń w zakresie prowadzonej działalności reklamowej i sponsorskiej.

Statystyczne zestawienie najczęściej popełnianych uchybień przedstawia poniższa tabela.

Brak właściwego oznaczenia przekazów reklamowych	20,4%
Przekroczenie dopuszczalnego czasu nadawania reklam	17,5%
Przerwanie audycji w celu nadania reklamy	1,0%
Nadanie zakazanej reklamy	18,5%
Wpływ sponsora na treść audycji	1,0%
Zakaz sponsorowania audycji	2,9%
Brak należytej archiwizacji	3,8%
Nieprawidłowo prowadzona ewidencja nadanych reklam i telesprzedaży	63,1%
Nieprawidłowo prowadzona ewidencja sponsorowanych audycji	15,5%
Niewłaściwe wskazanie sponsora	3,8%

Ocena działalności reklamowej i sponsorskiej radiowych nadawców publicznych i komercyjnych

4.32 Kontrola działalności reklamowej i sponsorskiej objęła program 1 i program 3 Polskiego Radia S.A. oraz programy 17 rozgłośni regionalnych P.R. S.A.

Podczas kontroli nie zgłoszono uwag do następujących nadawców: Radio Białystok S.A.; Radio Pomorza i Kujaw S.A.; Radio Gdańsk S.A.; Radio Katowice S.A.; Radio Koszalin S.A.; Radio Lublin S.A.; Radio Olsztyn S.A.; Radio PRO FM S.A. w Opolu; Radio Merkury S.A. w Poznaniu; Radio Szczecin S.A.; Radio Zachód S.A. w Zielonej Górze.

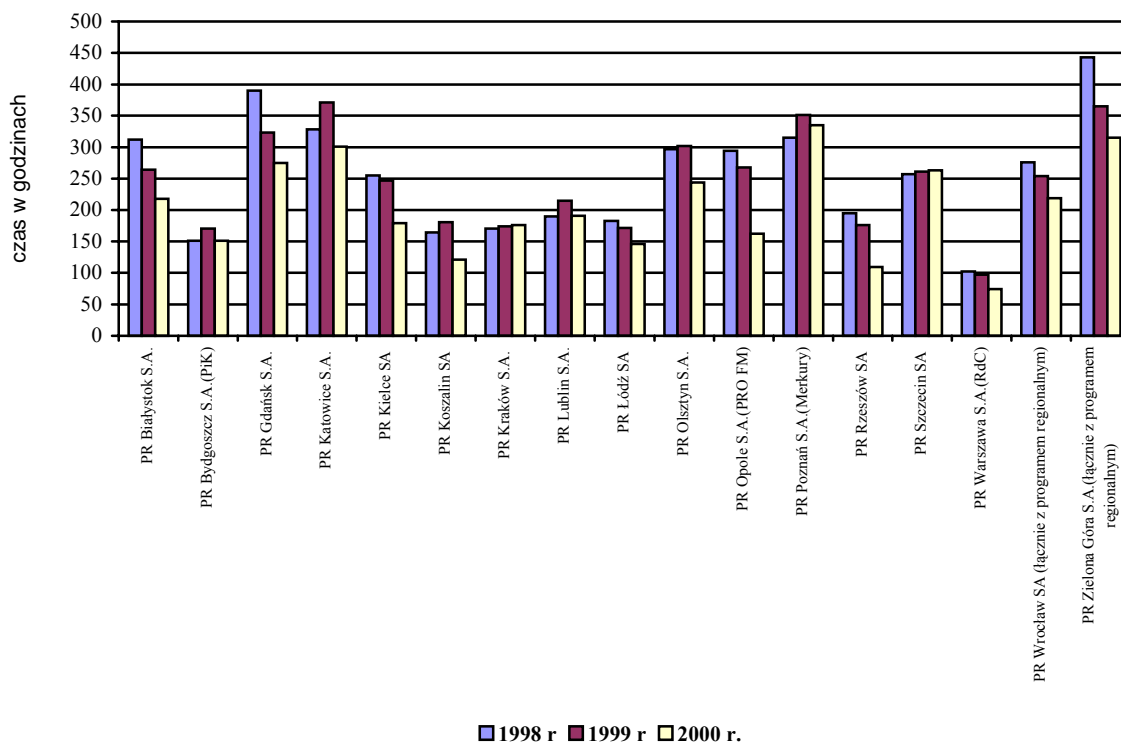
Do najczęstszych uchybień w zakresie działalności reklamowej i sponsorskiej w publicznej radiofonii należy m.in.:

- brak właściwego oznaczenia przekazów reklamowych (Radio Łódź S.A., Radio Rzeszów S.A.),
- przerwanie audycji w celu nadania reklamy (Program 1 Polskiego Radia S.A.),
- błędy w ewidencji reklam lub niezgodność zapisów z wyemitowanymi reklamami (Radio dla Ciebie S.A.; R Kielce S.A.; R Kraków S.A.; R Łódź S.A.; R Wrocław S.A.; Program 1 Polskiego Radia S.A.; Program 3 Polskiego Radia S.A.),
- błędy w ewidencji audycji sponsorowanych (Radio Łódź S.A.).

W programach Rozgłośni Regionalnych Polskiego Radia S.A. obserwuje się wyraźny spadek udziału reklamy w dziennym czasie emisji programu, a także systematyczny spadek liczby audycji sponsorowanych.

Na wykresie przedstawiono porównanie czasu emisji reklam w rozgłośniach Polskiego Radia w 1998, 1999 i 2000 roku.

Czas emisji reklam w rozgłośniach Polskiego Radia w 1998, 1999 i 2000 r.

Nazwa rozgłośni	Czas emisji reklam (w godzinach)			Dynamika zmian 2000/1999	% udział reklamy w programie w 2000 roku
	1998 rok	1999 rok	2000 rok		
PR Białystok S.A.	312	264	218	-17,42%	2,48
PR Bydgoszcz S.A.(PiK)	151	170	151	-11,18%	1,72
PR Gdańsk S.A.	390	323	275	-14,86%	3,14
PR Katowice S.A.	328	371	301	-18,87%	3,43
PR Kielce S.A.	255	247	179	-27,53%	2,05
PR Koszalin S.A.	164	181	121	-33,15%	1,37
PR Kraków S.A.	170	174	176	+1,15%	2,01
PR Lublin S.A.	190	215	191	-11,16%	2,18
PR Łódź S.A.	183	171	146	-14,20%	1,66
PR Olsztyn S.A.	297	302	244	-19,20%	2,78
PR Opole S.A. (PRO FM)	294	268	162	-39,55%	2,98
PR Poznań S.A.(Merkury)	315	351	335	-4,56%	3,31
PR Rzeszów S.A.	195	176	109	-38,07%	1,24
PR Szczecin S.A.	257	261	263	+0,76%	3,00
PR Warszawa S.A.(RdC)	102	97	74	-23,71%	0,82
PR Wrocław S.A. (łącznie z programem regionalnym)	276	254	219	-13,78%	1,24
PR Zielona Góra S.A.(łącznie z programem regionalnym)	443	365	315	-13,70%	2,06
Średnio: Rozgłośnie Reg. PR S.A.	254	247	205	-17,00%	2,33
PR Program I	113	97	106	+8,49%	1,26
PR Program III	99	101	136	+25,74%	1,55

4.33 Kontrola działalności reklamowej i sponsorskiej ogólnopolskich komercyjnych nadawców radiowych – Radia RMF FM i Radia Zet została przeprowadzona na podstawie

analizy dokumentacji emitowanych reklam i audycji sponsorowanych oraz w oparciu o archiwalny materiał dźwiękowy.

W trakcie kontroli działalności reklamowej i sponsorskiej Radia Zet nie stwierdzono istotnych naruszeń obowiązujących przepisów. Ewidencja wyemitowanych reklam prowadzona była zgodnie z rozporządzeniami KRRiT, jedynie ewidencja audycji sponsorowanych w dniu kontrolowanym nie zawierała informacji na temat daty emisji i czasu trwania audycji sponsorowanych.

W działalności Radia RMF FM naruszenia przepisów regulujących działalność reklamową i sponsorską dotyczyły przede wszystkim niedokładności w prowadzonej ewidencji wyemitowanych reklam. W zakresie działalności sponsorskiej naruszenia dotyczyły przekroczenia czasu wskazań sponsora, a także sposobu ich oznaczania.

Czas emisji reklam w latach 1998 - 2000 przedstawia poniższa tabela.

Nazwa rozgłośni	Czas emisji reklam (w godzinach)			Dynamika zmian 2000/1999	% udział reklamy w programie w 2000 roku
	1998 rok	1999 rok	2000 rok		
RMF FM	349	328	369	+11,11%	4,20
Radio Zet	461	340	299	-12,06%	3,40

4.34 W 2000 roku kontrolę działalności reklamowej i sponsorskiej przeprowadzono u 153 nadawców radiowych.

Do 72 nadawców nie zgłoszono uwag dotyczących archiwizowania programu oraz prowadzonej działalności reklamowej i sponsorskiej.

W wyniku kontroli Przewodniczący KRRiT podjął w stosunku do trzech nadawców szczególne działania dyscyplinujące:

- Radio TOK FM - 5 października 2000 roku w programie wyemitowano kryptoreklamę usług medycznych. Przewodniczący KRRiT po stwierdzeniu naruszenia przepisów ustawy, wydał 7 listopada 2000 roku decyzję nr 212/2000 o nałożeniu na nadawcę kary w wysokości 5.000 złotych. Wskutek złożonego odwołania przez nadawcę, toczy się postępowanie sądowe;
- Radio HIT z Włocławka – przekroczono limit dopuszczalnego czasu nadawania reklam (2% w czasie nadawania programu, nie więcej niż 3 minuty w godzinie). Przewodniczący KRRiT 11 lipca 2000 roku wydał decyzję nr 152/2000 o nałożeniu na nadawcę kary w wysokości 2.000 złotych;
- Radio PRO KOLOR z Opola - udostępniono częstotliwość innemu nadawcy (Radio WaWa). KRRiT podjęła uchwałę nr 597/2000 o wszczęciu postępowania w sprawie cofnięcia koncesji.

Do 7 nadawców, którzy w sposób rażący naruszyli obowiązujące przepisy, Przewodniczący KRRiT skierował wezwania do bezzwłocznego zaniechania działań sprzecznych z prawem i przedstawienia wyjaśnień.

Do 65 nadawców, u których stwierdzono inne nieprawidłowości, skierowano wezwania do usunięcia wskazanych uchybień.

Kontrola wykazała, że 13 nadawców nieprawidłowo archiwizuje wyemitowany program i nie przedstawiło do kontroli w pierwszym terminie wskazanych 4 godzin wyemitowanego programu.

Naruszenie warunków określonych w koncesjach, dotyczących czasu nadawania reklam, stwierdzono u czterech nadawców: Radio HIT z Włocławka; Radio Ja Jarocin, Radio Plus z Kielc, Twoje Radio Wałbrzych.

Ponadto kontrola wykazała naruszenia przepisów zawartych w rozporządzeniu KRRiT w sprawie zasad działalności reklamowej, a w szczególności m.in.:

- brak lub niewłaściwe oznaczanie bloków reklamowych (21 nadawców);
- nieprawidłowości w ewidencji reklam (36 nadawców).

4.35 Audycje sponsorowane emitowało 117 nadawców spośród 153 skontrolowanych.

Naruszenia przepisów dotyczących sponsoringu polegały przede wszystkim na podaniu danych o sponsorze wykraczających poza dozwolone informacje (adres, telefon, kilka produktów, hasło reklamowe). Naruszenie to stwierdzono u 14 nadawców.

Inne uchybienia dotyczyły:

- nieprawidłowego prowadzenia ewidencji audycji sponsorowanych (11 nadawców);
- promocji sponsora w audycji (1 nadawca);
- przekroczenia dopuszczalnego czasu prezentowania sponsora (1 nadawca).

Statystyczne zestawienie najczęściej popełnianych uchybień przedstawia poniższa tabela.

Brak odpowiedzi na żądanie Przewodniczącego KRRiT	0,7%
Brak należytej archiwizacji	8,5%
Przekroczenie czasu reklamowego	2,6%
Reklama produktów zakazanych	0,7%
Niewłaściwe oznaczenie reklamy	13,7%
Nieprawidłowa ewidencja reklam	23,5%
Nieprawidłowa ewidencja audycji sponsorowanych	9,4%
Podawanie adresu, telefonu lub kilku produktów sponsora	12,0%
Przekroczenie czasu informacji o sponsorze	0,9%
Wskazanie sponsora w trakcie audycji	0,0%
Audycja sponsorowana zawiera przekaz reklamowy sponsora	0,9%

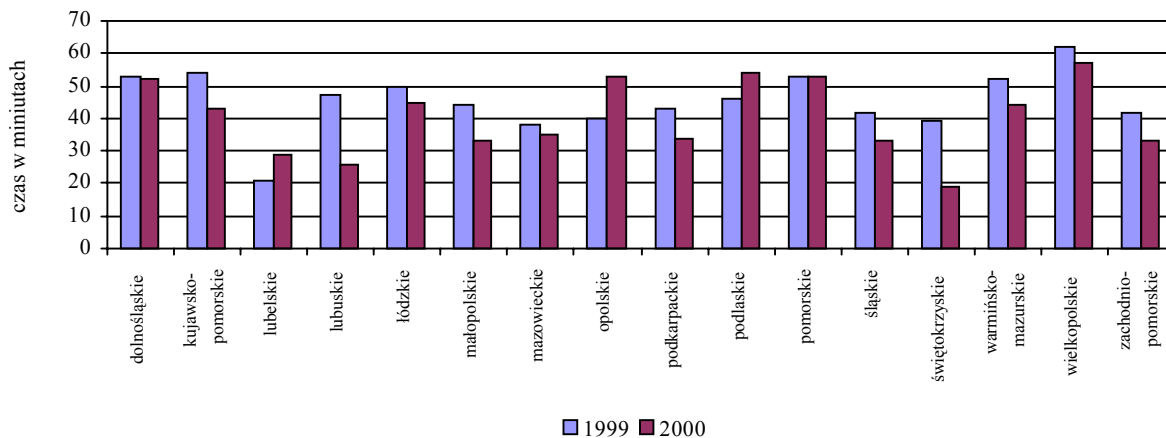
4.36 W IV kwartale 2000 roku przeprowadzono ponowną kontrolę 19 nadawców, którzy nie przedstawili materiałów poemisyjnych do kontroli w pierwszym terminie, bądź u których stwierdzono rażące naruszenia obowiązujących przepisów. W tej grupie nadawców podczas ponownej kontroli do 4 nie zgłoszono żadnych zastrzeżeń, a u 15 stwierdzono drobne uchybienia, które zostały usunięte.

Przewodniczący KRRiT upoważnił ponadto do przeprowadzenia 11 bezpośrednich kontroli działalności reklamowej i sponsorskiej w siedzibach nadawców.

4.37 Podczas kontroli stwierdzono dużą rozpiętość wykorzystywanego czasu reklamowego. 139 lokalnych i regionalnych komercyjnych nadawców radiowych wyemitowało łącznie 94 godziny reklam – jeden nadawca średnio ok. 41 minut. Najwięcej reklam wyemitowało Radio RMI Poznań – 109 minut, najmniej Radio Index z Zielonej Góry – 4 minuty reklam.

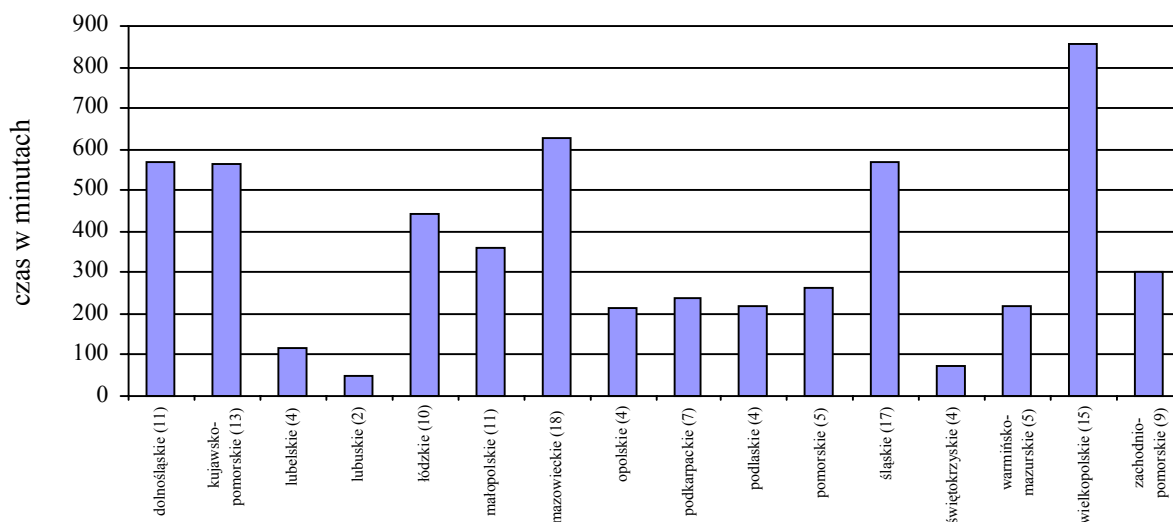
Czas emisji reklam zależy jest od zasięgu i słuchalności nadawcy, jak również od regionu działalności. Zmiany na regionalnym rynku reklam przedstawia poniższy wykres.

Porównanie średniego czasu nadanych reklam przez jednego nadawcę w danym województwie w 1999 r i 2000 r. (w kontrolowanym dniu)

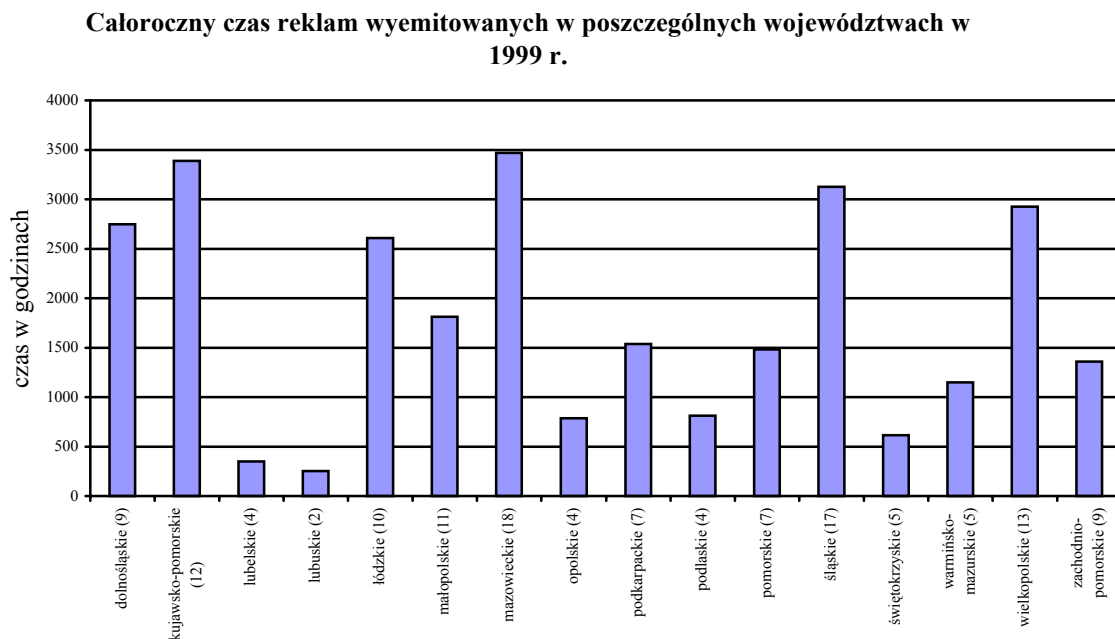
O wielkości regionalnego rynku reklamowego świadczy m.in. ogólny czas reklam wyemitowanych przez wszystkich nadawców z danego województwa. Zależność tę odzwierciedla poniższy wykres (w nawiasach podano liczbę nadawców).

Łączny czas nadanych reklam przez nadawców radiowych w poszczególnych województwach (w kontrolowanym w 2000 r. dniu)

Wielkość udziału poszczególnych nadawców radiowych i telewizyjnych, publicznych i komercyjnych w rynku reklamowym zależy ściśle od charakteru programowego, zasięgu, słuchalności i regionu działania.

Dla porównania przedstawiono wykres ilustrujący czas wyemitowanych reklam w 1999 roku.

Badania odbioru programów radiowych i telewizyjnych

4.38 Jednym z ustawowych zadań Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji jest organizowanie badań treści i odbioru programów radio i telewizji (art. 6 ust. 2 pkt. 5 urt.). Zadanie to wypełniane jest przez KRRiT z jednej strony poprzez prowadzony własnymi siłami monitoring programów, z drugiej – poprzez analizę wyników badań widowni telewizji i audytorium radio prowadzonych przez specjalistyczne ośrodki w kraju i przez współpracę z tymi ośrodkami.

W zakresie badań odbioru telewizji Krajowa Rada korzysta – od początku wprowadzenia ich w naszym kraju - z wyników badań telemetrycznych, pokazujących na bieżąco, każdego dnia, wielkość widowni poszczególnych stacji i pojedynczych audycji w ich ramach. Badania te pozwalają także dokonywać analiz przekrojowych dla dłuższych okresów, pokazujących generalne tendencje w odbiorze telewizji w Polsce i pozycję poszczególnych nadawców. W Polsce badaniami takimi zajmują się dwie firmy badawcze: AGB Polska oraz OBOP-Taylor Nelson. W roku 2000 KRRiT korzystała, podobnie jak w latach ubiegłych, z wyników badań telemetrycznych AGB Polska.

Na podstawie tych badań KRRiT prowadziła na bieżąco analizy zasięgu społecznego odbioru programów telewizyjnych nadawanych na terenie Polski, zarówno publicznych jak i koncesjonowanych. Analizą objęte były wszystkie stacje naziemne: ogólnopolskie, regionalne i lokalne. KRRiT prowadziła także okresowe i całoroczne, całościowe analizy tzw. rynku telewizyjnego, tj. pozycji poszczególnych nadawców i sektorów nadawców wśród odbiorców oraz dynamiki zmian w tym zakresie w porównaniu z latami ubiegłymi.

Analiza rynku nadawców telewizyjnych pozwoliła stwierdzić, że po okresie dynamicznych przemian w latach wcześniejszych obecnie sytuacja jest względnie stabilna, z tendencją do dalszego stopniowego różnicowania się kanałów i programów, postępującego w odpowiedzi na uważnie obserwowane przez nadawców potrzeby i zachowania widzów.

Badania potwierdziły stopniowe zmniejszanie się udziału nadawców ogólnopolskich, w tym także publicznych, w rynku, obserwowane już w latach ubiegłych. Postępuje segmentacja rynku telewizyjnego i różnicowanie ofert.

Badanie dynamiki zmian rynku telewizyjnego uzupełniono analizą preferencji widzów, mierzonych listą najpopularniejszych audycji nadanych w 2000 roku przez oba programy ogólnopolskiej telewizji publicznej: TVP 1 i TVP 2 oraz przez główne stacje koncesjonowane: Polsat i TVN.

Obok analiz dotyczących pozycji poszczególnych nadawców KRRiT prowadziła także obserwację odbioru wybranych audycji telewizyjnych dotyczących szczególnie ważnych wydarzeń. Przykładem takich opracowań jest analiza widowni audycji publicystycznych w ogólnopolskich programach telewizji publicznej i koncesjonowanej w okresie kampanii wyborczej na Urząd Prezydenta RP.

Wyniki analiz zostały przedstawione w części pt. „Informacja o podstawowych problemach radiofonii i telewizji”.

4.39 W odniesieniu do analiz audytorium radia Krajowa Rada kontynuowała współpracę z OBOP-Taylor Nelson, prowadzoną od kilku lat. W 2000 roku, przy zachowaniu nie zmienionej ogólnej metodologii badań, ośrodek ten wprowadził nowatorską na polskim rynku metodę badawczą, tzw. radiometrię (czyli elektroniczną autorejestrację przez badanych faktu słuchania radia i danej stacji na bieżąco, od razu w trakcie słuchania) – pozwalającą na równie dokładny pomiar audytorium radia jak pomiar telemetryczny w przypadku telewizji.

Krajowa Rada miała także możliwość korzystania z badań radiowych prowadzonych przez firmę SMG/KRC, tzw. metodą DAR (czyli tradycyjnego wywiadu z badanymi ex post, tj. następnego dnia w stosunku do dnia objętego badaniem) - mniej dokładną, za to o wiele tańszą w realizacji.

Oba badania – realizowane przez OBOP-Taylor Nelson i przez SMG/KRC - są podobne pod względem zakresu przedmiotowego (tj. listy badanych stacji radiowych i przyjętych wskaźników), różnią się jednak zasadniczo pod względem zastosowanej metody uzyskiwania danych, co wpływa znacząco na różnice uzyskiwanych wyników. Stwarza to ważne problemy natury praktycznej, związane z interpretacją tych wyników.

Do końca 2000 roku brak było w Polsce jednolitego standardu badań audytorium radia, uznawanego przez wszystkich nadawców - ogólnopolskich i lokalnych, a także przez reklamodawców i firmy zajmujące się akwizycją i sprzedażą reklam.

Fakt istnienia dwóch odmiennych, konkurujących ze sobą standardów badawczych przysparza wielu kłopotów zarówno nadawcom, jak i w ogóle wszystkim, którzy na podstawie wyników badań dokonują analiz i podejmują istotne dla nadawców decyzje. Wyniki badań audytorium, a zwłaszcza określana poprzez nie pozycja stacji na rynku, decydują bowiem o żywotnych interesach nadawców, związanych z możliwością pozyskiwania reklam, a często wręcz o ich „być lub nie być”.

Odrębnym, równie ważnym problemem pozostaje fakt, że w 2000 roku realizacja żadnego z wymienionych badań nie uwzględniała w wystarczającym stopniu interesu nadawców lokalnych. Zastosowane w obu badaniach wielkości prób nie zapewniały – w odniesieniu do stacji małych, działających na niewielkim obszarze - rzetelności wyników uzyskiwanych w krótkich okresach badawczych - krótszych niż kwartał lub nawet pół roku.

W odpowiedzi Krajowa Rada, na zorganizowanym z jej inicjatywy w styczniu 2001 r. spotkaniu przedstawicieli wszystkich grup nadawców radiowych: ogólnopolskich,

ponadregionalnych i lokalnych z reprezentantami firm prowadzących badania odbioru radia, przedstawiła projekt działań prowadzących do wypracowania jednolitego, możliwego do zaakceptowania przez wszystkich zainteresowanych standardu badań radiowych.

Podstawą tych działań miałyby być powołanie przez nadawców firmy zarządzającej badaniami audytorium. Do jej zadań będzie należało ustalenie standardu badań i następnie wyłonienie firmy, która te badania będzie realizować; czuwanie nad rzetelnością badań w odniesieniu do wszystkich grup nadawców; opracowanie ścisłych zasad dystrybucji i wykorzystywania wyników. Wzorem może tu być podobna instytucja działająca od 1992 r. z powodzeniem w Wielkiej Brytanii (RAJAR – Radio Joint Audience Research Ltd), będąca wspólną własnością BBC, a więc nadawcy publicznego, i tamtejszego Stowarzyszenia Radiowych Stacji Komercyjnych.

Inicjatywa KRRiT spotkała się z pozytywnym przyjęciem ze strony wszystkich reprezentowanych na spotkaniu grup nadawców.

Informacje dotyczące jednolitego standardu badań radiowych znajdują się również w rozdziale I Sprawozdania KRRiT.

V. DZIAŁALNOŚĆ MIĘDZYNARODOWA KRAJOWEJ RADY RADIOFONII I TELEWIZJI

Podstawowe kierunki działalności międzynarodowej KRRiT

5.1 Przy planowaniu kierunków tej działalności Krajowa Rada kierowała się priorytetami polskiej polityki międzynarodowej oraz kierunkami europejskiej polityki audiowizualnej. Z tego powodu szczególne miejsce w działalności międzynarodowej Krajowej Rady przypada Radzie Europy i działaniom związanym z przyszłym członkostwem Polski w Unii Europejskiej.

Krajowej Radzie została powierzona odpowiedzialność za reprezentowanie Polski w strukturach Rady Europy zajmujących się środkami masowego przekazu. Reprezentanci Polski odgrywają znaczącą i aktywną rolę w pracach tych struktur. Przedstawiciele KRRiT lub zgłoszeni przez nią eksperci biorą udział w pracach grup zajmujących się najważniejszymi dla sektora audiowizualnego problemami. Nasz wkład w prace Rady Europy jest bardzo wysoko oceniany. Znajduje to m.in. odzwierciedlenie w wyborach polskich przedstawicieli do pełnienia funkcji przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego poszczególnych grup ekspertów.

Rezultatem pozytywnej oceny pracy polskich przedstawicieli w Radzie Europy był również wybór Krakowa jako miejsca VI Konferencji Ministerialnej w czerwcu 2000 roku. Celem tego rodzaju spotkań jest wyznaczanie kierunków polityki Rady Europy wobec środków masowego przekazu na najbliższe lata. Krajowa Rada organizowała tę konferencję wspólnie z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów oraz Małopolskim Urzędem Wojewódzkim w Krakowie.

5.2 Jednym z najważniejszych kierunków działalności międzynarodowej KRRiT są prace związane z integracją europejską. Poczynając od 1996 roku prace te stały się centralną częścią działalności międzynarodowej Krajowej Rady.

„Polityka audiowizualna” stanowiąca jeden z 31 obszarów negocjacyjnych, znalazła się w pierwszej grupie obszarów poddanych screeningowi przez Komisję Europejską w związku z decyzją Rady Europejskiej o rozpoczęciu w marcu 1998 roku negocjacji akcesyjnych z Polską. KRRiT z racji ustawowych kompetencji została włączona przez Radę Ministrów i Zespół Negocjacyjny w prace przygotowujące screening, a następnie w negocjacje.

W 2000 roku prace nad dostosowaniem polskiego ustawodawstwa do standardów Unii Europejskiej w sektorze audiowizualnym nie zostały zakończone, choć Komisja Europejska uznając postęp Polski w tym zakresie podjęła 4 grudnia 2000 roku decyzję o tymczasowym zamknięciu obszaru „polityka audiowizualna”. Warunkiem ostatecznego zamknięcia jest zakończenie przez Polskę prac ustawodawczych w tej dziedzinie do końca 2001 roku. KRRiT

aktywnie uczestniczyła w tworzeniu zarówno projektu nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji, który został przyjęty, jak i w pracach nad kolejnymi projektami nowelizacji, która pozwoli Polsce na definitywne zamknięcie tego obszaru negocjacji.

5.3 Prace związane z procesem akcesyjnym do Unii Europejskiej nie zamykają działań Krajowej Rady związanych z wypełnianiem zobowiązań międzynarodowych Polski dotyczących sektora audiowizualnego. Zobowiązania te obejmują również OECD i WTO.

W związku z przeprowadzaniem przez OECD okresowych przeglądów, dotyczących zakresu wywiązywania się przez kraje członkowskie z zobowiązań w czasie akcesji, Krajowa Rada została włączona w prace przygotowujące Polskę do przeglądu. Przegląd odbył się w listopadzie 1998 roku. Podczas przeglądu w szczególności chodziło o komentarz w zakresie realizacji zobowiązań wynikających z Kodeksu Bieżących Operacji Niewidzialnych. W latach 1999-2000 trwały konsultacje w sprawie ostatecznych zapisów w raporcie z tego przeglądu. Krajowa Rada aktywnie w nich uczestniczyła.

5.4 Działalność Krajowej Rady związana z integracją europejską wykracza poza prace związane z harmonizacją polskiego ustawodawstwa audiowizualnego z unijnym i procedurą negocjacyjną. Podstawą stosunków Polski z Unią Europejską pozostaje Układ Europejski, zawarty między Polską a Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi.

Układ Europejski przewiduje m.in. szerszą współpracę w dziedzinie informacji i audiowizualnych środków przekazu (szczegółowo kwestie te reguluje artykuł 90 Układu). Przepis ten obliguje Polskę, podobnie jak inne państwa stowarzyszone z Europy Środkowej i Wschodniej, do popierania europejskiego przemysłu audiowizualnego. Oznacza także współdziałanie w przyjmowaniu norm technicznych i lansowanie europejskiej techniki audiowizualnej oraz udział w przedsięwzięciach na szczeblu europejskim, ukierunkowanych bezpośrednio na wzmacnianie europejskiej produkcji audiowizualnej.

5.5 W planowaniu działalności międzynarodowej Krajowa Rada starała się uwzględnić również zobowiązania wynikające z Układu Europejskiego. W tym kontekście należy postrzegać konferencję „Internet jako medium XXI wieku”, którą KRRiT zorganizowała w grudniu 2000 roku, wydając z tej okazji publikację pod tym samym tytułem.

5.6 Krajowa Rada reprezentuje Polskę w Eurece Audiowizualnej, organizacji zrzeszającej 34 kraje europejskie oraz Komisję Europejską i Radę Europy, stanowiącej najliczniejszą i najbardziej reprezentatywną organizację w europejskim sektorze audiowizualnym. Zadaniem Eureka jest wspieranie i inspirowanie współpracy między krajami kontynentu w zakresie filmu, telewizji i sztuk pokrewnych.

Dostrzegając potrzebę współpracy między europejskimi ciałami regulującymi, KRRiT została członkiem międzynarodowej organizacji zrzeszającej europejskie ciała regulujące, European Platform for the Regulatory Authorities (EPRA). Krajowa Rada była również współzałożycielem tej organizacji.

Osobne miejsce w działalności międzynarodowej Krajowej Rady przypada inicjowaniu i rozwijaniu współpracy w sektorze audiowizualnym pomiędzy krajami Europy Środkowo-Wschodniej oraz współpracy bilateralnej.

Prace związane z integracją europejską

5.7 KRRiT została włączona do działań związanych z integracją europejską, których koordynatorem jest Urząd Komitetu Integracji Europejskiej. Podstawowym dokumentem,

ukierunkowującym współpracę Urzędu z poszczególnymi resortami jest „Narodowy Program Przygotowania do Członkostwa w Unii Europejskiej (NPPC)”.

Narodowy Program Przygotowania do Członkostwa w Unii Europejskiej jest dokumentem, który wyznacza kierunek działań dostosowawczych oraz określa harmonogram ich realizacji w latach 1998-2002 w kontekście zbliżającego się członkostwa Polski w UE. Jego treść wynika z trzech podstawowych elementów:

- dotychczasowej realizacji Układu Europejskiego i stanu przygotowań Polski do członkostwa w Unii,
- opinii Komisji Europejskiej w sprawie polskiego wniosku o członkostwo w UE,
- dokumentu „Partnerstwo dla członkostwa”.

5.8 Program precyzuje podstawowe priorytety dostosowawcze, które będą realizowane w nadchodzących latach. Program obejmuje również harmonogram określający szczegółowo zakres prac koniecznych dla zrealizowania ustalonych priorytetów, terminarz realizacji zadań, instytucje odpowiedzialne za programowanie i realizację zadań, procedury decyzyjne oraz źródła i procedury finansowania.

W ramach współpracy z Urzędem Komitetu Integracji Europejskiej, Krajowa Rada przygotowała rozdziały poświęcone sektorowi audiowizualnemu w opracowaniach takich jak:

- Narodowy Program Przygotowania do Członkostwa w UE w 2000 roku wraz z wersją angielską.
- Raport o stanie realizacji Narodowego Programu Przygotowania do Członkostwa w UE w 1999 roku.
- Informacja dla Sejmu RP o najważniejszych działaniach dostosowawczych w Polsce do wymogów członkostwa w Unii Europejskiej w 1999 roku.
- Informacja do Okresowego Raportu Komisji Europejskiej z postępów na drodze zbliżania Polski do członkostwa w UE – 1999-2000.
- Odpowiedź do Common Position Unii Europejskiej w obszarze „Kultura i polityka audiowizualna”.
- Raport na temat Oceny zdolności administracyjnej Polski do transponowania, wdrażania i egzekwowania prawa wspólnotowego w Okresowym Raporcie Komisji Europejskiej ‘2000.
- Harmonogram działań dostosowujących prawo polskie do prawa Unii Europejskiej 2000 – załącznik do NPPC.
- Propozycja dotycząca celów programowania oraz projektu dla programu Phare 2001.
- Aktualizacja bazy danych The Harmonogram – ver. 8.11 – 8.30. Jest to baza danych Komisji Europejskiej zawierająca wszystkie akty prawne UE wraz z ich odpowiednikami w prawie polskim.
- Dokument obrazujący stan dostosowania prawa polskiego do prawa Unii Europejskiej na koniec 2000 roku.

Zmiany w polskim ustawodawstwie w kontekście harmonizacji z prawem unijnym oraz międzynarodowych zobowiązań Polski

5.9 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji uczestniczyła w rozpoczętych w 1999 roku pracach legislacyjnych zmierzających do dostosowania Ustawy o radiofonii i telewizji do wymogów Dyrektywy Rady Europy 89/552/EWG, w sprawie koordynacji określonych przepisów prawa, ustawodawstwa lub działań administracyjnych w Państwach Członkowskich w zakresie emisji programów telewizyjnych, znowelizowanej Dyrektywą Rady Europy i Parlamentu Europejskiego 97/36/WE.

Zharmonizowanie prawa w obszarze mediów audiowizualnych z normami wspólnotowymi oznacza w praktyce przyjęcie wspólnego dla Unii Europejskiej i Rady Europy standardu dla elektronicznych środków masowego przekazu. Wynika to z faktu znowelizowania w 1998 roku Konwencji Rady Europy o Telewizji Ponadgranicznej, w kierunku wprowadzenia zmian ujednocwiających jej zapisy z regulacjami Dyrektywy o „Telewizji bez granic”.

5.10 Prace nad nowelizacją ustawy o radiofonii i telewizji rozpoczęły się 3 września 1999 roku przekazaniem przez KRRiT Prezesowi Rady Ministrów projektu nowelizacji. Rząd przyjął projekt nowelizacji 19 października 1999 roku. Nowelizacja obejmowała wyłącznie problematykę związaną z dostosowywaniem prawa wewnętrznego w sektorze audiowizualnym do standardów europejskich. Ze względu na cel i zobowiązania akcesyjne RP, projekt rozpatrywany był w trybie pilnym. 29 października został on przesłany Marszałkowi Sejmu RP. Prace parlamentarne nad ustawą zakończyły się jej uchwaleniem przez Sejm 31 marca 2000 roku oraz podpisaniem ustawy przez Prezydenta RP w dniu 6 kwietnia 2000 roku. Ustawa weszła w życie 19 maja 2000 roku.

Trzeba zaznaczyć, że niektóre przyjęte rozwiązania nie w pełni odpowiadają propozycjom przedstawionym w projekcie KRRiT oraz budzą wątpliwości w kontekście międzynarodowych zobowiązań RP.

Rozważając kwestie dostosowania prawa polskiego do postanowień unijnych należy mieć na uwadze, iż ich wdrażanie następuje w ramach wewnętrznego ustawodawstwa danego państwa, a także że dopuszczalne jest wprowadzenie bardziej szczegółowych lub ostrzejszych przepisów w odniesieniu do nadawców podlegających jurysdykcji tego państwa.

Ocena zgodności przyjętych rozwiązań z prawem Unii Europejskiej winna być dokonywana w ramach łącznej interpretacji ustawy o radiofonii i telewizji i innych aktów prawnych, w tym zwłaszcza ustawy o prawie prasowym, która stanowi *lex generalis* do ustawy o radiofonii i telewizji.

W przyjętej nowelizacji szereg dotychczasowych uregulowań, dotyczących np. systemu kwot programowych, zagadnień reklamy czy telesprzedaży, ochrony dzieci i młodzieży, zostało podniesionych do rangi ustawowej. Dotychczas były one uregulowane w rozporządzeniach Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

5.11 W zakresie zmian definicyjnych, rozszerzono definicję „programu”. Obecnie w zakres tego pojęcia wchodzi nie tylko „audycje”, ale także „reklamy i inne przekazy”. Przyjęty zapis wypełnia standard zawarty w konwencji, natomiast dyrektywa nie wprowadza powyższej definicji.

W znowelizowanym pojęciu „reklamy” wskazano, iż jest ona przekazem nie pochodzącym od nadawcy, podczas gdy w dyrektywie wskazano, które przekazy

autopromocyjne nie są włączone do czasu nadawania reklam. Zatem zapis przyjęty w ustawie nie odzwierciedla w pełni rozwiązań europejskich, jest jednak do nich bardzo zbliżony.

Do ustawy wprowadzono pojęcie „kryptoreklamy”, które do tej pory znajdowało się w ustawie Prawo prasowe i odnosiło się wyłącznie do działalności dziennikarskiej. Obecny zapis jest szerszy i odnosi się bezpośrednio do nadawcy. Kryptoreklama jest zakazana podobnie jak w przepisach wspólnotowych.

Do ustawy wprowadzono także nową instytucję, nieznaną do 1997 roku ani prawu europejskiemu, ani polskiemu: „telesprzedaż” i określono jako „(...) każdy przekaz zawierający bezpośrednią ofertę sprzedaży towarów lub odpłatnego świadczenia usług”.

Zgodnie ze standardami europejskimi wprowadzono pojęcie „sponsorowania”, które zastąpiło dotychczasowe pojęcie „sponsora”.

Zasadniczo można uznać, iż rozwiązania przyjęte w zakresie definicyjnym są zgodne ze standardami unijnymi.

5.12 Ustawa o radiofonii i telewizji wskazuje w art. 1 ust. 2 na wolność odbioru i retransmisji. Z uwagi na możliwość powstania, niedopuszczalnej na gruncie istniejących zobowiązań międzynarodowych, sytuacji „wtórnej” jurysdykcji polskiej, został skreślony przepis art. 44 ust. 6, w którym była przewidziana możliwość określenia przez KRRiT zakresu wymogów (związanych z kwotami programowymi) dla programów telewizyjnych rozprowadzanych w sieciach kablowych i przeznaczonych przez nadawców zagranicznych dla odbiorców w kraju.

5.13 Do istotnych zmian w zakresie kwot programowych należy w szczególności:

- zastąpienie definicji telewizyjnej kwoty produkcji polskiej definicją kwoty audycji pierwotnie wytworzonej w języku polskim,
- wprowadzenie pojęcia kwoty utworów słowno-muzycznych wykonywanych w języku polskim oraz tzw. kwoty kulturowej dla utworów muzycznych, związanych poprzez osobę wykonawcy, kompozytora lub autora opracowania z kulturą polską,
- nadanie rangi ustawowej kwocie europejskiej (do tej pory unormowanej w rozporządzeniu KRRiT), a także wprowadzenie niezależnej kwoty europejskiej, w miejsce dotychczas obowiązującej kwoty „producentów krajowych innych niż nadawca”,
- stworzenie preferencji dla europejskiej i polskiej produkcji najnowszej, tj. dla audycji wytworzonych w okresie 3 lat przed rozpowszechnieniem w programie.

Unormowanie zagadnień dotyczących kwot programowych ma istotne znaczenie. Prawo wspólnotowe przewiduje kwotę europejską oraz europejską kwotę produkcji niezależnej. Nie ma natomiast unormowań dotyczących kwoty krajowej, a jedyna dopuszczalna na gruncie prawa europejskiego definicja kwoty krajowej opiera się na kryterium językowym.

Podstawowym problemem telewizyjnych kwot polskich jest zarówno ich ilość (sześć) jak i wzajemne ich zachodzenie oraz wątpliwości co do zgodności niektórych z nich z normami europejskimi.

Przede wszystkim niezgodne ze standardami europejskimi jest elastyczne uregulowanie kwoty europejskiej bez określenia zasad stosowania wyjątków od ogólnej normy, jaką jest wypełnienie co najmniej połowy czasu kwotą europejską.

Trudne do ustalenia są też relacje, jakie zachodzą pomiędzy kwotami polskimi a europejskimi, a zatem trudno jest ustalić jaką część kwoty europejskiej stanowi kwota polska. Szczególne wątpliwości powstają przy interpretacji wzajemnych relacji, zarówno terminologicznych, jak i ilościowych, pomiędzy niezależną kwotą europejską, a kwotą polskich audycji najnowszych wytworzonych w okresie trzech lat przed rozpowszechnianiem w programie.

Pomimo tych wątpliwości można stwierdzić, że rozwiązania przyjęte w zakresie kwot są zbieżne z celami Dyrektywy o „Telewizji bez Granic” i zmierzają do harmonizacji z prawem wspólnotowym.

5.14 Kompleksowo uregulowano zagadnienia odnoszące się do reklam i telesprzedaży normując zarówno ich ograniczenia czasowe, miejsca nadawania w programie, jak i szczególnie ograniczenia i zakazy.

Przepisy dotyczące ograniczeń i zakazów reklamowych, zgodnie ze standardami wspólnotowymi, zostały rozciągnięte na telesprzedaż. Niektóre przepisy znowelizowano łącznie w zakresie wspólnego odnoszenia się do zagadnień reklamowych i telesprzedaży, np. w kwestii ograniczeń czasowych bloków reklamowych i telesprzedaży.

Większość szczegółowych zagadnień, tj. np. przerywanie transmisji sportowych, czy innych wydarzeń zawierających przerwy lub składających się z autonomicznych części, unormowano w ustawie.

Zasady przerywania filmów fabularnych i telewizyjnych w celu nadania reklamy lub telesprzedaży, na mocy delegacji ustawowej określone zostały natomiast w rozporządzeniu KRRiT w sprawie sposobu prowadzenia działalności reklamowej i telesprzedaży w programach radiowych i telewizyjnych oraz szczegółowych zasad ograniczeń w zakresie przerywania filmów fabularnych i telewizyjnych w celu nadania reklamy i telesprzedaży. Zamieszczono w nim przepisy stanowiące wypełnienie europejskich zobowiązań, jednocześnie, ze względu na konieczność stopniowego dostosowywania warunków działania nadawców koncesjonowanych do nowych warunków reklamowych, określono *vacatio legis* na koniec 2002 roku.

Uregulowano przedmiotowe zakazy i ograniczenia reklamy i telesprzedaży następujących produktów: tytoniu i wszelkich jego rekwizytów, imitacji i symboli oraz napojów alkoholowych, gier losowych i leków wydawanych wyłącznie z przepisu lekarza.

Kwestia zakazu reklamy tytoniu jest potraktowana szerzej niż ma to miejsce w postanowieniach wspólnotowych, bowiem zakazuje się także reklamy: „rekwizytów tytoniowych, produktów imitujących wyroby lub rekwizyty tytoniowe oraz symboli związanych z używaniem tytoniu”. Rozwiązanie to oparto o przepisy ustawy z 9 listopada 1995 roku o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. W ustawie jest ustanowiony generalny zakaz reklamy i promocji wyrobów tytoniowych. Rozwiązanie niniejsze, zgodne z krajowym porządkiem prawnym, zawiera się w dopuszczalnym uprawnieniu do stanowienia przepisów surowszych lub bardziej szczegółowych. Podobnie jest z zakazem reklamy alkoholu. Ustawa o radiofonii i telewizji przewiduje całkowity zakaz takiej reklamy. Dyrektywa wskazuje jedynie ograniczenia dla przedmiotowej reklamy.

5.15 W interesie powstawania nowych ekonomicznych możliwości, zwłaszcza dla nadawców telewizyjnych, wprowadzono wszystkie – przewidziane dyrektywą 97/36/WE - formy telesprzedaży: zarówno pojedyncze „spoty telesprzedaży”, jak i „bloki telesprzedaży”. Nadto wprowadzono możliwość koncesjonowania programów rozpowszechnianych w

sieciach kablowych lub w sposób rozsiewczy satelitarny, poświęconych wyłącznie albo telesprzedazy albo promocji działalności własnej nadawcy. Przepisy ustawy stosuje się wówczas odpowiednio.

Rangę ustawową nadano przepisom dotyczącym sponsorowania. Ograniczenia w zakresie sponsorowania generalnie wiążą się z zakazami reklamy i dotyczą np. wyrobów tytoniowych.

Nieco szersze są zakazy sponsorowania w zależności od charakteru audycji. Poza wskazanymi w normach europejskich zakazami sponsorowania serwisów informacyjnych i audycji publicystycznych, w Polsce wprowadzono także analogiczny zakaz dotyczący audycji poradniczych, konsumenckich i wyborczych.

5.16 Ustawa gwarantuje widzom dostęp do ważnych wydarzeń. Ustawa określa zasady, jakimi powinni kierować się nadawcy programów telewizyjnych podczas emisji bezpośrednich transmisji z wydarzeń o zasadniczym znaczeniu społecznym. Biorąc pod uwagę cel, jakim jest dostęp szerokiej publiczności do tych wydarzeń, powinny być one nadawane w programie ogólnokrajowym, dostępnym bez opłaty, z wyłączeniem oczywiście opłat abonamentowych i podstawowych opłat pobieranych przez operatorów sieci kablowych.

Niektóre z ważnych wydarzeń, np. Igrzyska Olimpijskie czy mecze piłki nożnej z udziałem polskiej reprezentacji, wymieniono w ustawie, natomiast lista ta może być uzupełniona w drodze rozporządzenia KRRiT. W ustawie zawarta jest też delegacja dla Krajowej Rady do określenia w drodze rozporządzenia listy wydarzeń uznanych przez inne państwa europejskie za ważne społecznie oraz zasad wykonywania wyłącznych praw do telewizyjnych transmisji z takich wydarzeń.

5.17 Ustawa o radiofonii i telewizji zawiera też zakaz propagowania treści dyskryminujących ze względu na rasę, płeć lub narodowość. Zakazy te stanowią istotę ochrony porządku publicznego, w rozumieniu przepisów prawa wspólnotowego. Włączenie tych przepisów do ustawy o radiofonii i telewizji ma jednak charakter wyłącznie porządkujący, ponieważ stosowne zakazy zawiera kodeks karny.

5.18 Przepisy dotyczące ochrony dzieci i młodzieży są sformułowane w sposób analogiczny do przepisów dyrektywy.

Wyodrębniono programy, których nadawanie jest zabronione z uwagi na fakt, że zagrażają fizycznemu, psychicznemu i moralnemu rozwojowi niepełnoletnich. Zostały też określone programy, których nadawanie powinno być ograniczane ze względu na fakt, iż mogą zagrazić prawidłowemu rozwojowi niepełnoletnich.

W oparciu o przesłanki zawarte w dyrektywie wprowadzono szczególne przepisy dotyczące reklam i telesprzedazy skierowanych do dzieci i młodzieży. Zakazano nadawania m.in. reklam:

- bezpośrednio nawołujących niepełnoletnich do nabywania produktów lub usług bez względu na to - jak to jest zapisane w dyrektywie – czy dzieje się to poprzez wykorzystanie ich niedoświadczenia i łatwowierności, czy też nie,
- zachęcających do wywierania presji na rodziców lub inne osoby w celu skłonienia ich do zakupu reklamowanych produktów lub usług,
- wykorzystujących zaufanie niepełnoletnich do rodziców, nauczycieli lub innych osób,
- w nieuzasadniony sposób ukazujących niepełnoletnich w niebezpiecznych sytuacjach,

Poziom ochrony dzieci i młodzieży, określony w nowelizacji ustawy, odpowiada poziomowi przewidzianemu przepisami europejskimi.

5.19 Istotnym zagadnieniem poddanym nowelizacji był też problem liberalizacji kapitałowej. Zagadnienie to wchodzi w obszar negocjacyjny: „Swobodny przepływ kapitału”. Potrzeba prowadzenia polityki liberalizacyjnej wynika z międzynarodowych zobowiązań Polski względem Unii Europejskiej, przede wszystkim z Układu Stowarzyszeniowego, a także OECD i WTO.

Udział kapitału zagranicznego w stacjach nadawczych ograniczony jest do poziomu 33%. W eksperckim projekcie KRRiT z 1999 roku postulowano prowadzenie sukcesywnej polityki liberalizacyjnej poprzez podniesienie, w pierwszym rządzie, progu kapitałowego dla spółek z udziałem podmiotów zagranicznych ubiegających się o koncesję, do poziomu 49%.

Projekt rządowy z 1999 roku określał limit udziału obcego kapitału dla nadawców naziemnych, na poziomie 49%. Przewidywał też wprowadzenie całkowitej liberalizacji w stosunku do nadawców satelitarnych i kablowych. Rozwiązanie takie uzasadniono potrzebą zbliżania polskiego ustawodawstwa wewnętrznego do prawa Unii Europejskiej, w której nie powinny istnieć żadne kapitałowe ograniczenia wobec podmiotów z krajów członkowskich, chociaż projekt nie różnicował kapitału europejskiego i pozaeuropejskiego, czyniąc liberalizację pełną względem wszystkich państw.

Parlament nie dokonał zmiany przepisów w tym zakresie, pozostawiając udział kapitału zagranicznego na poziomie 33%. Rozwiązanie to uzasadniono potrzebą ochrony polskiego rynku, nie stanowiącego konkurencji na obecnym etapie rozwoju dla innych państw. Rozwiązanie to jednak oznacza brak postępów w realizacji zobowiązań akcesyjnych.

5.20 Po analizie rozwiązań przyjętych w nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji, a także po uwzględnieniu stanu negocjacji o członkostwo Polski w Unii Europejskiej i faktu, że w stanowisku negocjacyjnym w obszarze „Kultura i polityka audiowizualna” strona polska nie zgłosiła problemów negocjacyjnych i zadeklarowała pełne dostosowanie do *acquis communautaire* do 31 grudnia 2002 roku, rząd przedstawił propozycje działań prawnych mających na celu doprowadzenie do zamknięcia omawianego obszaru negocjacyjnego. Obszar zamknięto tymczasowo 4 grudnia 2000 roku.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji zgłosiła propozycje zmian przepisów ukierunkowanych na sprecyzowanie niektórych definicji i ściślejsze zapisanie zagadnień związanych z kwotą europejską i europejską kwotą niezależną oraz propozycje dotyczące liberalizacji kapitałowej. Ostatecznie rząd 25 lipca 2000 roku przyjął projekt ustawy o dostosowaniu prawa do prawa Unii Europejskiej, ustawy o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców, ustawy o grach losowych, zakładach wzajemnych, grach na automatach, ustawy o radiofonii i telewizji, ustawy o doradztwie podatkowym, ustawy o języku polskim oraz ustawy Prawo działalności gospodarczej, czyli tzw. ustawę horyzontalną. Projektowi ustawy nadano tryb pilny i 25 października 2000 roku skierowano do Komisji Prawa Europejskiego. Pierwsze czytanie wyłączonego z pakietu ustaw projektu ustawy o dostosowaniu do prawa Unii Europejskiej ustawy o radiofonii i telewizji odbyło się 19 grudnia 2000 roku. Projekt skierowano do podkomisji.

5.21 W projekcie tzw. ustawy horyzontalnej zaproponowano istotne zmiany w zakresie zapisu kwot programowych.

Elastyczny zapis kwoty europejskiej: „Nadawcy programów telewizyjnych przeznaczają tam, gdzie jest wykonalne i z uwzględnieniem charakteru nadawcy...”,

powodował obawy, iż zawarty w nim wymóg ustawowy nie będzie miał charakteru normatywnego. Przyjęte rozwiązanie, mimo iż literalnie zgodne ze sformułowaniem zawartym w dyrektywie, w istocie stoi w opozycji do jej postanowień. Nie zawarto bowiem mechanizmów i warunków stosowania wyjątków od ogólnej normy jaką jest wypełnienie większości czasu nadawania kwotą europejską. Nie wskazano także, iż to KRRiT decyduje o wyjątkowych sytuacjach, w których wykonanie kwoty europejskiej na poziomie niższym jest dopuszczalne; istniejący zapis umożliwia interpretację, według której to sam nadawca będzie decydował o wykonalności niniejszej kwoty. Natomiast dyrektywa adresowana jest do Państw Członkowskich, a nie do nadawców.

Aby usunąć powstałe wątpliwości, w projekcie wprowadzono delegację ustawową dla KRRiT, która określi warunki dopuszczające niższy niż większościowy udział w programie audycji europejskich, kierując się w szczególności dostępnością repertuaru europejskiego zgodnego z charakterem programu oraz okresem, który upłynął od rozpoczęcia rozpowszechniania programu. Przyjęte rozwiązanie jest zgodne z celami dyrektywy.

Ustalono wytyczne dla Krajowej Rady, obejmujące kwestie dostępności audycji europejskich, przy programie o określonym charakterze (np. muzyka country) oraz uwzględniające długość rozpowszechniania programu (w okresie pierwszego roku od momentu rozpoczęcia rozpowszechniania programu), co pozwala na ustalenie etapów stopniowego dochodzenia do kwoty europejskiej w oczekiwanej wysokości, w miejsce pełnej dowolności określanej przez samego nadawcę. Kryteria te wydają się być trafne i stanowią podstawę dla wyjątkowej sytuacji, jaką jest niewypełnienie kwoty europejskiej. Jest to też zgodne z wykładnią dokonywaną przez Komisję Europejską.

Zgodnie z przepisami dyrektywy, zmieniono kryterium kwoty europejskiej - w miejsce „audycji wytworzonych pierwotnie przez producentów europejskich” przyjęto „audycje europejskie”.

Uściślono także definicję audycji europejskiej zgodnie z kryteriami przyjętymi w prawie wspólnotowym. Dyrektywa stanowi generalnie, iż dany utwór można określić mianem europejskiego posługując się kryterium „pochodzenia”, przy czym zasadniczo dotyczy to państw członkowskich UE oraz państw stron Europejskiej Konwencji o Telewizji Ponadgranicznej, po spełnieniu określonych w dyrektywie warunków. Definicja proponowana w dyrektywie jest złożona i sformułowana z perspektywy Państw Członkowskich, do których Polska jeszcze się nie zalicza, co skutkuje koniecznością zmiany perspektywy definiowania tego pojęcia. Natomiast w konwencji, której Polska jest stroną, kwotę europejską definiuje się w sposób znacznie bardziej uproszczony: „są to dzieła twórcze, których produkcja lub koprodukcja podlega kontroli europejskich osób fizycznych lub prawnych” (definicja ta jednak, mimo iż bardziej generalna niż szczegółowe zapisy dyrektywy, jest z nią zgodna)

W projekcie ustawy horyzontalnej zaproponowano zawężenie pojęcia „audycji europejskich” do: „audycji wytworzonych w Państwach Członkowskich Unii Europejskiej lub w państwach europejskich będących stronami Europejskiej Konwencji o Telewizji Ponadgranicznej”. Nie oznacza to jednak wyłączenia innych państw europejskich, które spełniają określone warunki, analogiczne do zawartych w standardach unijnych.

Audycję telewizyjną uznaje się zatem za europejską zarówno w przypadku, gdy większość osób wchodzących w skład zespołu twórczego stale zamieszkuje w państwach Unii Europejskiej lub państwach będących stronami konwencji i produkcja lub koprodukcja audycji jest kontrolowana przez osoby fizyczne lub osoby prawne (albo inne jednostki organizacyjne), których miejsce zamieszkania albo główne miejsce prowadzenia stałego przedsiębiorstwa znajduje się w tychże państwach, jak i w przypadkach, gdy większość zespołu twórczego stale zamieszkuje w państwach europejskich a audycja została

wyprodukowana przez producenta, którego główne miejsce prowadzenia stałego przedsiębiorstwa znajduje się w państwie europejskim (lub w koprodukcji z osobami lub jednostkami organizacyjnymi, z wyodrębnionych i na podstawie wyżej określonych kryteriów państw europejskich) pod warunkiem zawarcia przez to państwo umowy w sprawach audiowizualnych z państwem Unii Europejskiej lub państwem - stroną konwencji.

Nowa definicja uwzględni przede wszystkim istotne z punktu widzenia standardów europejskich: unijnych i konwencyjnych aspekty „kontroli” produkcji lub koprodukcji oraz uściślenie pojęcia „siedziby” („place of establishment”) poprzez przyjęcie sformułowania: „których główne miejsce prowadzenia stałego przedsiębiorstwa znajduje się w państwie europejskim”. Chodzi tu o wzmocnienie istoty „europejskości” prowadzonego przedsiębiorstwa.

Wzięto pod uwagę fakt, iż Polska jest stroną Konwencji o Telewizji Ponadgranicznej, a zatem nie może stosować kryteriów, które dyskryminowałyby inne państwa strony konwencji.

Sprecyzowano także definicję niezależnej kwoty europejskiej w kierunku uściślenia kryteriów europejskości, zgodnie z postanowieniami Dyrektywy o „Telewizji bez Granic”. Przy konstruowaniu tej definicji uwzględniono przede wszystkim fakt, iż istotą omawianej kwoty jest „audycja europejska” i „producent niezależny”. W związku z tym w projekcie nowelizacji zmieniono definicję europejskiej kwoty niezależnej, a także termin określający preferencje dla produkcji najnowszej z 3 na 5 lat, zgodnie z wymogami dyrektywy.

Zgodnie zatem z projektem, nadawcy programów telewizyjnych winni przeznaczać co najmniej 10% rocznego czasu nadawania programu (z określonymi wyłączeniami) na audycje europejskie wytworzone przez producentów niezależnych.

Propozycja zawarta w nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji niewątpliwie zmierza do harmonizacji z prawem wspólnotowym i stanowi znacznie bardziej zbliżone rozwiązanie niż miało to miejsce w dotychczasowych regulacjach.

5.22 W tzw. ustawie horyzontalnej Rząd zaproponował całkowitą liberalizację kapitałową względem osób fizycznych mających stałe miejsce zamieszkania na terytorium Polski lub terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej oraz osób prawnych lub spółek nie posiadających osobowości prawnej z siedzibą na terytorium Polski lub państwa członkowskiego UE.

Ze względu na aktualną sytuację sektora audiowizualnego w Polsce, jak i zobowiązania międzynarodowe, zarówno brak jakiegokolwiek polityki liberalizacyjnej, jak i natychmiastowe zliberalizowanie tego sektora, budzi szereg wątpliwości. Rozważane jest także sukcesywne osiąganie pełnej liberalizacji w zakresie uczestnictwa kapitału obcego w działalności nadawczej sektora audiowizualnego w Polsce.

Harmonizacja ustawy z przepisami Unii Europejskiej o swobodnym przepływie kapitału wymaga także pełnego zniesienia, w momencie przewidywanego przyjęcia RP do Unii, ograniczeń kapitałowych względem podmiotów zagranicznych, których siedziby znajdują się w państwach będących członkami Unii Europejskiej.

Zgodnie z proponowanymi zmianami, udział takiego kapitału byłby kontrolowany: „Nabycie lub objęcie udziałów albo akcji, bądź nabycie prawa z udziałów lub akcji przez podmiot zagraniczny w spółce, która posiada koncesję na rozpowszechnianie programu, wymaga zezwolenia Przewodniczącego Krajowej Rady...”.

Zagadnienie to stanowi poważny problem, zwłaszcza w realizacji zobowiązań wynikających z Układu Stowarzyszeniowego, ale i też w zakresie negocjacji w obszarach: swobodnego przepływu kapitału i polityki audiowizualnej. Termin uchylenia ograniczeń kapitałowych można rozpatrywać dwojako. Uwzględniając przepisy Układu Stowarzyszeniowego dotyczące swobody zakładania i działania przedsiębiorstw, Polska powinna zapewnić krajowe traktowanie podmiotów Unii, do początku 1999 roku, czyli do końca pierwszego etapu okresu przejściowego. Natomiast przepisy dotyczące swobody świadczenia usług nie przewidują określonego terminu i nakazują uwzględniać stan rozwoju danego sektora usług.

Należy rozważyć, czy przepisy ustawy o radiofonii i telewizji stanowią podstawę dla możliwości świadczenia konkretnej usługi, tj. rozpowszechniania programów radiowych lub telewizyjnych na podstawie koncesji. Jeżeli tak, to w tym przypadku powinno się zastosować przepisy dotyczące swobody świadczenia usług, nie zaś swobody zakładania przedsiębiorstw. Wówczas liberalizacja może i powinna przebiegać stopniowo. Ustawa o radiofonii i telewizji nie stanowi zakazów ani ograniczeń w zakresie zakładania przedsiębiorstw radiowo-telewizyjnych, a jedynie wprowadza ograniczenia w zakresie przyznawania koncesji do świadczenia usługi telewizyjnej lub radiowej.

Ponadto rozważając sektor audiowizualny z perspektywy WTO, należy zwrócić uwagę, iż świadczenie telewizyjnych i radiowych usług programowych wchodzi w domenę Układu Ogólnego w sprawie Handlu Usługami.

Udział w pracach Rady Europy

5.23 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji reprezentuje Polskę w strukturach Rady Europy zajmujących się środkami masowego przekazu.

Przedstawiciele KRRiT lub zgłoszeni przez nią specjaliści brali w 2000 roku udział w pracach następujących komitetów i grup roboczych:

- Komitet Zarządzający ds. Mediów (CDMM): uczestniczy dyrektor Departamentu Współpracy z Zagranicą; CDMM określa kierunki działania w dziedzinie mediów, w Komitecie uczestniczą przedstawiciele wszystkich krajów członkowskich Rady Europy.
- Biuro Komitetu Zarządzającego (CDMM-BU): od stycznia 1999 roku uczestniczy dyrektor Departamentu Współpracy z Zagranicą; Biuro kieruje wszystkimi pracami Komitetu oraz struktur przez niego tworzonych.
- Grupa Specjalistów ds. mediów w perspektywie paneuropejskiej (MM-S-EP) uczestniczy wicedyrektor Departamentu Współpracy z Zagranicą. Grupa powołana jest do analizy rozwoju infrastruktury w organach zajmujących się mediami w krajach Europy Środkowej i Wschodniej.
- Stały Komitet ds. telewizji transgranicznej (T-TT): uczestniczy od 1993 roku ekspert KRRiT, który w 1999 roku został wybrany na stanowisko przewodniczącego Komitetu; zadaniem Komitetu jest formułowanie rekomendacji co do zastosowania Konwencji o Telewizji Ponadgranicznej oraz podejmowanie starań na rzecz rozstrzygnięcia konfliktów wynikających z zastosowania Konwencji.
- Grupa Specjalistów ds. ochrony nosicieli praw w dziedzinie mediów (MM-S-PR): ekspert KRRiT pełnił funkcję wiceprzewodniczącej; grupa powołana jest do zbierania i analizowania informacji dotyczących rozwoju technologicznego w dziedzinie mediów

oraz określaniu ich wpływu na współczesne formy ochrony praw autorskich i praw pokrewnych.

- Grupa Specjalistów ds. nowych technologii (MM-S-NT) uczestniczy ekspert KRRiT.
- Grupa specjalistów ds. pluralizmu w mediach (MM-S-PL): uczestniczy ekspert KRRiT; grupa rozpoczęła pracę w 1999 roku, jej zadaniem jest ocena wpływu nowych technologii i nowych usług na pluralizm w mediach w dobie nowych usług informacyjnych.
- Grupa specjalistów ds. oceny rozwoju telewizji cyfrowej w dziedzinie mediów (MM-S-D) uczestniczy dyrektor Departamentu Techniki w Biurze KRRiT; grupa rozpoczęła pracę w 1999 roku.

Prezentacja stanu prac w poszczególnych grupach znajduje się w rozdziale IV, w części pt. "Informacja o podstawowych problemach radiofonii i telewizji".

Konferencja Ministerialna poświęcona przyszłym kierunkom polityki środków masowego przekazu Rady Europy

5.24 W dniach 15-16 czerwca 2000 roku miała miejsce w Krakowie VI Europejska Konferencja Ministerialna Rady Europy pod nazwą „Przyszłość polityki medialnej”.

Wzięli w niej udział ministrowie lub upoważnieni przedstawiciele ze wszystkich krajów członkowskich Rady Europy oraz obserwatorzy spoza Europy. Obrady otworzyli Prezes Rady Ministrów Jerzy Buzek oraz Sekretarz Generalny Rady Europy Walter Schimmer.

Konferencje ministerialne Rady Europy dotyczące polityki środków masowego przekazu odbywają się co 3 lata i mają na celu wyznaczenie kierunków polityki audiowizualnej RE na najbliższe lata. W czerwcu 1998 roku przedstawiciele krajów członkowskich Rady Europy biorących udział w pracach Komitetu Zarządzającego ds. Mediów wybrali, spośród krajów kandydujących, Polskę i Kraków jako miejsce przyszłej Europejskiej Konferencji Ministerialnej.

Krajowa Rada, której przedstawiciele uczestniczą w pracach Komitetu Zarządzającego, jego biura, a także w grupach ekspertów wspólnie z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów oraz Małopolskim Urzędem Wojewódzkim przygotowywała tę prestiżową dla Polski konferencję.

Szefem delegacji polskiej był Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Kazimierz Michał Ujazdowski. Członkami delegacji byli również: Juliusz Braun - przewodniczący KRRiT, Karol Jakubowicz, przewodniczący Stałego Komitetu ds. Konwencji o Telewizji Ponadgranicznej, Izabella Chruślińska - dyrektor Departamentu Współpracy z Zagranicą w Biurze KRRiT, Anna Niewiadomska - dyrektor Departamentu Współpracy z Zagranicą i Polonią Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wojciech Dziomdziora - doradca Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Robert Kostro - dyrektor Gabinetu Politycznego Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Rafał Wiśniewski - dyrektor Departamentu Dyplomacji Kulturalnej w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.

Po konferencji na temat mediów w Salonikach, w grudniu 1997 roku, uczestnicy stwierdzili, że dotychczasowy model zużył się i należałoby podjąć próbę jego zmiany. Komitet Zarządzający Rady Europy w zakresie środków masowego przekazu zdecydował, w czerwcu 1998 roku, o zaproszeniu do obrad profesjonalistów wysokiego szczebla, wśród których znalazł się jako przedstawiciel krajów Europy Środkowo-Wschodniej Bolesław Sulik, były przewodniczący KRRiT.

Dyskusja podczas konferencji w Krakowie była poświęcona dwóm tematom: „Tendencje i różnorodności w zmieniającym się krajobrazie medialnym” oraz „Swoboda wypowiedzi i informacji w zmieniającym się krajobrazie medialnym: zakres i możliwe ograniczenia”. W ramach tych tematów odbyła się dyskusja dotycząca: pluralizmu mediów w nowym środowisku cyfrowym, miejsca mediów publicznych, piractwa dotyczącego zawartości programu i usług nadawczych, roli regulacji i samoregulacji, edukacji medialnej.

Miały też miejsce wystąpienia krajów członkowskich oraz dyskusja nad deklaracją polityczną, którą przyjęto na zakończenie konferencji. W deklaracji „Polityka medialna jutra” wytyczono na najbliższe 3 lata program aktywności Rady Europy w sferze mediów na poziomie ogólnoeuropejskim, odnoszący się do:

- działań zmierzających do zrównoważenia sfer wolności wypowiedzi i przekazu informacji ze sferą innych praw i legitymizowanych interesów;
- pluralizmu świadczonych usług i zawartości przekazu informacyjnego;
- działań w zakresie jedności społecznej;
- działań zmierzających do przyjęcia określonych ram normatywnych dla środków upowszechniania informacji.

W rozdziale IV części pt. „Informacja o podstawowych problemach radiofonii i telewizji” znajduje się tekst deklaracji przyjętej podczas konferencji w Krakowie.

Konferencja UE „Sytuacja dzieci i młodzieży w nowym krajobrazie medialnym”

5.25 W dniach 12 - 13 lutego 2001 roku odbyła się w Sztokholmie konferencja poświęcona „Sytuacji dzieci i młodzieży w nowym krajobrazie medialnym”. Do udziału zaproszono zarówno przedstawicieli państw członkowskich Unii Europejskiej, jak i krajów kandydujących do Wspólnot.

Problematyka dotyczyła wpływu środków masowego przekazu na rozwój dzieci i młodzieży w warunkach szybko zmieniającego się rynku medialnego, wyznaczanego gwałtownym rozwojem nowych technologii.

Potrzebę wypracowania polityki na rzecz ochrony małoletnich przed treściami mogącymi negatywnie wpłynąć na ich prawidłowy rozwój psychiczny, fizyczny i moralny, Komisja Europejska dostrzegła już w 1996 roku przedstawiając tzw. Zieloną Księgę w sprawie ochrony dzieci i młodzieży oraz ludzkiej godności.

Podstawą do dyskusji podczas konferencji było zaprezentowanie międzynarodowych badań odnoszących się do sytuacji małoletnich i wpływu mediów na ich życie. Istotne było zwłaszcza rozważenie czy media w dostateczny sposób realizują prawa dziecka, wynikające z *Konwencji o Prawach Dziecka*, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych, w tym prawa do swobodnej wypowiedzi, poszukiwania, otrzymywania i przekazywania informacji także poprzez środki masowego przekazu.

Rozważano ponadto sposoby i systemy ochrony dzieci i młodzieży przed treściami mogącymi mieć szkodliwy wpływ na ich prawidłowy rozwój - w Internecie, grach elektronicznych, powszechnie dostępnej telewizji oraz reklamach skierowanych do młodych odbiorców.

Przyjęto, iż ochrona małoletnich powinna być realizowana głównie poprzez wzajemne uzupełnianie się lokalnych, regionalnych i globalnych systemów prawnych oraz samoregulacyjnych, a także poprzez systemy techniczne i informacyjno – edukacyjne.

Krajowa Rada również podejmowała inicjatywy dotyczące wpływu środków przekazu na rozwój dzieci i młodzieży. Informacje dotyczące edukacji medialnej znajdują się w rozdziale I Sprawozdania KRRiT.

Udział w konsultacjach w organizacjach międzynarodowych: OECD, GATT i GATS oraz WIPO

5.26 Prace nad raportem na temat zobowiązań w sektorze audiowizualnym wynikających z członkostwa w OECD:

W 2000 roku kontynuowane były prace nad raportem z konferencji przeglądowej komitetów OECD pn. CIME/CMIT, w sprawie przeglądu realizacji przez Polskę zobowiązań przyjętych w momencie przystępowania do tej organizacji.

W Oświadczeniu Rządu Rzeczypospolitej Polskiej dotyczącego przyjęcia przez Polskę zobowiązań wynikających z Członkostwa w Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju z 1 lipca 1996 roku, zadeklarowano m.in., iż: „Polska uznaje cele Kodeksu Liberalizacji Bieżących Operacji Niewidzialnych i jest gotowa przyjąć wynikające z tych dokumentów prawa, zobowiązania i priorytety”.

Na mocy art. 2 ust. b Kodeksu, Polska zgłosiła jednak zastrzeżenie w zakresie sektora audiowizualnego, tzn. do pozycji H/1 załącznika A Kodeksu, która stanowi, iż liberalizacji podlega: „Wywóz, sprowadzanie, rozpowszechnianie i użytkowanie filmów i innych form zapisu - na jakimkolwiek środku reprodukcji - dla celów prywatnych lub projekcji kinowej, czy też transmisji telewizyjnej”. Zastrzeżenie odnosi się wyłącznie do filmów fabularnych i „stosuje się tylko w zakresie, w jakim filmy nie podlegają w danym momencie wyłączeniu z obliczania kwot produkcji krajowej na użytek telewizji komercyjnej. Przystanie ono obowiązywać 31 grudnia 1999 roku”. Celem wniesienia tego zastrzeżenia była ochrona polskiej produkcji audiowizualnej.

Z dniem 31 grudnia 1999 roku filmy miały być wyłączone z gatunków uwzględnianych przy zaliczaniu określonej części czasu emisyjnego do ustawowego wymogu wykonania kwoty krajowej, obowiązującej w polskim ustawodawstwie na podstawie art.15 ust.1 ustawy o radiofonii i telewizji z 29 grudnia 1992 roku oraz rozporządzenia KRRiT z 22 września 1993 roku, w sprawie minimalnego udziału audycji producentów krajowych w programach radiofonicznych i telewizyjnych.

Podczas konferencji przeglądowej w 1998 roku strona amerykańska dążyła do wprowadzenia w raporcie z tej konferencji zapisów przypominających o zobowiązaniu Polski do wyłączenia filmów z obliczania kwoty audycji produkcji krajowej oraz zobowiązujących Polskę do stosowania zasady niedyskryminacji między krajami członkowskimi OECD. Przeciwdziałały temu kraje Unii Europejskiej. Komisja Europejska przedstawiła pogląd, popierany zwłaszcza przez Francję, iż na mocy Układu Europejskiego o Stowarzyszeniu ze Wspólnotami Europejskimi, Polska może już obecnie powołać się na art. 10 Kodeksu Liberalizacji Bieżących Operacji Niewidzialnych, który uprawnia członków OECD, należących jednocześnie do innej organizacji, do stosowania się do przepisów tej organizacji. Pozwala on na wyłączenie zobowiązań wobec pozostałych członków OECD.

Był to więc element ochrony przez Unię Europejską swojego rynku audiowizualnego przed zdominowaniem przez produkcję amerykańską. Stąd silne kontrowersje wokół ostatecznych zapisów raportu na ten temat, uniemożliwiające osiągnięcie kompromisu i przedłużające dyskusję o kształcie tego raportu. Ze strony polskiej w negocjacjach

dotyczących tej sprawy, jak również w próbach wypracowania jednolitego stanowiska różnych uprawnionych resortów, uczestniczyły: KRRiT, MSZ, MKiDN, KIE, MG, MF.

Sprawa ta została rozwiązana poprzez nowelizację ustawy o radiofonii i telewizji z 31 marca 2000 roku. Dotychczas obowiązująca "kwota polska" oparta była o kryterium „producenta krajowego”, czyli „osobę lub jednostkę organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej, wytwarzającą audycje radiowe lub telewizyjne, która nie jest podmiotem zagranicznym lub osobą prawną zależną od podmiotów zagranicznych...”. Nowelizacja natomiast, ukierunkowana na dostosowanie polskiego prawa wewnętrznego do legislacyjnych standardów wspólnotowych, dokonała redefinicji "kwoty krajowej" na kwotę audycji pierwotnie wytworzonych w języku polskim, niezależnie od miejsca wytworzenia i statusu producenta.

Rozwiązuje to problem zobowiązania wobec OECD; oznacza bowiem – według stanowiska strony polskiej - zlikwidowanie kwoty wymienionej w zastrzeżeniu wniesionym przez Polskę do pkt. H/1, a tym samym powoduje wygaśnięcie zobowiązania wyłączenia filmów zagranicznych z obliczania tej kwoty.

W lipcu 2000 roku strona polska poparła wniosek przewodniczącego CMIT o zamknięcie prac nad projektem raportu, z pozostawieniem rozbieżności w kwestiach audiowizualnych. Jednocześnie Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji poinformowała komitety CIME/CMIT o nowej sytuacji prawnej, wynikającej z nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji, w której zlikwidowano sporną kwotę produkcji polskiej. Oznacza to w istocie taką liberalizację przepisów polskich, jakiej - na podstawie przyjętych przez Polskę w 1996 roku zobowiązań oraz z uwzględnieniem art. 10 Kodeksu Liberalizacji Bieżących Operacji Niewidzialnych – OECD mogło oczekiwać.

5.27 Przedstawiciele KRRiT uczestniczą w pracach związanych z członkostwem Polski w WTO – GATS oraz w pracach dotyczących bilateralnych umów o wzajemnym popieraniu inwestycji – BIT.

Porozumienie ustanawiające Światową Organizację Handlu (WTO), sporządzone w Marakeszu 15 kwietnia 1994 roku oraz przystąpienie Polski do WTO, wiążą się z określonymi konsekwencjami prawnymi.

Celem powołania WTO jest przede wszystkim rozwój produkcji i handlu towarami i usługami dla podniesienia standardu życia w państwach członkowskich, przy optymalnym wykorzystaniu światowych zasobów. Zakres działania WTO można zatem określić jako stworzenie wspólnych ram instytucjonalnych dla stosunków handlowych. Z punktu widzenia sektora audiowizualnego istotnym elementem WTO jest załącznik - Układ Ogólny w Sprawie Handlu Usługami (GATS).

GATS odnosi się do środków stosowanych przez państwa członkowskie wpływających na handel usługami. Najważniejszym zobowiązaniem ogólnym członka WTO jest przyjęcie klauzuli najwyższego uprzywilejowania, oznaczającej iż określonym usługom i usługodawcom danego państwa – członka WTO udzieli się natychmiastowo i bezwarunkowo, traktowania nie mniej korzystnego, niż udzielanego innym państwom w zakresie takich samych usług. Dopuszczalne są jednak wyjątki, przewidziane w ściśle określonym trybie, w Załączniku w sprawie odstępstw od artykułu II GATS. Załącznik precyzuje warunki, na mocy których, w chwili wejścia ich w życie, członek jest zwolniony z określonych obowiązków oraz precyzuje warunki wprowadzenia nowych odstępstw.

Uwzględniając postanowienia dokumentu „Polska - odstępstwa od artykułu II: Zasada najwyższego uprzywilejowania”, w zakresie uprawnień Krajowej Rady Radiofonii i

Telewizji, odstępstwem od powyższej zasady jest preferencyjne traktowanie europejskich dzieł audiowizualnych.

Krajowa Rada brała w 2000 roku udział w konsultacjach, w ramach ewentualnego przeglądu i renegocjacji listy odstępstw od art. II GATS, dotyczących zasady najwyższego uprzywilejowania, a także nad ich interpretacją – w ramach współpracy z Radą Handlu Usługami GATS (Council for Trade in Services). Jest to problem szczególnie istotny dla sektora mediów elektronicznych.

Od klauzuli najwyższego uprzywilejowania stosowane są przez Polskę – podobnie jak to czynią inne państwa członkowskie - odstępstwa wobec usług audiowizualnych w zakresie preferencyjnego traktowania europejskiej twórczości audiowizualnej.

W celu promowania więzi kulturowych pomiędzy krajami, na podstawie umów o koprodukcji, produkcja usług audiowizualnych oraz dystrybucja filmów i kaset wideo powinna być traktowana preferencyjnie, łącznie z uprzywilejowanym dostępem do finansowania.

Zachowaniu i promowaniu tożsamości regionalnej krajów europejskich służy natomiast wspomaganie produkcji usług audiowizualnych i rozpowszechnianie twórczości kinowej i telewizyjnej, programami ukierunkowanymi na wspieranie programów i twórców, spełniających kryteria odnoszące się do pochodzenia europejskiego.

Promowanie tożsamości kulturowej w ramach nadawczego sektora audiowizualnego odbywa się także poprzez zastosowanie środków preferencyjnych przewidzianych w Dyrektywie o „Telewizji bez granic” oraz rozciągnięcie zasady traktowania narodowego na programy, spełniające kryteria pochodzenia europejskiego.

Oznacza to w praktyce promowanie tożsamości kulturowej w zakresie sektora nadawczego w Europie, preferencyjne traktowanie dzieł audiowizualnych, tworzonych na podstawie umów o koprodukcji - wraz z uprzywilejowanym dostępem do finansowania. Postanowienia te są niezwykle istotne dla sektora nadawczego w Polsce. Za ich utrzymaniem przemawiają też zobowiązania akcesyjne Polski wobec UE.

Krajowa Rada brała również aktywny udział w pracach utworzonej w strukturze GATS (General Agreement on Trade in Services) Grupy Roboczej ds. Regulacji Krajowych (Working Group on Domestic Regulation). W szczególności dyskusja dotyczyła sposobu interpretacji zasad konieczności (art. VI.4 GATS) i przejrzystości (art. III GATS) oraz stworzenia szczegółowych wytycznych ich stosowania.

Zasada konieczności sformułowana w GATS stanowi, iż państwa powinny zapewnić stosowanie takich i tylko takich środków, w ramach handlu usługami, które są niezbędne (czyli najmniej restrykcyjne w określonych warunkach, uwzględniających także elementy techniczne i ekonomiczne) dla uzyskania danego celu, dla którego zostały zastosowane.

Zasada przejrzystości dotyczy jawności użytych środków poprzez np.: dostępność informacji o wymogach licencyjnych, w tym warunkach cofania licencji, aspektach technicznych, zobowiązanie do uzasadnienia zastosowania danego środka. Dotyczy to w szczególności wprowadzania nowych przepisów lub znaczącej zmiany wymogów stawianych podmiotom z państw członkowskich. W najbardziej istotnych kwestiach, państwa członkowskie powinny przeprowadzić publiczną debatę nad wprowadzeniem nowych środków wpływających na handel usługami.

Udział w pracach European Platform of Regulatory Authorities (EPRA)

5.28 KRRiT prowadzi aktywną działalność w organizacji skupiającej przedstawicieli ciał regulujących EPRA (European Platform of Regulatory Authorities). KRRiT była współzałożycielem tej organizacji, a wśród członków znajduje się większość krajów europejskich.

Dla przedstawicieli europejskich rad radiofonii i telewizji EPRA stała się ważnym forum dyskusyjnym. EPRA umożliwia radom poszczególnych krajów wypracowanie wspólnych rozwiązań, a także zapoznanie się z doświadczeniami tych krajów, które są bardziej zaawansowane we wdrażaniu nowych technologii w sektorze audiowizualnym.

W spotkaniach członków EPRA uczestniczą w charakterze obserwatora przedstawiciele Rady Europy i Unii Europejskiej. Komisja Europejska doceniła potencjał tkwiący w EPRA, gdyż organizacja ta skupia przedstawicieli ciał regulujących państw członkowskich UE i krajów stowarzyszonych.

Współpraca bilateralna

5.29 W dniach 12-13 października 2000 roku, w Schwerinie odbyła się sesja niemiecko-polskich konsultacji w sektorze audiowizualnym. Było to drugie spotkanie tego rodzaju ze stroną niemiecką. Pierwsze, z inicjatywy KRRiT, miało miejsce w Warszawie w styczniu 1998 roku. Podczas ówczesnego spotkania zdecydowano o kontynuowaniu spotkań.

W skład delegacji polskiej weszli przedstawiciele: KRRiT, Ambasady RP w Berlinie, TVP S.A oraz Regionalnej Rozgłośni Polskiego Radia w Szczecinie „Radio Szczecin” S.A. Szefem delegacji polskiej był przewodniczący KRRiT. Szefem delegacji niemieckiej była Gabriele von Malsen-Tilborch, zastępca dyrektora w Federalnym Departamencie Kultury MSZ, a w skład delegacji niemieckiej weszli przedstawiciele MSZ, Federalnego Urzędu Kanclerskiego, Federalnego Biura Prasy i Informacji, Rady ds. Radiofonii i Telewizji Meklemburgii i Pomeranii oraz ośrodków radiowych.

Wśród poruszonych w czasie sesji tematów znalazły się: blok poświęcony radiu, w szczególności rozwój naziemnej radiofonii cyfrowej, perspektywy rozwoju radiofonii satelitarnej i kwestie dotyczące fal średnich. Ponadto rozmawiano o niemieckiej strategii w sferze regulacji dotyczących Internetu i perspektywach polsko-niemieckiej współpracy w sferze audiowizualnej. Ważnym blokiem tematycznym była współpraca między Norddeutschen Rundfunks, a Radiem Szczecin S.A., przede wszystkim w ramach polsko-niemieckiej audycji „Radio Pomerania”.

5.30 KRRiT od kilku lat jest zainteresowana współpracą z radami krajów bałtyckich. Wynikiem tego zainteresowania była wizyta przedstawicieli Krajowej Rady na Litwie i Łotwie we wrześniu 2000 roku na zaproszenie przewodniczących rad litewskiej i łotewskiej. Podczas wizyty w szczególności omówiono sytuację sektora audiowizualnego w naszych krajach z uwzględnieniem tych zagadnień, które wynikają z kompetencji ustawowych. Stronę litewską i łotewską interesował szczególnie rozwój platform cyfrowych oraz prace nad harmonizacją polskiego ustawodawstwa z unijnym, a także praktyczne problemy wynikające z realizacji tego ustawodawstwa. Podczas wizyty przyjęto ustalenie o zorganizowaniu spotkania rad z krajów bałtyckich w Warszawie w 2001 roku.

5.31 Współpraca z Narodową Radą Ukrainy ds. Telewizji i Radia zajmuje w stosunkach bilateralnych KRRiT ważne miejsce. W marcu 1997 roku rady podpisały porozumienie o współpracy.

W 2000 roku zaistniały nowe okoliczności, które pozwoliły bardziej aktywnie realizować zarówno porozumienie, jak i kontakty między Polską a Ukrainą w dziedzinie środków masowego przekazu. Przedstawiciele KRRiT zostali zaproszeni do uczestniczenia w posiedzeniach i grupach roboczych Komitetu Konsultacyjnego Prezydentów Polski i Ukrainy we Lwowie oraz Forum Polsko-Ukraińskiego w Kijowie. Podczas obydwu spotkań podkreślano sprawę ściślejszej współpracy w dziedzinie mediów elektronicznych.

KRRiT włączyła się również w projekt „Kijów w Warszawie, Warszawa w Kijowie”, który jest realizowany w ramach Komitetu Konsultacyjnego Prezydentów Polski i Ukrainy oraz Forum Polsko-Ukraińskiego.

W ramach tego projektu w marcu bieżącego roku doszło do bilateralnego spotkania KRRiT i Narodowej Rady Ukrainy ds. Radia i Telewizji. Najważniejszym efektem tego spotkania było podpisanie Protokołu w sprawie powołania Stałej Wspólnej Grupy Konsultacyjnej KRRiT i Narodowej Rady Ukrainy ds. Telewizji i Radia. Celem powołania Grupy jest prowadzenie regularnych konsultacji dotyczących zagadnień współpracy w dziedzinie telewizji i radia. Ponadto przedstawiciele ukraińskiej Rady odbyli cykl roboczych rozmów m.in. z Komisją Kultury i Środków Przekazu, z TVP S.A., Polskim Radiem S.A. Uczestniczyli również wspólnie z grupą kijowskich dziennikarzy w prezentacji „Internet w mediach”.

Organizacja konferencji międzynarodowych

5.32 W dniach 5-6 grudnia 2000 roku KRRiT zorganizowała konferencję „Internet jako medium XXI wieku”. Konferencja zainicjowała publiczną dyskusję nad szansami i zagrożeniami, a także potrzebami i oczekiwaniami związanymi z kształtowaniem polityki regulacyjnej państwa w zakresie nowych technologii. Celem była także prezentacja strategii Komisji Europejskiej oraz wybranych krajów w zakresie regulacji zawartości Internetu.

W ciągu minionych pięciu lat Internet stał się synonimem postępu i nowoczesności w skali wykraczającej poza granice poszczególnych państw. Ten szybki i w znacznym stopniu żywiołowy rozwój dokonał się w Polsce, podobnie jak w wielu krajach, z nieznacznym udziałem władz publicznych. W obszarze audiowizualnym szczególna rola przypada Krajowej Radzie.

Konferencja była próbą określenia możliwie szerokiego spektrum tendencji i problemów związanych z obecnością i działalnością mediów w Internecie. Stała się też okazją do zapoznania się z istniejącymi propozycjami i rozwiązaniami praktycznymi.

W programie konferencji wyróżniono trzy podstawowe zagadnienia:

- konwergencja sektora audiowizualnego i telekomunikacji w warunkach technologii cyfrowych;
- ramy prawne działalności internetowej - przykłady uregulowań ustawowych omówione przez przedstawicieli ciał regulujących Australii i Francji, EBU, Fundacji Bertelsmana;
- konwergencja w praktyce: obecność mediów w Internecie.

W ramach tych 3 tematów poruszono również problematykę związaną z tendencjami konwergencyjnymi kształtującymi świat biznesu, rozwojem Internetu w Polsce, obecnością mediów w Internecie, w szczególności na przykładzie Telewizji Polsat, Radia RMF-FM, Spółki Agora S.A., a także nowymi formami reklamy.

We wnioskach z konferencji podkreślono w szczególności, że Internet nie rozwija się w legislacyjnej próżni. Jednocześnie powstaje szereg trudności praktycznych związanych ze stosowaniem prawa wobec wirtualnej rzeczywistości. Wymykające się granicom państwowym nowe medium nie poddaje się łatwo regulacjom, a na dodatek próbom ich wprowadzania towarzyszy świadomość, że mogą się stać czynnikiem ograniczającym rozwój Internetu. Konieczne staje się zatem znalezienie swego rodzaju kompromisu między regulacjami prawnymi a potrzebami rozwojowymi.

Dość powszechny jest pogląd zakładający oddzielenie wszelkich kwestii związanych z infrastrukturą i telekomunikacją od zagadnień dotyczących zawartości programu. Polityka w dziedzinie infrastruktury powinna zapewniać inwestycje i rozwój, sprzyjać konkurencji i innowacjom, a tym samym powiększać potencjał nowego medium. Nowe wyzwania pojawiają się w zakresie prawa dotyczącego oferowanych treści. Komunikowanie w przypadku Internetu może mieć bowiem zarówno charakter prywatny, jak publiczny.

Wiele prac prowadzonych w różnych krajach, jak też na forum Rady Europy i w Komisji Europejskiej, zdaje się wskazywać na szczególne znaczenie samoregulacji, która przy wsparciu ze strony państwa dokonywałaby się w środowiskach społecznych i profesjonalnych związanych z Internetem. Przykładem takich prac może być ochrona nieletnich przed treściami nieobyczajnymi, w szczególności przed pornografią. Jeśli zawartość jest nielegalna, to może być ścigana na mocy przepisów prawa karnego. Jeśli jest to zawartość wprawdzie legalna, ale szkodliwa, to jej powstrzymanie może dokonać się poprzez swego rodzaju samoregulację zainteresowanych środowisk.

Internet stwarza nowe możliwości dla nadawców programów radiowych i telewizyjnych. Już obecnie większość koncesjonowanych nadawców posiada swoje strony internetowe, a wielu z nadawców równolegle emituje program. Coraz liczniejsi wykorzystują nowe medium w swojej działalności programowej i marketingowej.

Internet jest dla nadawców również wyzwaniem, bowiem jego rozwój może istotnie przeobrazić krajobraz medialny oferując widzom i słuchaczom niezwykle bogactwo wyboru, zarówno w sensie ilości, różnorodności, jak też jakości usług. Nadawcy, którzy rozpoczną rozpowszechnianie w technice cyfrowej zyskają nowe możliwości związane między innymi z oferowaniem dodatkowych usług, jak np. przesyłanie danych, elektroniczny handel.

Elementarnym warunkiem powodzenia wszelkich programów w dziedzinie nowych technologii jest przewyciężenie barier ekonomicznych. Komputer, jako podstawowe urządzenie dostępu, ciągle jest zbyt drogi dla zdecydowanej większości gospodarstw domowych, odziedziczona struktura zatrudnienia i kwalifikacji także nie sprzyja szybkim postępom „nowej ekonomii”.

Z punktu widzenia dostawców usług internetowych konieczne jest wypracowanie wyraźnej polityki państwa w zakresie rozwoju Internetu, co jest niezbędnym elementem prognozy ekonomicznej i praktyki.

Znakomitym przykładem skutecznego działania jest przypadek publicznej telewizji w Danii, która z powodzeniem realizuje program świadczenia usług on-line. Technologię informacyjną uznano tam za element kultury, nauki i gospodarki. Przyjęto takie regulacje, które sprzyjają zachowaniu wymogów usług publicznych w rzeczywistości wirtualnej. Intencją duńskiej telewizji publicznej jest współdziałanie w tworzeniu infrastruktury, która będzie powszechnie dostępna. W postępowaniu duńskiego nadawcy publicznego najlepiej widoczny jest sens następującego rozumienia konwergencji: „...tworzyć raz – dystrybuować wiele razy”.

W Polsce inicjatywy wykorzystywania nowych technologii najlepiej rozwijają się w sektorze prywatnym. Prezentacje Spółki Agora S.A., Radia RMF FM oraz Telewizji Polsat wyraźnie wskazały nie tylko na ich związki z globalną siecią, ale także na to, że firmy te posiadają strategię działania i obecności w rzeczywistości wirtualnej.

Jeśli na początku lat 90-tych sektor prywatny, przez swoją obecność i praktykę programową, zdynamizował rynek radiowy i telewizyjny, to teraz wiele wskazuje na to, że na progu nowego wieku, ten sektor wyznaczy nowe trendy rozwoju dla mediów audiowizualnych w rzeczywistości wirtualnej.

Niewątpliwie pojawia się tu istotne zadanie dla organów regulacyjnych, tj. aby w Polsce z internetowego pejzażu nie zostali wykluczeni nadawcy publiczni.

Z okazji konferencji KRRiT wydała publikację zatytułowaną „Internet jako medium XXI wieku. Problemy polityki i regulacji radia i telewizji w erze cyfrowej”.

5.33 W dniach 16-17 listopada 2000 roku, w Białymstoku, Krajowa Rada oraz Zarząd Spółki TVP S.A. zorganizowały pod patronatem Prezydenta RP, międzynarodową konferencję „Mniejszości narodowe i etniczne a media elektroniczne - Białoruś, Estonia, Litwa, Łotwa, Polska, Ukraina”.

Podczas konferencji zapoznano uczestników z uwarunkowaniami realizacji audycji poświęconych mniejszościom narodowym i etnicznym oraz audycji w językach mniejszości narodowych w poszczególnych krajach Europy Środkowej i Wschodniej. Dokonano także wymiany informacji na temat sposobów uzyskiwania przez stowarzyszenia i organizacje reprezentujące mniejszości dostępu do mediów elektronicznych oraz wpływu tego zjawiska na rozwój świadomości narodowej. Podczas konferencji dyskutowano również, na ile wspomniane procesy mogą służyć budowaniu wzorców współpracy transgranicznej.

Program konferencji uwzględniał następujące aspekty:

- uwarunkowania prawne problematyki mniejszości narodowych i etnicznych;
- język i tożsamość mniejszości narodowych zawarte w Konwencji o Ochronie Mniejszości Narodowych oraz Konwencji o Ochronie Języków Mniejszości;
- uwarunkowania regionalne i prawne problematyki mniejszości narodowych i etnicznych w Europie Środkowej i Wschodniej, w kontekście ich obecności w mediach elektronicznych;
- dostęp i obecność mniejszości do mediów, ze szczególnym uwzględnieniem mediów publicznych, w wybranych krajach Europy Środkowej i Wschodniej - realia a oczekiwania;
- współpraca mediów ze środowiskami lokalnymi a realizacja audycji o tematyce mniejszościowej.

Konferencja w Białymstoku wpisала się w cykl dyskusji i spotkań poświęconych sytuacji mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce. Stanowiła nawiązanie do procesu ratyfikowania przez Polskę, w listopadzie 2000 roku, Ramowej Konwencji Rady Europy o Ochronie Mniejszości Narodowych. Niedawno podobna międzynarodowa konferencja odbyła się w Sejmie RP, gdzie również trwają prace w zakresie projektu ustawy o mniejszościach narodowych. Projekt ustawy m.in. odnosi się do obecności środowisk mniejszości w mediach elektronicznych.

Białostocka konferencja poświęcona zagadnieniom dostępu środowisk mniejszości narodowych i etnicznych do mediów elektronicznych była pierwszą tego rodzaju próbą oceny

sytuacji, w jakich realizowane są audycje radiowe i telewizyjne poświęcone mniejszościom i do nich adresowane.

Dotychczas w trakcie obrad zbliżonych tematycznie konferencji uczestnicy zajmowali się zazwyczaj specyfiką funkcjonowania audycji etnicznych w krajach Europy Zachodniej, skupiających się na środowiskach emigrantów, bądź w wybranych krajach regionu. Dotąd nie było takiej próby w krajach Europy Wschodniej. W Białymstoku po raz pierwszy udało się zebrać, oprócz dziennikarzy telewizyjnych, także dziennikarzy radiowych realizujących audycje w językach mniejszości w Regionalnych Rozgłoszeniach Polskiego Radia S.A. oraz naukowców zajmujących się badaniem problemów wielokulturowości.

W kontekście funkcjonowania polskich audycji etnicznych przedstawiciele mniejszości przypomnieli najważniejsze postulaty:

- obecności przedstawicieli mniejszości w radach programowych regionalnych rozgłośni Polskiego Radia S.A. oraz oddziałach terenowych TVP S.A.;
- zakresu czasowego audycji;
- dostępu przedstawicieli mniejszości do profesjonalnych szkoleń organizowanych np. przez telewizję publiczną;
- ustalenia kryteriów czasowych (czas i pora emisji) dla wartościowych audycji radiowych i telewizyjnych;
- wykorzystania środków finansowych na potrzeby realizacji audycji o tematyce etnicznej.

Białostocka konferencja wskazała również perspektywy współpracy na przyszłość. Obecnie istnieje możliwość współdziałania krajów-uczestników konferencji głównie w dziedzinie realizacji wspólnych przedsięwzięć edukacyjnych, przeprowadzaniu szkoleń i warsztatów dziennikarskich, wymianie programów. Uczestnictwo w konferencji przedstawicieli krajów Europy Zachodniej stworzyło możliwość czerpania z doświadczeń w tej dziedzinie zarówno włoskich mediów, jak i zachodnioeuropejskich mniejszości.

5.34 W dniach 23-24 listopada 2000 roku w Warszawie odbyło się seminarium zorganizowane przez Eurekę Audiowizualną oraz Krajową Radę przy współpracy Komitetu Kinematografii. Seminarium poświęcone było przede wszystkim dystrybucji i strategii marketingowej dzieła filmowego.

Sesja warszawska była drugą z cyklu trzech seminariów szkoleniowych obejmujących powstawanie dzieła audiowizualnego. Seminarium przygotowane zostało dla profesjonalistów sektora audiowizualnego z krajów Europy Centralnej i Wschodniej oraz Rosji i Turcji.

Pozostałe sesje dotyczyły analizy scenariusza filmowego oraz etapu rozwoju projektu, pakietowania i tworzenia planu finansowego.

Ekspertami byli przedstawiciele film dystrybucyjnych z Niemiec, Szwajcarii oraz Polski.

Seminarium składało się z części plenarnej poświęconej prezentacji europejskiego rynku dystrybucyjnego filmów kinowych i telewizyjnych, kosztów dystrybucji i strategii marketingowej filmów niskobudżetowych oraz praktycznych zajęć warsztatowych nad konkretnymi projektami dystrybucyjnymi.

W programie seminarium znalazła się również prezentacja „Programu wsparcia przemysłu audiowizualnego Unii Europejskiej Media Plus”, z którego środków w niedalekiej przyszłości będzie mogła korzystać również Polska.

VI. DZIAŁALNOŚĆ KRRiT W ZAKRESIE OPŁAT ABONAMENTOWYCH I POZAABONAMENTOWYCH

6.1 Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt. 6 ustawy o radiofonii i telewizji, do zadań KRRiT należy określenie opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych.

Na podstawie art. 48 ust. 3 ustawy Krajowa Rada określa, w drodze rozporządzenia, wysokość opłaty abonamentowej za używanie odbiornika radiofonicznego oraz opłaty abonamentowej za używanie odbiornika telewizyjnego albo odbiornika radiofonicznego i telewizyjnego, sposób i tryb wnoszenia tych opłat, a także może określić przypadki, w których umarza lub rozkłada na raty zaległości w płatności opłat abonamentowych. Krajowa Rada może, ze względów społecznych, przyznać niektórym kategoriom osób zniżki lub zwolnienia od opłat abonamentowych.

W przypadku stwierdzenia używania nie zarejestrowanego odbiornika (art. 49 ust. 2 ustawy o radiofonii i telewizji) pobiera się opłatę w wysokości stanowiącej trzydziestokrotność miesięcznej opłaty abonamentowej. Opłaty te pobierane są przez jednostki Poczty Polskiej (art. 49 ust. 5 ustawy o radiofonii i telewizji) i po potrąceniu umownego wynagrodzenia (50% wpływów z tej opłaty - art. 51 ust. 5 ustawy) przekazywane na wyodrębniony rachunek Krajowej Rady (art. 50 ust. 6).

Za zwłokę w uiszczeniu opłat pobiera się odsetki ustawowe (art. 49 ust. 4). Po potrąceniu umownego wynagrodzenia jednostki Poczty Polskiej przekazują te wpływy na rachunek bankowy KRRiT (art. 49 ust. 5).

Wpływy z opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych (art. 49 ust. 4), opłat za używanie nie zarejestrowanych odbiorników oraz odsetek ustawowych, po potrąceniu wynagrodzenia umownego dla jednostek Poczty Polskiej, są w całości przeznaczane przez Krajową Radę na działalność jednostek publicznej radiofonii i telewizji.

Krajowa Rada (art. 50 ust. 2 ustawy) ustala corocznie, nie później niż do 30 czerwca, sposób podziału wpływów między jednostki publicznej radiofonii i telewizji w następnym roku kalendarzowym, w tym minimalny udział terenowych oddziałów spółek.

Przepis zawarty w art. 50 ust. 3 obliuguje Przewodniczącą Krajowej Rady do niezwłocznego przekazania jednostkom publicznej radiofonii i telewizji należnych im udziałów we wpływach.

Na podstawie art. 51 ustawy o radiofonii i telewizji kontrolę wykonywania obowiązku rejestracji odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych sprawuje Minister Łączności. Jednostką organizacyjną Ministra Łączności uprawnioną do przeprowadzania kontroli wykonywania obowiązku rejestracji odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych - na

podstawie rozporządzenia Ministra Łączności z 16 lipca 1993 roku w sprawie kontroli wykonywania obowiązku rejestracji odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych jest Państwowe Przedsiębiorstwo Użyteczności Publicznej „Poczta Polska”. Kontroli dokonują upoważnieni pracownicy rejonowych urzędów poczty.

Wysokość opłat abonamentowych

6.2 Do końca 2000 roku obowiązywały następujące opłaty ustalone przez Krajową Radę w rozporządzeniu z 30 czerwca 1999 roku w sprawie opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych:

- za używanie odbiornika radiofonicznego

- miesięczna, w wysokości 3,75 zł
- roczna, w wysokości 41,90 zł

- za używanie odbiornika telewizyjnego lub telewizyjnego i radiofonicznego

- miesięczna, w wysokości 11,50 zł
- roczna, w wysokości 128,50 zł

Aby przeciwdziałać wyrejestrowywaniu odbiorników radiowych i telewizyjnych Krajowa Rada od 1 stycznia 2000 roku podwyższyła poziom ulg finansowych dla abonentów, którzy wniosą opłaty abonamentowe z góry.

6.3 Uchwałą nr 268/2000 z 30 maja 2000 roku w sprawie wysokości opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych Krajowa Rada ustaliła następujące opłaty abonamentowe obowiązujące od dnia 1 stycznia 2001 roku:

- za używanie odbiornika radiofonicznego

- miesięczna, w wysokości 4,10 zł
- roczna, w wysokości 45,65 zł

- za używanie odbiornika telewizyjnego lub telewizyjnego i radiofonicznego

- miesięczna, w wysokości 12,60 zł
- roczna, w wysokości 140,30 zł

Powyższe wysokości opłat abonamentowych zostały wprowadzone w życie rozporządzeniem KRRiT z 27 czerwca 2000 roku. Zgodnie z przepisami rozporządzenia użytkownik odbiornika może jednorazowo uiścić opłatę za dowolną liczbę miesięcy w roku kalendarzowym do dnia 20 pierwszego miesiąca okresu rozliczeniowego. Użytkownik odbiornika ma również możliwość wniesienia opłat na poczet 2001 roku (z ulgą) w IV kwartale 2000 roku.

Krajowa Rada od 1 stycznia 2001 roku podwyższyła poziom ulg finansowych (wprowadzonych od 1998 roku) dla abonentów, którzy wniosą opłaty abonamentowe z góry.

Inicjatywy legislacyjne zmierzające do poprawy systemu poboru opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych

6.4 Przewodniczący KRRiT 7 lipca 2000 roku, przesłał Prezesowi Rady Ministrów projekt nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji, opracowany przez Krajową Radę.

Z uwagi na niewystarczającą skuteczność dotychczasowego systemu poboru opłat abonamentowych i wynikające stąd problemy finansowe nadawców publicznych, w projekcie dokonano zmiany szeregu przepisów w celu usprawnienia tego systemu.

Pobieranie opłat abonamentowych i związane z tym czynności oraz kontrolę wykonywania obowiązku ich uiszczania pozostawiono zasadniczo w kompetencji jednostek nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw łączności, tj. p.p.u.p. Poczta Polska (art. 49a).

W stosunku do centralnych organów państwowych i organów administracji rządowej szczebla wojewódzkiego oraz jednostek podległych tym organom oraz osób, które uzyskały koncesje na rozpowszechnianie programów radiowych lub telewizyjnych albo zezwoleń na świadczenie usług multipleksowych, operatorów usług warunkowego dostępu i operatorów sieci kablowych, powyższe uprawnienia przewidziano dla Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

Wprowadzono domniemanie, że osoba lub jednostka organizacyjna, która posiada odbiornik radiofoniczny lub telewizyjny w stanie umożliwiającym odbiór programu, używa tego odbiornika (art. 48).

Jednocześnie przyjęto rozwiązanie, że wysokość miesięcznych opłat abonamentowych na następny rok kalendarzowy - ustalana w rozporządzeniu wydanym przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji - nie będzie mogła przekraczać w przypadku używania odbiornika radiofonicznego – 0,33% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia (brutto) pracownika zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy w gospodarce narodowej w pierwszym kwartale danego roku kalendarzowego, opublikowanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, a w przypadku używania odbiornika telewizyjnego lub radiofonicznego 1% tego wynagrodzenia. Ustalenie takiego ograniczenia spełnia konstytucyjny wymóg określania obciążeń publicznych na podstawie przepisów ustawowych.

Niezależnie od liczby odbiorników radiofonicznych lub telewizyjnych używanych przez osoby fizyczne w jednym gospodarstwie domowym lub w pojeździe będącym ich własnością - uiszczana będzie tylko jedna opłata. Przyjęto tu równocześnie, że odpowiedzialność tych osób z tytułu opłat abonamentowych będzie solidarna.

Jednym z istotniejszych rozwiązań w zakresie opłat abonamentowych jest rezygnacja z zasady rejestracji odbiorników radiofonicznych lub telewizyjnych. Domniemywa się bowiem, że w każdym gospodarstwie domowym używa się jednego odbiornika radiofonicznego oraz jednego odbiornika telewizyjnego, chyba że pełnoletni domownik złoży pisemne oświadczenie kierownikowi jednostki pobierającej opłaty abonamentowe, w którym stwierdzi, iż w gospodarstwie domowym i w pojeździe będącym jego własnością nie używa się ani odbiornika radiofonicznego, ani telewizyjnego. Oświadczenie to składane będzie - zgodnie z przepisami kodeksu postępowania administracyjnego - pod rygorem odpowiedzialności za fałszywe zeznania i będzie uprawniało do przeprowadzenia kontroli wykonywania obowiązku uiszczania opłat abonamentowych.

Pozostawiono natomiast system rejestracji odbiorników rtv przez abonentów innych niż osoby fizyczne w jednym gospodarstwie domowym. Ww. abonenci uiszczają opłaty

abonamentowe za każdy odbiornik radiofoniczny i telewizyjny, włącznie z odbiornikami używanymi w pojazdach będących w ich posiadaniu.

Dla lepszej skuteczności pobierania opłat abonamentowych i zaległości w tych opłatach wprowadzono do projektu nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji zapisy, które dają podstawę do stosowania przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

W razie stwierdzenia posiadania odbiornika radiofonicznego lub telewizyjnego w stanie umożliwiającym odbiór programów wbrew oświadczeniu, albo odbiornika nie zarejestrowanego wbrew obowiązkowi ustawowemu, pobiera się od abonenta opłatę w wysokości stanowiącej trzydziestokrotność odpowiedniej miesięcznej opłaty abonamentowej obowiązującej w dniu stwierdzenia tych okoliczności.

Wpływy z powyższych opłat oraz odsetek za opóźnienie w ich uiszczaniu, stanowią wpływy jednostek organizacyjnych wykonujących kontrolę obowiązku uiszczania opłat abonamentowych.

W ustawie zamieszczono katalog osób, które będą zwolnione z opłat abonamentowych. Zwolnienie z opłat przysługiwać będzie tylko w przypadku, jeżeli osoby uprawnione do zwolnienia nie będą pozostawały w jednym gospodarstwie domowym z pełnoletnią osobą nie spełniającą tych wymogów (art. 48 a).

Wpływy z opłat abonamentowych oraz odsetek ustawowych za zwłokę w ich uiszczaniu w całości przeznaczone są na działalność jednostek publicznej radiofonii i telewizji (art. 50).

Istotne znaczenie ma ustanowienie obowiązku, zgodnie z którym organy prowadzące ewidencję ludności oraz rejestry przedsiębiorstw, stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji itp. nieodpłatnie postawią do dyspozycji właściwych miejscowo jednostek pobierających opłaty abonamentowe dane zawarte w tych ewidencjach i rejestrach (art. 51). Powyższe dane, w tym dane osobowe, mogą być wykorzystywane wyłącznie w celu pobierania opłat abonamentowych oraz wykonywania kontroli obowiązku uiszczania opłat abonamentowych.

Operator sieci kablowej będzie zobowiązany do corocznego nieodpłatnego przedkładania Przewodniczącemu Krajowej Rady do dnia 31 stycznia wykazu abonentów sieci kablowej, korzystających z usługi rozpowszechniania i rozpowszechniania programów w dniu 31 grudnia roku poprzedniego.

Przewodniczący Krajowej Rady może przekazywać dane osobowe objęte wykazem właściwym jednostkom wyłącznie w celu pobierania opłat abonamentowych oraz wykonywania kontroli obowiązku uiszczania opłat abonamentowych.

W projekcie wprowadzono również przepisy określające odpowiedzialność prawną w postaci kary grzywny za uchylanie się od obowiązku rejestracji odbiorników przez zobowiązanych do tego abonentów oraz za niedopełnienie obowiązku postawienia do dyspozycji danych zawartych w ewidencjach i rejestrach albo danych, do których przedłożenia zobowiązani są operatorzy sieci kablowych (art. 52).

Podział wpływów abonamentowych i pozaabonamentowych pomiędzy jednostki publicznej radiofonii i telewizji w 2000 roku

6.5 Krajowa Rada uchwałami nr 493/99 z 30 czerwca 1999 roku, nr 795/99 i nr 796/99 z 21 grudnia 1999 roku dokonała podziału wpływów abonamentowych z opłat za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych prognozowanych na 2000 rok między spółki publicznej radiofonii i telewizji, w sposób następujący:

Lp.	TREŚĆ	% udział we wpływach ogółem	Kwota w tys. zł
I.	OGÓŁEM, z tego:	100,00	890 500
II.	Środki na budowę Radiowego Ośrodka Nadawczego I Programu Polskiego Radia S.A. w Solcu Kujawskim	1,449	12 900
III.	Do podziału na spółki publicznej radiofonii i telewizji, z tego:	98,551 liczone jako 100,00	877 600
1.	Telewizja Polska S.A. w Warszawie <i>w tym:</i> <i>TV Polonia</i>	60,00 4,444	498 200 39 000
2.	Jednostki publicznej radiofonii	40,00	351 00

Uchwałą nr 721/99 z 2 grudnia 1999 roku KRRiT przyjęła algorytm rozdziału między spółki regionalnej radiofonii publicznej prognozowanych na 2000 rok wpływów z opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych.

6.6 Uchwałą 722/99 z 2 grudnia 1999 roku KRRiT dokonała podziału prognozowanych na 2000 rok wpływów abonamentowych na spółki radiofonii publicznej:

Lp.	TREŚĆ	% udział we wpływach ogółem	Kwota w tys. zł
I.	OGÓŁEM jednostki publicznej radiofonii, z tego:	40,00	351 000
II.	Polskie Radio S.A. w Warszawie, <i>w tym:</i> <i>- Radio Polonia (na koszty emisji)</i> <i>- Orkiestry i Chór (koszty działalności)</i> <i>- inwestycje na system produkcji informacji oraz dostęp do archiwum</i>	21,298 0,482 1,084 0,441	186 867 4 000 9 000 3 867
III.	17 spółek publicznej radiofonii regionalnej	18,702	164 133

Uchwałą nr 798/99 z 21 grudnia 1999 roku na podstawie art. 30 ust. 6 ustawy KRRiT ustaliła na 2000 rok minimalny udział terenowych oddziałów TVP na 37,0% wpływów określonych dla całej spółki Telewizja Polska S.A., tj. 194 800 tys. zł, przeznaczoną na finansowanie programów regionalnych i w rozłącznej sieci „Dwójki”. Z pozostałej kwoty (331 800 tys. zł) przeznaczonych na finansowanie programów telewizyjnych ogólnopolskich

TVP S.A. wydzielono kwotę 66 000 tys. zł na finansowanie udziału oddziałów terenowych na antenie ogólnopolskiej w celu zagwarantowania obecności audycji wyprodukowanych przez te oddziały na antenie ogólnokrajowej, co ilustruje poniższa tabela:

Lp.	TREŚĆ	Udział % we wpływach ogółem 877 600 tys. zł	kwota przeznaczona na finansowanie telewizji w tys. zł	udział % we wpływach przeznaczonych na finansowanie telewizji
1	2	3	4	5
I.	Ogółem TVP S.A. w Warszawie, z tego:	60,00	526 600,0	100,00
II.	Zakład Główny w Warszawie Z tego:	37,80	331 800,0	63,00
	1. TV Polonia	4,444	39 000,0	7,40
	2. Program ogólnokrajowy z tego:	33,36	292 800,0	55,60
	a) finansowanie uczestnictwa oddziałów terenowych	7,52	66 000,0	12,53
	b) działalność Zakładu Głównego	25,84	226 800,0	43,07
III.	Oddziały terenowe (program regionalny)	19,98	194 800,0	37,00

Uchwałami 485/2000 z 17 października 2000 roku i nr 586/2000 z 20 grudnia 2000 roku Krajowa Rada dokonała zmiany uchwały nr 722/99 z 2 grudnia 1999 roku w sprawie podziału prognozowanych na 2000 rok wpływów z opłat za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych na spółki regionalnej radiofonii publicznej.

6.7 Uchwałą nr 723/98 z 2 grudnia 1999 roku KRRiT rozdzieliła środki prognozowane na 2000 rok z tytułu wpływów uzyskanych poza opłatami abonamentowymi, do których zaliczają się między innymi:

- odsetki za zwłokę w regulowaniu opłat abonamentowych przez abonentów,
- odsetki za nieterminowe przekazywanie wpływów abonamentowych przez Rejonowe Urzędy Poczty,
- wyegzekwowane kary za nie zarejestrowane odbiorniki rtv,
- odsetki z tytułu kapitalizacji wpływów abonamentowych gromadzonych na wyodrębnionym rachunku bankowym Krajowej Rady pomniejszone o koszty operacji bankowych.

Kwota prognozowanych na 2000 rok wpływów uzyskanych poza opłatami abonamentowymi w wysokości 9 000 tys. zł została przeznaczona przez Krajową Radę na finansowanie inwestycji rozwojowych w spółkach regionalnych radiofonii publicznej.

6.8 Krajowa Rada podjęła następujące uchwały w sprawie ustalenia sposobu podziału wpływów uzyskanych poza opłatami abonamentowymi w okresie od 1 grudnia 1999 roku do 30 listopada 2000 roku:

- Nr 797/99 z 21 grudnia 1999 roku w sprawie ustalenia sposobu wykorzystania środków z wpływów uzyskanych poza opłatami abonamentowymi od rejonowych urzędów Poczty

Polskiej z tytułu rozliczenia różnicy w związku z obniżeniem umownego wynagrodzenia za usługi świadczone w 1999 roku z 6,8% na 6,6%,

- Nr 19/2000 z 25 stycznia 2000 roku w sprawie ustalenia sposobu wykorzystania środków z wpływów uzyskanych poza opłatami abonamentowymi od rejonowych urzędów Poczty Polskiej z tytułu rozliczenia różnicy w związku z obniżeniem umownego wynagrodzenia za usługi świadczone w 1999 roku z 6,8% na 6,6%,
- Nr 534/2000 z 30 października 2000 roku zmieniającą uchwałę KRRiT Nr 723/99 z dnia 2 grudnia 1999 roku w sprawie ustalenia sposobu podziału wpływów uzyskanych poza opłatami abonamentowymi w okresie od 1 grudnia 1999 roku do 30 listopada 2000 roku,
- Nr 587/2000 z 20 grudnia 2000 roku zmieniającą uchwałę KRRiT Nr 723/99 z dnia 2 grudnia 1999 roku w sprawie ustalenia sposobu podziału wpływów uzyskanych poza opłatami abonamentowymi w okresie od 1 grudnia 1999 roku do 30 listopada 2000 roku.

6.9 Stosownie do postanowień art. 49 ust. 5 ustawy o radiofonii i telewizji oraz ustaleń zawartych w umowie z 13 maja 1994 roku zawartej pomiędzy KRRiT a Poczta Polska oraz w Aneksie Nr 7 z 30 grudnia 1999 roku do umowy, Rejonowe Urzędy Poczty w 2000 roku, po potrąceniu wynagrodzenia umownego dla jednostek Poczty Polskiej w wysokości 6,5% od zainkasowanych wpływów, przekazały na rachunek bankowy Krajowej Rady środki pieniężne z tytułu opłat abonamentowych w wysokości:

Lp.	Wpływy abonamentowe przekazane na rachunek bankowy KRRiT w 2000 roku przez Rejonowe Urzędy Poczty	Kwota w tys. zł
I.	Ogółem , z tego:	804 954,8
II.	Za III dekadę grudnia 1999 roku	14 637,2
III.	Za 2000 rok bez III dekady i częściowo II dekady grudnia 2000 roku	790 317,6

Wpływy uzyskane poza opłatami abonamentowymi (tzw. pozaabonamentowe), które zasilily rachunek bankowy KRRiT w 2000 roku (łącznie z saldem 1999 roku) wyniosły 12 110,8 tys. zł.

Lp.	Wpływy pozaabonamentowe przekazane na rachunek bankowy KRRiT	Kwota w tys. zł
I.	Ogółem , z tego:	12 110,8
II.	Saldo 1999 roku (wpływy z tytułu rozliczenia prowizji za 1999 rok)	1 744,7
III.	Za grudzień 1999 r. przekazane na rachunek KRRiT w styczniu 2000 r	820,4
IV.	Za okres: styczeń-listopad 2000 roku	9 545,7

Przekazywanie środków pieniężnych uzyskanych z opłat abonamentowych z rachunku KRRiT do spółek publicznej radiofonii i telewizji następowało według rzeczywistych, kasowych wpływów za daną dekadę miesiąca, na podstawie wyciągu bankowego, rozliczonych zgodnie z:

- udziałami procentowymi wynikającymi z uchwał KRRiT Nr 493/99, 722/99, 795/99, 796/99 oraz 485/2000,
- decyzją Przewodniczącego KRRiT z 22 grudnia 1999 roku w sprawie wcześniejszego przekazania z rachunku bankowego KRRiT - awansem w ramach planu rocznego na 2000 rok - środków finansowych spółce „Polskie Radio” S.A. (kwota 12 900 tys. zł) na

finansowanie budowy i wyposażenia radiowego centrum nadawczego I programu Polskiego Radia w Solcu Kujawskim,

- decyzją Przewodniczącego KRRiT z 18 października 2000 roku zatwierdzającą „Sposób realizacji uchwały Nr 485/2000 z 17 października 2000 roku”,
- uchwałą KRRiT Nr 586/2000 z 20 grudnia 2000 roku w sprawie zmiany uchwały Nr 722/99 z 2 grudnia 1999 roku w sprawie podziału prognozowanych wpływów z opłat za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych w 2000 roku na spółki radiofonii publicznej,
- oraz uchwałą KRRiT Nr 27/2001 z 6 lutego 2001 roku w sprawie ustalenia sposobu podziału wpływów z opłat abonamentowych uzyskanych od Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych jako spłata zaległości za miesiące sierpień-grudzień 2000 roku.

W 2000 roku z zainkasowanej kwoty w wysokości 804 954,8 tys. zł Krajowa Rada przekazała do jednostek publicznej radiofonii i telewizji wpływy abonamentowe w wysokości 803 700,0 tys. zł. Kwota 1 254,8 tys. zł pozostała na rachunku bankowym KRRiT jako saldo na dzień 31 grudnia 2000 roku. Wpływy abonamentowe rozdysponowane pomiędzy jednostki publicznej radiofonii i telewizji stanowią 90,25% w stosunku do przyjętych prognoz. Niewykonanie wpływów do planu zatwierdzonego uchwałami KRRiT Nr 493/99 i 796/99 wynosi 9,75%, to jest 86 800 tys. zł.

Przyczyn powyższej sytuacji należy upatrywać w następujących okolicznościach:

- braku egzekucji administracyjnej wobec abonentów zalegających z opłatami lub wnoszących opłaty abonamentowe z opóźnieniem,
- obniżeniu się stanu abonentów posiadających zarejestrowane odbiorniki rtv na dzień 31 grudnia 1999 roku w porównaniu do stanu z dnia 31 grudnia 1998 roku (o 1,2 % abonentów wyłącznie radiowych i o 0,8% abonentów radiowo-telewizyjnych),
- wzroście stanu abonentów uprawnionych do zwolnienia z opłat abonamentowych na dzień 31 grudnia 1999 roku w porównaniu do stanu z dnia 31 grudnia 1998 roku (o 1,3 % abonentów wyłącznie radiowych i o 1,2% abonentów radiowo-telewizyjnych),
- obniżeniu się stanu abonentów płacących abonament rtv na dzień 31 grudnia 1999 roku w porównaniu do stanu z dnia 31 grudnia 1998 roku (o 16,6% abonentów wyłącznie radiowych i o 2,4% abonentów radiowo-telewizyjnych),
- zaleganiu abonentów posiadających zarejestrowane odbiorniki rtv z wnoszeniem opłat abonamentowych na bieżąco,
- zmniejszeniu się stanu kombatantów, za których ulgi w opłatach abonamentowych refundowane są przez Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych z Państwowego Funduszu Kombatantów z 281,1 tys. osób w pierwszym półroczu i z 269,4 tys. osób w drugim półroczu 1999 roku odpowiednio do 260,2 tys. osób w pierwszym półroczu i 257,3 tys. osób w drugim półroczu 2000 roku,
- brakiem uregulowania przez Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych należności z tytułu refundacji ulg w opłatach rtv za okres sierpień-grudzień 2000 roku. W ramach 9,75% ubytku wpływów abonamentowych przekazanych do spółek publicznej radiofonii i telewizji 1,55% stanowi niedobór spowodowany nieuregulowaniem należności przez Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych. W związku z tym Krajowa Rada w

2000 roku nie przekazała nadawcom publicznym kwoty 13 802,0 tys. zł (1 254,8 tys. zł saldo na dzień 31 grudnia 2000 roku plus 12 547,2 tys. zł należności Urzędu, które wpłyną na rachunek bankowy KRRiT w I półroczu 2001 roku).

Naprawienie tej sytuacji związane jest z nowelizacją ustawy o radiofonii i telewizji w części dotyczącej systemu poboru opłat abonamentowych. Inicjatywy legislacyjne w tym zakresie zostały przedstawione w punkcie 6.4.

6.10 Przekazywanie środków pieniężnych uzyskanych poza opłatami abonamentowych, które zgodnie z uchwałą KRRiT 723/99 przeznaczono w całości na finansowanie inwestycji rozwojowych spółek radiofonii publicznej, następowało z rachunku bankowego KRRiT w cyklu miesięcznym zgodnie z:

- udziałami procentowymi wynikającymi z uchwały KRRiT 723/99,
- uchwałami KRRiT 797/99, 19/2000 i 587/2000,
- decyzją Przewodniczącego KRRiT z 26 stycznia 2000 roku o wcześniejszym – tj. w I kwartale 2000 roku przekazaniu środków pozaabonamentowych (awansem w ramach planu rocznego na 2000 roku) spółce „Radio Olsztyn” S.A na wydatki inwestycyjne.

W 2000 roku z zainkasowanej kwoty w wysokości 12 110,8 tys. zł Krajowa Rada przekazała do spółek publicznej radiofonii i telewizji wpływy uzyskane poza opłatami abonamentowymi w wysokości 12 110,7 tys. zł. Kwota w wysokości 0,1 tys. zł pozostała na rachunku bankowym jako saldo na dzień 31 grudnia 2000 roku.

Lp.	Wpływy pozaabonamentowe przekazane w 2000 roku z rachunku bankowego KRRiT do spółek publicznej radiofonii i telewizji	Kwota w tys. zł
I.	Ogółem , z tego zgodnie z uchwałami KRRiT:	12 110,7
II.	Nr 723/99	9 009,0
III.	Nr 797/99	1 636,0
IV.	Nr 19/2000	108,7
V.	Nr 534/2000	250,0
VI.	Nr 587/2000	1 107,0

Wpływy uzyskane poza opłatami abonamentowymi rozdysponowane w 2000 roku przez Krajową Radę na spółki publicznej radiofonii i telewizji stanowią 134,56% prognoz przyjętych w założeniach na 2000 rok.

6.11 W 2000 roku Krajowa Rada przekazała do jednostek publicznej radiofonii i telewizji z wpływów z opłat abonamentowych i z opłat uzyskanych poza opłatami abonamentowymi środki pieniężne w łącznej wysokości 815 810,7 tys. zł, z tego dla poszczególnych spółek:

Lp.	Jednostki publicznej radiofonii i telewizji	Wpływy w tys. zł		
		abonamentowe	pozaabonamentowe	RAZEM
I.	OGÓLEM , z tego:	803 700,0	12 110,7	815 810,7
II.	RCN PR w Solcu Kujawskim	12 900,0	x	12 900,0
III.	Do podziału na spółki publicznej radiofonii i telewizji, z tego:	790 800,0	12 110,7	802 910,7
III.1	Telewizja Polska S.A.	474 516,2	150,0	474 666,2

III.2	Radiofonia publiczna, z tego:	316 283,8	11 960,7	328 244,5
1)	Polskie Radio S.A.	168 384,8	808,7	169 193,5
2)	Spółki regionalne, z tego:	147 899,0	11 152,0	159 051,0
1.	„Radio Białystok” S.A.	7 944,0	802,7	8 746,7
2.	„Radio Pomorza i Kujaw” S.A. w Bydgoszczy	7 958,9	750,5	8 709,4
3.	„Radio Gdańsk” S.A.	9 110,5	460,4	9 570,9
4.	„Radio Katowice” S.A.	9 025,8	762,7	9 788,5
5.	„Radio Kielce” S.A.	7 310,1	674,6	7 984,7
6.	„Radio Koszalin” S.A.	9 362,8	800,7	10 163,5
7.	„Radio Kraków” S.A.	8 905,0	750,5	9 655,5
8.	„Radio Lublin” S.A.	8 939,3	842,7	9 782,0
9.	„Radio Łódź” S.A.	7 128,1	380,1	7 508,2
10.	„Radio Olsztyn S.A.	8 682,9	667,6	9 350,5
11.	„PRO FM” S.A. w Opolu	8 185,1	185,1	8 370,2
12.	„Radio Merkury” S.A. w Poznaniu	9 607,0	664,6	10 271,6
13.	„Radio Rzeszów” S.A.	7 968,8	605,5	8 574,3
14.	„Radio Szczecin” S.A.	8 554,2	284,2	8 838,4
15.	„Radio dla Ciebie” S.A. w Warszawie	9 444,8	1 056,9	10 501,7
16.	„Radio Wrocław” S.A.	12 492,3	610,4	13 102,7
17.	„Radio Zachód” S.A. w Zielonej Górze	7 279,4	852,8	8 132,2

6.12 Rozliczenie sposobu wykorzystania przez „Telewizję Polską” S.A. w Warszawie wpływów abonamentowych uzyskanych z rachunku bankowego KRRiT w 2000 roku, w porównaniu do 1999 roku przedstawia się jak niżej:

TREŚĆ	Prognoza wg uchwał KRRiT	Wykonanie	Prognoza wg uchwał KRRiT	Wykonanie	% kol. 4 : 2	% kol. 5 : 3
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem, z tego:	498 200	470 939	526 600	474 516	105,70	100,76
1. Zakład Główny, w tym:	333 200	287 190	331 800	298 350	99,58	103,89
1) TV Polonia	35 000	33 085	39 000	28 504	111,43	86,15
2) udział oddziałów terenowych na antenie ogólnokrajowej	16 200	86 134	66 000	60 100	407,41	69,78
3) pozostałe *	282 000	167 970	226 800	209 746	80,43	124,87
2. Oddziały terenowe na finansowanie programów regionalnych w rozłącznej sieci „Dwójki”	165 000	183 750	194 800	176 166	118,06	95,87

* według informacji Zarządu Spółki pozycja „pozostałe” obejmuje wpływy abonamentowe przeznaczone na częściowe sfinansowanie wydatków poniesionych na wynagrodzenia wraz z pochodnymi, zakup programów i

licencji, ZAiKS - małe i wielkie prawa, ZASP, SAWP i inne tantiemy, łącza telekomunikacyjne, energia, gaz itp. (nie podano konkretnych wielkości wpływów na finansowanie poszczególnych rodzajów kosztów).

6.13 W 2000 roku z rachunku bankowego KRRiT (wpływy abonamentowe oraz wpływy pozaabonamentowe) na finansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych jednostek publicznej radiofonii przekazano środki w łącznej wysokości 26 410,7 tys. zł (15 000,0 tys. zł z wpływów abonamentowych oraz 11 410,7 tys. zł z wpływów pozaabonamentowych), co stanowiło 7,74% łącznej kwoty środków przekazanych tym jednostkom z ww. rachunku (341 144,5 tys. zł). Środki te zostały przekazane poszczególnym jednostkom radiofonii publicznej następująco:

Lp.	Jednostki publicznej radiofonii	Środki ogółem	Środki przekazane na finansowanie inwestycji			Udział %
			abonamentowe	pozaabonamentowe	RAZEM	w środkach ogółem
I.	OGÓLEM , z tego:	341 144,5	15 000,0	11 410,7	26 410,7	7,74
II.	Polskie Radio S.A. razem, w tym:	182 093,5	12 866,5	708,7	13 575,2	7,46
	<i>RCN Polskiego Radia w Solcu Kujawskim</i>	<i>12 900,0</i>	<i>9 000,0</i>	<i>0,0</i>	<i>900,0</i>	<i>69,77</i>
III.	Spółki regionalne razem, z tego:	159 051,0	2 133,5	10 702,0	12 835,5	8,07
1.	„Radio Białystok” S.A.	8 746,7	125,5	802,7	928,2	10,61
2.	„Polskie Radio Pomorza i Kujaw” S.A. w Bydgoszczy	8 709,4	125,5	550,5	676,0	7,76
3.	„Radio Gdańsk” S.A.	9 570,9	125,5	460,4	585,9	6,12
4.	„Radio Katowice” S.A.	9 788,5	125,5	762,7	888,2	9,07
5.	„Radio Kielce” S.A.	7 984,7	125,5	674,6	800,1	10,02
6.	„Radio Koszalin” S.A.	10 163,5	125,5	800,7	926,2	9,11
7.	„Radio Kraków” S.A.	9 655,5	125,5	750,5	876,0	9,07
8.	„Radio Lublin” S.A.	9 782,0	125,5	842,7	968,2	9,90
9.	„Radio Łódź” S.A.	7 508,2	125,5	180,1	305,6	4,07
10.	„Radio Olsztyn S.A.	9 350,5	125,5	667,6	793,1	8,48
11.	„PRO FM” S.A. w Opolu	8 370,2	125,5	185,1	310,6	3,71
12.	„Radio Merkury” S.A. w Poznaniu	10 271,6	125,5	664,6	790,1	7,69
13.	„Radio Rzeszów” S.A.	8 574,3	125,5	555,5	681,0	7,94
14.	„Radio Szczecin” S.A.	8 838,4	125,5	284,2	409,7	4,64
15.	„Radio dla Ciebie” S.A. w Warszawie	10 501,7	125,5	1 056,9	1 182,4	11,26
16.	„Radio Wrocław” S.A.	13 102,7	125,5	610,4	735,9	5,62
17.	„Radio Zachód” S.A. w Zielonej Górze	8 132,2	125,5	852,8	978,3	12,03

Podział wpływów abonamentowych i pozaabonamentowych planowanych na 2001 rok pomiędzy jednostki publicznej radiofonii i telewizji

6.14 Krajowa Rada uchwałą nr 369/2000 z 29 czerwca 2000 roku ustaliła sposób podziału na spółki publicznej radiofonii i telewizji wpływów abonamentowych z opłat za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych planowanych na 2001 rok w sposób następujący:

w tys. zł

Lp	Jednostki publicznej telewizji i radiofonii	Udział % w planowanych wpływach	KWOTA planowanych wpływów
1	2	3	4
I	Wpływy abonamentowe ogółem z tego:	x	941 400
II	Nakłady inwestycyjne związane z cyfryzacją produkcji tekstowo-dźwiękowej w Polskim Radiu S.A. w Warszawie	0,999	9 400
III	Do podziału na spółki publicznej radiofonii i telewizji z tego:	99,001 liczone jako 100,00	932 000
1.	Spółka „Telewizja Polska” S.A. z tego: <i>TV Polonia min. 5,00%</i>	60,00	559 200 <i>min. 46 400</i>
2.	Spółki publicznej radiofonii, razem	40,00	372 800

W ramach środków określonych dla „Telewizji Polskiej” S.A. w 2001 roku Krajowa Rada uchwałą 369/2000 z 29 czerwca 2000 roku i uchwałą 14/2001 z 25 stycznia 2001 roku w sprawie zmiany uchwały Nr 369/2000 z 29 czerwca 2000 roku określiła minimalną kwotę w planowanych wpływach abonamentowych przeznaczoną na finansowanie programów regionalnych i w rozłącznej sieci „Dwójki” w wysokości 200,0 mln zł oraz minimalną kwotę wpływów abonamentowych na finansowanie programów tworzonych przez oddziały terenowe do rozpowszechniania w programie ogólnokrajowym w wysokości 100,0 mln zł.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji dokonała podziału środków na poszczególne jednostki radiofonii publicznej w 2001 roku, przyjmując następujące uchwały w sprawie podziału wpływów abonamentowych:

- Nr 574/2000 z 13 grudnia 2000 roku w sprawie algorytmu rozdziału między spółki regionalnej radiofonii publicznej prognozowanych wpływów z opłat za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych,
- Nr 575/2000 z 13 grudnia 2000 roku w sprawie podziału prognozowanych wpływów z opłat za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych w 2001 roku na spółki publicznej radiofonii.

w tys. zł

Lp.	Jednostki publicznej radiofonii i telewizji	udział % w planowanych wpływach	KWOTA planowanych wpływów
1	2	3	4
I.	Wpływy abonamentowe ogółem do podziału na spółki publicznej radiofonii i telewizji, z tego:	100,00	932 000
1.	Telewizja Polska S.A.	60,00	559 200
2.	Jednostki publicznej radiofonii razem, z tego:	40,00	372 800
1)	Polskie Radio S.A., z tego: - Radio Polonia (na koszty rozpowszechniania)	21,545 0,633	200 800 5 900
2)	Spółki radiofonii regionalnej	18,455	172 000

Udział poszczególnych regionalnych spółek radiofonii publicznej w prognozowanych wpływach z opłat za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych w roku 2001 przedstawia się następująco:

w tys. zł

Lp.	Spółki	udział % we wpływach	KWOTA planowana dla spółek
1	2	3	4
I	Spółki regionalnej radiofonii publicznej, razem	18,455	172 000
1.	Radio Białystok S.A.	1,137	10 597
2.	„Polskie Radio Pomorza i Kujaw” S.A. w	0,989	9 216
3.	Radio Gdańsk S.A.	1,080	10 070
4.	Radio Katowice S.A.	1,011	9 427
5.	Radio Kielce S.A.	1,096	10 210
6.	Radio Koszalin S.A.	1,178	10 978
7.	Radio Kraków Małopolska S.A.	1,141	10 633
8.	Radio Lublin S.A.	1,203	11 209
9.	Radio Łódź S.A.	0,812	7 566
10.	Radio Olsztyn S.A.	1,175	10 951
11.	„PRO FM” S.A. w Opolu	0,963	8 975
12.	„Radio Merkury” S.A. w Poznaniu	1,089	10 148
13.	Radio Rzeszów S.A.	1,031	9 613
14.	Radio Szczecin S.A.	1,256	11 708
15.	Radio dla Ciebie S.A. w Warszawie	0,984	9 171
16.	Radio Wrocław S.A.	1,426	13 287
17.	„Radio Zachód” S.A. w Zielonej Górze	0,884	8 241

6.15 Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji uchwałą Nr 585/2000 z 13 grudnia 2000 roku w sprawie ustalenia sposobu podziału wpływów uzyskanych poza opłatami abonamentowymi

w okresie od 1 grudnia 2000 roku do 30 listopada 2001 roku dokonała następującego rozdziału środków na poszczególne spółki radiofonii publicznej.

w tys. zł

Lp.	Spółki	udział % w planowanych wpływach	KWOTA planowanych wpływów
1	2	3	4
I	OGÓLEM z tego:	100,00	9 400
II	Polskie Radio S.A. w Warszawie	10,37	975
III	Spółki regionalnej radiofonii publicznej razem, z tego:	89,63 liczone jako 100,00	8 425
1.	Radio Białystok S.A.	4,75	400
2.	„Polskie Radio Pomorza i Kujaw” S.A. w	6,53	550
3.	Radio Gdańsk S.A.	4,75	400
4.	Radio Katowice S.A.	5,93	500
5.	Radio Kielce S.A.	4,75	400
6.	Radio Koszalin S.A.	4,45	375
7.	Radio Kraków Małopolska S.A.	7,12	600
8.	Radio Lublin S.A.	7,12	600
9.	Radio Łódź S.A.	8,90	750
10.	Radio Olsztyn S.A.	7,12	600
11.	„PRO FM” S.A. w Opolu	3,57	300
12.	„Radio Merkury” S.A. w Poznaniu	5,34	450
13.	Radio Rzeszów S.A.	5,93	500
14.	Radio Szczecin S.A.	8,31	700
15.	Radio dla Ciebie S.A. w Warszawie	4,15	350
16.	Radio Wrocław S.A.	5,93	500
17.	„Radio Zachód” S.A. w Zielonej Górze	5,34	450

6.16 Ponadto Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji podjęła uchwałę Nr 27/2001 z 6 lutego 2001 roku w sprawie ustalenia sposobu podziału wpływów z opłat abonamentowych uzyskanych od Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych jako spłata zaległości za miesiąc sierpień-grudzień 2000 roku, zapewniającą w 2001 roku dodatkowe środki z rachunku bankowego KRRiT następującym spółkom:

w tys. zł

Lp.	Spółki	udział % w planowanych wpływach	KWOTA planowanych wpływów
1	2	3	4
I	OGÓLEM, z tego:	100,00	13 802,0
II	Polskie Radio S.A. w Warszawie	50,0	6 901,0
III	Spółki regionalnej radiofonii publicznej razem, z tego:	50,0 liczone jako 100,00	6 901,0
1.	Radio Białystok S.A.	6,095	420,6
2.	„Polskie Radio Pomorza i Kujaw” S.A. w	5,413	373,6
3.	Radio Gdańsk S.A.	5,803	400,5
4.	Radio Katowice S.A.	5,502	379,7
5.	Radio Kielce S.A.	5,881	405,8
6.	Radio Koszalin S.A.	6,292	434,2
7.	Radio Kraków Małopolska S.A.	6,226	429,7
8.	Radio Lublin S.A.	6,545	451,7
9.	Radio Łódź S.A.	4,609	318,1
10.	Radio Olsztyn S.A.	6,402	441,8
11.	„PRO FM” S.A. w Opolu	5,141	354,8
12.	„Radio Merkury” S.A. w Poznaniu	5,874	405,4
13.	Radio Rzeszów S.A.	5,605	386,8
14.	Radio Szczecin S.A.	6,877	474,5
15.	Radio dla Ciebie S.A. w Warszawie	5,277	364,2
16.	Radio Wrocław S.A.	7,641	527,2
17.	„Radio Zachód” S.A. w Zielonej Górze	4,817	332,4

Współpraca KRRiT z Urzędem do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, z Ministerstwem Łączności i Przedsiębiorstwem Państwowym Użyteczności Publicznej „Poczta Polska”, z Ministerstwem Finansów oraz z Najwyższą Izbą Kontroli i Krajową Izbą Biegłych Rewidentów

6.17 Na mocy ustawy z 24 stycznia 1991 roku o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego kwoty wynikające ze zwolnienia kombatantów od opłat abonamentowych rtv podlegają refundacji przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych z Państwowego Funduszu Kombatantów.

W 1994 roku Urząd ds. Kombatantów refundował ulgi w opłatach abonamentowych rtv za 600 tys. osób – tj. za osoby figurujące w kartotekach radiofonicznych urzędów pocztowych jako zwolnione od opłat rtv na mocy ustawy o kombatantach, tzn. które przedłożyły w urzędach pocztowych dokumenty uprawniające do zwolnienia od opłat.

W 1995 roku na prośbę Urzędu ds. Kombatantów Krajowa Rada wyraziła zgodę na odstąpienie od refundacji kwot z tytułu abonamentu rtv za kombatantów, którym na mocy rozporządzeń KRRiT przysługuje prawo do bezpłatnego korzystania z odbiorników rtv z innego tytułu niż kombatantstwo, np. z racji wieku czy inwalidztwa.

Ponieważ Urząd ds. Kombatantów nie posiadał (i w dalszym ciągu nie posiada) bazy danych kombatantów, którym w latach 1992-1994 wydał nowe dokumenty w ramach wymiany legitymacji dawnego ZBOWiD, w rozporządzeniach KRRiT umieszczano zapis zobowiązujący kombatantów do corocznego zgłaszania się w urzędzie pocztowym w celu potwierdzenia swych uprawnień do zwolnienia od opłat abonamentowych rtv. W latach 1995-1997 urzędy pocztowe, realizując postanowienia rozporządzeń Krajowej Rady, przeprowadzały przeglądy osób uprawnionych do korzystania z ulg w opłatach rtv podlegających refundacji z Państwowego Funduszu Kombatantów. Krajowa Rada sfinansowała przeprowadzenie tej akcji w postaci podniesienia w latach 1995-1996 wskaźnika prowizji dla jednostek Poczty Polskiej z 6,8% do 7,0% od zainkasowanych opłat abonamentowych rtv.

W celu usprawnienia rozliczeń 17 grudnia 1996 roku przyjęto, że ulgi refundowane z Państwowego Funduszu Kombatantów będą rozliczone w systemie ryczałtowym. Podstawą refundacji miała być liczba osób, które potwierdziły w urzędach pocztowych swe uprawnienia do zwolnienia od opłat rtv.

Mimo przyjętych ustaleń i faktu, że wyniki akcji potwierdzania uprawnień dały wymierne efekty (liczba osób, za które Urząd refundował ulgi w opłatach rtv spadła z 600 tys. osób w roku 1994 do 295 tys. osób w II półroczu 1997 roku) Urząd ds. Kombatantów kwestionował liczbę osób, które zgłosiły się do urzędów pocztowych w celu potwierdzenia uprawnień i wycofywał się z wcześniejszych uzgodnień.

W związku z trudnościami w ustalaniu podstawy rozliczeń ryczałtowych Krajowa Rada zaproponowała, by począwszy od 1999 roku jako podstawę do wzajemnych rozliczeń przyjąć liczbę kombatantów, za których Urząd refunduje opłaty rtv z PFK, ujętą w projekcie budżetu zgłaszanym przez Urząd do Ministerstwa Finansów. W projektach budżetu Urząd wykazywał następującą liczbę kombatantów, na którą otrzymywał dotację z Ministerstwa Finansów:

- 1997 rok - 320 tys. osób (przy przyjętym rozliczeniu ryczałtowym z Krajową Radą w II półroczu - 295 tys. osób),
- 1998 rok - 330 tys. osób (przy przyjętym rozliczeniu ryczałtowym: I półrocze - 304 tys. osób, II półrocze - 292 tys. osób),
- 1999 rok - 330 tys. osób (przy przyjętym rozliczeniu ryczałtowym: I półrocze - 281,1 tys. osób, II półrocze - 269,4 tys. osób).

Urząd ds. Kombatantów propozycję Krajowej Rady odrzucił.

Po wielomiesięcznych negocjacjach, 14 października 1999 roku, pomiędzy Krajową Radą a Urzędem ds. Kombatantów zostało zawarte Porozumienie w sprawie sposobu ustalania ryczałtowej liczby osób stanowiącej podstawę refundacji z Państwowego Funduszu Kombatantów, zwolnień w opłatach abonamentowych rtv udzielonych na podstawie art. 20 ust. 2 pkt. 2, ust. 3 oraz art. 20 ust.2 ustawy z 24 stycznia 1991 roku o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego oraz trybu dokonywania wzajemnych rozliczeń z tego tytułu.

Zawarte porozumienie zawierało następujące uregulowania:

- liczba osób stanowiąca podstawę refundacji będzie ustalana aneksem do Porozumienia, sporządzanym w okresach półrocznych: do 31 marca za I półrocze i do dnia 30 września za II półrocze każdego roku,
- podstawę refundacji będzie stanowiła liczba osób z poprzedniego półrocza pomniejszona:
 - naturalne ubytki środowiska wykazane przez ZUS w proporcji do liczby osób stanowiącej podstawę refundacji w okresie poprzednim,
 - osoby, które ukończyły 75 lat i osoby, które uzyskały inwalidztwo,
- naturalne ubytki środowiska kombatanckiego wylicza się na podstawie liczby ryczałtów energetycznych, wypłacanych inwalidom wojennym, wojskowym i kombatanom oraz członkom ich rodzin przy świadczeniach emerytalno-rentowych, wykazanych w sprawozdaniach półrocznych ZUS sporządzanych na dzień 30 czerwca i 31 grudnia, mających charakter oficjalnego dokumentu,
- liczbę osób, które ukończyły 75 lat oraz uzyskały inwalidztwo ustalono na 2% stanu osób stanowiących podstawę naliczania ryczałtu,
- za punkt wyjścia przyjęto ryczałtową liczbę osób ustaloną na II półrocze 1998 roku w wysokości 292 tys. – zgodnie z porozumieniem z dnia 17 grudnia 1998 roku zawartym pomiędzy Krajową Radą a Urzędem.

Uregulowania te zostały zaproponowane przez Urząd ds. Kombatantów. Krajowa Rada przedstawiała inny sposób naliczania ryczałtu. W trwających od listopada 1998 roku negocjacjach, z uwagi na wiążące terminy rozliczeń z Poczta Polska, Krajowa Rada podpisując treść Porozumienia, zmuszona była do kompromisu.

Urząd ds. Kombatantów przysłał 2 października 2000 roku Aneks Nr 2 do Porozumienia z 14 października 1999 roku. W Aneksie nieprawidłowo wyliczono liczbę osób stanowiących podstawę refundacji. Urząd ds. Kombatantów w swych wyliczeniach z liczby ryczałtów energetycznych, wypłacanych inwalidom wojennym, wojskowym i kombatanom oraz członkom ich rodzin – wbrew postanowieniom Porozumienia - wyłączył ryczałty wypłacane żołnierzom-górnikom i członkom ich rodzin. W związku z tym liczba osób otrzymujących ryczałt energetyczny z 784 650 (zgodnie z „Zestawieniem świadczeń wypłaconych inwalidom wojennym, wojskowym i kombatanom oraz członkom ich rodzin w okresie I – VI 2000 roku” sporządzonym przez ZUS) zmniejszyła się do 759 162.

W piśmie z 9 listopada 2000 roku kwestię wyłączenia żołnierzy-górników i członków ich rodzin z grupy osób otrzymujących ryczałt energetyczny, Kierownik Urzędu do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych tłumaczył, iż nie podlega ona przepisom ustawy o kombatantach. Fakt ten był jednak już znany w momencie podpisywania Porozumienia z Krajową Radą. W oparciu o zapisy Porozumienia uzgodniono podstawę rozliczeń ryczałtowych na II półrocze 1999 roku oraz na I półrocze 2000 roku. Zapisy Porozumienia były więc dla Urzędu wiążące do momentu, kiedy zabezpieczyły interesy tej instytucji. W sytuacji, gdy treść zawartych porozumień okazała się dla Urzędu niekorzystna, Urząd wycofał się z wcześniejszych ustaleń.

Wyłączenie z grupy osób uprawnionych do otrzymywania ryczałtów energetycznych żołnierzy-górników i członków ich rodzin wymagało zmiany zapisów Porozumienia z 4 października 1999 roku. Nowe Porozumienie w sprawie sposobu ustalania ryczałtowej liczby osób stanowiącej podstawę refundacji z Państwowego Funduszu Kombatantów

pomiędzy Urzędem ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych i Krajową Radą Radiofonii i Telewizji podpisano 16 stycznia 2001 roku.

Zgodnie z treścią nowego Porozumienia Urząd ds. Kombatantów w II półroczu 2000 roku zamiast za 266 000 osób ma refundować zwolnienia od opłat rtv tylko za 257 300 osób. Powyższa różnica w ryczałtowej liczbie osób stanowiącej postawę do wzajemnych rozliczeń spowodowała skutki finansowe w kwocie 600 300 zł, wg następującego wyliczenia: 266 000 osób x 11,50 zł x 6 miesięcy – 257 300 osób x 11,50 zł x 6 miesięcy = 18 354 000 zł – 17 753 700 zł = 600 300 zł.

Zgodnie z treścią Porozumienia z 14 października 1999 roku płatności z tytułu refundacji opłat abonamentowych są dokonywane za pośrednictwem Dyrekcji Okręgu Poczty na podstawie miesięcznych rachunków uproszczonych w terminie 14 dni od daty ich otrzymania.

Krajowa Rada w piśmie z 15 października 1999 roku skierowanym do Centralnego Zarządu Poczty Polskiej zwróciła się z wnioskiem, by Dyrekcje Okręgu Poczty, rachunki uproszczone z tytułu refundacji ulg za dany miesiąc przysyłały do Urzędu ds. Kombatantów w dniach 24-26 poprzedniego miesiąca. Miało to umożliwić Urzędowi regulowanie miesięcznych płatności z tego tytułu do dnia 10-go każdego miesiąca.

Mimo terminowego przysyłania przez Dyrekcje Okręgu Poczty rachunków uproszczonych Urząd ds. Kombatantów od czerwca 2000 roku nie przestrzegał ustalonych terminów regulowania płatności z tytułu refundacji ulg w opłatach rtv. W grudniu 2000 roku na rachunek bankowy Krajowej Rady wpłynęła jedynie kwota 1 254,8 tys. zł z pięciu Dyrekcji Okręgu Poczty (Katowice, Lublin, Łódź, Olsztyn, Szczecin), która pozostała na rachunku bankowym KRRiT jako saldo na 31 grudnia 2000 roku. W 2000 roku na rachunek bankowy Krajowej Rady nie wpłynęła kwota 12 547,2 tys. zł z tytułu nieuregulowania przez Urząd ds. Kombatantów należności za miesiące sierpień-grudzień 2000 roku. W związku z powyższym w 2000 roku Krajowa Rada nie przekazała nadawcom publicznym kwoty w wysokości 13 802,0 tys. zł (tj. 1 254,8 tys. zł plus 12 547,2 tys. zł).

Krajowa Rada zwracała się do Urzędu ds. Kombatantów z prośbą o pilne uregulowanie zaległych płatności.

Urząd tłumaczył, że zwłoka w regulowaniu płatności spowodowana jest brakiem dotacji z Ministerstwa Finansów.

W związku z powyższym Przewodniczący KRRiT dwukrotnie zwracał się do Ministerstwa Finansów z prośbą o przekazanie niezbędnych środków przeznaczonych na Państwowy Fundusz Kombatantów w celu umożliwienia Urzędowi ds. Kombatantów uregulowania zaległych płatności wobec Krajowej Rady.

Ministerstwo Finansów wyjaśniło, że w ustawie budżetowej na rok 2000 nie ma rezerw celowych, z których można byłoby zwiększyć zaplanowaną w ustawie budżetowej dotację dla Państwowego Funduszu Kombatantów.

Problemy finansowe w Państwowym Funduszu Kombatantów wynikają z błędów Urzędu w sposobie opracowywania wystąpień do Ministerstwa Finansów o dotację budżetową. Przy ustalaniu wydatków na 2001 rok Urząd przyjął wysokość opłaty abonamentowej na poziomie 11,50 zł podczas, gdy Krajowa Rada ustaliła ją na poziomie 12,60 zł.

Można więc przewidywać, że przyszłym roku ponownie wystąpi niedobór środków w Państwowym Funduszu Kombatantów przeznaczonych na refundację opłat rtv w kwocie

ponad 3 300 tys. zł. Niedobór środków może się zwiększyć o dodatkową kwotę 1 300 tys. zł w przypadku, gdy zwiększy się liczba osób stanowiąca podstawę naliczania ryczału, np. z planowanych 251 350 osób do 260 000 osób.

Przewodniczący KRRiT 13 grudnia 2000 roku, przedstawiając nieprawidłowości w sposobie opracowywania przez Urząd ds. Kombatantów zapotrzebowania na środki finansowe dla Funduszu, zwrócił się do Kierownika Urzędu z prośbą, by rozważył możliwości wprowadzenia stosownej korekty do wystąpienia Urzędu o dotację budżetową na 2001 rok tak, aby w przyszłym roku Urząd ds. Kombatantów na bieżąco regulował wszystkie należności Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

O rozważenie możliwości wprowadzenia korekty do projektu ustawy budżetowej na 2001 rok w części: *Urząd ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych*, polegającej na zwiększeniu dotacji budżetowej przeznaczonej na refundację zwolnień od opłat abonamentowych za używanie odbiorników rtv o kwotę ok. 20 300 tys. zł (tj. 17 000 tys. zł zobowiązania Urzędu przechodzące na 2001 rok z 2000 roku oraz 3 300 tys. zł z tytułu niedoszacowania wydatków w 2001 roku) Przewodniczący KRRiT zwrócił się z prośbą do Przewodniczącego Sejmowej Komisji Polityki Społecznej oraz do Przewodniczącego Sejmowej Komisji Finansów Publicznych. Pisma te pozostały bez odpowiedzi.

W 2000 roku ustalono następującą liczbę osób stanowiącą podstawę refundacji zwolnień od opłat abonamentowych rtv przez Urząd ds. Kombatantów:

- I półrocze - 260 200 osób (I półrocze 1999 roku 281 100 osób) spadek o 8,03%
- II półrocze - 257 300 osób (II półrocze 1998 roku 269 400 osób) spadek o 4,70%

W 2000 roku w porównaniu do 1999 roku nastąpił spadek liczby osób stanowiącej podstawę refundacji zwolnień od opłat abonamentowych przez Urząd ds. Kombatantów o 6,38%.

6.18 Na podstawie art. 51 ustawy o radiofonii i telewizji kontrolę wykonywania obowiązku rejestracji odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych sprawuje Minister Łączności. Jednostką organizacyjną Ministra Łączności uprawnioną do przeprowadzania kontroli wykonywania obowiązku rejestracji odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych - na podstawie rozporządzenia Ministra Łączności z dnia 16 lipca 1993 roku w sprawie kontroli wykonywania obowiązku rejestracji odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych jest państwowe przedsiębiorstwo użyteczności publicznej „Poczta Polska”. Kontroli dokonują upoważnieni pracownicy rejonowych urzędów poczty.

Zgodnie z art. 49 ust. 2 u.r.t. w przypadku stwierdzenia używania niezarejestrowanego odbiornika pobiera się opłatę w wysokości stanowiącej trzydziestokrotność miesięcznej opłaty abonamentowej. Opłaty te pobierane są przez jednostki Poczty Polskiej (art. 49 ust. 5 u.r.t.) i po potrąceniu umownego wynagrodzenia (50% wpływów z tej opłaty - art. 51 ust. 5 u.r.t.) przekazywane są na wyodrębniony rachunek KRRiT (art. 50 ust. 6 u.r.t.).

Z rozliczeń z Rejonowymi Urzędami Poczty wynika, że od roku 1994 notuje się spadek wpływów zasilających rachunek KRRiT z tytułu kar za używanie niezarejestrowanych odbiorników rtv. Ilustruje to tabela:

w zł

ROK	Wpływy pobrane przez jednostki Poczty Polskie (brutto)	Wpływy przekazane na rachunek KRRiT (netto)	Wpływy pobrane przez Poczczę Polską z tyt. kar za używanie nie zarejestrowanych odbiorników rtv (brutto)	Wpływy z tytułu używania nie zarejestrowanych odbiorników rtv przekazane do KRRiT (netto)	% kol. 4 : 2	% kol. 5 : 3
1	2	3	4	5	6	7
1994	475 153 163,68	442 832 862,36	26 279,70	13 139,87	0,00553	0,00297
1995	576 883 990,73	535 800 359,27	23 612,75	11 806,38	0,00409	0,00220
1996	692 502 075,31	644 027 026,33	3 040,50	1 520,25	0,00042	0,00024
1997	758 511 719,18	706 920 670,72	21 916,80	10 958,40	0,00289	0,00155
1998	835 039 832,03	778 252 354,41	11 234,90	5 617,45	0,00135	0,00072
1999	872 049 544,62	814 493 160,14	4 175,10	2 087,56	0,00048	0,00025
2000	885 598 131,39	828 033 685,56	1 555,50	777,75	0,00018	0,00009

Z tabeli wynika, że w praktyce Rejonowe Urzędy Poczty nie wywiązują się z ustawowego obowiązku przeprowadzania kontroli wykonywania obowiązku rejestracji odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych.

Z informacji uzyskanych z Centralnego Zarządu Poczty Polskiej wynika, że we wszystkich 78 Rejonowych Urzędach Poczty pracowała następująca liczba kontrolerów:

- 1994 rok - 119
- 1995 rok - 61
- 1996 rok - 21
- 1997 rok - 64
- 1998 rok - 56
- 1999 rok - 55
- 2000 rok - 32

Przewodniczący KRRiT, 25 maja 2000 roku w piśmie do Dyrektora Generalnego Poczty Polskiej zaproponował ustalenie na 2001 rok wskaźnika prowizji w wysokości 6,1% od pobranych opłat abonamentowych (brutto) oraz odsetek ustawowych wniesionych przez abonentów. W piśmie przedstawiono szczegółowe uzasadnienie ekonomiczne zaproponowanej wysokości wskaźnika prowizji.

Centralny Zarząd Poczty Polskiej nie udzielił odpowiedzi. Krajowa Rada 29 czerwca 2000 roku podejmując uchwałę Nr 369/2000 w sprawie określenia sposobu podziału wpływów abonamentowych za używanie odbiorników rtv w 2001 roku między jednostki publicznej radiofonii i telewizji, przyjęła wskaźnik prowizji dla jednostek Poczty Polskiej na 2001 rok w wysokości 6,5% od pobranych wpływów abonamentowych i odsetek ustawowych za zwłokę – tj. zgodnie z podpisanym 30 grudnia 1999 roku Aneks nr 7 do Umowy z 13 maja 1993 roku.

Przewodniczący KRRiT 18 października 2000 roku w piśmie skierowanym do Dyrektora Generalnego Poczty Polskiej ponowił propozycję ustalenia na 2001 rok wskaźnika

pro wizji w wysokości 6,1%, uznając że 5-miesięczna zwłoka w udzieleniu przez Centralny Zarząd Poczty Polskiej odpowiedzi oznacza przyjęcie przedstawionej propozycji.

W piśmie z 24 listopada 2000 roku Dyrektor Generalny Poczty Polskiej poinformował, że zaproponowany przez KRRiT wskaźnik wynagrodzenia umownego na 2001 rok w wysokości 6,1% jest dla Poczty Polskiej nie do przyjęcia. Zaproponował, by wskaźnik prowizji został ustalony na poziomie 7% od zainkasowanych wpływów brutto. Zwiększenie wskaźnika prowizji o 0,5% tj. z 6,5% w roku 2000 do 7% w roku 2001 nie zostało poparte ani analizą ekonomiczną przychodów i kosztów świadczonej usługi radiofonicznej, ani uzasadnieniem natury merytorycznej wskazującym na zwiększenie zakresu świadczonej usługi.

Trudności w uzgodnieniach pomiędzy Poczta Polska i Krajową Radą dotyczące poziomu wskaźnika prowizji za świadczoną usługę radiofoniczną trwają od 1997 roku, tj. od czasu, gdy Centralny Zarząd Poczty Polskiej konsekwentnie odmawia przedstawiania Krajowej Radzie kalkulacji ekonomiczno-finansowych przychodów i kosztów związanych z realizacją usługi radiofonicznej.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji stoi na stanowisku, że wysokość wskaźnika wynagrodzenia umownego dla Poczty Polskiej winna wynikać z:

- przewidywanego poziomu kosztów świadczenia usługi w okresie rozliczeniowym, w oparciu o szczegółową kalkulację ekonomiczno-finansową zaakceptowaną przez obie strony, a wynikającą z założeń makroekonomicznych przyjmowanych przez rząd w założeniach do projektu Ustawy budżetowej na następny rok,
- zakresu świadczonej usługi, tj. liczby abonentów wnoszących opłaty abonamentowe oraz liczby wnoszonych opłat w roku rozrachunkowym,
- wysokości opłat abonamentowych obowiązujących w danym roku.

Z punktu widzenia ekonomiczno-finansowego wysokość prowizji dla jednostek Poczty Polskiej powinna być ustalona na maksymalnym poziomie 4,5 % od zainkasowanych wpływów brutto.

6.19 W związku z wejściem w życie rozporządzenia Ministra Finansów z 22 grudnia 1999 roku w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym wiele przedsiębiorstw i instytucji zwracało się do Biura KRRiT z prośbą o wystawienie faktury VAT z tytułu wniesienia opłaty abonamentowej za używanie odbiorników radiowych i telewizyjnych.

W wystąpieniach z 3 kwietnia 2000 roku i 12 stycznia 2001 roku KRRiT zwróciła się do Ministerstwa Finansów z prośbą o zajęcie stanowiska w tej sprawie.

Przewodniczący KRRiT zwrócił się też do Przewodniczącego Sejmowej Komisji Kultury i Środków Przekazu z prośbą o uwzględnienie kwestii obowiązku wystawiania faktur VAT w zakresie opłat abonamentowych rtv podczas rozpatrywania odpowiedzi Ministra Łączności na dezyderat nr 20 Komisji. Komisja Kultury i Środków Przekazu 31 stycznia 2001 roku zobowiązała Ministra Finansów do pilnego zajęcia stanowiska w tej sprawie.

W piśmie z 1 marca 2001 roku skierowanym do Przewodniczącego Krajowej Rady Sekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów poinformował, że przepisy o podatku dochodowym nie nakazują stosowania specjalnego rodzaju dokumentacji księgowej dla wydatków związanych z opłacaniem abonamentu rtv, sankcjonują natomiast wymogi stawiane

dla dowodów księgowych, zawarte w ustawie z 29 września 1994 roku o rachunkowości. Elementy, które co najmniej powinien zawierać prawidłowy dowód księgowy określone są w art. 21 ust. 1 pkt 1-7 ustawy o rachunkowości. Książeczki radiofoniczne zawierające dowody wpłaty mogą stanowić dostateczną dokumentację stwierdzającą ewentualnie poniesione koszty uzyskania przychodu w świetle przepisów powołanej ustawy o rachunkowości. W przypadku kiedy jednostka gospodarcza dokonuje wpłaty za zarejestrowany odbiornik radiowy lub telewizyjny na specjalne konto Poczty Polskiej poprzez bank, fakt posiadania książeczki radiofonicznej potwierdzającej rejestrację odbiorników oraz bankowy dokument potwierdzający dokonanie przelewu, mogą stanowić łącznie dokument wystarczający dla potrzeb prowadzenia ewidencji kosztów uzyskania przychodu.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów nie odniósł się jednak do przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z 22 grudnia 1999 roku w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym. Krajowa Rada w dalszym ciągu nie posiada jednoznacznego stanowiska Ministerstwa Finansów, czy przepisy ww. ustawy dotyczą opłat abonamentowych.

Krajowa Rada przygotowała projekt nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji w części dotyczącej sposobu pobierania abonamentu oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych w rozdziale dotyczącym kosztów uzyskania przychodu. Celem tej nowelizacji jest uzależnienie możliwości zaliczenia przez osobę prawną odbiornika radiowego lub telewizyjnego do kosztów uzyskania przychodu od wcześniejszej rejestracji zgodnie z ustawą o radiofonii i telewizji. Propozycje nowelizacji w tym zakresie zostały skierowane zarówno do Prezesa Rady Ministrów, jak i przewodniczących sejmowej i senackiej Komisji Kultury i Środków Przekazu.

6.20 Przewodniczący KRRiT 20 grudnia 1999 roku, zwrócił się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli oraz do Prezesa Krajowej Izby Biegłych Rewidentów z prośbą o wsparcie działań zmierzających do zahamowania spadku wpływów z tytułu opłat za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych.

Przewodniczący KRRiT prosił Prezesów NIK i KIBR o rozważenie propozycji, by NIK i biegli rewidenci przy corocznych kontrolach dokonywanych w jednostkach zaliczanych do finansów publicznych i w jednostkach organizacyjnych sprawdzali, czy wszystkie posiadane przez jednostki odbiorniki radiowe i telewizyjne są zarejestrowane oraz czy opłaty za ich używanie wnoszone są terminowo. W przypadku stwierdzenia używania przez jednostki nie zarejestrowanych odbiorników, zalecenie rejestracji odbiorników zostało zawarte we wnioskach pokontrolnych.

W odpowiedzi na wystąpienie Przewodniczącego KRRiT Dyrektor Departamentu Kontroli Doraźnych Najwyższej Izby Kontroli, działający z upoważnienia Prezesa NIK, pismem z 29 lutego 2000 roku poinformował, że propozycje Krajowej Rady są przedmiotem badania w Departamencie Kontroli Doraźnych. O podjętych w tej sprawie ustaleniach Przewodniczący KRRiT zostanie powiadomiony. Do chwili obecnej do Krajowej Rady nie wpłynęła odpowiedź w tej sprawie.

Pismo Przewodniczącego KRRiT z 20 grudnia skierowane do Prezesa Krajowej Izby Biegłych Rewidentów pozostało bez odpowiedzi.

Umarzanie i rozkładanie na raty zaległości w opłatach abonamentowych

6.21 W 2000 roku do Krajowej Rady wpłynęło 10 622 listy w sprawie opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych od 8 205 osób, co oznacza wzrost liczby otrzymanej korespondencji o 44,3% w porównaniu do 1999 roku.

6.22 W związku z przepisem art. 48 ust. 3 ustawy o radiofonii i telewizji Krajowa Rada korygowała swoje postanowienia dotyczące zasad umarzania i rozkładania na raty zaległości w opłatach abonamentowych zawartych w rozporządzeniu KRRiT z 27 czerwca 1996 roku w sprawie opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych.

W celu wykonania przez Krajową Radę ustawowych powinności wynikających z art. 48 ustawy o radiofonii i telewizji oraz §§ 7 i 8 rozporządzenia KRRiT z 27 czerwca 1996 roku, to jest:

1. § 7 - na wniosek jednostek Poczty Polskiej Krajowa Rada umarza zaległości w płatności opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych, w przypadku gdy:

- niemożliwe jest ustalenie dłużnika lub jego adresu,
- dłużnik nie posiada majątku, z którego można uzyskać należności.

Jednostki Poczty Polskiej przekazują do Krajowej Rady raz na kwartał wnioski o umorzenie sumy zaległych opłat abonamentowych oraz odsetek ustawowych wraz z imiennym wykazem dłużników i wskazaniem przyczyny braku możliwości ściągnięcia poszczególnych kwot.

2. § 8 - na uzasadniony wniosek dłużnika Krajowa Rada w wyjątkowych sytuacjach, jeżeli przemawiają za tym szczególne względy gospodarcze lub społeczne, może umorzyć lub rozłożyć na raty zaległości w płatności opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych, w przypadkach innych niż te, o których mowa w § 7.

W Biurze KRRiT w 1996 roku została powołana Komisja do spraw opiniowania i przygotowywania wniosków o umorzenie lub rozłożenie na raty zaległych opłat abonamentowych rtv.

W 2000 roku odbyło się 9 posiedzeń tej Komisji, na których rozpatrzono 4 389 wniosków (z tego 254 wnioski, które wpłynęły do Krajowej Rady w 1999 roku).

Komisja pozytywnie rozpatrzyła 4 354 wnioski, z tego:

3 485 wniosków o umorzenie zaległości w opłatach abonamentowych rtv,
869 wniosków o rozłożenie zaległości w opłatach abonamentowych rtv na raty.

Komisja negatywnie zaopiniowała 35 wniosków.

Skutki finansowe 49 uchwał Krajowej Rady przyjętych w 2000 roku w sprawie umorzenia zaległości w płatnościach abonamentowych i odsetek ustawowych opiewały na łączną kwotę 1 017 816,69 zł, a na raty rozłożono zaległości w łącznej kwocie 241 446,15 zł.

Z informacji uzyskanych do końca lutego br. z Rejonowych Urzędów Poczty wynika, że abonenci, którym Krajowa Rada w 2000 roku rozłożyła na raty zaległości w płatności opłat abonamentowych rtv, do końca ubiegłego roku wpłacili środki w łącznej wysokości 74 972,33 tys. zł, to jest ok. 30,5% należnej kwoty.

Na wniosek jednostek Poczty Polskiej Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji w 2000 roku przyjęła 4 uchwały w sprawie umorzenia dłużnikom zaległości w opłatach abonamentowych na łączną kwotę 829 278,26 zł.

W 2000 roku Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji umorzyła na podstawie §§ 7 i 8 rozporządzenia KRRiT zaległości w opłatach abonamentowych abonentów-dłużników na łączną kwotę 1 847 094,95 zł

Kwota ta stanowiła około 0,23% środków przekazanych w 2000 roku z rachunku bankowego KRRiT do spółek radiofonii i telewizji publicznej.

Informacja o stanie abonentów radiowych i telewizyjnych

6.23 Stan abonentów używających zarejestrowane odbiorniki radiofoniczne i telewizyjne - na dzień 31 grudnia 2000 roku (według danych uzyskanych z Centralnego Zarządu Poczty Polskiej) przedstawia się następująco:

- abonenci radiowi 9 319 178
(abonenci używający odbiorniki radiowe i telewizyjne oraz wyłącznie odbiorniki radiowe)
- abonenci telewizyjni 9 068 989
(abonenci używający telewizor, bądź odbiornik radiowy i telewizor)

natomiast na dzień 31 grudnia 1999 roku stan ten wynosił odpowiednio:

- abonenci radiowi 9 460 778
- abonenci telewizyjni 9 187 125

W 2000 roku w porównaniu do 1999 roku nastąpił spadek ogólnego stanu zarejestrowanych abonentów radiowych o 141 600, czyli o 1,5 % oraz spadek ogólnego stanu abonentów telewizyjnych o 118 136, czyli o 1,3%.

Stan abonentów, którzy używają wyłącznie zarejestrowany odbiornik radiowy, w porównaniu do 1999 roku przedstawia się następująco:

	1999 rok	2000 rok
abonenci ogółem używający wyłącznie odbiornik radiowy	273 653	250 189
Z tego:		
- na wsi	95 659	78 925
- w mieście	177 994	171 264

Na przestrzeni wielu lat obserwuje się, iż liczba gospodarstw domowych, które wyposażone są tylko w odbiorniki radiowe zmniejsza się. Zjawisko to w 2000 roku wystąpiło w większym stopniu na wsi niż w mieście. Na wsi spadek ten wyniósł 16 734, tj. o 17,49%, natomiast w mieście 6 730, tj. o 5,70%.

Wśród abonentów używających zarejestrowane odbiorniki telewizyjne lub radiofoniczne wyodrębnia się dwie grupy abonentów:

- uiszczających opłaty abonamentowe,
- zwolnionych od opłat

Zmiany w stanie na dzień 31 grudnia wśród abonentów używających wyłącznie odbiorniki radiofoniczne w latach 1999 - 2000 przedstawiają się następująco:

	1999 rok	2000 rok	%
Abonenci radiowi	273 653	250 189	91,4
z tego:			
a/ uiszczający pełne opłaty	186 835	163 238	87,4
b/ zwolnieni od opłat	86 818	86 915	100,1

Natomiast zmiany w stanie abonentów używających telewizor i radioodbiornik w analizowanym okresie przedstawiają się, jak niżej:

	1999 rok	2000 rok	%
Abonenci telewizyjni	9 187 125	9 068 989	98,7
z tego:			
a/ uiszczający pełne opłaty	7 208 300	6 985 412	96,9
b/ zwolnieni od opłat	1 978 825	2 083 577	105,3

Jak z powyższych danych wynika, w 2000 roku w porównaniu do 1999 roku zaobserwowano znaczny wzrost liczby abonentów, którzy skorzystali ze zwolnień z opłat za abonament rtv na mocy obowiązujących przepisów. Podobne zjawisko wystąpiło również i w latach ubiegłych. Wśród abonentów używających zarejestrowane odbiorniki telewizyjne (lub telewizyjne i radiofoniczne) wzrost ten w 2000 roku był duży, bo 104 752 abonentów, tj. o 5,3 %.

Na wzrost stanu abonentów korzystających ze zwolnienia z opłat, miały wpływ między innymi decyzje zawarte w rozporządzeniach KRRiT, w zakresie zwolnienia od opłat osób pobierających stały zasiłek z opieki społecznej, jak również wprowadzony w 1995 roku przepis zwalniający od opłat za abonament rtv osoby, które ukończyły 75 rok życia.

W regionach zagrożonych bezrobociem, wielu abonentów korzysta z pomocy socjalnej w postaci stałego zasiłku z opieki społecznej. Osoby te, po dopełnieniu odpowiednich formalności w urzędzie pocztowym, zwolnione są od wnoszenia opłat za abonament rtv.

W przypadku prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego z osobą słabo słyszącą i niedowidzącą, inwalidą I grupy, osobą która ukończyła 75 rok życia lub posiada uprawnienia kombatanckie – abonenci dokonują przerejestrowania odbiorników na uprawnionego do zwolnienia od opłat abonenta.

Jednocześnie należy podkreślić, że osoby zwolnione od uiszczania opłat za używanie odbiorników radiofonicznych bądź telewizyjnych nie są zwolnione od obowiązku rejestrowania użytkowanych odbiorników.

Grupa zarejestrowanych abonentów zwolnionych od wnoszenia opłat w 1994 roku stanowiła 11,7 % abonentów radiowych ogółem, w 1995 roku 14,7 %, w 1996 roku 17,2 %, w 1997 roku 19,3 %, w 1998 roku 20,5 %, w 1999 roku już 21,8%, a w 2000 roku aż 23,3%.

Natomiast w grupie abonentów telewizyjnych udział ten przedstawia się następująco: w 1994 roku - 11,5 %, w 1995 roku 14,5 %, w 1996 roku 17,0 %, w 1997 roku 19,0 %, w 1998 roku 20,3 %, w 1999 roku 21,5%, a w 2000 roku aż 23%.

Według danych uzyskanych z Centralnego Zarządu Poczty Polskiej, ogólny stan kombatantów na dzień 31 grudnia 2000 roku, w porównaniu do poprzednich lat wynosi:

	1996 rok	1997 rok	1998 rok	1999 rok	2000 rok	<u>2000</u> 1996
- radiowi	509 197	415 300	403 941	397 817	379 106	74,5%
- telewizyjni	503 591	411 328	400 060	394 193	375 643	74,6%

Kombatanci, mimo iż są zwolnieni od opłat za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych (na mocy przepisów o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego), zaliczani są do grupy abonentów uiszczających opłaty rtv, gdyż Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych refunduje Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji środki finansowe z tego tytułu. Jednakże w przypadku, gdy abonent-kombatant ukończy 75 rok życia, bądź zostanie zaliczony ze względu na stan zdrowia do inwalidów I grupy, wówczas zaliczony zostanie do grupy abonentów zwolnionych z opłat rtv, a Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych nie refunduje już KRRiT ubytku wpływów.

Zważywszy na fakt, że większość kombatantów to osoby w podeszłym wieku, stale wzrasta liczba abonentów-kombatantów zwolnionych od opłat za abonament rtv z racji wieku, a nie uprawnień kombatanczkich.

VII. SKARGI I INTERWENCJE

Skargi dotyczące programów nadawców publicznych

„Telewizja Polska” S.A.

7.1 W minionym roku wzrosła liczba skarg na łamanie zasad profesjonalizmu i obiektywizmu w programach telewizji publicznej. Spośród 437 pism (podpisanych przez 513 osób), dotyczących programów TVP S.A. najczęściej odnosiło się do programów informacyjnych. Brak rzetelności, profesjonalizmu, stronnictwo, manipulację, łamanie zasady bezstronności, czy norm dobrego obyczaju zarzucali nadawcom przedstawiciele rządu, klubów parlamentarnych, partii politycznych, pełnomocnicy sztabów wyborczych, przedstawiciele organizacji społecznych, samorządowych.

7.2 Przykładami tego rodzaju skarg są interwencje Rzecznika Prasowego Rządu - p. Krzysztofa Lufta:

- „Wiadomości” z 20 czerwca 2000 roku – zarzuty manipulacji, braku obiektywizmu oraz zafalszowania obrazu rzeczywistości, w materiałach dotyczących prac rządu: kwestii podwyżki motywacyjnej dla policjantów oraz pomocy rządu dla ofiar suszy. Sekretarz KRRiT w imieniu Przewodniczącego KRRiT nie podzielił zasadności zarzutów, nadawca bowiem w materiale zacytował wypowiedź Komisarza Policji p. Józefa Gralaka, który określił zarobki funkcjonariuszy jako żenująco niskie. Podobnie zarzut nierzetelności w odniesieniu do informacji o poczynaniach rządu wobec rolników objętych klęską suszy nie znajduje potwierdzenia. Reporterzy dochowali zasady proporcjonalności, przedstawiając stanowiska wszystkich zainteresowanych stron.
- „Wiadomości” z 22 lipca 2000 roku – zarzut nierzetelnego zrelacjonowania obchodów święta Policji w Szczytnie, poprzez nie odnotowanie obecności Premiera Jerzego Buzka oraz wygłoszonego tam wystąpienia. Nadawca w wyjaśnieniach odrzucił zarzut całkowitego pominięcia osoby Premiera w relacji. Wizerunek Prezesa Rady Ministrów został ukazany na ekranie, natomiast brak wypowiedzi wynikał po części z powodów technicznych. Ponadto wydarzenia w Szczytnie nadawca potraktował jako punkt wyjścia do raportu o Policji, pragnąc przedstawić sytuację policji po 10 latach jej funkcjonowania, a nie jedynie zatrzymać się na samej relacji z obchodów rocznicowych. Przewodniczący KRRiT uznał prawo nadawcy do innego niż zazwyczaj rozłożenia akcentów, jak ma to miejsce w materiałach okolicznościowych, zwłaszcza że w „Panoramie” nadawca relacjonując obchody święta Policji zamieścił dłuższą wypowiedź Premiera.
- „Wiadomości” z 2 sierpnia 2000 roku – zarzut manipulacji, jakiej dopuścili się wydawcy Telewizyjnej Agencji Informacyjnej relacjonujący przebieg konferencji prasowej po spotkaniu Premiera Jerzego Buzka i Rzecznika Prasowego Rządu z marszałkami

sejmików wojewódzkich. P. Krzysztof Luft zarzucił, że w materiale przedstawiającym wystąpienia liderów Unii Pracy w sprawie lustracji Kandydatów na Urząd Prezydenta RP, dokonano montażu wizerunku premiera z dźwiękiem fragmentu wypowiedzi rzecznika rządu, wyjętym z innego momentu konferencji. Nadawca odrzucił zarzut manipulacji polegającej na zmontowaniu obrazu i dźwięku i złożył oświadczenie, że zarówno obraz, jak i dźwięk w wyemitowanym materiale pochodził z tego samego fragmentu konferencji. Autor relacji powołał się na świadectwo dziennikarzy innych mediów uczestniczących w powyższej konferencji. Przewodniczący KRRiT stwierdził, iż nie ma jakiegokolwiek podstawy, by nie dać wiary wyjaśnieniom nadawcy, zwłaszcza że w trakcie tej konferencji prasowej Premiera nie zezwolono dziennikarzom na zadawanie pytań dotyczących sprawy lustracji. Rzecznik Rządu p. K. Luft stwierdził, że na wszystkie inne zagadnienia nie związane z tematem konferencji będzie odpowiadał sam po jej zakończeniu. Jego wypowiedź została nagrana po konferencji. W relacji, która ukazała się w „Wiadomościach” nadawca nie sugerował, że wypowiedź ta została nagrana w trakcie konferencji.

- „Wiadomości” z 14 września 2000 roku – zarzut nieuwzględnienia w materiale stanowiska rządu wobec zarzutów SLD dotyczących ustawy o najmie lokali. Nadawca przyznał się do popełnionego uchybienia. Następnego dnia w głównym wydaniu „Wiadomości” zamieszczona została informacja o stanowisku strony rządowej wobec wyżej wymienionego zarzutu. Krajowa Rada rozpatrzyła skargę przyjmując wyjaśnienia nadawcy.
- „Wiadomości” z 20 września 2000 roku – zarzut dotyczący relacji z oficjalnej wizyty Premiera Jerzego Buzka w Paryżu. W relacji pominięto fakt wspólnego wyjścia Prezydenta Francji oraz Premiera RP do dziennikarzy. Krajowa Rada podczas posiedzeń 12 i 17 października 2000 roku uznała, że charakter podniesionych zarzutów podobny jest do skargi skierowanej, 14 marca 1995 roku, przez p. Aleksandrę Jakubowską, Rzecznika Prasowego Rządu w gabinecie Józefa Oleksego. Krajowa Rada, 12 lipca 1995 roku, stwierdziła, że w związku ze skargą Rzecznika Prasowego Rządu, minister A. Jakubowskiej, Krajowa Rada przypomina, że odpowiadająca obiektywnej wadze wydarzeń kolejność podawania wiadomości w programach informacyjnych stanowi istotny element rzetelności przekazu. Tymczasem w „Wiadomościach” wyemitowanych 13 marca 1995 roku w sposób nieuzasadniony umieszczono w dalszej kolejności relację na temat ważnej deklaracji premiera o ciągłości polityki zagranicznej Polski, złożonej na spotkaniu z korpusem dyplomatycznym.

Krajowa Rada postanowiła skierować do nadawcy kopię skargi p. A. Jakubowskiej wraz z powyższym oświadczeniem i zaleciła nadawcy dokonanie powtórnej analizy skargi p. K. Lufta w kontekście dokumentów z 1995 roku.

- „Wiadomości” i „Panorama” z 11 listopada 2000 roku – zarzut braku relacji z uroczystości wręczenia nagród w drugiej edycji Konkursu Pro Publico Bono. Nadawca poinformował Krajową Radę, że wydawcy „Teleexpressu” z uwagi na godzinę rozpoczęcia uroczystości – tj. 17.30., nie zdążyli zamieścić informacji w serwisie. W „Wiadomościach” i „Panoramie” skupiono się tego dnia na informacjach związanych z obchodami Święta Odzyskania Niepodległości i informacjach z Austrii (katastrofa kolejki górskiej). Dodatkowym powodem braku relacji z uroczystości wręczenia nagród Pro Publico Bono była zła jakość materiału przesłanego do Warszawy z krakowskiego ośrodka TVP S.A. Osoby odpowiedzialne za wydanie „Wiadomości” i „Panoramy” zostały za uchybienie ukarane finansowo. Nadawca ponadto poinformował KRRiT, iż w „Panoramie” znalazła się informacja z uroczystości przyznania polskiej nagrody jakości,

która odbyła się na Zamku Królewskim z udziałem Premiera Jerzego Buzka. Krajowa Rada przyjęła powyższe wyjaśnienia.

7.3 Skargi dotyczące programów informacyjnych TVP S.A. składał również rzecznik prasowy SLD - p. Michał Tober. Przykładami takich skarg są m.in.

- Programy informacyjne z 16 lutego 2000 roku – zarzuty dotyczące sposobu informowania o działalności i aktywności politycznej SLD, w tym niedostatecznego poinformowania o posiedzeniu Zarządu Krajowego SLD i konferencji prasowej 16 lutego 2000 roku. Podczas tej konferencji przewodniczący SLD p. Leszek Miller zaprezentował skład i działania Komisji Etyki SLD oraz poinformował o przyjęciu Karty Zasad Etycznych. Przewodniczący KRRiT przyjął wyjaśnienia nadawcy, że o powołaniu i zadaniach Komisji Etyki SLD telewizja publiczna poinformowała 16 lutego 2000 roku dwukrotnie: o godz. 15.00 (była to trzecia w kolejności nadanych informacji) oraz w głównym wydaniu „Wiadomości” (na ósmej pozycji pośród 16 informacji tego serwisu).
- Programy informacyjne z 8 listopada 2000 roku – zarzuty dotyczące relacji na temat raportu Komisji Europejskiej o przygotowaniach Polski do członkostwa w Unii Europejskiej. Nadawca wyjaśnił, że 8 listopada 2000 roku we wszystkich programach informacyjnych podano korespondencję z Brukseli z szerokim uwzględnieniem problemów prawnych i działań restrukturyzacyjnych w najważniejszych działach gospodarki, świadomie nie prezentując wielokrotnie przedstawianych na ten temat opinii głównych sił politycznych w kraju.
- Programy informacyjne z 25 listopada 2000 roku – zarzuty dotyczące relacji z konferencji prasowej, podczas której przewodniczący SLD p. Leszek Miller zaprezentował dokument „Stanowisko w sprawie obniżenia kosztów i zwiększenia sprawności i skuteczności działania państwa”. Zdaniem rzecznika SLD zainteresowanie telewizji publicznej tym stanowiskiem było niedostateczne. Przewodniczący KRRiT przyjął wyjaśnienia nadawcy, który podkreślił, że we wszystkich programach informacyjnych omówiono tę inicjatywę w sposób możliwie pełny. Nadawca przedstawił szczegółowe wyjaśnienia Telewizyjnej Agencji Informacyjnej w tej sprawie.

Skargę złożyła również p. Danuta Waniek, były rzecznik prasowy Klubu Parlamentarnego Sojuszu Lewicy Demokratycznej:

- „Wiadomości” z 7 marca 2000 roku – zarzut naruszenia zasady proporcjonalności i równowagi poprzez wypowiedź rzecznika Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Rzecznik prasowy MSWiA obarczył SLD odpowiedzialnością za zablokowanie podwyżek płac dla policji. Wypowiedź ta nie została skomentowana przez żadnego z przedstawicieli SLD. Przewodniczący KRRiT przyjął wyjaśnienia nadawcy, który przyznał się do uchybienia i poinformował, że następnego dnia w głównym wydaniu „Wiadomości” została podana informacja zawierająca stanowisko SLD.

7.4 Ponadto wystąpienia dotyczące programów publicystycznych i informacyjnych nadawanych w TVP S.A. złożyli m.in.:

- Rzecznik prasowy Klubu Parlamentarnego AWS p. Piotr Żak, którego zarzut dotyczył braku emisji programu „Forum”, 19 kwietnia 2000 roku. Przewodniczący uznał stanowisko nadawcy, który podkreślił, iż przyczyną braku programu „Forum” była bezpośrednia transmisja z wręczenia nagrody Amerykańskiej Akademii Filmowej p. Andrzejowi Wajdzie.

- Marszałek Senatu RP - p. Alicja Grześkowiak, w związku z oświadczeniem Senatora Piotra Łukasza Juliusza Andrzejewskiego, zawierającym żądanie sprostowania wyników głosowania podczas emisji programu „Forum”, 18 lipca 2000 roku. Nadawca przyznał się do popełnienia błędu technicznego. Prezes Zarządu Spółki TVP S.A. złożył szczegółowe wyjaśnienia.
- Przewodniczący Okręgowej Rady Lekarskiej Świętokrzyskiej Izby Lekarskiej - p. Maciej Szewczyk, który uważa, że w programach publicystycznych TVP S.A. obarcza się odpowiedzialnością lekarzy za konsekwencje wprowadzania reformy służby zdrowia. Nadawca wyjaśnił, że w programach „Debata”, „Sprawa dla Reportera”, czy „Tygodnik Polityczny Jedyński” podkreślano, że na tworzenie i wdrażanie reformy służby zdrowia nie mieli wpływu przedstawiciele samorządu lekarskiego.
- Przewodniczący Gmin Wiejskich RP - p. Mariusz Poznański złożył skargę dotyczącą nierzetelnego przedstawienia informacji o likwidacji szkół wiejskich w programie „Tygodnik Polityczny Jedyński” z 9 marca 2000 roku. W programie sugerowano, że wójtowie są odpowiedzialni za likwidację szkół. Przewodniczący KRRiT nie podzielił argumentacji nadawcy, zwłaszcza w odniesieniu do formy zadawanych pytań. Krajowa Rada m.in. tę skargę omówiła 13 czerwca 2000 roku podczas wspólnej dyskusji z udziałem przedstawicieli reprezentujących Prezydenta RP, Rządu, Parlamentu oraz Spółkę „Telewizja Polska” S.A. Jako materiały do dyskusji nad realizacją rzetelnego i obiektywnego informowania przez media publiczne o najważniejszych wydarzeniach w kraju, posłużyły również wyniki monitoringu audycji „Tygodnik Polityczny Jedyński”, opracowanie Centrum Badania Opinii Publicznej pt. „Poczucie poinformowania o działalności instytucji politycznych oraz źródła informacji o gospodarce”, a także artykuły prasowe: Teresy Boguckiej pt. „Pomóż, miłościwy panie” („Gazeta Wyborcza z 27 i 28 maja 2000 roku) i Piotra Milewskiego pt. „Medialne widły z igły” (Press nr 5/2000).
- Szef Kancelarii Senatu Rzeczypospolitej Polskiej - p. Bogdan Skwarka, zarzucił pominięcie 1 września 2000 roku w programach informacyjnych TVP S.A. patronatu i udziału Marszałka Senatu RP - p. Alicji Grześkowiak w VIII Forum Mediów Polonijnych w Tarnowie. Przewodniczący KRRiT przyjął wyjaśnienia nadawcy, który stwierdził, że osobę Pani Marszałek pokazano w materiale, natomiast redakcje programów informacyjnych skupiły się na meritum wydarzeń i nie wymieniły imiennie uczestniczących w nich przedstawicieli życia politycznego.
- Przewodniczący Unii Pracy - p. Marek Pol uważa, że media publiczne pozbawiają niektóre partie dostępu do środków przekazu. Nadawcy publiczni, zarówno TVP S.A., jak i PR S.A., przedstawili statystykę obecności polityków UP na antenie i wizji oraz argumentację dotyczącą prawa dokonywania przez wydawców doboru materiałów ukazujących się w audycjach.
- Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Skarbu Państwa - p. Barbara Litak-Zarebska złożyła protest dotyczący udziału Edwarda Misztala - sprawcy napadu na Komitet Prymasowski w okresie stanu wojennego - jako eksperta w „Kronice Kryminalnej” nadanej 15 marca 2000 roku. E. Misztal komentował wydarzenia związane ze śmiercią weterynarza podczas obławy na tygrysa, który uciekł z cyrku Korona. Przewodniczący KRRiT skierował do Prezesa TVP S.A. wystąpienie, w którym stwierdził m.in. „Udział Edwarda Misztala w telewizji publicznej jest tym bardziej oburzający, jeśli uwzględni się niedawną emisję programu z udziałem Grzegorza Piotrowskiego w oddziale łódzkim TVP S.A. Wówczas Pan podjął natychmiast decyzje, które zostały przez nas z aprobatą przyjęte. Mam

nadzieję, że również ta sprawa zakończy się stosowną reakcją Pana Prezesa. Wezwanie do zaniechania działań sprzecznych z obowiązującym prawem skierowane na podstawie art. 10 ust. 3 ustawy o radiofonii i telewizji jest wiążące również w przypadku emisji tego programu”. Także Komisja Etyki TVP S.A. stwierdziła, że „było błędem przedstawienie E. Misztala jako byłego policjanta. W istocie bowiem nie był on szeregowym milicjantem, jak mogło z tego wynikać, lecz wyższym funkcjonariuszem Komendy Stołecznej Milicji Obywatelskiej, szefem wydziału zajmującego się w stanie wojennym m.in. represjonowaniem opozycji demokratycznej”. W odpowiedzi prezes poinformował, że E. Misztal wystąpił jako właściciel firmy ochroniarskiej, współpracującej z cyrkiem Korona. Prezes oznajmił ponadto, że zwrócono uwagę szefowi publicystyki i autorce programu.

7.5 Do Krajowej Rady wpłynęły także skargi dotyczące audycji nadawanych przez TVP S.A. W skargach tych poruszano kwestie ochrony dzieci i młodzieży przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. W tych sprawach do wszystkich instytucji mających w tym zakresie kompetencje skierował swoje wystąpienie Rzecznik Praw Obywatelskich - prof. Andrzej Zoll. Wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich będzie przedmiotem obrad sejmowej Komisji Kultury i Środków Przekazu.

Wśród skarg dotyczących wyżej wymienionych problemów można wymienić m.in.:

- Skargę indywidualną dotyczącą wyemitowania w I programie TVP S.A. 29 maja 2000 roku o godz. 8.45 zapowiedzi filmu pt. „Książę Jutlandii”, zawierającego sceny nieodpowiednie dla najmłodszej widowni. Film ten miał być rozpowszechniany o godzinie 23.00, zaś jego zwiastun został nadany przed programem dla dzieci. Przewodniczący KRRiT przyjął wyjaśnienia nadawcy, który przyznał, że niefortunny zwiastun został nadany pomyłkowo. Osoba odpowiedzialna została ukarana finansowo.
- Skargę Przewodniczącego sejmowej Komisji Rodziny - p. Antoniego Szymańskiego, w sprawie programu "Rower Błażeja" z 13 czerwca 2000 roku. Z opinii Ministerstwa Edukacji Narodowej, z której wynika, że eksperci resortu edukacji nie znajdują w powyższym programie treści, które pozostawałyby w sprzeczności z programem edukacji seksualnej młodzieży szkolnej. W przekazanym stanowisku podkreśla się, że w czerwcowym odcinku programu „Rower Błażeja” przedstawiono dyskusję dotyczącą współżycia seksualnego i antykoncepcji w życiu młodych ludzi. Zaletą audycji była prezentacja różnorodnych poglądów, a każdy uczestnik mógł wypowiedzieć się swobodnie i bez skrępowania. W opinii Ministerstwa Edukacji Narodowej podkreśla się, że tego rodzaju dyskusje muszą uczyć dokonywania odpowiedzialnych wyborów.
- Skargę Przewodniczącej senackiej Komisji Kultury i Środków Przekazu - p. Krystyny Czuby oraz członka Komisji Artystycznej przy Prezydencie Miasta Krakowa p. Stanisława Markowskiego, podpisaną również przez 34 sygnatariuszy, dotyczącą programu pt. „Świrnik” nadanego 18 grudnia 2000 roku, o godz. 15.30, w TVP S.A. Oddział w Krakowie. Piszący wyrazili oburzenie z powodu wyemitowania w powyższym programie treści gorszących, wulgarnych, sprzecznych z dobrym obyczajem. KRRiT podczas posiedzenia 28 lutego 2001 roku rozpatrywała tę sprawę w świetle opinii ekspertów m.in. z Uniwersytetu Jagiellońskiego, sporządzonymi na zlecenie nadawcy. KRRiT uwzględniając społeczną dyskusję wokół tego programu, a także mając na względzie emisję nowych odcinków cyklu „Świrnik” postanowiła przeprowadzić monitoring programowy pod kątem zgodności przekazywanych treści z przepisami ustawy o radiofonii i telewizji.

7.6 Przedmiotem publicznej dyskusji stał się film dokumentalny poświęcony p. Zbigniewowi Herbertowi „Obywatel Poeta” i konflikt, który powstał pomiędzy TVP S.A., a twórcą filmu p. Jerzym Zalewskim. TVP S.A. nie zakwalifikowała wyżej wymienionego filmu do emisji w telewizji publicznej. Podczas posiedzenia 5 września 2000 roku Krajowa Rada stwierdziła, że nie jest organem, który posiada tytuł prawny do badania treści zawieranych umów. Powstałe problemy leżą poza sferą kompetencji określonych w ustawie o radiofonii i telewizji i wyłącznie sąd jest organem, który w tej sprawie może rozstrzygnąć spór. Nadawca wyemitował film „Obywatel Poeta” 29 stycznia 2001 roku.

„Polskie Radio” S.A.

7.7 Jak co roku ilość skarg dotyczących programów Polskiego Radia była zdecydowanie niższa w porównaniu ze skargami dotyczącymi programów telewizji publicznej. Około 30, spośród 87 pism dotyczących Polskiego Radia S.A., odnosiło się do treści programów:

- Wiceprezes Naczelnego Komitetu Wykonawczego PSL - p. Marek Sawicki, złożył skargę w sprawie ocenzurowania wypowiedzi przedstawicieli PSL w audycji "Magazyn z kraju i ze świata" wyemitowanej w I programie Polskiego Radia S.A., 29 listopada 2000 roku. Nadawca wyjaśnił, że wydawca magazynu otrzymał upomnienie za brak staranności w przygotowaniu audycji.
- Minister Edukacji Narodowej - p. Mirosław Handke, złożył skargę dotyczącą audycji pt. „Gorący temat” wyemitowanej w I programie Polskiego Radia S.A., 12 kwietnia 2000 roku, w której krytycznie oceniono zmiany jakie przyniesie reforma szkolnictwa średniego. Prezes Zarządu PR S.A. zapewnił o gotowości rzetelnego informowania słuchaczy o kolejnych etapach reformy oświaty w Polsce.
- Skarga indywidualna dotycząca audycji wyemitowanej w I programie Polskiego Radia S.A., 5 czerwca 2000 roku, w którym prowadząca dziennikarka wyraziła niepochlebny opinię na temat osób duchownych. Nadawca wyjaśnił, że dziennikarka w programie zacytowała wyniki badań ankietowych podanych uprzednio do publicznej wiadomości m.in. w gazecie „Rzeczpospolita”.

Ponadto Prezes Zarządu Spółki PR S.A. - p. Ryszard Miazek zwrócił się do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z prośbą o pomoc w związku z nowymi warunkami finansowymi obsługi radiowej XIV Międzynarodowego Konkursu Chopinowskiego, niemożliwymi do spełnienia przez Polskie Radio S.A.. Przewodniczący KRRiT poparł te starania kierując również prośbę do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Skargi dotyczące programów nadawców komercyjnych

7.8 W 2000 roku Przewodniczący KRRiT działając w trybie art. 53 ust. 1 ustawy o radiofonii i telewizji wydał decyzje o ukaraniu nadawców komercyjnych za naruszenie przepisów ustawy o radiofonii i telewizji oraz rozporządzenia KRRiT z 21 listopada 1994 roku w sprawie szczegółowych zasad rozpowszechniania przez radio i telewizję audycji, które mogą zagrażać psychicznemu, uczuciowemu lub fizycznemu rozwojowi dzieci i młodzieży. Informacje dotyczące nałożonych kar znajdują się również w rozdziale I Sprawozdania.

7.9 Krajowa Rada podczas posiedzenia 30 maja ubiegłego roku uznała, że rozpowszechnieniem, 19 stycznia o godz. 20.00, amerykańskiego filmu w reżyserii Spike'a Lee pt. „Tropikalna gorączka” nadawca, Spółka „Polskie Media” S.A., naruszył przepis art. 18 ustawy o radiofonii i telewizji oraz rozporządzenia z 21 listopada 1994 roku w sprawie

szczególonych zasad rozpowszechniania przez radio i telewizję audycji, które mogą zagrażać psychicznemu, uczuciowemu lub fizycznemu rozwojowi dzieci i młodzieży.

KRRiT stwierdziła, że film zawiera wiele scen drastycznych, ukazujących przemoc oraz zwroty, słowa i gesty wulgarne, które mogą mieć negatywny wpływ na psychiczny i uczuciowy rozwój dzieci i młodzieży. KRRiT upoważniła Przewodniczącego KRRiT do wszczęcia postępowania w tej sprawie. W wyniku postępowania stwierdzono, że film porusza problematykę trudną do zrozumienia dla dzieci oraz pokazuje wzorce patologicznych reakcji społecznych, co przy dosłownym odbiorze bez zrozumienia przesłania może mieć negatywne skutki dla sfery emocjonalno-społecznej. Skutki te mogą być następujące:

- treści filmu mogą być odbierane jako zagrażające w sensie emocjonalnym, zwłaszcza przez małe dzieci w wieku przedszkolnym i młodszym szkolnym, ponieważ pokazują, że relacje między bliskimi sobie ludźmi zawierają agresję, niechęć i wrogość,
- wzorce zachowania agresywnego (przede wszystkim język) filmu mogą być odbierane jako interesujące, godne naśladowania, zwłaszcza przez dzieci i młodzież zagrożone społecznie,
- wzorce zachowania przedstawione w filmie mogą pełnić funkcję utrwalającą już nabyte sposoby negatywnej agresywnej komunikacji u dzieci i młodzieży.

Elementami filmu, które mogą mieć negatywny wpływ na dzieci i młodzież są sceny przemocy, sceny erotyczne oraz wulgarny język. Zachowania te pojawiają się wśród bliskich sobie ludzi. Wiele jest agresji werbalnej, gróźb, przekleństw, wyzwisk i kłótni. W ciągu całego filmu padło razem ponad 100 określeń charakterystycznych dla negatywnej komunikacji.

Rozpowszechnienie filmu, o ile przemawiałyby za tym względy uzasadnione wartością artystyczną, dokumentalną lub wagą historyczną filmu, mogłoby nastąpić po godz. 23.00. Warunki te nie zostały spełnione, ponieważ film został nadany o godz. 20.00, w porze największej oglądalności, czyli w porze powszechnego korzystania z telewizji przez dzieci i młodzież. Fakt, że nadawca poprzedził emisję filmu planszą o treści: „Film tylko dla dorosłych” świadczy, że był świadomy zawartych w filmie treści i ewentualnego, negatywnego ich oddziaływania na dzieci i młodzież.

Krajowa Rada uznała, że Spółka „Polskie Media” S.A. emitując powyższy film naruszyła zakaz określony w art. 18 ust. 3 i 4 ustawy o radiofonii i telewizji. Przewodniczący KRRiT w decyzji Nr 156/2000, z 28 czerwca 2000 roku, nałożył na nadawcę karę pieniężną w wysokości 100 000 zł. Nadawca złożył, 12 lipca 2000 roku, odwołanie i obecnie trwa postępowanie prowadzone przez Sąd Okręgowy w Warszawie.

„Tropikalna gorączka” oraz „Malaria” to polskie tytuły filmu Spike’a Lee „Jungle fever”. Analiza porównawcza potwierdziła naruszenie przepisów ustawy o radiofonii i telewizji oraz rozporządzenia KRRiT z 21 listopada 1994 roku. Przewodniczący KRRiT wydał 28 lutego 2001 roku decyzję o nałożeniu kary w wysokości 100 000 złotych na spółkę Polska Korporacja Telewizyjna, rozpowszechniającą program telewizyjny Canal +. W programie tym 10 stycznia 2001 roku, o godzinie 20.00, nadany został film produkcji amerykańskiej pt. „Malaria”. Nadawca złożył odwołanie od tej decyzji.

Przewodniczący KRRiT 28 lutego 2001 roku wydał również decyzję o nałożeniu kary na TVP S.A. W decyzji tej Przewodniczący KRRiT stwierdził naruszenie przez nadawcę przepisów rozporządzenia KRRiT z 21 listopada 1994 roku w sprawie zasad rozpowszechniania przez radio i telewizję audycji mogących zagrażać psychicznemu, uczuciowemu lub fizycznemu rozwojowi dzieci i młodzieży. Naruszenie to nastąpiło w

związku z emisją 25 listopada 2000 roku, o godzinie 19.00, w paśmie wspólnym programów regionalnych, filmu produkcji francuskiej pt. „W matni”. Na nadawcę została nałożona kara w wysokości 10 000 złotych. Nadawca złożył odwołanie od tej decyzji.

7.10 W związku z emisją 18 maja 2000 roku, w serwisie Radia ZET, o godz. 9.00 informacji o planowanej przez policję akcji „Zamknięte miasto”, skargę do KRRiT złożył p. Marek Biernacki, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Policja, 18 maja 2000 roku, w Warszawie przeprowadzała działania skierowane przede wszystkim przeciwko złodziejom samochodów. Fakt podania do publicznej wiadomości przez Radio ZET terminu rozpoczęcia i prowadzenia operacji był bezpośrednią przyczyną obniżenia efektów akcji. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji podkreślił, że ostrzeganie przestępców przed ewentualną kontrolą pojazdów jest udzielaniem im pomocy, co z kolei jest sprzeczne z interesem państwa.

Podczas posiedzenia 6 czerwca 2000 roku KRRiT rozpatrzyła tę skargę Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, także zapoznała się z wyjaśnieniami nadawcy.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji uznała zasadność zarzutów Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji stwierdzając, że nadawca naruszył art. 18 ust.1 ustawy o radiofonii i telewizji oraz par. 1 pkt 4 rozporządzenia z dnia 21 listopada 1994 roku i upoważniła Przewodniczącego KRRiT do nałożenia kary na podstawie art. 53 ust.1 ustawy o radiofonii i telewizji.

Przewodniczący KRRiT w decyzji Nr 155/2000 z 28 czerwca 2000 roku nałożył na Spółkę Radio ZET sp. z o.o. karę w wysokości 5000 zł. Nadawca wpłacił nałożoną grzywnę.

Zasadom współpracy służb podległych Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Administracji z nadawcami oraz sposobowi przekazywania informacji o pracy tych organów poświęcone było spotkanie zorganizowane przez KRRiT 6 czerwca 2000 roku.

7.11 Na program rozpowszechniany pod nazwą Telewizja TVN w 2000 roku wpłynęło 16 skarg.

Wśród tych skarg znalazła się skarga dotycząca relacji z procesu przestępcy zwanego przez media Rurabomberem. Podczas posiedzenia 19 grudnia 2000 roku KRRiT negatywnie oceniła te relacje, a zwłaszcza ich sensacyjność i bezmyślne eksponowanie osoby przestępcy, przez co osiągnął to, czego oczekiwał – nagłośnienie w mediach. Krajowa Rada w komunikacie prasowym zwróciła uwagę na konieczność zachowania profesjonalnych standardów informowania społeczeństwa o przestępstwach, sprawcach i ofiarach.

KRRiT uznała, że potrzebna jest wspólna dyskusja dotycząca sposobu przekazywania tych informacji, gdyż relacje sensacyjne i bezmyślnie eksponujące osobę przestępcy pojawiły się również w programach innych nadawców komercyjnych, a także w programach TVP S.A.

Podczas spotkania 8 marca 2001 roku, w którym udział wzięli przedstawiciele Telewizji TVN, Telewizji Polsat i TVP S.A., dyskutowano nad sposobem przekazywania przez media audiowizualne informacji o sprawcach najbardziej okrutnych przestępstw na przykładzie m.in. informowania o przebiegu procesu przestępcy zwanego Rurabomberem oraz okoliczności zabójstwa czteroletniego chłopca dokonanego przez konkubenta matki. Dyskutanci zwracali uwagę na konieczność zachowania szczególnej uwagi w przygotowywaniu przekazów z wyjątkowo okrutnych wydarzeń, tak by na pierwszym miejscu pozostawało zawsze dobro odbiorcy, a także aby wymowy informacyjnej i edukacyjnej relacji nie przesłaniało epatowanie widza sensacyjnością obrazu i treści.

7.12 Na program rozpowszechniany przez Telewizję Polsat w 2000 roku wpłynęło 13 skarg. Takie programy jak „Na każdy temat” oraz serial „Świat według Kiepskich” wywoływały krytykę podkreślaną w kilku listach.

Skarga dotycząca programu pt. „Na każdy temat” wyemitowanego 25 czerwca 2000 roku spowodowana została przeprowadzeniem wśród uczestników swobodnego konkursu - propozycja wypicia koktajlu przygotowanego z dżdżownic. Nadawca wyjaśnił, że widz uległ iluzji, bowiem był to w rzeczywistości koktajl truskawkowy. Krajowa Rada pomimo krytycznej opinii o programie nie znalazła dostatecznych podstaw do ukarania nadawcy. Przewodniczący KRRiT zwrócił jednak nadawcy uwagę na podważanie wartości etyczno-moralnych, norm dobrego smaku, obyczajów oraz ewidentną sprzeczność z edukacyjnymi i poznawczymi walorami takich programów.

Wiele kontrowersji wśród widzów wzbudza serial „Świat według Kiepskich”, m.in. do Pani Senator Krystyny Czuby, Przewodniczącej Komisji Kultury i Środków Przekazu, skierowana została skarga zbiorowa w sprawie zaprzestania emisji tego programu. Trzeba jednocześnie zaznaczyć, że serial ten cieszy się powodzeniem wśród widzów, socjologowie starają się wyjaśnić przyczyny tego społecznego uznania. Niedawno serial ten w konkurencji dotyczącej tego gatunku otrzymał główną nagrodę w konkursie „Telekamery 2000”. Z badań wynika, że każdy odcinek serialu ogląda 7 mln widzów, w tym około 40 % z wyższym wykształceniem.

Nadawca w wyjaśnieniach związanych ze skargą skierowaną do Przewodniczącej Komisji Kultury i Środków Przekazu Senatu RP podkreślił, że film w zamyśle autorów jest satyrą na postawy rodaków w trudnym procesie adaptacji do nowych warunków ustrojowych. W filmowym przesłaniu, zdaniem nadawcy, jest zarówno gorzka refleksja wobec pewnych postaw i zachowań społecznych, jak i wobec niektórych instytucji, które nie zawsze potrafią sprostać swoim obowiązkom. W wystąpieniu do nadawcy Przewodniczący KRRiT m.in. podkreślił, że konwencja „sit – comu” nie może stanowić usprawiedliwienia dla działań, które naruszają normy dobrego smaku i obyczajów. Przewodniczący KRRiT zwrócił uwagę, że nadawca jako sygnatariusz Porozumienia „Przyjazne Media” i jego inicjator powinien czuć się szczególnie zobowiązany do zachowywania właściwego poziomu etyczno-moralnego i do propagowania dobrych obyczajów.

Skargi dotyczące kampanii wyborczej na urząd Prezydenta RP

7.13 Podczas ubiegłorocznej kampanii wyborczej na urząd Prezydenta RP do KRRiT wpłynęły 64 skargi podpisane przez 92 osoby, w tym 22 protesty skierowali pełnomocnicy komitetów wyborczych poszczególnych kandydatów, zaś 5 wystąpień przekazali parlamentarzyści. Pozostałe nadesłano w imieniu organizacji samorządowych i społecznych oraz osób prywatnych.

W związku z kampanią wyborczą Krajowa Rada przyjęła dwa stanowiska:

- 11 lipca 2000 roku w sprawie zasad prowadzenia kampanii wyborczej w radiu i telewizji
- 12 września 2000 roku w sprawie obiektywnego analizowania przez nadawców telewizyjnych badań ilościowych prezentowanych przez poszczególne komitety wyborcze.

Informacje na ten temat znajdują się w rozdziale I Sprawozdania KRRiT.

7.14 Przedstawiciele Sztabu Wyborczego Kandydata na Urząd Prezydenta RP – Mariana Krzaklewskiego (Wiesław Walendziak - szef sztabu i Kajus Augustyniak - rzecznik prasowy, a także pełnomocnik sztabu – Andrzej Szkaradek) złożyli m.in. następujące skargi :

- skargę dotyczącą sposobu relacjonowania w mediach publicznych przebiegu spotkań wyborczych kandydatów na urząd Prezydenta RP, a w szczególności odwołania wywiadu, planowanego w programie TVP S.A. Oddział w Bydgoszczy, komentarza nadanego w programie „Wiadomości” 14 lipca 2000 roku odnośnie przyjęcia przez Sejm RP ustawy uwłaszczeniowej, odwołania stałego wywiadu Mariana Krzaklewskiego w „Sygnałach Dnia” w programie I „Polskiego Radia” S.A. oraz niestosownego tytułowania kandydata w mediach (używanie potocznego określenia „szef”). Krajowa Rada rozpatrywała tę skargę podczas posiedzeń 24 sierpnia i 25 października 2000 roku. KRRiT przyjęła wyjaśnienia prezesa PR S.A. Wątpliwości KRRiT wzbudziło natomiast eksponowanie komentarza odautorskiego w programach informacyjnych, szczególnie komentarza typu stand-up. Członkowie KRRiT wyrazili przekonanie, że w programach informacyjnych taki komentarz własny dziennikarza nie powinien być nadawany. Odnośnie zarzutu odwołania w ostatniej chwili umówionego, przez Oddział TVP S.A. w Bydgoszczy, wywiadu z Marianem Krzaklewskim, nadawca złożył oświadczenie, iż zarząd Spółki nie wydawał żadnych dyspozycji, dotyczących tej sprawy, a ponadto prezes TVP S.A. zarządził przeprowadzenie wyjaśnień w oddziale terenowym.
- skargę, w której zwrócono uwagę, że nie zaproszenie reprezentanta AWS do dyskusji na temat uwłaszczenia w programie „Monitor Wiadomości” (emisja 11 września 2000 roku) było zlekceważeniem przez media publiczne tej problematyki. Prezes TVP S.A. wyjaśnił, że wobec trzykrotnego omawiania w „Monitorze Wiadomości” tematu uwłaszczenia z udziałem przedstawicieli AWS, zaproszenie do kolejnej, czwartej dyskusji tylko przedstawicieli UW i PSL nie naruszało zasady bezstronności i rzetelności.
- skargę dotyczącą sposobu przedstawienia żony kandydata, p. Marii Krzaklewskiej, w programie informacyjnym „Panorama”, 10 września 2000 roku. Według skarżącego, małżonka Mariana Krzaklewskiego ukazywana była w telewizji ze znacznie mniejszą przychylnością niż małżonka kandydata, a równocześnie urzędującego Prezydenta RP, Aleksandra Kwaśniewskiego. Nadawca przyznał, że co prawda w relacji wymienionej w skardze nie wymieniono z imienia i nazwiska żony Mariana Krzaklewskiego, ale poinformowano zarówno kto, jak i za co otrzymał nagrodę, wręczaną przez Prezesa Rady Ministrów.
- skargę dotyczącą nieuzasadnionej prezentacji Aleksandra Kwaśniewskiego w różnych programach TVP S.A. w związku z pobytem na Olimpiadzie w Sydney. Nadawca w wyjaśnieniach podkreślił, że Aleksander Kwaśniewski, jako sprawujący urząd Prezydent RP, był uprawniony by skomentować wydarzenia sportowe. Krajowa Rada przyjmując te wyjaśnienia jednocześnie podzieliła stanowisko Państwowej Komisji Wyborczej, która zwróciła uwagę, aby TVP S.A. w okresie kampanii wyborczej unikała prezentacji kandydatów pełniących funkcje publiczne, jeżeli te prezentacje nie dotyczą bezpośrednio wykonywanych funkcji.

Oprócz skarg złożonych przez przedstawicieli Komitetu Wyborczego Kandydata na Urząd Prezydenta RP – Mariana Krzaklewskiego - Krajowa Rada otrzymała także skargę od Przewodniczącej Komisji Kultury i Środków Przekazu, Senator Krystyny Czuby. W skardze podkreślono tendencyjną prezentację w programach TVP S.A. poszczególnych kandydatów na urząd Prezydenta RP, a w szczególności nadmierne eksponowanie Aleksandra Kwaśniewskiego w porównaniu z Marianem Krzaklewskim. Nadawca przedstawił wyniki

pomiaru obecności poszczególnych osób na ekranie. Z zestawień tych wynika, że czas poświęcony w programach informacyjnych Marianowi Krzaklewskiemu znajduje się na drugim miejscu, ponieważ czas poświęcony urzędującemu Prezydentowi RP obejmował również w tym okresie relacje z procesu lustracyjnego oraz informacje związane z wykonywaną funkcją.

7.15 Podczas trwania kampanii wyborczej na Urząd Prezydenta RP skargi do Krajowej Rady złożyli również pełnomocnicy pozostałych komitetów wyborczych.

- Pełnomocnik Komitetu Wyborczego Kandydata na Urząd Prezydenta RP - Aleksandra Kwaśniewskiego - Ryszard Kalisz złożył protest w związku z udziałem Członka KRRiT p. Marka Jurka w programach wyborczych Mariana Krzaklewskiego. W odpowiedzi Przewodniczący KRRiT stwierdził, że ustawa o radiofonii i telewizji nie daje podstaw do wyrażania formalnej oceny dotyczącej postępowania jednego z członków KRRiT.
- Pełnomocnik Sztabu Wyborczego Kandydata na Urząd Prezydenta RP - Jarosława Kalinowskiego – Marek Sawicki złożył skargę, dotyczącą nierównomiernej obsługi informacyjnej kandydatów prowadzonej w programach nadawanych przez „Polskie Radio” S.A. KRRiT otrzymała wyjaśnienia nadawcy, który nie podzielił tego zarzutu.
- Pełnomocnik Sztabu Wyborczego Kandydata na Urząd Prezydenta RP - Jana Olszewskiego -Wojciech Włodarczyk złożył skargę, dotyczącą pomijania w programach TVP S.A. relacji ze spotkań kandydata. Przewodniczący KRRiT otrzymał wyjaśnienia nadawcy wraz ze szczegółową statystyką wystąpień kandydata w TVP S.A. Zarzuty nie zostały potwierdzone.
- Pełnomocnik Sztabu Wyborczego Kandydata na Urząd Prezydenta RP – Piotra Ikonowicza - Janusz Rolicki złożył skargę dotyczącą pomijania w programach TVP S.A. relacji ze spotkań kandydata. W wyjaśnieniach nadawca nie potwierdził zarzutów.
- Przewodniczący Klubu Solidarności Narodowej Jan Rosa złożył protest przeciwko dyskryminowaniu w programach nadawanych przez „Polskie Radio” S.A. i „Telewizję Polską” S.A. kandydata na urząd Prezydenta RP - Jana Łopuszańskiego. Wyjaśnienia nadawców nie potwierdziły zarzutu pomijania kandydata w programach publicznej radiofonii i telewizji.
- Pełnomocnik Sztabu Wyborczego Kandydata na Urząd Prezydenta RP - Andrzeja Leppera - Henryk Dzido złożył skargę na pomijanie w programach TVP S.A. osoby kandydata. Zarzuty nie znalazły uzasadnienia w świetle stanowiska nadawcy i analizy materiałów emisyjnych.
- Pełnomocnik Sztabu Wyborczego Kandydata na Urząd Prezydenta RP - Janusza Korwin-Mikkego - Leszek Samborski złożył skargę wobec propozycji TVP S.A., aby do udziału w audycjach wyborczych, takich jak „Tygodnik Wyborczy Jedyński”, „Forum Wyborcze”, „Kandydat” zapraszać kandydatów na urząd Prezydenta RP w oparciu o wyniki badań opinii publicznej. Protest został uznany za uzasadniony zarówno przez Krajową Radę, jak i przez Państwową Komisję Wyborczą.
- Przedstawiciele Komitetu Wyborczego Kandydata na Urząd Prezydenta RP - Dariusza Grabowskiego - Janusz Szewczak i Michał Janiszewski złożyli skargę wobec zasad prowadzenia i doboru ekspertów w programie „Tygodnik Wyborczy Jedyński”, a także wobec braku wyników czasowego monitoringu wystąpień poszczególnych kandydatów w programach informacyjnych TVP S.A. Krajowa Rada przyjęła informację o rezygnacji

redaktora Andrzeja Kwiatkowskiego z funkcji przewodniczącego Komisji do spraw Wyborów Prezydenckich, powołanej w TVP S.A. W wyjaśnieniach nadawca przedstawił m.in. zestawienia wystąpień w programach TVP S.A. kandydatów na urząd Prezydenta RP. W świetle tych wyników zarzuty podniesione w skardze nie znalazły potwierdzenia.

7.16 Oprócz wyżej wymienionych skarg, złożonych przez przedstawicieli komitetów wyborczych poszczególnych kandydatów na urząd Prezydenta RP, do Krajowej Rady wpłynęły też wystąpienia indywidualne, m.in.

- skarga dotycząca reakcji TVP S.A. na publiczną krytykę w związku ze sposobem prezentacji kandydatów na urząd Prezydenta RP. Zarzut podniesiony w skardze dotyczył wykorzystywania anteny programu informacyjnego „Wiadomości” do prezentacji stanowiska zarządu TVP S.A. Krajowa Rada zasięgnęła opinii Rady Etyki Mediów, która zwróciła przede wszystkim uwagę na naruszenie podstawowych zasad zapisanych w Karcie Etyki Mediów, czyli zasady obiektywizmu i zasady pierwszeństwa dobra odbiorcy. Rada Etyki Mediów podkreśliła, że zarzut stronniczości w relacjonowaniu kampanii prezydenckiej skierowany przeciwko TVP S.A. jest zarzutem poważnym. Telewizja publiczna powinna zareagować na przykład poprzez przygotowanie specjalnego programu z udziałem niezależnych i wiarygodnych ekspertów
- skarga dotycząca przerwania ciszy przedwyborczej w programie telewizyjnym "Super 1", rozprawdzanym w sieciach kablowych. Postępowanie w tej sprawie zgodnie z przepisami ustawy z 27 września 1990 roku o wyborze Prezydenta RP prowadziła Państwowa Komisja Wyborcza.

7.17 Skargi dotyczące sposobu przeprowadzenia, przez redaktora Piotra Gembarowskiego, w programie „Kandydat” (emisja 6 października 2000 roku, w I programie TVP S.A.) wywiadu z Marianem Krzaklewskim, kandydatem na urząd Prezydenta RP, złożyli m.in. parlamentarzyści, przedstawiciele środowisk dziennikarskich, telewidzowie.

Oświadczenie w tej sprawie wydała 10 października 2000 roku, Rada Etyki Mediów, zaś Rada Programowa TVP S.A. przyjęła uchwałę nr 9 z 9 listopada 2000 roku.

Do Krajowej Rady nadesłano 20 protestów. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji stanowisko wyraziła w oświadczeniu z 21 listopada 2000 roku. Informacje na ten temat znajdują się w rozdziale I Sprawozdania KRRiT.

Zorganizowane protesty

7.18 W związku z emisją, 29 lutego 2000 roku, w programie TVP S.A. filmu dokumentalnego pt. „Wiagra – pigułka szczęścia” skargi złożyły przede wszystkim organizacje kobiece oraz osoby prywatne. Przewodniczący KRRiT, z upoważnienia Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, wezwał nadawcę do bezwzględnego przestrzegania przepisów art. 18 ust. 4 i 5 ustawy, zgodnie z którymi zabronione są audycje lub inne przekazy zagrażające fizycznemu, psychicznemu lub moralnemu rozwojowi niepełnoletnich, w szczególności zawierające treści pornograficzne lub w sposób nieuzasadniony i nadmierny eksponujące przemoc. Audycje lub inne przekazy, które mogą zagrażać fizycznemu, psychicznemu lub moralnemu rozwojowi niepełnoletnich inne niż te, o których mowa jest powyżej, nie mogą być rozpowszechniane między godziną 6.00 a godziną 23.00.

7.19 W związku z emisją, 14 marca 2000 roku, w programie TVP S.A., Oddział w Łodzi, wywiadu z Grzegorzem Piotrowskim, zabójcą Księdza Jerzego Popiełuszki, nadesłano do KRRiT 28 protestów, w tym m.in. wystąpienia skierowali parlamentarzyści, a sejmowa Komisja Kultury i Środków Przekazu przyjęła opinię, w której zwraca się do Krajowej Rady o stanowisko. Krajowa Rada przyjęła w tej sprawie stanowisko natychmiast po emisji wywiadu. Informacje na ten temat znajdują się w rozdziale I Sprawozdania KRRiT.

7.20 W związku z brakiem bezpośredniej transmisji z uroczystości otwarcia Polskiego Cmentarza Wojennego w Katyniu protesty skierowali zarówno parlamentarzyści (m.in. przewodniczący sejmowej i senackiej Komisji Kultury i Środków Przekazu), jak i organizacje kombatanckie (m.in. Porozumienie Organizacji Kombatanckich i Niepodległościowych z Krakowa), a także partie polityczne, związki zawodowe, stowarzyszenia, parafie. W tej sprawie KRRiT przyjęła oświadczenie 24 sierpnia 2000 roku. Informacje na ten temat znajdują się w rozdziale I Sprawozdania KRRiT.

7.21 W związku z brakiem w programie TVP S.A. bezpośredniej transmisji z uroczystości obchodów 20 rocznicy Porozumień Sierpniowych i utworzenia NSZZ „Solidarność” do Krajowej Rady skargi złożyli parlamentarzyści oraz organizacje związkowe.

Przewodniczący KRRiT w odpowiedzi na swoje wystąpienie do prezesa TVP S.A., w którym zwrócił uwagę na społecznie uzasadnioną potrzebę bezpośredniego przekazu, otrzymał wyjaśnienia nadawcy wraz ze szczegółowym przedstawieniem wykazu audycji zawierających relacje z uroczystości bądź ich omówienie.

Sprawie tej poświęcone też zostało spotkanie Krajowej Rady z zarządem TVP S.A., przedstawicielami Rady Nadzorczej i Rady Programowej.

7.22 Obszerna korespondencja i liczne wypowiedzi publiczne były związane z emisją w programie I TVP S.A., 16 października 2000 roku, filmu dokumentalnego produkcji amerykańskiej pt. „Jan Paweł II - Papież Tysiąclecia”. W tej sprawie Krajowa Rada zajęła stanowisko 25 października 2000 roku. Informacje na ten temat znajdują się w rozdziale I Sprawozdania KRRiT.

7.23 W związku z wstrzymaniem emisji jednego z odcinków cyklu pt. „Z kodeksem na Ty”, nadawanego w programie TVP S.A., oddział w Łodzi, Krajowa Rada otrzymała m.in. wystąpienia od Marszałka Sejmu RP, wielu posłów i senatorów, dziennikarskich organizacji zawodowych.

W tej sprawie odbyło się, 7 listopada 2000 roku, spotkanie KRRiT z przedstawicielami Zarządu TVP S.A., kierownictwa Oddziału TVP S.A. w Łodzi, z dziennikarzami reprezentującymi związki zawodowe oraz z autorką programu. Obecny był też poseł Marek Markiewicz, który jest przewodniczącym Rady Programowej działającej w łódzkim ośrodku telewizyjnym, a jednocześnie był uczestnikiem nie wyemitowanego odcinka programu „Z kodeksem na Ty”.

W odpowiedzi skierowanej do Marszałka Sejmu RP, Przewodniczący KRRiT stwierdził m.in., że nadawca ma prawo do dokonywania ocen programowych i takich działań nie można nazwać cenzurą. Jednakże nadawca podejmując decyzję o wstrzymaniu emisji odcinka z cyklu „Z kodeksem na Ty” zaniedbał obowiązki wynikające z zasad dobrego obyczaju. Nadawca powinien poinformować uczestników i autorów o decyzji dotyczącej wstrzymania emisji programu. To zaniedbanie dotyczyło jednak kwestii obyczaju, a nie mieściło się w zakresie prawnych podstaw odpowiedzialności.

7.24 W sprawie realizacji koncesji dla Radia Maryja, Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji otrzymała łącznie ponad 7000 wystąpień, zarówno od związków i organizacji społecznych, jak i osób indywidualnych. W tej ostatniej grupie znalazły się także wystąpienia parlamentarzystów. Znaczącą ilość wystąpień nadesłały organizacje i stowarzyszenia katolickie, a w szczególności koła parafialne i rodziny katolickie. Wystąpienia nadesłały też kluby radnych AWS z całego kraju oraz organizacje związkowe zrzeszone w NSZZ „Solidarność”. Liczna korespondencja wpłynęła też od organizacji polonijnych.

W sprawie realizacji koncesji dla Radia Maryja przewodniczący KRRiT wielokrotnie składał publiczne wyjaśnienia, m.in. podczas sejmowej debaty 18 stycznia 2001 roku, którą transmitowały zarówno media publiczne, jak i Radio Maryja. Wyjaśnienia te Przewodniczący KRRiT kilkakrotnie przekazywał także w odrębnych wystąpieniach zarówno Prezesowi Rady Ministrów, jak i Marszałkom Sejmu i Senatu oraz Przewodniczącym Komisji Kultury i Środków Przekazu. Wyjaśnienia zostały również przekazane Prymasowi Polski i Sekretarzowi Generalnemu Konferencji Episkopatu Polski.

W wyjaśnieniach tych złożone zostało zapewnienie, że intencją Krajowej Rady jest przyznanie nowych koncesji dotychczasowym nadawcom o zasięgu ogólnopolskim. Projekty ogłoszeń o możliwości uzyskania koncesji przygotowane zostały w taki sposób, że obejmują, w ramach określonych sieci, te częstotliwości, które obecnie pozostają w dyspozycji poszczególnych nadawców. Przewodniczący KRRiT zapewnił, że wbrew publicznie sformułowanym oskarżeniom nie istnieją żadne zamiary ograniczenia zasięgu Radia Maryja, ani tym bardziej przerwania działalności tej rozgłośni. Jediną przyczyną zwłoki w opublikowaniu ogłoszenia dotyczącego sieci obecnie użytkowanej przez Radio Maryja był brak stanowiska Ministra Łączności.

Po uzyskaniu tego stanowiska, prawie po czterech miesiącach od przekazania projektu do uzgodnień, 9 stycznia 2001 roku, nastąpiła publikacja ogłoszenia, a 9 lutego, nadawca złożył stosowne dokumenty. Informacje na ten temat znajdują się również w rozdziałach I i IV Sprawozdania KRRiT.

VIII. BUDŻET KRAJOWEJ RADY RADIOFONII I TELEWIZJI

Budżet KRRiT

8.1 Z budżetu państwa pokrywane jest 100 % wydatków związanych z działalnością Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji oraz jej Biura, jako aparatu wykonawczego. Zgłoszony Ministrowi Finansów w sierpniu 1999 roku projekt planu zatrudnienia, dochodów i wydatków budżetowych Krajowej Rady na 2000 rok zakładał średnioroczne zatrudnienie w wysokości 159 etatów, dochody na poziomie 1 537 tys. zł oraz łączne wydatki w wysokości 42 953 tys. zł, z tego: wydatki bieżące - 20 740 tys. zł i wydatki inwestycyjne - 22 213 tys. zł.

Sejmowa Komisja Kultury i Środków Przekazu wniosowała do Komisji Finansów Publicznych, aby nie przyznawać Krajowej Radzie środków w wysokości 21 700 tys. zł w zakresie wydatków inwestycyjnych na zakupy i adaptację docelowej siedziby. Natomiast Sejmowa Komisja Finansów Publicznych przyjęła dodatkowo zmniejszenie budżetu Krajowej Rady o dalsze 3 668 tys. zł w zakresie wydatków bieżących.

8.2 W Ustawie Budżetowej na 2000 rok poziom łącznych wydatków Krajowej Rady ustalony został w kwocie 17 585 tys. zł z tego w :

1) w rozdziale 9911	-	17 546 tys. zł
z tego:		
• wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych	-	22 tys. zł
• wydatki bieżące	-	17 011 tys. zł
• wydatki majątkowe	-	513 tys. zł

2) w rozdziale 9995	-	39 tys. zł
---------------------	---	------------

Po ogłoszeniu Ustawy Budżetowej na 2000 rok zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych, do 23 lutego ubiegłego roku, został opracowany układ wykonawczy dochodów i wydatków budżetowych KRRiT w granicach kwot ogólnych wynikających dla Krajowej Rady z Ustawy Budżetowej.

Zgodnie z tym układem opracowano plan finansowy KRRiT na 2000 rok uwzględniający :

1. średnioroczne zatrudnienie na poziomie	159 etatów kalkulacyjnych
2. stan zatrudnienia na dzień 31.12.2000 roku	- 159 etatów,
3. wydatki budżetowe ogółem	17 585 tys. zł

z tego:

• wydatki bieżące	- 17 072 tys. zł
• wydatki inwestycyjne	- 513 tys. zł

8.3 Realizacja dochodów i wydatków budżetowych w ubiegłym roku analizowana była kwartalnie, a plan wydatków budżetowych był dostosowywany do potrzeb wynikających ze zmieniających się zadań i ulegał odpowiednim korektom wynikającym z przeniesienia środków pomiędzy paragrafami wydatków na podstawie decyzji Przewodniczącego KRRiT.

8.4 W porównaniu do kwoty dochodów budżetowych przyjętej w Ustawie Budżetowej na 2000 rok w wysokości 1 537 000 zł zrealizowano 2 316 251 złotych, tj. 150,7 % planu.

Na łączną kwotę uzyskanych dochodów budżetowych złożyły się wpływy z:

1. opłat koncesyjnych w łącznej wysokości	2 059 950 zł
2. odsetek	58 616 zł
3. rozliczeń z lat ubiegłych	22 386 zł
4. ze sprzedaży składników majątkowych	75 299 zł

Natomiast na wpływy z opłat koncesyjnych złożyły się:

1. opłaty koncesyjne za radio i telewizję	1 434 581 zł
2. opłaty za wpis do rejestru operatorów TV kablowej	623 667 zł
3. upomnienia	148 zł
4. pozostałe opłaty	1 554 zł

W ubiegłym roku zrealizowane zostały nieplanowane wcześniej dochody budżetowe między innymi z tytułu sprzedaży składników majątkowych, rozliczeń z lat ubiegłych upomnień oraz odsetek na łączną kwotę 256 601 zł, które stanowiły 11,1 % zrealizowanych dochodów budżetowych ogółem.

Zaległości w opłatach za udzielone przez KRRiT koncesje radiowe i telewizyjne wyniosły na dzień 31 grudnia 81 770 zł. Ponadto do wpłacenia pozostały kary w łącznej kwocie 136 500 zł, nałożone przez Przewodniczącego KRRiT za naruszenie przepisów ustawy o radiofonii i telewizji.

8.5 W zatwierdzonym planie finansowym na 2000 rok założono średnioroczne zatrudnienie 159 etatów kalkulacyjnych, przy stanie zatrudnienia na 31 grudnia 2000 roku – 159 etatów.

Zrealizowane w ubiegłym roku średnioroczne zatrudnienie wyniosło 155,58 etatów kalkulacyjnych. Stan zatrudnienia wykonany na dzień 31 grudnia 2000 roku przedstawiał się następująco:

	etaty
A) Członkowie KRRiT	9,00
B) Biuro KRRiT	142,58
z tego na stanowiskach:	
• urzędniczych	137,33
• robotniczych i obsługi	5,25
C) RAZEM KRRiT	151,58

W porównaniu do stanu zatrudnienia na dzień 31 grudnia 1999 roku (142,91 etatów), w ciągu ubiegłego roku zatrudnienie w Biurze KRRiT zmniejszyło się o 0,33 etatu.

Kadra kierownicza Biura KRRiT na dzień 31 grudnia 2000 roku wynosiła 21 osób stanowiąc 14,7 % stanu ogółem pracowników i obejmowała :

- Dyrektora Biura KRRiT - 1 etat
- Dyrektorów Departamentów - 9 etatów
- Wicedyrektorów Departamentów - 10 etatów
- Naczelnika Samodzielnego Wydziału - 1 etat

8.6 Średnie miesięczne wynagrodzenie osobowe Członków KRRiT w 2000 roku wyniosło 11 787 zł i było wyższe o 1,5 % w porównaniu do 1999 roku (11,611 zł wynagrodzenia porównywalnie, tj. bez wypłat jednorazowych związanych z zakończeniem kadencji przez 3 Członków KRRiT). Natomiast po uwzględnieniu 1/12 nagrody z dodatkowych wynagrodzeń rocznych średnie miesięczne wynagrodzenie wyniosło 12 616 zł i było wyższe o 3,4 % w odniesieniu do wykonania w 1999 roku (12 196 zł - wynagrodzenia porównywalnie).

Średnie miesięczne wynagrodzenie osobowe pracowników Biura KRRiT w 2000 roku wyniosło 4 174 zł, tj. o 5,5 % więcej w porównaniu do 1999 roku (3 958 zł).

Po uwzględnieniu 1/12 nagrody z dodatkowych wynagrodzeń rocznych średnie miesięczne wynagrodzenie pracowników za 2000 rok osiągnęło poziom - 4 439 zł i było wyższe o 6,9 % w porównaniu do 1999 roku (4 152 zł).

8.7 Wydatki budżetowe zrealizowane w 2000 roku wyniosły łącznie 17 567,7 tys. zł tj. 99,9 % planu rocznego wynikającego z Ustawy Budżetowej (17 585,0 tys. zł.).

Na kwotę tę złożyły się wydatki poniesione w:

- rozdziale 9911 w wysokości 17 531,4 tys. zł
- rozdziale 9995 w wysokości 36,3 tys. zł

W rozdziale 9911 wydatki ukształtowały się następująco:

- wydatki bieżące KRRiT wyniosły około 17 018,5 tys. zł, to jest 99,91 % planowanej na ten cel kwoty.
- wydatki inwestycyjne wyniosły około 512,9 tys. zł, to jest 99,98% planu.

Realizację wydatków budżetowych w poszczególnych paragrafach przedstawia poniższe zestawienie :

w złotych

TREŚĆ	plan wg. Ustawy	plan po zmianach	Wykonanie na 31.12.	% kol.3:2	Struktura udziału w % do kol.4
1	2	3	4	5	6
§ 11 Wynagrodzenia osobowe pracowników	8 625 000	8 615 000	8 614 519	100,0%	49,04%
§ 17 Dodatkowe wynagrodzenia roczne	547 000	557 000	555 532	99,7%	3,16%
§ 21 Nagrody i inne wydatki osobowe nie zaliczane do wynagrodzeń	20 800	44 155	44 125	99,9%	0,25%
§ 22 Świadczenia społeczne	1 200	1 200	1 200	100,0%	0,01%
§ 25 Różne wydatki na rzecz osób fizycznych		200	200		0,00%
§28 Podróże służbowe krajowe	80 000	95 700	95 266	99,5%	0,54%
§ 29 Podróże służbowe zagraniczne	145 000	256 800	253 642	98,8%	1,44%
§ 31 Materiały i wyposażenie	786 000	775 000	774 917	100,0%	4,41%
§ 35 Energia	65 000	52 545	52 307	99,5%	0,30%
§ 36 Usługi materialne	1 145 000	1 424 058	1 423 160	99,9%	8,10%
§ 37 Usługi niematerialne	3 131 000	3 276 540	3 275 948	100,0%	18,65%
§ 39 Kary i odszkodowania	0	3 277	3 274	99,9%	0,02%
§ 40 Różne opłaty i składki	106 000	106 000	104 927	99,0%	0,60%
§ 41 Składki na ubezpieczenia społeczne	1 829 000	1 294 520	1 294 503	100,0%	7,37%
§ 42 Składki na Fundusz Pracy	229 000	219 000	218 104	99,6%	1,24%

§ 43 Odpisy na ZFSS	95 000	88 000	87 463	99,4%	0,50%
§ 44 Opłaty za świadczenia zdrowotne	30 000	41 700	41 676	99,9%	0,24%
§ 67 Opłaty i składki na rzecz gmin	5 000	4 000	3 985	99,6%	0,02%
§ 69 Składki do organizacji międzynarodowych	91 000	76 305	76 296	100,0%	0,43%
§ 84 Fundusz dyspozycyjny	102 000	102 000	97 428	95,5%	0,55%
RAZEM - wydatki bieżące	17 033 000	17 033 000	17 018 471	99,9%	96,87%
§ 72 Wydatki na finansowanie inwestycji	513 000	513 000	512 888	100,0%	2,92%
Razem rozdz. 9911	17 546 000	17 546 000	17 531 359	99,9%	99,79%
rozd. 9995	39 000	39 000	36 376	93,3%	0,21%
Ogółem wydatki KRRiT	17 585 000	17 585 000	17 567 736	99,9%	100,00%

Wynagrodzenia z pochodnymi (§§ 11,17,41,42) stanowiły łącznie około 61 % poniesionych w ubiegłym roku wydatków. Usługi niematerialne stanowiły około 19 % wydatków ogółem. Płatności za wynajem siedziby przez KRRiT (ok. 2 138,9 tys. zł) stanowiły ponad 65 % wydatków w § 37 usługi niematerialne.

Jednostki nadzorowane przez Przewodniczącego KRRiT

8.8 Zgodnie z art. 63 ust. 4 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 roku o radiofonii i telewizji Przewodniczący Krajowej Rady nadzoruje Centrum Naukowo-Badawcze Techniki Radia i Telewizji „CENRiT”, będące jednostką badawczo-rozwojową.

CENRiT działa według zasad pełnego rozrachunku gospodarczego, pokrywając swoje wydatki związane z prowadzoną działalnością przede wszystkim z przychodów uzyskanych ze sprzedaży wyrobów i usług.

Dynamikę podstawowych wielkości finansowo-ekonomicznych CENRiT-u w latach 1998-2000 prezentują informacje zawarte w poniższej tabeli:

w tys. zł

TREŚĆ	1998 rok wykonanie	1999 rok wykonanie	2000 rok wykonanie	Dynamika zmian w %		
				kol. 3:2	kol. 4:3	kol. 4:2
1	2	3	4	5	6	7
1. Średnioroczne zatrudnienie (etaty)	80,0	75,0	67,0	93,8%	89,3%	83,8%
2. Przychody ogółem	4 617,9	4 575,4	5 259,7	99,1%	115,0%	113,9%
w tym:						
2.1 sprzedaż wyrobów	2 540,7 (55,0%)	2 466,3 (53,9%)	3 517,8 (66,9%)	97,1%	142,6%	138,5%
2.2 czynsze	1 901,0 (41,2%)	2 044,0 (44,7%)	1 704,0 (32,4%)	107,5%	83,4%	89,6%
3. Wydajność pracy na 1 zatrudnionego (poz. 2.1 : 1)	31,8	32,9	52,5	103,5%	159,6%	165,1%
4. Koszty ogółem	4 313,9	4 602,5	5 140,3	106,7%	111,5%	118,9%
w tym:						
4.1 koszty działalności operacyjnej	4 308,5 (99,9%)	4 581,5 (99,5%)	5 130,5 (99,8%)	106,3%	112,0%	119,1%
w tym:						
• koszty ogólnego zarządu	1 589,6 (36,8%)	1 833,8 (39,8%)	1 602,4 (31,2%)	115,4%	87,4%	100,8%

5. Koszty rodzajowe	4 184,0	4 565,6	4 999,6	109,1%	109,5%	119,5%
w tym:						
• wynagrodzenia wraz ze świadczeniami na rzecz pracowników	2 424,9 (58,0%)	2 618,2 (57,3%)	2 560,6 (51,2%)	108,0%	97,8%	105,6%
• zużycie materiałów i energii	1 255,8 (30,0%)	1 316,4 (28,8%)	1 828,9 (36,6%)	104,8%	138,9%	145,6%
6. Wynagrodzenia	1 926,4 ^{x/}	2 106,2	2 085,4	109,3%	99,0%	108,2%
7. Średnie wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego (poz. 6 : 1)	2,01	2,34	2,59	116,6%	110,7%	128,9%
8. Wynik (+) zysk (-) strata						
1) ze sprzedaży	145,6	-52,9	110,1	x	x	75,6%
2) brutto	299,5	-27,1	119,4	x	x	39,9%
3) netto	284,3	-27,1	111,7	x	x	39,3%
9. Suma aktywów	3 615,2	3 860,0	4 063,1	106,8%	105,3%	112,4%
10. Majątek trwały	1 594,3	1 511,7	1 383,4	94,8%	91,5%	86,8%
w tym:						
• rzeczowy majątek trwały	1 538,7 (96,5%)	1 485,3 (98,2%)	1 380,5 (99,8%)	96,5%	92,9%	89,7%
11. Majątek obrotowy	2 019,2	2 346,3	2 679,7	116,2%	114,2%	132,7%
1) zapasy	1 011,3	985,8	801,5	97,5%	81,3%	79,3%
2) należności i roszczenia	258,3	722,3	1 362,5	279,6%	188,6%	527,5%
3) środki pieniężne	749,6	638,2	515,7	85,1%	80,8%	68,8%
12. Fundusze własne	3 090,8	3 062,6	3 174,3	99,1%	103,6%	102,7%
13. Zobowiązania krótkoterminowe	262,5	489,2	538,5	186,3%	110,1%	205,1%
14. Relacja należności i roszczeń do zobowiązań krótkoterminowych	0,98	1,48	2,53	151,0%	170,9%	258,2%
15. Wskaźniki płynności finansowej						
1) bieżącej	769,2%	479,6%	497,6%	62,3%	103,7%	64,7%
2) szybkiej	384,0%	278,2%	348,8%	72,4%	125,4%	90,8%
16. Wskaźniki efektywności działania jednostki:						
1) rentowność netto sprzedaży	6,4%	-0,6%	2,1%	x	x	32,8%
2) rentowność netto majątku	7,9%	-0,7%	2,7%	x	x	34,2%
3) szybkość obrotu należności z tytułu dostaw i usług	21	57	94	271,4%	164,9%	447,6%
4) szybkość obrotu zobowiązań z tytułu dostaw i usług	7	15	15	214,3%	100,0%	214,3%
17. Wskaźnik zadłużenia zobowiązania krótkoterminowe kapitał własny	0,08	0,16	0,17	190,5%	106,2%	212,5%

^{x/} w celach stworzenia porównywalności wynagrodzeń zrealizowanych w 1998 roku, faktyczne wykonanie z tytułu obligatoryjnej składki na ubezpieczenie społeczne obowiązującej od stycznia 1999 roku zostało powiększone o 23,0164 %

W 2000 roku, w porównaniu do 1999 roku, nastąpiło między innymi:

- zmniejszenie średniego zatrudnienia o około 11%,
- zwiększenie przychodów ogółem o 15%,
- zwiększenie wydajności pracy mierzonej przychodami ze sprzedaży wyrobów na 1 zatrudnionego o około 60%,
- zwiększenie kosztów ogółem o 11,5% i zmniejszenie udziału kosztów ogólnego zarządu w kosztach ogółem o blisko 8,5 punktu procentowego,
- zwiększenie wyniku netto o 138,8 tys. zł,
- zmniejszenie wartości majątku trwałego o 8,5%,
- zwiększenie wartości majątku obrotowego o przeszło 14%,
- zwiększenie relacji należności do zobowiązań krótkoterminowych o blisko 71%.

Przewodniczący
Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji

Juliusz Braun

Warszawa, 22 marca 2001 roku

INFORMACJA
o podstawowych problemach radiofonii i telewizji

SPIS TREŚCI:

I. Stan radiofonii i telewizji w Polsce – fakty i liczby	1
A. Radiofonia i telewizja publiczna.....	1
1. Ogólnopolskie i regionalne programy radiowe	1
2. Stan bazy technicznej radiofonii w Polsce	2
3. Ogólnopolskie i regionalne programy telewizyjne.....	2
4. Udział mediów publicznych w cyfrowych platformach satelitarnych.....	3
B. Radiofonia i telewizja koncesjonowana	4
1. Radio RMF FM i Radio Zet.	4
2. Radio Maryja.....	6
3. Związek Harcerstwa Polskiego, WaWa, Inforadio	7
4. Nadawcy o zasięgu lokalnym.....	8
5. Stacje diecezjalne działające w Spółce Producentkiej PLUS i stacje diecezjalne działające samodzielnie ..	10
6. Radiofonia związana z innymi wyznaniem chrześcijańskimi	12
7. Rozgłośnie samorządowe.....	12
8. Rozgłośnie akademickie.....	13
9. Telewizyjne programy uniwersalne i tematyczne	14
10. Satelitarne platformy cyfrowe.....	15
C. Stan i skutki zaprzestania w 2000 roku emisji w dolnym zakresie UKF	16
D. Rynek telewizji kablowych	18
E. Perspektywy rozwoju naziemnej radiofonii i telewizji cyfrowej	20
1. Radiofonia cyfrowa DAB – Digital Audio Broadcasting.....	20
2. Telewizja cyfrowa DVB – Digital Video Broadcasting.....	22
F. Koncentracja kapitałowa i programowa na polskim rynku audiowizualnym.....	24
II. Działalność programowa nadawców.....	27
A. Oferta programowa i widownia telewizyjnych ogólnopolskich, ponadregionalnych, regionalnych oraz satelitarnych nadawców publicznych i koncesjonowanych w 2000 roku	27
1. Oferta programowa telewizji.....	27
2. Programy regionalne Telewizji Polskiej S.A.	38
3. Oferta programowa lokalnej koncesjonowanej telewizji katolickiej - Telewizja Niepokalanów.....	43
4. Oferta programowa lokalnych koncesjonowanych stacji telewizyjnych.....	44
5. Program satelitarny telewizji publicznej – TV Polonia.....	45
6. Oferta pakietów cyfrowych.....	47
7. Respektowanie przepisów ustawy o radiofonii i telewizji w programach nadawców telewizyjnych (art. 15 i 15a u.r.t.).....	49
8. Realizacja przez Telewizję Polską szczególnych zobowiązań programowych.....	58
9. Widownia telewizyjna w Polsce w 2000 roku.....	63
B. Oferta programowa nadawców radiowych w 2000 roku	70
1. Polskie Radio S.A.	70
2. Oferta programowa 4 programów ogólnokrajowych Polskiego Radia S.A.....	73
3. Rozgłośnie regionalne radia publicznego.....	76
4. Respektowanie przez radiowych nadawców publicznych ustawy o radiofonii i telewizji (art. 15 i 15a u.r.t.).....	78
5. Realizacja szczególnych powinności radia publicznego	81
6. Oferta programowa ogólnopolskich i ponadregionalnych stacji radiowych koncesjonowanych.....	85

III. Sytuacja finansowo-ekonomiczna nadawców publicznych	88
1. Przychody abonamentowe.....	88
2. Przychody z reklamy.....	93
3. Podstawowe wskaźniki finansowo-ekonomiczne w latach 1994 – 2000	96
4. Reforma w TVP S.A.	106
5. Diety dla rad programowych w publicznej radiofonii i telewizji	110
6. Prognoza wpływów abonamentowych na lata 2001 – 2004. Wpływy abonamentowe i ich podział na 2001 rok.....	110
IV. Międzynarodowy kontekst działalności radiowej i telewizyjnej	116
A. Wpływ konwergencji i technologii cyfrowej na sektor mediów elektronicznych.....	116
1. Regulacja komunikowania masowego	116
2. Konwergencja i jej konsekwencje dla systemu mediów	118
3. Ewolucja modelu regulacji.....	124
4. WEB TV	125
5. Ciała regulacyjne.....	129
6. Regulacja programów radiowo-telewizyjnych (przygotowania do nowelizacji Dyrektywy „O Telewizji bez granic” i Europejskiej Konwencji o telewizji Ponadgranicznej).....	132
B. Zagadnienia prawa autorskiego w kontekście negocjacji z UE w relacji do sektora audiowizualnego	136
C. Rada Europy	138
1. Udział w pracach Grupy Ekspertów Rady Europy	138
• Stały Komitet ds. Telewizji Ponadgranicznej (T-TT)	138
• Grupa Specjalistów ds. mediów w perspektywie paneuropejskiej (MM-S-EP).....	140
• Grupa Specjalistów ds. nowych technologii (MM-S-NT).....	141
• Grupa Specjalistów ds. oceny rozwoju telewizji cyfrowej w dziedzinie mediów (MM-S-AD).....	142
• Grupa Specjalistów ds. pluralizmu w mediach (MM-S-PL)	145
2. Konferencja Ministerialna poświęcona przyszłym kierunkom polityki środków masowego przekazu Rady Europy	146
• Deklaracja polityczna Rady Europy „Polityka medialna jutra” przyjęta 16 czerwca 2000 roku w Krakowie	146
D. Działalność Eureki Audiowizualnej i Europejskiego Obserwatorium Audiowizualnego	150
E. Internet jako medium XXI wieku.....	151
V. Internet i media cyfrowe - stan i perspektywy rozwoju	153
1. Nowe technologie i rozwój Internetu	153
2. Radiofonia i telewizja w erze cyfrowej – stan i prognozy.....	155

Mapy przedstawiające przybliżone zasięgi stacji publicznej radiofonii i telewizji:

- Polskie Radio - Program 1 (UKF FM)
 - Polskie Radio - Program 2
 - Polskie Radio - Program 3
 - Polskie Radio BIS
 - Polskie Radio - programy regionalne
 - TVP 1
 - TVP 2
 - TVP 3 regionalna
-

I. STAN RADIOFONII I TELEWIZJI W POLSCE – FAKTY I LICZBY

A. Radiofonia i telewizja publiczna

1. Ogólnopolskie i regionalne programy radiowe

Radiofonia publiczna w Polsce to Polskie Radio S.A. – rozgłośnia centralna nadająca programy ogólnopolskie i program dla zagranicy oraz 17 spółek regionalnych nadających 17 różnych programów na obszarach działania określonych w uchwale KRRiT nr 497 z 1998 roku.

Polskie Radio S.A. dysponuje obecnie następującymi możliwościami nadawczymi:

- częstotliwością 225 kHz oraz 19 częstotliwościami (w tym 11 o mocy większej lub równej 1 kW) z zakresu 87,5 – 108 MHz dla emisji Programu 1;
- siecią ogólnopolską w zakresie 87,5 – 108 MHz złożoną z 41 stacji nadawczych (w tym 38 o mocy większej lub równej 1 kW), w której emitowany jest Program 2. Czasowo 8 stacji nadaje program Radia Bis;
- siecią ogólnopolską w zakresie 87,5 – 108 MHz złożoną z 39 stacji nadawczych (w tym 36 stacji o mocy większej lub równej 1 kW) dla emisji Programu 3;
- siecią nadawczą w zakresie 87,5 – 108 MHz o docelowym pokryciu powierzchniowym 65,2%, będącą w trakcie realizacji, złożoną obecnie z 13 stacji nadawczych (w tym 8 o mocy większej lub równej 1 kW), docelowo z 56 stacji nadawczych (w tym 39 o mocy większej lub równej 1 kW), dla emisji programu Radia Bis. Czasowo program Radia Bis jest dodatkowo nadawany z wykorzystaniem 8 stacji Programu 2.

Ponadto Polskie Radio S.A. dla potrzeb emisji poza granice kraju wykorzystuje kilkanaście częstotliwości krótkofalowych ze stacji nadawczej w Leszynie.

Regionalne sieci radia publicznego wykorzystują w sumie 65 stacji nadawczych, w tym 61 stacji o mocy równej lub większej od 1 kW.

W 2001 roku został uruchomiony przez Telekomunikację Polską S.A. jeden obiekt dużej mocy Dęblin/Ryki, w którym ulokowano jedną częstotliwość dla programu regionalnego (Radio Lublin S.A.).

W 2000 roku Przewodniczący KRRiT wydał 23 decyzje w sprawie przyznania nowych częstotliwości i 7 decyzji w sprawie zmian technicznych warunków nadawania.

Aktualne zasięgi programów ogólnopolskich i regionalnych radia publicznego przedstawiono na mapach stanowiących załącznik do Informacji o podstawowych problemach radiofonii i telewizji.

2. Stan bazy technicznej radiofonii w Polsce

W 2000 roku rozgłośnie radia publicznego prowadziły prace związane z rozbudową i modernizacją technicznej bazy emisyjnej i produkcyjnej, z wykorzystaniem środków finansowych przekazanych przez KRRiT z wpływów abonamentowych.

Radio Gdańsk S.A. ukończyło budowę nowego obiektu techniczno-produkcyjnego. Nowy budynek został wyposażony w nowoczesne urządzenia i sprzęt technologiczny.

Rozbudowę swojej siedziby zakończyło również Radio Olsztyn S.A. W dobudowanej części znalazł pomieszczenie nowoczesny zespół emisyjny oraz news room.

Zgodnie z planem zakończyła się budowa nowej siedziby Radia Koszalin S.A. Jest to nowoczesny budynek, projektowany specjalnie dla potrzeb rozgłośni radiowej. Obecnie trwa postępowanie przetargowe na dostawę i instalację zespołu urządzeń do produkcji i emisji programu.

Radio Kraków S.A. zrealizowało drugi etap wyposażenia nowego budynku rozgłośni, oddanego do eksploatacji w 1999 roku, m.in. zakupiono wyposażenie zespołu studia produkcyjnego oraz sprzęt reporterski.

Pozostałe spółki prowadziły w ramach posiadanych środków remonty budynków i instalacji ogólnotechnicznych (klimatyzacja, energetyka) oraz modernizację urządzeń technologicznych.

Rozgłośnie radia publicznego korzystają w większości z obiektów nadawczych dużej mocy będących własnością Telekomunikacji Polskiej S.A. W roku ubiegłym oddano do użytku tylko jeden nowy obiekt - Dęblin / Ryki. Przyrost możliwości nadawczych radia publicznego powinien nastąpić w latach 2001 – 2002, kiedy planowane jest oddanie do użytku kilku ważnych obiektów: Leżajsk, Białogard / Sławoborze, Ostrołęka, Zielona Góra / Wichów. Nie znaleziono rozwiązania problemu stacji nadawczych dużej mocy w rejonie Warszawy i Łodzi, co znacznie utrudnia dotarcie z programami radia publicznego w tych rejonach.

3. Ogólnopolskie i regionalne programy telewizyjne

Telewizja publiczna nadaje dwa programy ogólnopolskie, 12 programów regionalnych oraz jeden program przeznaczony dla odbiorców za granicą pod nazwą TV Polonia.

Do nadawania programu TVP1, Telewizja Polska S.A. wykorzystuje 170 kanałów, w tym 37 z mocą promieniowaną równą lub większą od 10 kW. Program TVP1 dociera drogą naziemną do 99,0% ludności kraju.

Program TVP2 wykorzystuje 159 kanałów, w tym 42 z mocą równą lub większą od 10 kW. Program dociera do 98,5% ludności.

Program 12 Oddziałów Telewizji Polskiej S.A. przy wykorzystaniu 20 kanałów, w tym 13 kanałów z mocą promieniowaną równą lub większą od 10 kW dociera do 63,0% ludności.

Pokrycie powierzchniowe programem TVP1 wynosi 97,8%, programem TVP2 97,3% i programem regionalnym 42,1%.

W 2000 roku nieznacznie wzrosło pokrycie programami TVP1 i TVP2 ponieważ zostały uruchomione trzy obiekty dużej mocy: Leżajsk - Giedlarowa, Bieszczady - Góra Jawor i Dęblin - Ryki. Pokrycie programami regionalnymi wzrosło dzięki przekazaniu kanałów telewizyjnych w Tarnowie i Szczawnicy. Ponadto zmieniono parametry niektórych stacji. Łącznie w 2000 roku wydane zostały 24 decyzje dotyczące przekazania kanałów telewizji publicznej bądź zmiany ich parametrów technicznych.

W 2001 roku przewidywane jest oddanie do użytku obiektów nadawczych Białogard – Sławoborze i Ostrołęka. Przewidywana jest również budowa obiektów nadawczych: Żagań – Wichów, Łódź – Dąbrowa, Opoczno – Przysucha, Gniezno – Kopaszyn, Krynica – Maślana Góra, Szczawnica – Przehyba, Warszawa.

Dla tych obiektów przewidziane zostały kanały do retransmisji programów TVP1 i TVP2. Dla programów regionalnych tworzonych przez Oddziały TVP S.A. brakuje nowych kanałów telewizyjnych. Oddanie do użytku nowych obiektów zamknie proces przyznawania kanałów telewizji naziemnej dla nadawania analogowego.

Następnym etapem rozwoju telewizji naziemnej będzie nadawanie cyfrowe. Wprowadzenie telewizji cyfrowej DVB-T umożliwi zwiększenie zasięgu telewizji regionalnej. Aktualnie opracowany został plan rozwoju telewizji cyfrowej w oparciu o dwie sieci DVB-T. Plan zakłada wykorzystanie do tego celu 56 obiektów nadawczych, za pośrednictwem których zapewniony zostanie zasięg ogólnopolski. Pierwsza sieć mogłaby zostać uruchomiona na bazie 51 obiektów nadawczych, druga zaś na bazie 29 obiektów. Uruchomienie dalszych obiektów wiąże się z przekazaniem kanałów telewizyjnych aktualnie eksploatowanych przez MON. Zwolnienie tzw. kanałów wojskowych może nastąpić najwcześniej około 2010 roku zgodnie z informacją jaką KRRiT uzyskała podczas spotkania z przedstawicielami MON 22 lutego 2000 roku.

Pokrycie powierzchniowe poszczególnymi programami TVP S.A. zostało przedstawione na mapach wykonanych przez Oddział Wrocławski Instytutu Łączności, stanowiących załącznik do Informacji o podstawowych problemach radiofonii i telewizji.

4. Udział mediów publicznych w cyfrowych platformach satelitarnych

Obecnie w Polsce istnieje możliwość odbioru trzech polskojęzycznych pakietów programów nadawanych przez cyfrowe platformy satelitarne. Dwie platformy mają w swojej ofercie programy Telewizji Polskiej S.A. oraz Polskiego Radia S.A.

Pakiet „Cyfry +” zawiera TVP1, TVP2, TV Polonia oraz cztery programy ogólnopolskie Polskiego Radia S.A. Pakiet platformy jest kodowany i płatny. Dosył sygnału realizowany jest za pomocą naziemnej stacji zlokalizowanej w Warszawie.

Pakiet platformy utworzonej przez Telewizję Polsat jest bezpłatny. Odbiór programów umożliwia dekodery. Nadawca przewiduje jednak wprowadzenie opłaty. Dostawca sygnału realizowany jest za pomocą naziemnej stacji zlokalizowanej w Porębach Leśnych.

Trzeci pakiet platformy cyfrowej skierowany do odbiorców polskich to Wizja TV. W ofercie Wizji TV nie ma programów TVP S.A., są zaś programy 1,2 i 3 Polskiego Radia S.A. Nadawca w 2000 roku otrzymał koncesję na bezprzewodowe rozprowadzanie w sposób rozsiewczy satelitarny programów telewizyjnych i radiowych. Pakiet platformy jest

kodowany i płatny. Dosył sygnału realizowany jest za pomocą naziemnej stacji zlokalizowanej w Porębach Leśnych.

B. Radiofonia i telewizja koncesjonowana

1. Radio RMF FM i Radio ZET

Radio RMF FM i Radio ZET nadają program o zasięgu zbliżonym do ogólnokrajowego na podstawie koncesji wydanych w 1994 roku. Koncesje te wygasają w roku bieżącym. Sytuacja dotycząca nadawania programu w 2000 roku nie ulegała istotnym zmianom. Warunki techniczne nadawania podlegały korektom, m.in. w związku z uruchomieniem nowych obiektów dużej mocy, co pozwoliło na realizowanie koncesji zgodnie z projektem sieci. Miały miejsce również przypadki uzupełnienia sieci o tzw. częstotliwości doświetlające. Ponadto dokonywano wymiany częstotliwości ze względu na zakłócenia lub z częstotliwości tymczasowo użytkowanych na docelowe. Zasięg techniczny programów Radio RMF FM i Radio ZET jest zbliżony do ogólnokrajowego pomimo takich braków, jak np. brak częstotliwości dla Radia ZET na Śląsku, czy brak górnej częstotliwości dla Radia RMF FM w Słupsku. Dane dotyczące aktualnych zasięgów zostały przedstawione w rozdziale III Sprawozdania KRRiT.

Minister Łączności, w uzgodnieniach projektów ogłoszeń o możliwości ponownego udzielenia koncesji za pomocą sieci IV dotychczas użytkowanej przez RMF FM i sieci V dotychczas użytkowanej przez Radio ZET, uznał tzw. częstotliwości dubeltowe za zbędne z punktu widzenia pokrycia sygnałem powierzchni kraju i usunął je z ogłoszenia. Przewodniczący KRRiT zaakceptował te zmiany. Rzeczywiste efekty wprowadzonych zmian, można będzie ocenić dopiero po wyłączeniu nadajników i dokonaniu pomiarów jakości sygnału w poszczególnych miejscowościach. Nie można wykluczyć, że nadawcy po wykonaniu tych badań wystąpią do Krajowej Rady z wnioskami o zmianę nowych koncesji tam, gdzie poziom sygnału nie będzie odpowiadał przyjętym przez Urząd Regulacji Telekomunikacji parametrom technicznym.

Radio RMF FM i Radio ZET sygnalizują także Krajowej Radzie problemy związane ze spadkiem zasięgu stacji dotychczas istniejących na skutek uruchamiania nowych stacji nadawczych oraz zwiększenia mocy działających stacji innych nadawców.

Nadawcy tzw. ogólnokrajowi utrzymali pozycje niekwestionowanych liderów na rynku reklamowym. Podstawą takiego stanu rzeczy jest niewątpliwie zasięg techniczny programu - przekładający się bezpośrednio na możliwość dotarcia do największego w Polsce grona słuchaczy co tworzy atrakcyjność Radia RMF i Radia ZET jako medium reklamowego. Przyczynia się do tego także profesjonalna obsługa agencji reklamowych, będących własnością obu nadawców, środki finansowe na prowadzenie skutecznych kampanii reklamowych, a także atrakcyjna formuła programowa i blisko siedmioletnia tradycja w tworzeniu wizerunku programowego i marketingowego.

Uprzywilejowaną pozycję, przekładającą się na wyniki słuchalności oraz udział w rynku reklamy radiowej, wzmacnia także struktura badań audytorium przyjęta przez duże firmy takie jak CR Media, których głównym klientem ponoszącym dotychczas koszty prowadzenia badań są sami nadawcy tzw. ogólnokrajowi. Sytuacja ta jednak w przyszłości może ulec zmianie. Uwiarygodnieniu wyników badań słuchalności może posłużyć zmiana formuły ich przeprowadzania - do tego zaczęły dążyć inne podmioty (AGORA, ESKA, PR S.A., stacje lokalne zrzeszone w Konwencie Komercyjnych Stacji Radiowych - Krajowa

Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji). Zespół negocjujący warunki zlecenia badań z udziałem wszystkich zainteresowanych opracował już standardy na 2002 rok. Takie rozwiązanie okazało się możliwe po decyzji wszystkich nadawców w zakresie finansowania prowadzonych badań.

Problemem, który Krajowa Rada musiała rozwiązać, była kwestia wyrażenia zgody lub odmowy dla przyszłych nadawców o zasięgu ogólnokrajowym, na emisję lokalnych pasm programowo – reklamowych, czyli tzw. rozszczepianie. Zdaniem innych uczestników rynku reklamowego wzmocniłoby ono uprzywilejowaną pozycję Radia RMF FM i Radia ZET uniemożliwiając rozwój innych sektorów radiofonii. Dotychczas, na mocy obowiązującej koncesji, emisję lokalnych elementów programu prowadzi Radio RMF FM za pomocą co najmniej trzech stacji nadawczych jednocześnie.

Nadawcy o zasięgu ogólnokrajowym wystąpili w procesie ponownego udzielania koncesji z wnioskiem o zgodę na rozszczepianie. Krajowa Rada podejmując uchwałę o udzieleniu koncesji Radiu ZET i Radiu RMF FM, 7 marca 2001 roku, zadecydowała jednocześnie, że program ma mieć kształt jednolity, bez tzw. lokalnych mutacji programowych.

Spółki wykonujące koncesje na nadawanie programu Radio RMF FM i Radio ZET w 2000 roku dokonywały zmian w strukturze właścicielskiej. Skomplikowanym procesem były zmiany w strukturze spółki Radio Muzyka Fakty sp. z o.o. Procedura zmiany koncesji w tym zakresie trwała od chwili złożenia wniosku przez koncesjonariusza, tj. 8 marca 1999 roku do czasu wydania decyzji tj. 31 października 2000 roku, czyli aż 18 miesięcy. W czasie postępowania Krajowa Rada wielokrotnie wzywała nadawcę do składania wyjaśnień i uzupełnień oraz spotykała się z przedstawicielami spółki Radio Muzyka Fakty sp. z o.o. i Krakowskiej Fundacji Komunikacji Społecznej w celu wyjaśnienia sytuacji prawnej i kapitałowej. Procedurę przedłużały także postępowania kontrolne Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego podjęte wobec Fundacji Komunikacji Społecznej, konflikt wśród fundatorów oraz postępowania prokuratorskie prowadzone wobec przyszłego udziałowca – Broker sp. z o.o.

Krajowa Rada nie mogąc zawiesić postępowania koncesyjnego do czasu wyjaśnienia wszystkich kwestii uznała, że wyrażenie zgody na postulowane zmiany będzie służyć stabilizacji spółki koncesjonariusza oraz umożliwi dalsze inwestycje i rozwój rozgłośni. W postępowaniu o ponowne udzielenie koncesji, które rozpoczęło się 13 listopada 2000 roku uczestniczyło Radio RMF FM, w zmienionej formule prawnej ze spółką Broker jako głównym udziałowcem. Krajowa Rada 7 marca 2001 roku przyjęła uchwałę o udzieleniu koncesji na rozpowszechnianie programu Radio RMF FM.

Podstawą decyzji Krajowej Rady, wyrażającej zgodę na postulowane przez nadawcę zmiany w strukturze spółki, było przekonanie, że jednym z podstawowych zadań Krajowej Rady jako organu konstytucyjnego i koncesyjnego jest ocena wniosku o zmianę dokonanie zmian właścicielskich z punktu widzenia realizacji koncesji, a nie wchodzenie w sferę stosunków cywilnoprawnych między podmiotami tworzącymi organizację koncesjonariusza.

Radio ZET dokonało również zmian w strukturze właścicielskiej spółki (decyzja o wyrażeniu zgody na te zmiany została wydana w poprzednim okresie sprawozdawczym i opisana w „Sprawozdaniu z działalności Krajowej Rady w 1999 roku”). Miniony rok dla tego nadawcy był, szczególnie w ostatnich miesiącach, rokiem zmian personalnych. Publikacje prasowe szeroko omawiały podłoże konfliktu między grupą dziennikarzy a nowym kierownictwem spółki w zakresie koncepcji organizacyjnych i programowych. Efektem rozwoju tego konfliktu było opuszczenie przez część dziennikarzy macierzystej stacji. Krajowa Rada obserwowała rozwój sytuacji w rozgłośni z punktu widzenia zachowania przez

koncesjonariusza możliwości programowej realizacji koncesji. Dotychczas można stwierdzić, że zmiany w redakcji nie spowodowały odejścia koncesjonariusza od wywiązywania się z programowych zadań wyznaczonych przez zapisy koncesji.

2. Radio Maryja

Radio Maryja jest jedynym niekomercyjnym nadawcą koncesjonowanym o zasięgu zbliżonym do ogólnokrajowego. Krajowa Rada realizowała opracowany z jej inicjatywy, a zamówiony przez Ministerstwo Łączności, we wrocławskim Instytucie Łączności tzw. plan optymalizacji sieci dla Radia Maryja. Krajowa Rada inicjując to przedsięwzięcie w czerwcu 1999 roku przekazała jednocześnie do dyspozycji zespołu roboczego wszystkie wolne zasoby częstotliwości radiowych. Prace trwały blisko 5 miesięcy i zakończyły się przekazaniem opracowania o charakterze teoretycznym, zakładającego rozwój zasięgu technicznego tego nadawcy. Plan docelowy (zmodyfikowany w styczniu 2000 roku) zakładał pokrycie zasięgiem monofonicznym 91,5% powierzchni i 95,6% ludność kraju oraz zasięgiem stereofonicznym 63,4% powierzchni i 76,9% ludność kraju.

Krajowa Rada delegowała swoich przedstawicieli do zespołu roboczego składającego się z reprezentantów Instytutu Łączności, PAR i nadawcy. W trakcie realizacji projektu okazało się, że ze względu na stan uzgodnień międzynarodowych oraz trudności w znalezieniu właściwych lokalizacji dla nowych częstotliwości, konieczne jest wprowadzenie wielu zmian w stosunku do przyjętych założeń. Efektem tych zmian było w kilku przypadkach ograniczenie zasięgu w stosunku do planowanego przez Instytut Łączności. Wszystkie te zmiany wprowadzane były na prośbę nadawcy.

Projekt optymalizacji sieci dla Radia Maryja był traktowany przez Krajową Radę priorytetowo. Jednakże nie ma ona możliwości zmiany określonej ustawowo procedury koncesyjnej. Z tych względów niezależnie od wagi jaką Krajowa Rada nadała realizacji projektu optymalizacji sieci, niektóre wnioski Radia Maryja nadal pozostają w fazie uzgodnień w Ministerstwie Łączności, a obecnie w Urzędzie Regulacji Telekomunikacji.

Zaangażowanie Krajowej Rady i resortu łączności w tzw. optymalizację sieci Radia Maryja, a także uzupełnianie sieci niektórych programów radia publicznego spowodowało spowolnienie prac w stosunku do innych nadawców oczekujących na rozpatrzenie i uzgodnienie zmian technicznych. Było to szczególnie uciążliwe dla dużej grupy nadawców o zasięgu lokalnym oczekujących na poprawę technicznych warunków nadawania, a przez to na zwiększenie swojego udziału w rynkach reklamowych, i pozyskanie środków finansowych na realizację koncesji.

Ogłoszenie Przewodniczącego zawierające sieć stacji obecnie użytkowanych przez Radio Maryja, zostało opublikowane 9 stycznia 2001 roku, po długotrwałych uzgodnieniach z Ministrem Łączności. Ogłoszenie to odzwierciedla docelowy kształt sieci wraz z uzupełnieniami i korektami opracowanymi przez zespół roboczy.

Radio Maryja jako jedyne złożyło w związku z ogłoszeniem wniosek 25 stycznia 2001 roku. Uchwałę o udzieleniu koncesji Krajowa Rada przyjęła 22 marca 2001 roku.

Porządkowanie koncesji Radia Maryja od strony zapisów dotyczących technicznych warunków nadawania objęło również satelitarne nadawanie tego programu. Po szeregu informacji prasowych o bezprawnym nadawaniu satelitarnym, po wezwaniu Przewodniczącego Krajowej Rady, nadawca złożył (7 lutego 2001 roku) wniosek o wprowadzenie stosownych zmian koncesji. Krajowa Rada podjęła w tej sprawie uchwałę i przesłała ją do uzgodnień Prezesowi URT.

3. Związek Harcerstwa Polskiego, WaWa, Inforadio

Ze względu na rozproszony kształt sieci nadajników, nadawcy programów takich jak Radiostacja, Radio Wawa, TOK FM, określani są jako tzw. nadawcy ponadregionalni. W tej grupie nadawców, tylko ZHP uzyskało nową stację nadawczą w Krakowie.

Krajowa Rada uznaje, że rozwój tych stacji jest możliwy tam, gdzie zostały zaspokojone potrzeby nadawców ogólnokrajowych, regionalnych i lokalnych. Niszowy w przypadku Radiostacji oraz nowatorski i eksperymentalny charakter programu TOK FM, mają za zadanie uzupełniać ofertę programową w miastach, gdzie działają już nadawcy innych kategorii.

Muzyczne Radio Wawa skierowane do mieszkańców dużych miast, ma pod względem programu charakter pośredni pomiędzy Radiem RMF FM i Radiem ZET a lokalnymi i regionalnymi rozgłośniami koncesjonowanymi.

Brak wolnych częstotliwości uniemożliwia w chwili obecnej istotny rozwój tej grupy nadawców. Innym problemem jest ocena realizacji wykonywania koncesji w sferze programowej przez ten typ nadawców.

W latach poprzednich kontrole programowe Rozgłośni Harcerskiej (obecnie Radiostacji), wykazywały odejście od obowiązków programowych i naruszanie zasad dobrego obyczaju. Sytuacja ta uległa poprawie. Krajowa Rada zaakceptowała współpracę w zakresie tworzenia programu między koncesjonariuszem ZHP a spółką Radiostacja, w której 50% udziałów posiada główny udziałowiec Radia ZET, spółka EUROZET. Krajowa Rada szczegółowo sprawdziła relacje pomiędzy tymi podmiotami pod względem zachowania kontroli nad wykonywaniem koncesji. Postanowienia umowy uznane zostały za bezpieczne dla dalszego samodzielnego wykonywania koncesji przez ZHP.

Przekształcenia właścicielskie postulowane przez Inforadio stanowiły także w ostatnim czasie przedmiot decyzji Krajowej Rady. Pierwotny projekt radia w formie talk & news okazał się dla udziałowców koncesjonariusza zbyt trudny do realizacji w sferze finansowej. Zasilenie na etapie wdrażania inwestycji spółki przez inny podmiot działający na rynku mediów - Agorę S.A. - było uzasadnione potrzebą pozyskania środków finansowych i doświadczeniem medialnym Agory. Po okresie wstępnym, ze względów statutowych, ze spółki koncesjonariusza musiała się wycofać Fundacja Batorego, której zadaniem jest ułatwianie wdrażania inicjatyw sprzyjających rozwojowi demokracji w Polsce. Obecnie trwa przed Krajową Radą postępowanie na wniosek spółki „Inforadio” o wyrażenie zgody na wpisanie do pierwotnej struktury udziałowej koncesjonariusza spółki „TVN” realizującej koncesję telewizyjną jako kolejnego strategicznego inwestora.

Rozszerzenie oferty stacji radiowych związane z wejściem nowego programu talk & news napotkało wiele trudności. Koncesjonariusz po okresie prób zdecydował się na nową koncepcję programową radia dyskusyjno-komentującego. Temu przedsięwzięciu służyło także wypromowanie nowej nazwy TOK FM. Wraz z nazwą oraz pojawieniem się na antenie nieobecnej dotychczas oprawy muzycznej (udział muzyki do 40% dobowego czasu nadawania) nastąpiła zmiana sposobu prowadzenia programu.

Krajowa Rada kontroluje sposób realizacji koncesji pod względem programowym interweniując w przypadkach naruszeń. Przewodniczący KRRiT 7 listopada 2000 roku, za naruszenie przepisów ustawy o radiofonii i telewizji dotyczących emisji reklam bez właściwych oznaczeń i reklamowania objętych zakazem usług medycznych, nałożył na spółkę Inforadio karę w wysokości 5.000 złotych. W tej sprawie trwa odwoławcze postępowanie sądowe.

4. Nadawcy o zasięgu lokalnym

W roku 2000 nadawcy zaprzestali wykorzystywania tzw. dolnego pasma UKF. Nie od razu jednak wyłączono wszystkie nadajniki rozpowszechniające program w paśmie 66-74 MHz, gdyż część nadawców dysponowała tylko częstotliwościami w tym zakresie. Do chwili obecnej kilku nadawców oczekuje na zmianę częstotliwości, i w związku z tym rozpowszechnia program w dolnych pasmach UKF (m.in. „Fakt” sp. z o.o. z siedzibą w Krośnie, „Rozgłośnia Radiowa Radio Oko” S.A. z siedzibą w Ostrołęce, „Radio Vox Zamość” sp. z o.o. z siedzibą w Zamościu).

Rynek radiowych nadawców o zasięgu lokalnym w 2000 roku nie uległ radykalnym zmianom. Przyznano siedem nowych koncesji na rozpowszechnianie programów w zakresie UKF oraz jedną koncesję na rozpowszechnianie programu za pomocą fal średnich.

W pierwszym przypadku jest to zwiększenie zasięgu rozgłośni o kolejną stację nadawczą, w drugim przypadku koncesja została przyznana na wyspecjalizowany program przeznaczony dla dzieci i młodzieży.

W 2000 roku ośmiu nadawcom radiowym o zasięgu lokalnym przyznano prawo do rozpowszechniania programu za pomocą dodatkowej częstotliwości w zakresie UKF, a ponadto w 50 przypadkach Krajowa Rada wyraziła zgodę na zmiany techniczne pozwalające na poprawę zasięgu stacji nadawczych.

W dalszym ciągu postępuje proces koncentracji podmiotów na rynku radiowym przez duże spółki medialne takie jak AGORA S.A. i ZPR S.A. oraz przez innych nadawców lokalnych i regionalnych, którzy osiągnęli stabilną pozycję i próbują poszerzyć swój udział w rynku przez przejęcie słabszych i mniejszych spółek radiowych. Procesy te przybierają różne formy od przejmowania większościowych udziałów w spółkach do bardzo ścisłej współpracy programowej oraz wspólnej oferty reklamowej.

W 2000 roku Krajowa Rada w trzech przypadkach wyraziła zgodę na zmiany w strukturze udziałowej koncesjonowanych spółek:

- „BIS-MEDIA” sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie;
- „Radio Warmia-Mazury WA-MA” S.A. z siedzibą w Olsztynie;
- „INFORADIO” sp. z o.o. z siedzibą w Wałbrzychu.

W tych spółkach, w których nawiązano współpracę programową oraz w niektórych spółkach, gdzie nastąpiło częściowe przejęcie udziałów, najczęściej ubiegano się o zmianę nazwy rozpowszechnianego programu. W 7 przypadkach Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji przychyliła się do próśb koncesjonariuszy:

- Związek Harcerstwa Polskiego rozpowszechnia program pod nazwą „Radiostacja” (powstała spółka producencka pod tą samą nazwą, w której głównym udziałowcem jest „Radio ZET” sp. z o.o.);
- warszawskie „Radio CLASSIC” zmieniło nazwę programu na „KLASYKA 103,7 FM” (współpraca programowa z grupą AGORA S.A.; na wejście do struktury udziałowej spółki ROM sp. z o.o. Krajowa Rada nie wyraziła zgody);
- łódzkie „Radio MANHATTAN” zmieniło nazwę programu na „Radio ESKA Łódź”;

- „Radio KORMORAN” z Węgorzewa zmieniło nazwę na „Radio WA-MA Kormoran” (Tomasz Zieleniewski – właściciel rozgłośni rozpoczął współpracę z regionalnym „Radiem WA-MA” z Olsztyna);
- „Radio BARYS” z Siemianowic Śląskich zmieniło nazwę na „Radio 93,6 POP FM” (Ryszard Banaszczyk – właściciel rozgłośni rozpoczął współpracę z grupą medialną AGORA S.A.);
- zamojskie „Radio VOX FM” zmieniło nazwę na „Radio FAN FM Zamość” (jest to wynikiem zmian w strukturze udziałowej spółki „INFO” sp. z o.o. poprzez włączenie spółki P.P.H.U. MAKS sp. z o.o. z Jasła, również posiadającej koncesję na rozpowszechnianie programu);
- bydgoskie „Radio PLUS Św. Wojciech” zmieniło nazwę na „Radio PLUS Bydgoszcz” (wynik ujednolicania nazw stacji należących do Spółki Producentkiej PLUS). Ponadto Krajowa Rada wyraziła zgodę na zwiększenie limitu reklam z 2% do 15% dziennego czasu nadawania programu.

Negatywnie natomiast został rozpatrzony wniosek o zwiększenie limitu reklam z 2% do 15% dobowego czasu nadawania programu, złożony przez Radio Akademickie Kraków. W tej sprawie została przyjęta uchwała 25 stycznia 2001 roku. Krajowa Rada uznała, że nadawcy akademicki tworzą radia niszowe w oparciu o posiadaną już aparaturę i najczęściej w ramach procesu dydaktycznego. Radia akademickie korzystają poprzez uczelnie z dotacji państwowych, a więc z założenia nie są to radia komercyjne.

Rzadkością natomiast jest zgoda Krajowej Rady na tzw. rozszczepianie programu. Uzyskały ją jedynie Radio Eska Poznań - na wydzielenie pasm programowych o tematyce lokalnej oraz lokalnych bloków reklamowych w Zielonej Górze jako mutacji programu poznańskiego oraz Radio WaMa z Olsztyna, które rozpowszechnia pasma lokalne w Iławie i Mrągowie. Krajowa Rada wyraziła również zgodę na „rozszczepianie” programu Radio Plus między Łodzią a Warszawą – Rozgłośna Diecezji Łowickiej w wymiarze nie przekraczającym 2 godzin dobowego czasu nadawania, ze stacji w Mszczonowie, Rawie Mazowieckiej i Kutnie.

Do sytuacji szczególnych zaliczyć można również zmianę profilu muzycznego warszawskiego „Radia JAZZ”, którego właściciel zwrócił się do Krajowej Rady o zmniejszenie udziału w programie muzyki jazzowej oraz wprowadzenie minimalnego 25 % progu udziału muzyki polskiej. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji wyraziła zgodę na wnioskowaną zmianę.

Nadal zauważalny jest rozwój dwóch grup nadawców lokalnych wspieranych kapitałowo przez duże grupy medialne: ZPR S.A. oraz AGORA S.A. W 2000 roku grupa właścicielska ZPR S.A. powiększyła się o dwie nowe stacje. Pierwsza z nich zlokalizowana jest w Kaliszu i należy do spółki „MONA” sp. z o.o. z siedzibą w Kaliszu, druga zlokalizowana w Osiełsku k/ Bydgoszczy należy do spółki „VIDEO” sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy.

Grupa, w której udziały ma AGORA S.A, powiększyła się o trzy nowe stacje. Stacja zlokalizowana w Rzeszowie została przyznana spółce „Lokalne Rozgłoszenie Radiowe” sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, której jedynym właścicielem jest AGORA S.A. Pozostałe dwie stacje pozyskano poprzez nawiązanie współpracy programowej ze spółką „ROM” sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie – właścicielem rozgłośni rozpowszechniającej program „KLASYKA 103,70 FM” oraz z Ryszardem Banaszczykiem rozpowszechniającym program

„Radio BARYS” na terenie Siemianowic Śląskich (po rozpoczęciu współpracy programowej nazwa została zmieniona na „Radio 93,6 POP FM”).

5. Stacje diecezjalne działające w Spółce Producentkiej PLUS i stacje diecezjalne działające samodzielnie

Lokalną radiofonię katolicką w Polsce tworzą stacje diecezjalne (koncesjonariuszami są tu archidiecezje i diecezje Kościoła katolickiego), stacje parafialne oraz stacje lokalne należące do zakonów.

Archidiecezje i diecezje katolickie posiadają obecnie 43 koncesje i korzystają z 63 częstotliwości w górnym zakresie UKF. Parafie Kościoła katolickiego posiadają dwie koncesje (Rzymsko-Katolicka p.w. Św. Jana Chrzciciela w Zbroszy Dużej i Św. Józefa w Pasłęku). Do zakonów należą również dwie koncesje (Zakon Braci Mniejszych Konwentualnych - Ojcowie Franciszkanie i Zakon Św. Pawła Pierwszego Pustelnika).

W okresie sprawozdawczym stan lokalnej radiofonii katolickiej zasadniczo nie uległ zmianie, ale w omawianym okresie Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji wyraziła zgodę na rozszerzenie koncesji:

- Diecezji Łowickiej poprzez przyznanie nowych stacji w Mszczonowie, Kutnie i Rawie Mazowieckiej;
- Diecezji Opolskiej poprzez przyznanie nowych stacji w Oleśnie, Kluczborku, Nysie, Raciborzu oraz Dobrodzieniu;
- Diecezji Bielsko-Żywieckiej poprzez przyznanie stacji nadawczej w Bielsku-Białej;
- Parafii Rzymsko-Katolickiej p.w. Św. Jana Chrzciciela w Zbroszy Dużej poprzez przyznanie częstotliwości w tzw. górnym zakresie UKF w Zbroszy Dużej.

Koncepcja wzmocnienia programu lokalnych stacji diecezjalnych jest realizowana w oparciu o działalność Spółki Producentkiej PLUS, której celem jest m.in. tworzenie, produkcja, sprzedaż i dystrybucja audycji radiowych i telewizyjnych. Od 1998 roku Spółka Producentka PLUS przesyła poprzez satelitę radiostacjom diecezjalnym, w zakodowanej formie, produkowane przez nią audycje (serwisy informacyjne, pasma informacyjno-publicystyczne, wywiady z politykami itp.). Udział produkcji spółki PLUS w różnych stacjach wynosi od 40 % do 80 % dobowego czasu nadawania.

Do współpracy w ramach Spółki Producentkiej PLUS przystąpiły dotychczas następujące stacje diecezjalne:

- Katolickie Radio PLUS Św. Józef Archidiecezji Warszawskiej;
- Radio PLUS między Łodzią a Warszawą – Rozgłośnia Diecezji Łowickiej;
- Radio PLUS Opole;
- Radio PLUS Lublin;
- Katolickie Radio Archidiecezji Gnieźnieńskiej PLUS Św. Wojciech;
- Radio PLUS Katowice;
- Radio PLUS Elbląg;
- Radio PLUS Białystok;

- Radio PLUS Bydgoszcz;
- Krakowskie Radio Mariackie PLUS;
- Radio PLUS z Gdańska;
- Radio PLUS Szczecin;
- Radio PLUS –Katolicka Rozgłośnia Archidiecezji Łódzkiej;
- Radio PLUS Lipiany;
- Radio PLUS Gryfice;
- Katolickie Radio PLUS w Gliwicach;
- Radio PLUS Legnica;
- Radio PLUS Kielce;
- Radio PLUS Koszalin.

Przejawem dążeń integracyjnych jest również ujednoczenie nazw programów radiowych zawierających człon „Radio PLUS”. O zmianę dotychczasowej nazwy wystąpiły następujące podmioty:

- Archidiecezja Białostocka („Radio PLUS Białystok”),
- Paraklet sp. z o.o. („Radio PLUS Bydgoszcz”),
- Diecezja Łowicka („Radio PLUS między Łodzią a Warszawą – Rozgłośnia Diecezji Łowickiej”).

Zmiana koncesji Diecezji Łowickiej polega również na możliwości rozpowszechniania pasm programowych o tematyce lokalnej ze stacji nadawczych w Mszczonowie, Rawie Mazowieckiej i Kutnie, zaś zmiana koncesji Archidiecezji Katowickiej i spółki „Paraklet” sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy dotyczy zwiększenia limitu reklam do 15% dziennego czasu nadawania programu.

Dotychczas w Spółce Producentkiej PLUS nie uczestniczą:

- Radio WARSZAWA – Praga;
- Radio MARYJA – Stalowa Wola;
- Radio MARYJA Ełk;
- Radio MARYJA Suwałki;
- Katolickie Radio Podlasia;
- Katolickie Radio Rodzina;
- Radio Katolickie w Zbroszy Dużej;
- Radio MARYJA - Łomża;
- AVE MARIA;
- FARA – Katolickie Radio Krosno Rozgłośnia Radiowa Archidiecezji Przemyskiej
- Radio Katolickie QUO VADIS;
- Radio MARYJA Zamość;
- Katolickie Radio Radomskie AVE;

- Radio MARYJA Olsztyn;
- Radio Katolickie Diecezji Kaliskiej;
- Radio Gorzów;
- Radio GŁOS;
- Radio Diecezji Bielsko-Żywieckiej;
- VIA – Katolickie Radio Rzeszów;
- Radio NIEPOKALANÓW;
- Katolickie Radio Płock;
- Radio Jasna Góra;
- Katolickie Radio Ciechanów;
- Radio Dobra Nowina;
- Katolickie Radio Poznań;
- Radio FIAT;
- Katolickie Radio Zielona Góra.

6. Radiofonia związana z innymi wyznaniem chrześcijańskimi

W okresie sprawozdawczym Przewodniczący KRRiT wydał koncesję dla Prawosławnej Diecezji Białostocko-Gdańskiej na rozpowszechnianie programu radiowego o nazwie „Radio ORTODOXIA” za pomocą stacji nadawczej w Białymstoku. Częstotliwość 102.70 MHz będzie wykorzystywana wspólnie ze spółką „Radio CCM” sp. z o.o. z siedzibą w Wiśle (w wyniku porozumienia pomiędzy koncesjonariuszami program prawosławny nadawany będzie codziennie w godzinach 16.00 - 18.00).

Słuchacze wyznania ewangelickiego nie mają w Polsce własnego radia. Radio CCM wypełnia w części tę „lukę programową”, oferując od 1997 roku programy społeczno-religijne. Uzyskanie koncesji dla Radia CCM wspierały władze Kościoła Ewangelicko-Reformowanego. Obecnie Radio CCM posiada stacje nadawcze w Ustroniu, Oświęcimiu i Białymstoku.

Charakter chrześcijański deklaruje również stacja Radio MAZURY w Ostródzie, prowadzona przez Fundację Pomocy Chrześcijańskiej.

7. Rozgłośnie samorządowe

Obecnie w Polsce w różnych formach organizacyjno – prawnych jako gminy, związki gmin, gminne ośrodki kultury, działa dwanaście rozgłośni samorządowych. Tzw. stacje samorządowe są w większości stacjami niszowymi, zaspokajającymi potrzeby społeczności lokalnych. Trzy stacje mają w warunkach koncesyjnych postanowienia ograniczające dobowy czas nadawania reklam. Charakterystyczne dla stacji z sektora samorządów lokalnych jest ograniczenie dobowego czasu nadawania programu. Tylko cztery stacje nadają swój program przez dwadzieścia cztery godziny na dobę. Często czas nadawania programu jest ograniczony nawet do kilku godzin.

Poniższa tabela zawiera szczegółowe informacje dotyczące tych stacji.

Nr koncesji	Nazwa koncesjonariusza (nazwa radia)	Limit reklam [%]	Minimalny czas nadaw. [godz./dobę]	Data wygaśnięcia koncesji
0054/94-R	Związek Gmin Ziemi Wieluńskiej (Radio Ziemi Wieluńskiej)	15	24	2001-08-31
0061/94-R	Gmina Miasta Radomia (RADIO RADOM)	15	12	2001-09-14
0075/94-R	Gmina Łomianki (RADIO MAZOWSZE)	15	24	2001-12-01
0097/94-R	Centrum Kultury i Sztuki (RADIO CENTRUM)	15	18	2001-12-01
0105/94-R	Gmina Miasta Opatów (RADIO OPATÓW)	2	5	2001-12-21
0124/95-R	Gmina Miasta Proszowice (RADIO ŁAN PROSZOWICE)	15	24	2002-01-18
0133/95-R	Fundacja ROZWÓJ KULTURY ZIEMI GDOWSKIEJ (RADIO BLUE)	15	18	2002-02-01
184/96-R	Gmina Miasta Knurów (RADIO FAN ROZGŁOŚNIA LOKALNA)	15	18	2003-10-15
185/96-R	Miejski Dom Kultury w Piekarach Śląskich (RADIO PIEKARY)	2	18	2003-10-15
215/97-R	Nakielski Dom Kultury (RADIO NAKŁO)	15	6	2004-03-13
222/97-R	Ośrodek Kultury Gminy Grodzisk Mazowiecki (RADIO BOGORIA)	2	24	2004-06-09
224/97-R	Miejski Ośrodek Kultury w Skierniewicach (RSC RADIO SKIERNIEWICE)	15	18	2004-07-21

W stosunku do Gminy Miasta Radom rozpowszechniającej program Radio RADOM w 2000 roku zostało wszczęte postępowanie o cofnięcie koncesji. Ostatecznie postępowanie zostało zakończone wydaniem decyzji Przewodniczącego KRRiT przywracającej prawo emisji programu Radio RADOM.

8. Rozgłośnie akademickie

Obecnie w Polsce działa dziewięciu koncesjonariuszy, których zalicza się do tzw. rozgłośni akademickich. Charakterystyczną cechą nadawców akademickich jest niska zawartość reklam w dobowym czasie nadawania, gdyż cztery stacje mają ograniczony czas reklamowy do 2% w ciągu doby i do 3 minut na godzinę. Studenckie „Radio ŻAK” z Politechniki Łódzkiej w ogóle nie nadaje reklam.

Stacje sektora akademickiego charakteryzuje również ograniczenie dobowego czasu nadawania programu. Zaledwie dwie stacje mają nieograniczony czas nadawania programu

(24 godziny). Programy akademickie są ściśle związane z życiem uczelni, co przejawia się m.in. w uzyskiwaniu zgody Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji na zawieszenie nadawania programu w okresie wakacji. Stacje te nadają również informacje lokalne.

Poniższa tabela zawiera szczegółowe informacje dotyczące tych stacji.

Nr koncesji	Nazwa koncesjonariusza (nazwa radia)	Limit reklam [%]	Minimalny czas nadaw. [godz./dobę]	Data wygaśnięcia koncesji
0048/94-R	Politechnika Białostocka (Radio Akadera)	15	24	2001-08-24
0055/94-R	Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (RADIO CENTRUM)	2	18	2001-08-31
0081/94-R	Politechnika Rzeszowska (Studenckie Radio Rzeszów)	15	18	2001-12-01
0108/94-R	Akademia Rolnicza w Poznaniu (RADIO FAN)	15	18	2001-12-21
0120/95-R	Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie (RADIO AKADEMICKIE KRAKÓW)	2	18	2002-01-16
0145/95-R	Politechnika Poznańska (Radio AFERA)	2	18	2002-02-20
177/96-R	Politechnika Zielonogórska (Akademickie Radio INDEX)	2	12	2003-09-08
183/96-R	Politechnika Łódzka (Studenckie Radio ŻAK Politechniki Łódzkiej)	0	2	2003-10-08
258/2000-R	Uniwersytet Warmińsko-Mazurski (RADIO UWM FM)	15	24	2007-12-27

9. Telewizyjne programy uniwersalne i tematyczne

Ogłoszenia Przewodniczącego KRRiT o możliwości uzyskania koncesji na rozpowszechnianie programów telewizyjnych związane były z poszerzaniem zasięgów podmiotów już istniejących na rynku telewizyjnym. Wynikało to zarówno z oceny istniejących możliwości technicznych i ekonomicznych podmiotów działających na rynku telewizyjnym (zarówno nadawców jak i reklamodawców), jak i związane było z oceną zaspokojenia potrzeb odbiorców i uznaniem, że rynek nadawców telewizyjnych, rozpowszechniających programy w sposób rozsiewczy naziemny do powszechnego odbioru został w zasadzie ukształtowany. Takie założenia dla nadawców oznaczały konieczność poszukiwania innych dróg prowadzących do zwiększenia atrakcyjności oferty programowej i poprawy własnej sytuacji na rynku.

Nadawcy składali wnioski mające na celu utworzenie własnej platformy cyfrowej lub udział w jednej z już działających platform. Nadawcy proponowali przy tym nową ofertę programową, czyli tzw. kanały tematyczne („TVN-24”, „WIZJA SPORT”) oraz nowe wersje programowe („POLSAT 2”) i programy o charakterze uniwersalnym („TMT - Twoja Miejska Telewizja”).

Krajowa Rada podjęła szereg rozstrzygnięć w sprawie udzielenia lub dokonania zmian koncesji na rozpowszechnianie programów telewizyjnych w sposób rozsiewczy satelitarny.

Nadawcy działający w ramach tzw. Porozumienia „ODRA”, skupiającego stacje o zasięgu lokalnym, zgodnie wystąpili do KRRiT o dokonanie zmian w poszczególnych koncesjach poprzez umożliwienie objęcia przez spółkę „Trans Media Group” sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie większościowych udziałów. Spółka „Trans Media Group” jest jednocześnie głównym akcjonariuszem spółki „Polskie Media” S.A. (rozpowszechniającej program „TV 4”), w czym nadawcy zrzeszeni w Porozumieniu „ODRA” upatrywali możliwość współpracy z tą grupą. Jednocześnie nadawcy ci wystąpili o wyrażenie zgody na ograniczenie do minimum obowiązku nadawania własnych programów o tematyce lokalnej i umożliwienie retransmisji programów innych nadawców koncesjonowanych. Wnioski zostały uzasadnione względami ekonomicznymi. KRRiT wyraziła zgodę na dokonanie tych zmian.

Spółka Telewizja Polsat S.A. uruchomiła własną platformę cyfrową na bazie koncesji satelitarnej. Program Polsat 2 jest kodowany i dostępny wyłącznie za pomocą odpowiedniego dekodera.

KRRiT pozytywnie rozpatrzyła wniosek spółki TVN sp. z o.o. o udzielenie koncesji na rozpowszechnianie w sposób rozsiewczy satelitarny programu radiowego.

„Telewizja Niepokalanów” po długim okresie, w czasie którego dwukrotnie składane były wnioski o przesunięcie terminu rozpoczęcia emisji programu, uruchomiła wszystkie dotychczas przyznane nadajniki. Krajowa Rada rozpatrzyła również wnioski o zmianę nazwy programu oraz podwyższenie udziału reklam do ustawowego maksymalnego limitu 15 % , a także o udzielenie koncesji na nadawanie programu telewizyjnego drogą satelitarną w celu emisji programu religijnego pod nazwą Telewizja Niepokalanów II.

Krajowa Rada rozpatrzyła powyższe wnioski wyrażając jedynie zgodę na rozpowszechnianie programu „Telewizja Niepokalanów II” drogą satelitarną.

Informacje dotyczące wniosków zostały również przedstawione w rozdziale III Sprawozdania KRRiT.

10. Satelitarne platformy cyfrowe

Pomimo podejmowanych przez KRRiT działań nie powiodły się próby utworzenia jednej platformy cyfrowej, zapewniającej widzowi możliwość odbioru wszystkich programów rozpowszechnianych przez wszystkich zainteresowanych nadawców, posiadających odpowiednie możliwości techniczne.

Wobec złożonych odrębnych wniosków KRRiT podjęła rozstrzygnięcia umożliwiające powstanie i działanie trzech odrębnych platform cyfrowych, prowadzonych przez:

- spółkę „Polska Telewizja Cyfrowa WIZJA TV” sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie;
- spółkę „Canal + Cyfrowy” sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie;
- spółkę Telewizja Polsat S.A. z siedzibą w Warszawie.

W ramach oferty programowej platformy te poza programami telewizyjnymi zapewniają odbiór programów radiowych, rozpowszechnianych w sposób rozsiewczy satelitarny, w tym również programów rozpowszechnianych przez polskich nadawców koncesjonowanych (Radio ZET, Radio RMF FM, Radio WaWa, Radio FLASH).

W działalności platform cyfrowych istotny jest problem posiadania zgody nadawcy programu na jego rozprowadzanie. KRRiT postanowiła nie ingerować w treść i zakres porozumień pomiędzy zainteresowanymi podmiotami, swobodnie kształtującymi swe stosunki w tym zakresie. Krajowa Rada uznała, że w decyzji koncesyjnej wystarczające jest zobowiązanie operatora platformy do posiadania zgody nadawcy danego programu na jego rozprowadzanie.

C. Stan i skutki zaprzestania w 2000 roku emisji w dolnym zakresie UKF

Skutkiem wejścia w życie rozporządzenia Ministra Łączności z 16 grudnia 1999 roku w sprawie przeznaczeń częstotliwości i zakresów częstotliwości na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej oraz warunków ich wykorzystania, konieczne stało się zaprzestanie emisji programów radiowych w zakresie fal ultrakrótkich w paśmie 66 ÷ 74MHz. Rozporządzenie dotyczyło 292 częstotliwości, w tym 133 wykorzystywanych przez radio publiczne, 77 wykorzystywanych przez komercyjne rozgłośnie ogólnopolskie i 82 wykorzystywane przez stacje ponadregionalne, regionalne i lokalne. Zgodnie z rozporządzeniem zaprzestanie emisji w tzw. dolnym paśmie UKF miało nastąpić 31 grudnia 1999 roku.

Rozporządzenie stworzyło jednak pewne ograniczone możliwości wykorzystywania częstotliwości w paśmie 66 ÷ 74MHz począwszy od dnia 1 stycznia 2000 roku przez tych nadawców, którzy w dniu 31 grudnia 1999 roku dysponowali w danej lokalizacji wyłącznie częstotliwością w dolnym paśmie UKF. Wykorzystywanie to mogło trwać do czasu przyznania prawa do rozpowszechniania programu za pomocą częstotliwości w paśmie 87,5÷108 MHz.

KRRiT po rozpatrzeniu wniosków zainteresowanych podmiotów, przyjęła uchwały w sprawie dokonania odpowiednich zmian w koncesjach tych nadawców, którzy nie posiadali 31 grudnia 1999 roku zamiennej częstotliwości w górnym paśmie UKF.

Z chwilą wejścia w życie rozporządzenia Ministra Łączności, prawo do wykorzystywania częstotliwości z tzw. dolnego zakresu dotyczyło 28 stacji nadawczych eksploatowanych przez nadawców koncesjonowanych, w tym:

- 13 częstotliwości w sieciach o zasięgu ogólnopolskim,
- 15 częstotliwości należących do nadawców lokalnych, regionalnych i ponadregionalnych.

W 2000 roku Minister Łączności wydał postanowienia lub przekazał do dyspozycji Przewodniczącego KRRiT 23 częstotliwości z tzw. górnego zakresu dla stacji, których zasięg odpowiada w przybliżeniu zasięgowi stacji dolnego zakresu. Przewodniczący KRRiT, w oparciu o postanowienia Ministra Łączności, wydał 10 decyzji koncesyjnych.

Aktualnie prawo do emisji programów radiowych w paśmie 66 ÷ 74 MHz, przysługuje następującym nadawcom nie posiadającym jeszcze odpowiedników w paśmie 87,5÷108MHz:

- Radio RMF FM w Słupsku,
- Radio Wawa w Siedlcach,
- Radio Oko w Ciechanowie,
- Parafia Św. Józefa w Pasłęku,

- Radio Fakty w Czarnorzekach,
- Jerzy Kalisz w Łławie,
- Archidiecezja Warmińska w Olsztynie,
- Radio Hot w Przemyśle / Góra Tatarska,
- Tomasz Rybacki w Ostrołęce.

Przyczyną przedłużającego się okresu eksploatacji dolnego zakresu jest m.in. brak decyzji Ministra Łączności o przekazaniu odpowiednich częstotliwości z górnego zakresu.

Również niektóre stacje radia publicznego uzyskały zgodę KRRiT na wykorzystywanie po 31 grudnia 1999 roku pasma 66 ÷ 74 MHz. Są to:

- Radio Koszalin S.A. - zgoda na wykorzystywanie stacji nadawczej Piła / Rusinowo do czasu uzyskania częstotliwości w zakresie 87,5 ÷ 108 MHz dla pokrycia południowo-zachodniej części swojego obszaru działania,
- Radio Szczecin S.A. – stacja Szczecin / Kołowo do czasu uzyskania częstotliwości w Gryficach,
- Radio dla Ciebie S.A. (Warszawa) – stacja Siedlce / Łosice do czasu zwolnienia przez Radio Lublin S.A. częstotliwości z zakresu 87,5 ÷ 108 MHz.

Początkowo KRRiT udzieliła też zgody na wykorzystywanie częstotliwości z zakresu 66 ÷ 74 MHz Radiu Łódź S.A. dla uzupełnienia pokrycia południowo - zachodniej części województwa z nadajnika dużej mocy Łódź / Zygyry. W połowie stycznia 2000 roku zgoda ta została wycofana.

Radio Szczecin S.A. uzyskało możliwość nadawania w górnym paśmie UKF w Gryficach i na mocy decyzji Przewodniczącego KRRiT rozpoczęło emisję w tym paśmie 1 maja 2000 roku. Jednocześnie Radio Szczecin S.A. zrezygnowało z nadawania w dolnym zakresie z nadajnika Szczecin / Kołowo.

Radio Koszalin S.A. prowadzi nadal emisję w dolnym zakresie UKF z nadajnika w Piła / Rusinowo. Analiza możliwości przeniesienia częstotliwości 88,1 MHz z Łobeza / Toporzyka do Piły / Rusinowa dała wynik negatywny. Aktualnie badana jest możliwość przeniesienia tej częstotliwości do Linowna lub dobrania innej częstotliwości umożliwiającej pokrycie południowo-zachodniej części obszaru działania tego radia.

Nie uległa również rozwiązaniu sprawa zasięgu w górnym zakresie Radia dla Ciebie S.A. Radio Lublin S.A., które miało przekazać na rzecz Radia dla Ciebie częstotliwość w Siedlcach / Łosicach, nie uzyskało jeszcze możliwości pełnego pokrycia północnej części województwa lubelskiego.

Rok 2001 powinien być rokiem definitywnej likwidacji dolnego pasma dla celów radiodifuzji. Konieczna jest w tym celu intensyfikacja prac w Urzędzie Regulacji Telekomunikacji nad zapewnieniem nadawcom możliwości odtworzenia zasięgów ich stacji w paśmie 87,5 ÷ 108 MHz.

D. Rynek telewizji kablowych

Rynek telewizji kablowych to dynamicznie rozwijająca się część rynku mediów elektronicznych w Polsce.

Ponad 600 operatorów, zarządzających ponad 800 sieciami, posiada wpis do rejestru Przewodniczącego KRRiT programów rozprowadzanych w sieciach telewizji kablowej. Stały jest wzrost liczby gniazd abonenckich – około 4 mln., zaś możliwości szacuje się na około 7 mln. Liczbę gospodarstw domowych w Polsce szacuje się na 12,5 mln, z czego prawie 2,5 mln korzysta z indywidualnych zestawów do odbioru telewizji satelitarnej. Łącznie dostęp do programów satelitarnych ma więc ponad 50% ludności naszego kraju.

Dotychczas KRRiT wydała 190 koncesji na rozpowszechnianie programów w sieciach telewizji kablowej, w tym 4 na program radiowy (1 - 1993 roku, 39 - 1994 roku, 34 -1995 roku, 28 - 1996 roku, 27 - 1997 roku, 32 - 1998 roku, 11 - 1999 roku i 18 – 2000 roku) oraz 45 decyzji o rozszerzeniu koncesji o kolejne sieci telewizji kablowej.

Polska jest trzecim co do wielkości rynkiem kablowym w Europie. Rynek ten został zdominowany przez kilkunastu największych operatorów: UPC, Aster City Cable, Multimedia Polska, Szel-Sat, Vectra, TVK Poznań, Dami, Toya, Małopolska TVK, Petrus, Śląska Telewizja -Holding. Około 30 firm działających na rynku telewizji kablowej obsługuje w swoich sieciach ponad 3 mln abonentów.

Od niedawna telewizje kablowe oferują swoim abonentom usługi internetowe, które nie wymagają koncesji.

W 1998 roku rozpoczęły działalność dwie platformy telewizji cyfrowej: Cyfra + i Wizja TV. Obecnie działa też trzecia platforma cyfrowa - Telewizja Polsat.

Dotychczas KRRiT wydała 190 koncesji na rozpowszechnianie programów w sieciach telewizji kablowej, w tym 4 na program radiowy. Proces ten był opóźniany przez Ministerstwo Łączności, które na wydanie postanowienia akceptującego część techniczną koncesji, zawierającą już wydane przez to ministerstwo zezwolenie, potrzebowało czasami nawet dziewięciu miesięcy.

Przewodniczący KRRiT wydał ponad 3700 postanowień o wpisie do rejestru programów rozprowadzanych w sieciach telewizji kablowej. W ciągu ostatnich dwóch lat podwoiła się liczba wydanych postanowień w porównaniu do okresu 1993-1997. Tak duża ilość dokonywanych wpisów jest związana z gwałtownie powiększającą się ofertą programową, jak i z poprawą przestrzegania przez operatorów ustawy o radiofonii i telewizji.

Przewodniczący KRRiT wydał 3 decyzje w sprawie odmowy wpisu do rejestru programów: 2 decyzje dotyczą odmowy rejestracji programu Private Blue w sieciach operatora Telewizja Kablowa Szel-Sat oraz Sat-Film z Łodzi, natomiast 1 decyzja dotyczy programu Private Gold przewidzianego do rozprowadzania również w sieci Sat-Film z Łodzi. Informacje dotyczące tych decyzji są również przedstawione w rozdziale III Sprawozdania KRRiT.

Nadawcy zagraniczni emitujący poprzez satelitę programy przeznaczone wyłącznie dla odbiorców w Polsce (np. RTL 7, HBO, Polonia 1, Super 1) lub tworzący polskie wersje językowe programów europejskich (np. Eurosport, Planete, Animal Planet, programy Discovery, TNT, Cartoon Network) mają możliwość dotarcia do ponad 50% ludności naszego kraju.

Na mocy Europejskiej Konwencji o Telewizji Ponadgranicznej, której Polska jest stroną, państwa członkowskie zobowiązane są do zapewnienia swobodnego odbioru programów nadawanych z krajów będących stroną Konwencji.

Rozprowadzanie programów w sieciach kablowych wymaga zgłoszenia do rejestru Przewodniczącego KRRiT. Spośród ponad 400 programów zgłaszanych przez operatorów telewizji kablowych do rejestracji, ponad 50 programów rozpowszechnianych jest w języku polskim.

Programy nadawców zagranicznych, których treść jest zgodna z obowiązującym porządkiem prawnym, rozpowszechniane w języku obcym lub gdy polska wersja językowa jest jedną z kilku, są rejestrowane przez Przewodniczącego KRRiT.

Programy nadawców „zdelokalizowanych” emitujących programy z zagranicy w celu uniknięcia polskiego prawodawstwa nie są rejestrowane przez Przewodniczącego KRRiT. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji stoi na stanowisku, że nadawcy programów skierowanych wyłącznie do polskiego odbiorcy powinni ubiegać się o polską koncesję, która gwarantuje przestrzeganie polskiego prawa.

Dotychczasowy nadawca „zdelokalizowany” - Wizja TV - uzyskała koncesję KRRiT na bezprzewodowe satelitarne rozprowadzanie programów oraz koncesję na satelitarne rozpowszechnianie programów Wizja Jeden i Wizja Sport.

Powiększenie oferty programowej, dostępnej w sieciach telewizji kablowej, umożliwi operatorom pozyskiwanie środków na rozwój sieci (podnoszenie abonamentu). Jednocześnie jednak wzrost abonamentu wywołuje protesty ze strony odbiorców, zwłaszcza w momencie likwidowania przez spółdzielnie mieszkaniowe możliwości korzystania z anten zbiorczych. Wówczas, aby korzystać z dosyć sygnału telewizyjnego, następuje przymus tzw. okablowania. Nie ma przepisów chroniących obywateli przed działalnością administracji domów mieszkalnych w zakresie zawierania umów z operatorami telewizji kablowych. Ustawa o radiofonii i telewizji nie daje kompetencji KRRiT w zakresie zobowiązania operatorów telewizji kablowej do dostarczania darmowych pakietów, złożonych z programów rozpowszechnianych drogą rozsiewczą, naziemną, dostępnych na danym terenie za pomocą tradycyjnych anten.

Ze względu na dużą liczbę oferowanych programów, operatorzy telewizji kablowych stosują pakietyzację, czyli grupowanie programów w zestawy i uzależnienie opłat abonamentowych od zawartości dostarczanego pakietu.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji utrzymuje stały kontakt z obydwooma izbami gospodarczymi zrzeszającymi operatorów sieci telewizji kablowych: Ogólnopolską Izbą Gospodarczą Komunikacji Kablowej z siedzibą w Zielonej Górze oraz Związkiem Telewizji Kablowych w Polsce – Izba Gospodarcza z siedzibą w Łodzi.

Na polskim rynku telewizji kablowych prowadzi inwestycje kapitał zagraniczny, głównie amerykański i kanadyjski. W przyszłości telewizje kablowe nabiorą większego znaczenia jako dystrybutor zintegrowanych usług telekomunikacyjnych. Dostarczanie programu telewizyjnego będzie jedynie częścią oferty obok usług telefonicznych, internetowych, bankowych i innych. Obecnie wykupywane są najbardziej atrakcyjne sieci. Preferowane są sieci w dużych miastach, gdzie maleją koszty wykupu sieci, ale gdzie również abonent jest bardziej zamożny.

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej spowoduje liberalizację prawa telekomunikacyjnego oraz przepisów o radiofonii i telewizji, czego następstwem będzie jeszcze szybszy rozwój zintegrowanych usług telekomunikacyjnych.

Ważnym problemem dla operatorów sieci kablowych jest tzw. licencja ustawowa określona w art. 24 ust. 3 ustawy o prawie autorskim. Według operatorów likwidacja licencji będzie oznaczała dyktat nadawców oraz organizacji zbiorowego zarządzania. Dowolnie ustalane opłaty za korzystanie z praw autorskich mogą ograniczyć rozwój sieci telewizji kablowych.

E. Perspektywy rozwoju naziemnej radiofonii i telewizji cyfrowej

Wprowadzanie naziemnej emisji cyfrowej i jej funkcjonowanie w tzw. okresie przejściowym – do czasu zaniechania emisji analogowej – wymaga rozwiązania wielu problemów: prawnych, społecznych, kulturowych, ekonomicznych i technicznych.

1. Radiofonia cyfrowa DAB – Digital Audio Broadcasting

Minister Łączności od stycznia 2000 roku nie wydał decyzji w sprawie eksperymentalnej emisji cyfrowej w systemie DVB. Również w sprawie podjęcia próbnej emisji cyfrowej w systemie DAB od lutego 2000 roku nie zostały sformułowane przez Ministra Łączności techniczne warunki nadawania. Informacje dotyczące prac związanych z próbna emisją cyfrową w systemie DAB i DVB znajdują się również w rozdziale I Sprawozdania KRRiT.

Podczas Europejskiej Konferencji Administracji Pocztych i Telekomunikacyjnych CEPT w Wiesbaden w 1995 roku Polska uzgodniła 18 bloków częstotliwościowych pierwszej ważności (pokrycie zasięgiem całego kraju) oraz 49 bloków częstotliwościowych drugiej ważności (mniejsze pokrycie). Bloki częstotliwościowe pierwszej ważności wykorzystujące częstotliwości z zakresu 174-230 MHz (kanały telewizyjne od 5 do 12) oraz częstotliwość 105,008 MHz dla centralnej Polski były przewidziane dla nadawców ogólnokrajowych. 49 bloków wykorzystujących częstotliwości z zakresu 1452-1492 MHz (pasmo L), po jednym bloku dla każdego ówczesnego województwa, przewidziano dla nadawców regionalnych i lokalnych. Po ponownej analizie postanowiono zastąpić blok 105,008 MHz w centralnej Polsce blokami 6C i 10B.

Rezerwacja bloków miała zapewnić możliwość emisji sześciu wysokiej jakości stereofonicznych programów ogólnopolskich, a także emisji po 6 programów w każdym ówczesnym województwie. Należy jednak podkreślić, że rezerwacja bloku nie oznacza bezwarunkowej możliwości jego wykorzystania. Podjęta przez Zarząd Krajowy PAR w 1999 roku próba uzgodnienia pilotażowej sieci z wykorzystaniem bloków częstotliwościowych pierwszej ważności na południu Polski napotkała sprzeciw administracji rządowej Niemiec i Czech.

W ramach CEPT przygotowywana jest kolejna międzynarodowa konferencja dotycząca uzgodnienia planów wykorzystania następnych 7 bloków częstotliwościowych pasma L. Ponadto rozważa się możliwość przeznaczenia dla DAB-T całego zakresu fal metrowych, wykorzystywanego obecnie przez telewizję, po przejściu telewizji na nadawanie cyfrowe.

W ramach prac przygotowawczych należałoby ponownie rozważyć możliwość wykorzystania tzw. kanału 13 obejmującego zakres częstotliwości 230 – 240 MHz. Wykorzystanie tego kanału przewiduje się w 7 krajach europejskich. Kanał ten zawiera 6 bloków częstotliwościowych (w innych kanałach telewizyjnych jest ich po 4) i mógłby

służyć do budowy w Polsce ogólnokrajowej sieci jednoczęstotliwościowej (SFN). Niestety kanał ten blokowany jest w wielu krajach, w tym również w Polsce, przez służby wojskowe.

Sposoby zagospodarowania przygotowanych dla Polski sieci radiowych DAB są ograniczone do:

- wyposażenia ogólnopolskiej sieci pierwszej ważności, składającej się z 18 bloków częstotliwościowych, w jeden multipleks centralny i przeznaczenia jej do emisji programów ogólnopolskich zarówno publicznych, jak i koncesjonowanych;
- przeznaczenia wieloczęstotliwościowej sieci drugiej ważności (49 bloków częstotliwościowych) dla emisji programów regionalnych radia publicznego oraz koncesjonowanych programów lokalnych i regionalnych.

Nie istnieją możliwości wydzielenia niezależnych multipleksów dla nadawców publicznych i koncesjonowanych. Liczba aktualnie emitowanych programów ogólnopolskich (siedem) przekracza liczbę miejsc w multipleksie (sześć). W związku z tym przy założeniu, że wszyscy działający obecnie nadawcy wyrażą tym zainteresowanie, należy rozważyć możliwość przejściowego (do czasu pozyskania możliwości emisji w kolejnej sieci ogólnopolskiej) ograniczenia jakości niektórych programów (z wyłączeniem programów muzycznych i artystycznych). Ponadto niezbędne jest opracowanie programowego planu zagospodarowania sieci regionalnej: uściślenie podziału na regiony, określenie miejsca dla programów regionalnych i lokalnych.

Podstawy teoretyczne naziemnej radiofonii cyfrowej DAB Eureka 147 zostały opracowane już w latach osiemdziesiątych. Europejski Instytut ETSI ustanowił normę techniczną na DAB w 1995 roku. Niestety tempo rozwoju techniki DAB jest nieporównywalnie wolniejsze od przewidywanego. Przyczynę tego upatruje się przede wszystkim w braku dwusystemowego (DAB i UKF FM) odbiornika radiowego za społecznie akceptowalną cenę.

Zahamowanie tempa rozwoju techniki DAB-T w Europie stało się przyczyną dyskusji na temat przyszłości radiofonii cyfrowej. Kraje najbardziej zaawansowane we wdrażaniu systemu DAB podejmują działania zmierzające do przełamania podstawowych barier i przyspieszenia tempa rozwoju tej techniki. Wycofanie się bowiem z tej drogi oznaczałoby dla nich poważne straty finansowe, wynikające z nieefektywnego wykorzystania nakładów poniesionych na budowę infrastruktury technicznej.

Jako systemy alternatywne dla DAB Eureka 147 rozważa się: amerykański system IBOC (In Band on Channel), likwidację niezależnej naziemnej emisji radiowej na rzecz wprowadzenia programów radiowych do pakietów telewizyjnych DVB-T, a ostatnio nawet możliwość wprowadzenia przekazu radiowego jako jednej z usług oferowanych w konwergentnych platformach UMTS. W Polsce rozważa się ponadto możliwość wprowadzenia satelitarnego systemu World Space.

W Polsce potrzebna jest ogólnie dostępna cyfrowa radiofonia naziemna, umożliwiająca odbiór w ruchu oraz zaspakajająca w przyszłości potrzeby środowisk i nadawców lokalnych. Wiarygodne informacje techniczne na temat możliwości zastąpienia obowiązującego w Europie systemu DAB -T systemem World Space lub na temat możliwości współpracy obu systemów nie są dostępne. Podczas dyskusji nad ewentualnym wprowadzeniem tego systemu do Polski należy wziąć pod uwagę przydatność systemu dla polskiego odbiorcy oraz obecny stan uzgodnień międzynarodowych w Europie.

Ponadto Polska jako przyszły członek Unii Europejskiej powinna włączyć się do dyskusji nad przyszłością radiofonii cyfrowej w Europie.

2. Telewizja cyfrowa DVB – Digital Video Broadcasting

W lipcu 1997 roku podpisano w Chester w Wielkiej Brytanii „Wielostronne Porozumienie Koordynacyjne dotyczące Kryteriów Technicznych, Zasad Koordynacji i Procedur dla wprowadzenia Naziemnej Telewizji Cyfrowej (DVB-T)”. Z tą chwilą powstały warunki do rozpoczęcia wdrażania tego systemu telewizji cyfrowej DVB w krajach europejskich.

Jednym z podstawowych problemów związanych z wdrażaniem telewizji DVB-T jest znalezienie możliwego do wykorzystania zakresu częstotliwości. Dla Polski rozważa się wykorzystanie pasma IV i V. Instytut Łączności opracował wstępny plan dwóch ogólnopolskich sieci DVB-T oparty na koncepcji sieci wieloczęstotliwościowej w kanałach 21-60. Obecnie plan ten znajduje się w trakcie uzgodnień międzynarodowych. Jego wdrożenie zależne jest w dużej mierze od zwolnienia kanałów 44-46 i 54-55 zajmowanych przez MON. Kanały te stanowią aż 28% kanałów zawartych w tych sieciach. Plan opiera się na założeniu, że nadajniki wchodzące w skład sieci będą lokowane na 56 istniejących obiektach Telekomunikacji Polskiej S.A. Wybudowanie tych sieci umożliwiłoby rozpowszechnianie 8 programów z jakością odpowiadającą obecnie eksploatowanemu systemowi PAL, po 4 programy w każdej sieci.

Instytut Łączności przygotował wstępną wersję dwóch sieci rozproszonych, tzn. zapewniających odbiór jedynie w dużych miastach.

Planowane sieci mogą funkcjonować jako sieci wieloczęstotliwościowe (MFN). Realizacja najbardziej atrakcyjnej możliwości oferowanej przez system DVB-T, czyli sieci jednoczęstotliwościowych (SFN) jest w okresie przejściowym (to znaczy do momentu całkowitego zaprzestania naziemnej emisji analogowej) uwarunkowana dostępem do kanałów telewizyjnych 61-69.

Pomimo zapisania w tabeli przeznaczeń możliwości wykorzystania całego pasma 780-862 MHz przez radiodyfuzję, jedynie trzy kanały były do niedawna dostępne dla telewizji, a mianowicie 64, 65 i 67. Pozostałe kanały są wykorzystywane przez MON, a także przez służby wojskowe sąsiadujących z Polską krajów byłego Związku Radzieckiego. Termin zwolnienia tych kanałów przez MON jest odległy, a ponadto fakt wykorzystywania ich za wschodnią granicą blokuje możliwość ich uruchomienia w części naszego kraju. Wykorzystanie kanału 67 jest również wątpliwe z uwagi na możliwość zakłóceń pochodzących od urządzeń wojskowych pracujących w sąsiednim 66 kanale. Również możliwość wykorzystania kanału 65 została zablokowana, ponieważ Minister Łączności w grudniu 1996 roku w dopuścił wykorzystanie częstotliwości leżących w tym kanale dla potrzeb telekomunikacji powszechnej.

W pierwszym etapie uruchamiania naziemnej telewizji cyfrowej istnieć będą możliwości rozpowszechniania 8 programów ogólnokrajowych i 8 programów o zasięgu tzw. ponadregionalnym w oparciu o dwie sieci rozproszone, obecne przede wszystkim w dużych aglomeracjach miejskich. Najbardziej naturalne modele zagospodarowania istniejących możliwości są następujące:

- utworzenie dwóch multipleksów centralnych związanych z dwoma sieciami o zasięgu ogólnokrajowym; przeznaczenie jednego multipleksu dla telewizji publicznej na programy uniwersalne i tematyczne, drugiego multipleksu dla nadawców koncesjonowanych o zasięgu ogólnokrajowym. Ponadregionalne sieci rozproszone potraktować należałoby jako punkt wyjściowy dla rozwoju sieci regionalnych, określić docelowe granice regionów, przyporządkować im po dwa multipleksy: jeden dla

publicznych nadawców regionalnych i ponadregionalnych programów tematycznych, drugi dla regionalnych nadawców koncesjonowanych;

- jedną sieć umożliwiającą pokrycie całego kraju należałoby podzielić na regiony odpowiadające obszarom działania oddziałów regionalnych telewizji publicznej, przyporządkować im multipleksy regionalne, a sieć przeznaczyć do emisji programów o zasięgu ogólnokrajowym i regionalnym. Drugą sieć o zasięgu ogólnokrajowym trzeba by było wyposażyć w multipleks centralny i przeznaczyć dla nadawców koncesjonowanych. Jedną z sieci rozproszonych przeznaczyć na stopniowy rozwój programów tematycznych o docelowym zasięgu ogólnokrajowym, drugą sieć rozproszoną na programy regionalne i ponadregionalne nadawców koncesjonowanych.

Różnica w przedstawionych modelach polega przede wszystkim na różnym podejściu do roli programów regionalnych telewizji publicznej. Rosnące zapotrzebowanie społeczne oraz nacisk środowisk politycznych i kulturalnych w regionach na jakościowy (powiększanie zasięgu) i ilościowy (powstawanie nowych ośrodków regionalnych TVP S.A.) rozwój programów regionalnych, nie mogą być zaspokojone ze względu na brak dostępnych kanałów analogowych. Zapewnienie już w pierwszym okresie wdrażania możliwości pokrycia kraju programami regionalnymi stanowiłoby istotny krok na drodze do rozwiązania tego problemu. Należy jednak podkreślić, że budowa sieci według modelu 2 wiąże się ze wzrostem kosztów.

W ramach ITU przygotowywana jest kolejna międzynarodowa konferencja mająca za zadanie rewizję porozumienia Sztokholm 61 i rezerwację dla poszczególnych krajów kanałów dla naziemnej telewizji cyfrowej, przy założeniu rezygnacji z nadawania analogowego. Pozycja Polski w tych uzgodnieniach zależeć będzie od stopnia przygotowania i szczegółowości przedstawionych do uzgodnień planów.

Odbiór sygnałów telewizji cyfrowej z nadajników naziemnych możliwy jest za pomocą dekodera - przystawki (STB) związanej z odbiornikiem analogowym lub za pośrednictwem zintegrowanego cyfrowego odbiornika telewizyjnego (iDTV). W pierwszym okresie eksploatacji naziemnych sieci cyfrowych większość odbiorców korzystać będzie z dekoderek ze względu na wysoką cenę odbiornika cyfrowego. Zarówno dekodery, jak i odbiorniki iDTV może funkcjonować równocześnie jako element umożliwiający odbiór sygnałów zaszyfrowanych. Oznacza to, że operatorzy i dostawcy programów będą mieli możliwość oferowania usług płatnych i bezpłatnych.

Istnieje pogląd, że impulsem dla rozwoju telewizji naziemnej będzie oferta telewizji płatnej (pay TV). Zabezpieczenie przed korzystaniem przez odbiorców nieuprawnionych z płatnych usług programowych nosi nazwę dostępu warunkowego (CA) i jest realizowane za pomocą systemu danych szyfrowych „wbudowanych” w zespolony cyfrowy sygnał telewizyjny.

Stosowanie systemu dostępu warunkowego powinno stanowić element wzbogacający zakres oferowanych usług i nie powinno być wprowadzane w sposób zagrażający interesom ogółu odbiorców. W oparciu o przykład funkcjonujących platform satelitarnych można przewidzieć, że operatorzy telewizji płatnej mogą przejawiać tendencję do oferowania odbiorcom wyposażenia w przystawki STB lub odbiorniki iDTV, funkcjonujące wyłącznie w ich systemie, wymuszając w ten sposób „wierność” swoich klientów.

Interoperatywność urządzeń odbiorczych oferowanych przez różnych producentów, dostawców programów i usług lub operatorów konkurujących platform cyfrowych jest podstawowym warunkiem ochrony interesu publicznego i powinna być przedmiotem odpowiednich uregulowań technicznych i prawnych.

F. Koncentracja kapitałowa i programowa na polskim rynku audio-wizualnym

Radio w Polsce cieszy się dużym uznaniem społecznym, a jego udział w rynku reklamy jest stały. Największa część rynku reklamowego dzielona jest przez stacje o zasięgach ogólnopolskich – Radio RMF FM, Radio Zet i Polskie Radio S.A.

Co roku wzrasta liczba stałych słuchaczy lokalnych stacji radiowych, do około 25% w 2000 roku. Jednak udział stacji lokalnych w rynku reklamy jest dużo niższy, a problemy z finansowaniem działalności pozostają ogromne. W tej sytuacji lokalne stacje radiowe poszukują kapitału zewnętrznego, czyli nowego inwestora strategicznego.

Na rynku radiowym zaobserwować można postępujący proces koncentracji kapitałowej, rozpoczęty przez Zjednoczone Przedsiębiorstwa Rozrywkowe S.A. Spółka ZPR S.A. kontroluje bezpośrednio lub pośrednio 11 spółek posiadających koncesje na nadawanie programów w 18 miastach.

Spółka ZPR S.A. zainteresowana jest nadawcami lokalnymi działającymi w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców. Swoją sieć do niedawna opierała na działalności trzech wiodących stacji: w Warszawie, Poznaniu i Wrocławiu. Obecnie wprowadzona została silna identyfikacja sieci poprzez wspólne logo dla wszystkich stacji oraz sformatowanie programu poprzez wspólne bloki: informacyjne, programowe, muzyczne. Wprowadzono zmiany organizacyjne, likwidując wielopoziomowość w zarządzaniu, między innymi poprzez likwidację zarządów spółek w Poznaniu i Wrocławiu. Spółka ZPR S.A. jest zainteresowana zwiększaniem zaangażowania kapitałowego w stacjach należących do holdingu, bowiem pakiet kontrolny pozwala na podejmowanie decyzji w działalności ekonomicznej i programowej. Tylko wtedy istnieje gwarancja ujednolicenia w dużym zakresie formatu stacji, ramówki, co z kolei umożliwia dotarcie do jednorodnej grupy odbiorców i wzrost zainteresowania ze strony potencjalnych reklamodawców.

Spółce AGORA S.A. udało się skupić 14 stacji lokalnych. W większości są to stacje nabyte poprzez przejmowanie udziałów w strukturach już funkcjonujących.

AGORA S.A. dąży do ujednoliconego sformatowania programowego stacji w celu stworzenia programu o charakterze muzycznym. Zdaniem AGORA S.A. program jest dostosowywany do oczekiwań muzycznych słuchaczy. Lokalność stacji została ograniczona i sprowadza się do dzienników z dominującą tematyką lokalną, informacji kulturalnych, informacji dla kierowców oraz pogody. Zmniejszono zatrudnienie w poszczególnych stacjach.

W listopadzie 1997 roku została powołana Spółka Producentka PLUS. Założycielami jej było 15 rozgłośni diecezjalnych. Do spółki przystąpił Episkopat Polski. Jest to sieć otwarta dla nowych stacji chcących skorzystać z logo identyfikacyjnego PLUS, ze wspólnych bloków programowych, informacyjnych oraz ze wspólnej sprzedaży czasu antenowego.

O powodzeniu przedsięwzięcia świadczy fakt, że kolejne stacje diecezjalne przystępując do współpracy występują z wnioskami nie tylko o zmianę nazwy programu, lecz również o umożliwienie emisji reklamy w maksymalnie dopuszczalnej wysokości, czyli 15% dziennego czasu nadawania. Aktualnie prowadzona jest kampania reklamowa spółki producenckiej PLUS, której zadaniem jest promocja radia o zasięgu ogólnopolskim z lokalnymi częstotliwościami.

Proces ponownego udzielania koncesji sprzyja wzrostowi zainteresowania ze strony inwestorów i zmianom własnościowym w lokalnych stacjach radiowych. Różne grupy

kapitałowe próbują obecnie skupić mniejszych nadawców lokalnych lub są zainteresowane takim działaniem.

Spółka giełdowa Yawal zajmująca się dotychczas przede wszystkim produkcją elementów budowlanych, zawiązała 4 spółki związane z rynkiem medialnym. Najważniejszą częścią nowej struktury została spółka Y-Radio sp. z o.o., której celem jest zorganizowanie sieci lokalnych stacji radiowych. Założono stworzenie takiej sieci ze zwartym programem radiowym w ciągu 2 lat. „Yawal” zamierza realizować swoje plany dzięki partnerskiemu porozumieniu z notowaną na giełdzie Grupą Medialną Chemiskór S.A. - 4 MEDIA. Chemiskór S.A. po całkowitej zmianie profilu działalności, opracował plan rozwoju spółki wchodzącej w skład grupy – Regionalnych Rozgłośni Radiowych S.A.

Idea Regionalnych Rozgłośni Radiowych S.A. została oparta na strukturze złożonej ze spółek zależnych lub stowarzyszonych z RRR S.A. Docelowo założono większościowe udziały w spółkach, co ma umożliwić wypromowanie profilu radia i zwiększyć szansę na pozyskanie reklamodawców.

Planów budowy radiowej grupy nie kryje spółka Eurozet, właściciel Radia ZET i 50 % udziałowiec „Radiostacji” – spółki produkującej program dla koncesjonariusza Związku Harcerstwa Polskiego.

Na rynku radiowym pojawił się też nowy poważny inwestor finansowy – amerykański fundusz inwestycyjny Advent, który posiadając udziały w spółce Eurozet, jest zainteresowany wejściem do warszawskiego Radia Kolor.

Stacje lokalne łącząc się z silniejszymi podmiotami gospodarczymi liczą nie tylko na zasilanie w dodatkowy kapitał i większe przychody pozyskiwane z reklam, lecz także na fachowość, szkolenia, doradztwo w formatowaniu programu.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji dostrzega trudną sytuację lokalnych nadawców radiowych działających na tzw. płytkich rynkach reklamowych w warunkach konkurencji.

Krajowa Rada jest przychylna różnym formom integracji, o czym świadczy m.in. wyrażanie zgody na zmiany własnościowe w koncesjonowanych spółkach. W ostatnich pięciu latach zmiany objęły 27% spółek wykonujących koncesje, przy czym KRRiT podjęła 21 decyzji pozwalających na wejście inwestora strategicznego.

Jednak Krajowa Rada obserwując skalę koncentracji kapitałowej, nie zamierza ułatwiać tworzenia sieci jednolitych pod względem programowym. W nowym procesie koncesyjnym zabezpieczeniem przed tego rodzaju dążeniami będą szczegółowo sprecyzowane warunki programowe dotyczące lokalności stacji. Krajowa Rada stosuje zasadę, że w trakcie obowiązywania koncesji nie może dojść do wymiany ponad połowy składu właścicielskiego spółki, a zgoda na przekroczenie progów większościowych może być wyrażona wyłącznie w sytuacjach wyjątkowych.

Zachodzące zmiany na rynkach lokalnej radiofonii nie ominęły także rozgłośni akademickich i samorządowych. Rozgłoszenie akademickie zaczynają prowadzić działalność komercyjną. KRRiT uważa, że nadawcy akademicy tworzący radia niszowe w ramach procesu dydaktycznego, korzystające z uczelnianego sprzętu i dotacji państwowych, nie powinni zmierzać w kierunku komercji. Krajowa Rada oczekując na wnioski akademickich nadawców radiowych, będzie z dużą ostrożnością podchodziła do wszelkich inicjatyw zakładających komercjalizację stacji. Przykładem jest odmowa wyrażenia zgody na zwiększenie limitu reklam dotycząca wniosku złożonego przez krakowskie, akademickie Radio „Rak”.

Przyznane przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji koncesje na radia samorządowe były odpowiedzią na zapotrzebowanie znacznej części społeczeństw lokalnych. Radia miały służyć aktywizacji i konsolidacji społeczności lokalnych. Jednocześnie miały prezentować społeczny i kulturalny dorobek regionów.

Od pewnego czasu kategoria nadawców samorządowych budziła wątpliwości KRRiT ze względu na liczne skargi słuchaczy, w związku z brakiem obiektywizmu i rzetelności dziennikarskiej. Zarzuty te stały się podstawą postępowań prowadzonych przez KRRiT.

W nowym procesie koncesyjnym radia samorządowe będą musiały zmienić formułę własnościową. Po zmianie przepisów dotyczących samorządów posiadaczem koncesji mogą być wyłącznie spółki prawa handlowego.

II. DZIAŁALNOŚĆ PROGRAMOWA NADAWCÓW

A. Oferta programowa i widownia nadawców telewizyjnych w 2000 roku

1. Oferta programowa telewizji

- **Oferta globalna**

Globalna oferta programowa: telewizja publiczna (TVP1, TVP2) i telewizje koncesjonowane (POLSAT, TVN, TV4, CANAL+ POLSKA – kodowany) przedstawia się następująco:

W 2000 roku nadano łącznie: 48 166 godzin

Informacja	2 378	5%
Publicystyka	2 040	4%
Edukacja	2 222	5%
Religia	316	1%
Widowiska teatralne i inne formy udratyzowane	207	Poniżej 1%
Film	24 963	52%
Rozrywka	8 075	17%
Muzyka poważna	100	Poniżej 1%
Sport	1 809	4%
Autopromocja	2 597	5%
Reklama	2 900	6%
Inne	91	Poniżej 1%
<i>W tym: Rozłączona sieć Programu 2</i>	467	1%

W 2000 roku sześciu naziemnych nadawców telewizyjnych wyemitowało globalnie 48 166 godzin programu telewizyjnego. Stanowi to wzrost o 1.815 godzin w stosunku do 1999 roku i o 4.000 do 1998 roku. Średni dla tych sześciu nadawców dobowy czas nadawania wynosił około 22 godzin. Największy udział w wydłużeniu dobowego czasu emisji programów telewizyjnych miał program TV4 (do kwietnia 2000 roku NASZA TV) ze zwiększeniem o 16% w stosunku do roku poprzedniego i TVP2 o 5%. Trzej nadawcy koncesjonowani: TVN, CANAL+ Polska i POLSAT nadawali prawie całodobowe programy, TVP2 średnio 20 godzin na dobę, TVP1 nieco ponad 21 godzin.

W tym wydłużonym czasie nadawania zwiększyła się liczba godzin emisji audycji edukacyjnych (o 800 godz.), rozrywkowych (ponad 1.200 godzin), audycji informacyjnych (180 godzin), filmu (82 godziny) oraz autopromocji i reklamy.

Podobnie jak w latach poprzednich w całościowej ofercie programowej omawianych nadawców przeważały filmy fabularne, seriale, telenowele (w tym dokumentalne), sitcomy i filmy dokumentalne.

Nadal fundamenty oferty programowej stanowiły 2 gatunki telewizyjne: film i rozrywka, zajmując łącznie 69% udziału w całości wszystkich programów. W porównaniu z 1999 rokiem w ramach tych gatunków nastąpiły w rocznym czasie nadawania jedynie drobne przesunięcia: strata dwóch punktów procentowych w filmie i powiększenie o 2% udziału audycji rozrywkowych. Obok audycji rozrywkowych obserwowaliśmy w ubiegłym roku wzrost godzin a zarazem procentowego udziału w rocznym czasie nadawania audycji edukacyjnych (+2%). U wszystkich nadawców odnotowano spadek udziału w programach audycji publicystycznych.

Najwyższy udział premier w rocznym czasie nadawania miał miejsce w programach telewizji publicznej: w TVP1 84% (2% mniej w stosunku do ubiegłego roku) i w TVP2 72% (o 10% mniej). Nadawcy koncesjonowani nadali od 48% (TV4) do 69% audycji premierowych, a telewizja kodowana CANAL+ 25%.

• **Oferta programowa telewizji publicznej**

	TVP1		TVP2	
Liczba godzin emisji ogółem	7 630		7 220	
Informacja	580	8%	793	11%
Publicystyka	1 060	14%	370	5%
Edukacja	1 262	17%	451	6%
Religia	163	2%	82	1%
Widowiska teatralne i inne formy udratyzowane	76	1%	119	2%
Film	2 842	37%	2 803	39%
Rozrywka	579	8%	938	13%
Muzyka poważna	12	<i>Poniżej 1%</i>	86	1%
Sport	455	6%	392	5%
Autopromocja	317	4%	391	5%
Reklama	284	4%	328	5%
<i>Rozłączna sieć Pr.2</i>			467	6%

• **Oferta programowa telewizji koncesjonowanych**

	POLSAT		TVN		TV4		CANAL+	
Całość emisji	8 330	100%	8 784	100%	7 501	100%	8 701	100%
Informacja	495	6%	265	3%	245	3%	-	0%
Publicystyka	51	1%	330	4%	83	1%	146	2%
Edukacja	184	2%	163	2%	93	1%	69	1%
Religia	58	1%	-	0%	13	<i>Poniżej 1%</i>	-	0%
Widowiska teatralne i inne formy udratyzowane	12	0%	-	0%	-	0%	-	0%
Film	4 069	49%	3 787	43%	4 034	54%	7 428	85%

Rozrywka	2 105	25%	2 672	30%	1 653	22%	128	1%
Muzyka poważna	-	0%	-	0%	2	Poniżej 1%	-	0%
Sport	173	2%	55	1%	181	2%	553	6%
Autopromocja	587	7%	315	4%	629	8%	358	4%
Reklama	505	6%	1 197	14%	568	8%	18	Poniżej 1%
Inne	91	1%	-	0%	-	0%	-	0%

• **Preferowane gatunki programowe**

TVP1	TVP2	POLSAT	TVN	TV4	CANAL+
Film: 42%	Film: 39%	Film: 49%	Film: 43%	Film: 54%	Film: 85%
Edukacja: 17%	Rozrywka: 13%	Rozrywka: 25%	Rozrywka: 30%	Rozrywka: 22%	Sport: 6%

Reasumując:

W 2000 roku najwięksi nadawcy telewizyjni umacniali swoje dotychczasowe pozycje w zakresie oferty programowej. Jeśli spojrzymy na ten proces poprzez pryzmat gatunkowy, to obserwujemy z jednej strony wzrost w telewizji publicznej audycji edukacyjnych i równoczesny ich spadek w telewizjach koncesjonowanych, z drugiej zaś spadek oferty rozrywkowej w publicznej i jej znaczący wzrost w koncesjonowanej. Następowala ewolucja struktury gatunkowej TVP1, polegająca na zmniejszeniu procentowego udziału filmu i rozrywki a zwiększeniu audycji edukacyjnych i sportu. O ile w 1999 roku program ten był skonstruowany przede wszystkim z filmu, publicystyki i rozrywki, to w 2000 roku dominantę stanowiły nadal film, ale na drugim miejscu edukacja, a na trzecim – publicystyka. Program drugi telewizji publicznej był wprawdzie bardziej stabilny, choć i tu zaobserwowano również spadek rozrywki i audycji publicystycznych, a wzrost edukacji. Na poziomie 1999 roku pozostał w obu programach udział w rocznym czasie nadawania audycji informacyjnych, religijnych, muzyki poważnej i widowisk teatralnych. Telewizje koncesjonowane mocno zaznaczyły swój rozrywkowy charakter. W Polsce udział audycji rozrywkowych wzrósł o 2%, w TVN o 4%, w TV4 o 15%. Nadawcy koncesjonowani utrzymali profil filmowo – rozrywkowy. Te dwa gatunki budowały w 74% program Polsatu, 73% - TVN , 76% - TV4 i 91% - CANAL+ Polska.

• **Informacja w telewizji publicznej**

	Dzienniki	Transmisje/retransmisje z obrad Sejmu, Senatu	Ogółem
TVP1	554 96%	26 4%	580 100%
TVP2	330 42%	463 58%	793 100%

Udział audycji informacyjnych w rocznym czasie nadawania i ich struktura wewnętrzna od kilku lat są na zbliżonym poziomie. Odnotować można jednak wzrost informacji w TVP2 (o 50 godz.). Oznacza to, że z wydłużenia dobowego czasu nadawania gros zagospodarowały audycje informacyjne, a konkretnie transmisje/retransmisje z obrad Sejmu i Senatu. Program 1 przekazywał informacje zawarte przede wszystkim w dziennikach, które zajmowały średnio ponad 1,5 godziny dziennie o stałych porach (Wiadomości, Teleexpress i część informacyjna Monitora Wiadomości). W programie drugim dzienniki zajmowały dziennie niespełną godzinę i były emitowane w przedpołudniowym paśmie i w trzykrotnych wydaniach Panoramy.

• Publicystyka

	społeczna	polityczna	ekonomiczna	kulturalna	rolna	międzynarodowa	inna	Razem
TVP1	331	186	22	241	222	51	7	1 060
TVP2	152	65	3	119	6	25	-	370
Razem telewizja publiczna	483	251	25	360	228	76	7	1 430
%	34%	18%	2%	25%	16%	5%	Poniżej 1%	100%
POLSAT	19	-	-	11	-	-	21	51
TVN	235	73	21	1	-	-	-	330
TV4	34	-	-	49	-	-	-	83
Razem telewizja koncesjonowana nie kodowana	288	73	21	61	-	-	21	464
%	62%	16%	5%	13%	0%	0%	5%	100%
CANAL+	-	-	-	119	-	-	27	146
Ogółem liczba godzin	771	324	46	540	228	76	55	2 040
%	38%	16%	2%	26%	11%	4%	3%	100%

W globalnej ofercie wszystkich omawianych nadawców odnotowano w 2000 roku znaczący (ponad 1.000 godz.) spadek audycji publicystycznych. Dotyczy to w największym stopniu TV4 (ponad 700 godz.), TVN (-161 godz.), a także w mniejszym, choć zauważalnym, stopniu TVP2 (-150 godz.) i TVP1 (- 50 godz.). Ponad 50% wszystkich audycji publicystycznych wyemitowano w telewizji publicznej. Zająły one 14% rocznego czasu nadawania w TVP1 i 5% w TVP2. W TVP1 audycje publicystyczne koncentrowały się przede wszystkim na problematyce społeczno-politycznej, kulturalnej i rolnej, przy czym te dwie ostatnie odnotowały istotny spadek w stosunku do roku poprzedniego (- 168 godzin). Natomiast program 2 preferował tematy społeczne i kulturalne. Z telewizji koncesjonowanych publicystyka jest dość wyraźnie widoczna jedynie w TVN. Wśród audycji publicystycznych, emitowanych o stałych porach były w TVP1: *Sprawa dla reportera*, *Zawsze po 21*, *Tygodnik polityczny Jedyńki*, *Gość Jedyńki*, *Forum*, *Monitor Wiadomości*, a w TVP2: *Ekspress*

reporterów, 7 dni – świat, Linia specjalna, Polaków portret własny, w TVN: Kropka nad i oraz w Polsacie: Polityczne graffiti.

Większość audycji publicystycznych (od 93% w TVN do 57% w TVP2) została wyprodukowana przez nadawców.

• **Edukacja**

	popularno- naukowe	poradnicze	inne	Razem
TVP1	425	601	236	1 262
TVP2	278	173	-	451
Razem telewizja publiczna	703	774	236	1 713
%	41%	45%	24%	100%
POLSAT	66	118	-	184
TVN	22	141	-	163
TV4	93	-	-	93
Razem telewizje koncesjonowane nie kodowane	181	259	-	440
%	41%	59%	0%	100%
CANAL+	67	2	-	69
Ogółem	951	1 035	236	2 222
%	43%	47%	13%	100%

Rok 2000 wykazał znaczący wzrost godzin w programach telewizji publicznej przeznaczonych na różne formy edukacji. Było to najbardziej widoczne w TVP1 i zmieniło format tego programu z filmowo – rozrywkowego na filmowo – edukacyjny. Dodatkowe godziny oferty edukacyjnej program 1 zagospodarował audycjami poradniczymi, zaś program 2 – popularno-naukowymi. U nadawców koncesjonowanych zaobserwować można było, wprawdzie powolny, ale jednak postępujący proces zmniejszania oferty edukacyjnej. Nastąpiło również upodobnienie między telewizją publiczną a koncesjonowaną co do rodzajów audycji edukacyjnych. O ile w 1999 roku telewizja publiczna wyróżniała się realizacją przede wszystkim audycji popularno-naukowych, to już w 2000 roku proporcje między tymi właśnie audycjami a audycjami poradniczymi były zbliżone do obrazu widocznego w programach koncesjonowanych, gdzie właśnie przeważają audycje poradnicze.

- **Religia**

	transmisje	publicystyka, informacja, edukacja	inne	Razem
TVP1	59	104	-	163
TVP2	21	61	-	82
Razem telewizja publiczna	80	165	-	245
%	33%	67%	0%	100%
POLSAT	-	43	15	58
TVN	-	-	-	-
TV4	-	11	2	13
Razem telewizja koncesjonowana nie kodowana	-	54	17	71
%	0%	76%	24%	100%
CANAL+	-	-	-	-
Ogółem	80	219	17	316
%	25%	69%	5%	100%

W 2000 roku liczba godzin audycji religijnych i transmisji pozostawała na niezmiennym poziomie w porównaniu z rokiem poprzednim. Zmieniły się jedynie proporcje między transmisjami uroczystości religijnych a innymi formami (publicystyka, informacja i edukacja religijna) na rzecz tych ostatnich. Nadal prawie 80% całości audycji religijnych zostało nadanych w telewizji publicznej. Z nadawców koncesjonowanych stałe pozycje religijne zawiera program POLSAT-u.

- **Widowiska teatralne i inne formy udratyzowane**

	teatr telewizji	opera	balet	musical	audycje poetyckie	inne	Razem
TVP1	65	1	-	-	10	-	76
TVP2	66	24	-	-	29	-	119
Razem telewizja publiczna	131	25	-	-	39	-	195
%	67%	13%	0%	0%	20%	0%	100%
POLSAT	-	-	-	-	11	1	12
TVN	-	-	-	-	-	-	-
TV4	-	-	-	-	-	-	-

Razem telewizja koncesjonowana nie kodowana	-	-	-	-	11	1	12
%	0%	0%	0%	0%	92%	8%	100%
CANAL+	-	-	-	-	-	-	-
Ogółem	131	25	-	-	50	1	207
%	63%	12%	0%	0%	24%	Poniżej 1%	100%

Widowiska teatralne i inne formy udratyzowane zajęły ułamek procenta rocznego czasu nadawania programów. O ich prezentacji możemy mówić tylko w przypadku telewizji publicznej i przyczynkowo w programie Polsat-u.

W omawianym roku odnotować można większą różnorodność oferty teatralnej, a zwłaszcza pokazanie się na ekranach telewizji publicznej innych form udratyzowanych: widowisk operowych i audycji poetyckich. Prym wiedzie tu TVP2, w którym nadano 24 godziny słynnych oper i prawie 30 – audycji poetyckich.

- **Film**

	film fabularny: jednostkowy, seriale, serie, animowany	film dokumentalny: serie, seriale, telenowele, reality show, reportaże	Razem
TVP1	2 623	219	2 842
TVP2	2 635	168	2 803
Razem telewizja publiczna	5 258	387	5 645
%	93%	7%	100%
POLSAT	4 021	48	4 069
TVN	3 708	79	3 787
TV4	3 878	156	4 034
Razem telewizja koncesjonowana nie kodowana	11 607	283	11 890
%	98%	2%	100%
CANAL+	6 778	650	7 428
Ogółem	23 643	1 320	24 963
%	95%	5%	100%

Obecność tego gatunku w programach telewizyjnych w 2000 roku globalnie na poziomie ubiegłego roku, utrzymują nadal pozycję dominującą. U niektórych nadawców, jak: TVP2, POLSAT i CANAL+ zyskał on dodatkowe godziny (około 490), u innych stracił: TVP1 (-322 godz.) i TV4 (-112 godzin).

Formy fabularne: filmy długometrażowe, seriale, serie, animacje były domeną telewizji koncesjonowanych. Czas emisji filmów długometrażowych w stosunku do roku poprzedniego najbardziej wzrósł w TV4 (o 19% w stosunku do czasu emisji filmu w roku poprzednim), w TVN (o 14%), w TVP1 (o 12%) i TVP2 (o 9%). Formy animowane były zasadniczo na niezmiennym poziomie, z wyjątkiem CANAL+, gdzie wzrosły o 12%. Seriale telewizyjne znacząco wzrosły w programie POLSAT (o 300 godz.) i TVP2 (o 490 godz.), zmalały natomiast w TVN.

W dziedzinie filmu dokumentalnego wzmocniły pozycję telenowele dokumentalne (Pierwszy krzyk, Nieparzyści, Lecznica pod św. Franciszkiem, Klinika cudów w TVP1, Szpital Dzieciątka Jezus, Kawaleria powietrzna w TVP2, Centrum nadziei w TVN). Pojawił się nowy gatunek telewizyjny tzw. reality show, który był prezentowany przez Agenta w TVN i Ryzykantów w TVP1. W telewizji publicznej przez cały rok trwała silna ekspansja filmu dokumentalnego, emitowanego najczęściej w ramach określonych cykli: Czas na dokument, Miej oczy szeroko otwarte i Kontrowersyjny dokument w TVP1 i Polska bez fikcji, Złota 12 polskiego dokumentu oraz Wędrówki z dinozaurami w TVP2.

Kraje produkcji oferty filmowej (bez dokumentu)

	polska	pozostała europejska	USA	południowo amerykańska	inna	Razem
TVP1	467	604	1 281	99	172	2 623
TVP2	789	540	1 016	29	261	2 635
Razem telewizja publiczna	1 256	1 144	2 297	128	433	5 258
%	24%	22%	44%	2%	8%	100%
POLSAT	410	273	2 327	742	269	4 021
TVN	56	215	2 299	951	187	3 708
TV4	40	175	3 168	94	401	3 878
Razem telewizje koncesjonowane nie kodowane	506	663	7 794	1 787	857	11 607
%	4%	6%	67%	15%	7%	100%
CANAL+	1 611	820	4 107	33	207	6 778
%	24%	12%	60%	poniżej 1%	3%	100%
Ogółem	3 373	2 627	14 198	1 948	1 497	23 643
%	14%	11%	60%	8%	6%	100%

W ofercie filmowej sześciu największych nadawców przeważały produkcje amerykańskie. W stosunku do roku poprzedniego wzrosły one o 4%. Tradycyjnie największy udział miały one w telewizjach koncesjonowanych: od 58% w Polsce, 62% w TVN do 82% w TV4. Jedynie w telewizji publicznej proporcje między produkcją europejską a amerykańską były na korzyść tej pierwszej. Najbardziej „proeuropejska” była telewizyjna dwójka. Szczątkowo produkcje europejskie zaistniały w TV4 i TVN. Wprawdzie powoli, ale systematycznie, zwiększał udział obrazów polskich i pozostałych europejskich w swojej

ofercie filmowej POLSAT. Produkcje południowoamerykańskie (przede wszystkim seriale i telenowele) umacniały nadal swoją pozycję w ofercie filmowej TVN i POLSAT.

Europejskie kraje produkcji oferty filmowej (bez dokumentu)

	polska	angielska	francuska	niemiecka	włoska	razem
TVP1	467	280	188	71	65	1 071
TVP2	789	182	152	119	87	1 329
Razem telewizja publiczna	1 256	462	340	190	152	2 400
%	52%	19%	14%	8%	6%	100%
POLSAT	410	183	65	11	14	683
TVN	56	113	44	13	45	271
TV4	40	42	67	60	6	215
Razem telewizja koncesjonowana nie kodowana	506	338	176	84	65	1 169
%	43%	29%	15%	7%	6%	100%
CANAL+	1 611	512	246	49	13	2 431
%	66%	21%	10%	2%	1%	100%
Ogółem	3 373	1 312	762	323	230	6 000
%	56%	22%	13%	5%	4%	100%

Wśród europejskich krajów produkcji dominowały dzieła produkcji polskiej: najliczniej w ofercie CANAL+, POLSAT i telewizji publicznej. Rzadko występowały one w TVN i TV4, którzy to nadawcy chętniej sięgali do produkcji angielskich, francuskich i niemieckich.

• **Rozrywka**

	muzyka rozrywkowa	widowiska artystyczne	kabaret, satyra	teleturnieje	talk show	inne	razem
TVP1	159	136	38	187	59		579
TVP2	116	266	152	353	51	-	938
Razem telewizja publiczna	275	402	190	540	110	-	1 517
%	18%	26%	13%	36%	7%	0%	100%
POLSAT	1 426	6	81	43	55	494	2 105
TVN	76	86	142	159	317	1 892	2 672
TV4	1 550	-	-	79	-	24	1 653

Razem telewizje koncesjonowane nie kodowane	3 052	92	223	281	372	2 410	6 430
%	47%	1%	3%	4%	6%	37%	100%
CANAL+	52	-	76	-	-	-	128
Ogółem	3 379	494	489	821	482	2 410	8 075
%	42%	6%	6%	10%	6%	30%	100%

W 2000 roku POLSAT i TVN nadal umacniały pozycje liderów w dziedzinie rozrywki, zwiększając liczbę i czas nadawania audycji rozrywkowych (TVN o 14% więcej audycji rozrywkowych w stosunku do ubiegłego roku, POLSAT o 13%). Natomiast oba programy telewizji publicznej zmniejszyły znacząco w skali roku czas nadawania audycji rozrywkowych. W wewnętrznej strukturze gatunkowej wszyscy nadawcy zmniejszyli udział muzyki rozrywkowej, kabaretu i audycji satyrycznych. W zamian za to zwiększono liczbę godzin talk show i w telewizji publicznej – teleturniejów. Generalnie telewizyjną rozrywkę spełnia nadal głównie muzyka rozrywkowa, nadawane po północy niejednorodnie gatunkowo audycje rozrywkowe i talk show. Od tego ogólnego obrazu odbiega telewizja publiczna z dominantą teleturniejów (często o charakterze edukacyjnym), widowisk artystycznych (zwłaszcza w TVP2) i ze znacznie mniejszym niż u nadawców koncesjonowanych udziałem muzyki rozrywkowej.

- **Muzyka poważna**

Systematycznie spadała oferta dla miłośników muzyki poważnej. Ograniczyła się ona do TVP2, gdzie transmitowano znaczące wydarzenia muzyczne, jak Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Fryderyka Chopina, koncerty brandenburskie Jana Sebastiana Bacha, przeboje muzyki klasycznej itd.

- **Sport**

	magazyny	transmisje	inne	razem
TVP1	123	332		455
TVP2	157	235	-	392
Razem telewizja publiczna	280	567	-	847
%	33%	67%	0%	100%
POLSAT	83	87	3	173
TVN	15	40	-	55
TV4	99	82	-	181
Razem telewizje koncesjonowane nie kodowane	197	209	3	409
%	48%	51%	1%	100%

CANAL+	175	360	18	553
Ogółem	652	1 136	21	1 809
%	36%	63%	1%	100%

W 2000 roku nieznacznie wzrosła ogółem liczba godzin emisji sportowych. Największy w tym udział miał program pierwszy telewizji publicznej, zwiększając o 187 godzin czas transmisji sportowych. W sumie w obu programach dominowały transmisje z Mistrzostw Europy w piłce nożnej EURO 2000 oraz Igrzyska Olimpijskie SYDNEY 2000. Dotychczasowy potentat sportowy, czyli CANAL+ zmniejszył ogółem o 40 godz. liczbę audycji sportowych (- 75 godzin magazynów sportowych i + 34 transmisji sportowych). Sport „na żywo” górował w telewizji publicznej, CANAL+ i TVN.

• **Audycje dla dzieci i młodzieży**

	edukacja	rozrywka	religia	sport	teatr	film	Inne	razem
TVP1	201	185	42	-	8	374	-	810
TVP2	84	33	-	4	21	158	-	300
Razem telewizja publiczna	285	218	42	4	29	532	-	1 110
%	26%	20%	4%	poniżej 1%	3%	47%	0%	100%
POLSAT	110	103	-	-	-	504	4	721
TVN	58	35	-	-	-	821		914
TV4	2	-	-	-	-	500		502
Razem telewizje koncesjonowane nie kodowane	170	138	-	-	-	1 825	4	2 137
%	8%	6%	0%	0%	0%	85%	poniżej 1%	100%
CANAL+	-	-		-	-	1 076		1 076
Ogółem	455%	356	42	4	29	3 433	4	4 323
%	11%	8%	1%	poniżej 1%	poniżej 1%	79%	poniżej 1%	100%

Filarem propozycji programowych skierowanych do dzieci i młodzieży był film. Najbardziej zróżnicowaną ofertę proponowała telewizja publiczna, sięgając dość często po audycje edukacyjne, rozrywkowe, religijne i teatr dla dzieci. Najdłużej przyciągał dzieci przed ekrany program CANAL+.

• **Profile programowe poszczególnych nadawców: podobieństwa i różnice**

Oba programy telewizji publicznej, POLSAT, TVN i TV4 mają charakter uniwersalny. Zdecydowany profil filmowy ma CANAL+ Polska. Zasadniczym składnikiem nadającym programom telewizyjnym odrębną właściwość jest udział w nich filmu i rozrywki. Wynosi on w przypadku telewizji koncesjonowanych zawsze powyżej 70%, zaś w telewizji

publicznej oscyluje w granicach 50% (TVP2) i 45% (TVP1). W programach nadawców koncesjonowanych na drugim, znaczącym co do wielkości udziału, miejscu jest zawsze rozrywka. W telewizji publicznej zachowuje ona w Programie 2 taką samą pozycję, ale w Programie 1 ustępuje publicystyce i edukacji. Ma też inny ciężar gatunkowy. O ile w telewizji koncesjonowanej jest to przede wszystkim muzyka rozrywkowa, to w telewizji publicznej – teleturnieje, widowiska artystyczne, kabaret oraz satyra. Najbardziej jednak widoczne różnice w programach są na poziomie udziału gatunków informacyjno-publicystycznych, edukacyjnych i artystycznych. W telewizjach koncesjonowanych ich udział w rocznym czasie nadawania nie przekracza 10% (Polsat – 10%, TVN – 9% i TV4 – 5%), natomiast w TVP1 wynosi 42%, a w TVP2 – 25%. Kiedy prześledzimy kolejno struktury gatunkowe, to w programach koncesjonowanych nie odnotujemy obecności muzyki poważnej, widowisk teatralnych i innych form udratyzowanych oraz audycji religijnych (oprócz Polsat-u). Telewidz, szukając informacji i publicystyki, mógł je znacznie częściej znaleźć w telewizji publicznej, która przeznaczyła na nie 16% w TVP2 i 12% w TVP1. W Polsce i TVN zajęły one po 7% rocznego czasu nadawania, a w TV4 – 4%. Kolejnym komponentem programu odróżniającym telewizję publiczną od koncesjonowanej jest udział audycji edukacyjnych. Wzrastają one sukcesywnie w telewizji publicznej, zwłaszcza w jej programie pierwszym, sytuując edukację na drugim miejscu, a pozostają na niezmiennym poziomie w programach nadawców koncesjonowanych (oprócz Polsat-u gdzie odnotowano wręcz spadek).

W ogólnopolskich programach telewizji publicznej różnice polegają na tym, że w „Jedynce” dominuje edukacja i publicystyka, a w „Dwójce” rozrywka oraz informacja.

W przypadku telewizji koncesjonowanych różnice w strukturze gatunkowej wydają się być prawie niewidoczne i sprowadzają się właściwie do wewnętrznych proporcji między informacją a publicystyką. Istota odmienności każdego z tych programów tkwi więc nie w jego konstrukcji, strukturze gatunkowej a w oferowanych walorach artystycznych, rozrywkowych, poznawczych całości oferty programowej i charakterystycznych pozycjach flagowych indentyfikujących program.

2. Programy regionalne Telewizji Polskiej S.A.

W 2000 roku liczba programów regionalnych rozpowszechnianych przez oddziały terenowe Telewizji Polskiej S.A. nie zmieniła się. Wprawdzie Oddział Terenowy w Gdańsku utworzył redakcję lokalną w Olsztynie, która od lipca 2000 roku przygotowuje 10 minutową audycję informacyjną dla powstałego po reformie administracyjnej kraju województwa mazursko-warmińskiego, zaś OTV Katowice utworzył redakcję w Opolu, która od 17 stycznia 2000 roku nadaje od poniedziałku do piątku 20-minutowy program dla województwa opolskiego, lecz o tych audycjach jako samodzielnych programach regionalnych na razie mówić nie można. Są to co najwyżej załączki przyszłych pełnowymiarowych programów regionalnych.

Każdy z 12 programów regionalnych składał się, podobnie jak w 1999 roku, z pasm programu własnego oddziału (część programu zestawiana przez oddział samodzielnie) i z uzupełniających go wspólnych dla 12 oddziałów terenowych pasm programowych. Średni roczny czas nadawania programu regionalnego każdego z oddziałów wyniósł w ubiegłym roku 6181,6 godzin, a średni czas dobowy blisko 17 godzin.

- **Program wspólny w programie regionalnym**

Program wspólny, podobnie jak w 1999 roku, zestawiany był przez Biuro Oddziałów Terenowych w Warszawie we współpracy ze wszystkimi oddziałami terenowymi, a następnie drogą satelitarną przesyłany do 12 oddziałów terenowych. W 2000 roku zestawiono 4708 godzin programu wspólnego, który prawie w całości włączany był do każdego z programów regionalnych, stanowiąc jego zasadniczą część. Udział programu wspólnego w poszczególnych programach regionalnych wynosił od 71% do 75 % łącznego czasu nadawania.

Program wspólny 12 oddziałów terenowych		
Rodzaje audycji	liczba godz.	procent
informacja	10,6	0,2%
publicystyka	639	13,6%
edukacja	479,3	10,2%
religia	55,9	1,2%
widowiska teatralne i inne formy dramatyzowane	22,6	0,5%
film	2347	50%
rozrywka	226,6	4,8%
muzyka poważna	65,1	1,3%
sport	303,7	6,4%
autopromocja, zwiastuny	254,2	5,3%
reklama	109,2	2,3%
inne	195,3	4,1%

Podobnie jak w 1999 roku najwięcej godzin programu wspólnego przeznaczono na film - aż 50% rocznego czasu nadawania. Choć film zajmuje nadal najwięcej miejsca w programie, jego udział zmniejszył się o prawie 20% w stosunku do roku 1999. Filmy fabularne stanowiły 36,5 % programu, a filmy dokumentalne - 13,3 %. Filmy fabularne to w przeważającym procencie telenowele i filmy animowane. Filmy kinowe czy telewizyjne były niewielką częścią oferty filmowej programu wspólnego.

W 2000 roku zdecydowanie wzrósł udział audycji publicystycznych w programie. W stosunku do 1999 roku (2% programu) nastąpił blisko 9-krotny wzrost liczby godzin tych audycji. W audycjach publicystycznych obecna była przede wszystkim tematyka społeczna, w mniejszym wymiarze czasowym kulturalna, rolno, międzynarodowa, a w minimalnym - polityczna i ekonomiczna.

Blisko dwukrotnie wzrosła liczba godzin audycji poświęconych sportowi. W programie wspólnym nadano bardzo zbliżoną do siebie liczbę godzin transmisji z imprez sportowych i magazynów.

W roku 2000 sporo czasu zajmowała w programie edukacja, choć w stosunku do 1999 roku jej udział nieco spadł. W obrębie tej kategorii więcej godzin przeznaczono na audycje popularnonaukowe niż poradnicze. Zmniejszono również liczbę godzin audycji rozrywkowych. W stosunku do 1999 roku ich udział zmalał o blisko 30%. Audycje rozrywkowe odznaczały się różnorodnością form - muzyka rozrywkowa, widowiska artystyczne, kabarety, teleturnieje, talk-show.

Widowiska teatralne nadal zajmowały znikomą część programu. Liczba godzin widowisk teatralnych wyniosła średnio ok. 2 godziny w miesiącu, a więc były one bardzo rzadką pozycją programu.

Dużą część programu zajmowała autopromocja, zwiastuny i zapowiedzi łącznie 5,4 % programu. Reklama zajęła tylko 2,3 % programu.

Wspólna część programów regionalnych miała charakter filmowo – publicystyczny, ze znaczącą przewagą filmu fabularnego.

• Program własny oddziałów terenowych TVP S.A.

Oddziały Terenowe	roczny czas nadawania programu własnego	informacja		publicystyka		edukacja	
		godz.	%	godz.	%	godz.	%
OTV Białystok	1587,3	200,6	12,6	333,5	21,0	210,5	13,3
OTV Bydgoszcz	1087,7	110,4	10,1	221,5	20,3	124,2	11,4
OTV Gdańsk	1306,4	91,4	7,0	594,4	45,5	66,4	5,1
OTV Katowice	1335,1	66,1	5,0	412,0	30,9	111,1	8,3
OTV Kraków	1189,9	118,3	9,9	370,0	30,8	101,1	8,4
OTV Lublin	1626,7	195	12,0	292,1	18,0	146	9,0
OTV Łódź	1691,8	201,6	11,9	479,1	28,3	173,0	10,2
OTV Poznań	1794,4	296,6	16,5	442,2	24,6	102,4	5,7
OTV Rzeszów	1058,2	168,9	16,0	308,9	29,2	43,4	4,1
OTV Szczecin	1149,1	150,5	13,1	401,3	35,0	38,6	3,4
OTV Warszawa	1684,5	303	17,0	397,5	22,3	140,8	7,9
OTV Wrocław	1805,6	356,8	19,8	324,4	18,0	43,3	2,4

Oddziały Terenowe	religia		widowiska teatralne i inne formy udramatyzowane		film		rozrywka	
	godz.	%	godz.	%	godz.	%	godz.	%
OTV Białystok	59,0	3,7	0	0	432,3	27,2	58,0	3,7
OTV Bydgoszcz	77,5	7,1	0	0	167,6	15,4	193,8	17,8
OTV Gdańsk	92,5	7,1	0	0	18,6	1,4	222,5	17,0
OTV Katowice	21,9	1,6	0	0	201,6	15,1	269,4	20,2
OTV Kraków	64,3	5,4	1,1	0,1	36,8	3,1	185,6	15,5
OTV Lublin	37,4	2,3	0	0	570,1	35,0	198,0	12,2
OTV Łódź	67,8	4,0	0	0	361,0	21,3	152,4	9,0
OTV Poznań	32,2	1,8	0	0	300,5	16,75	189,6	10,6
OTV Rzeszów	64,3	6,1	0	0	142,1	13,4	144,4	13,6
OTV Szczecin	60,3	5,3	0	0	107,0	9,3	211,8	18,5
OTV Warszawa	64,1	3,6	0,7	0,04	411,8	23,1	126,2	7,1
OTV Wrocław	25,5	1,4	5,7	0,3	501,0	27,7	226,24	12,5

Oddziały Terenowe	muzyka poważna		sport		autopromocja		reklama	
	godz.	%	godz.	%	godz.	%	godz.	%
OTV Białystok	7,8	0,5	51,3	3,2	212,8	13,4	21,5	1,4
OTV Bydgoszcz	7,8	0,7	65,7	6	104,2	9,5	15,0	1,3
OTV Gdańsk	17,8	1,4	86	6,6	70,3	5,4	46,5	3,6
OTV Katowice	38,2	2,9	99,8	7,5	64,9	4,9	50,1	3,8
OTV Kraków	26,0	2,2	44,8	3,7	194,0	16,2	47,9	4,0
OTV Lublin	1,3	0,08	55,1	3,4	113,2	7,0	18,5	1,1

OTV Łódź	10,2	0,6	77,9	4,6	123,3	7,30	45,5	2,7
OTV Poznań	33,2	1,9	151,1	8,4	162,8	9,1	83,8	4,7
OTV Rzeszów	39,5	3,7	132,6	12,5	10,2	1,0	3,9	0,4
OTV Szczecin	17,1	1,5	59,4	5,2	94,1	8,2	9,0	0,8
OTV Warszawa	3,8	0,2	69,1	3,9	122,9	7,3	44,6	2,5
OTV Wrocław	21,2	1,2	78,4	4,3	123,56	6,8	99,5	5,5

Analizując program oddziałów terenowych wzięto pod uwagę następujące rodzaje audycji: informacyjne, publicystyczne, edukacyjne, religijne, rozrywkowe, sportowe, widowiska teatralne, film, muzykę poważną, oprawę programu wraz z autopromocją i reklamę. Wszystkie wymienione audycje były obecne w programach własnych oddziałów, choć w różnym wymiarze czasowym. We wszystkich programach własnych wziętych razem najwięcej czasu poświęcono audycjom publicystycznym, filmowi, audycjom informacyjnym i rozrywkowym. Pozostałe rodzaje audycji były obecne w mniejszym wymiarze czasowym.

Najwięcej godzin w programie na audycje publicystyczne przeznaczyły oddziały w Gdańsku, Rzeszowie, Szczecinie i Katowicach. W oddziale w Gdańsku audycje te zajmowały prawie połowę czasu nadawania programu w 2000 roku. Podejmowano w nich tematykę społeczną, kulturalną, polityczną, ekonomiczną, rolną i – sporadycznie – międzynarodową. Problematyka społeczna zajmowała albo pierwsze albo drugie miejsce pod względem liczby wyemitowanych godzin w programach oddziałów. Inną najczęściej poruszaną w audycjach publicystycznych problematyką były zagadnienia związane z kulturą.

Film jako druga pod względem liczby godzin pozycja programów wypełnił – łącznie w 12 oddziałach - 3 250,4 godzin programu. Obecny w ofercie filmowej film dokumentalny zajął łącznie 2042,3 godziny. Filmów fabularnych, a były to przede wszystkim telenowele i filmy animowane, wyemitowano 1207,8 godzin. Najwięcej filmów fabularnych było w programie OTV Wrocław, Lublin, Warszawa oraz Łódź. Tego rodzaju filmu nie było wcale w programie własnym OTV Gdańsk, Kraków, Rzeszów i Szczecin. Film dokumentalny obecny był w programach wszystkich oddziałów, lecz w różnym wymiarze czasowym. Najwięcej godzin poświęcono mu w programie OTV Białystok, Lublin, Poznań i Warszawa.

Audycje informacyjne znalazły się dopiero na trzecim miejscu z łączną liczbą 2 259,2 godzin. Największy udział tych audycji odnotowano w programach OTV Wrocław, Warszawa, Poznań i Rzeszów, a najmniejszy w OTV Katowice, Gdańsk i Kraków.

Bardzo zbliżoną do audycji informacyjnych liczbę godzin miały audycje rozrywkowe, których łączny czas trwania w 2000 roku wyniósł 2177,9 godzin tj. o 81,2 godziny mniej niż wspomniane audycje informacyjne. Czas jaki zajęły audycje rozrywkowe w dużej części wypełniony był muzyką rozrywkową, która była znaczącą częścią programu 7 oddziałów (OTV Szczecin, Łódź, Lublin, Kraków, Bydgoszcz, Warszawa i Gdańsk) W niektórych oddziałach terenowych oferta rozrywkowa była dość różnorodna, gdyż obok muzyki rozrywkowej obecne były kabarety, teleturnieje, widowiska artystyczne i inne formy rozrywkowe. Najwięcej audycji rozrywkowych w swoim programie miały oddziały terenowe w Katowicach, Wrocławiu, Gdańsk i Szczecinie, a najmniej w Białymstoku i Warszawie.

W 2000 roku 12 oddziałów terenowych wyemitowało łącznie tylko 1300 godzin audycji edukacyjnych, co stanowi o 96 godzin mniej niż autopromocji. W programach własnych 8 oddziałów terenowych edukacja była realizowana głównie w formie poradników. Natomiast w programach 4 oddziałów terenowych audycje oświatowe i popularnonaukowe występowały w większym wymiarze czasowym niż audycje poradnikowe.

Sport prezentowany był głównie w magazynach i transmisjach z różnych wydarzeń, choć te ostatnie nie należały do częstych i zajmowały bardzo niewielki procent programu.

Łączny czas, jaki poświęcono sportowi w ubiegłym roku wyniósł 971 godzin. Największy udział w programie miał on w OTV Rzeszów i Poznań, najmniejszy zaś w OTV Kraków i Białystok.

W 2000 roku łączny czas trwania audycji religijnych wyniósł około 667 godzin. Audycje te przede wszystkim miały postać magazynów. W programach oddziałów terenowych w Krakowie, Rzeszowie, Warszawie i Bydgoszczy obecna była cotygodniowa transmisja mszy świętej. Pozostałe oddziały terenowe, wyłączając OTV Katowice, Szczecin i Poznań, okazjonalnie nadawały transmisji uroczystości religijnych bądź mszy świętych.

Oddziały terenowe w programach własnych na muzykę poważną przeznaczyły łącznie 224 godziny, co w porównaniu z rokiem 1999, oznacza spadek o 86 godzin. Jak niewielki był udział muzyki poważnej w programach oddziałów uwidacznia dopiero jej średni udział w programie tygodniowym - zaledwie 21 minut. Najwięcej godzin muzyki poważnej było w programie OTV Katowice, Poznań, Rzeszów i Gdańsk. W programie katowickim i poznańskim muzyka poważna miała stałe miejsce w ramówce, natomiast w programie OTV Rzeszów pojawiała się okazjonalnie.

W 2000 roku widowiska teatralne nadały jedynie OTV Kraków, Warszawa i Wrocław. Ich łączny czas nadawania wyniósł 7,5 godziny i jest mniejszy o 5 godzin w stosunku do 1999 roku. Jest rzeczą zmienną, że te dwie formy programowe wykazują ciągły spadek.

W programach oddziałów nadal utrzymuje się duża liczba godzin autopromocji i zwiastunów. Najmniej czasu autopromocja zajmuje w programie OTV Rzeszów – tylko 10,2 godziny w ciągu roku, drugi jest program OTV Katowice, a trzeci OTV Gdańsk.

Niżej zamieszczona tabela pokazuje jakie rodzaje audycji były preferowane w 2000 roku w poszczególnych oddziałach terenowych:

OTV Białystok	OTV Bydgoszcz	OTV Gdańsk	OTV Katowice	OTV Kraków	OTV Lublin
film 27%	publicystyka 13%	publicystyka 46%	publicystyka 31%	publicystyka 31%	film 35%
Publicystyka 21%	rozrywka 11%	rozrywka 17%	rozrywka 20%	rozrywka 16%	publicystyka 18%

OTV Łódź	OTV Poznań	OTV Rzeszów	OTV Szczecin	OTV Warszawa	OTV Wrocław
Publicystyka 28%	publicystyka 25%	publicystyka 29%	publicystyka 35%	film 23%	film 28%
film 21%	film 17%	Informacja 16%	rozrywka 19%	publicystyka 22%	informacja 20%

Jak wynika z tego zestawienia w 2000 roku audycje publicystyczne były preferowane przez 8 oddziałów terenowych, audycje rozrywkowe przez 5, film przez 4, a audycje informacyjne tylko przez 2.

W 1999 roku programy własne oddziałów terenowych nadawały programy o profilu publicystyczno - informacyjnym. W 2000 roku nie można ich określić jednym mianem, bowiem oddziały terenowe w Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Krakowie i Szczecinie nadawały program publicystyczno-rozrywkowy, w Białymstoku, Lublinie i Warszawie – filmowo-publicystyczny, w Łodzi i Poznaniu – publicystyczno-filmowy, w Rzeszowie – publicystyczno-informacyjny i we Wrocławiu – filmowo-informacyjny.

3. Oferta programowa lokalnej koncesjonowanej telewizji katolickiej - Telewizja Niepokalanów

W 2000 roku nadawca wyemitował 5494 godzin programu pn. *Telewizja Niepokalanów* - o 683 godziny więcej niż w 1999 roku. Zgodnie z koncesją nadawany program miał charakter uniwersalny. Program nadawano przez 15 godz. na dobę.

Liczbę godzin oraz udział różnych rodzajów audycji w rocznym czasie nadawania w roku 2000 przedstawia poniższa tabela:

Rodzaje audycji	Liczba godz.	procent
informacyjne	94	1,7%
publicystyczne	1 264	23%
film dokumentalny	1 597	29%
film fabularny	400	7,3%
film animowany	81	1,5%
teatr	20	0,4%
edukacyjno-poradnicze	709	12,9%
religijne	595	11%
muzyczne	266	4,8%
adresowane do dzieci i młodzieży	102	1,9%
inne	366	6,6%
Razem	5 494	100%

Jak widać w tabeli, program TV Niepokalanów wypełniały głównie filmy dokumentalne, publicystyka oraz audycje edukacyjno-poradnicze. Zajęły one łącznie 3570 godzin, czyli dwie trzecie (65 %) rocznego programu.

W ofercie **filmowej** dominował - podobnie jak w latach poprzednich - film dokumentalny, obejmujący tematykę religijną, przyrodniczą, krajoznawczo - turystyczną, historyczną. Emisja filmu zajęła ponad 29% rocznego programu. W prezentowanej ofercie filmowej większość stanowiły filmy religijne, często o problematyce biblijnej. Najczęściej, bo w około 50%, były to filmy produkcji włoskiej.

W audycjach **publicystycznych** omawiane były w gronie specjalistów problemy społeczno-religijne i duszpasterskie. Chrześcijańskiemu kształtowaniu postaw służyła cykliczna audycja publicystyczna „Ecce homo”. W emitowanym raz w tygodniu cyklu „Jubileusz 2000” omawiano najważniejsze wydarzenia Jubileuszu na terenie poszczególnych diecezji. Na uwagę zasługuje stała obecność w programie audycji adresowanych do osób niepełnosprawnych. Udział audycji publicystycznych wzrósł w stosunku do 1999 roku o prawie 5%.

Audycje stricte **religijne** to stale obecne w programie rozważania ewangeliczne, różaniec, okresowe nowenny, relacje z pielgrzymek. W porównaniu z 1999 rokiem zmalał nieco ich udział w rocznym programie.

Muzyka miała stałe miejsce w programie. Prezentowano listy przebojów, relacje z koncertów, promowano nowości muzyczne. W ofercie muzycznej stacji obecna była także muzyki ludowa i poważna. W stosunku do 1999 roku udział muzyki w programie zmalał o 7,5%.

Warto podkreślić, że w programie stacji obecne były również **formy udratyzowane**. W ramach cyklu „Teatr jest światem” emitowano amatorskie przedstawienia o charakterze religijnym.

Audycje informacyjne, podobnie jak w roku ubiegłym, emitowano dwa razy w tygodniu. W soboty i niedziele nadawany był stały cykl pt. „Tydzień w Kościele-Przegląd wydarzeń”. Od września wprowadzono do programu magazyn informacyjno-publicystyczny pt. „Przegląd Niedzieli”. Był on tworzony we współpracy z redakcją „Niedzieli” i emitowany raz w tygodniu. Wypełniały go głównie tematy dotyczące wydarzeń religijnych i kulturalnych.

W minionym roku wprowadzono także do programu Telewizji Niepokalanów cykliczny magazyn religijno-kulturalny dotyczący diecezji warszawskiej i warszawsko-praskiej.

Podobnie jak w poprzednich latach *Telewizja Niepokalanów* nie miała w swojej ofercie audycji sportowych (poza relacjami z zawodów osób niepełnosprawnych) i rozrywkowych.

Cechą charakterystyczną programu była duża ilość powtórzeń. Premiery stanowiły jedynie 8,1% rocznego czasu nadawania programu. Audycje o tematyce lokalnej stanowiły 12,5%.

Program *Telewizji Niepokalanów* miał charakter uniwersalny (zgodnie z koncesją). Poprzez treści zawarte w programie koncentrował się na propagowaniu wartości opartych na Ewangeli.

W odróżnieniu od telewizji komercyjnych program Telewizji Niepokalanów różnił się wielkością udziału treści poznawczych. Obserwacje tę potwierdza duży udział w programie filmu dokumentalnego oraz audycji edukacyjno-poradniczych oraz publicystyki społeczno-religijnej.

4. Oferta programowa lokalnych koncesjonowanych stacji telewizyjnych

W ubiegłym roku programy telewizyjne o zasięgu lokalnym nadawało w Polsce osiem koncesjonowanych stacji - TV Vigor, TV Aval, TV Zielona Góra, TV Studio NTL, TV Bryza, TV Dolnośląska, TV Legnica i TV Lubań. Programy nadawane przez te stacje składały się z programu własnego i z programu pochodzącego od innego nadawcy. W programie TV Lubań był to program rozpowszechniany przez nadawcę publicznego – TV Polonia, a w pozostałych siedmiu - program Nasza TV, który od kwietnia 2000 roku zastąpiony został programem TV4.

Program własny wymienionych stacji stanowił niewielki procent nadawanego programu. Jego udział wynosił od 5,7% (TV Aval) do 11% (TV Dolnośląska).

Własną ofertę programową omawianych ośmiu nadawców tworzyły głównie informacja i publicystyka. Wynosiły one od 46 % w programie TV Lubań do 85% w programach TV Zielona Góra i TV Legnica.

Preferowane rodzaje audycji w programach własnych lokalnych stacji koncesjonowanych:

TV Vigor	TV Aval	TV Zielona Góra	TV Studio NTL	TV Bryza	TV Dolnośląska	TV Legnica	TV Lubań
informacja 46,2%	informacja 31,6	informacja 46,0%	informacja 42,9%	publicystyka 50%	publicystyka 35,1%	publicystyka 39,4%	informacja 36,5%

Najbardziej urozmaicone pod względem obecnych w nich form telewizyjnych były programy TV Lubań, TV Studio NTL, TV Legnica i TV Vigor.

Lokalni nadawcy telewizyjni, z wyjątkiem TV Bryza, emitowali audycje edukacyjne i poradnicze. Audycje sportowe występowały przede wszystkim w programach TV Dolnośląska, TV Vigor i TV Studio NTL. W parze ze sportem występowały u tych nadawców (z wyjątkiem TV Dolnośląska) audycje rozrywkowe. W ofercie własnej nadawców lokalnych nie było filmu i teatru. Chlubny wyjątek stanowił program TV Lubań, w którym znalazło się 12 godzin widowisk teatralnych. Audycje religijne obecne były w programach trzech stacji: w TV Legnica, TV Studio NTL i TV Lubań. Cztery stacje (TV Aval, TV Studio NTL, TV Bryza, TV Lubań) emitowały audycje adresowane do dzieci i młodzieży.

5. Program satelitarny telewizji publicznej – TV Polonia

W 2000 roku program TV Polonia tworzony przez nadawcę publicznego dla Polonii i Polaków za granicą dostępny był w Europie, Ameryce, Australii i Nowej Zelandii oraz północnej Afryce. Emitowany był przez całą dobę, a jego roczny czas nadawania wyniósł 8739 godzin.

Strukturę gatunkową programu w rocznym czasie nadawania w latach 1999 – 2000 przedstawia poniższe zestawienie:

Rodzaj audycji	1999	2000
	w %	
OGÓLEM	100,0	100,0
Film	39,3	31,2
Publicystyka	15,2	19,0
Rozrywka	16,9	12,1
Informacja	11,5	11,3
Edukacja	3,3	10,1
Autopromocja ¹⁾	3,7	5,6
Sport	3,7	3,5
Religia	2,4	2,6
Widowiska teatralne	2,0	2,6
Muzyka poważna	1,9	1,9
Reklama ²⁾	0,1	0,1

1) Łącznie z zapowiedziami programowymi,

2) Łącznie z telesprzedażą.

W roku 2000, w porównaniu z rokiem 1999, wzrósł m.in. o prawie 4 punkty procentowe udział audycji publicystycznych, a o prawie 7 punktów – udział audycji edukacyjnych. Było to możliwe dzięki zmniejszeniu się o ponad 8 punktów procentowych udziału filmu oraz o prawie 5 punktów – rozrywki. Udział innych rodzajów audycji (poza

autopromocją, która również zwiększyła się o prawie 2 punkty) nie uległ zmianie, pozostając na poziomie 1999 roku.

Największy udział w rocznym czasie nadawania – około jednej trzeciej programu - miał film, przy czym udział filmu fabularnego wyniósł 26,7%, a filmu dokumentalnego (łącznie z reportażem) – 4,5%. Fabularna oferta filmowa w niemalże 84% była produkcji polskiej i pochodziła z różnych lat – z okresem międzywojennym włącznie. Pozostały odsetek stanowiły filmy innych producentów, które do emisji w cyklu „Polonica” pozwalały zaliczyć takie elementy jak: wątki fabularne w różny sposób związane z Polską, polska obsada aktorska, oraz polski reżyser.

Wśród audycji publicystycznych największy udział w rocznym czasie nadawania (9,2%) miały audycje o tematyce kulturalnej, a następnie społecznej (4,7%), politycznej (3,4%), międzynarodowej (1,5%) i ekonomicznej (0,2%).

Największy udział we rocznym czasie nadawania wśród audycji rozrywkowych miała muzyka – 5,1%, a następnie widowiska artystyczne – 3,8%, teleturnieje – 1,4%, kabarety i audycje satyryczne – 1,3%.

TV Polonia transmitowała także mszę św., co niedzielę z innej parafii. Dzięki temu wielu Polaków zza granicy mogło „odwiedzić” swoją parafię.

Oferta programowa dla widzów polonijnych była różnorodna. Zawierała bowiem elementy informujące o wszystkich istotnych aspektach życia w kraju, które zapewne miały znaczenie dla środowisk polonijnych, jak i pozycje adresowane przede wszystkim do tych środowisk. Te ostatnie były wyróżnikiem programu i stanowiły o jego specyfice.

W 2000 roku specjalnie dla środowisk polonijnych zrealizowanych zostało 807 godz. audycji, co stanowiło 33,1% ogółu premierowych pozycji programu. Były to następujące audycje: *Więści polonijne* – studyjny magazyn informacyjny o aktualnych wydarzeniach w środowiskach polonijnych, *Magazyn polonijny* – relacje reporterskie z najważniejszych wydarzeń odbywających się w różnych środowiskach polonijnych, *Forum polonijne* – studyjna dyskusja przedstawicieli środowisk polonijnych i władz polskich o najistotniejszych problemach Polaków mieszkających poza krajem, *Przegląd prasy polonijnej*, *Porozmawiajmy* – rozmowa z telefonicznym udziałem widzów o problemach emigracyjnych, *Teraz Polonia* – audycja z udziałem artystów i przedstawicieli Polonii oraz telefonicznym i internetowym udziałem widzów. Do tej grupy audycji zaliczyć również należy lekcję języka polskiego dla dorosłych oraz dwa interaktywne poradniki językowe *Mówi się i Chrząszcz brzmi w trzcinie*.

Mankamentem oferty programowej TV Polonia jest przede wszystkim brak w niej kursu języka polskiego dla dzieci, a także audycji poświęconych życiu kulturalnemu poszczególnych środowisk polonijnych.

Źródła pozyskiwania audycji i płatnych elementów programu przez TV Polonia przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	1999	2000
	w %	
OGÓLEM	100,0	100,0
TV Polonia	37,7	34,4
TVP 1	35,3	36,0
TVP 2	14,3	17,5
TAI	12,6	12,0
Biuro Reklamy	0,1	0,1

W porównaniu z 1999 rokiem, w roku 2000 o ponad 3 punkty procentowe zmalał udział audycji własnych lub zleczanych do realizacji przez TV Polonia, wzrósł natomiast udział audycji pozyskiwanych z TVP 1 i TVP 2. Przyczyna tego zjawiska tkwi w trudnościach finansowych.

TV Polonia prowadzi również działalność pozaantennową. Organizuje lub współorganizuje różne imprezy kulturalne. W 2000 roku była współorganizatorem Festiwalu Muzycznego w Łańcucie - za co została uhonorowana tytułem Mecenasa Roku - a także Zimowych Igrzysk Polonijnych, Parafiady Dzieci i Młodzieży, wyborów Miss Polonii. Sprawowała także patronat medialny nad Rokiem Reymontowskim.

6. Oferta pakietów cyfrowych

Rok 2000 to dalsza ekspansja telewizyjnych platform cyfrowych. W ciągu tego roku rywalizowały ze sobą 3 platformy cyfrowe: **CYFRA+**, **WIZJA TV** i **POLSAT 2 CYFROWY** (wersje programowe Polsat 2). Oferowały one łącznie ponad 60 telewizyjnych programów polskich i polskojęzycznych. W grupie programów polskich znajdowały się retransmisje programów innych polskich nadawców oraz programy autorskie. Dwa programy telewizji publicznej, TV Polonia oraz TVN znalazły się w Cyfrze+, TV4 i TVN były w Wizji a Polsat w Polsat 2 Cyfrowy. Na tej scenie w ciągu 2000 roku następowały kilkakrotne przesunięcia, dotyczące zwłaszcza praw emisji telewizji publicznej. Wśród programów autorskich dominowały kanały tematyczne: sportowe - *Wizja Sport* i *Polsat Sport*; filmowe: *Canal+ w trzech wersjach* i *Ale Kino* w Cyfrze+ i *Komedia* w Polsacie 2; dziecięce i młodzieżowe: *MiniMax* w Cyfrze i *Junior* w Polsacie; filmowo-rozrywkowe: *Wizja Jeden* w Wizji TV, *Ona*, *On* w Polsacie 2.

Inny obraz otrzymamy, kiedy pogrupujemy polskie i polskojęzyczne programy telewizyjne według profilu. Najliczniejszą grupę stanowiły tu **programy tematyczne**: sportowe (4), filmowe (7), filmowo – rozrywkowe (4), muzyczne (6), dokumentalne (7), hobbystyczne (6) i dziecięce (4). Na tej zróżnicowanej mapie kanałów tematycznych nie było w 2000 roku programu typowo informacyjnego, typu news. Polską koncesję miało 10 programów tematycznych: *Wizja Sport*, *Polsat Sport*, *Ale Kino*, *Komedia*, *On*, *Ona*, *MiniMax*, *Junior*, *Wizja Jeden*, *Info*. **Profil uniwersalny** miało 9 programów polskich i 3 nadawane w języku polskim zza granicy.

• **CYFRA+**

W swoim pakiecie proponowała ponad 30 programów polskich i polskojęzycznych. Udostępniała 2 programy *telewizji publicznej*, program *TV Polonia* oraz *TVN* (przez jakiś czas także *Polsat* i *Polsat 2*), a także *RTL 7*, *Polonia 1* i *Super 1*. Pięć nadawanych programów było autorstwa nadawcy: *CANAL+ Polska* i jego 2 wersje programowe, kanał tematyczny *Ale Kino!* i program dla dzieci *MiniMax*. Program *CANAL+ Polska – Niebieski* - to wersja programu podstawowego *CANAL+ Polska* o nieco odmiennej strukturze programowej. Zbudowany został przede wszystkim z bogatej oferty filmowej (choć w mniejszym wymiarze niż w wersji podstawowej), sportu (znacznie większy procentowy udział w porównaniu z podstawą) i w minimalnych ilościach audycji rozrywkowych i muzycznych. Zamieszczano w nim również sportowe audycje premierowe, powtarzane później w programie podstawowym.

Program *CANAL+ Polska – Żółty* pomyślany został z kolei jako program typowo filmowy (93%) za śladowymi ilościami sportu. Program *MiniMax* został przeznaczony w całości dla dzieci i młodzieży. Od innych programów dziecięcych (satelitarnych i w pakietach cyfrowych) wyróżnia go to, że jest produktem polskim (w odróżnieniu od programów dziecięcych tłumaczonych na język polski). W 60% wypełniony był filmem animowanym, w 8% filmem fabularnym i 4% - dokumentalnym. Około 24% rocznego czasu nadawania zajmowały gry komputerowe (średnio 4 godziny dziennie) i audycja własna nadawcy pt. *Podwieczorek u Mini i Maksa*. Nadawca dokładał wiele starań, aby prezentowane pozycje, zwłaszcza seriale i filmy animowane nie zawierały przemocy. Ponad połowę oferty filmowej zajmowały produkcje europejskie, w tym 25% polskie. Program *ALE KINO!* powstał jako pierwszy polski kanał filmowy. Tygodniowa ramówka opiera się na stałych pasmach programowych: *Klasyczne Ale!*, *Mocne Ale!*, *Ale Hit!*. Prezentuje również filmy dokumentalne poświęcone sztuce filmowej oraz własny magazyn filmowy. Na ofertę programową składały się w 82% pełnometrażowe filmy fabularne, w 10% - dokumentalne, w pozostałych – filmy krótkometrażowe i magazyny filmowe. Obrazy filmowe produkcji europejskiej zajmowały ponad połowę rocznego czasu nadawania.

W pakiecie Cyfry+ znalazła się także bogata oferta kanałów tematycznych z grupy Discovery (4), 3 programy hobbystyczne, 4 muzyczne (w tym 1 audio) i 5 polskich programów radiowych. Łącznie z wszystkimi programami cyfrowymi dostępnymi automatycznie na satelitach Hot Bird abonenci Cyfry+ mieli dostęp do ponad 150 cyfrowych programów telewizyjnych i radiowych.

- **WIZJA TV**

W tym pakiecie rozprowadzanych było w technice cyfrowej prawie 30 programów telewizyjnych. Dwa z nich: *Wizja Jeden* i *Wizja Sport* były programami autorskimi nadawcy i otrzymały w 2000 roku koncesję KRRiT. Oba mają charakter wyspecjalizowany: filmowo-rozrywkowy i sportowy. W pozostałej ofercie były 2 polskie programy telewizyjne: TVN i TV4 (przez jakiś czas Polsat i Polsat 2) i ponad 20 polskojęzycznych. Bogatą propozycję mogli tu otrzymać miłośnicy kina (4 programy tematyczne), sportu (3), muzyki (3). Dzieciom dedykowane były 2 programy: *Fox Kids* i *Cartoon Network*. W bukiecie znalazło się także 5 programów radiowych: *Radio Zet*, *Radio Flash*, *Radio WaWa*, *Radio WaMa*, *Radio RMF FM*. Indywidualni odbiorcy Wizji TV mieli także dostęp do ponad 40 niekodowanych programów telewizyjnych i 50 radiowych nadawanych za pośrednictwem satelitów Astra.

- **POLSAT 2 CYFROWY**

Platforma ta weszła pod koniec 1999 roku jako trzeci konkurent na polskim rynku telewizyjnych pakietów cyfrowych. W jej skład wchodziły: *Polsat* i *Polsat 2* z jego wersjami programowymi: *ON* (filmowo-rozrywkowy – adresowany do mężczyzn), *ONA* (program adresowany do kobiet), *KOMEDIA* (filmowy kanał tematyczny), *INFO* (kanał informacyjny), *JUNIOR* (program adresowany do dzieci i młodzieży, zawierający przede wszystkim seriale i animacje) i *POLSAT SPORT*. Średni czas nadawania tych programów wynosił 16 godzin na dobę. Udział premier wahał się w granicach 14% rocznego czasu nadawania. Na tej platformie cyfrowej był również program *Muzyczny Relaks*, składający się z trzech bloków: *W rytmie disco*, *Dance Attack*, *Ulubione kawalki*. Oferta programowa Polsat 2 Cyfrowy ulegała w ciągu 2000 roku licznym metamorfozom, tak że nie wszystkie wspomniane programy mają swoją kontynuację w bieżącym roku. Obok programów własnych, Polsat 2 Cyfrowy emitował program *TV4* oraz programy polskojęzyczne: *Reality tv*, *RTL 7*, *Discovery Channel*, *Animal*

Planet. Dostępnych było także około stu programów telewizyjnych i radiowych nadawanych za pośrednictwem satelity Eutelsat.

7. Respektowanie przepisów ustawy o radiofonii i telewizji w programach nadawców telewizyjnych (art. 15 i 15a u.r.t.)

• Respektowanie przepisów art.15 i 15a ustawy o radiofonii i telewizji w programach nadawców telewizyjnych

Nowelizacją art. 15 ustawy o radiofonii i telewizji, która weszła w życie 19 maja 2000 roku rozszerzono zakres obowiązków programowych dla wszystkich nadawców. Znowelizowany artykuł wprowadził nową kategorię audycji *wytworzonych pierwotnie w języku polskim*, w miejsce dwóch dotychczasowych: *wytworzonych przez producentów krajowych* i *wytworzonych przez producentów krajowych innych niż nadawca*. Ponadto wprowadzono do ustawy nowe pojęcia: *utworów słowno-muzycznych wykonywanych w języku polskim* i *utworów muzycznych związanych przez osobę wykonawcy (zespół wykonawczy, solistę lub dyrygenta) kompozytora lub autora opracowania z kulturą polską*. Z poprzedniej wersji art. 15 pozostała tylko jedna kategoria audycji *wytworzonych przez producentów europejskich*.

W nowym art. 15a wprowadzono dodatkową kategorię *audycji wytworzonych przez europejskich producentów niezależnych*. Ponadto ustawodawca uznał, że nadawcy powinni uwzględniać w swoim programie *audycje wytworzone przez europejskich producentów niezależnych*, które zostały wyprodukowane w okresie ostatnich trzech lat. Również najnowsze (tzn. wyprodukowane w ostatnich 3 latach przed ich rozpowszechnianiem) audycje *wytworzone pierwotnie w języku polskim* powinny być uwzględniane w programach. Wprowadzenie tego obowiązku do ustawy powinno wpływać pozytywnie na rozwój przemysłu audiowizualnego w Polsce. Kolejną nowością w znowelizowanym artykule jest zamiast rocznego, miesięczny czas rozliczania w przypadku *utworów słowno-muzycznych wykonywanych w języku polskim* i *utworów muzycznych związanych przez osobę wykonawcy (...)* z kulturą polską i kwartalny w przypadku pozostałych rodzajów audycji.

W 2000 roku prowadzenie kontroli nadawców w zakresie respektowania omówionych art. 15 i 15a ustawy o radiofonii i telewizji było utrudnione z powodu ich wejścia w życie w połowie roku. Zmiany te wywołały znaczne zaniepokojenie wśród nadawców, którzy mieli wiele wątpliwości związanych z ich właściwą interpretacją.

Obowiązujące do 18 maja 2000 roku przepisy art. 15 ustawy o radiofonii i telewizji i wydanego na ich podstawie rozporządzenia KRRiT w sprawie minimalnego udziału producentów krajowych w programach radiofonicznych i telewizyjnych z 22 września 1993 roku oraz rozporządzenia KRRiT w sprawie minimalnego udziału audycji producentów europejskich w programach telewizyjnych z 13 listopada 1997 roku, nakładały na nadawców telewizyjnych obowiązki uwzględnienia następującego udziału audycji wytworzonych przez producentów krajowych w rocznym czasie nadawania:

1. Nie mniej niż 60% w ogólnokrajowych publicznych programach telewizyjnych.
2. Nie mniej niż 50% w regionalnych publicznych programach telewizyjnych.
3. W programach telewizyjnych rozpowszechnianych na podstawie koncesji:

- a) nie mniej niż 45%, jeżeli program jest rozpowszechniany na obszarze obejmującym co najmniej 80% terytorium kraju,
- b) nie mniej niż 40% jeżeli liczba mieszkańców na obszarze objętym rozpowszechnianiem programu przekracza 3 miliony,
- c) nie mniej niż 35% jeżeli liczba mieszkańców na obszarze objętym rozpowszechnianiem programu nie przekracza 3 milionów.

4. Minimalny udział audycji wytworzonych przez producentów europejskich w rocznym czasie nadawania programu telewizyjnego przepisy obowiązujące do 18 maja 2000 roku ustalały w wysokości minimalnego udziału audycji wytworzonych przez producentów krajowych obowiązującego dla danego programu powiększonego o 10% rocznego czasu nadawania programu, ale nie mniejszej niż 50% rocznego czasu nadawania programu.

5. Ponadto art.15 ust. 2 zobowiązywał nadawców do przeznaczenia co najmniej 10 % rocznego czasu nadawania programu na audycje producentów krajowych innych niż nadawca (z wyłączeniem transmisji sportowych, reklam, przekazów tekstowych, teleturniejów i konkursów radiowych).

Nowe, obowiązujące od 19 maja 2000 roku przepisy art. 15 i 15a ustawy nakładają na nadawców telewizyjnych następujące obowiązki:

1. Przeznaczenia co najmniej 30% kwartalnego czasu nadawania programu (z wyłączeniem serwisów informacyjnych, reklam, telesprzedaży, transmisji sportowych, przekazów tekstowych, teleturniejów) na audycje wytworzone pierwotnie w języku polskim.
2. Przeznaczenia co najmniej 30% miesięcznego czasu nadawania w programie utworów słowno-muzycznych na utwory, które są wykonywane w języku polskim.
3. Przeznaczenia co najmniej 30% miesięcznego czasu nadawania w programie utworów muzycznych na utwory związane przez osobę wykonawcy (zespół wykonawczy, solistę lub dyrygenta), kompozytora lub autora opracowania, z kulturą polską.
4. Tam gdzie jest to wykonalne i z uwzględnieniem charakteru nadawcy, przeznaczenia co najmniej połowy kwartalnego czasu nadawania programu (z wyłączeniem serwisów informacyjnych, reklam, telesprzedaży, transmisji sportowych, przekazów tekstowych, teleturniejów) na audycje wytworzone przez producentów europejskich.
5. Przeznaczenia co najmniej 10% kwartalnego czasu nadawania programu na audycje (z wyłączeniem serwisów informacyjnych, reklam, telesprzedaży, transmisji sportowych, przekazów tekstowych, teleturniejów) wytworzone przez europejskich producentów niezależnych, z uwzględnieniem preferencji dla audycji wytworzonych w okresie 3 lat przed rozpowszechnianiem w programie.
6. Przeznaczenia co najmniej 10% kwartalnego czasu nadawania programu na audycje (z wyłączeniem serwisów informacyjnych, reklam, telesprzedaży, transmisji sportowych, przekazów tekstowych, teleturniejów) wytworzone pierwotnie w języku polskim w okresie 3 lat przed rozpowszechnianiem w programie.

KRRiT przeprowadziła analizę sprawozdań rocznych z wypełniania przez nadawców artykułu 15 przed i po nowelizacji oraz nowego art.15a w programie nadanym w 2000 roku.

- **Okres do nowelizacji art. 15 ustawy o radiofonii i telewizji (1.01. – 18.05.2000 r.)**

Tab. 1. Realizacja art. 15 urt w okresie 1.01 - 18.05.2000 r.
w programach ogólnokrajowych i w programie wspólnym oddziałów terenowych TVP S.A.

Programy Telewizji Polskiej	Audycje producentów krajowych (%)	Audycje producentów krajowych innych niż nadawca (%)	Audycje wytworzone przez producentów europejskich (%)
Program 1	62	12	74
Program 2	60	16	73
Program wspólny oddziałów terenowych	55,2	14	75

Telewizja Polska w okresie od początku 2000 roku do 18 maja w obu programach ogólnokrajowych oraz w programie wspólnym 12 oddziałów terenowych przeznaczyła na emisję audycji wytworzonych przez producentów krajowych, przez producentów krajowych innych niż nadawca i przez producentów europejskich ilość czasu zgodną z wówczas obowiązującymi przepisami ustawy.

Tab. 2. Realizacja art. 15 urt w okresie 1.01 - 18.05.2000 r.
w programach własnych oddziałów terenowych TVP S.A.

Oddziały terenowe TVP S.A.	Audycje producentów krajowych (%)	Audycje producentów krajowych innych niż nadawca (%)	Audycje producentów europejskich (%)
Białystok	66,1	12	87,2
Bydgoszcz	68	15	83
Gdańsk	66,8	13	86
Katowice	64,4	11,2	82,2
Kraków	67,1	9,9	85,1
Lublin	64,7	16,2	79,7
Łódź	72,8	12,1	89,2
Poznań	68,7	12,5	85
Rzeszów	65	12,8	79,5
Szczecin	71,6	11,4	85,2
Warszawa	78,1	12,05	88,6
Wrocław	65,8	9,1	85,2

Od 1 stycznia do 18 maja 2000 roku oddziały terenowe w programach własnych przeznaczyły na emisję audycji wytworzonych przez producentów krajowych i przez producentów europejskich ilość czasu zgodną z wówczas obowiązującymi przepisami ustawy. W przypadku audycji producentów krajowych innych niż nadawca jedynie dwa oddziały terenowe (Kraków i Wrocław) miały trudności z wypełnieniem ustawowego minimum.

Tab. 3. Realizacja art. 15 urt w okresie 1 stycznia do 18 maja 2000 roku w programach telewizyjnych nadawców koncesjonowanych

Programy koncesjonowane	Audycje producentów krajowych (%)	Audycje producentów krajowych innych niż nadawca (%)	Audycje producentów europejskich (%)
Canal +	18,8	8,8	36,4
Niepokalanów	38,1	10,5	60,9
Polsat	45,9	23,9	51,2
TVN	34,9	19,0	47,0
TV 4	36,6	24,2	39,6

Spośród nadawców koncesjonowanych Canal+ nie wywiązał się w okresie od 1 stycznia do 18 maja 2000 roku z obowiązku przeznaczenia ustawowego minimalnego czasu nadawania na audycje wytworzone przez producentów krajowych, producentów krajowych innych niż nadawca oraz producentów europejskich. Telewizja Niepokalanów przeznaczyła na te trzy kategorie audycji ilość czasu zgodną z ustawą i posiadaną koncesją.

Stacje telewizyjne Polsat, TVN, TV4 przeznaczyły na emisję audycji wytworzonych przez producentów krajowych (Polsat – 45% rocznego czasu nadawania, TVN 30% i TV4 30%) oraz przez producentów krajowych innych niż nadawca (w koncesja każda z tych trzech stacji miała zapisany obowiązek nadawania tych audycji w wymiarze nie mniejszym niż 15%) ilość czasu zgodną z warunkami zapisanymi w koncesji. Z kolei na emisję audycji wytworzonych przez producentów europejskich Polsat przeznaczył ilość czasu zgodną z obowiązującymi wówczas przepisami ustawy, a TVN i TV4 nie spełniły ustawowego minimum w tym zakresie.

- Okres po nowelizacji art. 15 ustawy o radiofonii i telewizji**

Tab. 4. Realizacja art. 15 ust. 1 i 4 oraz 15 a ust. 1 i 2 urt w III i IV kwartale 2000 roku w programach ogólnokrajowych TVP S.A.

Rodzaje audycji	Program 1		Program 2	
	kw. III	kw. IV	kw. III	kw. IV
	%	%	%	%
Audycje wytworzone pierwotnie w języku polskim	40	51	52	51
Audycje wytworzone pierwotnie w języku polskim w okresie 3 lat przed rozpowszechnianiem w programie	35	49	42	48
Audycje wytworzone przez producentów europejskich	53	60	63	62
Audycje wytworzone przez europejskich producentów niezależnych	12	15	18	18

Udział audycji wytworzonych pierwotnie w języku polskim oraz audycji wytworzonych pierwotnie w języku polskim, które zostały wyprodukowane w okresie 3 lat przed ich rozpowszechnianiem w programie, audycji wytworzonych przez producentów europejskich i przez europejskich producentów niezależnych w dwóch ostatnich kwartałach 2000 roku w obu programach ogólnokrajowych Telewizji Polskiej S.A. był zgodny z obowiązującymi przepisami ustawy.

Tab 5. Realizacja art. 15 ust. 2 i 3 urt. w programach ogólnokrajowych Telewizji Polskiej

Okres emisji	Utworki słowno-muzyczne wykonywane w języku polskim		Utworki muzyczne związane z kulturą polską	
	Program 1	Program 2	Program 1	Program 2
	%	%	%	%
Lipiec	59	62	60	59
Sierpień	48	78	58	59
Wrzesień	82	80	51	56
Październik	72	73	59	57
Listopad	60	91	55	53
Grudzień	75	76	61	55

W obu programach ogólnokrajowych Telewizja Polska S.A. przeznaczyła także zgodną z przepisami ustawy ilość czasu w miesięcznym czasie nadawania w programie utworów słowno-muzycznych na utworki wykonywane w języku polskim oraz utworki muzycznych na utworki związane z kulturą polską.

Tab. 6. Realizacja art. 15 ust. 1 i 4 oraz 15 a ust. 1 i 2 urt w III i IV kwartale 2000 roku w programach własnych oddziałów terenowych TVP S.A.

Oddziały terenowe TVP S.A.	Audycje wytworzone pierwotnie w języku. polskim		Audycje wytworzone pierwotnie w języku polskim w okresie 3 lat przed rozpowszechnianiem		Audycje producentów europejskich		Audycje europejskich producentów niezależnych	
	III kw. (%)	IV kw. (%)	III kw. (%)	IV kw. (%)	III kw. (%)	IV kw. (%)	III kw. (%)	IV kw. (%)
Białystok	59,6	54,6	12	4,06	79,7	73,02	10,6	7,8
Bydgoszcz	55	52	10	3	76	70	8	7
Gdańsk	71,1	74,6	5,06	1,56	90,2	87,8	4,5	4,5
Katowice	59,2	57,9	9,8	3,1	82,4	84,5	13,5	7,9
Kraków	74,1	71,2	3	2,7	87,1	82,9	3,5	3
Lublin	61,8	68,9	38,8	47,9	86,3	82,9	45	42,9
Łódź	69,9	67,1	13,4	6,2	85,5	88,7	10,6	9,1
Poznań	74,1	71,3	51,3	50,3	87,1	82,9	16,8	3,5
Rzeszów	62,3	61,2	10,2	10,3	67	68	6,3	6
Szczecin	74,5	71,2	7,3	5,4	87,1	85,9	4,7	3,1
Warszawa	76,1	79,5	6	3,4	81,5	82	6,5	3,2
Wrocław	72	70,9	6	3	86,4	85,5	8,4	5,8

W przypadku programów własnych nadawanych przez oddziały terenowe TVP S.A. udział audycji wytworzonych pierwotnie w języku polskim był zgodny z ustawą. Wszystkie oddziały poświęciły w obu kwartałach ponad 50%, a połowa z nich około 70% czasu nadawania na audycje wytworzone pierwotnie w języku polskim. Najwięcej (79,5% w IV kw.) audycji tej kategorii zawierał program OTV Warszawa, najmniej (52% w IV kw.) OTV Bydgoszcz.

W III kwartale 2000 roku pięć oddziałów terenowych nie wywiązało się z wymogów ustawy i nie przeznaczało wymaganych 10% kwartalnego czasu nadawania na emisję audycji wytworzonych pierwotnie w języku polskim, które zostały wyprodukowane w okresie 3 lat przed rozpowszechnianiem. Proporcje zmieniły się w ostatnim kwartale 2000 roku, w którym aż dziewięć oddziałów terenowych nie wywiązało się z obowiązujących przepisów, nadając

na poziomie poniżej 5%. Najwięcej tego rodzaju audycji zawierały programy OTV Poznań (51,3% w III kw.) oraz OTV Lublin (47,9% w IV kw.).

Wszystkie oddziały wypełniły obowiązek wynikający z art. 15.4, przeznaczając ponad połowę kwartalnego czasu nadawania programu (z wyłączeniem serwisów informacyjnych, reklam, telesprzedazy, transmisji sportowych, przekazów tekstowych i teleturniejów) na audycje wytworzone przez producentów europejskich. Najwięcej audycji producentów europejskich zawierał program OTV Gdańsk (90,2% w III kw.), a najmniej OTV Rzeszów (67% również w III kw.).

W III kwartale 2000 roku sześć oddziałów terenowych nie wywiązało się z obowiązku przeznaczenia 10% czasu nadawania na emisję audycji wytworzonych przez europejskich producentów niezależnych. W ostatnim kwartale 2000 roku tylko OTV Lublin wywiązał się z tego wymogu, nadając powyżej 40% audycji wytworzonych przez europejskich producentów niezależnych.

- **Realizacja art. 15 ust. 3 ustawy o radiofonii i telewizji w 2000 roku w programach własnych oddziałów terenowych TVP S.A.**

Oddziały Terenowe TVP S.A.	Udział utworów muzycznych związanych z kulturą polską					
	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	grudzień
	%	%	%	%	%	%
Białystok	41,6	44,6	41,6	42,9	36,3	42,2
Bydgoszcz	42,8	45,9	49,4	46,1	45,6	40,3
Gdańsk	48,2	52,1	47,4	48,6	41,1	48,2
Katowice	70,4	72,4	69,9	70,6	66,6	70,3
Kraków	74,3	76,4	62,4	71,6	67,6	71,8
Lublin	25,7	28,1	25,5	26,7	23,3	29,4
Łódź	40,5	34	35,9	31,5	30,2	45,1
Poznań	43,3	44,8	40,5	37,2	35,9	47,7
Rzeszów	38,0	37,4	31,3	37,9	36,4	37,0
Szczecin	27,2	30,9	35,4	30,2	43,7	47,8
Warszawa	50,7	51,3	50,2	50,8	50,4	50,2
Wrocław	62,7	77,4	68,6	67,2	68,5	68,5

W programach własnych oddziały terenowe Telewizji Polskiej S.A. przeznaczyły zgodną z przepisami ustawy ilość czasu w miesięcznym czasie nadawania w programie utworów muzycznych na utwory związane z kulturą polską, z wyjątkiem OTV Lublin, który w żadnym miesiącu w okresie od lipca do grudnia 2000 roku nie wywiązał się z tego zobowiązania, nadając znacznie poniżej 30% miesięcznie oraz OTV Szczecin, który tylko w lipcu nie wywiązał się z obowiązującego przepisu ustawy. OTV Katowice, Kraków i Wrocław nadawały miesięcznie około 70% utworów związanych z kulturą polską.

- **Realizacja art. 15 ust. 2 ustawy o radiofonii i telewizji w 2000 roku w programach własnych oddziałów terenowych TVP S.A.**

Oddziały terenowe TVP S.A.	Udział utworów słowno-muzycznych w miesięcznym czasie emisji utworów słowno-muzycznych					
	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień
	%	%	%	%	%	%
Białystok	32,9	37,9	32,5	35,1	32,7	42
Bydgoszcz	32,2	33,9	35,3	45,3	34,4	46,2
Gdańsk	33,6	33,8	30,9	30	25,7	32,5
Katowice	57,1	65	62,1	61,8	52,5	61,6
Kraków	62,7	66,9	52,3	60,3	57,9	61,7
Lublin	20,7	22,5	17,5	21,9	17,5	25
Łódź	40,1	42	43	36,2	41,3	45,2
Poznań	47,2	49,1	39,6	34,5	49,9	61,9
Rzeszów	34,2	30,1	33	30,4	32	30,5
Szczecin	28,7	32	41,4	36,1	29,9	36,4
Warszawa	47,3	55,2	54,5	62,6	60,1	58,1
Wrocław	50,1	67	51,5	46,1	46,4	61,1

W żadnym miesiącu w okresie od lipca do grudnia 2000 roku OTV Lublin nie zrealizował przepisów ustawy przeznaczając nieco powyżej 20% czasu nadawania utworów słowno-muzycznych na utwory wykonywane w języku polskim. Tylko w lipcu nie wywiązał się OTV Szczecin - 28,7%, a w listopadzie OTV Gdańsk – 25,7%. Pozostałe oddziały terenowe przeznaczyły zgodną z przepisami ustawy ilość czasu w miesięcznym czasie nadawania utworów słowno-muzycznych na utwory wykonywane w języku polskim. Na najwyższym poziomie utrzymywały się OTV Katowice i OTV Kraków, nadając we wszystkich miesiącach około 60%. Nieco niżej, ale w granicach 50-60% nadawał OTV Warszawa. W programie pozostałych oddziałów terenowych udział tego typu utworów kształtował się na poziomie nieco powyżej 30%.

- **Realizacja art. 15 ust. 1 i 4 oraz 15 a ust. 1 i 2 ustawy o radiofonii i telewizji w III i IV kwartale 2000 roku w programie wspólnym oddziałów terenowych TVP S.A.**

Rodzaje audycji	Program wspólny	
	kw. III	kw. IV
	%	%
Audycje wytworzone pierwotnie w języku polskim	49,5	43,1
Audycje wytworzone pierwotnie w języku polskim w okresie 3 lat przed rozpowszechnianiem w programie	9,1	2
Audycje wytworzone przez producentów europejskich	74,5	66,3
Audycje wytworzone przez europejskich producentów niezależnych	21,5	23,9

Udział audycji wytworzonych pierwotnie w języku polskim, audycji wytworzonych przez producentów europejskich i przez europejskich producentów niezależnych w obu kwartałach 2000 roku w programie wspólnym oddziałów terenowych Telewizji Polskiej S.A. był zgodny z obowiązującymi przepisami ustawy. Nadawca nie zrealizował ustawowego minimalnego czasu nadawania dla audycji wytworzonych pierwotnie w języku polskim, które zostały wyprodukowane w okresie 3 lat przed ich rozpowszechnianiem w programie.

- **Realizacja art. 15 ust. 2 i 3 ustawy o radiofonii i telewizji w 2000 roku w programie wspólnym oddziałów terenowych TVP S.A.**

Okres emisji	Utworky słowno-muzyczne wykonywane w języku polskim	utworky muzyczne związane z kulturą polską
Lipiec	30,4	50,7
Sierpień	38,9	54,8
Wrzesień	29,6	49,9
Październik	28,6	51,2
Listopad	23,8	43,2
Grudzień	30,4	50,7

W programie wspólnym oddziałów terenowych Telewizja Polska S.A. przeznaczyła zgodną z przepisami ustawy ilość czasu w miesięcznym czasie nadawania w programie utworów muzycznych na utworky związane z kulturą polską w każdym miesiącu od lipca do grudnia 2000 roku. Natomiast we wrześniu, październiku i listopadzie wśród wyemitowanych w programie utworów słowno-muzycznych za mało czasu przeznaczono na utworky wykonywane w języku polskim.

- **Realizacja art. 15 i 15a ustawy o radiofonii i telewizji w 2000 roku przez telewizyjnych nadawców koncesjonowanych**

Programy koncesjonowane	Audycje w języku polskim			Audycje w języku polskim w okresie 3 lat przed rozpowszechnieniem			Audycje producentów europejskich			Audycje producentów europejskich niezależnych		
	19.05 - 30.06	III kwartał (%)	IV kwartał (%)	19.05 - 30.06	III kwartał (%)	IV kwartał (%)	19.05 - 30.06	III kwartał (%)	IV kwartał (%)	19.05 - 30.06	III kwartał (%)	IV kwartał (%)
Canal +	15,48	17,59	19,53	9,48	11,37	12,70	31,69	34,01	33,94	23,78	26,50	25,08
Niepokalanów	39,04	43,80	46,60	22,90	28,50	30,10	39,30	50,20	51,50	39,30	50,20	51,50
Polsat	45,60	45,20	48,10	44,90	44,40	47,70	54,00	50,40	52,20	33,00	29,00	27,20
TVN	35,20	30,20	34,80	34,90	30,10	34,80	37,70	35,90	37,00	24,50	26,30	25,90
TV 4	37,00	29,00	30,00	37,00	29,00	30,00	40,00	33,00	35,00	34,70	28,00	29,00

Telewizja Niepokalanów, Polsat i TVN wywiązały się z wymogów ustawy i przeznaczały odpowiednią ilość czasu na audycje wytworzone pierwotnie w języku polskim. Trudności z realizacją tego zapisu miał Canal+ w kwartale III i IV oraz TV4 w kwartale III.

Audycje wytworzone pierwotnie w języku polskim w okresie 3 lat przed ich rozpowszechnianiem w programie oraz audycje europejskich producentów niezależnych w dwóch ostatnich kwartałach 2000 roku w we wszystkich 4 programach telewizji koncesjonowanych był zgodny z obowiązującymi przepisami ustawy. Trzy stacje telewizyjne Canal+, TVN i TV4 nie nadały odpowiedniej liczby godzin audycji wytworzonych przez producentów europejskich, dzięki czemu wypełniłyby art. 15 ust.4. Jedynie w telewizji Polsat

udział audycji wytworzonych przez producentów europejskich był zgodny z zapisem ustawy o radiofonii i telewizji.

• **Realizacja art. 15 ust. 3 ustawy o radiofonii i telewizji przez telewizyjnych nadawców koncesjonowanych w 2000 roku**

Programy koncesjonowane	Udział utworów muzycznych związanych z kulturą polską w miesięcznym czasie emisji utworów muzycznych (w %)							
	19.05 - 31.05	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień	październik	listopad	grudzień
Canal +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Niepokalanów	22,80	11,60	19,36	23,28	24,56	25,2	28,49	24,77
Polsat	38,00	39,00	36,00	33,00	39,00	42,00	43,00	59,00
TVN	brak danych							
TV 4	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Canal + i TV4 w ogóle nie nadawały w programie utworów muzycznych, w związku z czym nie były zobowiązane do nadawania utworów muzycznych związanych z kulturą polską. Stacja TVN nadesłała jedynie wyjaśnienie, że nie nadaje utworów muzycznych, a jedynie audycje audiowizualne, w związku z czym nie dotyczy jej ten zapis ustawowy.

Telewizja Niepokalanów nie przeznaczyła odpowiedniej zgodnej z przepisami ustawy ilości czasu w programie miesięcznym na utwory muzyczne związane z kulturą polską w okresie od czerwca do grudnia. Telewizja Polsat wywiązała się z tego zobowiązania, nadając nawet powyżej ustawowego minimalnego czasu.

• **Realizacja art. 15 ust. 2 ustawy o radiofonii i telewizji przez telewizyjnych nadawców koncesjonowanych w 2000 roku**

Programy koncesjonowane	Udział utworów słowno-muzycznych w języku polskim w miesięcznym czasie emisji utworów słowno-muzycznych (w %)							
	19.05 - 31.05	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień	październik	listopad	grudzień
Canal +	3,72	17,08	4,18	3,03	10,10	4,88	0,00	2,01
Niepokalanów	38,76	56,00	9,79	56,00	44,76	51,58	43,15	48,27
Polsat	38,00	39,00	36,00	33,00	39,00	42,00	43,00	59,00
TVN	brak danych							
TV 4	0,00	0,02	0,00	0,02	0,01	0,01	0,004	0,01

Telewizja Canal + i TV4 nie przeznaczyła odpowiedniej, zgodnej z przepisami ustawy ilości czasu w miesięcznym czasie nadawania w programie utworów słowno-muzycznych na utwory wykonywane w języku polskim prawie we wszystkich miesiącach od czerwca do grudnia. W Canal + w listopadzie, a TV4 w lipcu w ogóle nie emitowały utworów słowno-muzycznych. Natomiast telewizje Polsat i Niepokalanów wywiązały się z tego zobowiązania nadając nawet powyżej ustawowego minimum. W telewizji Niepokalanów wyjątkiem był listopad, kiedy to nie udało się nadawcy spełnić wymaganej przez ustawę kwoty.

Stacja TVN nadesłała jedynie wyjaśnienie, że nie nadaje utworów słowno-muzycznych, a jedynie audycje audiowizualne, w związku z czym jej ten zapis ustawowy nie dotyczy.

8. Realizacja przez TVP S.A. szczególnych zobowiązań programowych

Ustawodawca w art. 21, 22, 23, 24 i 25 ustawy o radiofonii i telewizji sformułował zadania i obowiązki w zakresie programu względem telewizji publicznej zwane potocznie misją. Zwłaszcza w art. 21 ust. 2 określone zostały cele programów publicznej radiofonii i telewizji, a tym samym audycji, które są tworzywem programów oraz normy, którymi nadawcy powinni się kierować przy tworzeniu audycji. Zapisy te są wyrazem dbałości ustawodawcy o jakość programów i przekazywane w nich treści. W myśl tego artykułu nadawca przy tworzeniu programu zobowiązany jest do: kierowania się odpowiedzialnością za słowo, rzetelnego ukazywania zdarzeń i zjawisk w kraju i za granicą, sprzyjania swobodnemu kształtowaniu się poglądów obywateli oraz formowaniu się opinii publicznej.

Celem programów nadawców publicznych jest służenie: rozwojowi kultury, nauki i oświaty, umacnianiu rodziny, kształtowaniu postaw prozdrowotnych, zwalczaniu patologii społecznych oraz uwzględnianie potrzeb mniejszości narodowych i grup etnicznych. Ponadto programy powinny respektować chrześcijański system wartości, przyjmując za podstawę uniwersalne zasady etyki oraz umożliwiać obywatelom i ich organizacjom uczestniczenie w życiu publicznym poprzez prezentowanie zróżnicowanych poglądów i stanowisk oraz wykonywanie prawa do kontroli i krytyki społecznej. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji czuwając nad wypełnianiem tych zobowiązań co roku analizuje sprawozdania z działalności programowej Telewizji Polskiej S.A.

W 2000 roku realizacja zapisanych w art. 21 ust. 2 celów programowych w ogólnokrajowych programach TVP kształtowała się następująco:

Rodzaje audycji	Program 1		Program 2	
	liczba godzin	%czasu nadawania	liczba godzin	% czasu nadawania
audycje służące rozwojowi kultury, nauki i oświaty	915	11,9	875	12,1
audycje służące umacnianiu rodziny	1188	15,6	580	8
audycje służące kształtowaniu postaw prozdrowotnych	210	2,7	203	2,8
audycje służące zwalczaniu patologii społecznych	272	3,5	74	1
audycje adresowane do mniejszości narodowych i etnicznych (tworzone w języku polskim)	24	0,3	21	0,3
Razem	2609	34.1 %	1753	24.3 %

Jak wynika z tabeli w obu programach ogólnokrajowych obecne były w różnym wymiarze czasowym audycje służące realizacji tych czterech celów. W Programie 1 audycje te trwały łącznie 2609 godzin i zajęły 34,1% programu. Ich średni czas nadawania w ciągu dnia wyniósł 7 godzin. W Programie 2 audycje te zajęły 24,3 % programu i było ich o 856 godzin mniej niż w Programie 1. Ich średni dzienny czas nadawania wyniósł 4,8 godziny. Oznacza to, że Program 1 w większym stopniu realizuje art. 21 ust. 2 ustawy o radiofonii i telewizji.

W 2000 roku zarówno w Programie 1 jak i Programie 2 audycje służące umacnianiu rodziny oraz służące rozwojowi kultury, nauki i oświaty zajęły więcej miejsca niż audycje służące zwalczaniu patologii społecznych i służące kształtowaniu postaw prozdrowotnych.

W Programie 1 rozwojowi kultury, nauki i oświaty służyły między innymi: poniedziałkowy teatr telewizji, cykl prezentujący filmy fabularne *Gorąco polecam* oraz filmy dokumentalne o twórcach kultury, a w Programie 2 cykliczny magazyn popularnonaukowy (*Proton* 31 odc.), koncerty muzyki poważnej (np. K. Penderecki, W. Kilar, F. Chopin, M. Górecki), magazyny kulturalne, widowiska teatralne, filmy dokumentalne o znanych twórcach kultury i ważnych wydarzeniach kulturalnych. Wśród omawianych audycji w obu programach najwięcej było audycji poświęconych kulturze, a zdecydowanie mniejszy udział w nich miały audycje poświęcone nauce i oświacie.

W Programie 1 audycjami służącymi umacnianiu rodziny według kwalifikacji nadawcy były m. in. cykliczne audycje *Mama i ja* oraz *Rodzina prawie doskonała* (omawiano w nich różne tematy związane z rodziną), i systematycznie nadawane audycje poradnicze o pielęgnowaniu małych dzieci, czy o urządzaniu mieszkań. Ta ostatnia grupa audycji w małym stopniu służyła temu celowi, bowiem zawierała głównie praktyczne porady.

W Programie 2, zdaniem nadawcy, umacnianiu rodziny miał służyć czternastoodcinkowy cykl audycji *Po prostu żyć*, audycja edukacyjna dla dzieci *Ulica Sezamkowa* oraz cykliczny magazyn dla nastolatków poruszający problemy związane z ich rozwojem. Tematyka ta była omawiana między innymi w niektórych wydaniach audycji adresowanych do niepełnosprawnych. Nadawca do tej kategorii audycji zakwalifikował niektóre wydania magazynu *Ekspres reporterów*. Wiele z wymienionych przez nadawcę w sprawozdaniu tytułów audycji świadczy o niezrozumieniu intencji ustawodawcy.

Audycjom służącym kształtowaniu postaw prozdrowotnych i zwalczaniu patologii społecznych poświęcono w obu programach ogólnokrajowych znacznie mniej czasu niż omawianym wyżej kategoriom. W Programie 1 tym dwóm rodzajom audycji poświęcono 482 godziny, a w Programie 2 - 277 godzin. Audycje kształtujące postawy prozdrowotne występowały w Programie 1 w dwóch postaciach: audycji cyklicznych (tych raczej było niewiele) i audycji pojawiających się okazjonalnie (tych było znacznie więcej). W Programie 1 były nadawane dwie audycje cykliczne - obie promujące aktywny wypoczynek oraz audycja poświęcona profilaktyce najczęściej występujących chorób. Z kolei w Programie 2 nie było cyklicznych audycji stricte kształtujących postawy prozdrowotne.

Zwalczaniu patologii społecznych w Programie 1 poświęcono niektóre wydania cyklicznej audycji *Nocne rozmowy*. W Programie 1 cel ten nie był realizowany systematycznie. Brakowało stałej choćby jednej audycji, regularnie nadawanej, która by była poświęcona tej bardzo poważnej z punktu widzenia społecznego kwestii.

W obu programach najmniej czasu zajęły audycje dla mniejszości narodowych i etnicznych. Spowodowane to było zapewne tym, że cały ciężar wywiązywania się z tego ustawowego obowiązku wzięły na siebie programy regionalne. Wyemitowane w Programie 1 audycje przybliżyły widzom problematykę mniejszości narodowych, ale nie był to główny cel tych audycji. W Programie 2 było podobnie, z tym że tutaj mówiono głównie o wyznaniach religijnych mniejszości narodowych. Audycje te miały swoje stałe miejsce w programie. W obu programach w bardzo niewielkim stopniu zostały realizowane intencje ustawodawcy. Łącznie w obu programach audycje, które są wyrazem uwzględniania przez nadawcę potrzeb mniejszości narodowych i grup etnicznych zajęły 45 godzin, co oznacza, że ich średni tygodniowy czas wyniósł mniej niż 1 godzinę.

Telewizja Polska zgodnie z art. 22 ustawy umożliwiła Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałkom Sejmu i Senatu oraz Prezesowi Rady Ministrów w sposób bezpośredni prezentować oraz wyjaśniać politykę państwa poprzez udostępnianie anteny w czasie najwyższej oglądalności.

Kolejny zapis ustawy o radiofonii i telewizji (art. 23 ust.1) zobowiązuje telewizję publiczną do umożliwienia partiom politycznym przedstawiania ich stanowisk w węzłowych sprawach publicznych. Telewizja Polska ten zapis realizowała poprzez audycję *Forum*, która nadawana była raz w tygodniu w Programie 1.

Telewizja Polska zgodnie z art.24 ustawy umożliwiała kandydatom ubiegającym się o wybór na urząd prezydenta rozpowszechnić własne audycje wyborcze na zasadach określonych w rozporządzeniu wykonawczym. W okresie trwania kampanii wyborczej TVP SA nadawała w dniach od 23 września do 6 października 2000 roku bloki audycji przygotowanych przez sztaby wyborcze kandydatów w cyklu zatytułowanym "Studio Komitetów Wyborczych". Audycje emitowane były w porach o dobrej, choć nie najwyższej oglądalności: w Programie 1 w godz. 15:55-17:00 lub ok. godz. 22:00-23:00, zaś w Programie 2 w godz. 17:00-17:55 oraz w soboty w godz. 10:00-11:15.

Telewizja Polska w 2000 roku zgodnie ze zobowiązaniem wynikającym z art.25 ust. 2 wytworzyła 40,3 godzin audycji oświatowych dla szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych, z czego 37,5 godzin wyemitowała w Programie 1 a tylko 2,8 godziny w Programie 2. Audycje te powstały we współpracy z Ministerstwem Edukacji. Wyprodukowano łącznie 134 odcinki, które złożyły się na 15 tytułów audycji oświatowych.

• **Realizacja poszczególnych zobowiązań programowych w programach własnych oddziałów terenowych**

Oddziały terenowe TVP S.A.	Audycje służące rozwojowi kultury, nauki, i oświaty		Audycje służące umacnianiu rodziny		Audycje służące kształtowaniu postaw prozdrowotnych		Audycje służące zwalczaniu patologii społecznej		Ogółem	
	godz.	%	godz.	%	godz.	%	godz.	%	godz.	%
Białystok	96	6,0	15,3	1,0	16	1,0	21,8	1,4	149,1	9,4
Bydgoszcz	93	8,5	122,2	11,2	94,2	8,7	5,2	0,5	314,6	28,9
Gdańsk	107,3	8,2	51,5	3,9	61,4	4,7	23,8	1,8	244	18,6
Katowice	150,6	11,3	31,9	2,4	35,4	2,7	29,8	2,2	247,7	18,5
Kraków	219,9	18,5	14	1,2	8	0,7	5,5	0,5	247,4	20,8
Lublin	81,9	5,0	48,5	3,0	20,5	1,3	22,8	1,4	173,7	10,6
Łódź	348,6	20,6	10	0,6	4,5	0,3	3,5	0,2	366,6	21,6
Poznań	360	20,2	31	1,7	36	2,0	43	2,4	470	26,4
Rzeszów	227,3	21,5	64,3	6,1	10,3	1,0	40,9	3,9	342,7	32,4
Szczecin	49	4,3	26	2,3	7	0,6	11	1,0	93	8
Warszawa	133	7,9	7,8	0,5	25,1	1,5	21,1	1,3	187	11,1
Wrocław	93,7	5,2	127,0	7,0	0,5	0,0	73,9	4	295,2	16,3

Z wyżej zamieszczonej tabeli wynika, że w 2000 roku wszystkie oddziały terenowe TVP w programach własnych nadawały audycje służące rozwojowi kultury, nauki i oświaty, umacnianiu rodziny, kształtowaniu postaw prozdrowotnych, zwalczaniu patologii społecznych. W programach oddziałów terenowych wziętych łącznie zostało nadanych 2896,6 godziny takich audycji. Najwięcej godzin w 12 programach własnych przeznaczono na audycje służące rozwojowi kultury, nauki i oświaty – 1914 godzin. Najmniej czasu – podobnie jak w obu programach ogólnokrajowych - poświęcono audycjom podejmującym problematykę przeciwdziałania, zapobiegania patologiom społecznym - jedynie 225,4 godziny.

Najwięcej godzin programu na realizację tych czterech ustawowych celów przeznaczyła OTV Rzeszów – 342,7 godzin, co stanowi 32,4%. Na nieco niższym, ale powyżej 20% znalazły się OTV Bydgoszcz, Łódź, Poznań i Kraków. Najmniejszą liczbę godzin przeznaczył OTV Szczecin, bo 93 godziny, co stanowi 8,1 % nadanego programu.

Program wszystkich oddziałów terenowych zawierał audycje **służące rozwojowi kultury nauki i oświaty**. Najwięcej czasu na te audycje przeznaczył OTV Rzeszów tj. 21,5% rocznego programu własnego. Nieco niższy udział miały te audycje w programach OTV Poznań, Łódź, Kraków (20% programu własnego). Najmniej tego rodzaju audycji zawierał program OTVP Szczecin – 4,2%.

Wnikliwa analiza sprawozdań z działalności programowej oddziałów terenowych wykazała, że audycje służących rozwojowi kultury, nauki i oświaty w programach nie było dużo. Średnio w ciągu dnia nadawano 26 minut audycji realizujących ten ustawowy cel. Każdy oddział terenowy nadawał regularne cotygodniowe magazyny kulturalne poświęcone najważniejszym, bieżącym wydarzeniom kulturalnym oraz zamieszczał przekazy dotyczące kultury w audycjach informacyjnych. W programach okazjonalnie pojawiały się relacje z festiwali teatralnych, filmowych, muzycznych itp. Niektóre oddziały terenowe np. w Łodzi nadawały cykliczne magazyny specjalistyczne poświęcone teatrowi, filmowi, literaturze, muzyce i sztukom plastycznym. Rzadko wykorzystywano do prezentacji szeroko rozumianej kultury formy dokumentalne. W żadnym z programów nie stwierdzono obecności choćby jednego stałego cyklu audycji, który by w sposób kompleksowy i systematyczny realizował intencje ustawodawcy w zakresie kultury. Te audycje, które zostały nadane służą temu celowi w sposób wyrywkowy i niepełny.

Jeszcze mniej miejsca w programach poświęcono nauce i oświacie. Audycje o nauce znalazły się tylko w programach OTV Kraków, Łódź i Gdańsk., a audycje poświęconych oświacie nadawca nie wskazał w sprawozdaniu.

Audycje służące umacnianiu rodziny zajęły łącznie 487 godzin w 12 programach własnych oddziałów terenowych. Najwięcej czasu na te audycje przeznaczył OTV Bydgoszcz – 11,2 %, Wrocław – 7 % i Rzeszów - 6,1 % W pozostałych oddziałach terenowych udział tych audycji był poniżej 4%. Najmniej tych audycji było w programach OTV Warszawa i Łódź i stanowiły zaledwie 0,5% programu własnego oddziałów terenowych. Te audycje, które zostały przez nadawcę zakwalifikowane do tej kategorii jedynie podejmowały wprawdzie tematy związane z rodziną, ale nie służyły dosłownie jej umacnianiu.

Jeszcze mniej miejsca w programach własnych oddziałów przeznaczono na audycje służące **kształtowaniu postaw prozdrowotnych**. Łączny czas ich trwania we wszystkich oddziałach terenowych wyniósł 270 godzin. Średnio na jeden program własny w ciągu tygodnia przypada 26 minut takich audycji. OTV Bydgoszcz był jedynym oddziałem, w programie którego te audycje miały udział wynoszący 8,7 % programu. Aż w 10 programach mieścił się on w przedziale od 0,02% do 2,7 %. Audycje zakwalifikowane przez nadawcę do tej kategorii były poświęcone przede wszystkim diagnostyce i terapii oraz objawom różnych chorób.

Natomiast na **audycje służące zwalczaniu patologii społecznych** wszystkie oddziały przeznaczyły łącznie 225,4 godziny. Udział tych audycji w programie był minimalny. Oddział Terenowy we Wrocławiu, w którym miały one największy udział przeznaczył na te audycje tylko 4 % rocznego programu. W pozostałych programach audycje te miały bardzo nieznaczny udział w programie. W wielu oddziałach audycje zakwalifikowane do tej kategorii poświęcone były działalności policji czy przedstawianiu różnych patologii społecznych.

- **Realizacja poszczególnych zobowiązań programowych w programie wspólnym oddziałów terenowych**

Rodzaje audycji	godz.	%
Audycje służące rozwojowi kultury, nauki i oświaty	256,1	5,4%
audycje służące umacnianiu rodziny	599	12,7%
audycje służące kształtowaniu postaw prozdrowotnych	17,8	0,3%
audycje służące zwalczaniu patologii społecznych	0,5	0,01%

W programie wspólnym oddziałów terenowych nadano 873,4 godzin audycji służących realizacji celów wynikających z art. 21 urt, co stanowi 18% rocznego czasu nadawania programu wspólnego.

Kolejna grupa audycji, które służą realizacji misji nadawcy publicznego to audycje **uwzględniające potrzeby mniejszości narodowych i grup etnicznych.**

W 2000 roku 9 oddziałów terenowych Telewizji Polskiej nadawało tego rodzaju audycje. Trzy oddziały terenowe (Bydgoszcz, Wrocław, Łódź) nie nadawały ich ponieważ na terenie nadawania nie zamieszkują w większych skupiskach mniejszości narodowe czy etniczne.

- **Audycje uwzględniające potrzeby mniejszości narodowych i grup etnicznych w programach oddziałów terenowych telewizji publicznej 2000 roku**

Oddziały terenowe	Audycje w języku narodowym		Audycje w języku polskim		Ogółem	
	godz.	%	godz.	%	godz.	%
OTV Białystok	35,3	2,2	38,1	2,4	73,4	4,6
OTV Bydgoszcz	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
OTV Gdańsk	7,3	0,3	66,9	5,1	71,2	5,4
OTV Katowice	8,3	0,6	9,7	0,7	18,0	1,3
OTV Kraków	0,0	0,0	1,1	0,1	1,1	0,1
OTV Lublin	6,0	0,3	17,9	1,1	23,9	1,4
OTV Łódź	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
OTV Poznań	0,6	0,03	0,0	0,0	0,6	0,03
OTV Rzeszów	3,0	0,3	12,2	1,1	15,2	1,4
OTV Szczecin	0,0	0,0	1,0	0,08	1,0	0,08
OTV Warszawa	6,4	0,3	0,0	0,0	6,4	0,3
OTV Wrocław	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ogółem	63,9	0,4	146,9	0,9	210,8	1,2

W 2000 roku oddziały terenowe nadały łącznie 210,8 godzin audycji adresowanych do mniejszości narodowych, co daje średnio 23,4 godziny rocznie dla każdego z 9 nadających te audycje oddziałów.

Najwięcej miejsca w programie przeznaczono na te audycje w oddziale terenowym w Białymstoku (73,4 godzin, czyli 4,6 % rocznego czasu nadawania, co daje średnio 10,4 godziny tygodniowo), najmniej zaś w OTV w Poznaniu (niecała godzina w ciągu roku).

Na audycje tworzone wyłącznie w języku polskim (146,9 godzin) przeznaczono ponad połowę łącznego rocznego czasu nadawania, zaś pozostały czas na audycje w językach narodowych (63,9 godzin). Najwięcej audycji tworzonych w językach narodowych nadał oddział w Białymstoku (35,3 godzin), a najmniej w Rzeszowie (3 godziny).

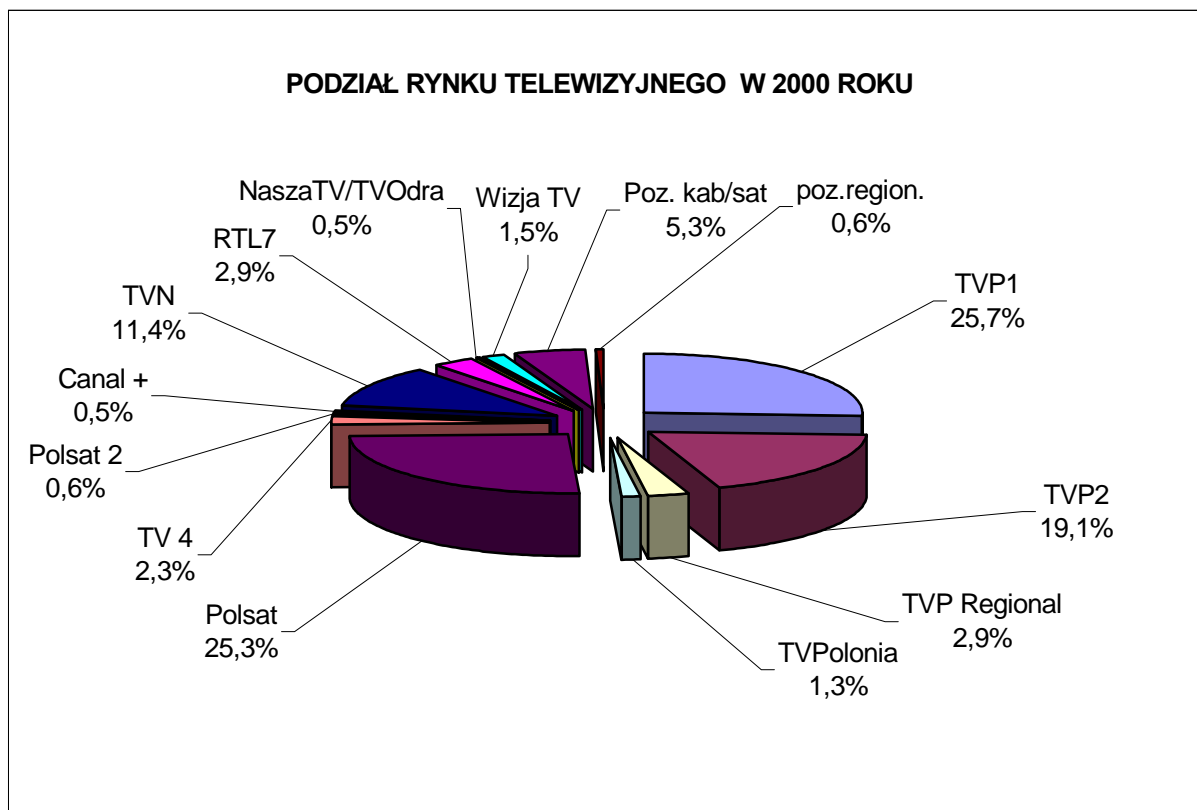
9. Widownia telewizyjna w Polsce w 2000 roku

• Telewizja publiczna

Do sektora publicznego należała w 2000 roku nadal prawie połowa rynku, choć jego udział sukcesywnie zmniejsza się w ostatnich latach

Udział telewizji publicznej w rynku telewizyjnym (czyli w łącznym czasie oglądania telewizji) w 2000 roku wyniósł 49,2%. W porównaniu z rokiem 1999 udział telewizji publicznej zmniejszył się o 2 punkty procentowe. W 1997 roku do telewizji publicznej należało 58% rynku, w 1998 – 55%, w 1999 – 51,1% rynku.

Spadek udziału w rynku dotyczy w różnym stopniu poszczególnych programów telewizji publicznej. W stosunku do roku ubiegłego straciła TVP1 (2 pkt.) i Oddziały Terenowe TVP (1 pkt). Wzrost udziału zanotowała natomiast TVP 2. Dotychczasowy udział w rynku udało się utrzymać TV Polonia. W dalszej części przedstawiona zostanie sytuacja każdego z programów.

Opracowano na podstawie danych z AGB Polska

TVP 1

Udział TVP 1 w rynku telewizyjnym systematycznie maleje: w 2000 roku wyniósł 25,7%, co oznacza spadek w stosunku do lat ubiegłych. W roku 1997 program ten posiadał ponad 32% udziału w widowni, w 1998 – 30%, a w 1999 – 27,5%.

TVP 1 oglądało w roku 2000 średnio 62 % populacji przez 92 minuty dziennie. Przed rokiem średnio 63, 5% populacji poświęcało oglądaniu tyle samo czasu dziennie.

Tradycyjnie już miesiące letnie (czerwiec – wrzesień) charakteryzowały się najwyższą średnią oglądalnością dla TVP 1. Należy zwrócić uwagę, że najwyższa miesięczna oglądalność, jaką udało się uzyskać TVP 1 w 2000 roku wyniosła 27%, podczas gdy w latach ubiegłych w pomyślnych miesiącach program uzyskiwał ponad 30 %.

Najpopularniejsze audycje TVP 1 w 2000 roku

	Opis	start	koniec	data	AMR%
1.	KLAN /TELENOWELA POL./	17:26	17:48	2000-01-12	25,90%
2.	SAMI SWOI /KOM.POL./	20:09	21:29	2000-01-02	24,50%
3.	MISTRZOSTWA EUROPY W PIŁCE NOŻNEJ /TRANSMISJA/ WŁOCHY-FRANCJA	19:51	22:29	2000-07-02	24,00%
4.	WIECZÓR WYBORCZY /PROG.PUBL.POL./	20:07	22:51	2000-10-08	23,50%
5.	TELEEXPRESS	17:23	17:38	2000-01-03	23,50%
6.	WIADOMOŚCI	19:30	19:50	2000-10-08	22,50%
7.	SPORT /SERWIS SPORT./	19:58	20:03	2000-01-05	22,50%
8.	DOM /SER POL/	20:09	21:38	2000-12-17	22,30%
9.	ROZMOWA Z GOŚCIAMI W STUDIUM	17:19	17:24	2000-01-12	20,70%
10.	WIELKI KONCERT URODZINOWY – WADOWICE 18 MAJA 2000	20:13	22:43	2000-05-18	20,50%
11.	STUDIO MISTRZOSTW EUROPY W PIŁCE NOŻNEJ	20:51	20:57	2000-07-02	20,30%
12.	MISTRZOSTWA EUROPY W PIŁCE NOŻNEJ /TRANSMISJA/ FRANCJA – PORTUGALIA	20:41	23:19	2000-06-28	19,30%
13.	JAKA TO MELODIA ? /TELETURNIEJ/	17:20	17:40	2000-01-08	19,00%
14.	PLEBANIA /SER.OBYCZ.POL./	17:36	17:58	2000-12-29	17,90%
15.	101 DALMATYŃCZYKOW /FILM USA/	20:16	21:54	2000-06-01	17,40%

TVP 2

Udział TVP 2 w rynku telewizyjnym w roku 2000 wyniósł 19,1% i oznacza to przyrost w stosunku do lat ubiegłych. W roku 1997 – 18,9%, w roku 1998 – 18,3%, a w 1999 - 18%.

TVP 2 oglądało w 2000 roku średnio 55,1 % populacji przez 76 minut dziennie. Rok wcześniej średnio 54,8% populacji przez 69 minut dziennie.

Najpopularniejsze audycje TVP 2 w 2000 roku

	Opis	start	koniec	data	AMR%
1.	NA DOBRE I NA ZŁE /SER.OBYCZ.POL./	16:35	17:23	2000-12-17	22,60%
2.	ZŁOTOPOLSCY /TELENOWELA/	15:00	15:24	2000-12-17	21,90%
3.	NIE MA MOCNYCH /KOM.POL/	15:30	17:01	2000-12-31	21,00%
4.	SZANSA NA SUKCES /PROG.MUZ.ROZR./	15:30	16:26	2000-12-17	20,30%
5.	KOCHAJ ALBO RZUĆ /KOM.POL./	21:42	23:38	2000-01-10	18,90%
6.	ELIMINACJE MISTRZOSTW ŚWIATA – MECZ PIŁKI NOŻNEJ POLSKA – WALIA	19:46	22:03	2000-10-11	17,70%
7.	BEZLUDNA WYSPA /PROG.ROZ./	15:32	16:22	2000-11-19	17,00%
8.	SAMI SWOI /KOM.POL./	12:05	13:25	2000-12-25	17,00%

9.	MECZ TOWARZYSKI PIŁKI NOŻNEJ /TRANSMISJA/ POLSKA – FRANCJA	20:49	23:00	2000-02-23	16,80%
10.	SZANSA NA SUKCES –TO JUŻ PIĘĆ LAT /KONCERT JUBILE./	20:00	20:54	2000-01-30	16,80%
11.	KONCERT URODZINOWY FORMACJI NIEŻYWYCH SCHABUFF /MUZ.ROZR./	15:35	16:26	2000-01-23	16,80%
12.	GWIAZDORSKIE OSTATKI /PROG.ROZR./	20:00	20:59	2000-03-07	16,30%
13.	SPOTKANIE Z BALLADĄ /PROG.ROZR./	20:04	20:58	2000-12-31	16,20%
14.	ELIMINACJE MISTRZOSTW SWIATA – MECZ PIŁKI NOŻNEJ POLSKA – BIAŁORUŚ	19:47	21:55	2000-10-07	16,20%
15.	FAMILIADA /TELETURNIJ/	14:31	14:56	2000-03-19	15,90%

Oddziały Terenowe TVP S.A.

Systematycznie spada udział w widowni regionalnej telewizji publicznej (Oddziały Terenowe TVP potraktowane łącznie). W 1997 wynosił - 5,6%, w 1998 – 5%, w 1999 – 4,1%, w 2000 – 2,9%.

Na wynik ten miały wpływ przede wszystkim pasma wspólne Oddziałów Terenowych TVP (2,1%). Program własny 12 Oddziałów zajmuje resztę, czyli zaledwie 0,8%.

Przed rokiem pasmo wspólne Oddziałów Terenowych TVP S.A. osiągnęło wynik 3,1%, zaś program własny 12 Oddziałów 1%.

Spada więc udział w rynku zarówno pasma wspólnego jak i programu własnego Oddziałów Terenowych TVP.

- **Telewizje koncesjonowane**

POLSAT

Wzrósł w 2000 roku udział w rynku widowni naziemnej Telewizji Polsat i wyniósł 25,3%, co oznacza zahamowanie spadkowej tendencji i powrót do wyniku z roku 1998.

Tradycyjnie już dla Polsatu jego udział w widowni rósł w miesiącach jesienno – zimowych. W minionym roku w miesiącach październik – grudzień Polsatowi udało się osiągnąć wyższy udział w widowni niż TVP 1 i był w tym czasie telewizją najchętniej oglądaną przez Polaków.

Telewizję Polsat oglądało w 2000 roku średnio 56,2% populacji przez 99 minut dziennie. Przed rokiem 54,2 % populacji przez 91 minut dziennie.

Najpopularniejsze audycje telewizji POLSAT w 2000 roku

	Opis	Start	koniec	data	AMR%	
1.	KEVIN SAM W DOMU /FILM USA/	20:02	21:51	2000-12-29	24,20%	
2.	KEVIN SAM W NOWYM JORKU /FILM USA/	20:00	22:01	2000-12-30	23,70%	
3.	SWIAT WEDŁUG KIEPSKICH /SER.KOM.POL./	20:00	20:30	2000-12-20	23,60%	
4.	TWIERDZA /FILM SENS.USA/	MEGA HIT	21:05	23:32	2000-11-27	21,30%
5.	PALOMA /TELENOW.MEKS./	19:13	19:59	2000-01-13	20,80%	
6.	MIODOWE LATA /SER.KOM.POL./	20:00	20:46	2000-10-20	20,50%	
7.	W MORZU OGNIĄ /FILM THRIL.USA/	MEGA HIT	21:00	22:49	2000-06-26	20,00%
8.	WYBRANIEC ŚMIERCI /FILM USA/	MEGA HIT	21:00	22:37	2000-11-06	19,50%
9.	NICO /SENS.USA/	MEGA HIT	20:01	21:46	2000-01-24	19,00%
10.	MILIONER W SPODENKACH /FILM USA/	20:35	22:11	2000-01-26	18,90%	

11.	POZA PRAWEM /FILM USA/	MEGA HIT	20:00	21:41	2000-03-13	18,70%
12.	PRZYGODY RABINA JAKUBA /FILM FRANC./		20:30	22:11	2000-02-16	18,70%
13.	ZBUNTOWANY ANIOŁ /TELEN.ARGEN./		19:15	20:00	2000-12-29	18,60%
14.	AKADEMIA POLICYJNA V – MISJA W MIAMI BEACH /KOM.USA./	MEGA HIT	21:03	22:39	2000-11-20	18,40%
15.	ROBIN HOOD KSIĄŻĘ ŻŁODZIEI /FILM USA/	MEGA HIT	20:00	22:30	2000-03-20	18,40%

TVN

W roku 2000 TVN próbował utrzymać swoją pozycję rynkową. TVN uzyskała 11,4% udziału w widowni i oznacza to niewielki wzrost w stosunku do roku 1999. Należało do niej wówczas 10,7% rynku, a przypomnijmy, że stacja ta rozpoczynała pod koniec 1997 roku od udziału na poziomie 4,5% w pierwszym miesiącu nadawania i 6,4% w pierwszym roku nadawania.

TVN oglądało w 2000 roku 33% populacji przez średnio 76 minut dziennie. Przed rokiem 30% populacji przez tyle samo czasu dziennie.

Najpopularniejsze audycje TVN w 2000 roku

	Opis	start	koniec	data	AMR%
1.	MILIONERZY/TELETURNIEJ/	19:35	20:29	2000-03-05	17,80%
2.	KILER /KOM.POL./	21:23	23:26	2000-03-24	15,20%
3.	AKADEMIA POLICYJNA V – MISJA W MIAMI BEACH /KOM.USA./	21:26	23:08	2000-03-17	14,50%
4.	PROGNOZA POGODY	19:29	19:31	2000-03-05	12,50%
5.	AKADEMIA POLICYJNA IV-PATROL OBYWATELSKI /KOM.USA/	21:22	22:59	2000-02-11	12,00%
6.	FAKTY	19:00	19:27	2000-03-14	11,70%
7.	SPORT /SERWIS SPORT./	19:24	19:26	2000-03-05	11,20%
8.	NIEUCHWYTNY /FILM USA/	21:25	23:07	2000-03-03	10,50%
9.	WYBACZ MI.../TALK SHOW/	20:29	21:39	2000-03-26	10,10%
10.	NIEBEZPIECZNA PRĘDKOŚĆ /FILM USA/	21:27	23:06	2000-01-07	9,90%
11.	KICKBOXER /FILM USA/	21:24	23:08	2000-03-10	9,90%
12.	MIASTECZKO /SER.POL./	21:21	22:01	2000-03-27	9,80%
13.	MARSJANIE ATAKUJĄ /KOM.USA./	20:32	22:28	2000-02-08	9,80%
14.	CAMILA /SER.MEKS./	18:07	18:57	2000-02-02	9,70%
15.	AKADEMIA POLICYJNA 3 /FILM FAB.USA/	21:26	23:07	2000-12-08	9,60%

TV 4

(do 29 marca 2000 roku jako Nasza Telewizja)

W roku 2000 zaszły zmiany programowo-organizacyjne w Naszej Telewizji. 29 marca nastąpiła zmiana nazwy na TV4, co zaowocowało wzrostem udziału w widowni. TV4 począwszy od kwietnia, osiągała w minionym roku średnio miesięcznie ponad 3% udziału w rynku, podczas gdy jako Nasza Telewizja o połowę mniej. To daje jej obecnie piąte miejsce w rankingu po spadku udziału w rynku TVP Regionalnej – łącznie (dotychczasowa 5 lokata) i RTL7.

TV 4 oglądało w ubiegłym roku średnio ponad 14% populacji przez średnio 26 min. dziennie.

Najpopularniejsze audycje TV 4 w 2000 roku

	Opis	start	koniec	data	AMR%
1.	QUEST /FILM USA/	20:43	22:25	2000-04-27	5,20%
2.	SWIĄTECZNA GORĄCZKA /FILM KOM USA/	22:03	23:38	2000-12-24	4,80%
3.	RAMBO II /FILM USA/	21:04	22:56	2000-09-28	4,40%
4.	SARA /FILM POL./	21:09	23:16	2000-12-07	4,30%
5.	AMERYKAŃSKI NINJA /FILM USA/	21:12	22:56	2000-11-16	3,90%
6.	TURBULENCJA /FILM SENS.USA/	21:15	23:09	2000-09-14	3,60%
7.	G.I. JANE /FILM SENS.USA/	20:46	23:08	2000-06-08	3,60%
8.	UNIWERSALNY ŻOŁNIERZ /SF USA/	20:56	23:00	2000-08-31	3,50%
9.	WIDMO /FILM THRILL.USA/	20:53	22:43	2000-07-06	3,50%
10.	SZKLANA PUŁAPKA /FILM USA/	23:51	01:00	2000-12-24	3,20%
11.	WSCHODZĄCE SŁOŃCE /FILM SENS.USA/	21:11	23:36	2000-11-23	3,20%
12.	SZTOS /FILM POL./	20:41	22:23	2000-05-04	3,20%
13.	KOMISARZ REX /SER AUSTR./	22:03	22:59	2000-05-21	3,20%
14.	Z ARCHIWUM X /SER.USA/	21:53	22:49	2000-07-05	3,10%
15.	NA KRAWĘDZI /SENS.USA/	21:12	23:22	2000-10-05	3,10%

Podsumowując należy stwierdzić, że w roku 2000 zyskały widownię Polsat, TVP 2, TVN oraz TV 4. Wyjątkiem jest tutaj TVP 1, która zanotowała w minionym roku straty w widowni. W 2000 roku zmniejszał się również udział w widowni Oddziałów Terenowych TVP S.A.

W stosunku do roku 1999 wzrósł udział w widowni telewizyjnej programów kablowych i satelitarnych. Należy zwrócić uwagę na konsekwentne starania nadawców w kierunku zaspokajania zróżnicowanych potrzeb odbiorców poprzez tworzenie i doskonalenie oferty kanałów tematycznych.

Udział w widowni największych nadawców w 2000 roku - średnie miesięczne								
	TVP1	Polsat	TVP2	TVN	RTL7	TV4	Nasza TV	
01/2000	25,3%	24,3%	19,3%	12,0%	3,4%	0,0%	1,6%	
02/2000	25,3%	24,2%	18,9%	12,5%	3,5%	0,0%	1,7%	
03/2000	25,2%	25,1%	17,7%	14,1%	3,0%	0,0%	1,7%	
04/2000	25,4%	25,0%	18,5%	12,7%	2,6%	3,5%	od 29 marca pod nazwą TV 4	
05/2000	24,8%	26,0%	18,5%	12,1%	2,8%	3,5%		
06/2000	27,0%	24,3%	20,6%	10,0%	2,5%	3,0%		
07/2000	26,5%	25,1%	20,5%	9,5%	2,8%	3,1%		
08/2000	26,0%	25,6%	20,6%	9,6%	2,8%	3,0%		
09/2000	27,1%	25,6%	19,0%	10,8%	2,8%	3,2%		
10/2000	25,9%	26,1%	18,4%	10,9%	2,8%	3,1%		
11/2000	25,5%	26,3%	18,2%	11,5%	2,9%	2,9%		
12/2000	25,6%	26,3%	19,6%	10,5%	2,4%	3,2%		
<i>Średnia</i>	25,7%	25,3%	19,1%	11,4%	2,9%	2,3%		0,5%

W sytuacji walki o widza toczącej się zarówno na poziomie poszczególnych nadawców, jak i na poziomie ofert programowej w 2000 roku telewizja publiczna utrzymała – mimo 2 pkt straty w stosunku do roku ubiegłego – prawie połowę udziałów w widowni.

Nie zmieniła się również w stosunku do roku ubiegłego pozycja w rankingu największych nadawców pod względem udziału w widowni.

TVP 1 mimo strat zachowała jeszcze pierwszą pozycję, choć dystans między nią a znajdującą się na drugim miejscu w rankingu Telewizją Polsat zmalał do ułamków procent. W roku 1999 TVP1 dzieliły od Polsatu jeszcze 4 pkt procentowe, w roku 2000 - 0,5 pkt.

Trzecie miejsce zajmuje nadal TVP 2, której udział w rynku w minionym roku wzrósł. Od ponad dwóch lat pozostaje w zasadzie na stałym poziomie.

Czwartą pozycję w rankingu zachowała w minionym roku telewizja TVN, która również zanotowała przyrost udziału w widowni. Należy zaznaczyć, że do czterech wymienionych stacji należało w 2000 roku 81% rynku.

Do najpopularniejszych audycji minionego roku należały głównie seriale i telenowele produkcji polskiej (nadawane zarówno przez telewizję publiczną jak i Polsat), superprodukcje amerykańskie, w tym filmy akcji oraz transmisje ważnych wydarzeń sportowych (mistrzostwa świata w piłce nożnej). Wśród najpopularniejszych audycji znalazł się również „Wieczór wyborczy” – audycja nadana w dniu wyborów prezydenckich, tuż po zakończeniu głosowania.

W porównaniu z rokiem 1999 można zauważyć, że audycje, które znalazły się na pierwszych miejscach w roku 2000 zgromadziły o kilka procent mniejszą widownię. W ubiegłym roku pierwsze miejsce należało do głównego wydania „Wiadomości” z ponad 31% widownią. W rankingu za 2000 rok na pierwszych miejscach znajdują się audycje z widownią poniżej 26%.

Najpopularniejsze audycje telewizyjne 2000 roku

	Opis		Daty	Stacja	AMR %
1.	KLAN /TELENOWELA POL./		2000-01-12	TVP1	25,90%
2.	SAMI SWOI /KOM.POL./		2000-01-02	TVP1	24,50%
3.	KEVIN SAM W DOMU /FILM USA/		2000-12-29	Polsat	24,20%
4.	MISTRZOSTWA EUROPY W PIŁCE NOŻNEJ /TRANSMISJA/WŁOCHY-FRANCJA		2000-07-02	TVP1	24,00%
5.	KEVIN SAM W NOWYM JORKU /FILM USA/		2000-12-30	Polsat	23,70%
6.	ŚWIAT WEDŁUG KIEPSKICH /SER.KOM.POL./		2000-12-20	Polsat	23,60%
7.	WIECZÓR WYBORCZY /PROG.PUBL.POL./		2000-10-08	TVP1	23,50%
8.	TELEEXPRESS		2000-01-03	TVP1	23,50%
9.	NA DOBRE I NA ZŁE /SER.OBYCZ.POL./		2000-12-17	TVP2	22,60%
10.	WIADOMOŚCI		2000-10-08	TVP1	22,50%
11.	SPORT /SERWIS SPORT./		2000-01-05	TVP1	22,50%
12.	DOM /SER POL/		2000-12-17	TVP1	22,30%
13.	ZŁOTOPOLSCY /TELENOWELA/		2000-12-17	TVP2	21,90%
14.	TWIERDZA /FILM SENS.USA/	MEGA HIT	2000-11-27	Polsat	21,30%
15.	NIE MA MOCNYCH /KOM.POL/		2000-12-31	TVP2	21,00%
16.	PALOMA /TELENOW.MEKS./		2000-01-13	Polsat	20,80%
17.	ROZMOWA Z GOŚCMI W STUDIU		2000-01-12	TVP1	20,70%
18.	MIODOWE ŁATA /SER.KOM.POL./		2000-10-20	Polsat	20,50%
19.	WIELKI KONCERT URODZINOWY – WADOWICE 18 MAJA 2000		2000-05-18		20,50%
20.	STUDIO MISTRZOSTW EUROPY W PIŁCE NOŻNEJ		2000-07-02	TVP1	20,30%
21.	SZANSA NA SUKCES /PROG.MUZ.ROZR./		2000-12-17	TVP2	20,30%

22.	W MORZU OGNIĄ /FILM THRIL.USA/	MEGA HIT	2000-06-26	Polsat	20,00%
23.	WYBRANIEC ŚMIERCI /FILM USA/	MEGA HIT	2000-11-06	Polsat	19,50%
24.	MISTRZOSTWA EUROPY W PIŁCE NOŻNEJ /TRANSMISJA/ FRANCJA – PORTUGALIA		2000-06-28	TVP1	19,30%
25.	JAKA TO MELODIA ? /TELETURNIJ/		2000-01-08	TVP1	19,00%

• **Wielkość widowni w kategoriach wiekowych**

Najmłodszy widzowie w wieku 4 –15 lat najwięcej czasu poświęcają na oglądanie w pierwszej kolejności Telewizji Polsat, następnie Programu 1 TVP. Widzowie tej grupy wiekowej stosunkowo dużo czasu spędzają również na oglądaniu programu TVN, TVP 2.

Wielkość widowni poszczególnych stacji w kategoriach wiekowych

Stacja	4-15+	16+	Ogółem (4+)
TVP1	19,7%	26,7%	25,7%
TVP2	13,3%	20,1%	19,1%
Polsat	33,3%	24,0%	25,3%
TVN	13,4%	11,1%	11,4%
RTL7	4,0%	2,7%	2,9%
TV 4	2,3%	2,3%	2,3%
Polsat 2	0,6%	0,7%	0,6%

Natomiast widzowie powyżej 16 roku życia preferują przede wszystkim Program 1 telewizji publicznej następnie Telewizji Polsat i TVP 2.

Najpopularniejsze audycje telewizyjne 2000 roku wśród dzieci i młodzieży (4 – 15+ roku życia)

	opis	stacja	start	koniec	daty	AMR	AMR %
1.	KEVIN SAM W NOWYM JORKU /FILM USA/	Polsat	20:00	22:01	2000-12-30	2 327 097	34,5%
2.	KEVIN SAM W DOMU /FILM USA/	Polsat	20:02	21:51	2000-12-29	2 213 323	32,8%
3.	ŚWIAT WEDŁUG KIEPSKICH /SER.KOM.POL./	Polsat	20:00	20:30	2000-12-20	1 960 250	29,1%
4.	KLAN /TELENOWELA POL./	TVP1	17:25	17:48	2000-01-24	1 737 266	25,0%
5.	MILIONER W SPODENKACH /FILM USA/	Polsat	20:35	22:11	2000-01-26	1 728 203	24,8%
6.	WALT DISNEY – I PIES I WYDRA	TVP1	19:04	19:27	2000-01-09	1 679 880	24,1%
7.	KRECIK/CZES.FILM ANIM./	TVP1	19:06	19:27	2000-01-01	1 656 139	23,8%
8.	RODZINA ZASTĘPCZA /SER.POL./	Polsat	20:01	20:29	2000-04-05	1 633 123	23,5%
9.	PALOMA /TELENOW.MEKS./	Polsat	19:13	19:59	2000-01-13	1 630 026	23,4%
10.	ZBUNTOWANY ANIOŁ /TELEN.ARGEN./	Polsat	19:14	19:59	2000-12-28	1 595 077	23,6%
11.	MIODOWE ŁATA /SER.KOM.POL./	Polsat	20:37	21:18	2000-03-31	1 577 049	22,7%
12.	13 POSTERUNEK /SER.POL./	Polsat	20:04	20:36	2000-04-07	1 550 324	22,3%
13.	BEETHOVEN /KOM.USA/	Polsat	20:00	21:37	2000-03-06	1 528 792	22,0%
14.	WALT DISNEY – GUMISIE /FILM ANIM.USA/	TVP1	19:03	19:26	2000-12-17	1 446 712	21,4%
15.	ŚNIETY MIKOŁAJ /FILM KOM.USA/	Polsat	20:05	21:49	2000-12-24	1 444 399	21,4%
16.	SHEENA KRÓLOWA DŻUNGLI /FILM FANTASY USA/	Polsat	12:30	14:27	2000-01-09	1 434 499	20,6%
17.	PAN DOMU /KOM USA/	Polsat	12:30	14:12	2000-01-16	1 383 601	19,9%
18.	OBÓZ POŚRODKU NICZEGO /KOM.USA/	Polsat	12:30	14:09	2000-01-30	1 381 337	19,8%
19.	BAJKI BOLKA I LOLKA /FILM ANIM./	TVP1	19:01	19:21	2000-01-19	1 373 653	19,7%
20.	PAN NIANIA /KOM.USA/	Polsat	20:33	22:03	2000-05-10	1 359 123	19,5%
21.	WALT DISNEY – ZORRO /SER.PRZYG.USA/	TVP1	10:23	10:48	2000-01-15	1 359 122	19,5%
22.	WALT DISNEY – I PIES I WYDRA	TVP1	19:02	19:25	2000-02-27	1 357 281	19,5%
23.	WALT DISNEY – 101 DALMATYNCZYKÓW /SER.ANIM.USA/	TVP1	09:39	10:02	2000-02-19	1 352 392	19,4%
24.	DUŻA PRZERWA /SER.KOM.POL./	Polsat	20:00	20:27	2000-03-11	1 348 710	19,4%

25.	POŚLANIEC SZCZĘŚCIA /TELEN.MEKSYK./	Polsat	19:15	19:59	2000-03-03	1 341 847	19,3%
26.	MAPECIĄTKA /SER.ANIM.DLA DZIECI USA/	TVP1	19:01	19:25	2000-01-22	1 339 849	19,3%
27.	TRZECH WESOŁYCH PIELEŃNIARZY /FILM KOM.USA/	Polsat	20:32	22:01	2000-12-13	1 317 980	19,5%
28.	JAS FASOLA NADCIĄGA TOTALNY KATAKLIZM /KOM.ANG./	TVP1	20:05	21:31	2000-03-04	1 312 897	18,9%
29.	ZŁOTOPOLSCY /TELENOWELA/	TVP2	15:00	15:24	2000-12-17	1 307 560	19,4%
30.	GRACZYKOWIE /SER.KOM.POL./	Polsat	20:00	20:31	2000-01-11	1 288 102	18,5%

Największą popularnością w tej grupie celowej cieszyły się telenowełe i seriale, głównie produkcji polskiej. Oprócz tego dzieci chętnie oglądały filmy komediowe.

Najwyższe wskaźniki oglądalności wśród dzieci i młodzieży uzyskiwały filmy emitowane przez Telewizję Polsat.

W trzydziestu najpopularniejszych audycjach znalazły się również pozycje adresowane specjalnie do dziecięcego odbiorcy i były to głównie filmy animowane nadawane przez telewizję publiczną (TVP1), m.in. filmy Disneya, Bolek i Lolek, Mapeciątka.

B. Oferta programowa nadawców radiowych w 2000 roku

1. Polskie Radio S.A.

Polskie Radio S.A., podobnie jak w latach poprzednich, nadawało w 2000 roku cztery programy ogólnokrajowe: Program 1, 2, 3 i Radio BIS, oraz program dla zagranicy – Radio Polonia. Transmitowało także regularnie obrady Sejmu w ramach tzw. Studia Parlamentarnego, emitowanego na odrębnej częstotliwości 198 kHz.

Istotna, korzystna zmiana nastąpiła w 2000 roku w warunkach emisji Programu 2 i Radia BIS. Po trzech latach perturbacji i nadawania na wspólnej antenie (Radio BIS – w pierwszej połowie dnia, Program 2 – w drugiej), od września 2000 roku ponownie każdy z programów emitowany jest na oddzielnych częstotliwościach. Pozwoliło to przywrócić pierwotny dzienny czas emisji Radia BIS i wydłużyć dzienny czas emisji Dwójki, co planowano od dawna. Obecnie, tj. od 1 września 2000 roku, Program 2 Polskiego Radia, podobnie jak Programy 1 i 3, nadawany jest przez całą dobę, Radio BIS – przez 18 godz. na dobę.

Dla odbiorców w kraju Polskie Radio S.A. nadało w ubiegłym roku 29 337 godz. programu: w czterech programach ogólnokrajowych łącznie 28 636 godzin (w skali roku średnio 78,2 godz. dziennie) i 701 godzin bezpośrednich transmisji obrad Sejmu i relacji z obrad Senatu. Podane liczby nie uwzględniają równoległej emisji programów PR S.A. na dodatkowych częstotliwościach. W 2000 roku wymiar takich retransmisji był niewielki – wyniósł łącznie 3449 godzin i dotyczył tylko Programu 3 i Radia BIS, którego emisja na UKF była okresowo uzupełniana (w dniach, w których nie było obrad Sejmu) emisją na falach dźwiękowych, na częstotliwości 198 kHz, dzielonej ze Studiem Parlamentarnym.

Radio Polonia - Program dla Zagranicy nadało w 2000 roku 10 747 godzin programu, z czego dwie trzecie, tj. 7146 godzin (średnio 19,5 godz. na dobę) stanowił program premierowy, jedną trzecią (średnio 10 godz. na dobę) – powtórzenia i retransmisje audycji

na innych częstotliwościach i w innych pasmach czasowych. Program był tworzony i nadawany w 10 językach: po polsku, po angielsku i w esperanto oraz w językach naszych sąsiadów: rosyjskim, ukraińskim, białoruskim, litewskim, czeskim, słowackim i niemieckim.

Łącznie w ramach pięciu programów i Studia Parlamentarnego Polskie Radio S.A. nadało w 2000 roku 40 084 godz. programu. Było to o 2216 godzin więcej niż w roku 1999. Wzrost ten nastąpił w Programie 2 i w Radiu BIS, na skutek rozdzielenia ich anten i podjęcia emisji w zwiększonym wymiarze godzin.

W ramach struktur organizacyjnych Polskiego Radia S.A. działały ponadto w 2000 roku, podobnie jak w latach poprzednich, wyspecjalizowane komórki programowe zajmujące się tworzeniem audycji, materiałów i nagrań dla wszystkich programów Polskiego Radia, a także dla podmiotów zewnętrznych. Należą tu:

- Informacyjna Agencja Radiowa, przygotowująca informacje i materiały (tekstowe i dźwiękowe: relacje, wypowiedzi, korespondencje itd.) wykorzystywane przez wszystkie programy Polskiego Radia, a także przez rozgłośnie regionalne radia publicznego i media polonijne; IAR opracowuje ponadto gotowe serwisy informacyjne dla Programu 2, 5 i dla Radia BIS (w 2000 roku łącznie ok. 114 tys. informacji),
- Studio Reportażu i Dokumentu, tworzące audycje dla Programu 1, 3 i Radia BIS, nadawane także w rozgłoszeniach regionalnych (w 2000 roku łącznie 141 godz. reportażu i dokumentu),
- Teatr Polskiego Radia, nagrywający słuchowiska i spektakle Teatru PR we współpracy ze wszystkimi redakcjami literackimi PR, organizujący konkursy i przeglądy słuchowisk radiowych itp. (w 2000 roku 835 godz. nagrań audycji),
- Dyrekcja Nagrań i Koncertów PR, realizująca nagrania orkiestr i chóru Polskiego Radia, organizująca i nagrywająca koncerty w studiach koncertowych Polskiego Radia, rejestrująca konkursy, festiwale i koncerty muzyki poważnej i rozrywkowej, realizująca eksperymentalne formy radiowe (w 2000 roku 858 godz. nagrań, w tym 735 nadanych w programach Polskiego Radia, pozostałe dla odbiorców zewnętrznych),
- Radiowe Centrum Kultury Ludowej, które tworzy i gromadzi nagrania dokumentujące polską kulturę ludową oraz folklor innych krajów i kultur i przygotowuje audycje dla Programów 1, 2 i Radia BIS (w 2000 roku 426 godz. audycji),
- Naczelna Redakcja Programów Katolickich, przygotowująca audycje religijne dla wszystkich programów ogólnokrajowych Polskiego Radia (w 2000 roku łącznie 280 godz. audycji),
- Archiwum Polskiego Radia, tworzące i gromadzące zbiory najcenniejszych audycji.

Wszystkie wytworzone w 2000 roku audycje zostały na bieżąco wyemitowane.

Polskie Radio utrzymywało też, podobnie jak w poprzednich latach, działalność trzech orkiestr radiowych: Narodowej Orkiestry Symfonicznej PR, Polskiej Orkiestry Radiowej w Warszawie i Orkiestry Kameralnej PR „Amadeus” w Poznaniu, oraz Chóru Polskiego Radia w Krakowie. Wzięły one w 2000 roku udział w licznych koncertach i festiwalach, kontynuowały także nagrania muzyki poważnej i rozrywkowej, na płytach i w postaci nagrań archiwalnych (w 2000 roku 90 godz. nagrań).

Program wytworzony i nadany w 2000 roku przez specjalistyczne komórki Polskiego Radia

Specjalistyczne redakcje PR S.A.	Program wytworzony i nadany w 2000 roku
Studio Reportażu i Dokumentu	141 godz.
Radiowe Centrum Kultury Ludowej	426 godz.
Naczelna Redakcja Programów Katolickich	280 godz.
Informacyjna Agencja Radiowa	ok. 114 tys. informacji
Teatr Polskiego Radia	835 godz.
Dyrekcja Nagrań i Koncertów	858 godz. (w tym 735 godz. nadanych na antenie)

W 2000 roku Polskie Radio S.A. poświęciło w swoich programach szczególną uwagę – przygotowując specjalne audycje, transmitując i relacjonując wydarzenia i uroczystości – następującym ważnym wydarzeniom politycznym, kulturalnym, religijnym, społecznym i sportowym:

- Wybory prezydenckie – łącznie **54 godziny** audycji, z czego 35 godzin zajęły nieodpłatne audycje Komitetów Wyborczych (łącznie 728 audycji), a pozostałe 19 godzin wypełniły audycje własne PR S.A., przygotowane przez Program 1, 3, 5 i Radio BIS, poświęcone prezentacji kandydatów, wyjaśnieniu ordynacji wyborczej i zasad głosowania oraz omówieniu modeli prezydentury w różnych państwach europejskich. Radio Polonia (Program 5) relacjonowało przebieg wyborów za granicą, przedstawiło także komentarze polityków zachodnioeuropejskich po wyborach,
- Igrzyska Olimpijskie w Sydney - łącznie **180 godz.** audycji w Programach 1 i 3: bezpośrednie transmisje, relacje, kronika poszczególnych dni olimpiady,
- Obchody Wielkiego Jubileuszu Chrześcijaństwa - łącznie **64 godziny** audycji: transmisji i relacji z wybranych uroczystości religijnych, politycznych i kulturalnych wiążących się z Jubileuszem oraz specjalnych audycji poświęconych przemianom i kondycji chrześcijaństwa, nadanych w poszczególnych programach Polskiego Radia. Nadano transmisje (retransmisje) z następujących wydarzeń: uroczystość przyjęcia przez Kościoły chrześcijańskie deklaracji wzajemnego uznania Chrztu, obchody 1000 rocznicy Zjazdu Gnieźnieńskiego z udziałem prezydentów Europy Środkowej i legata papieskiego, uroczyste posiedzenie Sejmu, Sesja na Zamku Królewskim w Warszawie i uroczystości w Watykanie związane z 80 rocznicą urodzin Papieża, Msza św. Jubileuszowa w Gnieźnie z udziałem Episkopatu oraz parlamentarzystów i władz państwowych, Narodowa Pielgrzymka Polaków do Rzymu, XV Światowe Dni Młodzieży w Rzymie. Relacjonowano wizytę w Polsce Patriarchy Konstantynopola Bartłomieja I oraz pielgrzymki papieża Jana Pawła II do Ziemi Świętej, Fatimy i Egiptu, modlitwę o pokój przedstawicieli wielkich religii świata na Majdanku, obrady Międzynarodowego Kongresu Kultury Chrześcijańskiej w Lublinie, spotkanie młodzieży na Polach Lednickich i inne uroczystości. W programach 1, 2 i Radiu BIS nadano specjalne audycje poświęcone Jubileuszowi,
- Obchody 20-lecia powstania „Solidarności” w Gdańsku (liczne relacje, transmisja z centralnych uroczystości) i Kongres Kultury Polskiej w Warszawie,
- Rok Jan Sebastiana Bacha dla uczczenia 250 rocznicy śmierci i IV Festiwal Muzyczny Polskiego Radia – „Bach Tysiąclecia”, oraz XIII Międzynarodowy Konkurs Chopinowski,
- Rok Reymontowski,

- Światowa Wystawa EXPO 2000 w Hanowerze, z której nadano m.in. retransmisję koncertu zawierającego prawykonanie Kantaty Mikołaja Góreckiego oraz Międzynarodowe Targi Książki „Frankfurt 2000”,
- 75-lecie powstania Polskiego Radia.

2. Oferta programowa 4 programów ogólnokrajowych Polskiego Radia S.A.

Programy Polskiego Radia S.A. są wyraźnie sprofilowane. Tworzą one uzupełniającą się ofertę programową dla słuchaczy.

Program 1, z dominacją publicystyki i informacji, ale zawierający zarazem wszystkie gatunki programowe, jest głównym kanałem informacyjnym Polskiego Radia.

Program 2, o profilu muzyczno-literackim, spełnia w założeniach nadawcy rolę programu artystycznego, prezentującego kulturę wysoką: muzykę poważną i wybitne dzieła literatury polskiej i światowej. Nie zawiera w ogóle audycji rozrywkowych, sportowych oraz adresowanych do dzieci i młodzieży. Nie nadaje też reklam.

Program 3 ma charakter publicystyczno-muzyczno-informacyjny, ze stosunkowo dużym udziałem, w porównaniu z innymi programami Polskiego Radia, słownych audycji rozrywkowych.

Radio BIS ma profil edukacyjno-publicystyczny. Zgodnie ze swymi założeniami, obok audycji edukacyjnych i publicystycznych nadaje także w dużym wymiarze audycje adresowane do dzieci i młodzieży. Niemal nie nadaje reklam.

W czterech programach ogólnokrajowych Polskie Radio S.A. nadało w 2000 roku łącznie 28 636 godzin audycji i innych przekazów. Udział różnych rodzajów (gatunków) audycji w poszczególnych programach i w łącznym czasie emisji programów ogólnokrajowych Polskiego Radia przedstawiono w tabeli poniżej.

Tab. 1. Struktura gatunkowa ogólnokrajowych programów PR S.A. w 2000 roku

Rodzaje audycji	Program 1	Program 2		Program 3	Radio BIS		Czas emisji 4 programów PR S.A. łącznie	
		1.01- 31.08	1.09- 31.12		1.01- 31.08	1.09- 31.12	%	l. godz. emisji
	dane w odsetkach rocznej liczby godzin programu							
Informacyjne	14,0	1,7	3,2	8,1	8,1	7,9	8,7	2483
Publicystyczne	30,9	8,5	17,5	23,6	14,3	19,5	22,4	6401
Edukacyjno-poradnicze	4,2	0	0	1,0	23,4	22,5	5,6	1606
Religijne	3,6	1,0	0,6	0,5	2,2	1,9	1,8	516
Literackie i formy udramatyzowane	2,4	9,7	8,4	0,2	1,3	1,9	3,0	863
Rozrywkowe (słowne i słowno-muzyczne)	3,0	0	0,1	5,6	0	0	2,7	763

Sportowe	6,3	0	0	3,2	0	0	2,9	835
Audycje dla dzieci i młodzieży	1,8	0	0	0,8	15,9	15,7	3,6	1017
Audycje dla mniejszości narodowych i etnicznych	0	0	0	0,2	0	0	0,06	19
Muzyka w programie	29,4	76,7	69,2	55,0	33,2	29,1	46,9	13420
Autopromocja	1,4	2,1	0,8	0,05	1,5	1,4	1,0	292
Reklama	1,2	0	0	1,7	0,1	0,1	0,9	264
Inne płatne audycje	0,9	0	0	0	0	0	0,3	76
Inne	0,7	0,4	0,2	0	0	0	0,3	81
Razem audycje słowne i słowno-muzyczne (bez autopromocji i elementów płatnych)	66,4	20,8	29,8	43,3	65,2	69,4	50,6	14503
Liczba godzin nadanego programu (100%)	8784	3145	2929	8784	2782	2212	100	28 636

Jak widać w tabeli, spośród słownych pozycji programu najwięcej czasu Polskie Radio jako całość poświęciło na publicystykę (ponad jedną piątą łącznego czasu emisji 4 programów), która dominowała zdecydowanie w Programach 1 i 3, i informację, zajmującą ilościowo wysoką pozycję we wszystkich programach poza Programem 2.

Audycje edukacyjne i poradnicze zajęły blisko 6 procent łącznego czasu emisji czterech programów Polskiego Radia. Na średnią tę złożył się bardzo wysoki udział tej kategorii audycji w programie Radia BIS, w mniejszym stopniu - w Programie 1. Program 2 nie nadawał wcale, a Program 3 nadawał bardzo niewiele audycji edukacyjno-poradniczych.

Audycje literackie i formy udratyzowane, audycje rozrywkowe (słowne i słowno-muzyczne) oraz audycje sportowe zajęły w łącznym czasie emisji czterech programów PR podobną ilość czasu – ok. 3 procent. Udział audycji sportowych wzrósł w porównaniu z 1999 rokiem dwukrotnie, co wiąże się z mającym miejsce w ubiegłym roku wielkim wydarzeniem sportowym, jakim była Olimpiada w Sydney. Audycje poświęcone sportowi zajmowały najwięcej miejsca w Programie 1, nie nadawały ich natomiast w ogóle Dwójka i Radio BIS.

Audycje dla dzieci i młodzieży zajęły w łącznym czasie emisji czterech programów nieco więcej miejsca niż wyżej przedstawione, bo niespełna 4 procent. Podobnie jak w przypadku audycji edukacyjnych, udział ten „wypracowało” przede wszystkim Radio BIS (16% tego programu), w mniejszym stopniu Program 1. Programy 2 i 3 nie nadawały lub nadawały znikomą liczbę tych audycji.

Muzyka zajęła w 2000 roku mniej niż połowę czasu łącznej emisji programów ogólnopolskich Polskiego Radia (47%). Na poszczególnych antenach udział muzyki był bardzo zróżnicowany. Niewiele czasu – nie więcej niż jedną trzecią programu - poświęciły na nią Program 1 i Radio BIS. W Programie 3 muzyka stanowiła natomiast ponad połowę programu, w muzyczno-literackim Programie 2 – ponad trzy czwarte.

Polskie Radio przeznaczało stosunkowo niewiele czasu antenowego na promocję i zapowiedzi własnych audycji. Jak widać w tabeli, udział autopromocji wynosił w poszczególnych programach od 0,05% do 2% czasu emisji.

Specjalny komentarz należy poświęcić zawartości w 2000 roku Programu 2 i Radia BIS. Programy te, jak to już powiedziano wcześniej, od września ubiegłego roku zaczęły być ponownie nadawane w pełnym wymiarze godzin. Można więc było oczekiwać, że wraz z wydłużeniem czasu emisji powrócą na antenę te audycje, na które wcześniej brakowało miejsca.

Porównanie struktury gatunkowej Programu 2 i Radia BIS w okresie do września ub. roku, czyli przy emisji w niepełnym wymiarze godzin, z okresem po rozdzieleniu obu anten pokazuje, że od września ub. roku w obu programach wzrósł udział publicystyki - w Programie 2 aż dwukrotnie – zmniejszył się natomiast relatywnie udział tych audycji, które stanowią o specyfice i profilu każdego z programów. I tak, w Programie 2 zmalał (o 8 punktów procentowych) udział muzyki, zmniejszył się także nieco udział audycji literackich (por. Tab. 1 powyżej). W Radiu BIS obniżył się nieco udział audycji edukacyjno-poradniczych, a także muzyki (o 1 punkt procentowy).

Nie można wykluczyć, że obserwowane zmiany mają charakter incydentalny. Wydaje się jednak, że wskazują one pośrednio na to, iż w okresie zmniejszonego czasu emisji oba programy umieszczały na antenie przede wszystkim audycje decydujące o ich profilu, rezygnując z pozostałych. Obecnie dłuższy czas emisji pozwala przywrócić większy wymiar ilościowy publicystyce.

Analiza udziału wymienionych rodzajów audycji na antenach Polskiego Radia w ciągu ostatnich 3 lat (1998-2000) pozwala określić rysujące się ogólne tendencje w kształtowaniu programu. Obrazuje to tabela poniżej.

Tab. 2. Udział różnych rodzajów audycji w łącznym czasie emisji 4 programów Polskiego Radia w latach 1998 – 2000

Rodzaje audycji	1998 r.	1999 r.	2000 r.
	dane w odsetkach łącznego czasu emisji 4 programów w danym roku		
Informacyjne	10,9	10,2	8,7
Publicystyczne	18,7	22,2	22,4
Edukacyjno-poradnicze	4,8	5,4	5,6
Religijne	1,8	2,1	1,8
Literackie i formy udratyzowane	3,4	3,0	3,0
Rozrywkowe (słowne i słowno-muzyczne)	2,5	2,5	2,7
Sportowe	1,4	1,4	2,9
Audycje dla dzieci i młodzieży	3,4	3,0	3,6
Muzyka w programie	50,6	47,6	46,9
Razem audycje słowne i słowno-muzyczne (bez autopromocji i elementów płatnych)	47,2	49,5	50,6
Liczba godzin nadanego programu (=100%)	26 281	26 305	28 636

Jak wynika z przedstawionych danych, w okresie ostatnich trzech lat systematycznie malał udział muzyki na antenach Polskiego Radia – z blisko 51% w łącznym czasie emisji czterech programów w 1998 roku do 47% w roku 2000. Wzrósł natomiast udział słownej

części programów. Tendencja ta wystąpiła najsilniej w Programie 1, ale widoczna była w większym lub mniejszym stopniu w ramach wszystkich programów.

W części słownej programów także wystąpiły pewne przesunięcia. Jak widać w tabeli 2, w 4 programach Polskiego Radia zmniejszył się łączny udział informacji (z 11% w roku 1998 do 8,7% w roku 2000), zwiększył natomiast udział publicystyki (z niespełna 19% w 1998 roku do 22,4% w roku 2000). Zmiany te dotyczą przede wszystkim Programu 1 (w którym udział informacji spadł w ciągu ostatnich trzech lat o 4 punkty procentowe, a udział publicystyki wzrósł o 7 punktów), w mniejszym stopniu także Programu 3 (spadek udziału informacji o 1 punkt, wzrost publicystyki o 3 punkty). Udział publicystyki wzrósł także znacznie, jak wskazywano wyżej, w Programie 2 PR, po podjęciu emisji we wrześniu ubiegłego roku na oddzielnej antenie.

W ciągu ostatnich 3 lat zmalała także w programach Polskiego Radia ilość audycji literackich i form udratyzowanych, i to, w mniejszym lub większym stopniu, na wszystkich antenach – także w określanym jako muzyczno-literacki Programie 2.

Zwiększeniu uległ z kolei łączny udział w programach PR audycji edukacyjno-poradniczych – głównie w Radiu Bis, w pewnym stopniu także w Programie 1.

W 2000 roku wzrósł dwukrotnie, jak już wyżej wspomniano, udział audycji sportowych na antenie, w obu programach nadających te audycje, tj. w Programie 1 i 3. Wzrost ten miał jednak charakter incydentalny, związany z odbywającymi się w ubiegłym roku wielkimi wydarzeniami sportowymi (Olimpiada). Na 2001 rok nadawca zaplanował udział audycji sportowych na poziomie lat wcześniejszych (ok. 1,4%).

Obserwowane różnice odsetków udziału poszczególnych rodzajów audycji w ostatnich latach nie są wprawdzie duże, istotne są jednak widoczne w danych tendencje.

3. Rozgłośnie regionalne radia publicznego

Strukturę gatunkową programów nadanych w 2000 roku przez 17 rozgłośni regionalnych radia publicznego przedstawia poniższa tabela.

Rozgłośnie regionalne radia publicznego	Rodzaje audycji										
	Informacja	Publicystyka	Muzyka	Edukacja i poradnictwo	Religia	Literackie i formy udratyzowane	Rozrywka	Sport	Dla dzieci i młodzieży	Dla mniejszości narodowych	Reklama
	odsetek rocznego czasu emisji										
Białystok	14	24	39	6	0,7	5	1	2	2	3	3
Bydgoszcz	19	22	39	7	0,4	4	2	3	2	0	2
Gdańsk	17	13	47	5	0,6	4	3	3	4	1	3
Katowice	6	7	50	12	1	3	2	3	1	1	3
Kielce	18	11	39	9	0,6	5	3	3	6	0	2
Koszalin	17	16	50	6	0,5	2	2	2	2	0,5	1

Kraków	22	9	38	5	0,3	4	6	3	2	0,4	2
Lublin	19	14	44	6	1	2	4	3	2	0,4	2
Łódź	14	9	56	7	0,4	2	2	4	3	0	1
Olsztyn	15	12	51	8	0,7	3	2	3	2	0,5	2
Opole	19	9	43	7	0,5	5	1	3	5	2	2
Poznań	20	5	48	6	0,4	4	2	3	8	0	3
Rzeszów	24	22	38	6	0,6	3	2	2	1	0,5	1
Szczecin	10	19	45	9	0,6	3	4	2	3	0,2	3
W-wa RDC	20	5	58	9	0,7	2	2	2	1	0	1
Wrocław	21	4	53	6	0	3	5	2	1	0	2
Zielona Góra	15	26	40	7	0,4	4	0,1	3	2	0,0	3
Średnio w siedemnastu rozgłosniach	18	13	46	7	0,6	3	3	3	3	0,3	2

W 2000 roku, podobnie jak w roku poprzednim, w programach publicznych nadawców regionalnych obecne były wszystkie gatunki radiowe, choć w różnym wymiarze. Najwięcej było w nich muzyki, informacji i publicystyki, które zajęły łącznie średnio ok. 77% rocznego czasu emisji. Wielkość ta jest analogiczna do poziomu osiągniętego w 1999 roku. Pozostałe nieco powyżej 20 % programu wypełniły przede wszystkim audycje edukacyjno-poradnicze, literackie i formy udratyzowane, rozrywka, sport oraz audycje adresowane do dzieci i młodzieży. Nikły odsetek rocznego czasu emisji (por. tabela) przeznaczono na audycje religijne oraz dla mniejszości narodowych i grup etnicznych.

Analiza danych nadesłanych przez poszczególne rozgłosnie pokazuje, że choć od lat ich programy mają w większości taki sam profil, to jednak różnią się one pod względem proporcji trzech podstawowych gatunków, jak też pod względem udziałów pozostałych rodzajów audycji w programie.

I tak choć w programach wszystkich rozgłosni dominuje muzyka, to jej udział był bardzo zróżnicowany: od poniżej 40% programu w rozgłosniach w Białymstoku, Bydgoszczy Kielcach, Krakowie i Rzeszowie, do ponad połowy programu w rozgłosniach w Łodzi, Olsztynie, Wrocławiu i w Radiu dla Ciebie.

Równie zróżnicowany był udział informacji i publicystyki w tych programach.

Średni udział audycji informacyjnych wynosił 18%. Poniżej tego poziomu sytuowały się rozgłosnie w Katowicach, Szczecinie Białymstoku, Łodzi, Olsztynie i Zielonej Górze. Zdecydowanie przekroczyły tę średnią rozgłosnie w Rzeszowie, Krakowie, Wrocławiu i Poznaniu (21-24%).

Średni udział audycji publicystycznych w 17 rozgłosniach wynosił 13%. W przypadku tych audycji obserwuje się ogromną rozpiętość udziału w programach: od poniżej 10% (Wrocław, Warszawa – Radio dla Ciebie, Poznań – Merkury, Kraków, Łódź, Opole) do powyżej 20% (Zielona Góra – Radio Zachód, Białystok, Bydgoszcz, Rzeszów).

W przypadku 4 rozgłosni regionalnych na miejscu trzeciego dominującego rodzaju audycji zamiast publicystyki znalazła się edukacja i poradnictwo. Były to rozgłosnie w Katowicach, Poznaniu, Warszawie i Wrocławiu.

Podobnie jak w roku 1999, wszystkie rozgłosnie regionalne przekroczyły w 2000 roku wymagany przez KRRiT minimalny udział w programie audycji edukacyjno-poradniczych

wynoszący 3%. Dziewięć rozgłośni znacznie przekroczyło ten próg, osiągając udział, na poziomie 7-12%. Podobne tendencje rysowały się już w 1999 roku. Wszystkie rozgłośnie zrealizowały też wymagany przez KRRiT minimalny udział audycji literackich i form udratyzowanych w programie, wynoszący 2%. Wśród nich 5 rozgłośni dwukrotnie lub ponad dwukrotnie przekroczyło ten próg (Kielce, Białystok, Opole, Bydgoszcz, Gdańsk, Kraków, Poznań i Zielona Góra). Trzeba zaznaczyć, że udział wymienionych kategorii audycji w programach rozgłośni systematycznie wzrastał na skutek objęcia ich przez Krajową Radę specjalnymi preferencjami przy podziale środków z wpływów abonamentowych.

Rozgłośnie różnią się także udziałem audycji adresowanych do dzieci i młodzieży. Najwięcej czasu na antenie przeznaczyły na tę część oferty rozgłośnie w Poznaniu, Kielcach, Opolu i Gdańsku (4-8%).

Audycje rozrywkowe zajmowały relatywnie tyle samo czasu co audycje skierowane do dzieci i młodzieży. Najwięcej czasu antenowego zajęły one w rozgłośniach w Krakowie, Lublinie, Wrocławiu i Szczecinie (4-6%).

Audycje sportowe w programach 17 rozgłośni miały podobny udział (1 rozgłośnia udział na poziomie 1%, w 10 – 3%, w 6 rozgłośniach - 2%).

W programach publicznych regionalnych nadawców radiowych w 2000 roku dominowały muzyka, informacja i publicystyka. W ciągu ostatnich trzech lat systematycznie wzrasta w programach 17 rozgłośni udział audycji edukacyjno-poradniczych oraz literackich i form udratyzowanych.

4. Respektowanie przez radiowych nadawców publicznych ustawy o radiofonii i telewizji (art. 15 i 15a u.r.t.)

Jak to już zostało powiedziane w innym miejscu (przy omawianiu realizacji ustawy przez nadawców telewizyjnych) z dniem 19 maja 2000 roku weszły w życie nowe przepisy ustawy o radiofonii i telewizji dotyczące udziału w programach nadawców, zarówno publicznych jak i koncesjonowanych, określonych rodzajów audycji i pozycji programu (tzw. obligatoryjne kwoty programowe). W odniesieniu do nadawców radiowych mowa tu o trzech nowych przepisach, dotyczących obligatoryjnych kwot w programie:

- udziału w programie **audycji wytworzonych pierwotnie w języku polskim w okresie 3 lat przed rozpowszechnianiem w programie** (z wyłączeniem serwisów informacyjnych, transmisji sportowych i reklam) w wymiarze nie mniejszym niż 10% *kwartalnego* czasu emisji programu (art. 15a ust. 2 urt.);
- udziału **utworów słowno-muzycznych wykonywanych w języku polskim w miesięcznym** czasie emisji utworów słowno-muzycznych w programie na poziomie nie niższym niż 30% (art. 15 ust. 2);
- udziału **utworów muzycznych związanych z kulturą polską w miesięcznym** czasie emisji utworów muzycznych w programie na poziomie nie niższym niż 30% (art. 15 ust. 3).

Z chwilą nowelizacji przestały obowiązywać przepisy dotyczące obligatoryjnego udziału w programach nadawców określonych kwot audycji producentów krajowych oraz kwot producentów krajowych innych niż nadawca (art. 15 ust. 1 i 2 urt. w brzmieniu obowiązującym do 18 maja 2000 roku).

Krajowa Rada w odniesieniu do 2000 roku kontrolowała - w odpowiednich przedziałach czasu - realizację zarówno poprzedniej (tj. obowiązującej do 18 maja ub. roku) jak i znowelizowanej treści przepisów art. 15 dotyczących obligatoryjnych kwot programowych w programach publicznych nadawców radiowych. Wyniki kontroli przedstawiono poniżej.

- **Udział w programie audycji producentów krajowych oraz producentów krajowych innych niż nadawca (art. 15 ust.1 i 2 urt. w brzmieniu obowiązującym do 18 maja 2000 roku)**

Należy na wstępie zwrócić uwagę, że ustawa ustaliła okres rozliczania obu wymaganych kwot w okresach rocznych. W odniesieniu do 2000 roku wymóg ten nie mógł być spełniony, ponieważ wymienione przepisy przestały obowiązywać w pierwszej połowie roku. W związku z tym dane uzyskane od nadawców odnosiły się jedynie do wskazanego okresu 1 stycznia – 18 maja 2000 roku. Okoliczność ta mogła wpłynąć niekorzystnie na wywiązanie się nadawców z realizacji tych przepisów.

Udział audycji producentów krajowych w ogólnokrajowych i regionalnych programach radiofonii publicznej został określony na mocy ustawy o radiofonii i telewizji i rozporządzenia KRRiT z dn. 22.09.1993 r. jako nie mniejszy niż 55% rocznego czasu nadawania programu.

Udział w programie audycji producentów krajowych innych niż nadawca został określony, dla wszystkich nadawców radiowych, jako nie mniejszy niż 10% rocznego czasu nadawania programu.

Z danych uzyskanych przez KRRiT od nadawców wynika, że w odniesieniu do udziału w programie **audycji producentów krajowych** wszyscy, poza jednym (RdC), radiowi nadawcy publiczni wywiązali się w 2000 roku z tego zobowiązania, i to na ogół w stopniu znacznie przekraczającym określony przez ustawodawcę próg minimalny. Udział audycji producentów krajowych (w rozumieniu ustawy i rozporządzenia KRRiT) w programach ogólnokrajowych Polskiego Radia S.A. wynosił od 67% do 86%, w programach poszczególnych rozgłośni regionalnych – od 55% do 73%.

Podobne wielkości kwot audycji producentów krajowych znalazły się w programach radiowych nadawców publicznych w 1999 roku.

Tak wysokie kwoty audycji producentów krajowych w większości programów radiowych nadawców publicznych wynikają z faktu, że stosunkowo wysoki udział w ich programach mają te elementy programu, które ów udział, zgodnie z rozporządzeniem KRRiT, zwiększają - tj. utwory muzyczne wykonywane w języku polskim.

W zakresie udziału w programie **audycji producentów innych niż nadawca** (art. 15 ust. 2 urt.) wymagane kwoty minimalne osiągnęła tylko część nadawców. Wiąże się to z faktem wciąż jeszcze słabego rozwoju rynku tzw. radiowych producentów niezależnych, od których nadawcy mogą nabywać programy. Wymagany minimalny udział audycji producentów krajowych innych niż nadawca osiągnęło lub przekroczyło pięć rozgłośni regionalnych radia publicznego, dalsze trzy uzyskały udział zbliżony (9%). W pozostałych rozgłosniach udział ten wyniósł od 2 do 7 procent.

W programach ogólnokrajowych Polskiego Radia udział audycji producentów krajowych innych niż nadawca wynosił w 2000 roku od niespełna procenta do ok. 5 procent.

W podsumowaniu analizy należy dodać, że – jak wynika z danych KRRiT - udział omawianych audycji w programach publicznych nadawców radiowych w kolejnych latach

obowiązki tego przepisu systematycznie się zwiększały. Można więc powiedzieć, że założony cel omawianego przepisu ustawy został w dużej mierze osiągnięty.

- **Udział utworów słowno-muzycznych wykonywanych w języku polskim w miesięcznym czasie nadawania utworów słowno-muzycznych w programie (art. 15 ust. 2 ustawy w brzmieniu obowiązującym od 19 maja 2000 roku)**

Zgodnie z ustawą, udział omawianych utworów słowno-muzycznych w miesięcznym czasie nadawania wszystkich utworów słowno-muzycznych w programie powinien wynosić nie mniej niż 30%.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji przeprowadziła kontrolę realizacji omawianego przepisu ustawy w odniesieniu do czasu emisji programów w kolejnych miesiącach 2000 r. Analiza wykazała, że niemal wszyscy radiowi nadawcy publiczni wypełniają omawiany przepis ustawy. Nie realizują go jedynie dwie rozgłośnie regionalne oraz Polskie Radio S.A. w Programie 2. Spośród programów PR S.A. najwyższy udział utworów słowno-muzycznych odnotowano w ubiegłym roku w Programie 1 (w kolejnych miesiącach od 48 do 59 procent).

- **Udział utworów muzycznych związanych z kulturą polską w miesięcznym czasie nadawania utworów muzycznych w programie (art. 15 ust. 3 ustawy w brzmieniu obowiązującym od 19 maja 2000 roku)**

Minimalny udział utworów muzycznych związanych (przez osobę wykonawcy, kompozytora lub autora opracowania) z kulturą polską, w miesięcznym czasie nadawania utworów muzycznych w programie wynosi według ustawy 30%. Udział ten został więc określony w ustawie w takim samym wymiarze jak omówiony wcześniej obligatoryjny udział utworów słowno-muzycznych w programie.

W wyniku kontroli realizacji przez nadawców przywołanego przepisu KRRiT stwierdziła, że w programach ogólnokrajowych Polskiego Radia S.A. wymagany udział omawianych utworów muzycznych realizowany jest bez zarzutu na trzech antenach, tj. w Programie 1 (w poszczególnych miesiącach od 41 do 56 procent), 2 i Radiu BIS (miesięczne udziały od 30 do 46 procent). W Programie 3 PR udział omawianych utworów muzycznych związanych z kulturą polską wynosił od 24 do 33 procent - w niektórych miesiącach 2000 roku nie osiągał więc wymaganej wysokości.

Spośród rozgłośni regionalnych większość (13) realizowała w 2000 roku omawiany przepis ustawy – w wysokości od 30 do 80 procent czasu emisji utworów muzycznych w programie. W trzech rozgłosniach w niektórych miesiącach roku udział omawianych utworów muzycznych był niższy od wymaganego w ustawie. Co do jednej rozgłośni brak jest danych.

- **Udział w programach audycji wytworzonych pierwotnie w języku polskim w okresie 3 lat przed rozpowszechnianiem w programie, w kwartalnym czasie nadawania programu (art. 15a ust. 2 urt. w brzmieniu obowiązującym od 19 maja 2000 roku)**

W związku z datą wejścia w życie omawianego przepisu ustawy KRRiT objęła kontrolą programy nadane w III i IV kwartale 2000 roku oraz w okresie 18 maja – 31 czerwca ubiegłego roku.

Z uzyskanych danych wynika, że wszyscy radiowi nadawcy publiczni wypełniają omawiany wymóg ustawy. Udział audycji (z uwzględnieniem wyłączeń ustawowych) wytworzonych pierwotnie w języku polskim w okresie 3 lat przed rozpowszechnianiem w programie wynosił w poszczególnych kwartałach 2000 roku od 77% do 91% w programach rozgłośni regionalnych radia publicznego i od 77% do 94% w programach ogólnokrajowych

Polskiego Radia S.A. Przywołany przepis ustawy określa minimalny udział tych audycji jako 10% kwartalnego czasu nadawania programu.

Należy dodać, że łatwość, z jaką nadawcy radiowi (nie tylko publiczni, ale i koncesjonowani) realizują i znacznie przekraczają wymagany w ustawie udział audycji wytworzonych pierwotnie w języku polskim w okresie trzech lat przed rozpowszechnianiem w programie wynika z faktu, że w programie radiowym w zasadzie wszystkie albo prawie wszystkie nadawane audycje są to audycje wytworzone w języku polskim. Udział audycji wytworzonych w języku obcym i następnie adaptowanych (tłumaczonych) jest znikomy. Ponadto, większość programu radiowego jest obecnie nadawana „na żywo”, czyli spełnia przepis ustawy mówiący, że do wymaganej kwoty należy zaliczać audycje wytworzone w okresie 3 lat przed rozpowszechnianiem w programie. Tak więc nawet po uwzględnieniu odliczeń ustawowych (tj. czasu emisji audycji informacyjnych, transmisji sportowych i reklam) kwota audycji spełniających wymagane kryteria w programach radiowych nadal jest bardzo wysoka.

5. Realizacja szczególnych powinności radia publicznego Polskie Radio S.A.

Analiza danych sprawozdawczych Polskiego Radia S.A. za 2000 rok wykazała, że zadania zawarte w art. 21 ust. 2 (pkt. 7, 7a, 8) realizowane były w Programie 1, 3 i Radiu Bis PR S.A. Audycje służące umacnianiu rodziny, kształtowaniu postaw prozdrowotnych oraz zwalczaniu patologii społecznych zajęły w tych programach łącznie 3,5% rocznego czasu emisji, czyli przeciętnie 19,3 godziny tygodniowo.

Różny był jednak godzinowy udział tych audycji w poszczególnych programach Polskiego Radia S.A. Najwięcej czasu antenowego na emisję tych audycji poświęcił Program 1. Zajęły one średnio 9,8 godzin w tygodniu (5,8% rocznego czasu nadawania). W Programie 3 nadawano średnio tygodniowo ponad 5 godzin tych audycji (3% rocznego czasu nadawania), a w Radiu BIS nieco powyżej 4 godzin tygodniowo (4,5% rocznego czasu nadawania).

W 2000 roku Polskie Radio S.A. przeznaczyło najwięcej czasu na audycje kształtujące postawy prozdrowotne (średnio 1,5% rocznego czasu emisji), najmniej – na audycje ukazujące problemy patologii społecznych (średnio 0,6% rocznego czasu emisji). Omawiane zagadnienia podejmowano najczęściej, podobnie jak w poprzednim roku, w audycjach edukacyjno-poradniczych, publicystycznych, reportażach i magazynach. Często audycje przybierały formę rozmów ze słuchaczami.

Programy PR S.A.	Umocnienie rodziny		Postawy prozdrowotne		Patologia społeczna		Ogółem		Przeciętna liczba godzin w tygodniu
	l.godz.	%	l.godz.	%	l.godz.	%	l.godz.	%	
Program 1	189	2,2	225	2,6	96	1,1	510	5,8	9,8
Program 2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Program 3	114	1,3	93	1,1	60	0,7	267	3	5,1
Radio BIS	92	1,8	106	2,1	26	0,5	224	4,5	4,3
Razem	395	1,4	424	1,5	182	0,6	1001	3,5	19,3

Kształtowaniu postaw prozdrowotnych poświęcono w trzech programach łącznie średnio 8 godz. w tygodniu. Audycje **służące umacnianiu rodziny** zajęły przeciętnie 7 godz. 40 min w tygodniu. Chociaż stosunkowo najmniej miejsca w czterech programach PR S.A. przeznaczono na audycje **służące zwalczaniu patologii społecznych** – średnio 3 godz. 30 min tygodniowo, to należy zauważyć, że w porównaniu z 1999 rokiem nastąpił blisko siedmiokrotny wzrost udziału tych audycji w rocznym programie.

Rozgłośnie regionalne radia publicznego

W 2000 roku wszystkie rozgłośnie regionalne radia publicznego nadawały audycje służące umacnianiu rodziny, kształtowaniu postaw prozdrowotnych oraz zwalczaniu patologii społecznych. 17 rozgłosni wziętych łącznie przeznaczyło na realizację tych zadań 3,8% rocznego czasu emisji, czyli przeciętnie 109 godzin tygodniowo. Stosunkowo najwięcej czasu poświęcono audycjom służącym umacnianiu rodziny (średnio 1,7% rocznego czasu emisji), najmniej – audycjom służącym zwalczaniu patologii społecznych (średnio 0,9% rocznego czasu emisji).

Najwięcej czasu na realizację trzech omawianych zadań przeznaczyły rozgłośnie w Kielcach (11% rocznego czasu emisji, średnio 18 godz. w tygodniu), w Białymstoku (10% czasu emisji, średnio 16 godzin 40 minut w tygodniu), Olsztynie (8,5%, średnio 14 godz. w tygodniu), Rzeszowie (6,4% rocznego czasu emisji, średnio 6 godzin w tygodniu), Szczecinie (5,2% rocznego czasu emisji, średnio 9 godz. w tygodniu), Opolu (5,1% rocznego czasu emisji, średnio 8,7 godzin w tygodniu), Zielonej Górze (4,3% rocznego czasu emisji, średnio 7 godzin w tygodniu). Najmniej czasu antenowego zajęły one natomiast w programie Radia Koszalin, Radia dla Ciebie i Radia Kraków (niepełna 1% rocznego programu, przeciętnie 1 godz. w tygodniu) oraz Radia Pomorza i Kujaw, Radia Łódź, Radia Poznań, Radia Wrocław i Radia Gdańsk (mniej niż 2%, średnio ok. 3 godziny w tygodniu). Szczegółowe dane pokazuje poniższa tabela.

Rozgłośnie regionalne PR S.A.	Umocnienie rodziny		Postawy prozdrowotne		Patologia społeczna		Ogółem		Przeciętna liczba godzin w tygodniu
	l.godz.	%	l.godz.	%	l.godz.	%	l.godz.	%	
Białystok	415	4,7	270	3,1	182	2,1	867	9,9	16,7
Bydgoszcz	48	0,5	65	0,7	8	0,1	121	1,4	2,3
Gdańsk	46	0,5	53	0,6	6,3	0,1	105,3	1,2	2
Katowice	95,3	1,1	158	1,8	36,2	0,4	289,5	3,3	5,6
Kielce	414	4,7	353	4	167	1,9	934	10,6	18
Koszalin	35	0,4	26,4	0,3	15,3	0,2	76,7	0,9	1,5
Kraków	52,3	0,6	6	0,1	0	0	58,3	0,7	1,1
Lublin	81	0,9	93	1,1	52	0,6	226	2,6	4,3
Łódź	49	0,6	33	0,4	33	0,4	115	1,3	2,2
Olsztyn	427	4,9	76	0,9	243	2,8	746	8,5	14,3
Opole	210	0,2	120	1,4	120	1,4	450	5,1	8,7
Poznań	39,6	0,5	52	0,6	15	0,2	106,6	1,2	2
Rzeszów	245	2,8	187	2,1	130	1,5	562	6,4	10,8
Szczecin	225	2,6	140	1,6	95	1,1	460	5,2	8,8
W-wa RDC	6,6	0,1	26,6	0,3	19,6	0,2	52,8	0,6	1
Wrocław	9	0,1	50	0,6	50	0,6	109	1,2	2,1
Zielona Góra	127,5	1,5	110,8	1,3	136	1,6	374,3	4,3	7,2
Razem	2525,3	1,7	1819,7	1,2	1308,3	0,9	5653,5	3,8	108,6

Audycje służące **umacnianiu rodziny** najwięcej czasu zajęły na antenie rozgłośni: olsztyńskiej, białostockiej i kieleckiej (średnio po 8 godz. w tygodniu) oraz rzeszowskiej, szczecińskiej i opolskiej (średnio 4 godz. w tygodniu). Najmniej czasu przeznaczono na nie w rozgłosniach: gdańskiej, bydgoskiej, koszalińskiej, łódzkiej i poznańskiej (średnio ok. 1 godz. w tygodniu) oraz warszawskiej i wrocławskiej (średnio 8-10 minut w tygodniu).

Audycje kształtujące **postawy prozdrowotne** najczęściej nadawane były w programach rozgłośni kieleckiej (średnio 7 godz. w tygodniu) i białostockiej (średnio 5 godz. w tygodniu). Niewiele ich emitowano w programach rozgłośni: w Gdańsku, Poznaniu i Wrocławiu (średnio po 1 godz. w tygodniu), Łodzi, Koszalinie i Warszawie (średnio 35 minut tygodniowo), a najmniej w Krakowie (średnio 7 minut tygodniowo).

Problemom **patologii społecznych** najwięcej czasu poświęcono w programach rozgłośni olsztyńskiej i białostockiej (średnio 3 - 4 godz. w tygodniu), najmniej czasu zajęły one w programach rozgłośni w Gdańsku i Bydgoszczy (średnio 9 minut w tygodniu).

- **Audycje adresowane do mniejszości narodowych i grup etnicznych (art. 21 ust. 2 pkt. 9 ustawy o radiofonii i telewizji)**

Polskie Radio S.A.

W 2000 roku Polskie Radio S.A. nadawało audycje dla mniejszości narodowych i etnicznych tylko w Programie 3. Czas ich nadawania stanowił 0,2% rocznego czasu emisji tego programu. Nadawano audycje wyłącznie w języku polskim.

W porównaniu z 1999 rokiem udział tych audycji w rocznym programie zmniejszył się o 0,8% (w roku 1999 wynosił on 1%).

Rozgłoszenie regionalne radia publicznego

W programach nadawców regionalnych radia publicznego audycje adresowane do mniejszości narodowych od kilku lat mają ustabilizowane miejsce w programie, częstotliwość nadawania i liczbę godzin. W 2000 podobnie jak w roku poprzednim - audycje te emitowane były w 12 spośród 17 programów.

Nadawca	Audycje dla mniejszości narodowych i grup etnicznych ogółem	Audycje w języku polskim	Audycje w językach narodowych
	w odsetkach rocznego czasu emisji		
Białystok	3,4	0,1	3,3
Gdańsk	0,7	0,1	0,5
Katowice	0,5	0,3	0,3
Kielce	0,1	0,1	-
Koszalin	0,5	0,1	0,4
Kraków	0,4	0,4	-
Lublin	0,4	0,4	-
Olsztyn	0,5	0,1	0,3
Opole	1,6	0,9	0,7
Rzeszów	0,5	0,1	0,4
Szczecin	0,2	0,2	-
Wrocław	0,02	0,02	-
Rozgłoszenie ogółem	0,5	0,2	0,3

W omawianym okresie nadano łącznie 764 godziny audycji dla mniejszości narodowych i etnicznych, co daje średnio 1 godz. 15 min. tygodniowo w każdej stacji. W stosunku do roku poprzedniego stanowi to spadek udziału tych audycji o 50 godzin w skali roku.

Najwięcej czasu antenowego w 2000 roku przeznaczono na nie w Radiu Białystok (295 godz. – 3% rocznego czasu nadawania, średnio 5 godzin 40 minut w tygodniu), najmniej zaś w Radiu Wrocław (2 godz. – 0,02% rocznego czasu nadawania).

Omawiane audycje nadawane były z różną częstotliwością: od codziennych do jednej w miesiącu. Różny był także czas ich trwania w poszczególnych rozgłoszeniach: od 15 minut do dwugodzinnego bloku.

Ich odbiorcami byli przedstawiciele mniejszości lub grupy etnicznej białoruskiej (Białystok), ukraińskiej (Białystok, Koszalin, Lublin, Olsztyn, Rzeszów, Szczecin, Wrocław), litewskiej (Białystok), czeskiej (Opole), niemieckiej (Katowice, Opole), kaszubskiej (Gdańsk, Koszalin), kociewskiej (Gdańsk), romskiej (Kielce), huculskiej i łemkowskiej (Rzeszów), żydowskiej (Wrocław). Audycje adresowane do mniejszości narodowych i grup etnicznych były nadawane zarówno w języku polskim, jak i w językach narodowych. Niektóre z nich prowadzono w obu językach jednocześnie (Katowice). Radio Białystok większość tych audycji nadawało w językach narodowych mniejszości. Tylko w języku polskim nadawane były audycje tworzone przez rozgłoszenie w Kielcach, Krakowie, Lublinie, Szczecinie i Wrocławiu.

W porównaniu z 1999 rokiem czas audycji nadawanych w językach narodowych w 2000 roku zmniejszył się o 6 godzin i wynosił 517 godzin. Mniejszy o 44 godziny w porównaniu z rokiem poprzednim był również udział audycji w języku polskim - w 2000 roku wyniósł on 247 godzin.

- **Tworzenie i rozpowszechnianie audycji oświatowych dla szkół i innych placówek światowo-wychowawczych (art. 25 ust. 2)**

Ustawodawca zobowiązał nadawców publicznych do tworzenia i rozpowszechniania audycji oświatowych dla szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych.

Polskie Radio S.A.

Jedynym programem Polskiego Radia S.A., na którego antenie nadawano audycje tego rodzaju, było Radio BIS.

Audycje oświatowe wypełniły w Radiu BIS 38% czasu nadawania. Łącznie wyemitowano 1903 godz. tych audycji (średnio niespełna 37 godzin w tygodniu). Czas trwania tych audycji był zróżnicowany i wynosił od 2 min do 2 godz. 55 min (magazyny), z tym że przeważały audycje trwające od 10-15 do 30 min. Nadawano je ze stałą częstotliwością.

W ramach audycji oświatowych prezentowano różnorodne formy twórczości radiowej: słuchowiska, audycje poetyckie, rozmowy ze specjalistami, transmisje koncertów opatrzone komentarzem, konkursy edukacyjne, pogadanki, proza czytana, dokumenty uzupełniane archiwalnymi materiałami dźwiękowymi, serwisy informacyjne. Na antenie Radia BIS emitowano także lekcje języków obcych oraz interdyscyplinarne magazyny z telefonicznym udziałem słuchaczy.

Tematyka audycji oświatowych dotyczyła bardzo szerokiego zakresu wiedzy. Prezentowano w nich najnowsze osiągnięcia w tych dziedzinach wiedzy, które będą kształtować świat w XXI (genetyka, fizyka, chemia itp.). Popularyzowano wiedzę informatyczną i Internet. Przedstawiano najnowsze odkrycia z dziedziny astronomii. Na antenie Radia BIS znalazły miejsce także audycje krajoznawcze oraz pozycje dotyczące dziejów świata (polityki, kultury, gospodarki, religii, obyczajów), historii Polski, dziejów prawa, idei i ideologii, ekonomii, socjologii, biologii, zoologii, archeologii, historii muzyki europejskiej. Emitowano poza tym audycje poświęcone popularyzacji muzyki poważnej, sztuk plastycznych, filmu i teatru, Starego Testamentu i mitologii greckiej.

Audycje oświatowe adresowano do odbiorców reprezentujących wszystkie grupy wiekowe.

Rozgłośnie regionalne radia publicznego

Na 17 programów rozgłośni regionalnych radia publicznego, audycje oświatowe emitowało tylko 6 rozgłośni. Szczegółowy wykaz przedstawia tabela poniżej.

Rozgłośnie regionalne PR S.A.	Audycje oświatowe		Przeciętna liczba godzin w tygodniu
	Liczba godzin	%	
Białystok	312	3,5	6
Bydgoszcz	0	0	0
Gdańsk	0	0	0
Katowice	0	0	0
Kielce	33	0,37	0,6
Koszalin	0	0	0
Kraków	14,6	0,16	0,3
Lublin	0	0	0
Łódź	74	0,8	1,4
Olsztyn	0	0	0
Opole	0	0	0
Poznań	28,3	0,3	0,5
Rzeszów	0	0	0
Szczecin	95	1,1	1,8
W-wa RDC	0	0	0
Wrocław	0	0	0
Zielona Góra	0	0	0

Audycje oświatowe najwięcej miejsca zajęły w programie rozgłośni szczecińskiej (1,1%, co dało niespełna 2 godz. tygodniowo), najmniej – w programie Radia Kraków (blisko 0,2%, czyli 18 min tygodniowo).

6. Oferta programowa ogólnopolskich i ponadregionalnych stacji radiowych koncesjonowanych

Ogólnopolskie koncesjonowane stacje radiowe emitują programy całodobowe. Każda ze stacji wypełnia określone w koncesjach obowiązki w zakresie programu. Zawarte w koncesjach zapisy programowe wyznaczają zróżnicowane profile stacji. Radio Zet i RMF FM

nadają programy informacyjno - muzyczne, Radio Maryja – program społeczno-religijny. Zgodnie z zapisami koncesji wszyscy wymienieni nadawcy zobowiązani są do emisji w programach audycji informacyjnych oraz reportaży. Program Radia RMF FM ma ponadto zawierać słowne audycje rozrywkowe i transmisje koncertów, Radia Zet – audycje publicystyczne i edukacyjne, program Radia Maryja – audycje słowne o treści religijnej, audycje muzyczne, oświatowe i literackie.

Strukturę gatunkową programów nadanych w 2000 roku przez ogólnopolskie koncesjonowane stacje radiowe przedstawia poniższa tabela.

Rodzaje audycji	Radio RMF FM	Radio Zet	Radio Maryja
	Procent rocznego czasu emisji		
Informacyjne	12	13	1,6
Publicystyczne	4	9	11,2
Edukacyjno-poradnicze	2	4	1,2
Sportowe	1,5	0,25	0
Religijne	0	0	36,5
Literackie	2,5	0	9,2
Rozrywkowe w tym:	4,5	5	2,1
Konkursy	2	1	0,3
Audycje dla dzieci i młodzieży	0	0	5,7
Inne audycje	1,5	2	0
Muzyka w programie	60	60	26,5
Reklama	9	4	0
Autopromocja	3	1,8	6,1

W programach nadanych w 2000 roku przez Radio RMF FM i Radio Zet największy udział miała muzyka, informacja, publicystyka i rozrywka. Te trzy rodzaje audycji zajęły łącznie 80,5% rocznego programu Radia RMF FM oraz 87% Radia Zet. W programach obu stacji podobny udział w 2000 roku miała muzyka (60%). Nie były emitowane w tych programach audycje religijne oraz adresowane do dzieci i młodzieży. Dane w tabeli pokazują też różnice między nimi. W programie Radia Zet większy udział niż w Radiu RMF FM miała publicystyka, informacja, audycje edukacyjno-poradnicze oraz rozrywka. Radio RMF FM nadawało audycje literackie, których nie było w 2000 roku w programie Radia Zet. Różny był w obu stacjach udział reklamy w programie (w RMF FM ponad dwukrotnie wyższy niż w Radiu Zet) oraz audycji sportowych (w RMF FM – 1,5%; w Radiu Zet – 0,25%).

Porównując dane wskazane w tabeli z 1999 rokiem należy stwierdzić, że w obu programach nastąpiły modyfikacje dotyczące udziału niektórych rodzajów audycji.

W Radiu RMF FM nadawane były audycje edukacyjno-poradnicze (w 1999 roku nadawca nie umieścił tej kategorii w programie). Nieco większy udział miały audycje informacyjne (o 1%), sportowe (o 0,5%) i rozrywkowe (o 0,5%). Zmniejszył się natomiast udział muzyki w programie (o 8%).

W Radiu Zet zwiększył się udział audycji rozrywkowych (o 0,5%); mniej nadano audycji publicystycznych (o 3,5%).

Program Radia Maryja ma inną specyfikę niż programy pozostałych dwóch nadawców ogólnopolskich. Jest to program o profilu społeczno- religijnym. Największy udział mają w nim kolejno: audycje religijne, muzyka oraz audycje publicystyczne. Zajęły one łącznie ponad 70% rocznego programu. W programie Radia Maryja brak reklam. Stacja emituje audycje adresowane do dzieci i młodzieży.

W stosunku do 1999 roku Radio Maryja zwiększyło udział w programie audycji religijnych (o ponad 10%) oraz audycji adresowanych do dzieci i młodzieży (o 1,2%), zmniejszyło natomiast udział audycji publicystycznych (o 9,4%), informacyjnych (o 6,1%), edukacyjno-poradniczych (o 4,5%) oraz muzyki (o 3,5%).

• **Oferta programowa ponadregionalnych koncesjonowanych stacji radiowych**

Obok stacji ogólnopolskich istnieją trzy stacje koncesjonowane o zasięgu tzw. ponadregionalnym: Radio WAWA, Radio TOK FM i Radiostacja (przed zmianą nazwy Rozgłośnia Harcerska). Każda ze stacji nadaje program w kilku dużych miastach wojewódzkich. Wszystkie nadają programy całodobowe. Zawarte w koncesjach zapisy programowe wyznaczają zróżnicowane profile tych stacji. Radio WaWa nadaje program określany jako uniwersalny, Radiostacja - program uniwersalny skierowany do młodego odbiorcy (14-35 lat), a program Radia TOK FM został określony w koncesji jako wyspecjalizowany, o charakterze informacyjnym. Wszystkie stacje, zgodnie z przyznanymi im koncesjami, mają obowiązek nadawać własne audycje informacyjne.

Strukturę gatunkową programów nadanych w 2000 roku przez ogólnopolskie koncesjonowane stacje radiowe przedstawia poniższa tabela.

Rodzaje audycji	Radio TOK FM	Radio WaWa	Radiostacja
	Procent rocznego czasu emisji		
Informacyjne	21,7	8	5
Publicystyczne	60,4	3,9	4,8
Edukacyjno-poradnicze	6,5	2	1,1
Sportowe	1,2	0,2	1
Religijne	0	0	0
Literackie	0	0,2	1,5
Rozrywkowe w tym:	0	2,7	6,5
Konkursy	0	1,7	2
Audycje dla dzieci i młodzieży	0	0,6	6,5
Muzyka w programie	2,7	70,4	69,5
Reklama	0,95	3,4	0,5
Autopromocja	6,4	3,3	1

W programach nadanych w 2000 roku przez Radio WaWa i Radiostację największy udział miała muzyka (70,4% w WaWa; 69,5% w Radiostacji). Choć obie stacje mają, zgodnie z koncesją, emitować programy uniwersalne, to jednak dane w tabeli pokazują wyraźne różnice między nimi. Program Radia WaWa koncentruje się na informacji i publicystyce, natomiast Radiostacja - na rozrywce adresowanej do młodego odbiorcy. Pozostałe rodzaje audycji w programach nadanych w 2000 roku przez obie stacje miały niewielki udział (literackie, sportowe, edukacyjno-poradnicze).

W programie Radia TOK FM udział poszczególnych rodzajów audycji wyznacza określona w koncesji specjalizacja. Stąd w programie tym niewiele miejsca zajęła muzyka, natomiast dominowały w nim audycje publicystyczne (ponad 60%) oraz informacyjne (20,9%).

Porównując dane wskazane w tabeli z 1999 rokiem należy stwierdzić, że we wszystkich omawianych stacjach tzw. ponadregionalnych nastąpiły modyfikacje w zakresie udziału poszczególnych rodzajów audycji w programach. Polegają one przede wszystkim na zmniejszeniu obecności w programach audycji słownych i słowno-muzycznych, a wyraźnym zwiększeniu udziału muzyki.

III. SYTUACJA FINANSOWO - EKONOMICZNA NADAWCÓW PUBLICZNYCH

1. Przychody abonamentowe

Na podstawie ustawy z 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji od 1994 roku działa 19 nadawców publicznych: 18 spółek radiofonii publicznej oraz Telewizja Polska S.A.

Zgodnie z art. 31 ww. ustawy przychodami nadawców publicznych, z których finansowana jest ich działalność są wpływy pochodzące z:

- opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiowych i telewizyjnych, odsetek za zwłokę w ich uiszczaniu, kar za używanie nie zarejestrowanych odbiorników radiowych i telewizyjnych,
- obrotu prawami do audycji,
- reklam i audycji sponsorowanych,
- innych źródeł.

Przychodami spółek publicznej radiofonii i telewizji mogą być również dotacje z budżetu państwa.

W poszczególnych latach okresu 1994 - 2000 stosowany był następujący klucz podziału wpływów abonamentowych (z opłat za używanie odbiorników radiowych i telewizyjnych) pomiędzy radiofonię i telewizję publiczną:

	<u>Telewizja Polska S.A.</u>	<u>Radiofonia Publiczna</u>
1994 rok	67%	33%
lata 1995 -1996	60%	40%
1997 rok	62%	38%
lata 1998 -2000	60%	40%

Radiofonia publiczna

Zmiana klucza podziału wpływów abonamentowych na rzecz radiofonii publicznej spowodowana była koniecznością rozbudowy i modernizacji posiadanej przez te spółki bazy techniczno-produkcyjnej.

Potrzeba ta wynikała z nie dofinansowania obecnych spółek radiofonii publicznej w latach poprzednich, gdy funkcjonowały one do połowy 1993 roku w ramach struktur Komitetu ds. Radia i Telewizji oraz państwowej jednostki organizacyjnej „Polskie Radio i Telewizja”.

W latach 1994 - 2000 dla spółek regionalnej radiofonii publicznej z rachunku bankowego KRRiT (wpływy abonamentowe + wpływy pozaabonamentowe) przekazano środki wyodrębnione na częściowe finansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych o charakterze rozwojowym, odpowiednio: 1994 rok - 8,9%, 1995 rok - 8,8%, 1996 rok - 16,7%, 1997 rok - 11,5%, 1998 rok - 20,4%, 1999 rok - 24,9%, 2000 rok - 7,4% środków ogółem.

Od 1996 roku Krajowa Rada, wydzielając środki na finansowanie inwestycji rozwojowych, określała ich przeznaczenie (na podstawie zaakceptowanych planów inwestycyjnych spółek regionalnej radiofonii publicznej) na częściowe finansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych związanych z budową docelowej siedziby (Gdańsk, Koszalin, Kraków) lub rozbudową siedziby (Katowice, Łódź, Olsztyn, Poznań, Zielona Góra) oraz modernizacją ciągów technologiczno-produkcyjnych w pozostałych spółkach.

W 1999 roku zakończono wyodrębnianie środków z tego tytułu, jedynie w przypadku Radia Koszalin S.A. przy określaniu na 2000 rok wpływów pozaabonamentowych na finansowanie inwestycji rozwojowych wydzielono kwotę w wysokości 385 tys. zł z przeznaczeniem na dokończenie finansowania przedsięwzięcia inwestycyjnego związanego z budową siedziby spółki.

Polskiemu Radiu S.A. w Warszawie w latach 1998-2000 roku przyznane zostały dodatkowe środki z wpływów abonamentowych w wysokości 40,0 mln. zł na częściowe finansowanie zadania inwestycyjnego związanego z budową i wyposażeniem Radiowego Centrum Nadawczego I Programu PR w Solcu Kujawskim.

Ponadto zgodnie z ustaleniami zawartymi w ustawie o radiofonii i telewizji Krajowa Rada w ramach kwoty wpływów abonamentowych prognozowanych dla Polskiego Radia S.A. w Warszawie na 2000 rok wyodrębniła środki na finansowanie kosztów rozpowszechniania programów dla zagranicy w wysokości 4,0 mln zł (w 1997 roku - 3,6 mln zł, w 1998 roku - 4,1 mln zł, w 1999 roku - 4,0 mln zł).

W 2000 roku, zgodnie z uchwałami KRRiT Nr 493/99 z dnia 30 czerwca 1999 roku oraz Nr 722/99 z 2 grudnia 1999 roku, Nr 796/99 z dnia 29 grudnia 1999 roku, Nr 485/2000 z 17 października 2000 roku i Nr 586/2000 z 20 grudnia 2000 roku, przekazano spółkom radiofonii publicznej środki z rachunku bankowego KRRiT wpływów abonamentowych w łącznej wysokości 316.283,8 tys.zł (bez środków na finansowanie RCN w Solcu Kujawskim). Natomiast wpływy pozaabonamentowe zostały przekazane, zgodnie z uchwałą KRRiT Nr 723/99 z dnia 2 grudnia 1999 roku oraz Nr 534/2000 z 30 października 2000 r. i Nr 587/2000, spółkom regionalnej radiofonii publicznej w łącznej wysokości 10.016,0 tys.zł.

Telewizja publiczna

Telewizja wobec niemożliwości finansowania kosztów bieżących TV Polonia z budżetu państwa (pomimo zapisów w ustawie o radiofonii i telewizji MSZ nie finansował ze swojego budżetu nawet części kosztów emitowanego programu) Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji w ramach wpływów abonamentowych określonych dla Telewizji Polskiej S.A. wyodrębniła na ten cel na 2000 rok kwotę 39,0 mln zł (w 1999 roku - 35,0 mln zł).

Natomiast Zarząd TVP S.A. z konta abonamentowego przeznaczył na finansowanie TV Polonia w 2000 roku kwotę 28,5 mln zł, tj. o 27,6 % więcej w porównaniu do 1999 roku

(około 22,3 mln zł), lecz o 18,8% mniej w odniesieniu do kwoty środków przekazanych w 2000 roku na to zadanie (35,1 mln zł).

Ponadto zgodnie z zapisami ustawy o radiofonii i telewizji Krajowa Rada określiła minimalną kwotę wpływów abonamentowych na finansowanie audycji tworzonych przez oddziały terenowe Spółki do rozpowszechniania na antenie ogólnokrajowej w 2000 roku w wysokości 66,0 mln zł (w 1999 roku – 16,2 mln zł). Natomiast Zarząd Spółki przeznaczył na ten cel wpływy abonamentowe w wysokości 60,1 mln zł, tj. o 33,6% więcej w porównaniu do 1999 roku (około 45,0 mln zł) oraz o 1,1% więcej w odniesieniu do kwoty środków przekazanych w 2000 roku na to zadanie (59,4 mln zł).

Wpływy abonamentowe określone przez Krajową Radę dla oddziałów terenowych TVP S.A. na finansowanie programów regionalnych i w rozłącznej sieci „Dwójki” na poziomie minimalnym wynosiły w 2000 roku – 194,8 mln zł (w 1999 roku – 165,0 mln zł). Środki z konta abonamentowego Spółki przeznaczone na ten cel w 2000 roku wyniosły 176,2 mln zł i były o przeszło 4,1 % mniejsze niż w 1999 roku (183,7 mln zł), lecz o 0,5% wyższe w porównaniu do kwoty przekazanej na te programy w 2000 roku (175,3 mln zł).

W 2000 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, przekazywane były środki zgromadzone na wyodrębnionym rachunku bankowym KRRiT na finansowanie nadawców publicznych z tytułu:

- wpływów abonamentowych (z opłat za używanie odbiorników radiowych i telewizyjnych),
- wpływów pozaabonamentowych (z odsetek za zwłokę w uiszczaniu opłat abonamentowych, kar za używanie nie zarejestrowanych odbiorników radiowych i telewizyjnych, odsetek od Rejonowych Urzędów Poczty Polskiej za nieterminowe przekazywanie wpływów z opłat abonamentowych, odsetek bankowych od kapitalizacji środków, które gromadzone były na rachunku KRRiT).

Rozdział środków z tego rachunku na jednostki radiofonii i telewizji publicznej prezentuje poniższe zestawienie:

w tys. zł

TREŚĆ	2000 rok wykonanie
1	2
I. Wpływy abonamentowe razem,	803 700
z tego:	
1. RCN Polskiego Radia w Solcu Kujawskim	12 900
2. Telewizja Polska S.A.	474 516
3. Jednostki radiofonii publicznej, razem	316 284
z tego:	
a) Polskie Radio S.A.	168 385
b) Spółki regionalnej radiofonii, razem	147 899
II. Wpływy poza abonamentowe, razem	10 975
z tego:	
1. Telewizja Polska S.A.	150
2. Jednostki radiofonii publicznej, razem,	10 825
z tego:	
a) Polskie Radio S.A.	809
b) Spółki regionalnej radiofonii, razem	10 016

III.RAZEM środki przekazane z rachunku KRRiT (I+II),	814 675
z tego:	
1.RCN Polskiego Radia	12 900
2.Telewizja Polska S.A.	474 666
3.Jednostki radiofonii publicznej, razem	327 109
z tego:	
a) Polskie Radio S.A.	169 194
b) Spółki regionalnej radiofonii, razem	157 915

W latach 1994-2000 odnotowano następujący coroczny przyrost wpływów abonamentowych dla radiofonii i telewizji publicznej:

TREŚĆ	w %					
	<u>1995</u> 1994	<u>1996</u> 1995	<u>1997</u> 1996	<u>1998</u> 1997	<u>1999</u> 1998	<u>2000</u> 1999
1. Telewizja Polska S.A. w Warszawie	9,0%	20,9%	14,6%	3,6%	4,3%	0,8%
2. Jednostki publicznej radiofonii, razem:	47,5%	20,9%	5,4%	18,0%	5,5%	-0,1%
z tego:						
1) Polskie Radio S.A. w Warszawie	47,4%	16,3%	7,1%	13,4%	4,6%	3,0%
2) Spółki regionalnej radiofonii	47,6%	27,2%	3,2%	24,0%	6,6%	-3,3%
3. RAZEM Spółki radiofonii i telewizji	21,7%	20,9%	10,9%	9,1%	4,8%	0,4%

W ciągu minionych 7-u lat z rachunku bankowego KRRiT przekazano spółkom radiofonii i telewizji publicznej środki w łącznej wysokości: 4 738 961 tys. zł

z tego:

- wpływy abonamentowe 4 665 814 tys. zł (98,5%)
- wpływy pozaabonamentowe 73 147 tys. zł (1,5%)

Środki te otrzymały:

1. Telewizja Polska 2 817 682 tys. zł (tj. 59,5%)
2. Jednostki radiofonii publicznej, razem 1 921 279 tys. zł (tj. 40,5%); liczone jako 100,0%
 - z tego:
 - a) Polskie Radio S.A. w Warszawie 1 033 159 tys. zł (tj. 21,8 %); 53,8%
 - b) spółki regionalnej radiofonii publicznej, razem 888 120 tys. zł (tj. 18,7 %); 46,2%

W poszczególnych latach okresu 1994-2000 wpływy abonamentowe w ramach radiofonii publicznej przekazane zostały następująco:

	Polskie Radio S.A. w Warszawie	Spółki regionalnej radiofonii publicznej - razem
• lata 1994 -1995	58,0%	42,0%
• 1996 rok	55,8%	44,2%
• 1997 rok	56,7%	43,3%
• 1998 rok	52,2%	47,8%
• 1999 rok	51,7%	48,3%
• 2000 rok	53,2%	46,8%

W omawianym okresie poziom wpływów abonamentowych zwiększył się o 4,8 punktu procentowego na rzecz spółek regionalnej radiofonii.

Począwszy od 1996 roku środki z wpływów abonamentowych dzielone były na poszczególne spółki regionalnej radiofonii publicznej na podstawie algorytmu podziału akceptowanego wcześniej przez Krajową Radę.

Jeśli uwzględni się wskaźnik średniorocznego wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w latach 1995-2000 (1995 r. - 27,8%, 1996 r. 19,9%, 1997 r. - 14,9%, 1998 r. - 11,8%, 1999 r. - 7,3%, 2000 r. - 10,1%) to realna wartość wpływów abonamentowych w latach 1994 - 1999 według cen z 2000 roku przedstawia się następująco:

w tys. zł

TREŚĆ	1994 rok	1995 rok	1996 rok	1997 rok	1998 rok	1999 rok	2000 rok	Dynamika zmian w %
	wykonanie porówn. ¹⁾	wykonanie porówn. ²⁾	wykonanie porówn. ³⁾	wykonanie porówn. ⁴⁾	wykonanie porówn. ⁵⁾	wykonanie porówn. ⁵⁾	wykonanie faktyczne	2000/1994
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
OGÓLEM	1 001 560	953 906	961 955	928 537	905 830	884 654	803 700	80,2
z tego:								
TVP S.A.	670 959	572 345	577 172	575 693	533 510	518 505	474 516	70,7
Radiofonia publiczna*	330 601	381 561	384 783	352 844	372 319	366 150	329 184	99,6
z tego:								
POLSKIE RADIO*	191 734	221 163	214 565	199 968	202 805	197 667	181 285	94,6
Spółki regionalne	138 866	160 398	170 218	152 876	169 514	168 483	147 899	106,5

* z uwzględnieniem środków przeznaczonych dla Polskiego Radia S.A. w Warszawie na budowę i wyposażenie RCN w Solcu Kujawskim

¹⁾ faktyczne wykonanie 1994 roku x 1,278 x 1,199 x 1,149 x 1,118 x 1,073 x 1,101

²⁾ faktyczne wykonanie 1995 roku x 1,199 x 1,149 x 1,118 x 1,073 x 1,101

³⁾ faktyczne wykonanie 1996 roku x 1,149 x 1,118 x 1,073 x 1,101

⁴⁾ faktyczne wykonanie 1997 roku x 1,118 x 1,073 x 1,101

⁵⁾ faktyczne wykonanie 1998 roku x 1,073 x 1,101

⁶⁾ faktyczne wykonanie 1999 roku x 1,101

Realna wartość wpływów abonamentowych ogółem przekazanych do jednostek publicznej radiofonii i telewizji w 2000 roku.

spadła o 19,8 % w porównaniu z 1994 r.

z tego:

- dla Telewizji Polskiej S.A. w Warszawie o 29,3% w porównaniu z 1994 r.
- dla radiofonii publicznej o 0,4% w porównaniu z 1994 r.

oraz:

- dla Polskiego Radia S.A. w Warszawie spadła o 5,4% w porównaniu z 1994 r.
- dla spółek radiofonii regionalnej wzrosła o 6,5% w porównaniu z 1994 r.

2. Przychody z reklamy

W latach 1994 - 2000 spółki radiofonii i telewizji publicznej uzyskały przychody ze sprzedaży czasu reklamowego w łącznej wysokości 5 415 242,8 tys. zł

z tego:

1. Telewizja Polska S.A. w Warszawie 5 098 814,9 tys. zł (tj. 94,2 %)
2. Jednostki radiofonii publicznej, razem 316 427,9 tys. zł (tj. 5,8 %); *liczone jako 100,0%*

z tego:

- a) Polskie Radio S.A. w Warszawie 159 662,4 tys. zł (tj. 3,0 %); *50,5%*
- b) Spółki regionalnej radiofonii publicznej, razem 156 765,5 tys. zł (tj. 2,8 %); *49,5%*

W poszczególnych latach okresu 1994 - 2000 procentowo ujęte przychody z reklamy w ramach radiofonii publicznej kształtowały się następująco:

	Polskie Radio S.A. <u>w Warszawie</u>	Spółki regionalnej radiofonii <u>publicznej - razem</u>
• 1994 rok	49,6%	50,4%
• 1995 rok	56,5%	43,5%
• 1996 rok	59,2%	40,8%
• 1997 rok	52,4%	47,6%
• 1998 rok	45,7%	54,3%
• 1999 rok	44,4%	55,6%
• 2000 rok	47,5%	52,5%

Informacje o kwotach uzyskanych przychodów ze sprzedaży czasu reklamowego w analizowanym okresie w podziale na telewizję publiczną oraz na poszczególne spółki radiofonii publicznej zawiera poniższa tabela:

w tys. zł

TREŚĆ	2000 rok	Dynamika zmian w %
		2000/99
1.	2.	3.
I. Telewizja Polska S.A.	934 978,9	90,8
II. Jednostki radiofonii publicznej, Razem	65 716,7	90,8%
z tego:		
1. Polskie Radio S.A. w Warszawie	31194,5	97,1%
2. Spółki regionalnej Radiofonii, razem	34 522,2	85,8%
z tego:		
- Białystok	2 350,0	102,8%
- Bydgoszcz	1 353,1	90,3%
- Gdańsk	2 819,4	77,5%
- Katowice	6 165,2	82,4%
- Kielce	1 117,9	84,5%
- Koszalin	782,1	81,0%
- Kraków	1 107,2	78,5%
- Lublin	1 709,8	73,0%
- Łódź	807,0	37,1%
- Olsztyn	1 956,0	127,4%
- Opole	1 597,8	74,6%
- Poznań	5 635,9	105,2%
- Rzeszów	1 251,3	73,9%
- Szczecin	1 859,7	102,8%
- Warszawa	1 684,9	97,9%
- Wrocław	939,5	77,7%
- Zielona Góra	1 385,4	84,4%
III. RAZEM	1 000 695,6	90,8%

W omawianym okresie wartości nominalne (tj. wg. cen bieżących) przychodów z reklamy dla wszystkich nadawców publicznych zwiększyły się o 126,4 %

z tego:

1. Telewizja Polska S.A. w Warszawie o 127,9%
2. Jednostki publicznej radiofonii, razem o 107,1%

z tego:

- Polskie Radio S.A w Warszawie o 98,0%
- Spółki regionalnej radiofonii publicznej, razem o 115,9%

Należy odnotować, iż w Telewizji Polskiej S.A. w omawianym okresie miały miejsce następujące zmiany wartości nominalnych przychodów z reklamy:

- 1995 rok w porównaniu do 1994 roku - wzrost o 23,9%
- 1996 rok w porównaniu do 1995 roku - wzrost o 32,1%
- 1997 rok w porównaniu do 1996 roku - wzrost o 8,0%
- 1998 rok w porównaniu do 1997 roku - wzrost o 12,9%
- 1999 rok w porównaniu do 1998 roku - wzrost o 25,7%
- 2000 rok w porównaniu do 1999 roku - spadek o 9,2%

Jednocześnie w Polskim Radiu S.A. w Warszawie zaobserwowano zmniejszające się tempo przyrostu wartości nominalnych przychodów z reklamy, aż do pojawienia się spadku tych przychodów w 1998 roku w porównaniu do 1997 roku. W 1999 roku odnotowano wzrost wartości nominalnych przychodów z reklamy w porównaniu do 1998 roku. W 2000 roku wystąpił ponowny spadek przychodów z reklamy w porównaniu do roku poprzedniego. Szczegóły przedstawia poniższe zestawienie:

- 1995 rok w porównaniu do 1994 roku - wzrost o 42,8%
- 1996 rok w porównaniu do 1995 roku - wzrost o 27,9%
- 1997 rok w porównaniu do 1996 roku - wzrost o 6,4%
- 1998 rok w porównaniu do 1997 roku - spadek o 2,4%
- 1999 rok w porównaniu do 1998 roku - wzrost o 7,5%
- 2000 rok w porównaniu do 1999 roku - spadek o 2,9%

W analizowanym okresie w zakresie regionalnej radiofonii publicznej należy odnotować:

- wzrost przychodów z reklamy w 2000 roku w porównaniu do 1999 roku w 4 spółkach (Białystok, Olsztyn, Poznań, Szczecin);
- spadek przychodów z reklamy w 2000 roku w porównaniu do 1999 roku w pozostałych 13 spółkach;
- wzrost przychodów z reklamy w 2000 roku w porównaniu do 1994 roku we wszystkich spółkach regionalnej radiofonii publicznej.

W latach 1994 - 2000 udział procentowy przychodów z reklamy w skorygowanych przychodach ogółem (zamiast przychodów finansowych uwzględniono wynik na działalności finansowej) przedstawiał się następująco:

	1994 rok	1995 rok	1996 rok	1997 rok	1998 rok	1999 rok	2000 rok
1. Telewizja Polska S.A. w Warszawie	51,5%	56,5%	59,8%	56,6%	58,0%	63,7%	58,9%
2. Radiofonia publiczna ogółem	12,3%	13,9%	14,6%	16,2%	16,2%	17,2%	14,7%
z tego:							
a) Polskie Radio S.A. w Warszawie	11,2%	14,0%	15,2%	15,2%	13,9%	14,3%	13,3%
b) Spółki regionalnej radiofonii publicznej,	13,5%	13,8%	13,9%	17,4%	18,7%	20,6%	16,3%

Jak wynika z powyższych informacji w okresie analizowanych 7-u lat odnotowano następujące zjawiska u nadawców publicznych:

- Telewizja Polska S.A. - wzrost udziału przychodów z reklamy o 7,4%, tj. do 58,9% w 2000 roku;
- Radiofonia publiczna, ogółem – wzrost udziału przychodów z reklamy o 2,4 %, tj. do 14,7% w 2000 roku
- Polskie Radio S.A. w Warszawie - wzrost udziału przychodów z reklamy o 2,1%, tj. do 13,3% w 2000 roku;
- w spółkach regionalnej radiofonii - wzrost udziału przychodów z reklamy o 2,8%, tj. do 16,3% w 1999 roku.

Jeśli uwzględnimy odpowiednio wskaźnik średniorocznego wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w latach 1995-1999 (1995 r. - 27,8%, 1996 r. - 19,9%, 1997 r. - 14,9%, 1998 r. - 11,8%, 1999 r. - 7,3%, 2000 r. - 10,1%), to poziom realnej wartości przychodów z reklamy w analizowanym okresie ulegał wahaniom, co prezentuje poniższe zestawienie:

w tys. zł

TREŚĆ	1994 rok	1995 rok	1996 rok	1997 rok	1998 rok	1999 rok	2000 rok	Dynamika zmian w %
	wykonanie porówn. ¹⁾	wykonanie porówn. ²⁾	wykonanie porówn. ³⁾	wykonanie porówn. ⁴⁾	Wykonanie porówn. ⁵⁾	wykonanie porówn. ⁶⁾	wykonanie faktyczne	2000/1994
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
I. Ogółem (II + III)	1 021 028,1	990 987,1	1 086 469,2	1 028 053,9	1 037 520,0	1 109 947,7	1 000 695,6	98,0
II. Telewizja Polska S.A.	953 993,4	925 227,0	1 019 441,5	957 930,6	967 280,0	1 133 244,2	934 978,9	98,0
III. Radiofonia publiczna	67 034,7	65 760,1	67 027,7	70 123,3	70 240,0	79 661,4	65 716,7	82,5
z tego:								
1) Polskie Radio S.A.	33 269,6	37 184,4	39 666,5	36 734,5	32 069,3	35 367,4	31 194,5	88,2
2) Spółki regionalnej radiofonii, razem	33 765,1	28 575,6	27 361,2	33 388,9	38 170,7	44 294,0	34 522,2	77,9

¹⁾ faktyczne wykonanie 1994 roku x 1,278 x 1,199 x 1,149 x 1,118 x 1,073 x 1,101

²⁾ faktyczne wykonanie 1995 roku x 1,199 x 1,149 x 1,118 x 1,073 x 1,101

³⁾ faktyczne wykonanie 1996 roku x 1,149 x 1,118 x 1,073 x 1,101

⁴⁾ faktyczne wykonanie 1997 roku x 1,118 x 1,073 x 1,101

⁵⁾ faktyczne wykonanie 1998 roku x 1,073 x 1,101

⁶⁾ faktyczne wykonanie 1999 roku x 1,101

Realny przyrost przychodów z reklamy w Telewizji Polskiej S.A. w podziale na Zakład Główny i Oddziały terenowe przedstawia się następująco:

w tys. zł

	1994 rok	1995 rok	1996 rok	1997 rok	1998 rok	1999 rok	2000 rok	Dynamika zmian w %
	wykonanie porówn. ¹⁾	wykonanie porówn. ²⁾	wykonanie porówn. ³⁾	wykonanie porówn. ⁴⁾	wykonanie porówn. ⁵⁾	wykonanie porówn. ⁶⁾	wykonanie faktyczne	2000/1994
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
OGÓLEM TVP S.A.	953 993,4	925 227,0	1 019 441,5	957 930,6	967 280,0	1 029 286,3	934 978,9	98,0
z tego:								
Zakład Główny	904 669,5	875 947,8	982 301,8	931 985,5	932 778,6	1 091 752,9	902 920,5	99,8
Oddziały terenowe	49 324,0	49 279,3	37 139,7	25 945,2	34 501,4	41 491,3	32 058,4	65,0

¹⁾ faktyczne wykonanie 1994 roku x 1,278 x 1,199 x 1,149 x 1,118 x 1,073 x 1,101

²⁾ faktyczne wykonanie 1995 roku x 1,199 x 1,149 x 1,118 x 1,073 x 1,101

³⁾ faktyczne wykonanie 1996 roku x 1,149 x 1,118 x 1,073 x 1,101

⁴⁾ faktyczne wykonanie 1997 roku x 1,118 x 1,073 x 1,101

⁵⁾ faktyczne wykonanie 1998 roku x 1,073 x 1,101

⁶⁾ faktyczne wykonanie 1999 roku x 1,101

3. Podstawowe wskaźniki finansowo-ekonomiczne w latach 1994 - 2000

W omawianym okresie dla 18 spółek radiofonii publicznej najważniejszym elementem przychodów były wpływy abonamentowe (ponad 70%), natomiast dla Telewizji Polskiej S.A. w Warszawie wpływy abonamentowe były elementem przychodów (około 30%), tj. uzupełniającym przychody ze sprzedaży czasu reklamowego.

Udział środków uzyskanych przez spółki radiofonii i telewizji publicznej z rachunku bankowego KRRiT (wpływy abonamentowe + wpływy pozaabonamentowe) w skorygowanych przychodach bieżących ogółem (uwzględniono wynik na działalności finansowej a nie przychody finansowe) w latach 1994 -2000 przedstawiał się następująco:

	1994 rok	1995 rok	1996 rok	1997 rok	1998 rok	1999 rok	2000 rok
1. Telewizja Polska S.A. w Warszawie	36,2%	34,9%	33,8%	34,0%	32,0%	29,2%	29,9%
2. Radiofonia publiczna ogółem	56,7%	75,4%	75,1%	74,3%	72,2%	71,3%	73,2%
z tego:							
a) Polskie Radio S.A. w Warszawie	58,7%	76,1%	74,7%	75,9%	73,3%	72,7%	73,5%
b) Spółki regionalnej radiofonii publicznej,	54,2%	74,6%	75,6%	72,3%	71,0%	69,6%	72,9%

Radiofonia publiczna

W 2000 roku najpoważniejszym składnikiem skorygowanych przychodów ogółem 18 spółek radiofonii publicznej były wpływy abonamentowe przekazywane z rachunku bankowego KRRiT, stanowiące 74,0%, z tego: Polskie Radio S.A. w Warszawie – 73,5%, natomiast spółki regionalnej radiofonii publicznej razem – 74,5%. W poszczególnych spółkach regionalnych udział wpływów abonamentowych w skorygowanych przychodach ogółem wahał się w granicach 53,0% (Katowice) – 89,8% (Koszalin).

Przychody z reklamy miały charakter uzupełniający do wpływów abonamentowych stanowiąc średnio w 2000 roku 14,7% dla całej radiofonii publicznej, z tego: Polskie Radio S.A. – 13,3%, spółki regionalnej radiofonii publicznej, razem – 16,3%.

W poszczególnych spółkach regionalnych udział przychodów z reklamy w przychodach ogółem wahał się w granicach 6,3% (Wrocław) – 34,0% (Poznań).

Wpływy abonamentowe i przychody z reklamy łącznie stanowiły aż 88,7% przychodów ogółem, z tego: Polskie Radio S.A. w Warszawie – 86,8%, a spółki regionalne, razem – 90,8%.

Pozostałe przychody spółek radiofonii publicznej to między innymi osiągnięty wynik na działalności finansowej, przychody ze sprzedaży programów oraz ze sprzedaży usług produkcyjno-technicznych.

W ciągu siedmiu lat funkcjonowania 18 spółek akcyjnych radiofonii publicznej, struktura procentowa udziału poszczególnych przychodów, w skorygowanych przychodach ogółem tych spółek zmieniała się następująco:

	<u>1994 rok</u>	<u>1995 rok</u>	<u>1996 rok</u>	<u>1997 rok</u>	<u>1998 rok</u>	<u>1999 rok</u>	<u>2000 rok</u>
1. <u>RADIOFONIA PUBLICZNA,</u> <u>razem</u>							
a) wpływy abonamentowe	56,7%	75,4%	75,1%	74,3%	72,2%	71,3%	74,0%
b) przychody z reklamy	12,3%	13,9%	14,6%	16,2%	16,2%	17,2%	14,7%
c) wynik na działalności finansowej	0,6%	4,2%	3,0%	1,1%	1,7%	1,5%	1,4%
d) pozostałe przychody	30,4%	6,5%	7,3%	8,4%	9,9%	10,0%	9,9%

2. POLSKIE RADIO S.A. w Warszawie

a) wpływy abonamentowe	58,7%	76,1%	74,7%	75,9%	73,3%	72,4%	73,5%
b) przychody z reklamy	11,2%	14,0%	15,2%	15,2%	13,9%	14,2%	13,3%
c) wynik na działalności finansowej	- 0,3%	3,7%	1,9%	- 1,2%	- 1,1%	-0,1%	-0,8%
d) pozostałe przychody	30,4%	6,2%	8,2%	10,1%	13,9%	13,4%	14,0%

3. SPÓŁKI REGIONALNE RADIOFONII PUBLICZNEJ, razem

a) wpływy abonamentowe	54,2%	74,6%	75,6%	72,3%	71,0%	70,0%	74,5%
b) przychody z reklamy	13,5%	13,8%	13,9%	17,4%	18,7%	20,6%	16,3%
c) wynik na działalności finansowej	1,7%	5,0%	4,4%	3,9%	4,8%	3,4%	3,8%
d) pozostałe przychody	30,6%	6,6%	6,1%	6,4%	5,5%	6,1%	5,3%

Natomiast dynamika zmian kosztów rodzajowych ogółem radiofonii publicznej w analizowanym okresie, jako wartości nominalnych, przedstawiała się następująco (w %):

	<u>1995</u> 1994	<u>1996</u> 1995	<u>1997</u> 1996	<u>1998</u> 1997	<u>1999</u> 1998	<u>2000</u> 1999	<u>2000</u> 1994
- Radiofonia publiczna, razem	134,8	121,1	113,5	107,4	107,9	106,8	229,3
- Polskie Radio S.A. w Warszawie	138,4	121,7	110,8	103,2	106,9	104,5	215,1
- Spółki regionalnej radiofonii publicznej, razem	130,1	120,3	117,3	112,9	109,0	109,5	247,6

Jak wynika z powyższego, w latach 1994 - 2000 całej radiofonii publicznej koszty rodzajowe ogółem nominalnie wzrosły o 129,3%, podczas gdy skorygowane przychody ogółem o 72,8%. Koszty rodzajowe Polskiego Radia S.A. wzrosły szybciej (o 115,1%), niż przychody ogółem (o 67,2%). Również koszty rodzajowe spółek regionalnych wzrosły znacznie szybciej (o 147,6%) w porównaniu do tempa wzrostu skorygowanych przychodów ogółem (o 79,4%).

Natomiast po uwzględnieniu wpływu wskaźnika średniorocznego wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych (w 1995 roku - 27,8%, w 1996 roku - 19,9%, w 1997 roku - 14,9%, w 1998 roku - 11,8%, w 1999 roku - 7,3%, w 2000 roku - 10,1%), realna wartość przychodów i kosztów rodzajowych radiofonii publicznej zmieniała się następująco (w procentach):

	<u>1995</u> 1994	<u>1996</u> 1995	<u>1997</u> 1996	<u>1998</u> 1997	<u>1999</u> 1998	<u>2000</u> 1999	<u>2000</u> 1994
1) <u>skorygowane przychody - ogółem</u>							
- Radiofonia publiczna, razem	86,5	97,1	94,5	100,3	95,7	98,7	77,2
- Polskie Radio S.A. w Warszawie	89,4	98,4	92,3	95,8	98,2	94,1	71,9
- Spółki regionalnej radiofonii publicznej, razem	83,0	95,4	97,3	106,1	95,7	96,2	74,2

2) koszty rodzajowe - ogółem

- Radiofonia publiczna, razem	105,5	101,0	98,8	96,1	100,5	97,0	98,6
- Polskie Radio S.A. w Warszawie	108,3	101,5	96,4	92,3	99,7	94,9	92,5
- Spółki regionalnej radiofonii publicznej, razem	101,8	100,4	102,1	101,0	101,6	99,5	106,5

W okresie 1994 - 2000 realna wartość przychodów ogółem całej radiofonii spadła o 22,8%, podczas gdy kosztów rodzajowych zmalała o 1,4%.

Należy zauważyć, że w 2000 roku, w porównaniu do 1999 roku, wystąpiło niekorzystne zjawisko wyższego tempa zmian realnych kosztów rodzajowych w odniesieniu do tempa zmian skorygowanych realnych przychodów ogółem, co przedstawia się, jak niżej:

- Radiofonia publiczna, razem
spadek realnych przychodów ogółem o 3,8% przy spadku realnych kosztów rodzajowych ogółem o 3,0%
- Polskie Radio S.A. w Warszawie
spadek realnych przychodów ogółem o 5,9% przy spadku realnych kosztów rodzajowych ogółem o 5,1%
- Spółki regionalnej radiofonii publicznej, razem
spadek realnych przychodów ogółem o 1,3% przy spadku realnych kosztów rodzajowych o 0,5%

W 2000 roku, na podstawie materiałów przedbilansowych, odnotowano następujące zmiany w zakresie podstawowych wskaźników finansowo-ekonomicznych spółek radiofonii publicznej w porównaniu do 1999 roku:

1. Zatrudnienie przeciętne

TREŚĆ	1999 rok		2000 rok		%
	etaty	struktura % udziału	etaty	struktura % udziału	
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1. Polskie Radio S.A. w Warszawie	1.622,99	47,2	1.630,83	47,4	100,48
2. Spółki regionalnej radiofonii publicznej	1.813,80	52,8	1.808,06	52,6	99,7
RAZEM	3.436,79	100,0	3.438,89	100,0	100,0

2. Stan zatrudnienia na 31 grudnia

TREŚĆ	1999 rok		2000 rok		%
	etaty	struktura % udziału	etaty	struktura % udziału	
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1. Polskie Radio S.A. w Warszawie	1.610,22	47,0	1.648,41	47,4	102,4
2. Spółki regionalnej radiofonii publicznej	1.817,14	53,0	1.831,67	52,6	100,8
RAZEM	3.427,36	100,0	3.480,08	100,0	101,5

3. Średniomiesięczne wynagrodzenie (w złotych na 1 pracownika etatowego)

TREŚĆ	1999 rok	2000 rok	% kol.4:3
1.	2.	3.	4.
1. Polskie Radio S.A. w Warszawie	3.092,0	3.301,8	106,8
2. Spółki regionalnej radiofonii publicznej	2.977,0	3.201,8	107,5
RAZEM	2.609,7	3.251,8	124,6

4. Ogólny poziom przychodów (w mln zł)

TREŚĆ	1999 rok		2000 rok		%
	kwota	struktura % udziału	kwota	struktura % udziału	
1.	2.	3.	4.	5.	kol.4:2
1. Polskie Radio S.A. w Warszawie	226,5	53,7	234,7	52,6	103,6
2. Spółki regionalnej radiofonii publicznej	195,0	46,3	211,9	47,4	108,7
RAZEM	421,5	100,0	446,6	100,0	106,0

5. Ogólny poziom kosztów rodzajowych (w mln zł)

TREŚĆ	1999 rok		2000 rok		%
	kwota	struktura % udziału	kwota	struktura % udziału	
1.	2.	3.	4.	5.	kol.4:2
1. Polskie Radio S.A. w Warszawie	210,4	54,1	219,7	52,9	104,5
2. Spółki regionalnej radiofonii publicznej	178,5	45,9	195,6	47,1	109,5
RAZEM	388,8	100,0	415,3	100,0	106,8

6. Struktura kosztów rodzajowych

- Polskie Radio S.A. w Warszawie

	w %	
1999 rok	1999 rok	2000 rok
1. Wynagrodzenia	33,2	35,3
2. Świadczenia na rzecz pracowników	6,0	6,5
3. Razem wynagrodzenia ze świadczeniami na rzecz pracowników	39,2	41,8
4. Amortyzacja	6,4	7,4
5. Usługi obce:	32,6	27,5
w tym:		
- emisja	19,5	13,8
- dosył sygnału	2,4	1,5
- opłata za częstotliwość	1,0	0,3
- przekaz satelitarny	1,0	1,1
6. Zużycie materiałów i energii	3,3	3,8
7. Podatki i opłaty	6,3	6,2
8. Pozostałe koszty	12,2	13,3
w tym:		
- prawa autorskie i odtwórcze	6,0	6,0

W Polskim Radiu S.A. w Warszawie wypłacone w 2000 roku diety dla przewodniczącego i członków rad programowych wyniosły 32,3 tys.zł, tj. o 13,3 % więcej w porównaniu do 1999 roku (28,5 tys.zł).

- Spółki regionalnej radiofonii publicznej razem

w %

TREŚĆ	1999 rok	2000 rok
1. Wynagrodzenia	41,1	40,3
2. Świadczenia na rzecz pracowników	7,9	8,1
3. Razem wynagrodzenia ze świadczeniami na rzecz pracowników	49,0	48,4
4. Amortyzacja	7,7	8,6
5. Usługi obce:	24,3	22,1
w tym:		
- emisja	9,0	6,6
- dosył sygnału	1,4	1,3
- opłata za częstotliwość	0,7	0,3
6. Zużycie materiałów i energii	4,4	4,6
7. Podatki i opłaty	6,2	6,6
8. Pozostałe koszty	8,4	9,9
w tym:		
- prawa autorskie i odtwórcze	4,6	5,0

We wszystkich 17 spółkach regionalnej radiofonii publicznej w 2000 roku wypłacono diety dla rad programowych w łącznej kwocie 351,6 tys.zł, tj. o 96,7 % więcej w porównaniu do 1999 roku (178,6 tys.zł).

7. Zobowiązania krótkoterminowe wg stanu na 31 grudnia

w mln zł

TREŚĆ	1999 rok		2000 rok		%
	kwota	struktura % udziału	kwota	struktura % udziału	
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1. Polskie Radio S.A. w Warszawie	34,0 *)	68,1	13,2	43,3	38,7
2. Spółki regionalnej radiofonii publicznej	15,9	31,9	17,3	56,7	108,6
RAZEM	49,9	100,0	30,5	100,0	61,0

*) w tym: 8,9 mln zł z tytułu budowy i wyposażenia RCN w Solcu Kujawskim, które zostały zlikwidowane w momencie uregulowania płatności w związku z przekazaniem w styczniu 2000 r. kwoty 9,0 mln zł na ten cel, tj. wg. uchwały kierunkowej KRRiT

8. Majątek obrotowy wg stanu na 31 grudnia

w mln zł

TREŚĆ	1999 rok		2000 rok		%
	kwota	struktura % udziału	kwota	struktura % udziału	
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1. Polskie Radio S.A. w Warszawie	13,8	18,8	20,5	25,1	148,9
2. Spółki regionalnej radiofonii publicznej	59,6	81,2	61,3	74,9	102,8
RAZEM	73,4	100,0	81,8	100,0	111,4

9. Majątek trwały netto wg stanu na 31 grudnia

w mln zł

TREŚĆ	1999 rok		2000 rok		%
	kwota	struktura % udziału	kwota	struktura % udziału	
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1. Polskie Radio S.A. w Warszawie	161,4	54,3	159,9	53,2	99,1
2. Spółki regionalnej radiofonii publicznej	135,7	45,7	141,0	46,8	103,9
RAZEM	297,1	100,0	300,9	100,0	101,3

10. Wynik netto wg stanu na 31 grudnia

w mln zł

TREŚĆ	1999 rok		2000 rok		%
	kwota	struktura % udziału	kwota	struktura % udziału	
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1. Polskie Radio S.A. w Warszawie	8,8	47,1	5,9	40,6	66,3
2. Spółki regionalnej radiofonii publicznej	10,0	52,9	8,6	59,4	86,3
RAZEM	18,8	100,0	14,4	100,0	76,9

Telewizja publiczna

Według danych przedbilansowych w 2000 roku najpoważniejszym składnikiem skorygowanych przychodów ogółem (zamiast przychodów finansowych uwzględniono wynik na działalności finansowej) Telewizji Polskiej S.A. były wpływy z reklamy (łącznie ze sponsoringiem) w wysokości 988,4 mln. zł, co stanowi 62,3% skorygowanych przychodów ogółem (wpływy z reklamy 58,9%, wpływy ze sponsoringu 3,4 %).

Wpływy abonamentowe stanowiły 29,9 % tych przychodów spółki.

Przychody z reklamy (łącznie ze sponsoringiem) i wpływy abonamentowe stanowiły łącznie 96,3 % skorygowanych przychodów ogółem Telewizji Polskiej S.A.

W latach 1994-2000, to jest w okresie siedmiu lat funkcjonowania Telewizji jako spółki prawa handlowego, struktura procentowa udziału poszczególnych pozycji przychodów w skorygowanych przychodach ogółem, zmieniała się następująco:

	1994 rok	1995 rok	1996 rok	1997 rok	1998 rok	1999 rok	2000 rok
• przychody z reklamy	51,5	56,5	59,8	56,5	58,0	63,7	58,9
• sponsoring	1,8	1,6	0,7	1,8	2,6	3,3	3,4
• wpływy abonamentowe	36,2	34,9	33,8	34,0	32,0	29,2	29,9
• wynik na działalności finansowej	4,3	2,4	2,4	1,1	0,9	1,1	0,9
• pozostałe przychody	6,2	4,6	3,2	6,6	6,5	2,7	6,9

Jeśli uwzględni się wskaźniki średniorocznego wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych (w 1995 roku - 27,8%, w 1996 roku - 19,9%, w 1997 roku - 14,9%, w 1998 roku - 11,8%, w 1999 roku - 7,3%, w 2000 roku - 10,1%), to realna wartość przychodów i kosztów rodzajowych Telewizji Polskiej S.A. w latach 1994-2000 zmieniała się następująco:

	<u>1995</u> <u>1994</u>	<u>1996</u> <u>1995</u>	<u>1997</u> <u>1996</u>	<u>1998</u> <u>1997</u>	<u>1999</u> <u>1998</u>	<u>2000</u> <u>1999</u>	<u>2000</u> <u>1994</u>
1. <u>skorygowane przychody ogółem</u>	88,5%	104,1%	99,2%	98,5%	106,6%	89,2%	85,6%
• przychody z reklamy	97,0%	110,2%	94,0%	101,0%	117,2%	82,5%	98,0%
• sponsoring	79,6%	48,2%	237,8%	146,6%	131,8%	92,1%	162,1%
• wpływy abonamentowe	85,3%	100,8%	99,7%	92,7%	97,2%	91,5%	70,7%
• wynik na działalności finansowej	50,0%	104,7%	45,9%	76,5%	133,6%	70,3%	17,3%
• pozostałe przychody	65,0%	73,0%	200,1%	98,6%	44,8%	225,7%	94,8%
2. <u>koszty rodzajowe ogółem</u>	98,6%	102,1%	105,0%	99,5%	105,4%	99,2%	110,0%

W okresie 1994-2000 realna wartość skorygowanych przychodów ogółem spadła o 14,4%, natomiast kosztów rodzajowych ogółem wzrosła o 10,0 %.

Realna wartość przychodów z reklamy zmniejszyła się w tym okresie o 2,0%, a wpływów abonamentowych o 29,3 %.

W 2000 roku w porównaniu do 1999 roku, realna wartość skorygowanych przychodów ogółem spadła o 10,8 %, a kosztów rodzajowych ogółem o 0,8 %.

Realna wartość przychodów z reklamy w latach 1999-2000 obniżyła się o 17,5%, natomiast przychodów z wpływów abonamentowych o 8,5 %.

W 2000 roku odnotowano następujące zmiany w zakresie podstawowych wskaźników finansowo-ekonomicznych w Telewizji Polskiej S.A. w porównaniu do 1999 roku (na podstawie materiałów przedbilansowych):

1. Średnie zatrudnienie:

TREŚĆ	1999 rok		2000 rok		%
	etaty	struktura % udziału	etaty	struktura % udziału	
1	2	3	4	5	6
Zakład Główny	4 160,1	61,7	4 140,5	63,0	99,5
Oddziały terenowe	2 586,0	38,3	2 430,0	37,0	94,0
RAZEM	6 746,1	100,00	6 570,5	100,00	97,4

2. Stan zatrudnienia na 31 grudnia :

TREŚĆ	1999 rok		2000 rok		%
	etaty	struktura % udziału	etaty	struktura % udziału	
1	2	3	4	5	6
Zakład Główny	4 186,3	62,2	4 125,8	63,7	98,6
Oddziały terenowe	2 539,4	37,8	2 346,1	36,3	92,4
RAZEM	6 725,7	100,0	6 471,9	100,0	96,2

3. Średniomiesięczne wynagrodzenie (w złotych na 1 pracownika etatowego)

TREŚĆ	1999 rok	2000 rok	%
Zakład Główny	4 444,4	4 717,4	106,1
Oddziały terenowe	3 904,9	4 172,6	106,9
RAZEM	4 237,6	4 516,0	106,6

4. Poziom przychodów po eliminacji obrotów wewnętrznych (w mln zł)

TREŚĆ	1999 rok		2000 rok		%
	kwota	struktura % udziału	kwota	struktura % udziału	
1	2	3	4	5	6
Zakład Główny	1 378,4	85,1	1 390,7	87,4	100,9
Oddziały terenowe	242,1	14,9	200,1	12,6	82,6
RAZEM	1 620,5	100,00	1 590,8	100,00	98,2

5. Poziom kosztów ogółem po eliminacji obrotów wewnętrznych (w mln zł)

TREŚĆ	1999 rok		2000 rok		%
	kwota	struktura % udziału	kwota	struktura % udziału	
1	2	3	4	5	6
Zakład Główny	1 042,0	74,3	1 156,4	75,8	111,0
Oddziały terenowe	359,5	25,7	369,7	24,2	102,9
RAZEM	1 401,5	100,00	1 526,1	100,00	108,9

6. Struktura kosztów rodzajowych dla całej Spółki TVP po eliminacji obrotów wewnętrznych (w procentach)

TREŚĆ	1999 rok	2000 rok
1. Wynagrodzenie	28,6	27,7
2. Świadczenia na rzecz pracowników	5,0	4,9
3. Razem wynagrodzenie ze świadczeniami	33,6	32,6
4. Amortyzacja	12,0	14,6
5. Usługi obce	20,1	19,3
<i>w tym</i>		
- emisja, częstotliwość, poł. kablowe	9,0	9,1
- wydatki na usługi OBOP-u	0,3	0,1
6. Zużycie materiałów i energii	15,6	17,8
7. Podatki i opłaty	1,5	1,6
8. Pozostałe koszty	17,1	14,1
<i>w tym m.in.:</i>		
ZAIKS-małe i wielkie prawa, inne tantiemy	4,6	3,9

Koszty związane z działalnością Rad Programowych w 2000 roku uległy zmniejszeniu w Zakładzie Głównym o blisko 6,0% w porównaniu do 1999 roku, w tym diety odpowiednio o ok. 41,5 % .

Natomiast w oddziałach terenowych TVP S.A. koszty związane z działalnością Rad Programowych w 2000 roku wzrosły blisko 6-krotnie w porównaniu do 1999 roku, w tym diety ok. 5,7-krotnie.

w tys. zł

TREŚĆ	1999 rok	2000 rok	%
Zakład Główny	131,4	126,0	95,9
w tym diety	42,8	25,1	58,6
Oddziały terenowe	43,5	256,6	589,9
w tym diety	42,6	241,2	566,2
RAZEM	174,9	382,6	218,8
w tym diety	85,4	266,3	311,8

Koszty związane z działalnością promocyjną Telewizji wyniosły w 2000 roku 19 795,7 tys. zł i wzrosły w porównaniu do 1999 roku o 64,3 % (12 047,7 tys. zł).

7. Zobowiązania krótkoterminowe (wg. cen bieżących - nominalnych) wg. stanu na 31 grudnia 2000 r. wyniosły 218,4 mln zł i były większe o 28,5% w porównaniu do 1999 roku (170,0 mln zł)

8. Majątek trwały netto (w mln zł)

wg stanu na 31 grudnia

TREŚĆ	1999 rok		2000 rok		%
	Kwota	struktura % udziału	kwota	struktura % udziału	
1	2	3	4	5	6
Zakład Główny	5010,0	64,3	694,9	71,6	136,3
Oddziały terenowe	283,0	35,7	275,4	28,4	97,3
RAZEM	793,0	100,00	970,3	100,00	122,4

9. Majątek obrotowy (w mln zł)

wg stanu na 31 grudnia

TREŚĆ	1999 rok		2000 rok		%
	Kwota	struktura % udziału	kwota	struktura % udziału	
1	2	3	4	5	6
Zakład Główny	477,8	92,4	377,4	93,5	79,0
Oddziały terenowe	39,4	7,6	26,0	6,5	66,1
RAZEM	517,2	100,00	403,4	100,00	78,0

10. Struktura majątku Telewizji Polskiej S.A. (mln. zł)

wg stanu na 31 grudnia

TREŚĆ	1999 rok		2000 rok		%
	kwota	struktura % udziału	kwota	struktura % udziału	
1	2	3	4	5	6
1. Majątek trwały	792,9	60,5	970,3	70,6	122,4
2. Majątek obrotowy	517,2	39,5	403,4	29,4	78,0
ŁĄCZNY MAJĄTEK	1 310,1	100,0	1 373,7	100,0	104,8

11. Wynik netto wg stanu na 31 grudnia (w mln zł)

TREŚĆ	1999 rok	2000 rok	%
Zakład Główny	160,3	65,8	41,1
Oddziały terenowe	- 27,7 (strata)	- 14,5 (strata)	52,4
RAZEM	132,6	51,3	38,7

4. Reforma w TVP S.A.

Z dniem 1 stycznia 2000 roku w Telewizji Polskiej S.A. rozpoczęto wdrażanie reformy, którą objęte zostały wszystkie jednostki organizacyjne Spółki, w tym także oddziały terenowe. Podstawowe założenie reformy TVP S.A. to zapewnienie zdolności realizowania przez Telewizję Polską zadań nadawcy publicznego, a w perspektywie wieloletniej – ochrona pozycji wiodącego nadawcy i producenta na krajowym rynku telewizyjnym.

Przyjęte w ramach reformy rozwiązania oznaczały przekształcenie Spółki w jednostkę działającą na zasadach zbliżonych do rynkowych. Do głównych założeń organizacyjnych reformy należało wyodrębnienie jednostek powiązanych gospodarczo, technicznie i finansowo oraz decentralizacja zarządzania, to jest przeniesienie w kierunku dykcji poszczególnych jednostek wewnętrznych odpowiedzialności za ekonomiczne wyniki działania. Dzięki decentralizacji zarządzania i podporządkowania działalności jednostek organizacyjnych TVP S.A. zasadom rachunku ekonomicznego powinna nastąpić racjonalizacja i optymalizacji kosztów działalności z wykorzystaniem nowych źródeł ich finansowania, w tym z przychodów zewnętrznych.

Poprawę efektywności działania Zarząd TVP S.A. chce realizować poprzez:

1. strukturalne rozdzielenie funkcji nadawcy dysponującego czasem antenowym i środkami finansowymi od funkcji producenta audycji telewizyjnych, to jest:
 - utworzenie silnych dykcji anten dysponujących wyspecjalizowanymi redakcjami, które zajmują się programowaniem i zlecaniem produkcji programu zgodnie z polityką programową publicznej TVP S.A.
 - powierzenie produkcji programu producentom: osobom odpowiedzialnym za artystyczną i organizacyjno-finansową stronę projektu, zdolnym panować nad kosztami i procesem produkcji,

2. wykorzystanie wewnętrznego rynku producenckiego, konkurencji ofert programowo-kosztowych, a tym samym swobody wyboru miejsca produkcji, co gwarantuje odpowiednią jakość i cenę produkowanej audycji,
3. wyodrębnienie w ramach Spółki jednostek samofinansujących się, których koszty funkcjonowania muszą być pokryte z zewnętrznych i wewnętrznych przychodów z tytułu świadczonych usług.

Do jednostek samofinansujących się zaliczono wszystkie agencje, większość jednostek usługowych oraz jednostki handlowe. Podstawowym źródłem finansowania działalności tych jednostek stały się od 1 stycznia 2000 roku środki ze sprzedaży wewnętrznej, przy czym w rozliczeniach wewnętrznych nie dolicza się narzutu kosztów ogólnozakładowych, a jedynie koszty funkcjonowania danej jednostki oraz zysk,

4. komercyjną współpracę z kontrahentami zewnętrznymi, między innymi poprzez świadczenie nadawcom i producentom różnorodnych usług technicznych i produkcyjnych. Dla odbiorców zewnętrznych ceny zaczęto kalkulować wg zasad rynkowych.
5. wprowadzenie zasady wieloletniego planowania na podstawie długookresowych zamierzeń programowych oraz powszechnej zasady prowadzenia rachunku ekonomicznego.

Planowane przez Zarząd TVP S.A. na 2000 rok koszty związane bezpośrednio z wprowadzaniem reformy od 1 stycznia 2000 roku wyniosły szacunkowo około 18,0 mln zł. Wykonanie tych kosztów w 2000 roku zamknęło się kwotą około 12 mln zł i było mniejsze o 33,3% w porównaniu do założeń.

Plan i wykonanie kosztów związanych z reformą w TVP S.A. w 2000 roku przedstawia poniższe zestawienia:

w mln zł

TREŚĆ	Plan	Wykonanie	Dynamika zmian kol. 3 : 2
1	2	3	4
wdrażanie nowego, zintegrowanego systemu zarządzania SAP R/3	4,9	3,1	63,3%
Konieczne szkolenia pracownicze i działania informacyjno-wyjaśniające	2,5	2,0	80,0%
Przemieszczenia lokalowe i częściowa adaptacja niektórych pomieszczeń (koszty administracyjne)	1,0	1,0	100,0%
Wynagrodzenia łącznie ze składkami ZUS (koszty utworzenia 6 nowych jednostek <u>minus</u> koszty likwidacji dotychczasowych 3 samodzielnych jednostek)	1,0	1,0	100,0%
Wprowadzenie nowego regulaminu wynagradzania	4,6	4,6	100,0%
Utworzenie nowych jednostek organizacyjnych	4,0	brak informacji	x
Modyfikacja istniejącego systemu informatycznego FKX	0,0	0,3	x
RAZEM	18,0	12,0	66,7%

Jednocześnie Zarząd Spółki uważa, iż pełne skutki ekonomiczno-finansowe wdrażanej reformy będzie można ocenić na podstawie dynamiki przychodów, kosztów, wyniku finansowego i wskaźników finansowych osiągniętych w skali całej Spółki oraz na podstawie udziału TVP S.A. w rynku mediów po zakończeniu dwuletniego okresu przejściowego

związanego z procesem wdrażania zmian systemowych. Aby ocena ta była kompleksowa, obiektywna i miarodajna - Zarząd TVP chce dokonać jej w roku 2002.

Wdrażana w TVP S.A. reforma uwzględniła konieczność zmian w oddziałach terenowych Spółki i programie regionalnym, których działalność jest istotnym elementem misji realizowanej przez telewizję publiczną.

Zdaniem Zarządu Spółki dotychczasowe rozwiązania organizacyjno-finansowo-ekonomiczne, stosowane w oddziałach terenowych, były przestarzałe ponieważ następował między innymi:

- spadek udziału telewizji regionalnej na rynku nadawców telewizyjnych,
- dekoncentracja środków na rynku audycji często o podobnej tematyce,
- małe wykorzystanie środków technicznych oddziałów w porównaniu do ich wartości,
- zbyt duży w stosunku do możliwości jego obsługi i wykorzystania majątek w postaci inwestycji studyjno-budowlanych na niekorzyść przenośnych środków techniki telewizyjnej,
- zbyt duże zatrudnienie i wysokie koszty pracy.

W pierwszym etapie wdrażania reformy w dwunastu oddziałach terenowych wydzielono:

- część nadawczą - realizującą zadania w zakresie programowania, zamawiania i zlecenia produkcji dla potrzeb programu emitowanego w pasmach własnych oddziałów,
- część produkcyjną - działającą na zasadzie agencji producenckiej wraz ze służbami technicznymi (lub osobno), zajmująca się produkowaniem i świadczeniem usług zarówno dla zleceniodawców wewnętrznych Spółki jak również kontrahentów zewnętrznych.

Rozpoczęta realizacja programów restrukturyzacji oddziałów terenowych TVP S.A. uwzględniała m. in. następujące założenia:

- z opłat abonamentowych będzie finansowane tworzenie i rozpowszechnianie programu regionalnego w pasmach własnych oddziału,
- działalność agencji producenckiej (a także służby technicznej) będzie finansowana z pozyskanych przez te jednostki przychodów wewnętrznych i zewnętrznych,
- w okresie przejściowym wdrażania reformy zapewnia się oddziałom terenowym minimum przychodów z zakupu audycji i usług przez jednostki Zakładu Głównego, w wysokości 80% w porównaniu z rokiem poprzednim,
- w okresie przejściowym konieczność dostosowania infrastruktury i kosztów funkcjonowania oddziałów do możliwości finansowych wynikających z wpływów abonamentowych i przychodów własnych (optymalizacja zatrudnienia, weryfikacja stanu posiadanych środków trwałych).

Jednocześnie dotychczasowe Biuro Oddziałów Terenowych w Zakładzie Głównym Spółki przekształcono w Biuro Programów Regionalnych, tj. jednostkę o charakterze programowym, o podobnej do dyrekcji anten ogólnokrajowych strukturze i zadaniach.

Ponadto Zarząd TVP S.A. założył, że zatrudnienie średnioroczne w 2000 roku w oddziałach wyniesie 2 400 etatów, tj. o 186 etatów mniej w porównaniu do 1999 roku.

Zatrudnienie średnioroczne w 2000 roku w oddziałach terenowych razem ukształtowało się na poziomie 2 430 etatów, zmniejszając się o 156 etatów w porównaniu do średniorocznego zatrudnienia w 1999 roku. Przyjęte zadania zrealizowano więc w blisko 84%.

Natomiast zatrudnienie średnioroczne w Zakładzie Głównym Spółki w Warszawie wyniosło w 2000 roku 4 140 etatów obniżając się o ok. 20 etatów w porównaniu do 1999 roku.

W planie na 2000 roku Zarząd Spółki przyjął, iż łączna strata na całokształcie działalności 12 oddziałów terenowych wyniesie prawie 6,7 mln zł obniżając się o blisko 70% w porównaniu do jej poziomu w 1999 roku (ok. 22 mln zł).

Z informacji przedbilansowych Spółki wynika, że wielkość straty netto oddziałów terenowych w 2000 roku wyniosła 14,5 mln zł i uległa zmniejszeniu o 7,5 mln zł, to jest o ponad 66% w porównaniu do 1999 roku. Przyjęte do realizacji zadania w zakresie poprawy wyniku netto zostało zrealizowane w blisko 50%.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji działając na podstawie ustawy o radiofonii i telewizji określa corocznie minimalny udział terenowych oddziałów Spółki „Telewizja Polska” w planowanych wpływach abonamentowych ustalonych dla TVP S.A. przeznaczonych na finansowanie programów regionalnych i w rozłącznej sieci „Dwójki” oraz minimalną kwotę wpływów z opłat abonamentowych przeznaczoną na finansowanie programów tworzonych przez oddziały terenowe TVP S.A. na antenach ogólnokrajowych.

29 czerwca 2000 roku uchwałą Nr 369/2000 Krajowa Rada określiła kwotę prognozowanych wpływów abonamentowych na 2001 rok dla Telewizji Polskiej S.A. na poziomie 559,2 mln zł., w tym uwzględniono środki dla oddziałów terenowych Spółki w łącznej kwocie 330 mln zł (59,1%), z tego na finansowanie:

- programu regionalnego i w rozłącznej sieci „Dwójki” 250,0 mln zł
- audycji tworzonych przez te Oddziały do emisji na antenach ogólnokrajowych 80,0 mln zł

KRRiT widząc konieczność tworzenia i nadawania programu, który mieszkańcom danego regionu dostarczyłby informacji z ich terenu, a nie tylko z miast i okolic, gdzie znajdują się oddziały terenowe - określiła w ww. uchwale minimalną kwotę wpływów abonamentowych przeznaczoną na finansowanie oddziałów terenowych TVP S.A. w 2001 roku na poziomie 250 mln zł (przeszło 28 % więcej niż w prognozie na 2000 roku), zaznaczając jednocześnie, że kwota ta obejmuje środki w wysokości 40 mln zł na finansowanie programów regionalnych w województwie lubuskim, opolskim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim.

Na wniosek Zarządu TVP S.A. skierowany 7 grudnia 2000 roku do Przewodniczącego KRRiT, Krajowa Rada 25 stycznia 2001 roku podjęła uchwałę Nr 14/2001 dotyczącą zmiany:

- minimalnego udziału terenowych oddziałów Spółki „Telewizja Polska” w planowanych wpływach abonamentowych ustalonych dla publicznej telewizji na 2001 rok (559,2 mln zł) przeznaczonych na finansowanie programów regionalnych i w rozłącznej sieci „Dwójki” z kwoty 250,0 mln zł do 200,0 mln zł,
- minimalnej kwoty wpływów abonamentowych na finansowanie programów tworzonych przez oddziały terenowe Spółki „Telewizja Polska” do rozpowszechniania w programach ogólnokrajowych z kwoty 80,0 mln zł do 100,0 mln zł.

W dniu 29 sierpnia 2000 roku KRRiT postanowiła, że Zarząd Spółki TVP, na początku każdego roku obrachunkowego, będzie określał sposób wykorzystania wpływów abonamentowych przewidzianych dla Zakładu Głównego w Warszawie.

Przewodniczący KRRiT poinformował o tym Przewodniczącego Sejmowej Komisji Kultury i Środków Przekazu w opracowaniu dotyczącym wdrażanej od stycznia 2000 roku reformy w Telewizji Polskiej S.A.

Z opracowania przygotowanego przez KRRiT wynikało między innymi, że zagadnienia ekonomiczno-finansowe dotyczące wdrażanej od 1 stycznia 2000 roku reformy w Telewizji Polskiej S.A. przedstawiane były w materiałach TVP S.A. bardzo ogólnie, co uniemożliwiało pełną analizę poszczególnych zjawisk ekonomicznych związanych z tak ważnym przedsięwzięciem, jakim jest reforma w podmiocie gospodarczym traktowanym jako całość.

Przewodniczący KRRiT w styczniu 2001 roku poprosił Prezesa Zarządu TVP S.A. o informacje w sprawie sposobu wykorzystania w bieżącym roku wpływów abonamentowych przewidzianych dla Zakładu Głównego Telewizji Polskiej S.A. w Warszawie.

5. Diety dla rad programowych w publicznej radiofonii i telewizji

Na podstawie nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji Krajowa Rada od 1995 roku określa wysokość diet dla członków rad programowych publicznej radiofonii i telewizji (art. 28a ust.4).

W sprawie określenia diet przysługujących członkom rad programowych publicznej radiofonii i telewizji Krajowa Rada przyjęła uchwałę nr 549/2000 z 29 listopada 2000 roku, która weszła w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 grudnia 2000 roku. Zgodnie z uchwałą wysokość diet została określona następująco:

- dla przewodniczącego rady programowej - 315 zł
- dla członków rady programowej - 210 zł

W latach 1996-2000 spółki radiofonii i telewizji publicznej poniosły koszty z tytułu wypłaty diet dla członków rad programowych w łącznej wysokości 1.519,7 tys.zł, z tego (w tys.zł):

	<u>1996 rok</u>	<u>1997 rok</u>	<u>1998 rok</u>	<u>1999 rok</u>	<u>2000 rok</u>
• Telewizja Polska S.A., razem	12,2	16,8	50,0	85,4	266,3
• Radiofonia publiczna, razem	129,3	171,9	194,4	207,1	389,9
• Ogółem	141,5	188,7	244,4	288,9	656,2

6. Prognoza wpływów abonamentowych na lata 2001-2004 Wpływy abonamentowe i ich podział na 2001 rok

Oplaty abonamentowe

W rozporządzeniu Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z 29 czerwca 2000 roku ustalona została wysokość miesięcznych opłat abonamentowych za używanie odbiornika radiofonicznego oraz za używanie odbiornika telewizyjnego lub radiofonicznego i telewizyjnego. Opłaty te obowiązują od 1 stycznia 2001 roku. Podwyższając opłaty abonamentowe KRRiT uwzględniła:

- prognozowany (w czerwcu 2000 roku) wskaźnik średniorocznego wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych na 2001 rok w wysokości 5,7%
- wyrównanie skutków ubytku wpływów abonamentowych z tytułu: zmniejszenia się stanu abonentów wnoszących opłaty abonamentowe w 2000 roku w porównaniu do 1999 roku (2,6%) oraz skutków umorzeń w płatności opłat abonamentowych udzielanych przez KRRiT z przyczyn społecznych na podstawie art. 48 ustawy o radiofonii i telewizji (0,7%) oraz skutków przedawnień zaległości w płatności opłat abonamentowych na podstawie art. 118 kodeksu cywilnego (0,3%).

Aby przeciwdziałać negatywnemu zjawisku wyrejestrowywania odbiorników radiowych i telewizyjnych, a w konsekwencji spadkowi wpływów abonamentowych, Krajowa Rada od 1 stycznia 2001 roku podwyższyła poziom ulg finansowych dla abonentów, którzy wniosą opłaty abonamentowe z góry.

Warunkiem skorzystania z ulg jest wniesienie opłaty z góry w terminie do dnia 20-go pierwszego miesiąca okresu rozliczeniowego. Użytkownik odbiornika uzyskał również możliwość wniesienia opłat na poczet 2001 roku w 2000 roku, wg. stawek obowiązujących od 1 stycznia 2001 roku.

Podział wpływów abonamentowych

Uchwałą Nr 369 z 29 czerwca 2000 roku, zmienionej uchwałą nr 14/2000 z 25 stycznia 2000 roku Krajowa Rada dokonała podziału wpływów abonamentowych z opłat za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych w 2001 roku na spółki publicznej radiofonii i telewizji.

Z globalnej wielkości prognozowanych wpływów abonamentowych w kwocie 941,4 mln zł wyodrębniona została kwota 9,4 mln zł (tj. ok. 0,999%) dla Polskiego Radia S.A. w Warszawie na finansowanie przedsięwzięcia inwestycyjnego związanego z cyfryzacją produkcji tekstowo-dźwiękowej.

Pozostała kwota prognozowanych wpływów abonamentowych w wysokości 932,0 mln zł rozdzielona została według następującej relacji:

Telewizja Polska S.A.	- 60,0%	tj.	559,2 mln zł
Jednostki publicznej radiofonii, razem	- 40,0%	tj.	372,8 mln zł

Radiofonia publiczna

Uchwałą Nr 575/2000 z dnia 13 grudnia 2000 roku Krajowa Rada dokonała podziału kwoty 372,8 mln zł między poszczególne spółki radiofonii publicznej.

Dla Polskiego Radia S.A. w Warszawie na 2000 rok określono środki w wysokości 200.800 tys. zł (tj. około 21,545% z kwoty 932,0 mln zł prognozowanych wpływów abonamentowych). W ramach tej kwoty wydzielono środki w wysokości 5,9 mln zł (0,633% z kwoty 932,0 mln zł) na finansowanie kosztów emisji programu dla zagranicy.

Łącznie dla Polskiego Radia S.A. na 2001 rok przewidziane są wpływy abonamentowe w kwocie 210.200 tys. zł (9.400 tys. zł + 200.800 tys. zł), co stanowi 22,33% prognozowanej na 2001 rok kwoty wpływów abonamentowych (941,4 mln zł).

Dla 17 spółek regionalnej radiofonii publicznej określono środki z wpływów abonamentowych w wysokości 172.000 tys. zł.

Uchwałą Krajowej Rady Nr 585/2000 z 20 grudnia 2000 roku ustalono sposób podziału prognozowanych wpływów pozaabonamentowych. Kwota 9.400 tys. zł tych wpływów przewidziana została na finansowanie działalności spółek regionalnej radiofonii publicznej (Polskie Radio S.A. w Warszawie –975 tys.zł, spółki regionalne razem – 8.425 tys.zł).

Dla Polskiego Radia S.A. w Warszawie na finansowanie działalności w 2001 roku prognozowana jest kwota łączna 211.175 tys.zł (210.200 tys.zł + 975 tys.zł).

Na 2001 rok dla spółek regionalnej radiofonii określono środki z rachunku bankowego Krajowej Rady (wpływy abonamentowe + wpływy pozaabonamentowe) w łącznej wysokości 180.425 tys.zł (172.000 tys.zł + 8.425 tys.zł).

Natomiast dla całej radiofonii publicznej w ramach kwoty prognozowanych wpływów przewiduje się 391.630 tys. zł (211.175 tys.zł + 180.425 tys.zł).

Telewizja publiczna

W ramach wpływów określonych dla Telewizji Polskiej S.A. na 2001 rok w wysokości 559,2 mln zł wyodrębniono kwotę 46,6 mln zł na finansowanie działalności TV Polonia (to jest 5,0% z kwoty 932,0 mln zł prognozowanych wpływów abonamentowych ogółem).

Ponadto Uchwałą Krajowej Rady Nr 14/2001 z 25 stycznia 2000 roku skorygowany został minimalny udział terenowych oddziałów TVP S.A. w planowanych wpływach abonamentowych ustalonych dla telewizji publicznej do kwoty 200,0 mln zł (w 2000 roku – 194,8 mln zł). Jednocześnie z pozostałych środków 359,2 mln zł (559,2 mln zł – 200,0 mln zł) przeznaczonych na finansowanie telewizyjnych programów ogólnopolskich TVP S.A. przewidziano kwotę 100,0 mln zł, jako minimalną na finansowanie udziału terenowych oddziałów spółki na antenie ogólnopolskiej, w celu zagwarantowania obecności audycji wyprodukowanych przez te oddziały w programach ogólnokrajowych (w 2000 roku kwota minimum wynosiła 66,0 mln zł).

Prognoza na lata 2002-2004

Przyjmuje się, że w dalszym ciągu głównym źródłem finansowania działalności spółek radiofonii publicznej będą środki przekazywane z rachunku bankowego KRRiT (wpływy abonamentowe plus wpływy pozaabonamentowe), których udział ustabilizuje się na przeciętnym poziomie 75% - 80% przychodów ogółem całej radiofonii publicznej. Natomiast wpływy ze sprzedaży czasu reklamowego stanowiąc będą od 15% do 20% przychodów ogółem.

Ponadto zakłada się, iż w dalszym ciągu przychodami Polskiego Radia S.A. w Warszawie będą wpływy ze sprzedaży programów oświatowo-wychowawczych (przez MEN) oraz programów na zagranicę (przez MSZ), które stanowiąc powinny około 4% skorygowanych przychodów ogółem tej spółki.

Dla Telewizji Polskiej S.A. udział wpływów abonamentowych przekazywanych z rachunku KRRiT stanowiąc będzie około 30% przychodów ogółem, natomiast wpływy ze sprzedaży czasu reklamowego wynosząc będą około 60% przychodów ogółem. Pozostałe przychody, to jest: sponsoring programów, przychody ze sprzedaży usług produkcyjno-technicznych itp. oraz przychody finansowe stanowiąc będą około 10% przychodów ogółem.

W minionym okresie, szczególnie w latach 1998-1999, rynek nadawców radiofonii i telewizji komercyjnej ustabilizował się po zakończeniu w 1998 roku drugiego procesu koncesyjnego. W 2000 roku odnotowano widoczny spadek przychodów z reklamy nadawców publicznych. Od 2001 roku następować będzie odnawianie koncesji nadawców komercyjnych i rynek ten będzie wzmacniał się kosztem nadawców publicznych. Przewiduje się, iż w spółkach radia i telewizji publicznej w latach 2001-2004 przychody ze sprzedaży czasu reklamowego, w ujęciu nominalnym, ulegać będą dalszemu powolnemu obniżaniu.

Sporządzony szacunek prognozowanych na lata 2002-2004 wpływów na rachunek bankowy KRRiT (wpływy abonamentowe i wpływy pozaabonamentowe) przyjmuje następujące podstawowe założenia:

1. bazą jest stan zarejestrowanych abonentów płacących za używanie odbiorników radiowych i telewizyjnych na dzień 31 grudnia 2000 roku;
2. szacunek stanu abonentów radiowo-telewizyjnych, za które wnoszone będą opłaty na dzień 31 grudnia określono następująco:
 - 2000 rok - 6.985 abonentów
 - 2001 rok - 6.900 abonentów
 - 2002 rok - 6.850 abonentów
 - 2003 rok - 6.800 abonentów
3. wskaźnik średniorocznego wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych przyjęto w następującej wysokości:
 - 2000 rok wykonanie - 10,1%
 - 2001 rok prognoza - 7,0%
(wg ustawy budżetowej)
 - 2002 rok szacunek - 6,0%
 - 2003 rok szacunek - 5,5%
 - 2004 rok szacunek - 5,0%
4. aby przeciwdziałać wyrejestrowywaniu abonentów oraz zachęcać ich do wnoszenia opłat z góry ustalono, że poziom ulg finansowych (wprowadzonych od 1 stycznia 1998 roku) będzie systematycznie zwiększany, w porównaniu do obowiązującego w poprzednim roku:

	<u>1998 rok</u>	<u>1999 rok</u>	<u>2000 rok</u>	<u>2001 rok</u>	<u>2002 rok</u>	<u>2003 rok</u>	<u>2004 rok</u>
• opłaty kwartalne (lub za kolejne 3 m-ce)	1,0%	1,4%	2,0%	2,4%	2,5%	2,6%	2,6%
• opłaty półroczne (lub za kolejne 6 m-cy)	2,5%	3,3%	3,6%	4,1%	4,1%	4,2%	4,2%
• opłaty roczne	5,0%	6,7%	6,9%	7,2%	7,2%	7,3%	7,3%

5. przy ustalaniu wysokości miesięcznych opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiowych i telewizyjnych uwzględnione będą (podobnie jak w latach poprzednich) następujące zasady:

- prognozowany przez rząd wskaźnik średniorocznego wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych,
- wyrównanie z tytułu niedoszacowania inflacji prognozowanej w porównaniu do faktycznej to jest:
 - na 1999 rok (różnica w inflacji z 1997 roku – 0,9%)
 - na 2000 rok (różnica w inflacji z 1998 roku – 0,8%)
 - na 2001 rok (różnica w inflacji z 1999 roku nie wystąpiła)
 - na 2002 rok (różnica w inflacji z 2000 roku – 4,4%)
 - na 2003 rok (różnica w inflacji z 2001 roku – 1,3%)

6. proponowany poziom wybranych opłat abonamentowych w okresie 2000-2004 przedstawiałby się następująco:

	<u>1998 rok</u>	<u>1999 rok</u>	<u>2000 rok</u>	<u>2001 rok</u>	<u>2002 rok</u>	<u>2003 rok</u>	<u>2004 rok</u>
a) <u>opłaty miesięczne</u>							
• wyłącznie za odbiornik radiowy	3,20 zł	3,50 zł	3,75 zł	4,10 zł	4,40 zł	4,70 zł	4,90 zł
• za telewizor lub telewizor i radio	9,60 zł	10,60 zł	11,50 zł	12,60 zł	13,90 zł	14,80 zł	15,40 zł
b) <u>opłaty roczne (z ulgami)</u>							
• wyłącznie za odbiornik radiowy	36,50 zł	39,20 zł	41,90 zł	45,65 zł	49,00 zł	52,30 zł	54,50 zł
• za telewizor lub telewizor i radio	109,40 zł	118,70 zł	128,50 zł	140,30 zł	154,80 zł	164,60 zł	171,30 zł

7. przewiduje się, iż klucz podziału wpływów abonamentowych pomiędzy telewizję a radiofonię publiczną w latach 2002-2004 (podobnie jak w latach 1998-2001) będzie następujący:

- Telewizja Polska S.A - 60%
- Jednostki publicznej radiofonii, razem - 40%

8. jednostki Poczty Polskiej podejmą się w latach 2001-2002 intensyfikacji ustawowych działań w zakresie kontroli radio - i telepajęczarstwa, w wyniku podejmowania działań między innymi w zakresie kontroli stanu zarejestrowanych i używanych odbiorników radiowych i telewizyjnych osób prawnych (ministerstwa, urzędy, instytucje, przedsiębiorstwa itp.)

9. zakłada się, iż najpóźniej od 1 lipca 2002 roku wejdzie w życie znowelizowana ustawa o radiofonii i telewizji co przyczyni się do spowolnienia, a następnie wyeliminowania corocznego ubytku abonentów uiszczających opłaty abonamentowe

10. w 2001 roku zakończony będzie proces wyposażania w sprzęt technologiczny spółek regionalnej radiofonii publicznej (Gdańsk i Koszalin), rozbudowy ich siedzib oraz inwestycji rozwojowych w zakresie bazy produkcyjno-technicznej,
11. przewiduje się, iż w latach 2002-2003 wpływy pozaabonamentowe przeznaczone będą na finansowanie procesu inwestycyjnego w spółkach radiowych związanego z archiwizacją programu oraz przechodzeniem programu na nadawanie w technice cyfrowej,
12. zakłada się, że inwestycje spółek radiowych oraz inwestycje Telewizji Polskiej S.A. w latach 2002-2004 finansowane będą z amortyzacji oraz zysku netto osiągniętego na przychodach własnych przede wszystkim ze sprzedaży czasu reklamowego.

Po uwzględnieniu powyższych założeń oraz na podstawie dokonanych szacunków prognozuje się, że w latach 2002 - 2004 do podziału między spółki radiofonii i telewizji publicznej będą następujące środki z wpływów abonamentowych netto z opłat za używanie odbiorników radiowych i telewizyjnych, w porównaniu do 2001 roku (to jest po potrąceniu umownego wynagrodzenia Rejonowych Urzędów Poczty Polskiej: w wysokości 6,0 %):

w mln zł

TREŚĆ	2001 rok prognoza wg. uchwał KRRiT z 2000 r.	2002 rok szacunek	2003 rok szacunek	2004 rok szacunek
1. Wpływy abonamentowe (netto)	941,4	983,0	1.023,0	1.063,0
2. Wyodrębnione środki na finansowanie w radio cyfryzacji produkcji tekstowo-dźwiękowej oraz bazy programowej	9,4	13,0	13,0	13,0
3. Środki do podziału (poz. 1 - 2)	932,0	970,0	1.010,0	1.050,0
z tego:				
1) Telewizja Polska S.A.	559,2	582,0	606,0	630,0
2) Jednostki radiofonii publicznej, razem	372,8	388,0	404,0	420,0
z tego:				
a) Polskie Radio S.A.	200,8	208,0	216,0	224,0
b) Spółki regionalnej radiofonii publicznej, razem	172,0	180,0	188,0	196,0
4. Razem Polskie Radio S.A. (poz. 2 + 3.2.a)	210,2	221,0	229,0	237,0
5. Spółki radiofonii publicznej- środki na finansowanie działalności z wpływów pozaabonamentowych	9,4	9,8	10,2	10,2
z tego:				
a) Polskie Radio S.A.	1,0	1,2	1,2	1,2
b) spółki regionalnej radiofonii publicznej	8,4	8,6	9,0	9,0
6. Polskie Radio S.A. Warszawa – Razem wpływy (abonamentowe + pozaabonamentowe) (poz.4 + 5a)	211,2	222,2	230,2	238,2
7. Spółki regionalnej radiofonii publicznej – Razem wpływy (abonamentowe + pozaabonamentowe) (poz. 3.2 b + 5b)	180,4	188,6	197,0	205,0

IV. MIĘDZYNARODOWY KONTEKST DZIAŁALNOŚCI RADIOWEJ I TELEWIZYJNEJ

A. Wpływ konwergencji i technologii cyfrowej na sektor mediów elektronicznych

1. Regulacja komunikowania masowego

Zmiany w dziedzinie radia i telewizji wynikające z przemian technologicznych i rynkowych, jak również rozwój Internetu, stawiają pod znakiem zapytania dotychczasowy model regulacji prawnej tych dziedzin, jak również kształt i zasady działania organów regulacyjnych. Niektórzy teoretycy formułują następujący pogląd: “Dzisiaj nie należy pytać jak regulować konwergencję? Właściwe pytanie brzmi: Jak konwergencja zmienia regulację i rolę regulatorów”ⁱ. Z kolei inni stwierdzają, że “Konwergencja oznacza przejście od legislacji wychodzącej od społecznych funkcji mediów ku regulacji rozwiązującej problemy natury technicznej i gospodarczej. Szybki postęp przekracza zdolność demokratycznych parlamentów do tworzenia całościowego ustawodawstwa medialnego. Proces polityczny odchodzi od tradycyjnego prawodawstwa medialnego skoncentrowanego na oddziaływaniu społecznym danego medium. W coraz większym stopniu zwraca się on ku amerykańskiemu modelowi regulacji, gdzie prawo formułuje ogólne wytyczne dla szerokiego przekroju mediów a wyspecjalizowany organ regulacyjny nadzoruje zgodność ich zachowania się na rynku z tymi wytycznymi”ⁱⁱ.

Na ile prawdziwa jest ta ostatnia diagnoza i na ile rozpowszechnione są tendencje, o których ona mówi? Co rzeczywiście będzie się zmieniać w regulacji komunikowania masowego?

Zacząć należy od krótkiego przypomnienia tradycyjnego modelu regulacji.

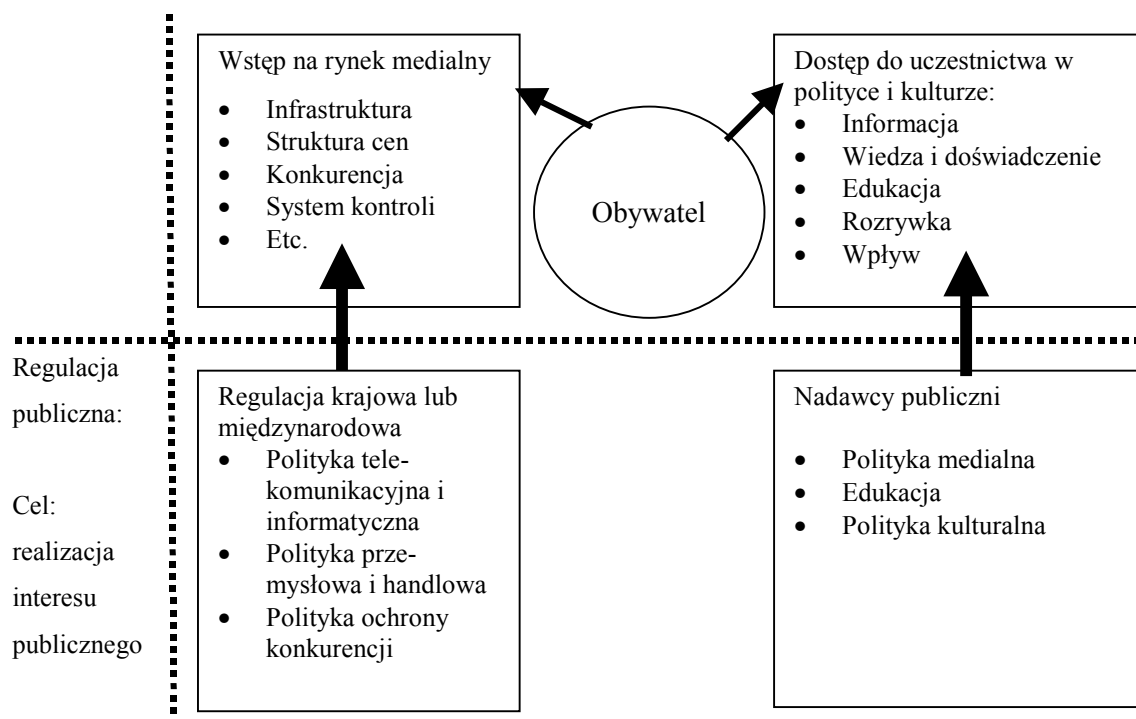
Europejska Unia Radiowo-Telewizyjnaⁱⁱⁱ wyróżnia następujące główne dziedziny regulacji mediów służących realizacji różnych celów polityki państwa:

Ryc. 1. Dziedziny regulacji i cele polityki medialnej

Sfera regulacji	Cele polityki
Radio i telewizja, media masowe (zawartość komunikowania)	Niezależność i pluralizm mediów, realizacja funkcji informacyjnej, kulturowej i edukacyjnej, ochrona niepełnoletnich itp., istnienie nadawców publicznych
Telekomunikacja (Środki przenoszenia zawartości)	Dostępność infrastruktury komunikacyjnej, zarządzanie widmem częstotliwości, usługa powszechna
Prawo antymonopolowe (Rynek)	Uczciwa konkurencja, wydajność gospodarcza

Spotyka się także poniżej zaprezentowane podejście do tej problematyki ^{iv}:

Ryc. 2. Zadania regulacji na rynku medialnym

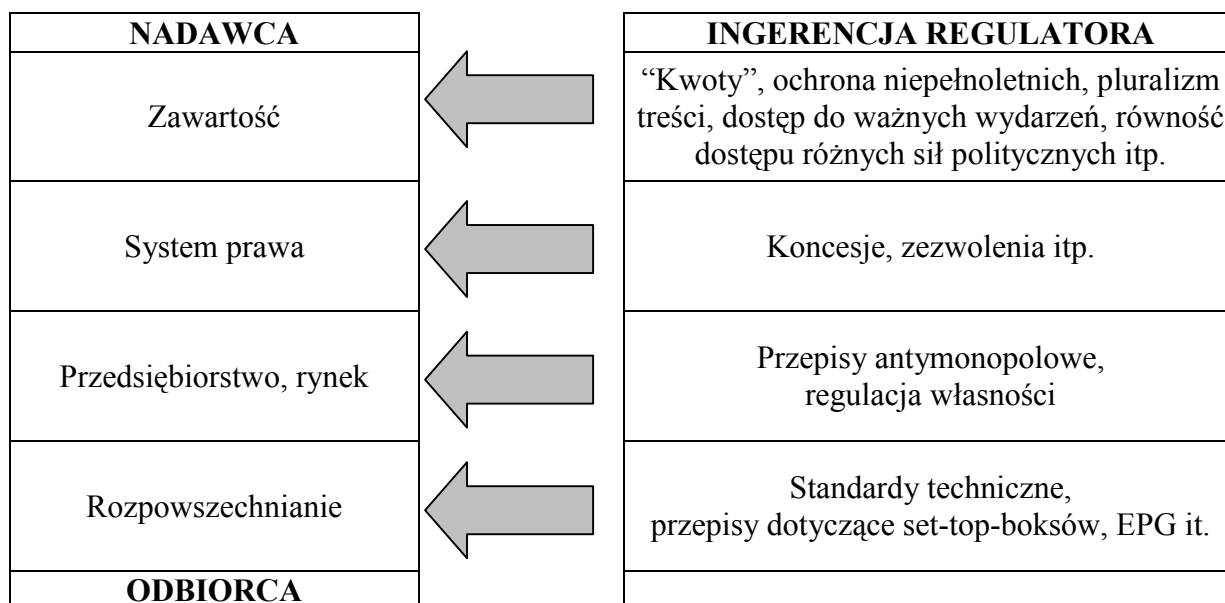
Stworzono także następującą klasyfikację różnych typów regulacji prawnej rynku medialnego i metod jej realizacji ^v:

Regulacja minimalna	Wynika z wiary w mechanizmy rynkowe i zmierza głównie do ochrony konkurencji
Regulacja otwierająca rynek	Liberalizacja, prywatyzacja, deregulacja zmierzające do obalenia monopolu i uruchomienia konkurencji
Samoregulacja podmiotów gospodarczych	Samoregulacja i ko-regulacja (łącząca formy regulacji państwowej z samoregulacją) zachęcają podmioty gospodarcze do odpowiedzialności i samoograniczania się
Regulacja korygująca mechanizmy rynkowe	Regulacja wymagana jest, by skorygować działanie rynku przez ustanawianie wspólnych standardów technicznych, zapobieganie monopolom czy nadużywaniu pozycji dominującej, ochronę konkurencji
Regulacja kształtująca rynek	Rynek sam nie zaspokoi wszystkich potrzeb społecznych, stąd potrzeba ingerencji państwa, także przez tworzenie nowych podmiotów rynkowych (jak np. Channel Four w Anglii)
Regulacja ingerująca w rynek	Realizowanie celów polityki kulturalnej, zapewnianie dostępu do treści, których rynek sam nie wytworzy, lub nie zapewni w dostatecznej ilości ("kwoty" produkcji krajowej czy europejskiej, ograniczenie reklamy, subsydia lub ulgi podatkowe)

Nie ulega wątpliwości, że dotychczas regulacja mediów elektronicznych reprezentowała przede wszystkim trzy ostatnie typy regulacji: korygującej mechanizmy rynkowe, kształtującej rynek i ingerującej w niego. Jednakże akcent będzie się teraz przesuwał na pozostałe formy, jako że celem będzie nie tyle realizacja celów społecznych, ile rozwiązywanie problemów związanych ze standaryzacją technologiczną i problemami polityki gospodarczej, tj. wspieranie rozwoju nowych technologii i mediów w imię rozwoju gospodarczego. Z tym z kolei wiąże się tworzenie warunków i motywacji do inwestowania w media elektroniczne, w ramach całego integrującego się kompleksu medialno-gospodarczego, m.in. poprzez ograniczenie ingerencji państwa i redukcję wymogów programowych i innych. Zwolennicy tego podejścia argumentują, że w obliczu ogromnego rozwoju mediów elektronicznych i ich oferty programowej, nie ma już uzasadnienia dla tak silnej jak przedtem ingerencji państwa w ten rynek, gdyż w warunkach konkurencji właśnie mechanizmy rynkowe doprowadzą do zaspokojenia potrzeb wszystkich grup odbiorców/konsumentów.

Regulacja radiofonii i telewizji realizowała dotychczas model “regulacji pionowej”, obejmującej wszystkie etapy tworzenia i rozpowszechniania zawartości, wraz z charakterystyczną dla tych mediów technologią. Ilustruje to poniższy wykres ^{vi}:

Ryc. 3. Model “pionowej regulacji” radiofonii i telewizji

W wyniku konwergencji ten model będzie musiał ulec daleko idącej zmianie.

2. Konwergencja i jej konsekwencje dla systemu mediów

Jak proces konwergencji zmienia dotychczasowe formy komunikowania masowego, cechy “komunikacji cyfrowej”, będącej efektem konwergencji ^{vii}, ilustruje ryc. 4

Ryc. 4. Cechy komunikacji cyfrowej

INTERAKTYWNOŚĆ: zatarcie ról nadawcy i odbiorcy – obaj stają się komunikatorami. Coraz większa liczba form komunikowania zachodzi wskutek inicjatywy odbiorcy, który na własne życzenie i dla własnego użytku uruchamia przekaz zmagazynowanych a wybranych przez siebie treści.

INDYWIDUALIZACJA: zawartość może być adresowana do widowni masowej lub pojedynczych odbiorców. Powstają nowe formy komunikacji grupowej.

PERSONALIZACJA: odbiorca konfiguruje przekaz tak (za pośrednictwem EPG, czy np. opcji oferowanych przez dostawcę zawartości w Internecie), by odbierać tylko te treści, które sam wybierze

KOMUNIKACJA ASYNCHRONICZNA: przekaz może być zmagazynowany i przechowywany w pamięci (serwera czy komputera, a niedługo także telewizora czy set-top-boksu) i odebrany w dowolnym momencie.

Tym samym, obok obecnych form masowej komunikacji “linearnej” coraz większe znaczenie odgrywać będą formy komunikacji nielinearnej.

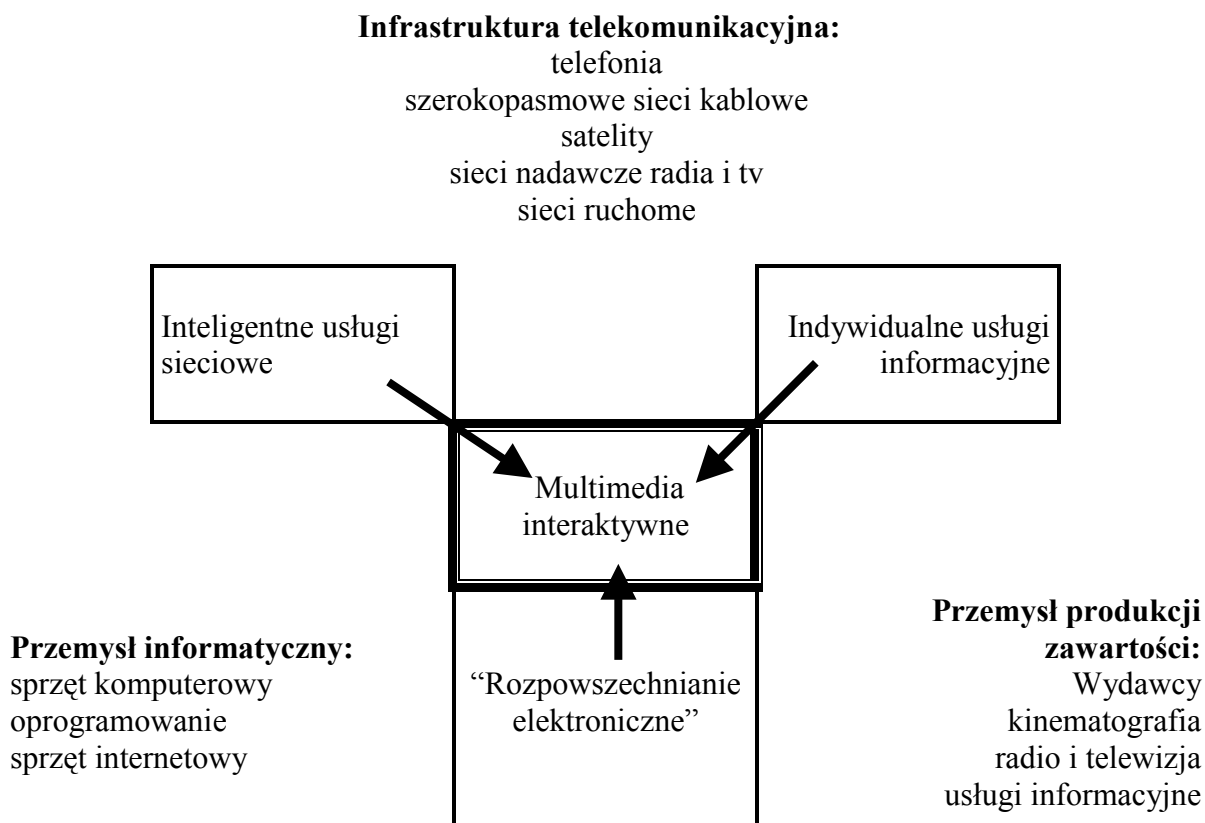
Ryc. 5. Komunikacja linearna i nielinearna

Komunikacja linearna (“Push”) ^{viii}	Komunikacja nielinearna (“Pull”)
Komunikację za pośrednictwem tzw. “flow channel” (np. tradycyjny program telewizyjny) uruchamia nadawca. Jest to przekaz treści zgodnie z kolejnością określoną przez nadawcę.	Zawartość komunikowania dostępna jest w różnej postaci (np. – jak w Internecie – w pamięci różnych serwerów). Odbiorca decyduje kiedy i jakie treści odbierać, w jakiej kolejności i przez jaki czas .

Tak więc, konwergencja - której podstawowa definicja wskazuje na fakt, iż daje ona różnym sieciom zdolność do świadczenia tego samego zakresu usług - doprowadza do załamania się fundamentalnego podziału na komunikację publiczną i prywatną, który w swoim czasie legł u podstaw zupełnie różnego modelu regulacji łączności i komunikowania masowego.

Poniższy wykres ^{ix} w sposób schematyczny ilustruje proces i efekty konwergencji z punktu widzenia oferty programowej i usługowej.

Ryc. 6. Konwergencja telekomunikacji, informatyki i produkcji zawartości mediów

Konsekwencje zjawisk objętych tym wykresem można podsumować następująco:

- Inteligentne usługi sieciowe pozwalają tworzyć wirtualne sieci prywatne w obrębie sieci ogólnodostępnych.
- Indywidualne usługi informatyczne umożliwiają dostawcom treści dostosowywanie oferty do potrzeb pojedynczych odbiorców, lub owym odbiorcom dobieranie treści według indywidualnych potrzeb (“pull”).
- “Rozpowszechnianie elektroniczne” umożliwia każdemu użytkownikowi Internetu publikowanie, reklamowanie i sprzedaż dowolnego produktu w sieci oraz przetwarzanie wszelkich danych otrzymanych drogą elektroniczną.
- Komunikacja tą drogą w coraz większym stopniu obejmować będzie nieliniarny przekaz treści i nieliniarny ich odbiór, dający użytkownikowi pełną kontrolę nad aktem odbioru zawartości.

Z jednej strony, technologie telekomunikacyjne mogą być wykorzystywane do upowszechniania zawartości mediów masowych. Tak jest w przypadku rozprowadzania programów radiowych i telewizyjnych w Internecie, multipleksów łączących programy radiowe i telewizyjne z usługami dodanymi, wykorzystywania satelitów telekomunikacyjnych do celów radiodfuzyjnych oraz wykorzystywaniem infrastruktury telefonicznej do przekazu programu lub muzyki.

Z drugiej strony, media masowe stają się nośnikiem łączności porozumiewawczej. Tak jest w przypadku wykorzystywania telewizji kablowej dla celów telefonii, czy oferowania w tejże telewizji kablowej usługi video-on-demand.

Konwergencja rodzi nowe usługi i oferty na styku odrębnych dotąd platform medialnych. Oto kilka przykładów tego zjawiska z praktyki angielskiej^x:

- Telefonii ruchoma + prasa = technologia WAP;
- Prasa + technologia informatyczna = prasa internetowa, witryny gazet;
- Technologia informatyczna + telekomunikacja = Yahoo + MCI;
- Telekomunikacja + telewizja = Open (BT + BSkyB), telewizja interaktywna oferowana wszystkim abonentom telewizji cyfrowej, obejmująca usługi dodane;
- Telewizja + rozrywka = Time Warner + AOL;
- Rozrywka + handel detaliczny = Disney Stores;
- Handel detaliczny + banki = Barclay Square;
- Banki + telefonii ruchoma = usługi bankowe przez telefon.

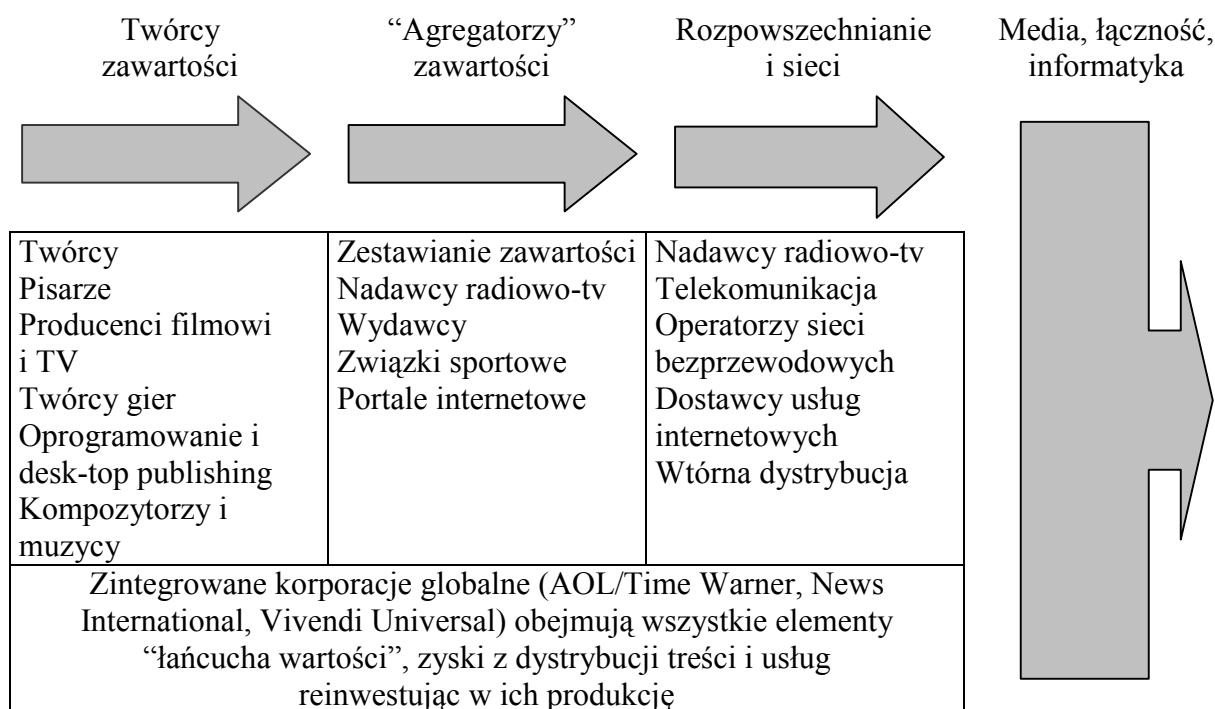
Tak więc technologia cyfrowa prowadzi do integracji oddzielnych dotąd technologii analogowych, dając w efekcie nowe zintegrowane usługi "hybrydowe".

Oddziaływanie konwergencji sięga daleko poza aspekty techniczne czy typy świadczonych usług konwergencja technologiczna pociąga bowiem za sobą, lub prędzej czy później doprowadzi do:

- "konwergencji przemysłowej" (fuzje przedsiębiorstw działających na różnych dotąd polach, po to by zakresem działania jednego konglomeratu objąć integrujące się technologie oraz zarówno produkcję sprzętu koniecznego dla stworzenia sieci oraz odbioru jej zawartości, jak i samej zawartości sieci - informacja, dane, treści medialne);
- "konwergencji rynków" (dzięki powstawaniu usług nowego typu oraz nowych powiązań między różnymi partnerami w dostarczaniu tych usług konsumentom);
- "konwergencji prawnej" - ujednoczenia czy przynajmniej zbliżenia przepisów regulujących różne dziedziny komunikowania (nie oznacza to jednak ujednoczenia przepisów dotyczących telekomunikacji z jednej strony i radiofonii oraz telewizji, ze względu na całkowicie różny, w sensie społecznym i kulturowym, charakter procesów łączności i komunikacji na tych polach).

Tak oto procesy konwergencji powodują nową organizację rynku, łącząc w tzw. łańcuchu wartości ("value chain") zupełnie nowe powiązania rynkowe między różnymi uczestnikami procesu tworzenia i dystrybucji zawartości medialnej oraz nowych usług na rynku medialno-informacyjnym. Łańcuch ten można przedstawić następująco^{xi}.

Ryc. 7. Nowy “łańcuch wartości” wynikający z konwergencji

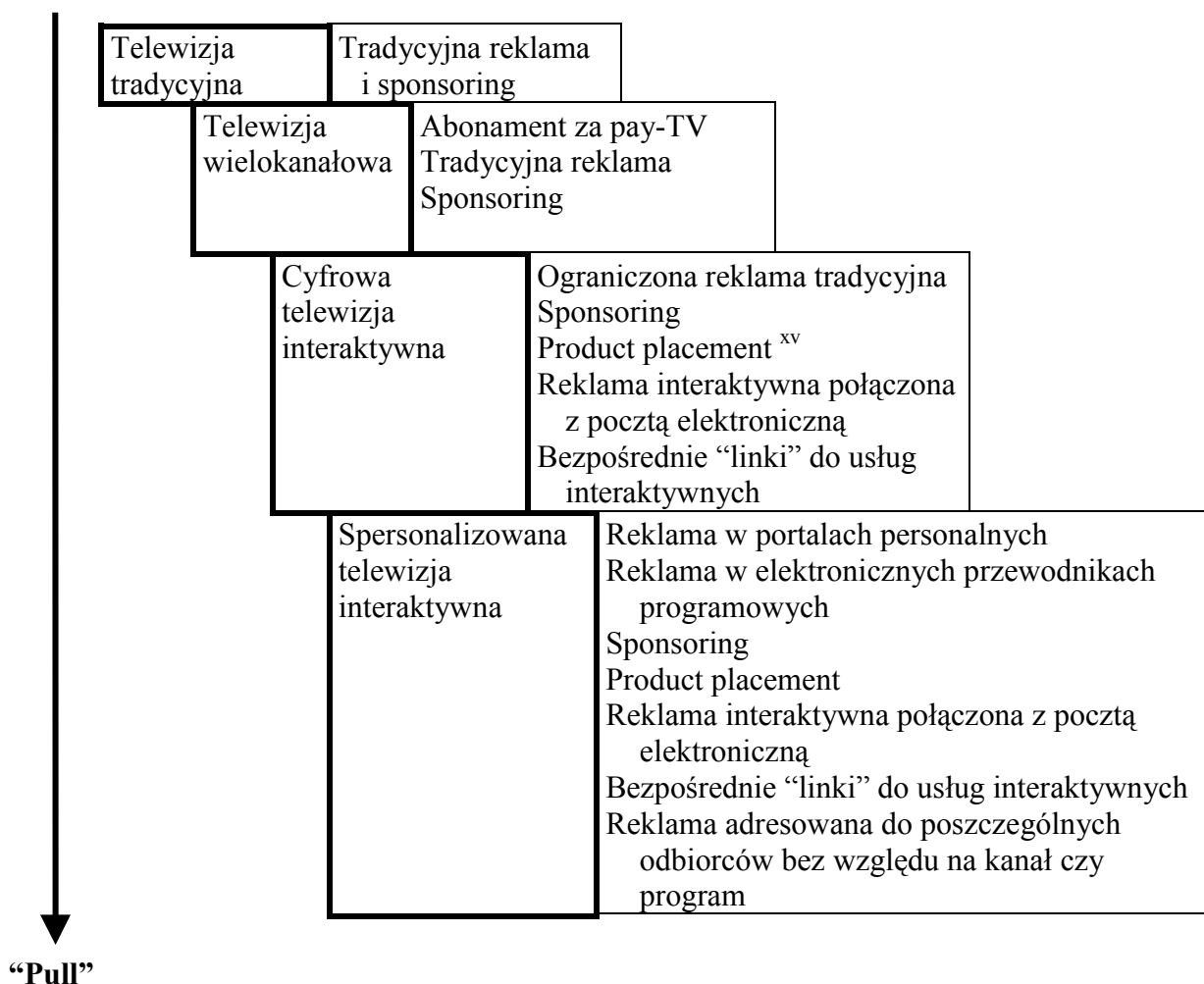
Do tego wszystkiego dodajmy jeszcze fundamentalne zmiany w sposobie finansowania działalności medialnej. Można to prześledzić na przykładzie prognozy rozwoju telewizji do ok. 2005 roku, kiedy ma ona być w pełni interaktywna i spersonalizowana, dostarczająca programu na żądanie (patrz ryc. 8) ^{xiii}. Jednym z głównych mechanizmów prowadzących do tego mają być tzw. Personal Video Recorders (PVR) w rodzaju dzisiaj dostępnych TiVo czy Replay TV ^{xiii}. Z czasem zastąpi je system uwalniający odbiorcę od konieczności przechowywania programu na własnym nośniku i udostępniający dowolne audycje przechowywane w pamięci serwera, czyli dostępny za pośrednictwem Internetu system video-on-demand. Nazywa się go Network Video Recorder (NVR), gdyż “magnetowidem” pozostającym do dyspozycji użytkownika staje się cała pamięć Internetu przeznaczona do przechowywania przekazów audiowizualnych.

Oprócz zarysowanej poniżej ewolucji form reklamy, istotnym źródłem strumienia pieniędzy dla nadawców staną się “mikro-transakcje” lub “mikro-płatności”, dokonywane przez odbiorcę płacącego za dostęp do programu lub usługi lub dokonującego zakupów albo innych transakcji, na czym zarabia także pośrednik w postaci nadawcy programu lub dostawcy usług.

Wskazuje na to przedstawiona na Ryc. 8 prognoza ewolucji telewizji i form jej finansowania. ^{xiv}

Ryc. 8. Prognoza ewolucji telewizji i form jej finansowania

“Push”

Etapy rozwoju telewizji wyżej przedstawione nie oznaczają zastępowania jednego typu telewizji przez drugi, czy też wypierania telewizora przez komputer multimedialny służący jako końcówka Internetu z pełnym zestawem usług (w tym audiowizualnych usług programowych). Przeciwnie, nasycenie komputerów w Europie nie przekroczy 50%^{xvi} i telewizja interaktywna będzie w równym stopniu środkiem dostępu do usług tego typu, co komputer, także używanym alternatywnie do komputera, w zależności od sytuacji.

Konferencja “The Future of Television - A Vision of 2005” (patrz przypis 12) oparła swą prognozę przyszłego kształtu telewizji na założeniu, że ogólnodostępne programy uniwersalne przetrwają w dającej się przewidzieć przyszłości i że oferta telewizyjna opierać się będzie na komplementarnych wobec siebie ofertach programów ogólnodostępnych, “tematycznych” i interaktywnych, oferujących nieliniarną zawartość na żądanie.

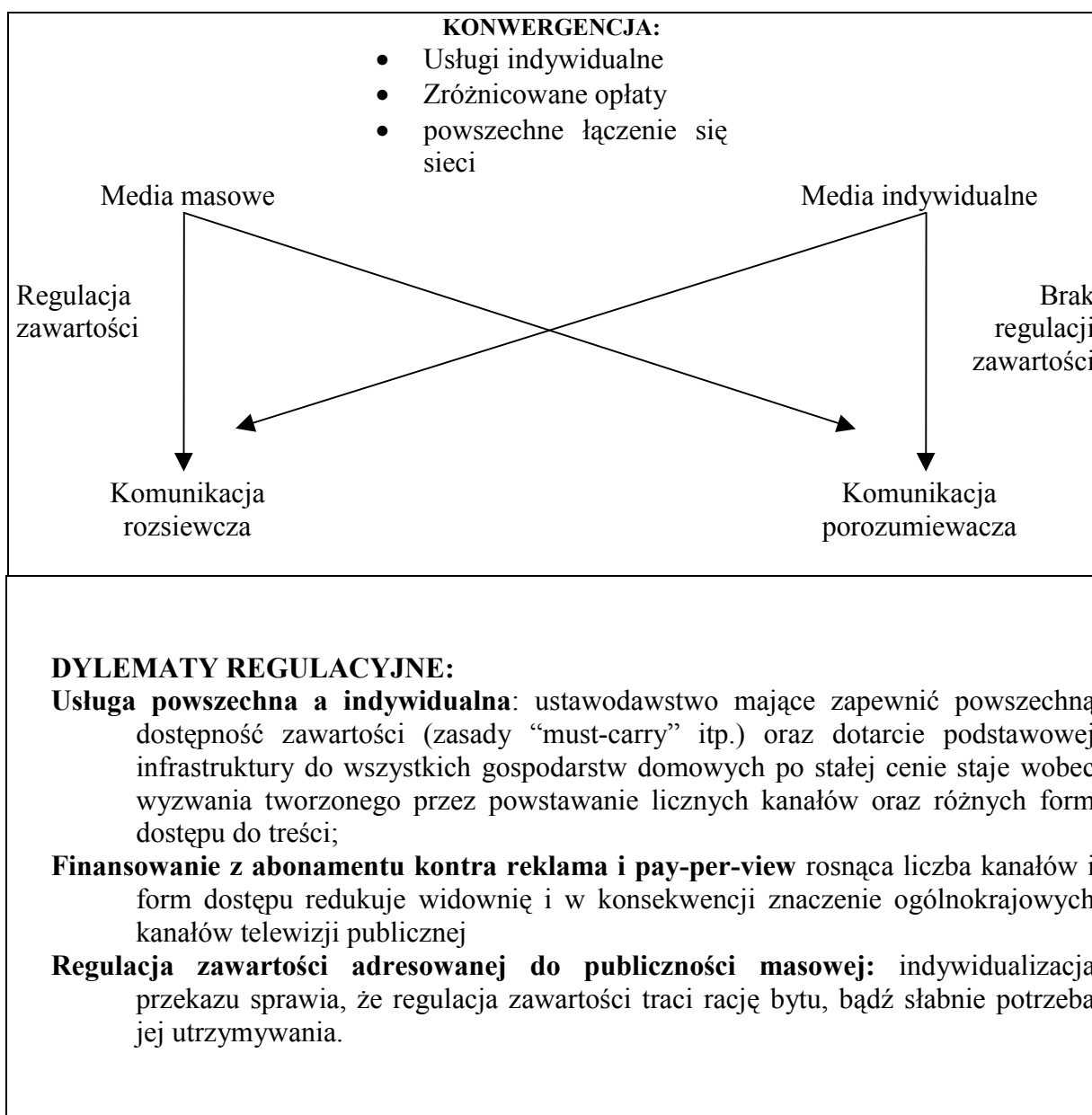
W tym sensie, konwergencja przekształci telewizor w medium jednocześnie radiodfuzyjne, jak i porozumiewawcze, służące zarówno komunikacji publicznej, jak i prywatnej. Stanie się także siłą napędową “dezintermediacji”: źródła informacji, organizatorzy imprez i wydarzeń, producenci towarów (np. zabawek dla dzieci) lub zawartości (np. wytwórnie filmowe, czy muzyczne), instytucje i organizacje (np. kluby czy ligi sportowe) nie będą już potrzebowały pośrednictwa (mediacji) profesjonalnych organizacji

nadawczych w celu dotarcia do odbiorcy, kibica, czy poszukiwacza informacji. Już są, a w przyszłości coraz łatwiej będą w stanie samodzielnie tworzyć i rozpowszechniać wyspecjalizowane programy telewizyjne, bądź rozpowszechniać informacje w Internecie, rezygnując z organizacji medialnych jako pośrednika.

3. Ewolucja modelu regulacji

Niektóre z dylematów wynikających dla regulacji mediów elektronicznych z procesu konwergencji ilustruje poniższy wykres^{xvii}.

Ryc. 9. Konwergencja a dylematy regulacyjne

Zarysowane wyżej dylematy zakładają jedną z wielu wizji przyszłości. Regulacja zawartości straciłaby rację bytu, gdyby rzeczywiście miały zniknąć programy radiowe i telewizyjne adresowane do masowego audytorium. Nie jest to wizja powszechnie podzielana.

Rację bytu rzeczywiście natomiast traci dotychczasowy model regulacji pionowej. W rozwiniętych, ogarniętych konwergencją systemach komunikacyjno-medialnych coraz trudniej będzie wyodrębnić zamknięte kompleksy łączące typową dla danego medium technologię, zawartość i formy organizacyjne mogące poddać się regulacji tego typu. W coraz większym stopniu będziemy mieli do czynienia z “hybrydowymi” mediami i “hybrydowymi” usługami oraz formami zawartości.

Powyżej wymieniono nowe typy usług powstające na pograniczu lub w punkcie styku między różnymi, odrębnymi dotąd dziedzinami działalności medialnej i innej. Na konieczność stworzenia nowej kategorii prawnej na użytek Internetu wskazał Światowy Szczyt Regulatorów Audiowizualnych (Paryż, grudzień 1999 r. ^{xviii}) - usług medialnych o cechach pośrednich między komunikacją porozumiewawczą i rozsiewczą, mających cechy komunikacji masowej i przez to wymagającej regulacji prawnej ograniczonej do elementów podstawowych, np. związanych z ochroną nieletnich czy przepisami reklamowymi, ujawnieniem nadawcy czy prawem do odpowiedzi.

Kierując się podobną potrzebą, w Niemczech ukształtowano regulację mediów elektronicznych na trzech poziomach:

- a. regulacja klasycznej radiofonii i telewizji;
- b. przyjęta przez kraje związkowe regulacja (“Mediendienstaatsvertrag”) pośrednich “usług medialnych”, które mogą przyjmować postać twórców pracy redakcyjnej i dziennikarskiej (telesprzedaż; usługi rozpowszechniające wyniki pomiarów i dane w formie tekstu lub obrazu; teletekst, radiotekst i inne usługi tekstowe; usługi dostępne na życzenie, obejmujące tekst, dźwięk i obraz przekazywane na zamówienie z pamięci elektronicznych, z wyjątkiem usług indywidualnych lub prostego przekazu danych oraz gier elektronicznych).
- c. ustawa “Informations- und Kommunikationsdienste-Gesetz”. przyjęta na szczeblu federalnym regulująca “teleusługi” o charakterze indywidualnym (w dużej mierze usługi internetowe).

Kryterium wyróżniającym te trzy poziomy jest rzeczywisty lub domniemany wpływ na opinię publiczną: poziom pierwszy obejmuje działalność o największym potencjalnym wpływie na opinię publiczną i najszerzej upowszechnia treści komunikowania (i dlatego zawiera najbardziej szczegółowe przepisy i poddaje działalność najbardziej starannej kontroli), poziom trzeci - o najmniejszym potencjalnym wpływie (z czym wiąże się największy zakres swobody dostawców usług i treści).

Kłopoty regulacyjne wynikające z integracji technologii i typów usług wskazuje angielska Independent Television Commission (ITC), wymieniając następujące przypadki^{xix}:

4. WEB TV

- komputer umożliwiający dostęp do Internetu zainstalowany w dekodерze;
- Sygnał telewizyjny i zawartość Internetu (łącze telefoniczne) są odrębne i docierają różnymi drogami, ale pojawiają się na tym samym ekranie telewizyjnym;
- Odbiorcy nie oczekują identycznej regulacji obu typów usług, ale przejście z jednego “środowiska regulacyjnego” do drugiego powinno być wyraźne.

- a) Zakupy realizowane jako usługa dodana w telewizorze
- Usługa udostępniania jest drogą satelitarną;
 - W celu dokonania transakcji należy uzyskać "porozumiewawcze" połączenie internetowe ze sprzedawcą;
 - Jest to ten sam rynek co zakupy dokonywane bezpośrednio przez Internet;
 - Zatem regulacja powinna być taka sama.
- b) „Enhanced programmes”
- Na ekranie telewizora pojawiają się odnośniki do dodatkowej informacji na temat danej audycji;
 - Informacja ta może być dostępna drogą radiodfuzyjną lub za pośrednictwem Internetu;
 - Regulacja ma zapewnić przede wszystkim niezależność nadawcy i rzetelność informacji;
 - Istniejące kodeksy programowe obejmują taką działalność, ale powinny być uproszczone.
- c) Webcasting (program telewizyjny dostępny w Internecie)
- Teoretycznie może w zgodzie z istniejącymi przepisami podlegać regulacji ITC (regulatora "tradycyjnej telewizji"), jeżeli program rozpowszechniany jest z terytorium Wielkiej Brytanii.

Te przykłady integracji sieci i usług wskazują, że regulacja musi stać się "technologicznie neutralna", bowiem nie istnieje już ściśle i oczywiste iunctim między daną technologią komunikacyjną a typem oferowanej przez nią usługi oraz społeczną definicją i funkcją owej usługi. Z drugiej strony, zakres i stopień regulacji i kontroli zawartości komunikowania musi być ściśle dostosowany do sytuacji komunikacyjnej i okoliczności odbioru treści komunikowania.

Według upowszechniających się poglądów, za kryteria ingerencji regulacyjnej w proces komunikowania należy przyjąć:

- Stopień dostępności oraz to, w jakim stopniu komunikowanie ma charakter publiczny, czy prywatny;
- Zakres kontroli odbiorcy nad procesem komunikacji;
- Stopień świadomości odbiorcy, co do charakteru treści, które decyduje się odbierać.

Wszędzie tam - a dotyczy to zwłaszcza Internetu - gdzie komunikowanie ma charakter prywatny, odbiorca sam dobiera treści oraz może być z góry poinformowany o tym, na odbiór jakich treści się decyduje, potrzeba i możliwość regulacji ulega daleko idącemu osłabieniu.

Wkraczanie prawa i organów ścigania, czy wszelka zewnętrzna ingerencja w działalność dostawców treści lub usług internetowych są uzasadnione w przypadku treści nielegalnych (pedofilia, treści faszystowskie itp.). We wszystkich innych przypadkach sprawę pozostawia się samoregulacji dostawców treści lub usług i dokonywanego przez nich "filtrowania" treści

na podstawie wytycznych opracowanych przede wszystkim przez samo środowisko internetowe, ewentualnie w ramach "ko-regulacji" wraz z władzami państwowymi.

Dlatego proponuje się np. by w odniesieniu do poszczególnych typów komunikowania regulacja wynikała z oceny:

- rzeczywistej groźby obrażenia uczuć, czy np. norm obyczajowych odbiorców;
- kontekstu oferowania zawartości lub usługi;
- oczekiwań odbiorców.

Na tej samej zasadzie BBC^{xx} proponuje trzy szczeble regulacji zawartości komunikowania:

Ryc. 10. Poziomy regulacji

Typ usługi	Charakter regulacji
Główne uniwersalne programy naziemne	Regulacja pełna
Telewizja wielokanałowa, płatna, gdzie widzowie dokonują świadomego wyboru treści, za które płacą	Regulacja ograniczona, dotycząca przede wszystkim spraw obyczajowych
Usługi na życzenie, telewizja interaktywna, Internet	Głównie samoregulacja nadawców i operatorów, współpraca międzynarodowa w tym zakresie, zastosowanie kodeksu karnego i cywilnego w koniecznych przypadkach

Jednocześnie trzeba zwrócić uwagę, że w porównaniu z mediami analogowymi, media cyfrowe tworzą znacznie dłuższą i bardziej skomplikowaną drogę sygnału od nadawcy do odbiorcy, z udziałem wielu pośredników i systemów technicznych takich jak: multipleksowanie, system nawigacji i dostęp warunkowy. Mogą one stać się istotnymi barierami dostępu nadawcy do odbiorcy i vice versa. Dlatego "Najważniejszym celem wszelkich działań legislacyjnych w dziedzinie telewizji cyfrowej musi być pokonanie tych barier w celu umożliwienia otwartego dostępu do technologii"^{xxi}. Jak wskazuje rycina 11, w przypadku telewizji cyfrowej liczba tych barier ("bramy cyfrowych") na drodze od nadawcy do odbiorcy stale rośnie.

Ryc. 11. "Bramy cyfrowe"

Przy braku stosownych regulacji "bramy cyfrowe" (elektroniczny przewodnik po programach - EPG, system warunkowego dostępu - CAS, oprogramowanie dekodera - API), mogą zamienić się w "monopole dostępu", umożliwiające jednym nadawcom czy operatorom niedopuszczenie innych do korzystania z sieci, czy możliwości rozpowszechniania swojej oferty, lub niedopuszczenie albo utrudnienie odbiorcom dostępu do tej oferty. Osobnym monopolem dostępu może stać się system obsługi abonentów (subscriber management system – SMS), który może być wykorzystywany przez operatora do blokowania dostępu abonentów do programów konkurencyjnych.

Dlatego, konwergencji technologii towarzyszy “dywergencja” (zróżnicowanie) regulacji prawnej i rozszerzanie się pola regulacji, tak samo zresztą - dodajmy - jak (przynajmniej potencjalnie) “dywergencja” przekazywanych treści.

Ponieważ konwergencji w sposób naturalny towarzyszy koncentracja kapitału, fuzja przedsiębiorstw i powstawanie wielkich konglomeratów obejmujących wiele dziedzin, bardzo istotnym polem regulacji staje się problematyka integracji pionowej w obrębie integrujących się dziedzin. Regulacja i działania antymonopolowe mają przede wszystkim zapobiec zamykaniu sieci dystrybucyjnych łączących się z dostawcami treści i usług na ofertę ich konkurentów. Stąd np. Komisja Europejska nie zatwierdziła fuzji AOL-Time Warner dopóki nie uzyskała pewności, że kontrolowane przez AOL sieci internetowe otwarte będą także dla konkurencyjnych w stosunku do Time Warner dostawców zawartości.

Z drugiej strony, dawne przepisy ograniczające to, co nazywa się “koncentracją międzymedialną” (media cross-ownership) w imię zapobieżenia monopolizacji różnych dziedzin mediów przez jeden podmiot, stają się teraz przeszkodą na drodze do integracji mediów w procesie konwergencji i muszą zostać przemyślane od nowa^{xxii}

W obliczu wyników procesu konwergencji i mając na względzie kluczowe znaczenie technologiczno-komunikacyjnej infrastruktury Społeczeństwa Informacyjnego dla rozwoju gospodarczego, Unia Europejska zmierza^{xxiii} do stworzenia wspólnego dla wszystkich krajów kompleksowego modelu regulacji infrastruktury komunikacji i usług elektronicznych.. Zasady tego modelu ilustruje ryc. 12.

Przez “infrastrukturę komunikacyjną i związane z nią usługi” rozumie się sieci telekomunikacyjne (w tym ruchome), Internet, sieci satelitarne, sieci telewizji kablowej, sieci transmisyjne radia i telewizji, jak również zastosowania takie jak interfejs aplikacji programowych, które kontrolują dostęp do sieci. Model ten – oparty na liberalnym, wolnorynkowym podejściu stosowanym przez Komisję Europejską do sfery telekomunikacji - zakłada stosowanie przez regulatorów krajowych tych samych zasad przy koncesjonowaniu lub udzielaniu zezwoleń operatorom tych sieci, a przede wszystkim daleką idącą liberalizację i deregulację tej dziedziny.

Ryc. 12. Model regulacji infrastruktury komunikacyjnej i zawartości komunikowania w Unii Europejskiej

Dziedzina	Charakter regulacji
Zawartość	
Usługi udostępniane za pośrednictwem sieci, tj. m.in. programy radiowe i telewizyjne, elektroniczne operacje bankowe itp.	Regulacje unijne i krajowe nt. radia i telewizji, projekt dyrektywy nt. handlu elektronicznego itp.
Infrastruktura	
Usługi związane z infrastrukturą komunikacyjną, tj. usługi komunikacyjne i dostępu, np. usługi telekomunikacyjne, usługi dostępu warunkowego (CAS) itp.	Ramowa regulacja infrastruktury komunikacyjnej i usług z nią związanych
Infrastruktura komunikacyjna, tj. sieci komunikacyjne i związane z nią sieci telewizji kablowej, interfejsy aplikacji programowych (API) itp.	

Postanowiono też wydać wytyczne co do ujednoczenia kompetencji i zasad działania krajowych regulatorów infrastruktury komunikacyjnej (National Regulatory Authority - NRA). Dokumenty unijne wskazują na potrzebę powołania w krajach członkowskich "jednego regulatora krajowego, który będzie wykonywał zadania związane z nadzorowaniem rynku [infrastruktury]"^{xxiv}.

Model ten zakłada, że regulacja zawartości odbywać się będzie na odrębnych zasadach.

Wszystko to oznacza przyjęcie modelu "regulacji poziomej", z grubsza dzielącej pole regulacji na sprawy wszelkiej infrastruktury łączności i mediów, poddanej bardzo liberalnemu reżymowi prawnemu oraz na sferę zawartości, poddanej wachlarzowi różnych przepisów - od pełnej, tradycyjnej regulacji komunikowania masowego, po coraz bardziej ograniczony nadzór, im bardziej proces komunikowania odbywa się w warunkach nieliniarnego rozpowszechniania i odbioru, na życzenie odbiorcy i przy jego świadomości, na odbiór jakich treści się decyduje.

5. Ciała regulacyjne

Według niektórych poglądów całemu procesowi konwergencji powinna towarzyszyć "konwergencja administracyjna i regulacyjna" - inaczej administracja i organy regulacyjne będą miały poważne trudności z ogarnięciem samej problematyki i sformułowaniem polityki oraz programu działania wobec społeczeństwa informacyjnego^{xxv}.

Konwergencja łączności i mediów audiowizualnych postawiła na porządku dziennym pytanie: czy te integrujące się dziedziny nie powinny podlegać regulacji sprawowanej przez jednego regulatora, zdolnego przełamać podziały resortowe i branżowe oraz formułować politykę odnoszącą się do obu integrujących się dziedzin?

Można tu rozpatrywać różne warianty.

- Odrębni regulatorzy infrastruktury i zawartości komunikowania
- Odrębni regulatorzy konkurencji i zawartości komunikowania
- Wielość regulatorów koordynowanych przez jedno ciało
- Jeden zintegrowany regulator łączności i mediów audiowizualnych.

Tam, gdzie nie ma takiego zintegrowanego regulatora, organizowane są stałe spotkania regulatorów łączności, mediów audiowizualnych oraz ciał antymonopolowych, po to, by koordynować politykę, która w coraz większym stopniu musi rozstrzygać problemy ze wszystkich tych dziedzin jednocześnie. Taki właśnie model regulacji obowiązuje w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie, gdzie odpowiednio FCC oraz CRTC regulują oba sektory. Podobny model przyjęto lub tworzy się w Austrii, Włoszech, Niemczech, Szwajcarii, Wielkiej Brytanii i Hiszpanii.

Interesująca dyskusja na ten temat odbyła się w Wielkiej Brytanii. Obecny rząd labourzystowski miał w swoim programie wyborczym stworzenie jednego regulatora (ofcom) dla mediów audiowizualnych i łączności. W 1998 roku, Parlamentarna Komisja ds. Kultury, Mediów i Sportu w specjalnym obszernym raporcie o rewolucji multimedialnej przedstawiła rekomendację powołania zarówno specjalnego ministerstwa (Department of Communications) odpowiedzialnego za politykę państwa w zakresie mediów audiowizualnych, łączności i internetu, jak i jednego regulatora (Communications Regulation Commission), który zjednoczyłby w jednej strukturze wszystkie istniejące ciała regulacyjne i

byłby odpowiedzialny za regulację mediów audiowizualnych, łączności i infrastruktury komunikacyjnej, w tym w zakresie ochrony konkurencji i przeciwdziałania monopolom.

Pomysły te wzbudziły jednak rozmaitego rodzaju zastrzeżenia, od konstytucyjnych, przez obawę przed nadmierną potęgą jednego wszechstronnego regulatora, aż po niechęć samych istniejących ciał regulacyjnych. Independent Television Commission argumentowała, że ze względu na różnice w skali działania i środkach zaangażowanych w łączność i telewizję komercyjną, za regulację której komisja jest odpowiedzialna, regulacja telewizji komercyjnej zostałaby w takim celu regulacyjnym zmarginalizowana. Z kolei OFTEL, regulator łączności, opowiedział się^{xxvi} za połączeniem istniejących regulatorów w dwa ciała: jedno odpowiedzialne za zawartość mediów audiowizualnych (Electronic Communications Standards Authority) i drugiego, odpowiedzialne za infrastrukturę, dostęp i wspieranie konkurencji (Electronic Communications Commission).

Niedawno opublikowana Biała Księga rządu brytyjskiego "A New Future for Communications" formalnie przedstawia koncepcje powołania jednego zintegrowanego regulatora sektora komunikacyjnego, pod nazwą OFCOM. Jak wskazuje poniższy wykres, ma on przejąć funkcje kilku dotychczas istniejących agend rządowych:

Ryc. 13. Proponowane zmiany systemu regulacji mediów masowych i telekomunikacji w Wielkiej Brytanii

Dotychczasowi regulatorzy sektora komunikacji elektronicznej	Regulatorzy po prowadzeniu planu przedstawionego w Białej Księdze"
Broadcasting Standards Commission Independent Television Commission OfTel (regulator telekomunikacji) Radio Authority Radiocommunications Agency	OFCOM
Rada Gubernatorów BBC British Board of Film Classification Office of Fair Trading (ochrona konkurencji) Sianel Pedwar Cymru (S4C) - kanał telewizyjny w języku walijskim	Rada Gubernatorów BBC British Board of Film Classification Office of Fair Trading (ochrona konkurencji) Sianel Pedwar Cymru (S4C) - kanał telewizyjny w języku walijskim

Jak więc widać, OFCOM odpowiedzialny będzie zarówno za regulacje radia, telewizji i telekomunikacji, jak i za gospodarke częstotliwościami. W dodatku będzie miał równolegle z Office of Fair Trading kompetencje w zakresie regulowania koncentracji kapitału w mediach. Przewiduje się również, że być może przejmie od British Board of Film Classification zadanie klasyfikowania nagrań video będących w obrocie handlowym. OFCOM będzie również odpowiedzialny za nadzorowanie BBC (dotychczas kontrolowanej wyłącznie przez Radę Gubernatorów oraz ocenianej w procesie odnawiania Karty Królewskiej co kilka lat) w zakresie realizacji zadań programowych - zarówno w sensie ogólnych obligacji ustawowych i międzynarodowych (przepisy unijne), jak i w sensie realizacji tzw. "wymiernych zadań misyjnych" - dostępność informacji i publicystyki w prime-time'ie, realizacja wymogów odnośnie udziału produkcji oryginalnej i produkcji niezależnej w całości programu, produkcji regionalnej i programów regionalnych w ofercie BBC. BBC będzie także podlegała kodeksom programowym opracowanym przez OFCOM.

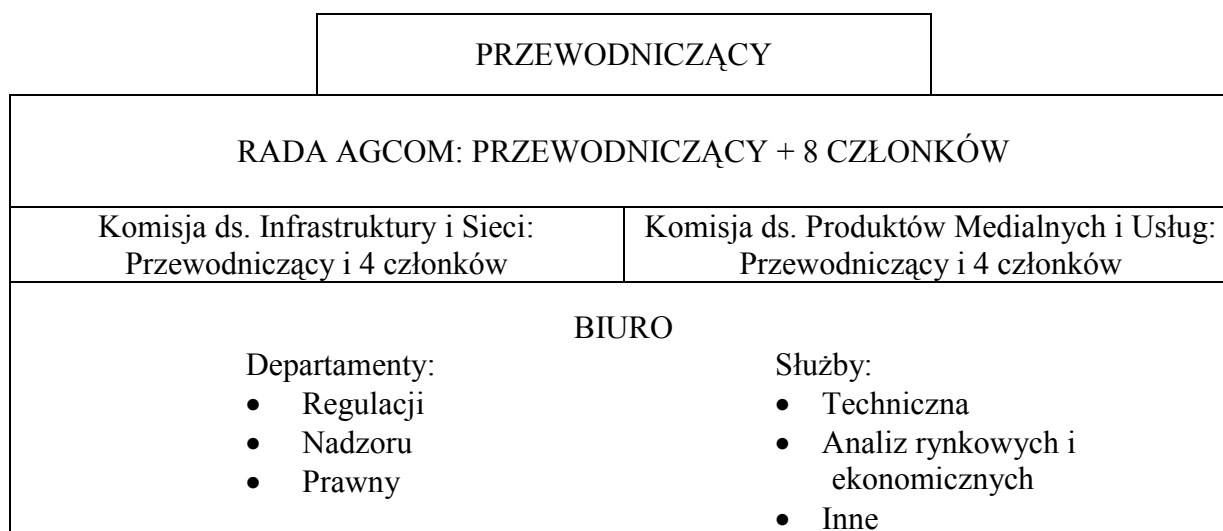
W Białej Księdze wprowadzenie takiego uzasadnia się w sposób następujący:

Regulatorzy nie nadążają za postępem technologii, W miarę przyspieszania procesu konwergencji, proces regulacji będzie ulegał coraz większemu skomplikowaniu. Potrzebny jest więc system prostszy i bardziej elastyczny od dotychczasowego. Regulator musi mieć kompetencje reagowania na szybko zmieniającą się sytuację. System powinien również opierać się uznaniu, że w kategoriach gospodarczych zawartość komunikowania i sieci przekazu tej zawartości podlegają coraz silniejszej integracji... Konsument zainteresowany jest ofertą rynku: możliwością wyboru, telewizją wysokiej jakości po dostępnej cenie, tanimi rozmowami telefonicznymi, swobodnym dostępem do Internetu i pojemnym widmem częstotliwości... Aby służyć interesowi konsumenta, regulator powinien mieć kompetencje we wszystkich tych rynkach i realizować na nich spójne cele, zamiast poruszać się po jednym z wielu rynkach zdefiniowanych co najmniej 10 lat temu.

Wprowadzenie tych propozycji w życie wymaga całkowicie nowej ustawy o komunikacji elektronicznej, która zastąpi dotychczasowe przepisy brytyjskie nt. o radiofonii i telewizji.

We Włoszech taki zintegrowany regulator, Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (AGCOM), powołany został już w 1997 roku. Jego zakres działania obejmuje: przydział częstotliwości, taryfy i opłaty telekomunikacyjne, analizę pozycji rynkowej operatorów, konkurencję w sektorze telefonii komórkowej, jakość usług, prasę, radio, telewizję i reklamę. Strukturę AGCOM ilustruje poniższa rycina:

Ryc. 14. Struktura AGCOM

Departamenty i inne jednostki biura AGCOM obejmują swoim zakresem działania kompetencje obu komisji. Działają zatem w układzie horyzontalnym.

Nazwę tworzonego w Anglii ciała regulacyjnego, OFCOM, nosi już regulator szwajcarski, Office Fédéral de la Communication. Jego strukturę ilustruje rycina 15.

Ryc. 15. Uproszczona struktura organizacyjna Office Fédéral de la Communication (Szwajcaria)

DYREKTOR				
Stosunki międzynarodowe			Pion obsługi dyrektora	
DEPARTAMENTY				
ORGANIZACYJNY	RADIO I TELEWIZJA	TELEKOMUNIKACJA	KONCESJE I INFRASTRUKTURA	GOSPODARKA CZĘSTOTLIWOŚCIOWA
Księgowość, kadry, informatyka itp.	Monitoring, Nadawcy krajowi i międzynarodowi Nadawcy lokalni i rozprowadzanie	Sieci stałe i usługa powszechna, usługi ruchome i satelitarne, itp.	Koncesje, rynek niemieckojęzyczny, rynek francuskojęzyczny, itp.	Technologia radiokomunikacyjna, planowanie i przydział częstotliwości, nadzór.

Takie zintegrowane ciała regulacyjne pełnią funkcję regulatorów infrastruktury komunikacji elektronicznej (NRA), których stworzenie zaleca Unia Europejska, ale mają też inne funkcje i zadania.

Trudno w tej chwili przewidywać, czy ten model regulatora stanie się modelem powszechnym w miarę postępu konwergencji, jednak coraz więcej krajów dochodzi do tych samych wniosków, co rząd Wielkiej Brytanii.

6. Regulacja programów radiowo-telewizyjnych (przygotowania do nowelizacji Dyrektywy “O Telewizji bez granic” i Europejskiej Konwencji o Telewizji Ponadgranicznej)

W 1999 roku Komisja Europejska opublikowała dokument o zasadach polityki audiowizualnej UE w dobie cyfrowej^{xxvii}. Dokument stwierdza, że w odniesieniu do zawartości komunikowania masowego polityka ta ma być oparta na następujących zasadach:

- zasada proporcjonalności: regulacja prawna działalności nadawców ma wprost służyć realizacji założonego celu, a jej zakres ma być dostosowany do charakterystyki danego medium, np. do stopnia, w jakim odbiorca dysponuje swobodą wyboru odbieranych treści oraz kontroli nad tym aktem. Inaczej więc należy regulować ogólnodostępny program telewizyjny, inaczej zaś kodowany program “pay-per-view”, dostęp do którego wymaga podania zidentyfikowania użytkownika i bezpośredniego płacenia za odbiór;
- odrębna regulacja zawartości i technologii przekazu (technologiczna neutralność regulacji): ponieważ te same treści mogą być przesyłane za pośrednictwem różnych technologii, należy je regulować tak samo niezależnie od środków ich przesyłania. Ma to więc być “regulacja pozioma”, nie zaś – jak dotąd – “regulacja pionowa”, tworzona osobno dla każdego medium wyróżnionego ze względu na stosowaną technologię i struktury instytucjonalne. Oznacza to, że:
 - regulacja zawartości komunikowania powinna następować zgodnie z cechami danego programu oraz z celami polityki publicznej związanymi z tymi programami;
 - regulacja zawartości powinna wynikać ze specyfiki mediów audiowizualnych i powstawać na bazie istniejących dotąd przepisów;

- w odniesieniu do nowych usług audiowizualnych należy stosować regulacje, które z jednej strony zapewniają dostateczną ochronę odbiorców, natomiast z drugiej uwzględniają niepewne perspektywy rynkowe tych usług i inwestycje, jakie należało poczynić, by je uruchomić;
- należy zwracać szczególną uwagę na zapewnienie dostępu odbiorców do treści oferowanych przez nadawców, np. poprzez regulację systemów EPG (uniemożliwiająca dyskryminowanie niektórych nadawców), czy właściwe stosowanie zasad “must-carry”;
- konieczność realizowania interesu publicznego i regulacji komunikacji publicznej (wprowadzenie technologii cyfrowej nie zmienia zasadniczo potrzeby regulacji służącej tym celom, natomiast wymaga stałej oceny stosowanych środków w odniesieniu do poszczególnych technologii, w celu przestrzegania zasady proporcjonalności). Realizowanie interesu publicznego wiąże się z ochroną niepełnoletnich, ochroną konsumentów, troską o różnorodność kulturalną i językową, ochroną praw autorskich i praw pokrewnych oraz integralności dzieła artystycznego itp. Ingerencja regulacji prawnej powinna zależeć od stopnia, w jakim mechanizmy rynkowe nie wystarczają, by zapewnić realizację poszczególnych celów polityki publicznej; powinna też uwzględniać komercyjny lub niekomercyjny charakter danego przedsięwzięcia programowego oraz stopień, w jakim odbiorca może dokonywać swobodnego wyboru odbieranych treści i panować nad procesem odbioru;
- uznanie szczególnej roli mediów publicznych oraz potrzeba przejrzystości ich finansowania. Zgodnie z protokołem nr 32 z 1997 r. (Protokół Amsterdamski) do Traktatu o ustanowieniu Wspólnoty Europejskiej, państwa członkowskie UE mogą samodzielnie określać zadania, organizację i sposób finansowania nadawców publicznych (w tym podwójne finansowanie z reklamy i abonamentu), tak, by mogli oni właściwie wykonywać swoje zadania oraz w pełni wykorzystać możliwości tworzone przez nowe technologie, jednak ich finansowanie ze środków publicznych (abonament, subsydia) musi być wykorzystywane dla realizacji ich misji, natomiast nie powinno zakłócać warunków handlu i konkurencji w ramach Unii Europejskiej;
- uznanie roli regulatorów audiowizualnych, którzy powinni być niezależni i powinni samodzielnie regulować zawartość mediów, gdyż regulacja w tym zakresie należy do kompetencji poszczególnych państw;
- samoregulacja nadawców i operatorów, jako uzupełnienie regulacji prawnej. O ile definiowanie interesu publicznego i wprowadzanie regulacji i nadzoru służącego realizacji tego interesu należy do państwa, o tyle samoregulacja może uzupełnić to działanie i znieść konieczność przyjmowania bardzo szczegółowych przepisów. Samoregulacja może być stosowana w różnych dziedzinach z różnym powodzeniem (trudno np. polegać na niej w sferze ochrony praw autorskich) i nie powinno się dopuszczać do tego, by najwięksi uczestnicy gry rynkowej w drodze “samoregulacji” narzucali mniejszym podmiotom zasady działania korzystne dla nich samych. Niemniej może być istotnym uzupełnieniem regulacji.

Na tej podstawie można było sądzić, że regulacja zawartości tradycyjnych mediów audiowizualnych ma w istocie zostać niezmieniona i podporządkowana realizacji tych samych celów społecznych, co zawsze.

Obecnie, po upływie dwóch lat, można jednak stwierdzić, że zmiany technologiczne z jednej strony i wymogi rynkowe z drugiej - prowadzą w pewnym zakresie do przewartościowania dotychczasowego stanowiska w tym zakresie.

Sygnałem tego przewartościowania była już kilkuletnia dyskusja w łonie Unii Europejskiej na temat dopuszczalnych granic koncentracji kapitału w mediach oraz potrzeby

wprowadzenia stosownych regulacji ograniczających tę regulację na szczeblu europejskim, np. poprzez wydanie stosownej dyrektywy. Do takiego działania wzywał poczynając od końca lat osiemdziesiątych Parlament Europejski. W 1992 r. Komisja Europejska wydała Zieloną Księgę "Pluralism and Media Concentration in the Internal Market". Po wielu dyskusjach, w 1996 r. przygotowano wstępny tekst dyrektywy. Jednak sprawę de facto porzucono wskutek oporu większych państw unijnych, w tym zwłaszcza Niemiec.

Zadecydowały o tym, jak można sądzić, następujące względy:

- a) opór koncernów medialnych chcących mieć swobodę ekspansji i łączenia się, także w celu odpowiedzenia na wyzwania konwergencji (i zdolnych wyrzucić nacisk na polityków);
- b) fakt, że większe państwa zainteresowane są promocją międzynarodowej ekspansji własnych mediów;
- c) obawa przed tym, by europejski rynek medialny - rozdrobniony wskutek przepisów ograniczających koncentrację kapitału - nie stał się polem łatwej ekspansji korporacji medialnych spoza Europy.

Tak oto zrezygnowano z promowania - w każdym razie na szczeblu europejskim - ważnego celu ochrony społeczno-kulturowego pluralizmu mediów, zachowując jedynie możliwość ingerencji w nadmierną koncentrację kapitału w mediach na podstawie przepisów antymonopolowych.

Wpływ czynników technologicznych i rynkowych na tradycyjne formy regulacji zawartości treści można dostrzec również w dyskusji toczącej się obecnie w Stałym Komitecie Rady Europy ds. Telewizji Ponadgranicznej nt. tzw. "split-screen advertising", tj. reklam zajmujących część ekranu, podczas gdy resztę ekranu zajmuje program.

Art. 13 .1 Konwencji stwierdza, że "Reklamy powinny być łatwe do rozpoznania i wyraźnie oddzielone od innych pozycji usługi programowej za pomocą środków optycznych lub akustycznych". Art. 14 z kolei stwierdza, że "reklamy mogą też być nadawane w czasie trwania audycji w taki sposób, by nie ucierpiały na tym integralność i wartość audycji oraz dobro posiadacza praw do tej audycji". W licznych krajach (Niemcy, Cypr, Turcja, Austria, Hiszpania) praktykuje się różne formy "split-screen advertising" i praktyka ta nie budzi sprzeciwu. Przepisy niemieckie wprost ją dopuszczają, mimo, że można ją uznać za sprzeczną z przytoczonymi wyżej zasadami.

Praktykę tę i przepisy ją dopuszczające uzasadnia się w sposób następujący:

- a) konwergencja telewizji z Internetem i technologia cyfrowa sprawiają, że widz może sam dowolnie kształtować obraz na ekranie i jednocześnie odbierać na nim rozmaite treści, zatem regulacje w tej sprawie są nieskuteczne;
- b) umieszczanie reklamy w programie w ten sposób staje się konieczne m.in. wskutek rosnącej popularności Personal Video Recorders. Widz korzystający z PVR może łatwo unikać odbioru reklamy. Ponieważ telewizja komercyjna uzależniona jest od wpływów reklamowych, zaś załamanie się tego systemu finansowania mogłoby zagrozić załamaniem się modelu biznesowego nadawców komercyjnych, trzeba zliberalizować przepisy by temu zapobiec. A skoro "split-screen advertising" sprawia, że widz nie może uniknąć kontaktu z reklamą, nawet gdy odtwarza nagranie, to trzeba rozważyć usankcjonowanie tej praktyki w imię ochrony telewizji komercyjnej przed kryzysem finansowym.

Podobne tendencje ujawniają się w trwających obecnie pracach nad oceną skuteczności rozwiązań przyjętych w dyrektywie "O telewizji bez granic" (znowelizowanej w

1997 r.) i kierunkach jej kolejnej nowelizacji oraz w rozpoczynających się pracach w łonie Rady Europy w związku z Europejską Konwencją o Telewizji Ponadgranicznej.

Pewną wskazówką co do podejścia Komisji Europejskiej do regulacji zawartych w dyrektywie może być przemówienie p. Viviane Reding, komisarza ds. edukacji i kultury, pt. "Polityka audiowizualna Wspólnoty w XXI w.: Treści bez granic?", wygłoszone w listopadzie 2000 roku.

Powołując się na cytowany wyżej dokument z 1999 r., p. Reding przypomniała, że celem regulacji sektora audiowizualnego jest realizacja interesu publicznego poprzez osiąganie takich celów, jak pluralizm, różnorodność kulturowa i językowa, ochrona praw autorskich, realizacja prawa do odpowiedzi oraz ochrona niepełnoletnich. Jednocześnie, stwierdziła, zdaniem Komisji Europejskiej regulację prawną służącą realizacji tych celów powinno wprowadzać się wtedy, gdy nie gwarantuje tego działanie mechanizmów rynkowych.

Takie postawienie sprawy odwraca logikę tradycyjnego podejścia do sprawy, zgodnie z którym realizację ważnych celów społecznych traktowano jako wystarczające uzasadnienie dla stosowania metod administracyjnych i prawnych bez czekania na to, czy do ich realizacji samoczynnie doprowadzą mechanizmy rynkowe. P. Reding wskazała, że należy unikać nadmiernej regulacji, gdyż mogłoby to ograniczyć rozwój rynku i ograniczyć konkurencyjność Europy na rynku globalnym. Opowiedziała się też, zgodnie z opisanymi już tendencjami, za zróżnicowaną regulacją, w zależności od stopnia kontroli nad procesem komunikacji sprawowanym przez odbiorcę, na skali od rozpowszechniania ogólnodostępnych programów radiowych i telewizyjnych (największy zakres regulacji), aż po usługi płatne dostępne w Internecie (najmniejszy zakres regulacji).

P. Reding wymieniła następujące dziedziny (choć oczywiście nowelizacja dyrektywy bynajmniej się do nich nie ograniczy), w których potrzebne jest nowe spojrzenie na regulację:

- a) Nowe techniki reklamowe: technologia cyfrowa umożliwi wprowadzenie nowych form reklamy (w tym odnośniki w Internecie, reklama wirtualna, telesprzedaż itp.). Obecnie przepisy mówią ile czasu antenowego można poświęcić reklamie i jak należy umieszczać ją w programie. Czy przepisy te - pyta p. Reding - pozostaną w nowej sytuacji skuteczne, konieczne i proporcjonalne do realizowanego celu? A może trzeba zrezygnować z ograniczeń czasowych jeżeli idzie o reklamę?
- b) Ochrona niepełnoletnich zakłada dzisiaj tworzenie w ramówce czasu ochronnego, w którym nie mogą być nadawane treści szkodliwe dla dzieci. Na ile przepisy te zachowują rację bytu w czasach PVR, video on demand i innych technologii, które sprawiają, że dzieci mogą w swoim pokoju oglądać to co chcą i kiedy chcą, niezależnie od tego, co w danym momencie znajduje się w ramówce telewizyjnej? Czy dotychczasowych przepisów nie należy zastąpić samoregulacją nadawców, technikami filtrowania treści odbieranych z Internetu i edukacją medialną?
- c) Także ochrona różnorodności kulturalnej poprzez wprowadzanie rozmaitych "kwot" programowych może tracić rację bytu, gdy "kwoty" te mogą nie mieć wpływu na to, co widzowie rzeczywiście oglądają. Być może zatem kwoty wyrażone udziałem w czasie antenowym należy zamienić na "kwoty inwestycyjne", wymagające od nadawcy przeznaczenia określonych sum, lub części budżetu produkcyjnego, na finansowanie produkcji audiowizualnej.

Liberalne, rynkowe podejście biorące obecnie górę w Komisji Europejskiej i Unii Europejskiej jako całości, skłania je do następującego rozumowania: regulacja powinna być minimalna, ingerująca w rynek w najmniejszym możliwym stopniu.

W ramach nowelizacji dyrektywy nastąpi prawdopodobnie rozszerzenie jej zakresu na nowe usługi. Wskazuje się jednak, że, choć prowadziłyby to do większej spójności regulacji rynku audiowizualnego, to mogłyby to prowadzić do liberalizowania istniejącej regulacji odnośnie tradycyjnej telewizji.

Polskie ustawodawstwo medialne musi być zgodne z przepisami unijnymi. Harmonizacja z "acquis communautaire" jest celem ruchomym, bo zmienia się samo "acquis". W pracach nad nowelizacją ustawy o radiofonii i telewizji trzeba to brać pod uwagę.

Prace nad koncepcjami nowelizacji dyrektywy mają być zakończone w 2002 roku. Równoległe będą toczyły się prace nad nowelizacją konwencji. Po znowelizowaniu obu instrumentów prawa międzynarodowego do naszego systemu prawnego, Polska będzie miała 18-24 miesiące na wprowadzenie ich nowych przepisów do naszego prawa.

B. Zagadnienia prawa autorskiego w kontekście negocjacji z UE w relacji do sektora audiowizualnego

W dniu 9 czerwca 2000 roku polski Parlament znowelizował ustawę z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Intencją ustawodawcy było zharmonizowanie prawa krajowego z prawem Wspólnoty Europejskiej (w nowelizacji pominięto objęte projektem kwestie związane z uregulowaniem organizacji zbiorowego zarządzania oraz usytuowaniem Komisji Prawa Autorskiego i systemu repartycyjnego). Niektóre zagadnienia obejmowane niniejszą nowelizacją mają istotny wpływ na funkcjonowanie sektora audiowizualnego. Dlatego też KRRiT, w zakresie swoich kompetencji, kontynuowała współpracę z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Zespołem Negocjacyjnym w obszarze „Prawo spółek” oraz uczestniczyła w pracach parlamentarnych. Niektóre ze zmian wymagają szerszego omówienia.

Najistotniejsza zmiana polega na wydłużeniu czasu ochrony majątkowych praw autorskich z 50 lat do lat 70 (art. 36), zgodnie z przepisami dyrektywy Rady Wspólnot Europejskich Nr 93/98/EEC z dnia 29 października 1993 roku w sprawie ujednoczenia czasu ochrony prawa autorskiego i niektórych praw pokrewnych. Przed nowelizacją czas ochrony dzieł audiowizualnych był liczony od daty ustalenia utworu audiowizualnego; obecnie termin ten biegnie od śmierci ostatniej z wymienionych enumeratywnie w ustawie osób: główny reżyser, autor scenariusza, operator obrazu, autor dialogów, kompozytor muzyki skomponowanej do filmu. 50 letni okres ochrony artystycznych wykonań, do których polski ustawodawca zalicza m.in. działania aktorów, instrumentalistów, wokalistów i tancerzy, został rozciągnięty również na artystyczne wykonania powstałe wcześniej niż 20 lat przed datą wejścia w życie ustawy z 4 lutego 1994 roku.

Z uwagi na wydłużenie okresu ochrony prawnoautorskiej i wynikającej z praw pokrewnych, ochroną objęte zostaną również utwory i przedmioty praw pokrewnych, których czas ochrony wygaś. Tak więc pewna grupa utworów będących w domenie publicznej ponownie zostanie objęta ochroną. Wydłużenie okresu ochrony powinno nastąpić z momentem wstąpienia Polski do UE; obecny zapis nie narusza innych zobowiązań międzynarodowych RP (należy mieć na uwadze, iż większość pozaeuropejskich

ustawodawstw, liczne umowy międzynarodowe jak: Konwencja Berneńska, Porozumienie TRIPS przewidują znacznie krótszy okres ochrony).

Zbyt pośpieszne przyjęcie zmian w przepisach dotyczących czasu ochrony praw autorskich może skutkować nadmiernymi obciążeniami ekonomicznymi dla nadawców. Biorąc pod uwagę stopień rozwoju mediów elektronicznych w Polsce zmiany takie wydają się przedwczesne, tym bardziej, jeżeli uwzględnić niekorzystny wpływ tychże zmian na bilans obrotów z zagranicą, a zwłaszcza zwiększone płatności na rzecz podmiotów zagranicznych, wynikające z podwyższenia poziomu ochrony; może to spowodować w konsekwencji ograniczenie dostępu publiczności do dóbr kultury, korzystanie z nich bowiem może okazać się zbyt kosztowane dla nadawców, także dla nadawców publicznych.

Ustawa znosi licencję ustawową dla nadawców publicznych zezwalającą publicznym organizacjom radiowym i telewizyjnym na nadawanie, za wynagrodzeniem, utworów nie będących filmami fabularnymi, w tym serialami (art. 21). Ponadto – jak się wydaje – nowelizacja znosi licencję ustawową na rzecz operatorów sieci kablowych. Operator sieci kablowej może reemitować utwór nadany przez inną stacją radiową lub telewizyjną wyłącznie na podstawie umowy zawartej z właściwą organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

Ustawodawca opowiedział się za koncepcją pochodnego nabycia praw do utworu audiowizualnego przez producenta (art. 70). Dotychczas producent nabywał majątkowe prawa do utworu audiowizualnego *ex lege*. Aktualna konstrukcja osłabia pozycję producenta, który zaangażował znaczne sumy w produkcję filmu, a nie będzie mógł go eksploatować przy użyciu nowych środków wyrazu, nowych technologii, jeżeli te nowe pola eksploatacji nie zostały uwzględnione w umowie przenoszącej na producenta prawa majątkowe; umowa o przeniesienie autorskich praw majątkowych obejmuje bowiem tylko te pola eksploatacji, które są wyraźnie w niej wymienione (art. 41 ust. 2).

Rozważając powyższe rozwiązanie w kontekście prawa wspólnotowego należy skonstatować, iż ma ono charakter szerszy niż wymogi prawa wspólnotowego, które to prawo nie zawiera wymogu wyłącznie umownego przenoszenia autorskich praw majątkowych na producenta, poza jedną szczególną sytuacją dotyczącą nadań satelitarnych (na podstawie dyrektywy 93/83/EEC w sprawie koordynacji określonych przepisów prawa autorskiego oraz praw pokrewnych w odniesieniu do przekazu satelitarnego i rozpowszechniania kablowego).

O ile można uznać za zasadne argumenty przemawiające za przyznaniem uprawnionym twórcom prawa do wynagrodzenia za nadania telewizyjne, o tyle trudno uzasadnić przyznanie analogicznego roszczenia do wynagrodzenia z tytułu reprodukcji utworu audiowizualnego na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego. Podobne zastrzeżenie należy zgłosić wobec zamieszczenia postanowienia, statuującego obowiązek wypłaty stosownego wynagrodzenia z tytułu „nadawania utworu (...) przez inne środki publicznego udostępniania utworów”.

W nowelizacji wprowadzono istotne, nowe uregulowania z zakresu odpowiedzialności karnej za naruszenia praw autorskich i pokrewnych, mające na celu przeciwdziałanie tzw. piractwu. Nielegalne, dokonane w celu rozpowszechnienia - utrwalenie lub zwielokrotnienie cudzego utworu, artystycznego wykonania, fonogramu, wideogramu lub nadania podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2 (art. 117).

Nabycie w celach komercyjnych nielegalnie rozpowszechnionych lub zwielokrotnionych nośników utworu, artystycznego wykonania, fonogramu lub wideogramu podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5 (art. 118).

Penalizacją objęto także wytwarzanie, a także obrót przedmiotami przeznaczonymi do niedozwolonego usuwania lub obchodzenia technicznych zabezpieczeń przed usuwaniem, odtwarzaniem, przegrywaniem lub zwielokrotnianiem utworu, bądź też służące do nielegalnego odbioru nadawanych programów, przeznaczonych dla zamkniętego grona odbiorców, uzyskujących do nich dostęp po zapłaceniu usługodawcy (art. 118).

C. Rada Europy

1. Udział w pracach Grupy ekspertów Rady Europy

Stały Komitet ds. Telewizji Ponadgranicznej (T-TT)

W 2000 roku Komitet przygotowywał się przede wszystkim do przewidywanego na 1 października 2000 wejścia w życie znowelizowanej w 1998 roku Europejskiej Konwencji o Telewizji Ponadgranicznej. Została ona ratyfikowana przez Bułgarię, Cypr, Estonię, Litwę, Lichtenstein, Niemcy i Słowenię. Dodatkowo Szwajcaria zapowiedziała tymczasowe stosowanie znowelizowanej Konwencji, nawet przed formalną ratyfikacją. Pozostałe kraje zapowiedziały ratyfikację. Zastrzeżenie do znowelizowanej Konwencji wniosła jedynie Francja, co miało jednak charakter wyłącznie techniczny. 22 listopada 2000 roku rząd francuski przyjął projekt ustawy w sprawie ratyfikacji Konwencji i przekazał go do Zgromadzenia Narodowego. Można oczekiwać, że ratyfikacja nastąpi na początku 2001 roku. Będzie to jednocześnie oznaczało wejście znowelizowanej Konwencji w życie.

W ramach przygotowań z tym związanych, Komitet pracował nad projektem wytycznych dla Stron Konwencji w sprawie wprowadzania w życie art. 9a Konwencji (dostęp do wydarzeń o dużym znaczeniu społecznym). Zgodnie z tym artykułem, Strony Konwencji są upoważnione do podjęcia środków mających na celu zagwarantowanie, by krajowy nadawca programu kodowanego lub płatnego, albo nadawca zagraniczny w innym Państwie-Stronie Konwencji nie nadawał na zasadzie wyłączności wydarzeń, które w opinii Strony mają duże znaczenie dla społeczeństwa, w taki sposób, by pozbawić zasadniczą część publiczności na terytorium danego kraju możliwości śledzenia tych wydarzeń w przekazie na żywo lub retransmitowanym w telewizji ogólnodostępnej. Wymaga to stworzenia krajowych list „wydarzeń o dużym znaczeniu społecznym” i następnie zatwierdzenia ich przez Stały Komitet, tak, by wszystkie kraje objęte tym systemem wzajemnie uznawały swoje listy i pomagały sobie w zapewnieniu społeczeństwu dostępu do transmisji z tych wydarzeń.

Został opracowany tekst wytycznych, mających pomóc Stronom Konwencji w stworzeniu tych list, jak również wyjaśnić właściwe tryby i procedury ich stosowania. Jeżeli nie zajdą zmiany wymagające innej redakcji tekstu, wytyczne wejdą w życie wraz z samą znowelizowaną Konwencją.

Istotny wpływ na perspektywy wdrożenia systemu przewidzianego Art. 9a Konwencji może mieć sprawa TV Danemark, satelitarnego kanału nadawanego do Danii z terenu Wielkiej Brytanii. Kanał ten wykupił prawa do meczów piłkarskich znajdujących się na liście duńskiej i następnie odmówił udostępnienia ich duńskiej telewizji publicznej. Ponieważ system identyczny do przewidzianego Art. 9a Konwencji wprowadza Art. 3a dyrektywy UE „O Telewizji bez granic”, angielski organ regulacyjny telewizji komercyjnej, Independent Television Commission, pozwał tego nadawcę do sądu za złamanie prawa angielskiego, zharmonizowanego z dyrektywą. Sąd angielski pierwszej instancji przychylił się do pozwu, ale sąd apelacyjny przyznał racje TV Danemark, wbrew zobowiązaniom międzynarodowym

Wielkiej Brytanii. Jeżeli Izba Lordów podtrzyma wyrok sądu apelacyjnego, Komisja Europejska będzie mogła podać Wielką Brytanię do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w Luksemburgu za złamanie prawa unijnego. Sprawa ta ma charakter precedensu - jeżeli nie uda się obronić systemu, może nigdy nie wejść w życie.

Innym tematem prac Komitetu była sprawa różnorodności kulturalnej w komunikowaniu międzynarodowym. Temat ten został wniesiony pod obrady Komitetu wskutek listu byłego Komisarza Unii Europejskiej, Marcelino Oreja, apelującego o współpracę Rady Europy w udzieleniu pomocy krajom Europy Środkowej i Wschodniej. Kraje te spotykają się w niektórych organizacjach międzynarodowych (OECD, Światowa Organizacja Handlu) z oczekiwaniami liberalizacji rynku audiowizualnego, które są sprzeczne z dążeniem zarówno RE jak i UE na do ochrony europejskiego rynku audiowizualnego. W tym kontekście, Komitet omówił przepisy GATS, które - gdyby zastosować je do rynku audiowizualnego - byłyby sprzeczne z celem ochrony europejskiego rynku audiowizualnego.

Ponieważ sprawa ta wykracza poza kompetencje samego Komitetu, a jednocześnie prace z tym związane toczyły się na forum Komitetu Zarządzającego Rady Europy ds. Środków Masowego Przekazu, postanowiono przekazać ten problem do Komitetu Zarządzającego. Wraz z innymi ciałami Rady Europy, przygotował on następnie projekt „Deklaracji nt. różnorodności kulturalnej”, przyjętej w grudniu 2000 roku przez Komitet Ministrów Rady Europy. Deklaracja ta wyraża poparcie dla obrony i promocji różnorodności kulturalnej i wskazuje, że liberalizacja handlu światowego nie powinna prowadzić do homogenizacji kultur. W tym kontekście wskazuje się na znaczenie środków masowego komunikowania, które powinny być istotnym instrumentem wyrażania i promocji różnorodności kultur.

Na wniosek Szwajcarii, Komitet rozpoczął pracę nad projektem opinii dotyczącej nowych technik reklamowych. Szwajcaria zwróciła się do Komitetu o zajęcie stanowiska na temat "split-screen advertising", tj. reklam zajmujących część ekranu, podczas gdy resztę ekranu zajmuje program. Praktyka ta, pomimo że może łamać zasady Konwencji, występuje w różnych krajach (Niemcy, Cypr, Turcja, Austria i Hiszpania). Stały Komitet pracować będzie nad projektem opinii / rekomendacji w sprawie podniesionej przez Szwajcarię.

Na wniosek Polski Komitet rozpatrzy problem interpretacji art. 5 Konwencji (przepisy dotyczące jurysdykcji) i art. 24a (tryb postępowania w przypadku domniemanego naruszenia praw przyznanych przez Konwencję w drodze „delokalizacji” nadawcy). Punktem wyjścia do dyskusji na temat jurysdykcji będą materiały obrazujące rozstrzygnięcia, jakie w podobnych sprawach zapadały w Unii Europejskiej.

Podczas jednego z posiedzeń Komitetu przeprowadzono spotkanie z przedstawicielami organów regulacyjnych z Państw - Stron Konwencji, na którym omówiono m.in. informację przedstawiciela służb prawnych RE nt. sytuacji związanej z wejściem znowelizowanej Konwencji w życie (ew. sytuacji w wyniku wniesienia przez jakiś kraj sprzeciwu), przedyskutowano m.in. protokół nowelizujący Konwencję, a zwłaszcza nowe przepisy na temat jurysdykcji, realizację przepisów dotyczących dostępu do ważnych wydarzeń oraz problematykę kwot produkcji europejskiej. Na posiedzeniu tym omówiono także wpływ rozwoju telewizji cyfrowej (naziemnej, satelitarnej i kablowej) na procedury koncesyjne oraz wpływ rozpowszechniania programu radiowego lub telewizyjnego przez Internet („webcasting”) na tradycyjną rolę ciał regulujących sektor radio-telewizyjny.

Stałym tematem prac Komitetu jest analizowanie rozwoju nowych technologii i ich wpływu na regulację telewizji, a w tym kontekście na aktualność przepisów samej Konwencji. Komitet analizował np. przepisy niemieckie nt. „webcasting” i innych usług

medialnych oraz „teleusług”. Ten kierunek prac nabierze coraz większego znaczenia, ponieważ proces konwergencji w coraz większym stopniu wpływać będzie na instytucjonalne i prawne rozwiązania w zakresie regulacji mediów elektronicznych. Przewiduje się m.in. dokonanie analizy przepisów Konwencji z tego punktu widzenia oraz zorganizowanie konferencji nt. przyszłości Konwencji.

Grupa Specjalistów ds. mediów w perspektywie paneuropejskiej (MM-S-EP)

Prace grupy specjalistów Rady Europy do spraw mediów w perspektywie paneuropejskiej w 2000 roku koncentrowały się na przygotowaniu projektu rekomendacji dotyczącej podjęcia przez Państwa Członkowskie Rady Europy środków w sprawie *Niezależności i roli ciał regulujących w sektorze audiowizualnym (The independence and functions of regulatory authorities for the broadcasting sector)*. Projekt został przyjęty we wrześniu 2000 roku na ostatnim spotkaniu grupy MM-S-EP – grupa wyczerpała swój mandat.

Rekomendacja powstała w oparciu o kwestionariusz dotyczący funkcjonowania ciał regulujących w sektorze mediów elektronicznych i opracowany przez grupę MM-S-EP w 1999 roku. Uzyskano szerokie informacje z 19 krajów, w zakresie obejmującym: ustalenia co do sposobu powoływania, zakresu obowiązków, zadań i uprawnień oraz uczestnictwa w kreowaniu rynku audiowizualnego (zwłaszcza poprzez działalność legislacyjną i koncesyjną) ciał regulujących.

W preambule do *rekomendacji* uwzględniono potrzebę uzyskania większej jedności i pewności w realizacji wspólnych zasad i osiągnięcia rozwoju ekonomiczno – społecznego; podkreślono także istotną rolę różnych środków masowego przekazu w warunkach artykułu 10 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, we współczesnych, demokratycznych społeczeństwach oraz potrzebę wielości i różnorodności mediów.

W preambule zaznacza się również, iż niezależne media i niezależnie obieralne ciała regulujące zapewnią odpowiednią rolę regulacyjną, wyznaczającą równowagę pomiędzy wolnością słowa a innymi uzasadnionymi i prawnie chronionymi dobrami w dobie rozwoju ekonomicznego i nowych technologii. Cel ten zostanie osiągnięty środkami legislacyjnymi oraz w drodze samoregulacji nadawców.

Uwzględniając różnice kulturowe i prawne występujące w poszczególnych państwach członkowskich, w preambule rekomenduje się ustanowienie (o ile dotychczas nie funkcjonują) ciał regulujących dla sektora audiowizualnego, realizujących swoją misję w oparciu o krajowy system prawny, w sposób przejrzysty i niezależny.

W ramach generalnych zasad prawnych statuuje się ciała regulujące, powoływane w sposób demokratyczny i przy przejrzystej procedurze, wolnej od nacisków, zwłaszcza o charakterze politycznym lub ekonomicznym; w skład tychże ciał powinni wchodzić eksperci związani z sektorem audiowizualnym.

W tym celu państwa członkowskie powinny dążyć do skonstruowania systemu prawnego niezależnego od wpływów politycznych. Dotyczy to zwłaszcza posiadania mandatów politycznych oraz uniemożliwienia członkom ciał regulujących uczestnictwa w przedsięwzięciach nadawczych lub innych przedsiębiorstwach, o ile stoi to w sprzeczności z pełnionymi przez nich zadaniami.

Podobnie jak system powoływania kandydatów do ciał regulujących tak i system ich odwoływania winien być skonstruowany w sposób zapewniający, iż działalność tychże członków nie będzie podlegać presji politycznej; dlatego też warunki dopuszczalności dymisji są ściśle określone w prawie.

Ciała regulujące powinny mieć także zapewnioną niezależność finansową, zagwarantowaną w systemie prawnym danego państwa, która umożliwi niezależne funkcjonowanie i pełnienie misji w sposób całkowicie niezależny od administracji państwowej, polityków, czy przedstawicieli świata biznesu.

Ciała regulujące wyposażone są w możliwość tworzenia przepisów prawnych regulujących rynek audiowizualny oraz wykładni istniejących unormowań i wytycznych. Podstawowym zadaniem i uprawnieniem takich ciał jest przyznawanie koncesji, co ma szczególne znaczenie w sytuacji gwałtownego rozwoju nowych technologii.

Procedura koncesyjna winna być przejrzysta, a informacje na jej temat powszechnie dostępne. Ciała regulujące powinny uczestniczyć w procesie planowania częstotliwości przeznaczonych do nadawania. Ogłoszenie powinno zawierać zakres wymogów, w tym m.in. okres, na który koncesja ma być udzielona, zasięg geograficzny, sposób finansowania.

Ciała regulujące powinny być także wyposażone w funkcje kontrolne i monitorujące na ile koncesjonariusze i inne podmioty funkcjonujące na rynku audiowizualnym wypełniają przyjęte zobowiązania, przy czym nadzór powinien być dokonywany a posteriori. Sankcje muszą być określone w przepisach prawnych, a ich stosowanie powinno być poprzedzane środkami o charakterze ostrzeżenia.

Organy regulujące powinny odpowiadać przed społeczeństwem za swoje działania poprzez m.in. publikację raportów ze swojej działalności. Mając jednakże na względzie ochronę niezależności ciał regulujących kontrola dotyczyć powinna jedynie zgodności ich działań z prawem oraz sfery finansowania ich działalności.

Eksperti grupy MM-S-EP uczestniczyli w seminarium pt.: „Nowe cyfrowe platformy przeznaczone na usługi audiowizualne i ich wpływ na zasady koncesjonowania nadawców”. Omówiono tam m.in. technologiczne i rynkowe aspekty rozwoju platform cyfrowych, koncesjonowania rozpowszechniania usług w sposób cyfrowy oraz polityki kształtowania ram prawnych dla rozpowszechniania nowych usług audiowizualnych.

Grupa Specjalistów ds. nowych technologii (MM-S-NT)

W 2000 roku grupa odbyła trzy spotkania, które wiązały się z wykonaniem dwóch priorytetowych zadań: przygotowaniem dokumentów na konferencję ministerialną w Krakowie oraz rekomendacji na temat samoregulacji i ochrony użytkowników nowych usług z zakresu komunikowania i informacji przed nielegalną lub szkodliwą zawartością.

W związku z pierwszym z tych zadań grupa szczególne znaczenie przywiązywała do rekomendacji na temat usługi powszechnej, która tworzy polityczne zobowiązania władz publicznych do szczególnych wysiłków na rzecz rozpowszechnienia nowych technologii informacyjnych, także wśród grup upośledzonych w wymiarze społecznym i/lub ekonomicznym. Rozwój technologii informacyjnych tworzy istotną szansę dla rozszerzania dialogu społecznego w dużej skali, jednak aby cel ten możliwy był do osiągnięcia, konieczne jest podejmowanie wielu działań związanych z kreowaniem zawartości oraz edukacją, a także odpowiednimi regulacjami prawnymi. Internet może być łatwym środkiem rozpowszechniania zarówno takiej zawartości, która jest właściwa i pożądana z punktu widzenia celów rozwojowych społeczeństwa, jak też i takiej, która jest szkodliwa, jak na przykład pornografia dziecięca lub treści nawołujące do gwałtów i nienawiści.

W podejściu do zagadnienia regulacji w dziedzinie Internetu Rada Europy wskazuje na ważną rolę zwłaszcza mechanizmów samoregulacyjnych, a więc przyjmowania pewnego rodzaju wzorów postępowania i zasad (kodeksów dobrych praktyk) na zasadzie dobrowolnej przez profesjonalistów, ich organizacje oraz wszystkie zainteresowane strony.

Zarazem regulacja tych zagadnień wymaga znacznej ostrożności, aby poprzez nadmierny rygoryzm nie naruszyć praw związanych z wolnością komunikowania. W pracach ekspertów Rady Europy szczególny nacisk był położony na ochronę osób nieletnich. Realizacji tego celu powinny służyć inicjatywy na rzecz koordynacji prac w dziedzinie klasyfikacji zawartości dostępnej w Internecie, rozwijanie tzw. „gorących linii”, których zadaniem jest zapewnienie możliwości zgłaszania zastrzeżeń co do treści, które mogą stanowić naruszenie prawa. Rada Europy popiera także działania zmierzające do zapewnienia użytkownikom pewnej ochrony i możliwości wyboru w dostępie do treści. Z samej natury Internetu, jako medium, którego użytkowanie ma w znacznym stopniu charakter prywatny, wynikają starania Rady na rzecz zwiększania zdolności do samokontroli ze strony użytkowników. Ochrona przed zawartością niepożądaną lub szkodliwą jest możliwa jedynie przy współpracy jak największej liczby zainteresowanych użytkowników. Obok promowania rozwiązań związanych ze stosowaniem odpowiedniego oprogramowania, znaczną rolę w tym zakresie przypisuje się edukacji prowadzącej do lepszego zrozumienia odpowiedzialności związanej z rozpowszechnianiem treści sprzecznych z prawem.

W grudniu 2000 roku z inicjatywy KRRiT zorganizowano konferencję pt. „Internet jako medium XXI wieku. Problem polityki i regulacji w dziedzinie radia i telewizji w erze cyfrowej”, na której w istotnym stopniu poruszano zagadnienia będące przedmiotem prac grupy ekspertów Rady Europy.

Grupa Specjalistów ds. oceny rozwoju telewizji cyfrowej w dziedzinie mediów (MM-S-AD)

W grudniu 2000 roku wygasł dwuletni mandat Grupy specjalistów do spraw oceny rozwoju technologii cyfrowej w dziedzinie mediów (Group of specialists on the assessment of digital developments in the media field) oznaczonej symbolem MM-S-AD. W skład grupy wchodziło 15 członków (10 reprezentantów krajów UE, 5 reprezentantów krajów pozaunijnych, członków Rady Europy w tym również i z Polski). W pracach grupy, jako doradcy i obserwatorzy, brali udział przedstawiciele krajów nie zrzeszonych (Watykan, Kanada) oraz organizacji i stowarzyszeń międzynarodowych (między innymi EBU i CEPT) działających na polu mediów elektronicznych w Europie. Prace grupy były ukierunkowane, zgodnie z sugestiami CDMM (Naczelny Komitet ds. Mediów), na dwie podstawowe grupy zagadnień:

- wpływ konwergencji technologicznej na obowiązujące regulacje prawne w dziedzinie mediów,
- polityka medialna w Europie w dobie konwergencji i globalizacji.

Na pierwszym zebraniu grupy naszkicowano bardziej szczegółowy zakres prac w postaci „tematów do analizy wpływu konwergencji na istniejące uregulowania prawne w dziedzinie mediów i telekomunikacji”. Zawierał on sformułowaną na użytek grupy definicję konwergencji, a także konieczność oceny jej wpływu na cele polityczne, istniejące uregulowania prawne i przekształcenia rynkowe. Z czasem prace grupy skoncentrowały się na zagadnieniach związanych z rozwojem cyfrowych mediów elektronicznych (radiofonia i telewizja). Zagadnienia dotyczące telekomunikacji omawiane były jedynie w kontekście rozbudowy telekomunikacyjnej infrastruktury technicznej oraz obecności usług telekomunikacyjnych w konwergentnych platformach cyfrowych. Zwracano natomiast szczególną uwagę na zapewnienie warunków funkcjonowania radiofonii i telewizji publicznej w warunkach konwergencji systemów technologicznych, programów i usług.

Powołano trzy nieformalne podgrupy robocze:

- grupa ds. technologicznych aspektów konwergencji, której przewodniczyła przedstawicielka Polski,
- grupa ds. funkcjonowania mediów publicznych w warunkach konwergencji z udziałem przedstawiciela EBU
- grupa ds. wpływu konwergencji na zawartość programową (content), na rozwój produkcji i dostępu do programów i usług, kierowana przez przedstawiciela Niemiec.

Podgrupa ds. technologicznych aspektów konwergencji przygotowała listę podstawowych problemów dotyczących kierunków technicznego rozwoju mediów i telekomunikacji, które zostały przedstawione ekspertom zewnętrznym i stanowiły tematykę ich prezentacji. Dynamiczny rozwój Internetu, coraz większy zakres usług dostępnych w sieci, w tym również możliwość przekazów audiowizualnych coraz lepszej jakości, wyzwoliły pogląd o możliwości szybkiego wypierania tradycyjnej radiodifuzji naziemnej i satelitarnej. Prezentacje ekspertów w dziedzinie telekomunikacji (Poste Italiano), budowy infrastruktury sieciowych (Grupa Bertelsmann) oraz radiofonii i telewizji (Canal+, EBU) zaprzeczyły tego typu poglądom. Rozwój radiofonii i telewizji internetowej (tzw. webcasting'u) oraz tradycyjnej radiodifuzji naziemnej lub satelitarnej (broadcasting'u) następować będzie równolegle przynajmniej w perspektywie najbliższych 10 lat. Świadczy o tym fakt udostępniania w funkcjonujących cyfrowych platformach naziemnych i satelitarnych coraz szerszej oferty usług interaktywnych dostępnych dotąd wyłącznie w Internecie, a także usług typowo telekomunikacyjnych. Raport z prezentacji ekspertów, opracowany przez przedstawicielkę Polski w grupie, stanowił istotny materiał do dyskusji wokół zmian wywołanych zjawiskiem konwergencji, niezbędnych w istniejących uregulowaniach prawnych. Potwierdził bowiem fakt, że rozwój radiofonii i telewizji nastąpi nie tylko w kierunku Internetu.

Podgrupa ds. funkcjonowania mediów publicznych w warunkach konwergencji przygotowała materiał roboczy, stanowiący punkt wyjściowy do dyskusji na forum MM-S-AD. Zawiera on listę oczekiwań skierowanych do mediów publicznych w zakresie realizacji misji społecznej i ochrony interesu społecznego oraz listę zagrożeń, wynikających z konieczności działania w trudnych warunkach walki konkurencyjnej. Szczególny nacisk położono na udział mediów publicznych w promowaniu nowych technologii, zarówno w sensie edukacyjnym, jak i poprzez inicjowanie badań i eksperymentów technicznych.

Trzecia podgrupa przygotowała raport dotyczący problemów zawartości programowej konwergentnych platform medialnych. Technologia cyfrowa daje możliwości przekazu zdecydowanie większej liczby programów radiowych i telewizyjnych, niż to ma miejsce w technice analogowej. Stwarza to poważne problemy natury ilościowej, jeśli zawartość programowa platform ma być atrakcyjna i utrzymana na dobrym poziomie, co z kolei warunkuje jej komercyjny sukces. Niezbędne jest więc stworzenie uregulowań prawnych i warunków rynkowych stymulujących produkcję i wymianę międzynarodową programów, a także rozwój usług związanych z programem (EPG, pay-per-view, TV on demand) i usług pozaprogramowych. Wolny dostęp do rynku programów i usług powinien mieć miejsce w warunkach demokracji w mediach, z zachowaniem pluralizmu i różnorodności programowej, z poszanowaniem praw człowieka, z zachowaniem tożsamości narodowej i kulturowej.

Jednym z podstawowych dokumentów roboczych grupy była „Zielona księga o konwergencji w sektorach telekomunikacji, mediów i technik informatycznych” opracowana przez Komisję Europejską w 1997 roku (wydana w języku polskim przez ZK PAR w 2000 roku). Większość krajów – członków Unii Europejskiej wyraziło swój pogląd na temat

Zielonej Księgi i udzieliło odpowiedzi na postawione w niej pytania. Grupa uznała, że dla ukierunkowania dalszej dyskusji bardzo przydatne byłoby poznanie stanowiska innych krajów, członków Rady Europy. Opracowano więc kwestionariusz wzorowany na Zielonej Księdze, ale poruszający przede wszystkim problemy związane z tematyką prac grupy. Pytania dotyczyły:

- opisu sytuacji w zakresie wpływu konwergencji na infrastruktury techniczne, zakres usług i rozwój rynku,
- celów politycznych wskazanych przez obowiązujące regulacje prawne w telekomunikacji, radiodifuzji i technikach informatycznych oraz możliwości ich adaptacji do warunków konwergencji,
- specjalnych uregulowań prawnych dotyczących mediów publicznych i sytuacji w tych mediach,
- oczekiwań odnośnie możliwości współpracy na poziomie europejskim i międzynarodowym.

Odpowiedzi na kwestionariusz udzieliło 13 krajów, których przedstawiciele byli reprezentowani w MM-S-AD. Materiał zebrany tą drogą, nie do końca jeszcze przeanalizowany i opracowany, stanowi cenne źródło szczegółowych informacji na temat sytuacji politycznej i prawnej w poszczególnych krajach, a także kierunków rozwoju techniki cyfrowej w mediach. Polska plasuje się w grupie krajów najmniej zaawansowanych, szczególnie z zakresie prac legislacyjnych (podobna sytuacja jest w innych krajach byłej OIRT).

Jednym z zadań grupy był udział w przygotowaniu materiałów do Konferencji Ministerialnej Kraków 2000. W oparciu o wyniki prac w podgrupach nieformalnych i efekty dyskusji Grupa przygotowała opracowania dotyczące dwóch zagadnień: wpływu konwergencji na istniejące uregulowania prawne oraz oceny sytuacji mediów publicznych wobec zjawiska konwergencji. Opracowanie pierwsze zostało wykorzystane przez CDMM w materiałach do konferencji, zaś drugie pokrywające się z mandatem grupy MM-S-PL, skierowano do tej grupy celem dalszego wykorzystania.

Spory dorobek grupy zgromadzony przez dwa lata jej funkcjonowania nie doczekał się ostatecznego podsumowania w postaci dokumentu o charakterze raportu czy projektu zaleceń. W styczniu 2000 roku grupa skierowała do CDMM projekt powołania międzynarodowego zespołu ekspertów z dziedziny mediów i zlecenia mu opracowania skondensowanego raportu na temat wpływu zjawiska konwergencji na zakres uregulowań prawnych w odniesieniu do administracji państwowych oraz producentów i dostawców usług audiowizualnych. Projekt nie został zaakceptowany, natomiast w październiku 2000 roku zorganizowano konferencję poświęconą w całości tej tematyce.

Z chwilą wygaśnięcia mandatu grupa MM-S-AD uległa rozwiązaniu. Ostatnie dwa posiedzenia grupy poświęcono na przygotowanie, dla nowo powoływanych w 2001 roku grup specjalistów i paneli ekspertów, listy problemów, nad którymi dyskusja powinna być kontynuowana. Jednym z tematów, na który zwrócono szczególną uwagę, był rozwój naziemnej radiofonii i telewizji cyfrowej. Ta dziedzina bowiem nie może być regulowana wyłącznie prawami rynku. Niezbędne jest do jej rozwoju minimum interwencjonizmu państwowego, polegającego nie tylko na zapewnieniu ram prawnych odpowiednich dla jej funkcjonowania, ale również zapewnieniu określonych priorytetów gospodarczych i finansowych. Na tym tle niezwykle ważne jest usytuowanie mediów publicznych,

zapewnienie im technicznych, prawnych i finansowych podstaw działania w nowej rzeczywistości technologicznej i rynkowej.

Udział przedstawiciela Polski, pracownika Biura KRRiT w pracach grupy pozwolił na zebranie informacji i doświadczeń, poszerzenie wiedzy, a także wpłynął na kształtowanie obrazu polskiej radiofonii i telewizji wśród krajów Europy. Część zdobytych informacji i doświadczeń została wykorzystana przy opracowywaniu w styczniu 2001 roku materiału do debaty sejmowej na temat strategii rozwoju radiofonii i telewizji cyfrowej w Polsce.

Grupa Specjalistów ds. pluralizmu w mediach (MM-S-PL)

Grupa była kontynuatorką prac poprzednich grup i komitetów ekspertów, które podejmowały temat koncentracji kapitału w mediach i ich wpływu na pluralizm mediów.

Prace poprzednich grup zakończyły się przyjęciem przez Komitet Ministrów Rady Europy dwóch rekomendacji:

- Rekomendacji R (94) 13 na temat sposobów zapewniania przejrzystości rynku mediów;
- Rekomendacji R (99) 1 na temat sposobów promowania pluralizmu mediów.

Pośrednio w wyniku prac tych grup w procesie nowelizacji Europejskiej Konwencji o Telewizji Ponadgranicznej zadanie promowania pluralizmu mediów wpisano do Konwencji w osobnym artykule 10a.

Grupie Specjalistów ds. Pluralizmu Mediów wyznaczono zadanie poddania analizie wpływu nowych technik komunikacyjnych i informacyjnych na pluralizm mediów. W wyniku dwuletnich prac, Grupa opracowała „Raport o pluralizmie mediów w środowisku cyfrowym”.

W raporcie tym Grupa zwraca uwagę przede wszystkim na następujące procesy zmian w mediach elektronicznych:

- postępującą koncentrację kapitału w mediach w skali światowej oraz liczne formy współpracy między przedsiębiorstwami medialnymi ze wszystkich dziedzin, od druku do Internetu,
- rozwój telewizji cyfrowej i sposób regulacji prawnej jej działalności;
- rozwój Internetu i usług z nim związanych.

W tym kontekście Grupa rekomendowała rozważenie następujących kierunków działania, mogących zwiększać pluralizm treści dostępnych za pośrednictwem mediów elektronicznych, w tym Internetu:

- rozwój europejskiego przemysłu programowego i produkcji treści przekazu w mediach audiowizualnych i Internecie;
- przeciwstawianie się „pionowej” integracji mediów, wiążącej wszystkie etapy produkcji i dystrybucji przekazów masowych: prowadzić to może do monopolizacji infrastruktury rozpowszechniania treści przez ich poszczególnych producentów, a w następstwie do dyskryminacyjnej polityki w udostępnianiu sieci rozpowszechniania i sieci dystrybucyjnych innym producentom, a przez to zawężanie oferty informacyjnej i treściowej dostępnej odbiorcom;
- usuwanie przeszkód w dostępie odbiorców do treści komunikowania drogą wprowadzania przepisów uniemożliwiających dyskryminacyjne stosowanie takich „bram cyfrowych”,

jak API (Application Programme Interface - interfejs aplikacji); EPG (Electronic Programme Guide - elektroniczny przewodnik programowy) oraz CAS (Conditional Access System - system dostępu warunkowego), do wspierania dostępu jednych nadawców do odbiorców kosztem innych;

- poszukiwanie dróg regulowania koncentracji i własności mediów w celu zapobiegania monopolizacji lub oligopolizacji rynku mediów;
- zapewnianie pluralizmu źródeł informacji, tak by dziennikarze i media nie byli ograniczeni co do liczby źródeł informacji wyjściowej, z której tworzą zawartość informacyjną dostępną odbiorcom;
- utrzymanie i rozwój nadawców publicznych, których podstawowe zadania wiążą się z zapewnianiem pluralizmu treści w ofercie programowej;
- zapewnianie pluralizmu zawartości Internetu.

Zgodnie ze swoim mandatem grupa zakończyła działalność w 2000 roku.

2. Konferencja Ministerialna poświęcona przyszłym kierunkom polityki środków masowego przekazu Rady Europy

Deklaracja polityczna Rady Europy „Polityka medialna jutra” przyjęta 16 czerwca 2000 roku w Krakowie

Ministrowie reprezentujący Państwa uczestniczące w VI Europejskiej Konferencji Ministerialnej nt. polityki mediów, odbytej w Krakowie w dniach 15-16 czerwca 2000 roku,

przywołując w pamięci zaangażowanie państw członkowskich Rady Europy w fundamentalne zasady demokracji pluralistycznej i szacunku dla praw człowieka;

podkreślając zasadnicze dla demokracji znaczenie wolności wypowiedzi i informacji, swobodnego przepływu informacji i idei, a także wolności środków masowego przekazu dla demokracji, które to swobody zagwarantowano w Artykule 10 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, z uwzględnieniem kwestii niezależności redakcyjnej i wydawniczej;

podnosząc wagę dzieła dokonanego przez Radę Europy w ciągu ostatniego półwiecza na rzecz propagowania wolności wypowiedzi i informacji, a także swobody środków masowego przekazu na poziomie ogólnoeuropejskim, w szczególności zaś działań podjętych w okresie po dokonaniu się demokratycznych przemian w Europie Środkowo-Wschodniej;

z uznaniem witając działania podjęte przez Radę Europy w celu propagowania swobody wypowiedzi, a w szczególności procedury zainicjowane na poziomie politycznym przez Komitet Ministrów i Zgromadzenie Parlamentarne, służące bieżącej kontroli wypełniania przez państwa członkowskie zobowiązań, jakie podjęły one w zakresie swobody wypowiedzi i przekazu informacji;

potwierdzając kluczową rolę Rady Europy w wymiarze propagowania zasad demokracji i przestrzegania praw człowieka, w szczególności poprzez określenie wspólnie obowiązujących w obszarze prawa i polityki zasad dotyczących środków masowego przekazu, w kontekście stale dokonujących się zmian o charakterze politycznym, kulturowym, gospodarczym i technicznym w dziedzinie środków przekazu;

przywołując w pamięci dokumenty przyjęte na V Europejskiej Konferencji Ministerialnej nt. polityki mediów (Saloniki, grudzień 1997), które podkreślały w

szczególności wagę polityki medialnej, mającej na celu zarówno wykorzystywanie określonych możliwości, jak i zapobieganie pewnym rodzajom ryzyka, które mogą wynikać dzięki wdrażaniu nowych technik przekazywania informacji oraz technik komunikowania się i łączności -

uzgadniają niniejszym, że zasadne jest zwiększenie aktywności Rady Europy na płaszczyźnie międzyrządowej w sferze mediów na poziomie ogólnoeuropejskim - poprzez skupienie tych działań na fundamentalnej problematyce, w zgodzie z ustaleniami II Szczytu Przywódców Państw i Szefów Rządów Rady Europy, jak również Deklaracji Komitetu Ministrów w zakresie polityki europejskiej dotyczącej nowych technik przekazu informacji;

uzgadniają zarazem, że wymiary ludzki i demokratyczny komunikowania się winny leżeć u podstaw tego rodzaju działań, skupiając się wokół następujących czterech zasadniczych kwestii:

- równowagi pomiędzy sferami wolności wypowiedzi i przekazu informacji, a sferą innych praw i legitymizowanych interesów;
- pluralizmu usług medialnych i zawartości przekazu;
- propagowania społecznej jedności;
- przyjęcia ram normatywnych dla środków masowego przekazu w świetle dokonujących się obecnie zmian.

Uzgodniono następujący program działania na poziomie ogólnoeuropejskim

Niniejszy program działania powinien być wdrażany przez Komitet Zarządzający do Spraw Mediów (CDMM) Rady Europy we współpracy z innymi stosownymi strukturami Rady Europy oraz w ramach ścisłych konsultacji z różnorodnymi zainteresowanymi instytucjami i agendami, w szczególności z profesjonalnymi organizacjami medialnymi, ciałami właściwymi w zakresie samoregulacji i ciałami regulującymi. Program powinien być realizowany w oparciu o standardy i instrumenty prawne Rady Europy, z uwzględnieniem rozwoju dokonującego się na innych forach międzynarodowych. Wszystkie te instytucje powinny wystrzegać się niepotrzebnego powielania swoich działań.

I. Działania odnoszące się do zrównoważenia sfer wolności wypowiedzi i przekazu informacji, a sfera innych praw i legitymizowanych interesów

CDMM powinien:

- podążyć dalej w swej pracy na rzecz zrównoważenia sfer wolności wypowiedzi i przekazu informacji oraz prawa do prywatności;
- zmierzać do jak najszybszego zakończenia działań w zakresie ujawniania informacji i wyrażania opinii na temat postaci życia politycznego i osób publicznych, ujawniania informacji leżących w interesie publicznym, a także sprawozdawczości środków przekazu w dziedzinie postępowań prawnych, w celu jak najszybszego ustalenia wspólnych wyznaczników w tym zakresie dla całej Europy;
- zbadać problemy spowodowane upowszechnianiem materiałów informacyjnych, które mogłyby rzucać cień na godność i prawość poszczególnych osób, nawet w dziedzinie mediów tradycyjnych;
- zbadać kwestię wpływu upowszechniania informacji drogą dostępu bezpośredniego (*on-line*), dokonywanego przez jednostki lub inne źródła, które mogą nie czuć się

związane zasadami etyki obowiązującymi w profesjonalnym dziennikarstwie lub stosownymi w takich wypadkach kodeksami postępowania.

II. Działania odnoszące się do pluralizmu świadczonych usług i zawartości przekazu informacyjnego

CDMM powinien:

- kontrolować na bieżąco wpływ na pluralizm, na poziomie ogólnoeuropejskim, zarówno rozwoju nowego rodzaju usług komunikacyjnych i informacyjnych, jak również tendencji w zakresie zwiększonej koncentracji środków przekazu, podejmując, w miarę ich stosowności, wszelkie inicjatywy, jakie mogłyby okazać się nieodzowne dla zabezpieczenia lub propagowania idei pluralizmu zawartości treściowej i świadczonych usług;
- zbadać - w przedmiotowym kontekście - kwestię znaczenia dla pluralizmu zachowania różnorodności źródeł informacji;
- zbadać strategie służące ochronie zasady kulturowej różnorodności, przewidzianej w stosownych instrumentach formalnoprawnych Rady Europy, mając na względzie rozwój dokonujący się na poziomie międzynarodowym, jak również - wziąć udział w rozważaniach mających na celu propagowanie i wdrożenie tejże zasady - na poziomach ogólnoeuropejskim i światowym, w warunkach błyskawicznie zmieniającego się otoczenia;
- kontrolować na bieżąco oddziaływanie na sferę ochrony praw autorskich i praw pokrewnych rozwoju nowego rodzaju usług w zakresie łączności i przekazu informacji, na drodze podejmowania wszelkich kroków, jakie mogą okazać się niezbędne dla poprawy poziomu tejże ochrony, z uwzględnieniem potrzeby zachowania odpowiedniej równowagi pomiędzy tego rodzaju ochroną a szerokim obiegiem dzieł i innego rodzaju materiałów podlegających ochronie;
- zakończyć swe prace nad ochroną praw pokrewnych służących organizacjom zajmującym się upowszechnianiem informacji.

III. Działania w zakresie jedności społecznej

CDMM powinien:

- przygotować na poziomie wszech europejskim taką politykę i takie środki jej realizacji, które pozwalałyby środkom przekazu propagować ideę społecznej jedności, a także zapobiegać zagrożeniu wyłączenia osób lub grup ludzi poza obręb społeczności lub społecznych podziałów, jakie mogłyby nieść za sobą rozwój „społeczeństwa informacyjnego”;
- podejmować prace nad spożytkowywaniem nowego rodzaju usług komunikacyjnych do propagowania ich szerokiej akceptacji i powiększenia ich demokratyzującego potencjału jako środków wymiany informacji i opinii na poziomie ogólnospołecznym;
- propagować edukację w zakresie środków przekazu i nabywanie umiejętności posługiwania się nimi, mając na uwadze rozwijanie krytycznego i roztropnego podejścia do zawartości programowej, jak również kształtowanie świadomości poszczególnych osób w odniesieniu do możliwości stwarzanych przez wspomniane wyżej usługi, a także - do wyzwań przez nie stwarzanych, przyczyniając się w ten sposób do zwiększenia stopnia jedności społecznej;

- projektować taką politykę i takie środki jej realizacji, które służyłyby pomocą państwom członkowskim w zakresie rozwoju publicznych organizacji zajmujących się przekazem informacji, w zgodzie z odpowiednimi zasadami przyjętymi przez Radę Europy, wytyczonymi w rezolucji dotyczącej przyszłości publicznych instytucji informacyjnych, podjętej na IV Europejskiej Konferencji Ministerialnej na temat polityki mediów (Praga, grudzień 1994), które równocześnie mogłyby być propagowane w innych regionach i na innym forum;
- propagować i dokonywać wymiany informacji i doświadczeń pomiędzy państwami członkowskimi w zakresie kompetencji przysługujących instytucjom publicznego przekazu informacji, ich organizacji i finansowania w warunkach „epoki cyfrowej”, tam, gdzie jest to właściwe, w ramach podwójnego systemu nadawania, a to w celu wytyczenia pewnych kierunków obowiązujących państwa członkowskie. Kierunki te miałyby na celu uzdolnienie publicznych instytucji informacyjnych do przystosowania się do wyzwań stwarzanych przez nowe środowisko, w jakim funkcjonują media;
- zbadać możliwe sposoby propagowania pluralistycznego, a zarazem odznaczającego się odpowiednim poziomem jakości programowania publicznych instytucji przekazu informacji, przy umocnieniu ich niezależności, a także zapewnieniu stosownych i bezpiecznych ram finansowania w warunkach epoki technicznej konwergencji i globalizacji.

IV. Działania dotyczące przyjęcia określonych ram normatywnych dla środków upowszechniania informacji

CDMM powinien:

- na bieżąco kontrolować i badać rozwój nowych usług w zakresie komunikowania się i przekazu informacji, mając na celu, w miarę stosowności takiego rozwiązania, ustalenie ogólnoeuropejskich zasad, w celu przyjęcia ram normatywnych dla mediów;
- propagować dokonującą się powszechnie na obszarze Europy wymianę informacji i doświadczeń dotyczących inicjatyw w zakresie samodzielnego lub wspólnego ustanawiania przepisów, jak również inicjatyw w zakresie samostanowienia przepisów, podejmowanych na terenie państw członkowskich;
- dokonywać weryfikacji już ustanowionych instrumentów prawnych i politycznych w taki sposób, aby możliwe stało się określenie, czy w świetle nowego rodzaju technik wytwarzania, przetwarzania i upowszechniania informacji instrumenty te powinny, o ile byłoby to stosowne, zostać poprawione lub uzupełnione z zastosowaniem środków prawnych lub praktycznych;
- propagować podejmowanie środków mających na celu ograniczenie szkodliwych skutków, jakie mogłyby wywierać rozpowszechnianie niektórych treści za pomocą usług komunikacyjno-informacyjnych nowego typu, np. treści zawierających przemoc lub przekazów o charakterze pornograficznym, na szczególnie podatne grupy, jak np. nieletnich - zwłaszcza poprzez propagowanie tworzenia i koordynacji określonych systemów klasyfikacji treści, „gorących linii” służących przyjmowaniu skarg i zażaleń na temat przekazywania szkodliwych treści, jak również określonego kodeksu postępowania, który obowiązywałby przedmiotową sferę działalności na obszarze całej Europy;
- dokonać analizy wspólnych stanowisk w zakresie podnoszenia świadomości dotyczącej mechanizmów kontroli użytkownika, służących ochronie przed przekazem treści

szkodliwych, jak również - w zakresie kształcenia użytkowników w przedmiocie większego rozumienia i odpowiedzialności w tym zakresie.

W świetle przedstawionego powyżej programu działania ministrowie zwrócą się do Komitetu Ministrów Rady Europy o:

- dokonanie wszelkich niezbędnych przygotowań do wdrożenia tego programu przez CDMM, poprzez przyznanie tej organizacji odpowiednich środków;
- kontynuowanie, a nawet zwiększenie zakresu programów współpracy i programów pomocowych, odnoszących się do środków masowego przekazu, w szczególności - inicjatyw szkoleniowych i działań podnoszących stan świadomości, świadczonych na rzecz czynników oficjalnych i kręgów zawodowych związanych z środkami przekazu, również drogą przyznania środków odpowiednich w tym zakresie.

D. Działalność Eureka Audiowizualnej i Europejskiego Obserwatorium Audiowizualnego

W 2000 roku pracom zarówno Eureka Audiowizualnej, jak i Europejskiego Obserwatorium Audiowizualnego przewodziła Turcja. Zgodnie z Deklaracją przyjętą w Eloundzie (Grecja) w 1999 roku, działalność Eureka Audiowizualnej w 2000 roku skupiała się w szczególności na działaniach w zakresie: szkolenia kierownictwa firm producenckich, finansowania produkcji audiowizualnej, ułatwienia wymiany i obiegu europejskich dzieł audiowizualnych oraz przekształceń mediów tradycyjnych i pojawienia się nowych mediów. Między innymi w ramach szkoleń organizowanych przez Eurekę dla profesjonalistów z krajów nie będących członkami Unii Europejskiej, odbyła się w Warszawie w dniach 23 - 24 listopada 2000 roku sesja poświęcona „Dystrybucji i marketingowi produkcji filmowej”, w ramach której uczestnicy mieli możliwość bezpośredniej dyskusji z zaproszonymi ekspertami z Niemiec i Szwajcarii.

Z innych ważnych przedsięwzięć organizowanych lub współorganizowanych przez Eurekę należy wymienić inicjatywy w ramach partnerstwa Komisji Europejskiej i Eureka Audiowizualnej: Konferencję w Rabacie w dniach 14 - 16 września 2000 roku dotyczącą współpracy krajów regionu Morza Śródziemnego oraz program pomocy dla rozwoju sektora audiowizualnego w niektórych krajach Zachodnich Bałkanów. W dniach 5 - 6 października 2000 roku, Eureka zorganizowała seminarium „Polityka audiowizualna i różnorodność kulturalna w poszerzającej się Unii Europejskiej”, na którą zostali zaproszeni reprezentanci ciał regulujących, nadawców, profesjonalistów z sektora audiowizualnego krajów kandydujących oraz przedstawiciele Unii Europejskiej.

Europejskie Obserwatorium Audiowizualne podjęło decyzję o oddzieleniu się od stowarzyszonej z nim Eureka Audiowizualnej i ściślejszym powiązaniu z Radą Europy, jako jej agendy. Wiązały się z tym zmiany w statucie i warunkach finansowych tej organizacji. W związku z wygaśnięciem kadencji Dyrektora Wykonawczego tej organizacji, nastąpiły również zmiany na tym stanowisku. Obecnie funkcję tą pełni Niemiec, Wolfgang Closs.

E. „Internet jako medium XXI wieku”

Z okazji konferencji na temat „Internet jako medium XXI wieku” zorganizowanej w Warszawie w dniach 5-6 grudnia 2000 roku Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji wydała publikację zatytułowaną *Internet jako medium XXI wieku – problem polityki i regulacji radia i telewizji w erze cyfrowej*, która jest dostępna w Biurze KRRiT.

Publikacja ta zawiera opracowania dotyczące mediów cyfrowych (m.in. przyszłości mediów w związku z konwergencją, cyfryzacji mediów elektronicznych), Internetu i jego wpływu na media oraz prawnych regulacji sieci w różnych krajach.

Przypisy

- ⁱ Terry Cutler, Re-inventing Regulation in the Era of Convergence, World Telecommunications Day Forum, Kuala Lumpur, 19 maja 1998, <http://www.cutlerco.com.au/content/speeches/WTD/WTD.html>.
- ⁱⁱ Bernt Stubbe Ostergaard, “Convergence: Legislative Dilemmas” (w:) D. McQuail, K. Siune (red. red.) Media Policy. Convergence, Concentration and Commerce. Londyn: Sage Publications, 1998, s. 95-96.
- ⁱⁱⁱ EBU Reply to the Convergence Green Paper, April 1998, <http://www.ispo.ccc.be/convergencegp/ebu.html>.
- ^{iv} Christian S. Nissen, dzieło cytowane.
- ^v Por. Abigail Thomas, “Regulation of Broadcasting in the Digital Age”. Department for Culture, Media and Sport, London, May 1999 (<http://www.culture.gov.uk/thomastitle.htm>)
- ^{vi} Źródło: Antonio Amendola, “Future policy framework for the new digital audiovisual services”, referat przedstawiony podczas konferencji Rady Europy nt. “New Digital Platforms for Audiovisual Services and their Impact on the Licensing of Broadcasters”, Strasbourg, 13 września 2000 r.
- ^{vii} Por. Karol Jakubowicz, “Konwergencja i jej konsekwencje dla rozwoju mediów elektronicznych” (w:) *Internet jako medium XXI wieku. Problem polityki i regulacji radia i telewizji w erze cyfrowej*. Warszawa: KRRiT, 2000.
- ^{viii} W literaturze przedmiotu odróżnia się formy przekazu zwane “push technology”, gdzie aktywny nadawca przesyła zestawioną przez siebie zawartość do biernego odbiorcy (klasyczna telewizja) i “pull technology”, w której aktywny odbiorca sam podejmuje decyzję o czasie i zakresie odbioru zawartości.
- ^{ix} Por. Ostergaard, s. 99.
- ^x Sian Davies, “Predicting the Future”, The SIS Briefings, EBU, Number 36 (December 2000, January 2001).
- ^{xi} Źródło: Janice Hughes, Equity and Access Delivered in a Market Context, July 2000, <http://www.culture.gov.uk>.
- ^{xii} Por.: The Future of Television - A Vision of 2005. Digital Storage and “Time Shifting” Will Change the Nature of Television. Raport z konferencji zorganizowanej przez firmę konsultacyjną JPMorgan, Londyn, listopad 2000.
- ^{xiii} TiVo i Replay TV to rodzaj magnetowidu zaopatrzonego w twardego dysku, obecnie zdolnego do nagrywania do 30 godzin programu i zapewniającego zdolność programowania z długim wyprzedzeniem. System rejestruje preferencje użytkownika i może samoczynnie nagrywać ulubione przez niego gatunki i pozycje.
- ^{xiv} TiVo i Replay TV to rodzaj magnetowidu zaopatrzonego w twardego dysku, obecnie zdolnego do nagrywania do 30 godzin programu i zapewniającego zdolność programowania z długim wyprzedzeniem. System rejestruje preferencje użytkownika i może samoczynnie nagrywać ulubione przez niego gatunki i pozycje.
- ^{xv} “Product placement” to technika reklamowa polegająca na “demonstrowaniu towaru” (np. marki samochodu, nazwy handlowej jakiegokolwiek towaru itp.) występującego jako rekwizyt w ramach filmu czy audycji, tak by stworzyć pozytywny jego wizerunek i pośrednio zachęcać do jego zakupu.
- ^{xvi} Por. A. Curry, “The prospects for television in the online world”, The SIS briefings, EBU, nr 34, listopad 2000
- ^{xvii} Źródło: Ostergaard, s. 96.
- ^{xviii} Por. CSA/UNESCO World Summit of Regulators: Summary of Contributions. Standing Committee on Transfrontier Television, Council of Europe, T-TT(99)16, 25 listopada 1999 r.
- ^{xix} Gary Tonge, “Policy Framework for New Audio-visual Services”, referat przedstawiony podczas konferencji Rady Europy nt. “New Digital Platforms for Audiovisual Services and their Impact on the Licensing of Broadcasters”, Strasbourg, 13 września 2000 r.

- ^{xx} BBC Response to the EU Green Paper “The Convergence of the Telecommunications, Media and Information Technology Sectors and the Implications for Regulation”, May 1998, <http://www.ispo.cec.be/convergencegp/bbc.html>.
- ^{xxi} Bernd Holznagel, “New Challenges: Convergence of Markets, Divergence of the Laws?”, International Journal of Communications Law and Policy, Issue 2, Winter 1989/99.
- ^{xxii} Por. Cross-Ownership and Convergence: Policy Issues, Working Party on Telecommunication and Information Services Policies, OECD, DSTI/ICCP/TISP(98)3/Final, Paris, 1998.
- ^{xxiii} Patrz Towards a new framework for Electronic Communications infrastructure and associated services. The 1999 Communications Review. Communication from the Commission, COM (1999) 539,
- ^{xxiv} A Common Regulatory Framework for Electronic Communication Networks and Services. DG Information Society Working Document INFSO A/1, Brussels, 27 April 2000, s. 6.
- ^{xxv} Oznaczać to może albo tworzenie specjalnych multidyscyplinarnych agend rządowych, albo też tworzenie stałych form współpracy między wyspecjalizowanymi agendami; przykładem może być współpraca między angielskim Ministerstwem Kultury, Mediów i Sportu oraz Ministerstwem Handlu i Przemysłu w opracowaniu raportu Regulating Communications. Approaching Convergence in the Information Age.
- ^{xxvi} Por. Culture, Media and Sport Committee Inquiry into Audiovisual Communications and the Regulation of Broadcasting – Beyond the Telephone, the Television and the PC – OFTEL’s Second Submission. March 1998, <http://www.oftel.gov.uk/broadcast/dcms398.htm>.
- ^{xxvii} Principles and Guidelines for the Community’s Audiovisual Policy in the Digital Age, CPM (1999)657 final, Brussels, 14.12.1999.

V. INTERNET I MEDIA CYFROWE – STAN I PERSPEKTYWY ROZWOJU

1. Nowe technologie i rozwój Internetu

Procesem nabierającym obecnie największego znaczenia staje się proces konwergencji, w którym rozwój technologii jest wyraźnie ukierunkowany na tworzenie spójnych systemów (platform), oferujących usługi do tej pory występujące oddzielnie, a także nowe usługi, możliwe dzięki technologii cyfrowej i wykorzystaniu sieci. Funkcjonujący niezależnie Internet poprzez adaptację rozwiązań stosowanych dotychczas w innych dziedzinach, z epoki wymiany prostych plików, powoli przechodzi do działań multimedialnych. Wiąże się to głównie z rozwojem sieci.

Specjalne sieci szerokopasmowe pozwalają na swobodny i szybki dostęp do dużej ilości informacji. To z kolei zwiększa atrakcyjność Internetu. Dowodem na to jest popularność (i związane z tym problemy) internetowych plików muzycznych, komprimowanych według schematu MP3 (MPEG 1, Warstwa III), transmisje typu „real audio”, czy internetowe strony nadawców radiowych i telewizyjnych. Rozwiązania te stają się lepsze i łatwiejsze, ponieważ przemysł multimedialny i dziedziny „pierwotne”, takie jak prasa, radio i telewizja stosują cyfrową postać informacji już od samego etapu jej pozyskiwania (pliki tekstowe i grafika komputerowa, zdjęcia cyfrowe, cyfrowy dźwięk i obraz telewizyjny). Następną zaletą Internetu staje się jego coraz większa interaktywność – oprócz usług poczty multimedialnej pojawiają się wszelkie inne usługi: zakupy, rozliczenia bankowe, zamówienia. Przyszłość tych usług zależy od opracowania skutecznych metod zabezpieczania poufności i prywatności przesyłanych danych oraz skutecznych metod ochrony coraz to bardziej skomplikowanych urządzeń przed wirusami. To samo dotyczy (niejako sprzecznego z podstawową ideą Internetu, polegającą na swobodzie publikacji i swobodzie dostępu) ograniczania obecności i dostępu do nieodpowiednich treści (materiały pornograficzne, sekty). Ustawa o podpisie elektronicznym należy do działań zabezpieczających dane przesyłane w Internecie.

Obecnie każde ulepszenie w istniejącej technologii czy opracowanie nowych rozwiązań poza poprawą jakości oferuje niejako obligatoryjnie – możliwość współpracy z Internetem oraz multimedialny charakter pracy, np. telefony komórkowe są już wyposażone w protokół WAP (łączości z Internetem), a telefony trzeciej generacji (UMTS) będą zapewniać dostęp do Internetu oraz do wszelkich sieci radiowych i satelitarnych.

Internet w dalszym ciągu będzie zapewniał dostęp do „klasycznych” informacji, ale oprócz tego będzie traktowany głównie jako multimedialna sieć szerokopasmowa,

dostarczająca wysokiej klasy materiałów audio i wideo (przewiduje się opracowanie lepszych niż obecnie używane algorytmów kompresji, pozwalających nie tylko na większy stopień redukcji danych, ale i lepszą jakość sygnału). Internet stanie się integralnym elementem MHP – multimedialnej platformy domowej - zestawu składającego się z wysokiej klasy wielokanałowych urządzeń audio i urządzeń wideo o wysokiej rozdzielczości (w niedalekiej przyszłości zapewniających również obraz przestrzenny) oraz komputera o bardzo dużej pamięci, wyposażonego w duży i płaski monitor. Internet będzie więc musiał dostosować swą jakość (przepustowość i szybkość transmisji) do tych urządzeń.

Z jednej strony Internet stanie się elementem kablowych sieci multimedialnych, z drugiej – w Internecie pojawi się dostęp do wszelkiego rodzaju sieci (radiowych, telewizyjnych). A zatem drugą dominującą cechą systemów przyszłości stanie się interoperatywność – dostęp z dowolnego urządzenia do dowolnej usługi występującej w dowolnej sieci możliwy dzięki API – standardowemu interfejsowi programowania aplikacji. Powszechna stanie się, typowa dla Internetu oraz systemów swobodnego dostępu, „nielinearność czasowa” – korzystanie z usług w czasie wyznaczanym przez użytkownika, a nie przez dostawcę.

Oprócz „e-handlu”, usankcjonowanej prawnie wymiany plików wszelakiego rodzaju i korzystania z nich na urządzeniach domowej platformy multimedialnej, Internet będzie przekazywał informacje edukacyjne. Już są realizowane programy nauczania na odległość, opierające się na multimedialnych podręcznikach (DVD) i transmisji danych.

Konwergencja urządzeń doprowadzi do korzystania zarówno z „klasycznych” komputerów stacjonarnych jak i „przenośnych cyfrowych asystentów” pozwalających, dzięki sieci, na zdalne sterowanie urządzeniami domowymi (również podłączonymi do sieci), stanowiących jednocześnie „cyfrowy portfel”, telefon, „cyfrowy dowód osobisty”, terminal e-mailowy, pager, a nawet kamerę. Sieć jako taka działać będzie w postaci optycznej, zaś końcówki abonenckie w postaci bezprzewodowej: radiowej, bądź zrealizowanej na podczerwieni. Dzięki odpowiedniemu protokołowi (odpowiednikowi już istniejącego WAP, stosowanemu w telefonii komórkowej) będzie można uzyskiwać z sieci wszelkie informacje: wyniki sportowe, notowania giełdowe, jak również będzie można wysyłać interaktywnie do sieci informacje typu zamówienia, bilety, transakcje. Będzie możliwa transmisja danych dotyczących zdrowia użytkownika, a nawet (w przypadku inwalidów) – rodzaj bezpośredniego sprzężenia implantów słuchowych czy wzrokowych z siecią.

W Internecie już teraz istnieją witryny większości nadawców, zawierające najważniejsze informacje i towarzyszące im muzyczne wizytówki „jingle”. Wielu nadawców równolegle transmituje swoje programy w wersji MP3 lub „real audio”. W sieciach szerokopasmowych możliwe będą też transmisje sygnału wizyjnego. Rozpowszechnią się usługi typu Video – on - Demand i Near - Video – on - Demand, wraz z dalszym rozpowszechnianiem wyposażania stanowisk abonenckich w mikrofony i kamery pojawią się, oprócz usług typu „pay-per-view” (opłata za obejrzyany program ściągnięty z sieci), także usługi „pay-per-play”, czyli pełna interakcja w „cyberdramatach”. Należy jednak podkreślić, że z uwagi na zupełnie inną filozofię sieci (głównie przesyłającej dane pomiędzy poszczególnymi użytkownikami sieci, a nie realizującej transmisję typu „punkt-wielopunkt”), Internet nawet w jego szerokopasmowej wersji nie zastąpi transmisji radiowych czy telewizyjnych. Inny jest też społeczny aspekt tego zagadnienia – Internet ma mimo wszystko charakter „elitarny” – wymaga minimum wiedzy komputerowej, sprzętu i jego głównym celem jest tworzenie „mikrospołeczeństw internautów”. Radio i telewizja są bardziej rodzinne w swym charakterze. Multimedialna Platforma Domowa pozwoli na podniesienie jakości

oglądanych i słuchanych materiałów pochodzących zarówno z „klasycznych” transmisji radiowo-telewizyjnych, nośników typu cyfrowych kaset i płyty, jak i z szerokopasmowego Internetu.

Internet w Polsce rozwija się dość dynamicznie (po zaledwie 10 latach historii Internetu w Polsce 7,3% ludności korzysta z sieci), ale jego wprowadzenie dokonało się z opóźnieniem, a skala korzystania z niego jest zdecydowanie mniejsza w stosunku do innych krajów Europy (30 lat historii, 15,9% ludności). Korzystanie z Internetu wiąże się z zakupem sprzętu komputerowego oraz opłatami za dostęp i za połączenia. Zarówno sprzęt jak i opłaty są w Polsce, proporcjonalnie do stopnia zamożności, za wysokie.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji w pełni docenia znaczenie Internetu jako kolejnego medium przekazu multimedialnych informacji. Już w 1996 roku KRRiT przedłożyła rządowi opracowanie pod tytułem „Społeczeństwo informacyjne w Polsce. Wstęp do formułowania założeń polityki Państwa”. Na zorganizowanej z inicjatywy KRRiT konferencji na temat „Internet jako medium XXI wieku. Problemy polityki i regulacji radia i telewizji w erze cyfrowej” (5-6 grudnia 2000 roku) zaprezentowano dokumenty Komisji Europejskiej, Rady Europy oraz opracowania własne. Problemy cyfryzacji i konwergencji technik znalazły również swe miejsce w opracowaniu KRRiT pt. „Strategia rozwoju naziemnej radiofonii i telewizji cyfrowej w Polsce. Materiały do debaty sejmowej” oraz w opinii i oddzielnym rozdziale dołączonym do projektu opracowania Ministerstwa Łączności pt. “e - Polska – Społeczeństwo Informacyjne Dla Wszystkich, Plan działania dla Polski”.

2. Radiofonia i telewizja w erze cyfrowej – stan i prognozy.

Rozwój telewizji cyfrowej w Polsce zapoczątkowany został w 1998 roku, przez nadawców emitujących programy polskojęzyczne z zagranicy drogą satelitarną, a następnie przez nadawców polskich, którzy rozpoczęli satelitarną emisję cyfrową swoich programów (rozpowszechnianych dalej naziemnie w sieciach analogowych), a także programów tworzonych specjalnie dla platform cyfrowych. Niższe koszty emisji satelitarnej w stosunku do kosztów eksploatacji sieci naziemnych stacji nadawczych, bardzo niskie opłaty za uzyskanie koncesji na nadawanie programu satelitarnego, dużo większa dostępność i pojemność kanałów satelitarnych oraz zdecydowanie większy zasięg techniczny, spowodowały intensywny rozwój tej formy nadawania programów.

Obecnie w Polsce funkcjonują trzy cyfrowe platformy satelitarne: Cyfra+, Wizja TV i Polsat 2, oferujące swym abonentom możliwość odbioru rozprawdzanych przez nich programów satelitarnych oraz innych niekodowanych programów radiowych i telewizyjnych, dostępnych na wykorzystywanych przez nich transponderach satelitarnych. Wszyscy wymienieni wyżej operatorzy platform oferują również pakiety programów własnych lub tworzonych na ich zamówienie, wyłącznie do rozpowszechniania satelitarnego. Liczba programów telewizyjnych rozpowszechnianych za pośrednictwem polskich platform cyfrowych wynosi 34, w tym 18 programów polskich, w których znajdują się 3 programy telewizji publicznej.

W ostatnich miesiącach operatorzy platform satelitarnych zapowiedzieli wprowadzenie nowych usług, takich jak: dostęp do Internetu, usługi bankowe, telesprzedaż, telewizja

płatna „pay per view”, gry itp., które dostępne będą przy użyciu oferowanych przez nich dekodery cyfrowych, z zastosowaniem abonenckiej linii telefonicznej jako kanału zwrotnego.

Liczba indywidualnych abonentów cyfrowych wynosi dla pakietu Wizji TV około 400 tys., Cyfry+ około 300 tys., Polsatu 2 około 100 tys. Dodatkowo część programów satelitarnych nadawanych w ramach platform satelitarnych dostępna jest w niektórych sieciach kablowych.

Również naziemni nadawcy radiowi coraz częściej występują o rozszerzenie ich koncesji o rozszew satelitarny. Na cyfrowych platformach satelitarnych obecne są ogólnopolskie programy radia publicznego, 3 ogólnopolskie programy niepubliczne oraz 9 stacji lokalnych.

Dostęp do programów satelitarnych może być realizowany zarówno poprzez indywidualne zestawy odbiorcze, jak i za pośrednictwem sieci kablowych. To właśnie rynek telewizji kablowych jest w Polsce jednym z najbardziej dynamicznie rozwijających się pól eksploatacji mediów elektronicznych.

Obecnie wpisy do rejestru Przewodniczącego KRRiT programów rozprowadzanych w sieciach telewizji kablowej uzyskało ponad 600 operatorów, zarządzających ponad 800 sieciami. Stale wzrasta liczba gniazd abonenckich – obecnie jest ich ok. 4 mln. Liczba gospodarstw domowych w Polsce wynosi ok. 12,5 mln, z czego prawie 2,5 mln korzysta z indywidualnych zestawów do odbioru telewizji satelitarnej. Łącznie dostęp do programów satelitarnych ma ponad 50% ludności naszego kraju.

Polska jest trzecim co do wielkości i najbardziej dynamicznym rynkiem kablowym w Europie. Został on zdominowany przez kilkunastu operatorów (Telewizja Kablowa UPC, Aster City Cable, Multimedia Polska, Szel-Sat, Vectra, TVK Poznań, Dami, Toya, Małopolska TVK, Petrus, Śląska Telewizja – Holding). Trzydzieści największych firm dostarcza za pośrednictwem swoich sieci programy do dwóch trzecich ogólnej liczby abonentów.

Aktualnie w sieciach kablowych jest obecnych ok. 400 programów telewizyjnych, z czego ponad 50 jest nadawanych w języku polskim. Programy radiowe oferowane są często w standardowych pakietach po 30, z zachowaniem zasady „must carry”, to jest obowiązku lokowania w sieci programów radiofonii publicznej oraz programów dostępnych na danym terenie drogą naziemną.

Sieci kablowe dostarczające do odbiorcy programy w wersji cyfrowej nie wyszły w Polsce poza fazę eksperymentu, a naziemna radiofonia i telewizja w Polsce nie weszła nawet w jego stadium. W kwietniu 1997 roku Polskie Radio S.A. uruchomiło próbną cyfrową emisję radiową w systemie DAB, z jednego nadajnika zlokalizowanego w Warszawie. Ta próbna emisja trwała około dwóch lat i posłużyła do przeprowadzenia pomiarów: zasięgu, jakości sygnału i wpływu emisji cyfrowej na jakość odbioru analogowego, ale została przerwana na skutek poważnej awarii nadajnika. Z początkiem ubiegłego roku Polskie Radio wystąpiło z inicjatywą wznowienia emisji próbnej w Warszawie, tym razem w 10 kanale telewizyjnym, w związku ze zmienioną dla centrum Polski rezerwacją częstotliwości przeznaczonych dla DAB.

Niemal równocześnie z inicjatywą rozpoczęcia próbnej emisji naziemnej telewizji cyfrowej DVB wystąpiła Telekomunikacja Polska S.A. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji odniosła się przychylnie do obu inicjatyw i podjęła w tej sprawie uchwały. Emisje próbne jednak nie zostały podjęte ze względu na brak stanowiska Ministerstwa Łączności w sprawie technicznych warunków eksperymentu.

W Polsce, podobnie jak w większości krajów europejskich, rozwój radiofonii i telewizji satelitarnej oraz sieci kablowych regulują w zasadzie prawa rynku usług audiowizualnych. W przypadku radiodyfuzji naziemnej czynnikiem, który spowodował ożywienie zainteresowania naziemną emisją cyfrową w Europie były programy i dotacje rządowe. Taka ocena została sformułowana między innymi w raporcie Komisji Unii Europejskiej z listopada 1999 roku na temat rozwoju rynku telewizji cyfrowej w krajach Wspólnoty.

Potrzeba wypracowania państwowej, czy narodowej strategii działania w zakresie wdrażania naziemnej radiofonii i telewizji cyfrowej, wynika z dwóch podstawowych przesłanek:

- naziemna radiodyfuzja cyfrowa realizowana będzie w tych samych zakresach częstotliwości, które wykorzystywane są dla potrzeb emisji analogowej. Konieczne jest więc niezwykle staranne gospodarowanie zasobami częstotliwości przez organy regulacyjne do tego powołane, określenie szczegółowych warunków wykorzystania tych zasobów w momencie startu oraz stopniowego przekształcania sieci analogowych w sieci cyfrowe,
- koszty transformacji analogowo-cyfrowej będą wysokie zarówno po stronie dostawców jak i odbiorców usług. Niezbędna będzie więc interwencja państwa polegająca na łagodzeniu skutków tej transformacji z uwzględnieniem szeroko pojętego interesu społecznego z jednej strony i poszanowaniem praw rynku z drugiej.

Opóźnienia we wprowadzaniu w Polsce radiofonii i telewizji cyfrowej w wersji naziemnej mogą narazić nasz kraj na poważne trudności. Proces cyfryzacji w mediach jest procesem nieodwracalnym i nieuchronnym. Zbyt wielkie zaniedbania w tym zakresie mogą osłabić pozycję Polski w Europie, spowodować swojego rodzaju „medialną” izolację. Szybka cyfryzacja zapobiegnie sytuacji, w której polscy dostawcy programów i usług zostaną wyprzedzeni przez konkurencję.

Istnieją dwie doraźne, szczegółowe przyczyny, dla których opracowanie strategii rozwoju mediów cyfrowych w Polsce jest niezwykle pilne. Są to:

- uzgodnienia międzynarodowe, których efekt będzie dla naszego kraju tym bardziej korzystny, im bardziej konkretnie i szczegółowo zostaną sformułowane potrzeby i zamierzenia Polski w tym zakresie,
- stopniowe wygasanie koncesji na nadawanie programów radiowych i telewizyjnych. Ma to szczególne znaczenie w przypadku koncesji telewizyjnych, które wydawane są na okres 10 lat.

Polska stoi u progu ery informacyjnej. Technologicznym fundamentem społeczeństwa informacyjnego jest proces konwergencji telekomunikacji i informatyki z radiem i telewizją. Proces ten, po cyfryzacji emisji radiowo-telewizyjnej, eliminuje podstawową barierę w postaci rodzaju transmitowanych danych i szybko doprowadzi do stworzenia rzeczywistych,

uniwersalnych, masowych i ekonomicznych rozwiązań pozwalających na ukształtowanie takiego społeczeństwa. W Sejmie RP dyskutowane będą warunki budowy społeczeństwa informacyjnego. Uwzględnienie problemów cyfrowej radiofonii i telewizji niezbędne jest przy rozważaniu kształtu społeczeństwa przyszłości

Przejście z ery radiofonii i telewizji analogowej do cyfrowej nie może nastąpić skokowo. Tempo stopniowego rozwoju możliwości technicznych oraz rynku programów i usług, wypierania technologii analogowej z mediów zależeć będzie od strategii przyjętej przez państwo w okresie najbliższych kilku lat.

Problemy związane z wdrażaniem i rozwojem cyfrowej telewizji naziemnej dotyczą wielu zagadnień rynkowych. W interesie wszystkich uczestników procesu cyfryzacji powinno leżeć jak najściślejsze określenie tzw. „warunków wyjściowych”. W tym celu należy wypracować stałą płaszczyznę konsultacji ze wszystkimi uczestnikami tego procesu.

Wskazane jest przeprowadzenie badań dotyczących:

- gotowości nadawców do ponoszenia nakładów inwestycyjnych oraz stopnia ich przygotowania w zakresie programowym i organizacyjnym,
- warunków powstawania rynku dostawców usług dodatkowych,
- stopnia społecznej akceptacji kosztów konwersji analogowo-cyfrowej.

Media i sektor audiowizualny stają się coraz bardziej znaczącym działem gospodarki oraz źródłem coraz większej części dochodu narodowego. Produkcja programów form radiowych i telewizyjnych spowodowała powstanie nowej branży działalności gospodarczej. Jednakże, aby media mogły odegrać pozytywną rolę w rozwoju gospodarczym, niezbędna jest polityka uwzględniająca ekonomikę i rynkowe uwarunkowania tych przedsiębiorstw, pozwalająca nadawcom pozyskiwać środki niezbędne dla finansowania inwestycji technicznych, programowych i oferowania usług dodatkowych.

Skuteczność procesu wdrażania naziemnej radiofonii i telewizji cyfrowej wymagać będzie aktywnej polityki gospodarczej państwa, obejmującej m. in.:

- wypracowanie rozwiązań umożliwiających bardziej sprawne niż dotychczas pozyskiwanie środków z abonamentu radiowo-telewizyjnego,
- zachęcanie banków komercyjnych do udzielania kredytów na sfinansowanie kapitałochłonnych inwestycji i finansowania produkcji audiowizualnej,
- wprowadzenie regulacji prawnych dopuszczających zwiększenie progu udziału kapitału zagranicznego dla nadawców koncesjonowanych, co może być pomocne w pozyskiwaniu środków niezbędnych na kapitałochłonne inwestycje techniczne i programowe,
- wprowadzenie mechanizmów wspierających podmioty rynkowe zaangażowane we wdrażanie rozwoju naziemnej telewizji cyfrowej (np. podmioty skłonne subsydiować koszty dekoderek), jak również ulg dla zakładów chcących w kraju produkować dekodery i odbiorniki cyfrowe,
- wspieranie rozbudowy i modernizacji sieci nadawczych i przesyłowych,
- działania na rzecz popularyzacji nowej technologii (edukacja).

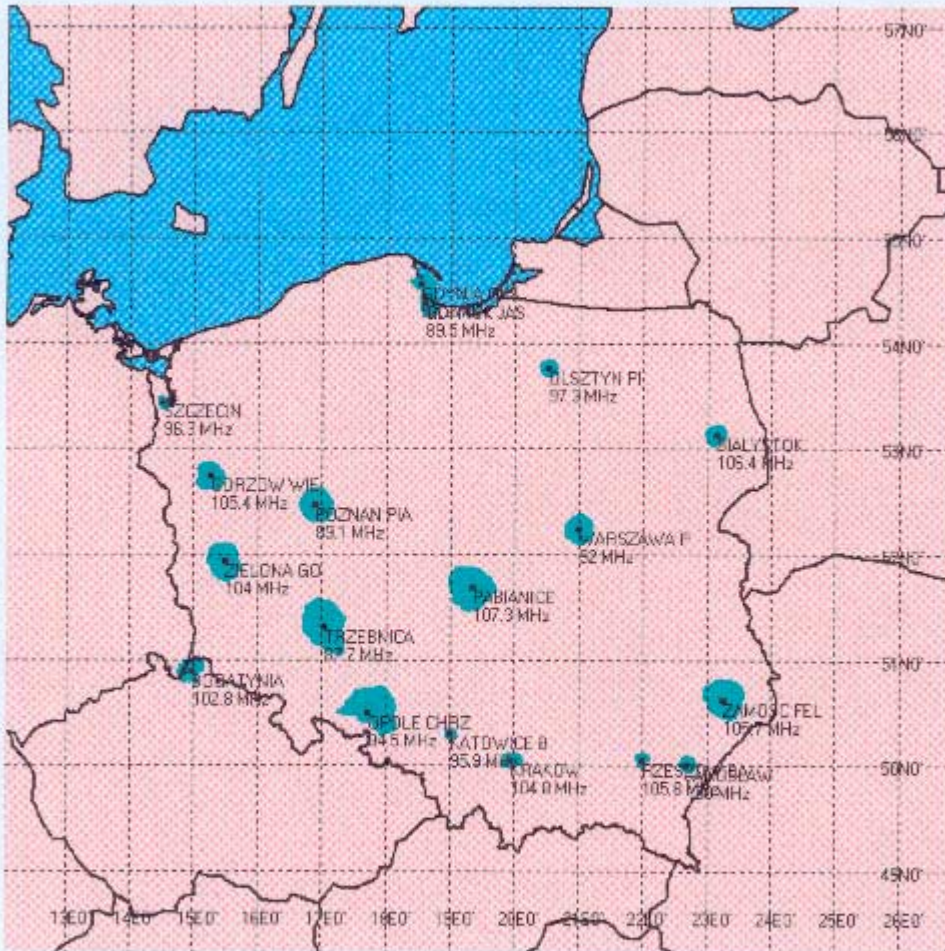
W większości krajów europejskich powstały już dokumenty określające strategię rozwoju mediów cyfrowych, ze szczególnym uwzględnieniem naziemnej radiofonii i telewizji. Opracowywały je specjalnie powołane grupy ekspertów z dziedziny mediów, gospodarki, kultury, edukacji, organizacji i zarządzania, techniki i technologii, handlu i usług. Dokumenty te przekształciły się następnie w programy rządowe, tj. akty wyznaczające politykę państwa w zakresie mediów cyfrowych na najbliższe lata. Polsce potrzebne są podobne działania, niezależnie od prac nad nowelizacją aktów prawnych związanych z polityką medialną, służących ułatwieniu i koordynacji działań w różnych dziedzinach polityki, gospodarki i kultury.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, 29 listopada 2000 roku, przyjęła uchwałę wskazującą postulowany termin uruchomienia naziemnej emisji cyfrowej w Polsce na rok 2002. Wykonując powyższą uchwałę Krajowa Rada opracowanie pt. „Strategia rozwoju naziemnej radiofonii i telewizji cyfrowej w Polsce” przekazała Marszałkowi Sejmu RP z prośbą o zorganizowanie debaty parlamentarnej.

Przewodniczący
Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji

Juliusz Braun

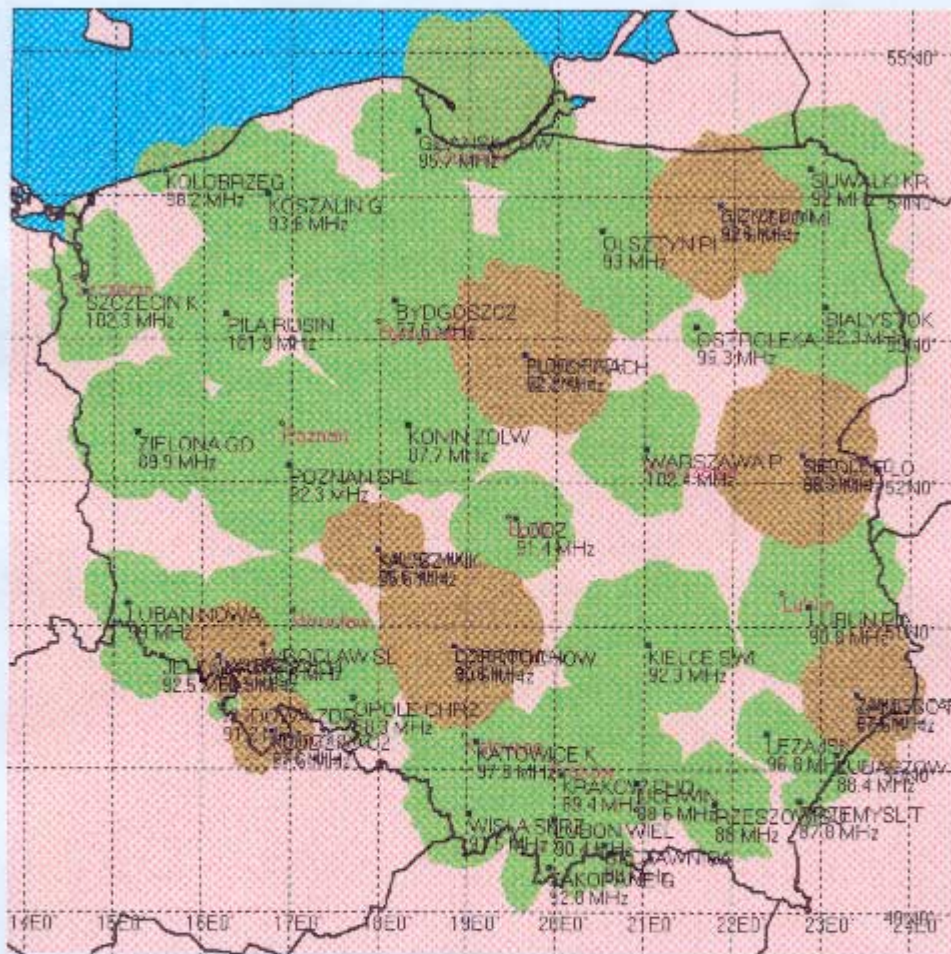
Warszawa, 22 marca 2001 roku

Polskie Radio program I UKF

Warszawa, dnia 16 lutego 2001 r.

Pokrycie ludnościowe: 21,2%
 Pokrycie powierzchniowe: 4,5%

Polskie Radio – program 2

Warszawa, dnia 28 lutego 2001 r.

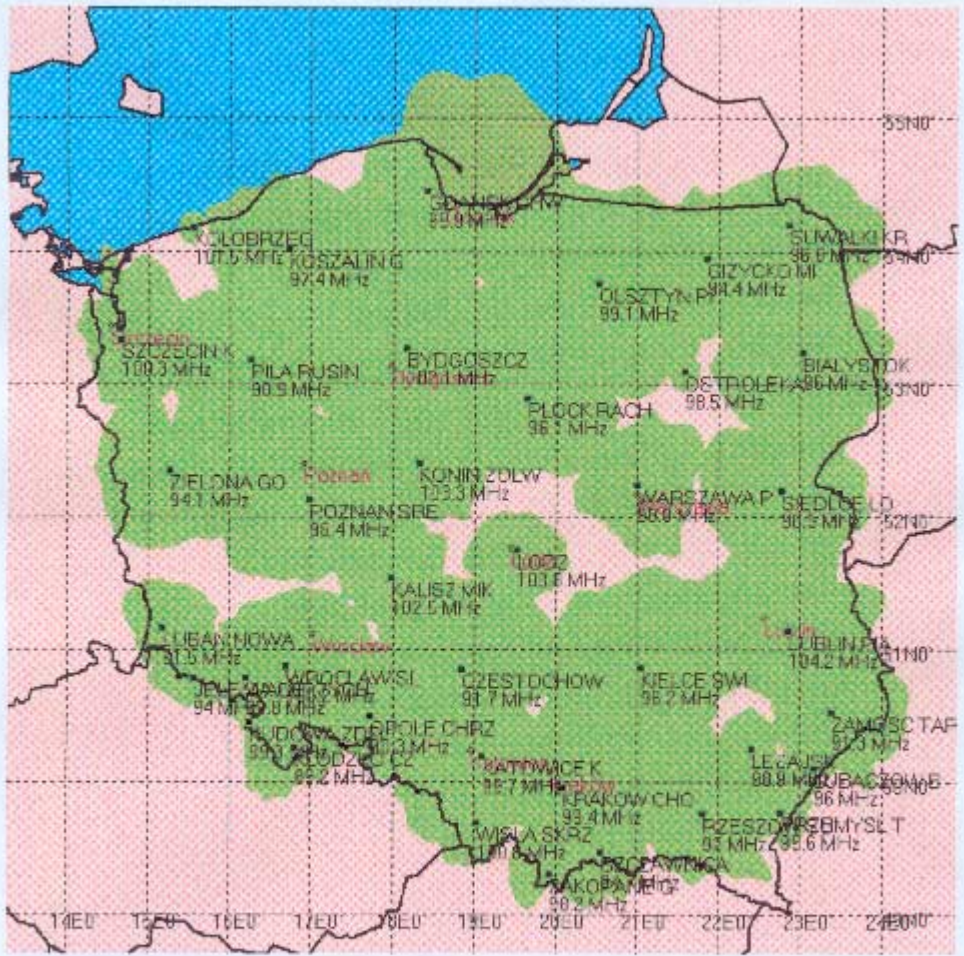
Kolor zielony i ciemny – docelowo stacje
Programu 2:

Pokrycie ludnościowe: 87,1%
Pokrycie powierzchniowe: 82,8%

Kolor ciemny – stacje użytkowane przez Program BIS

Kolor zielony – zasięg Programu 2:

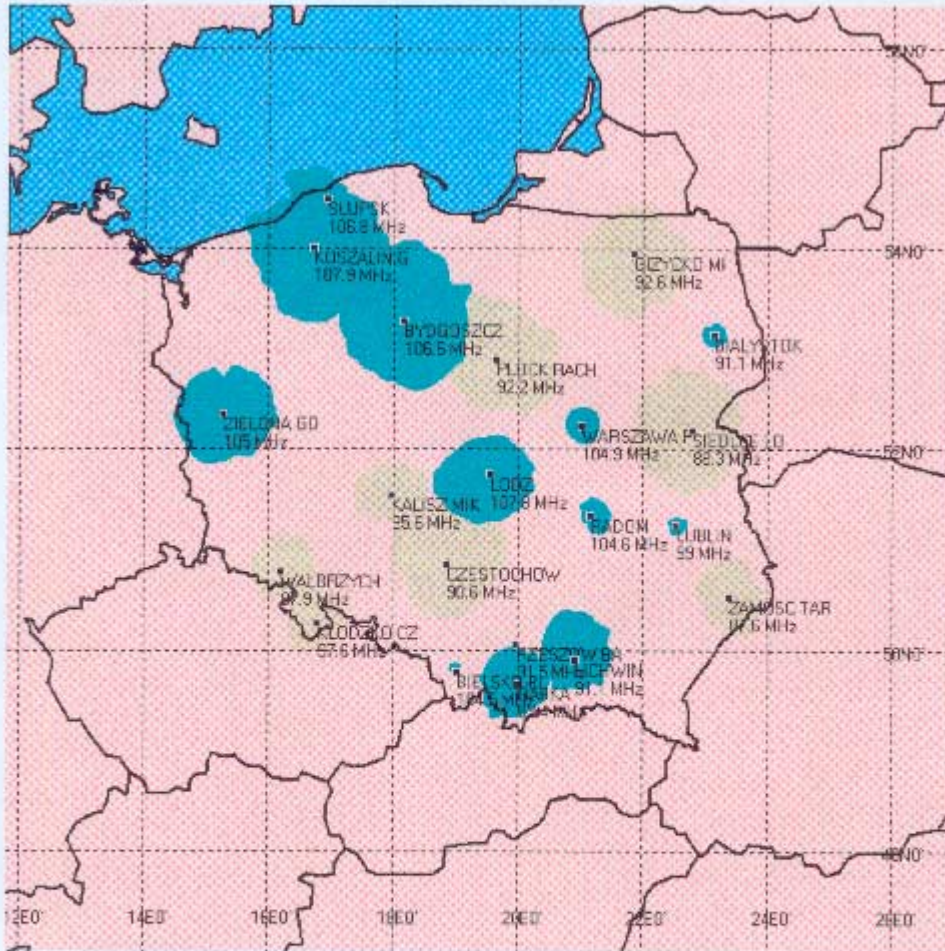
Pokrycie ludnościowe: 78,6%
Pokrycie powierzchniowe: 69,8%

Polskie Radio – program 3

Warszawa, dnia 2 marca 2001 r.

Pokrycie ludnościowe: 92,87%
 Pokrycie powierzchniowe: 90,86%

Polskie Radio BIS (21 stacji)

Warszawa, dnia 16 lutego 2001 r.

Kolor morski – stacje z planu Radia BIS

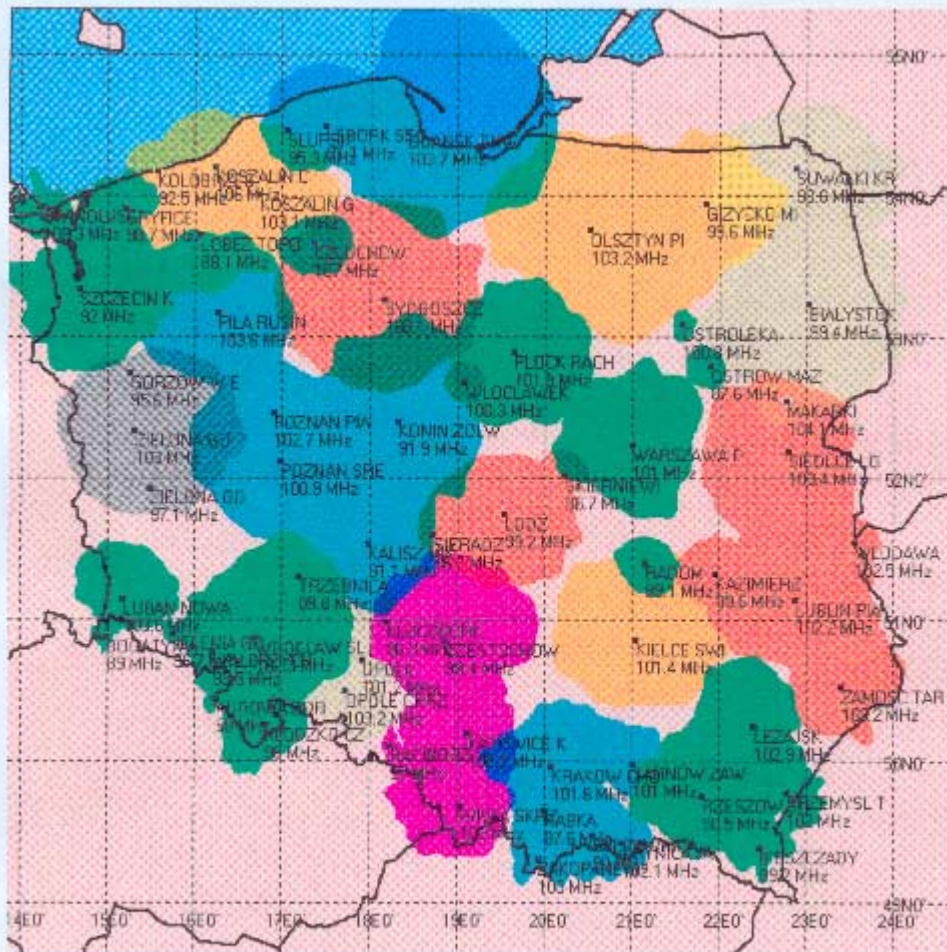
Pokrycie powierzchniowe: 18,4%

Pokrycie ludnościowe: 25,0%

Kolor szary – stacje z Programu 2

Pokrycie powierzchniowe Radia BIS + Programu 2: 37,1%

Pokrycie ludnościowe Radia BIS + Programu 2: 40,2%

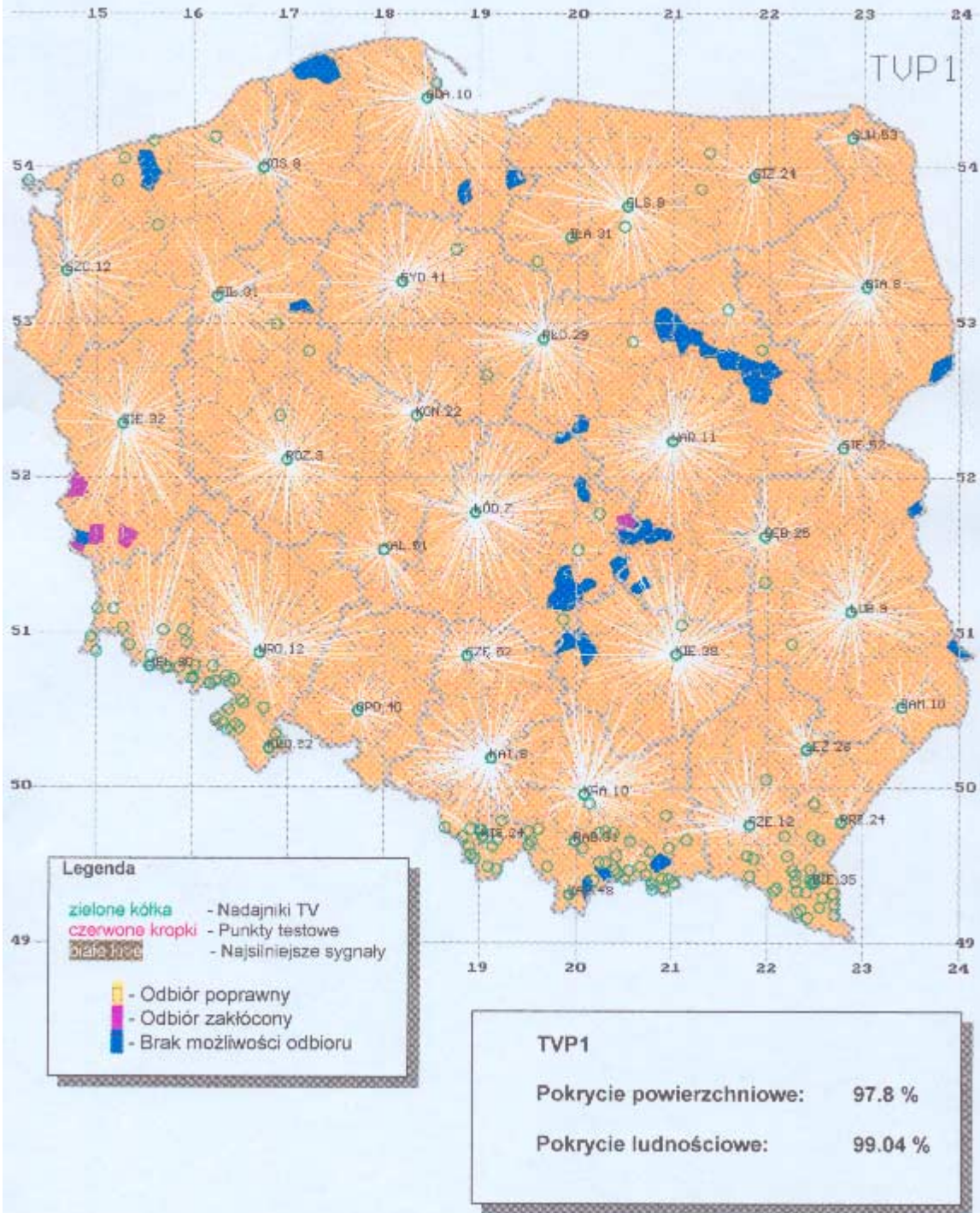

Polskie Radio - program regionalny

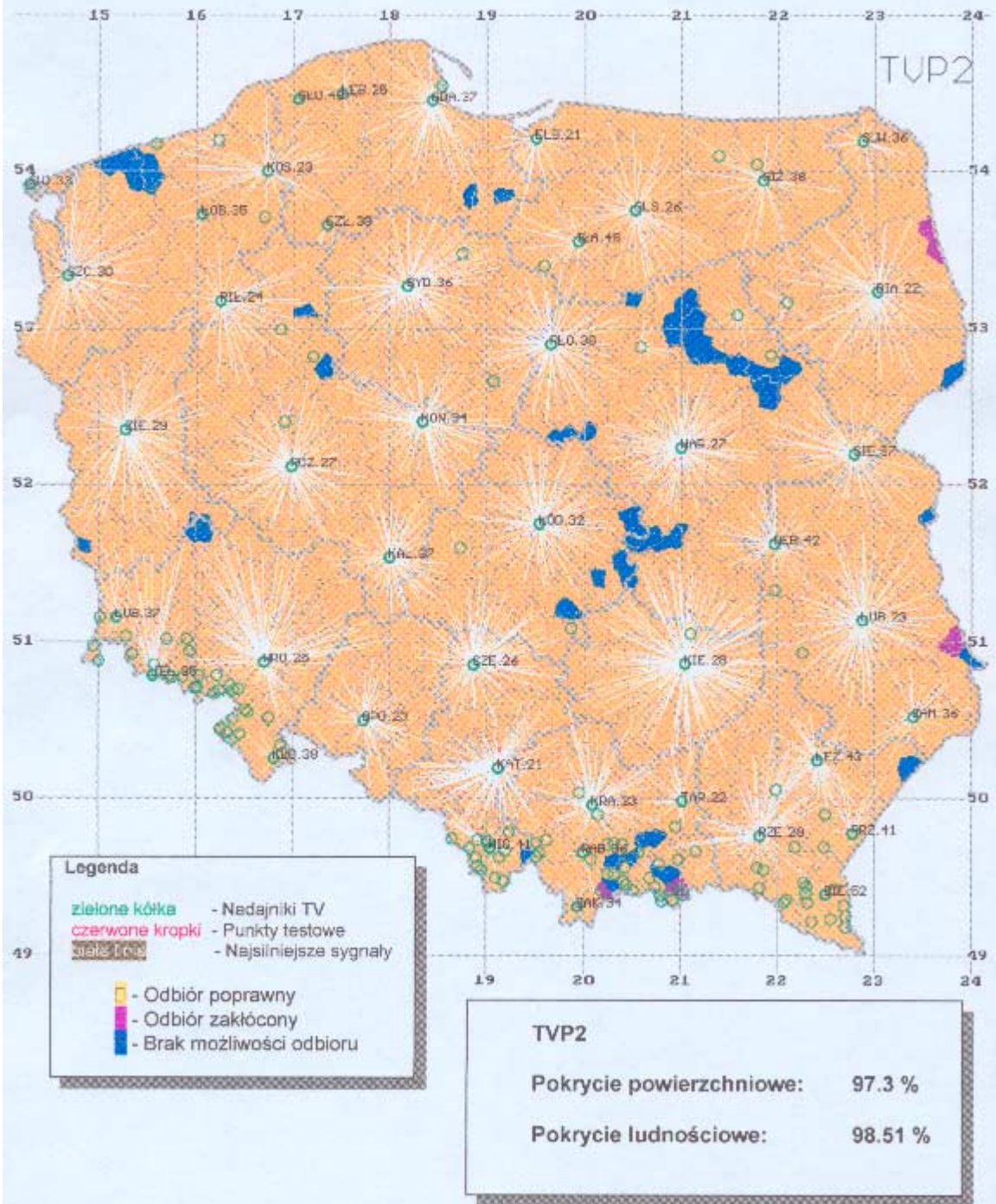
Warszawa, dnia 15 marca 2001 r.

Pokrycie powierzchniowe: 90,05%
 Pokrycie ludnościowe: 92,5%

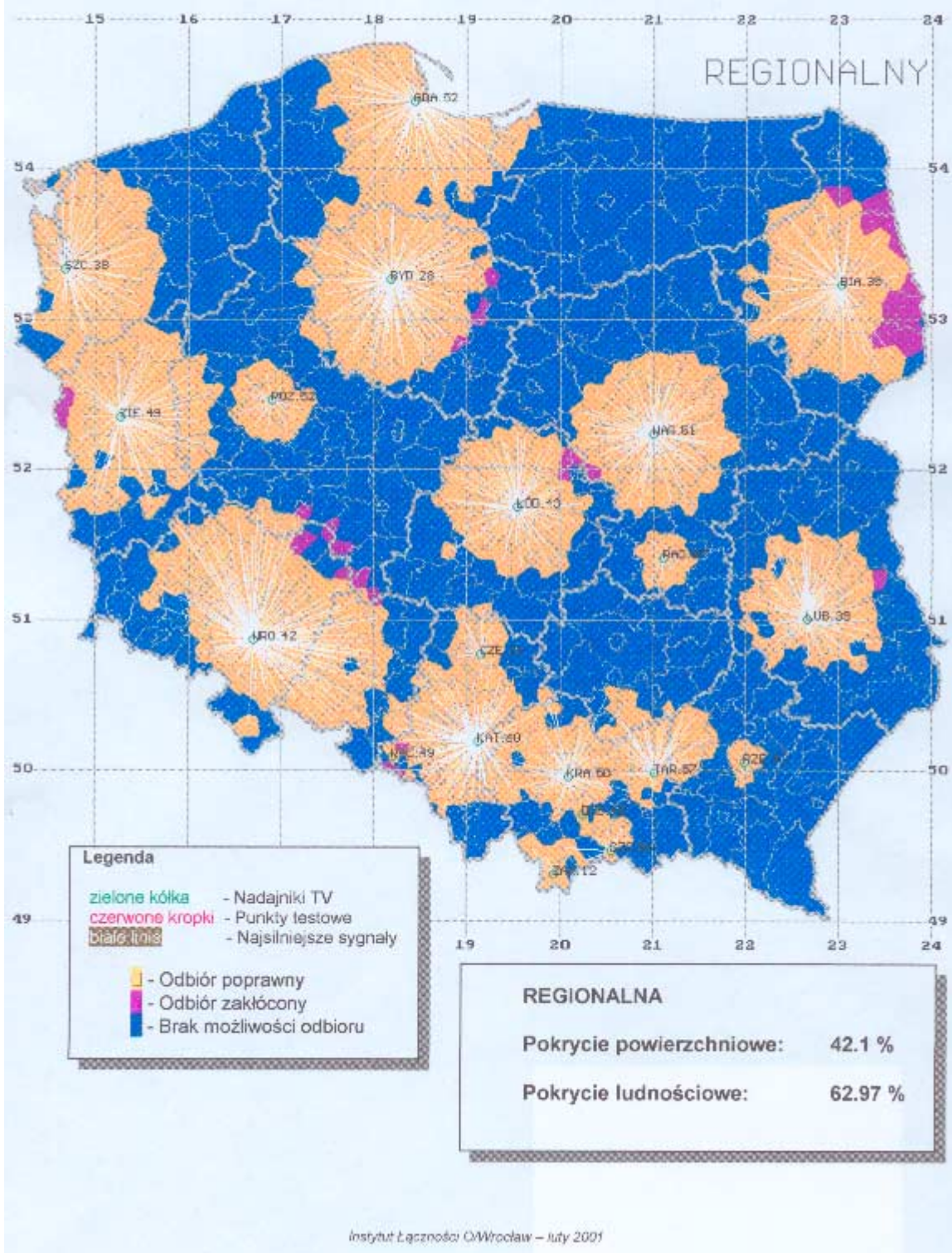
Analiza zasięgów sieci stacji telewizyjnych

Analiza zasięgów sieci stacji telewizyjnych

Analiza zasięgów sieci stacji telewizyjnych

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu